

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ROMAN

ELIA KAZAN

UZLAŞMA

TÜRKÇESİ BATUHAN TAŞ

alakarga

UZLAşMA

Elia Kazan, 7 Eylöl 1909'da Kayserili bir Rum ailenin çocuğu olarak İstanbul'da doğdu. Asıl adı Elias Kazancıoğlu'dur. Kazan'ın ailesi, 1913 yılında Amerika'ya göçtü. Elia, New Rochelle Lisesi'nden mezun oldu. Yale Üniversitesi'nde tiyatro öğrenimi gördü. 1932 yılında New York'ta bir tiyatroya oyuncu olarak girdi. 1940 yılında tiyatro yönetmenliği yapmaya başladı. Birkaç yıl sonra da sinema yönetmenliğine adım attı. Marlon Brando, James Dean gibi önemli oyuncular yetiştirdi. *İhtiras Tramvayı*, *Rıhtımlar Üzerinde*, *Cennet Yolu* gibi çok önemli klasik filmlere imza attı. 1960'lardan sonra sinemadan uzaklaştı, romanlar yazdı. Zülfü Livaneli'nin *Sis* filminde küçük bir rolle konuk oyuncu olarak yer almıştır.

Elia Kazan
Uzlaşma / The Arrangement

Alakarga 213

Edebiyat 174

1. Baskı: Kasım 2019

ISBN 978-605-7746-06-1

Sertifika No: 24365

© Alakarga Yayıncılık 2019

© Elia Kazan 1967

Tüm hakları saklıdır.

Bu eserin tüm hakları AnatoliaLit Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Genel Yayın Yönetmeni: Faruk Duman

Editör: Arzu Bahar

Kapak Tasarım: Umut Pehlivanov

Kapak Uygulama ve Dizgi: Özge Boz

Baskı ve Cilt:

Arı Matbaacılık Serkan Arı: 0212 612 33 34

Matbaa Sertifika No 44009

Alakarga Sanat Yayınları

Osmanağa Mah.

Gazi Osman Paşa Sok. No: 10/4

Kadıköy-İSTANBUL

alakarga.com.tr

alakargakitap@gmail.com

twitter.com/alakargakitap

facebook.com/alakargayayinevi

instagram.com/alakarga_yayinlari

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Elia Kazan

Uzlaşma

Türkçesi: Batuhan Taş

ROMAN

olokargo

*Bu bir kurgu eseridir ve kitapta geçen
karakterler hayal ürünüdür.
Oluşabilecek herhangi bir benzerlik
tamamıyla rastlantısaldır.*

Bakırköylü kıza.

1

Geçirdiğim kazayı hâlâ anlayabilmiş değilim. O gün, kazanın gerçekleştiği gün, yaşanan olayları bunca yılda kazandığım tecrübelerin yardımıyla tekrar tekrar gözden geçirdim. Kazanın zeminini oluşturacak, daha önceki aylarda yaşanmış her şeyi, ona ışık tutacak tüm olayları tek tek düşündüm. Fakat hâlâ anlaşılmaz bir şey var bu işte.

İşin gizemi, benim gibi başarılı bir adamın kendini öldürmeye kalkması değil. Bunun için sebeplerim vardı. Dedikleri gibi, her şeye sahiptim ama yine de sebepler vardı. Asıl sır, kazanın oluş şeklinde.

Hayaletlere inanmam. Ne var ki, şimdi, tamamıyla farklı yaşayan, tamamıyla farklı bir adam olduğum bugün bile, gerçekten ne oldu diye kendime sorduğumda hemen ardından aklıma gelen soru o mutlak maviliğin içinden iki kapılı Triumph'uma uzanıp direksiyonu kıran ve tüm irademe ve direncime rağmen aracımın hızla ilerleyen bir tırın yan tarafına bindirmesi için ısrarcı olan o el neydi; kimin eliydi sorusudur. Kısacık bir iki saniye içinde yaşadığı her şey ama bunu çok net hatırlıyorum.

Başarı, hayaletlere ya da bilinçaltına ya da her neydiyse ona karşı biraz olsun koruma sağlamalı insana. Başarıdan en azından bu kadarı beklenebilmeli; ya da paradan... Ama böyle bir koruma sağlamadı ikisi de. Kendimi -tekrar söylüyorum- o elin kuvveti karşısında ya da Triumph TR4'ümün kontrolünü elimden çekip alan, onu dosdoğru götürüp tırın yanına çalan şeyin gücü karşısında çaresiz hissettim.

Sonu yaşadığım kazaya varan bu olaylar bana sebepleri sunmuyor. Doğru, on bir ay kadar önce tutkuyla bağlı olduğum bir kızı terk etmiştim ama o aylar içinde kendimi toparlamıştım; aslında iyi de gidiyordum. Karım Florence ve ben, Beverly Hills ve Bradshaw Park'taki tüm evli çiftler arasında kıskanılırdık. Altın Çift! Bu ad, tam da Gwen'i terk etmemle kaza günü arasındaki o on bir aylık sürede takılmıştı bize. Hem, tanıdığım erkeklerin çoğu hayatlarının bir bölümünde böyle zor seçimlerle karşılaşmış, bir seçim yapmış, belki biraz yoksunluk çekerek ama zamanla eskisine göre çok daha güçlü hissedecek şekilde iyileşmiştir.

Üstelik Gwen'den ayrılmam gerektiğinin farkındaydım. Artık vakti gelmişti, biliyordum. Her iki taraf da birbirinde kalıcı bir yara açmadan, özgürce ve sakince yürüyüp gidebileceğiniz, birbiriniz incinmeden hemen önceki o anın gelip çatıldığını biliyordum. Atıldığım tehlikeyle ilgili gerçekten sağlam düşüncelerim vardı; hatta kendi kendime defalarca, "Çok geç olmadan uza oğlum!" bile demiştim.

Esas soruları sormuştum kendime. Yani, eğer insan, benim Florence ile geçirdiğim gibi yirmi bir yılını bir kadınla geçirmişse bunda kıymetli bir yan var demektir. Lafı da evirip çevirmeyelim, boşanma işi masraflı iştir. Öteki kızı doğru düzgün tanımıyordum bile, ya da doğrusunu söylemek gerekirse, bir yanını çok iyi tanıdığımı belirtmeliyim: etinin tüm ufak girinti ve çıkıntılarını.

Ama, kahretsin, diye geçirdim içimden, kaybedecek çok şeyim

vardı. Yani, her şeyden önce, düzenini oturtmuş bir adamdım. Üstelik durumum iyiydi ve ömür boyu maddi sıkıntı çekmeyecektim. Los Angeles'ın Bradshaw Park bölgesindeki bu güzel eve sahiptim ve (biliyorum, bu biraz saçma gelebilir) tüm bölgedeki en güzel çimenlik benimdi. Kendi ellerimle diktiğim güzeller güzeli fidanlarım ve çoğu artık antika değeri taşıyan 78'likler dâhil müthiş bir plak koleksiyonum, iki orijinal Picasso tablom, bin litre yiyecek saklayan bir dipfrizim ve üç arabam vardı: Florence'ın Continental'i, kızım Ellen'in Karmann Ghia'sı ve daha sonra haşat ettiğim Triumph TR4'üm; tüm bunlar ve bir de yüzme havuzu.

Güzel bir sevişme için, hatta muhteşem bir sevişme için bile vazgeçilemeyecek kadar fazlaydı tüm bunlar! Tüm bunlara ve aileme şöyle bir bakınca, ne bok yiyorum ben, diye düşündüm. Bütün erkekler ne demeye çalıştığını anlayacaktır, özellikle de genel kanının aksine bizden daha az romantik olan ve mülkiyetin ne olduğunu gerçekten iyi bilen Avrupalılar.

Şu kızla, Gwen'le ilişkimde kahrolasınca bir aptal gibi davranmaya başlamıştım. Önceleri onunla, saygınlığıma laf ettirmeyecek şekilde haftada iki, bilemedin üç kez buluşuyordum. Öyle olsun istiyordum. Mesela, ofise giderken yol üstünde bir otelde durup bir oda tutuyordum. Sonra, çalışma saatinin arasında Gwen'i arıyordum. O da, benim yönetici kadrosunda bulunduğu Williams and MacElroy'da (kimsenin tam olarak ne olduğunu bilmediği) bir işte çalışıyordu. Ona yeri ve oda numarasını söylüyordum; diyelim, oda 535. Sonra ikimiz de birkaç saatliğine dışarı çıkmak için bir şeyler uyduruyorduk. Yönetimde olduğum için bu konuda ona göre daha rahattım. O günlerde sadece yemek saatleri için bile olsa bizim için buna değiyordu. Buluşma yerine önce ben giderdim. Katladığım "Rahatsız Etmeyin" kartını kapı kapanacak ancak kilitlenmeyecek şekilde dile sıkıştırır, perdeleri indirir, soyunur, ışıkları kapatıp uzanır ve onu bekler-

dim. Geldiğinde kapıyı kilitler ve tek söz söylemeden soyunurdu. Sonrasında ne olduğunu söylemeye gerek yok, yalnız çok az konuşurduk. Yabancılığın karanlığında birleşmek heyecan vericiydi. Bunu biz geliştirmiştik.

Zamanla, içimde kontrol edemediğim bir şeyler belirdi. Erkekler ne demek istediğimi anlayacaktır. Kırk üç yaşında, ki bu yaşıydım, ya da kırk beş, ya da kırk yedi, kırk dokuz yaşında baş gösteren o umutsuzluktan bahsediyorum. Her neyse, ben olan bitenin farkına varana dek başka bir adam oluvermiştim. Artık onu bir motel odasında, haftada birkaç kez görmüyordum. İyiden iyiye aldırılmaz olmuşum. İnsanların bizi rahatlıkla görebileceği bar köşelerinde öpüşüyor ya da sahile gidip birlikte kumlara uzanıyorlardık. Şüphesiz Florence'ın kulağına gidecekti. Şu soruya bir cevap bulamıyorum: Acaba içten içe bunu öğrenmesini mi istiyordum?

Asıl tehlikeli olan şey kızla bu kadar sık görüşmem değildi. En nihayetinde, her daim hayatımda birileri olmuştu. Gwen'den hemen önce, aslında tam da onunla tanıştığım sıralarda, elimde birkaç sağlam piliç vardı. Asıl tehlike -bunu daha önce duymuşsunuzdur- Gwen'e âşık olmaya başlamamdı. Üstelik bundan birkaç yıl önce yine böyle bir maceranın ardından kendimi bir daha böyle bir duruma sokmamaya karar vermiştim. Her şey olup bittikten sonraki o umursamazlığın önemini kavramıştım ya da öyle sanıyordum. Buna rağmen, bir kez daha başıma geliyordu işte.

Gwen'i takıntı yapmaya başlamıştım bir kere. Yanımda değilken nerede olduğunu merak ediyor, uzun süre benden ayrı kalmasına dayanamıyordum. Kâinatta boşluğa yer yoktur; boşta olan tatminsiz Gwendolyn Hunt'ın Los Angeles kapanında (biriyle) doyuma ulaşması fikri, nasıl desem; endişelendiriyordu beni. Sonra, başka bir kötü işaret daha vardı. İşimle ilgiliydi bu; hevesimi yitirmiştim. Ben anlayana kadar profesyonel konumum

ve buna bağlı olarak bankadaki param ve dolayısıyla da huzurum tehlike altına girmişti.

Bir başka işaret, Gwen'den başka bir kızla d z şemeyecek noktaya gelmemdi. Hem bu, Gwen işi iyi kıvırdığı için falan da değildi; değişiklik istemiyordum, o kadar. Başım beladaydı, biliyordum. Daha önce kimseye bağlanmamıştım. En garantili yol buydu; ama şimdi!

Hatta, bir de baktım ki haremi dağıtıyorum. O güzel hatunların her biriyle tek tek buluşup bir şeyler yiyip içtim ve onlara bir daha kendileriyle g r şmeyeceğimi söyledim. Bazı tepkileri pek de öyle gururumu okşayacak cinsten değildi. İlki ağladı; sorun değildi, bunu bekliyordum ama ikincinin gözleri hiç vakit kaybetmeden, fıldır fıldır orada (Romeo'daydık) bir şeyler içen herifleri taramaya başladı. Sanırım bu, kendini koruma içgüdüsünün bir sonucuydu ama kız espressoyu bile beklemedi yahu. Bir de hemen borç istemeye kalkan kız vardı; geri ödemeye hiç niyeti olmadığı bir borç.

Neyse, hepsini sepetledim. Bu işte inanılmaz olan şey, bu adımı Gwen'in isteği üzerine atmamış olmamdı. Kendim istediğim için yapmıştım. Çünkü belki de hayatımda ilk defa tek bir kişiye sadık kalıyordum, ona ve tabii ki, Florence'a.

Zira karımla, Florence'la haftada bir-iki kez takılmaya da devam ediyordum; yok, bir kez desem daha doğru olur. Her neyse, başta, bana bir haller olduğunu fark etmedi. Yani, ona karşı ateşim s neli çok olmuştu. İş üstündeyken onunla değildim aslında. Yine de yirmi bir yıldır birlikte olduğumuzu ve -özellikle benim- çok genç evlendiğimizi düşünürsek haftada bir de çok kötü değildir hani. Hem, kırk    yaşındaydı; benimle aynı yaşta yani, hatta neredeyse ayına kadar. Erkek için, bu yaş çok sorun değildir ama onun kıcı iyiden iyiye yayılmıştı ve boğum boğum olmuştu; geri kalanı ise, yağ tulumuydu, bilirsiniz işte. Bu durum zavallıciğın

canını sıkıyordu. Bir keresinde onu omzunun üstünden aynaya, bacaklarının arkasına bakarken yakalamıştım. Olayın farkındaydı. Mayolarının tarzı değişmişti mesela. Küçük etekli mayolar giymeye başlamış, araya kaçan bikinileriyle havuzumuza gelen kızlara kaş çatar olmuştu. Onları uzak tutacak bahaneler üretmeye başlamıştı; giydikleri bikinilerden dolayı değil, elbette; çok gürültücü oldukları için; çimlere izmarit attıkları ya da yalnız başına ve sessizce yüzmek çok güzel olduğu için. Ama ben asıl nedeni biliyordum; onların bacakları bozulmamıştı. Onu aynaya bakarken yakaladığımda gerçekten acımıştım ona ama elimden ne gelirdi ki? Doğayı vicdanlı, yaşamı adil yapamazdım ya. Yirmi bir yorucu yıldır evliydik ve mucize bekleyemezdik.

Ne diyeyim, bu şekilde kontrolü kaybettim; sonra biraz daha. O zamana kadar yaşamımdaki olayların beni değil, benim onları kontrol ettiğimi düşünüp gururlanırdım. Florence ve ben, sözle ortaya koymadığımız bir çeşit anlaşmaya ya da uzlaşmaya varmıştık. Dostlarımızın önünde onu aptal yerine koymadığım, açıkça aşağılamadığım sürece başını çevirecekti. Belki de gerçekten bilmiyordu. Bundan hiç emin olamadım. Şöyle ya da böyle bu uzlaşma da ocağımız kadar, sigortamız ya da ses sistemimiz kadar, banka hesaplarımız, çimlerimiz ya da tahvillerimiz kadar evliliğimizin ve evimizin bir parçasıydı.

Gerçekten bir çıkmazdaydım. Florence'ı seviyordum. Bu da bir bok demek değil, biliyorum; şimdilerde herkes herkesi seviyor. Demek istediğim, aramızda sıkı bir bağ vardı. Üniversitedeyken tanışmıştık onunla ve o zamandan beri benim uğurum olmuştu. Beni bulduğunda berbat haldeydim. Kış kadar inimde çökmüş, bacaklarımı altıma kıvrımış, dişlerimi sivriltilmiş, sıçrayıp kopartmaya hazır, gözü dönmüş haldeydim. Bana el uzatmaya cesaret eden tek kişi oydu. Beni tatlı dille yatıştırıp deliğimden çıkardı. Bunu yapması zaman aldı ve onun o nazik, asil elini birkaç kez

-birkaç kezden de fazla- ısırdım ama o vazgeçmedi ve sonunda başardı. Sonra da, çömmüş müydüm, pusmuş muydum, her neydiyse, beni tüm yaşamım boyunca bulunduğum o pozisyonundan kurtarmaya, ayağa kaldırmaya çalıştı.

Florence bende kimsenin görmediğini görmüştü. Bana bakışı vardı ya... Gözlerini, derinlerine inmem için bana ilk kez açtığında, onları o yumuşak ve sıcak İngiliz pembesi yüzünde ilk kez dolaysız ve açıkça gördüğümdeki ifadeyi hatırlıyorum. Onunla ilgili başka şeyler de hatırlıyorum: saçını nasıl taradığını, toplanmamış, yapılmamış, şekil verilmemiş, sadece taranıp fırçalanmış saçını. İlk zamanlar, bana yalnızca bakardı ve birçok insanın yapmak zorunda olduğu gibi “İnan bana” ya da “Sana doğruyu söylüyorum” gibi şeyler söylemesi gerekmezdi. Yalnızca bana bakması yeterliydi ve onun bana kıymet verdiğini, başkaları versin ya da vermesin; onu seveyim ya da sevmeyeyim, onun beni sevdiğini ve onu isteyeyim ya da istemeyeyim onun sonsuza dek benim olduğunu sorgusuz sualsiz anlardım.

En başından beri kendini bana adamıştı. Çöktüğüm yerden bir ayağa kalksam bir şeyler olabileceğime inandırdı beni. Kimsenin bilmediği bir şeye, benim de değerli olduğuma inandırdı. Beni bir şeye dönüştüren şey de onun bu inancıydı. O benim sihrim, başarı tilsimimdi.

Böyle bir insana borçlu kalırsınız. Aynı zamanda onsuz da yapamazsınız. Evet, yıllar içinde çok kez ondan ayrıldım, kaçtım ama hiçbir zaman çok uzağa gidemedim ve dönüş biletim her daim cebimdeydi.

Böylece, bir seçimle karşı karşıya kalmıştım. Gerçekten ne hissettiğimi sordum kendime. Bir psikanalistin yardımı olmaksızın iç gözlem yaptım ve kendi acınası yöntemimle fark ettim ki ikisine de âşıktım. Hiçbir psikanalistin böyle bir keşif yapmamı sağlayacağını da sanmıyorum, yapabilir miydi? Bir adamın neden aynı

anda iki ya da üç kadını sevmeyeceğini, hatta neden sevmemesi gerektiğini bir türlü anlayabilmiş değilim. Gerçekten, gönülden sevmek diyorum. Neticede, hangisinin daha iyi olduğu söylenebilir mi ki? Elma mı, armut mu?

Fakat artık böyle düşünmek için çok geçti. Bunu Florence üzerinde bir kez denedim. Tepkisi son derece biyolojikti. Yunan olduğumu ileri sürmeme rağmen damarlarımda Türk kanı dolaşıyor olması gerektiğini, çünkü bazı konularda batılı bir adam gibi düşünmediğimi söyledi. Tanıdığım çoğu batılı gibi davrandığımı ama onların bunu itiraf edemediklerini söylediğimde yalnızca sabırla beni izledi.

Günün birinde Gwen ultimatomu verdi. Arabayla sahile gitmiştik. Sepulveda Bulvarı'nın sahil kesiminde arabanın üstünü açıp dışarıdan açıkça görülebilecek şekilde yanı başımda otururdu; hiçbir şey umurumuzda değildi ama Sepulveda'nın Beverly Hills tarafında arabanın üstünü kapatırdım ve oradan itibaren artık kendi tarafında, kapıya dönüp oturur, koyu camlı güneş gözlüklerini takardı ve bazı blokların önünden geçerken aşağı kaykılıp saklanırdı. Böyle bir anlaşmamız vardı.

O gün sahilden dönüyorduk, güneş sislerin içinden üstümüze akıyordu ve Gwen'in sarı saçları insanı sarhoş eden meltemde uçuşuyordu. Tanrım... Saçlarına gerçekten hastaydım. Çok güzel, ipek gibiydi. Bir Yunan olarak, sarı saç resmen fetişimdi. Siyah saçla doğmuştum ben; biraz yağlıcana. Bir zamanlar çok sıkı, sonra seyrelmeye başladı; bir zamanlar kopkoyuydu, sonra ağarmaya başladı. Şimdiyse hepten kırıştı ve dökülüyor.

Her neyse, arabanın üstünü kapatmak için durduğumda buna karşı çıktı. Her şeye karşı çıktı. Kendi tarafında oturmayacaktı. Günlerden cumartesiydi ve herkesin dışarıda olmasına rağmen blokların önünden geçerken saklanması gerektiğinde koltuğunda kaykılmayacak, hatta koyu camlı gözlüklerini dahi takmayacaktı.

Sadece, artık bu uzlaşmadan bıkip usandığını, kaçamak yaşama-
yacağını, bu işi yeterince uzattığımızı ve artık bir karar vermem
gerektiğini söyledi.

Ortada kalmıştım işte, benim için yeni bir deneyim sayılmaz-
dı. Birazdan açıklayacağım üzere, hep bu "ikisini de" sıkıntısını
yaşamıştım ben. Kendime hep istediğim zaman bu işi bitirebile-
ceğimi, bunun yalnızca biyolojik bir çekim olduğunu söyleyip du-
rurdum. Ne var ki durum yalnızca bundan ibaret değildi. Hatta,
bu asıl mesele de değildi. Durum başkaydı ve bunu anlatabilmem
için kazadan on bir ay öncesine ve ondan da bir yıl kadar önce
Gwendolyn Hunt'ı ilk gördüğüm zamana dönmem gerekiyor.

Williams and MacElroy'un toplantı odasında ve ilk görüş-
te ondan hoşlanmamıştım. İşe bakın ki o gün benim taç giyme
günümdü.

Büyük müşterilerimizden biri olan Zephyr Sigaraları, daha ne
olduğunu anlamadan batmanın eşiğine gelmişti. Tüm marka için
işler hiç yolunda gitmiyordu. Halkın gözünde tam anlamıyla yeni
bir hamle gerektiği aşikârdı ancak kimse bunun ne olacağını bil-
miyordu. Bizim için, yani Williams and MacElroy reklam şirketi
açısından hayati bir toplantıydı ki kimsenin bunu dillendirmesi-
ne gerek dahi yoktu. Şu Zephyr'ciler bizden bekledikleri yardımı
alamazlarsa gidip başka yerden alacaklardı. Bu, öylesine yağlı bir
müşteriydi ki Bay Finnegan beni tüm işlerden çekip Zephyr'e ver-
di. Talimatı oldukça basitti: Kap bu müşteriyi.

Zephyr çalışanları, o herifler, toplantıda öyle acınası görünü-
yorlardı ki... İyimserlik aşılayacaklar diye bizimkiler de sefil ol-
muştu. Hepsinin de midesine taş oturmuş gibiydi. Neyse, mutlu
sona geçelim; işler şöyle gelişti:

Eddie Anderson konuşuyor. Evet, Vazgeçilmez Eddie.
Aktarıyorum. "Şimdi, işin nasıl yürüdüğünü göstereyim size! Şu
defteri bana versene Benny. Bakın şimdi." Ben de bir şeyler çi-

ziktiriyorum. “Mesela böyle sağlıklı, yaşlı bir adam gösteriyoruz; al yanaklı, kır saçlı ama çok fazla da kırlaşmış olmasın, tamam mı? Arka planda torunları var, ya da belki de kendi çocuklarıdır bunu bilemezsiniz ve tam ortada harbiden güzel bir hatun duruyor ama kim olduğu belli değil, unutmayın. Aaa... O taktığı adamın alyansı mı acaba? Çok genç bir kadın değil bu; şöyle ki daha çok dolgun memeli, kırklarının başında bir hatun ve bizim adamı gözleriyle yiyor, şöyle nazıkçe, bakın, evet ama biliyorsunuz bu aralar sekste sınır tanınmıyor. Bu adamın, o yaşa geldiğinizde bile olmayı umduğumuz kişi olduğu izlenimini vereceğiz, çaktınız mı? Ve slogan; çok basit: ‘Hayatınız boyunca temiz sigara için, Zephyr.’ İmaj olarak da ‘temiz’i kullanıp kelimenin açık görünmesini sağlayacağız. Günümüzde herkesin kafaya taktığı şey bu değil mi? İngiltere’de bile! Herkesin aklını kurcalıyor bu. Not: O malum, koca, kötü sözcüğü kullanmadım bile. Zephyr, temiz sigara. Mesajı alacaklardır. Hem bu, kimsenin bakmaya cesaret edemediği bir bakış açısı. Ya da şöyle, mesela, bakın: Doktor tip-li birini göstereceğiz. Ama şunu aklınızdan çıkarmayın; doktor olduğunu kesinlikle söylemeyeceğiz, herhangi bir şekilde etiketlemeyeceğiz; yalnızca beyaz önlüğü olacak ve o aynı tip, şehvetli ama rafine kadın, bu adama bakacak, anladınız mı? Üstelik herif de yakışıklı olacak. Şimdi! Slogan: Hadi ama? Kimsenin fikri yok mu? ‘Saygı duyduğunuz kişiler, temiz sigara içer; ZEPHYR!’ Gördünüz mü, hiç doktor falan demedik; ama herkesin aklını kurcalayan şeye dokunuyor, değil mi? ‘Temiz’ kelimesini şöyle logo yaparız, havada süzülüyormuş gibi, batı rüzgarlarıyla uçuşuyormuş gibi yaparız. Temiz! Zephyr’i aptal kutusunda her gösterdiğimizde alttan, söğütleri yalayıp geçen esintinin dingin sesini dayarız, belki bir de temiz havayı çağrıştıran bir kare montajlarız; ağaçlar, kır, pırıl pırıl beyaz bulutlar. Çok basit. Gerçekten doğru olan diğer tüm fikirler gibi bunca zamandır ortadaydı; yal-

nızca birinin eğilip onu alması gerekiyordu; herhangi biriniz de olabilirdi bu ama ben gördüm.”

Birden herkes çöktü kaldı. Tüm o Zephyr’ci kodamanların nutku tutulmuştu! Sigaralarının gelecekte izleyeceği kampanya hakkında en ufak şüphe kalmamıştı. Temiz! Oylamaya gerek yoktu. Hepsi oturmuş, bana o tertemiz gülücüklerini saçıyorlardı, samimi tebessümlerini, yani. Çünkü iç ceplerindeki hisse senedi opsiyonları onları yeniden ısıtmaya başlamıştı.

Hepsi; şu köşede duran kız hariç; hani görür görmez sevmediğim. O zamanlar kim olduğunu bilmiyordum. O da gülüyordu bana ama aynı duygudaşlıkla değil. Aslında, bir yabancı tarafından suratıma çarpılan bir kova soğuk su gibiydi. Gözlerimi ona diktim ve “Kim ulan bu?” diye düşünürken o gözlerini kaçırdı.

Garson, elinde içkilerle geldi. Mükemmel zamanlamaydı ve kutlama başlamıştı. İkinci bir garson da üstünde tırtıklasınlar diye küçük, lezzetli ıvır zıvırların olduğu bir tepsi getirdi. Var ya, yiyeceklere öyle bir saldırdılar ki; sadece her müşterinin içinde bir otlakçı yattığından değil, artık üstlerindeki baskı kalktığından. Tüm safrayı aşağı atıyorlardı ve o büyük balon, iyimserlik, hızla yükseliyordu. Ben de herkesi kaptığım gibi LaRue’ya öğle yemeğine götürdüm. Gwen’i ikinci kez görüşüm de orada oldu.

Menüyü ben seçtim; gayet de güzeldi. Bay Finnegan, “Ne pahasına olursa olsun müşteriyi kap!” demişti ve kendisi patrondur. Herifler masayı silip süpürüyorlar, oruç arifesindelermiş gibi içiyorlardı. Nihayet şirket müdürü ayağa kalktı ve ağzından çıkacak her sözcüğün duyulması için kesilen sesin ardından şunları söyledi: “Nasıl beceriyorsun, Eddie? Her şeyin içine seksi sokuşturuyorsun.” Gülümser gibi oldum. Dedi ki, “Sen Yunan’dın değil mi?” “Evet,” dedim. “Bir iş olduğunu biliyordum,” dedi, hayretle başını sallayarak. Herkes güldü ve bu da son nokta oldu. Bu “temiz” sürüsüne katılmak için herkes birbirini ezmeye başladı.

İşte o zaman kızı gerçekten fark etmeye başladım. Toplantının ana konusunu, beni, görmezden gelmekle kalmamış, bir şey söylendiği zaman o aynı küçük acı tebessümü sergileyerek çok ileri gitmişti. Kutlamamıza sırt çevirdi, yan masadaki birkaç kişiyle bir iki laf etti; besbelli ne Zephyr'den, ne 'temiz'den ne de benden bahsediyordu. Sonra, tek kelime açıklama yapmadan, özür dilemeden kalkıp gitti.

Zephyr hakkındaki bir sonraki ürün toplantısında ben konuşurken, tıpkı daha önce yaptığı gibi yine aynı köşede, başı önünde, notlar alarak ya da bir şeyler karalayarak oturdu. Söyleyeceğimi söyleyip herkesten onayı aldığım sırada bir dakikalığına ayağa kalkıp aynı tebessümle bana baktı. "Kim ulan bu?" diye sordum yanımda oturan herife onu göstererek. Beni duyup duymadığı umurumda değildi. "Bay Finnegan'ın ofisinden," diye fısıldadı.

Sonraki haftalarda Zephyr kampanyasına hazırlanırken onu sık sık görme fırsatımız oldu. Zira sunumlar boyunca hep oradaydı ama hiç kimse onunla tanışmayı başaramadı. Tabii ki bu durum herkeste daha bir merak uyandırmıştı. Herkes birbirine kızın kim olduğuyla ilgili aynı soruyu sorup duruyordu. Ne var ki kimsenin bir şey bildiği yoktu. Hatta, Teftiş Kurulu toplantılarımızda (Teftiş Kurulu bizim Yüce Divanımız, en üst düzey kurumumuzdu ve ben de bir üyesiydim) bile boy göstermeye başlamıştı. Fakat bu toplantılara -yalnızca bu toplantılara- başkanlık eden Bay Finnegan onu tanıtmadı ve bizimle tanıştırmadı. Bir keresinde onun için, "Bu kızın içinde doğuştan gelen bir bokluk algılayıcısı var!" dediği rivayet ediliyordu; hepsi buydu. Eminim, kuruma bir gizem katması için tercih etmişti bu kızı.

Aslında Bay Finnegan'ın böyle tipler çalıştırdığı başka zamanlar da olmuştu. Etrafta negatif, çok negatif birisinin, her durumda akla gelecek en kötü olasılığı dillendirecek birinin bulunmasının çok önemli olduğu yönünde bir teorisi vardı. Olumsuzluklar o

lanet kafanıza çarpmadan onlarla yüzleşmek, yönetsel felsefesinin bir parçasıydı. Yürüttüğünüz kampanyayı halktan önce, içinizden birinin yuhalaması daha iyiydi. Böylece bu konuyla ilgili bir şeyler yapılabildi.

Her neyse, Bayan Hunt -bu isimle ilgili türlü şakalar vardı- gün geçtikçe daha çok toplantıda yer alır olmuştı. Kendi köşesinde oturuyor, hiç yorum yapmıyor ancak tek hareketi dahi gözden kaçırmıyordu. Çok geçmeden ofisteki çevresi alttan alta kaynamaya başladı. Hep ya bir şeyler karalıyor ya da not tutuyordu ancak kimse ne yazdığını bilmiyordu. Millet defterinde ne yazdığını görmeye çabalıyor, bunda başarısız olunca kızın yaptığı işe ilişkin bir ipucu verir diye kalemini ne zaman defterine değdirdiğini görmeye çalışıyordu. Kız hakkında bir karara varmaları çok uzun sürmedi. Kısa süre sonra Gwendolyn Hunt, çevresindekiler tarafından Finnegan'ın Muhbiri olarak anılmaya başladı. İnsanlar onun bulunduğu odalara sanki orada direkt patronun ofisine bağlı bir böcek varmış gözüyle bakıyordu.

Sanırım hepsinden çok da beni sinir ediyordu bu kız çünkü o günlerde tutkuyla, ya da aslını söylemek gerekirse başkalarının takdiri ile besleniyordum. Onaylanmalıydım. Onaylanmazsam kurur kalırdım. Florence işte böyle buzlarımı eritmişti benim. Yağ çekerek mi? İnanarak diyelim. Ama şu Gwen, insanların ondan etkilenmesiyle kafa buluyordu sanki. Yavaştan bu duruma uyuz olarak, "Kimmiş ulan o, beni kafaya alacak" diye düşünmeye başlamıştım. İşimde dünyanın en başarılı adamlarından biri idim. Üstelik piyasada birçok şirket olsa da ürün sayısını olması gerektiği yerde tutmak için ülkenin ihraç etmesi gereken malların bizsiz ihraç edilip edilemeyeceği de tartışılır.

Hem, işimde de iyiydim, hani. Birbiriyle dalaşan heriflerle dolu bir ofise ya da sponsor kabini diye bilinen, sinsin kivrılıp deliğinden çıktığı gibi diğerini sokuveren yılanlarla dolu o kafese

girdiğim an, bütün yılanlar bir köşeye kıvrılıverir, sivri başlarını kıvrımlarının arasına sokuştururlardı, o kadar. Bu durum bir çeşit batıl inanç gibi olmuştu bizim dükkânda. İnsanlar, “Ufak tefek, fırlama Eddie Anderson’un geldiğini görmeleri yeter”, derlerdi.

Gel gör ki Bayan Hunt, Vazgeçilmez Eddie’den zerre kadar etkilenmiyordu. Sabrımı taşırıyordu. Bir gün, büyük bir sorunu çözüme ulaştırdığım koca bir toplantı boyunca oturmuştu ve ayağa kalkıp -daima yetişmem gereken başka bir randevum varmış gibi davranırdım; babam, başarılı adamların her zaman acelesi olduğunu öğretmişti bana- dışarı çıktığım sırada herkesin övgü dolu tebessümlerini karşılarken, ondan da bir tebessüm gördüm fakat bu hayranlık barındıran bir tebessüm değildi. Beni asıl deli eden şey, sapkınca birtakım nedenlerle bu limoni gülümsemeyi vicdanının bir parçası yapmaya başlamış olmamdı. Tepkisini gerçekten umursar olmuştum. Otomatik olarak ona doğru dönmeye, ne düşündüğünü anlamaya çalışmaya başlamıştım. Ve bunu ne zaman yapsam-foşş! Tıpkı o mizah dergilerinde olduğu gibi, başımdan aşağı bir kova soğuk su dökülüyordu.

O gün, onu takip ettim; koridordan aşağı herkes koştururken o, salına salına yürüyor, kendi ritmini bozmuyordu. Onları görmüyormuş gibi yanlarından geçip gidiyordu; genç bir aslan gibi, kimsese eyvallahı olmayan, kimseden bir anlayış ya da dostluk beklemeyen; sabaha çıkabilmek uğruna diğer tüm insansı hayvanların ihtiyaç duyduğu hiçbir şeye gerek duymayan bir üst varlık gibi.

Yanına gittim, kolundan tutup yüzünü kendime çevirdim. Şaşırmış görünmüyordu; aksine, uzun zamandır kendisine sarıkacağımı bekliyormuş gibi davrandı.

“Neye sırtıp duruyorsun sen?” diye sordum.

“Sırtıp duruyor muyum?” duraksadı. “Ne zaman?” Sesi, şaşırtıcı derecede yumuşaktı.

“Toplantılarda. Orada oturup şimdi yaptığın gibi sırtıyorsun işte. Nedir mevzu?”

“Herhalde bir şeyler komik geliyordur. Sakıncası mı var?”

“Evet; konu ben olunca. Alay ediyor gibisin.”

“E, dert etmeyin. Yüz ifadem öyle.”

O yürüyüp gitti ama kavradığım kolunun sıcaklığı avcumda kaldı; öylesine narin, öylesine sıkı; önümde ise boynunun ve omuzlarının, yumuşak limoni teninin resmi. Olacakları anlatan bir işaret gibi kokusu havaya karışmıştı. Ve o an geldiğinde; onu soyduğumda, tıpkı hayal ettiğim gibi baştan aşağı bembeyaz etten yapılmış olduğunu gördüm. Her bir parçası, özellikle de kalçalarının arası Hint kumaşı gibi bir deriyle kaplıydı. Kusursuz olmayan, narin ve bembeyaz olmayan tek bir noktası yoktu.

O günden sonra her an farkındaydım onun. Müşterilerle toplantıdayken kendimi ona gösteriş yaparken bulur oldum. Bazen öylesine gösteriş yapıyordum ki hiç olmadığım kadar etkili oluyor, diğer zamanlarda ise işi tehlikeye sokuyordum. Ne var ki nihai hakemimin, insanı yok sayan gülüşüyle bir köşede oturmuş not tutan ya da tutuyormuş gibi yapan o taş gibi hatun olduğunun bilincindeydim.

Bir keresinde ona, “Notları kimin için tutuyordun?” diye sordum.

Güldü, “Bir kitap yazıyorum ve yaşananların tek karesi bile kaybolmasın istiyorum. Bir nüshasını ister misiniz?” dedi.

Bir gün, o tuvalete gittiğinde küçük not defterine gizlice bir göz attım. Bir el çizimi vardı -tahminimce benimkiydi- ayrıntılı olarak çizilmiş başparmağı dışında genel olarak belli belirsiz karalanmış bir el. Bir de benim başparmağımın yanında sarkmış koca bir penis resmi vardı. Ee, ne diyeyim yahu, erkeklerin olduğu gibi kadınların da fantezileri vardı herhalde.

Ofiste sorulan asıl büyük soru bu kızın neden hoş görüldü-

ğüydü. Açıktan açığa yaptığımız her işe böyle alaycı yaklaşması-
na rağmen neden hâlâ kovulmamıştı? Artık onu epey yakından
izliyordum ve Bay Finnegan'ın onda ne gördüğü ile ilgili kafamda
bir fikir oluşmaya başlamıştı. Herkes gibi ben de Gwen'i hafife
almıştım.

Başta, fazla mı zeki yoksa fazla mı aptal olduğunu ya da bu-
nun bir şeyi fark ettirip ettirmediğini anlayamamıştım. İyi bir öğ-
renim görmediği belliydi ve bu da dikkat çekiyordu çünkü orta-
lık Vassar'lılar ve Radcliffe'lilerle doluydu. Başka kızlara birkaç
duble bir şey içirdikten sonra bile herhangi bir konudaki öz dü-
şüncelerini asla bilemezsiniz. Yani, düşünce sunarlardı ama ki-
min düşünceleriydi bunlar?

Zamanla fark ettim ki; Gwen kişisel bilgisi dışında kalan hiçbir
konudan söz etmiyordu. Max Lerner'in ya da şu Podhoretz denen
herifin, Alfred Kazin'in ya da *Time* dergisinin dikte ettiği şeyleri
aktarmıyordu. Kendi deneyimlerinden ve kendi çıkarımlarından
yola çıkarak konuşuyordu. Söylediği her şey, hakkında bilgi sahibi
olduğu bir şey olurdu mutlaka. Birisiyle yaşamış, onunla çalışmış,
kavga etmiş veyahut acı çekmiş olmalıydı, aksi takdirde onun hak-
kında tek söz söylemezdi. Bir konuyla ilgili bir şey söyleyecekse
o konuyu evvela yalayıp yutmuş olmalı ya da o konudan ölesiye
bıkılmış ya da o konuyu iyice aklına kazımış, iliklerine işlemiş ol-
malıydı. Yalnızca kendi doğrularını söylerdi, o kadar.

Bir yandan boğazına kadar boka batmış olduğu da besbelliy-
di ama bazı günler bir çiğ tanesi masumiyetiyle parıldadığı da
oluyordu. Nihayetinde bana kur yapmaya başladığında ona karşı
koymam imkânsızdı.

Bir ofis partisinde başladı. Ofis partileriyle ilgili çok söylenti
dolanır ortalıkta. Bu da en az diğerleri kadar sıkıcıydı işte. Gwen
ve ben Bay Finnegan'ın ofisinin bir köşesinde yalnızca bir şey-
ler içip laflayarak saatlerce oturduk. Bay Finnegan'ın, bizi iç-er-

ken görmesini istediği fikrine kapılmaya başlamıştım. Öyleyse bile, Bay Finnegan herhangi bir tepki göstermeyecek, hatta belki umursamayacak kadar gamsız bir adamdı. Bay Finnegan partiden ayrılınca diğerlerinin de büyük çoğunluğu evlerine döndü. Sonrasında Gwen ile ben yalnız kalmıştık. Hizmetli gelip ofisi kapatacağını söyledi. Gwen'e baktım, o da, "Neden birer tek daha atmıyoruz?" diye sordu. Adama bizi rahatsız etmemesini, bende anahtar olduğunu, çıkarken kapıyı arkadan sıkı sıkıya kilitleyeceğimi, şimdi kapıyı üstümüze kilitleyip çıkmasını söyledim. Eline de bir beşlik tutuşturdum.

Aç bir genç kızın ne demek olduğunu unutmuşum. Beni tek lokmada yemeye harbiden can atan, benim de götürmek istediğim bir kızdı bahsediyorum. Sanırım bir şekilde ihanetlerimi de bir rutine sokmuştum; saygın bir eş ve hiçbiri de o işin alabileceği şekillerden haberdar olmayan, yalnızca lafta sevgililerden oluşan aynı ölçüde saygıdeğer bir haremın rutinine. Gwen'in olayı, onun daha istekli, daha ateşli ya da daha cüretkâr oluşu değildi. Yalnız, kafa karıştırmayı çok iyi beceriyordu. Müthiş bir şeydi bu. Rutinin dışında bir şeydi. Onu elde edeceğinizi bilirdiniz ama nasıl ve ne zaman olacağı belli olmazdı. Üstelik devamının gelip gelmeyeceğini de bilemezsiniz. Her seferinde onu, bir önceki kadar çok arzulardınız. O da tüm o orgazm dizileri boyunca sarsılıp boşalıyor, içten içe kasılıp gevşiyor gibi görünüyordu. Bir süre sonra işim bitti, diye düşündüm. Ne var ki dakikalar içinde, ki kırk üç yaşındaydım, yine onun üstüne çıkmış, yine tamamen sertleşmiş ve onu her zamankinden daha çok arzularken buldum kendimi.

Böyle bir şeyin mümkün olduğunu unutmuşum. Ne olacağı umurumda değildi. Çırlıçıplaktık ve ertesi gün Noel Arifesi'ydi. Her şey tam bir karmaşa içindeydi ve Florence'a ne diyeceğimi bile düşünmüyordum. (Sarhoş olup ofisimdeki koltukta uyuya

kaldığımı, sabah kendimi orada bulduğumu söyledim. Florence güldü ve beni öptü.)

Tam da, tamam artık, diye düşündüğüm sırada başka bir ofiste başka bir pozisyondaydık. İbne çizim şefinin Afgan yapımı koltuğu; eğer o saatte hâlâ uyumamış birisi varsa şehirde yükselen binaların açık görüş alanında olan saymanlık bürosundaki pencere kenarı ya da Bay Finnegan'ın karısı ile üç kızının ofis fotoğrafının hemen altındaki deri kanepeler gibi kodamanların tüm o kutsal alanlarını kirletiyorduk.

Gwen'de her şey vardı. Onda olan tek şey cinsel uyarılıştaki hassasiyet, zayıflığı ve tutkusu arasındaki o hassas denge, limoni teni ya da kokusu değil, yumuşak kokulu kasık tüyleri, dudak içlerindeki enfes taçyapraklar, yanıp sönen gözleri, sonra inleyişi, daha sonra bana minnet dolu ve bunca zamandır bunu bekliyormuş, yalnızca bunu arıyormuş, beni arıyormuş gibi bir duyguyla bakışıydı. O her neydiyse -koku, tat, his, zorlama, ihtiyaç, doymak bilmez bir iştah, kurnazca bir işve, dokunuştaki bir incelik, tüm çıplaklıklarıyla azgın çığlıklar ve yüz ifadeleri ve daha fazlasını vaat eden bir tehlike- hepsi vardı onda.

Şafak sökerken onu evine bıraktığımda hâlâ dahasını istiyordum ve onunla yukarı çıkıp çıkamayacağımı sordum. "Olmaz," dedi. Eve gitsem daha iyi olacağını söyledi. Hemen, "Yukarıda başka biri var, değil mi?" diye sordum. Bunun doğru olduğunu söyledi. "Ama," dedi, "eğer yapmamı istediğin buysa onu gönderirim ve bir daha da görüşmem."

"Yapmanı istediğim bu," dedim. O sırada, bir şekilde çizgiyi aştığımın farkındaydım. Tekrar sordu, "Gerçekten onu göndermemi istiyor musun?" Ve ben, "Evet," dedim.

Kendi kendine benimle ilgili sorular soruyormuşçasına uzun uzun baktı bana. Sonra arabadan indi ve gitti.

Ertesi gün, sonra Noel günü ve sonraki gün, pazar, aradım

onu. Santral memurundan aldığım yanıt aynıydı. "Dışarıda," Nerede olduğunu merak etmeye başlamıştım. Tüm o tatil süresince türlü türlü tuhaf şey geçti aklımdan. Aslına bakarsanız Florence, kızım Ellen ve ben harika bir Noel geçirmiş, birbirimize güzel hediyeler alıp vermiştik.

Pazartesi sabahı, ofise girer girmez Gwen'i gördüm. Onunla konuşmaya çalıştım ama etrafta ya da bitişik ofislerde kulak kaptan insanlar vardı. Ve ona dokunmaya çalıştığımda, "Yapma," dışında tek bir söz çıkmıyordu ağzından. Fakat aynı öğleden sonra bir zarf aldım ondan. İçinde bir anahtar vardı.

İşten çıkınca doğruca oraya gittim. Pazartesi gecesi Florence için Yurttaşlık Hakları gecesi idi. Bu toplantılara gitmem için hiçbir zaman baskı kurmadı üstümde. Ben de onun, genç ve yakışıklı zenci heriflere bakıp gözü gönlü açılsın diye tek başına gitmeyi yeğlediğini söyleyerek takılırdım ona. Bu sözlerime gülerdi; ama doğruluk payı olduğundan, biraz da gerilirdi. Florence benim yaptığımı hayatta yapmazdı ama o da zaman zaman düşünde görürdü bunları. Düşlerini bana anlatmaktan da hiç çekinmezdi (tabii, önce psikanalisti Dr. Leibman'ın yardımıyla düşlerini temize çektikten sonra). Eğer bu düşler benim için övünmeye değer değilse ya da başımıza dert açacak gibiyse, Dr. Liebman'a gidip konuşmam için zorlardı beni.

Florence ve Gwen'in ortak yanları buydu. Kendi rüyalarından, sanki yaşanmış gibi bahsederlerdi. Mesela, ikisi de, "Dün gece bir rüya gördüm, bana karşı çok kabaydın," der ve bu kötü davranışından ötürü sitem dolu gözlerle bakarlardı bana. Tek benzerlikleri buydu. O zamanlar Florence'ın hayattaki tek amacı bana -aslında Dr. Liebman'ın teorisiydi bu- sınırlı hedefler teorisi benimsetmektir. Yetişkin olmanın, yaşamdaki sınırlı hedefleri kabul etmek olduğunu, insanın çocukken büyük bir adam olmayı düşleyebileceğini ama bir noktadan sonra bu düşüncüyü sürdür-

menin gerçekçi olmayacağını ve bunun kaçınılmaz olarak insanı hayal kırıklığına uğrattıp kişinin öz saygısını yitirmesine, kendine kızmasına, kendinden tiksinti duymasına, kendinden nefret etmesine sebep olacağını ve sonunda da şu ya da bu şekilde kişiyi intihara sürükleyeceğini söylerdi. Florence şöyle derdi bana: “Bak, canım, artık belli; değil mi, yani bir Tolstoy olamayacağın? Yani Tolstoy olamayacaksın, hepsi bu; nedir yani?”

Bunu kabul edemezdim ben. Bir gün kendimi aydınlığa çıkarcacağımı, kendime yeni bir yol belirleyip yeni bir yetenek damarını keşfedeceğimi ve dünyayı sarsacağımı düşünüyordum hâlâ. Florence ise derdi ki, “Yani, böyle hissetmen güzel bir şey ama hayatın acı gerçeklerini böyle bir düşünceye dayandıramazsın değil mi?”

“Ne demek şimdi bu?” diye sorardım ona çıkışarak.

“Yani,” derdi “bir kadın olarak ve karın olarak Williams and MacElroy’daki pozisyonundan, bu işte çok başarılı olmaktan, bu sayede güzel bir evde oturuyor olmamızdan ve bu standardı sürdürebiliyor olmaktan, en iyi kitapları alabiliyor olmamdan ve Broadway oyunları Biltmore’a geldiğinde en iyi koltuklarda oturabilmemizden, Ellen’in Radcliffe’e gidebilecek olmasından ve seçeceği kocasında dolu bir banka hesabından başka özellikler aramak konusunda kendini özgür hissedecek olmasından çok memnunum.”

Gwen başkaydı. Reklamcılık işinden ve bu işle ilgili sorunlarımdan bahsettiğimde, “Faturaları ödeyebilmenin bir yolu, o kadar; değil mi?” der, konuyu kapatırdı. Daha sonra hayatımdan bahseder, zaferlerimden, mağlubiyetlerimden, umutlarımdan, tuhaf şekilde vazgeçtiğimi fark ettiğim umutlarımdan söz ederdik. Bazı şeyler yalnızca konuşulduğu ölçüde vardı ve ben bir zamanlar kendim için beslediğim umutlardan bahsetmeyi çoktan bırakmıştım çünkü hayallerim, sürdürdüğüm bu yaşam bağla-

mında çok saçma görünüyordu. Örneğin, gerçekten de Tolstoy'a imreniyordum; onun basitlik arzusuna ve bunu hayata geçirishi-ne, kendisine bir baston yontup her şeyi yüzüstü bırakıp gidişine. Bunu defalarca kez düşündüm. Aslında böyle bir şeyin gerçekte olup olmadığını bile bilmiyordum. Ne fark ederdi ki? Benim için gerçektir onun basitlik felsefesi. Böyle bir yaşam şeklinin bizimki gibi karmaşık ve makineleşmiş bir toplumda olanaksız olduğunun farkındaydım elbet. Fakat Gwen'in kafasında hiçbir kapalı kapı, hiçbir yasak oda yoktu. Ne denli aptalca olursa olsun her şeyi söyleyebilirdiniz ona. Benim, yarışı çoktan bitirmiş olduğumu anlamıyor gibiydi. Bu şekilde, bir zamanlar kendim için ümit ettiğim şeyleri anlattım ona; yıllar, yıllar sonra ilk kez kitabımın henüz kapanmadığı duygusunu taşıyarak.

Artık müşteri toplantılarında ve kampanya tanıtımlarında bu kızın başka bir yanını görmeye başlamıştım. Derinlemesine bakmak gerekiyordu ama ben onun o meşhur acı tebessümüne karışmış farklı bir unsur tespit etmiştim. Örneğin o, orada öylece otururdu ve benden zekâ fışkırdı, gerçekten her zamankinden ve herkesten hızlı düşünür, müşterileri kafesler ve bunu yaparken de az önce birbirini yiyen adamları, zevkle sevişen herifler haline getirirdim. Bu işi de halledince son bir takdir için yüzümü ona çevirirdim, bu alışkanlığı bir türlü yenememiştim. Tabii ki gözü üstümde olurdu ama hemen başını önüne eğip bir şeyler kararmış gibi yapmaya başlardı. Eğer gerçekten derinlemesine barksam kimsenin göremediğini görebilirdim: bir tür endişe ya da merak ya da sadece bir kaygı parıltısı. Benim için! Bunu tam olarak adlandıramam, açıklayamam. Başka kimse göremezdi bunu. Diğerleri onun, hak ettiğim alkışı vermek yerine bir şeyler çiziktirdiğini ve ofisteki herkesin kendisine duyduğu haklı düşmanlığa en ufak bir tepki vermeden orada oturduğunu görüyordu.

Bir gün bir yerlerden birileri işaret verdi ve tazılar Gwen'in

üstüne salındı. Yok edilmek üzere fişlenmişti artık. Ofiste olağan-
dışı bir hiçe sayma, dışlama ve aşağılama kampanyası başlamıştı.
Taktiklerin bazıları ilkokul seviyesinde sayılırdı. Anlayacağınız,
kızın cüzdanını suyla, bir keresinde de çişle doldurmaya kadar
düşmüştü yöntemler. Son derece münasebetsiz notlar, bazen de
Gwen'in başrol oyuncusu olarak resmedildiği aşağılayıcı, por-
nografik çizimlerle birlikte masasına bırakılıyordu. O geldiğinde
insanlar dağılıyor, kadınlar tuvaleti boşalıyordu. Üstün çizim bö-
lümümüzün eseri olan karikatürleri ortalıkta geziyordu. Ofisteki
dart tahtasının orta yerinde onun fotoğrafı kullanılıyordu. Ahali,
Finnegan'ın Muhbiri'nin kanını istiyordu. Ee, savaşı kendileri
başlatmıştı ama Gwen geri basmak nedir hiçbir zaman öğrenme-
mişti; hatta kavga ona coşku veriyordu. Ve onu yıldırmaya kalk-
tıkları andan itibaren aniden her şey hakkındaki hislerini dile ge-
tirir olmuştu. Toplantılara daha fazla katılmaya, düşmanını çile-
den çıkaracak incelikte hesaplanmış bir kaygısızlıkla gezinmeye
başlamıştı. Kendisini "Sürtük" diye damgalamış olduklarından,
bunu onlara fazlasıyla sundu. Giyimini derli toplu tutmaya daha
az özen gösterir olmuştu. Çok geçmeden heriflerin hepsi, o oda-
dayken etek ucunun hemen altından sergilenen butlarına bak-
maktan kafalarını işlerinde tutamaz oldular.

Sonra baş düşmanının peşine düştü. Günün birinde onu bu
herifle oynasırken yakaladım. Bir şeyler düşündüğünü biliyor-
dum. Kısa zaman sonra herif kancık kokusu alan ama duvarın
karşısından ona bir türlü ulaşamayan azgın bir it gibi etrafında
dört dönmeye başladı. Sonra, hatun verdi; yani, ilgi ve alakasını
verdi. Sonunda, herif daha fazlasını alabilmek için kıcını yırtar
oldu. Gwen onunla çıktı, sonra bir kez daha çıktı ve herifin önceki
tavrını tam tersine çevirdi. Herif artık Gwen'i kolluyor, onu hak-
lı görüyor ve davranışlarını diğerlerine açıklamaya çalışıyordu.
Gwen, herifin ele geçirmek için kıvrandığı şeye gittikçe yaklaştı-

ğına da inandırmıştı onu. Sonunda, bana daha sonra anlattığına göre, adam, beklediği o büyük gecenin geldiğini sanmıştı. Onu, o işi görmeden önceki klasik akşam yemeği mekânı olan Romeo'ya götürmüştü. Herif için her şey yolunda gidiyormuş, ta ki Gwen yan masadaki genç bir adamla şans eseri tanışana dek. Yalnızca birkaç kelime konuşmuşlar. Ne var ki Gorgonzola'yı bitirip Zabaglione'ye geçildiği sırada makyajını tazelemek üzere izin istemiş ve geri dönmemiş. Yan masadaki adam da ortadan kaybolmuş.

İşte durum buydu. O dev ahlak topları doldurulmuş, kutsal savaş başlamıştı. Ofisteki kadın birliği onun herkesle düşüp kalktığı üzerine bir fısıltı kampanyası başlattı. Ofis ahlakının korunmasını talep eden bir mektup bırakılmıştı Bay Finnegan'ın masasına. Bu bir isyandı.

Sonunda, Gwen'in bana anlattığına göre, Bay Finnegan kendisiyle konuşmuştu ve sonuç, Gwen'i tanıdığım için, beklediğim gibi çıkmıştı. Ertesi gün Gwen, toplantının orta yerine bir osuruk saldı ve birisi ondan tarafa bakınca da yapan bendim, der gibi gülümseyip hafif hafif havayı yelledi. Mühim bir sunum esnasında elini müdür yardımcılarının birinin -benim değil, başka birinin- kucağına koydu, tam da önemli bir noktaya değinmek için eğildiği sırada. Artık o da müdahildi; sessiz günleri sona ermişti. Zavallı adam ne yapacağını bilemedi. Milletin namus bekçiliğine meydan okuyacak yeni yollar buluyordu her seferinde. Gözlerini, açıkça erkeklerin pantolon fermuarlarına dikiyordu. Çoğu kız yapar bunu -tabii, gözlerini dikmeden, merak ettikleri için- ve gizlemek için de ellerinden geleni yaparlar. Gwen ise bu çakma merakı resmen milletin gözüne sokuyordu. Herkesin ortasında memelerini sıvazlamaya başladı, arada bir erkeklerin taşaklarını yerleştirdiği gibi. Nerede ve ne şekilde olursa olsun tüm o iffet timsali insanları çıldırtmaya kararlı görünüyordu. Kendince, onların açtığı bu savaşa dövüşmenin yolu buydu.

Ayrıca kazanmaya da başlamıştı. Onu bu savaştan vazgeçiremiyor, pes ettiremiyorlardı. Bu şekilde süren birkaç haftanın ardından ofis halkının yavaş yavaş teslim olduğu görülebiliyordu. Gwen hepsini alt etmişti. Eğer bir gün gidecekse, kendisi uygun gördüğü zaman, kendi sebepleriyle gidecekti.

O gün geldi elbet. Patlamayı görmedim ama tüm ayrıntısıyla duydum. Epey yağlı bir müşteriyle gerçekleştirilen kampanya sunumu sırasında gerçekleşmişti. Hikâye Bay Finnegan'ın kulağına çalınınca, ki ışık hızında ulaşmıştı kendisine, onu kovmaktan başka çaresi kalmamıştı. Gwen bunun kaçınılmaz olduğunu muhakkak biliyor olmalıydı zira tüm aklından geçenleri çok sakin bir ses tonuyla müşterinin önünde dile dökmüştü. Satacakları ürünün vaat ettikleriyle ilgili düşüncelerini, reklamcılık sektörü üzerine genel görüşlerini, Williams and MacElroy'daki adamlar ve kadınlar, ki onlar hakkındakiler daha beterdi, fikirlerini, sonra da böylesine aleni bir dolandırıcılık yöntemi yaratabilen, sürdürebilen ve aynı zamanda da ona bel bağlayabilen tüm uygarlık hakkındaki düşüncelerini tek tek anlatmıştı. Dile getirdiği tüm bu sözler, son derece yumuşak bir ses tonuyla ve zaman zaman alay ettiğim, bir yerlerden edindiği o rafine Bryn Mawrese aksanıyla dökülmüştü. Tüm bu zaman boyunca sırtıp sigara içmiş, hatta sigara içmeye hazırlananlara da kibrit tutmuştu.

O sabah Zephyr'le ilgili işlerim nedeniyle ofisin dışındaydım ve öğleden sonraya kadar da dönmedim. O zamana kadar her şeyini toplayıp gitmişti. Evini aradım ama dışarıdaydı ya da cevap vermiyordu. Ben de ofiste kaldım. Herkes beni izliyordu. Görüştüğümüz ortalıkta dolanıyordu tabii. Sanırım oradakilerin yarısı benim de onunla birlikte istifa edeceğimi düşünmüştü; ya da hemen dışarı koşup onu bulacağımı falan; ama birkaç kişi bu konuyu açmaya çalıştığında Gwen'in yapacağı gibi davrandım; onlara malzeme vermedim.

Bu şekilde duygularımı belli etmememin, söylemeye utanıyorum ama, bir sebebi daha vardı. Belki de, diye düşünmüştüm, bu kriz Tanrı'nın bir lütfudur. İlişkimizin giderek kontrolden çıkmaya başladığı fikrine kapılmıştım.

Oturduğu Shelbourne apartmanına telefon edip, artık tanıyor olduğum santralci kızla konuştum. Gwen'in, ayrılacağını haber verdiğini ve hesabını kestiğini, New York'a gideceğini ve şu anda da uçak biletini almakta olduğunu söyledi. Gece yarısı gidecek, dedi. Gwen yer ayırtırken duymuştu.

O zaman, içimdeki ses, "Bırak gitsin. Sonra New York'taki telefonunu bulup ona sağlam bir azar kayar, onu defalarca aradığını ama onun telefonu açmadığını ve bunun terk etmenin ne kadar boktan bir yolu olduğunu söylersin," diye başladı yeniden.

O akşam Florence ve dostlarımız Bennett'lerle Brown Derby'de randevum vardı; sonra da Biltmore'a, orijinal Broadway oyuncularının sergilediği Camelot'yu görmeye gidecektik. Şimdi Gwen için sunacağım kusursuz bir mazeretim vardı. Florence ve Bennett'lerle birlikteydim ve oradan ayrılamamıştım. Telefon bile edememiştim. Yarın sabah itibarıyla New York City'de olurdu; gerisini de zaman ve mesafe hallederdi.

Ofiste onunla ilgili söylenenlerin beni de etkilediğini kabul etmek zorundayım. Gwen'in birkaç farklı herifle daha işi pişirdiğini söylüyorlardı; bunlardan biri de ofistendi; Otto; logocu herif. Bunun doğru olmadığını biliyordum fakat şüphe, seksin baş düşmanıdır. Gwen'le gün içinde sık sık görüşebiliyorduk ama Florence'ın Yurttaşlık Hakları gecesi olan pazartesi haricindeki geceler görüşmemiştik hiç. Hadi oradan ulan, diye düşündüm kendi kendime; hayatımı kimin ellerine teslim ediyorum?

Restorana girdiğimde o gecenin bu gece olduğunu ve tüm bu krizin tek bir basit şeye dönüşmüş olduğunu biliyordum; bir te-

lefone; onu arayıp aramayacağıma. Ve Bennett'ler olmasaydı, her şey o gece bitmiş olabilirdi. Uyuz ettiler beni.

Dale Bennett senaryo yazarıdır ve o zamanlar benim en iyi arkadaşlarımdan biriydi. Güneşin altında pişmiş ve kendini içkiye vermiş bir İngiliz Karayipleri valisi gibi görünen uzun, zayıf, boz renkli bir adamdır Dale. Bir kez Akademi Ödülü kazanmıştı ve son on yıldır yazdıkları Hollywood için bile demode kalsa da, er geç birileri iş verirdi ona. Aynı zamanda, çalışmalarının muhteşem olduğundan emindir ve odak dışı çekim, ters baskı ve sıçramalı kesme gibi Yeni Dalga tekniklere aldanan eleştirmen ve yapımcılara sayıp söver. "Bu herifler biçemi içeriğin üstünde tutuyorlar," der, büyük bir rahatlıkla. Bennett "benim yazılarımdan ve "düz yazı vezni"nden de bahsederdi fakat sanatsal kompozisyonundan aldığı keyif, bir iş bağlarken aldığı keyfin yanında hiçbir şeydi. Onun için işin heyecanı buradaydı. Bunu takip eden senaryo yazma işi onun için orgazm sonrası sıkıntısı gibi olmalıydı.

Bu sebeple, o gece Derby'deki muhabbet de dönüp dolaşıp iş bağlamaya gelmek zorundaydı. Doğru, aslında muhabbet hangi şarabın sipariş edileceği ile ilgili uzun bir tartışmayla başlamıştı ve oradan da Bennett'lerin son Fransa ziyaretleri sırasında Chateau bölgesinde yaşadıkları bir dizi tuhaf hadiseyle tutuştukları pazarlıklara geçilmişti. En makbul yıllardan değilse de onlar kadar güzel şarapları kaça aldıklarından ve ne kadar paranın cepte kaldığından bahsedildi. Sonra muhabbet, en sevdiği konuya gelmişti: vergi tecillerine ve bakiyesine. Oradan da Maliye'nin bu davalarla ilgili kendisine tanıdığı birtakım ayrıcalıklara ve ardından yumuşak bir geçişle (ki sıkıntıdan gözlerim bulanmaya başlamıştı) tuttuğu özel vergi avukatlarına; ücretleri tuzluydu ama nihayetinde kendi masraflarını karşılıyorlardı ve ücretlerini misliyle çıkarıyorlardı; oradan, avukatlarının Londra Lloyd'a yaptırmasını öğüttükleri sigorta anlaşmasına atladı (artık çift görmeye başlamıştım);

bu sigortanın, yıllar içinde planlandığı üzere yapılacak vergi tecilleriyle mal varlığını garanti altına alacağından bahsetti, "Columbia iflas bayrağını çekebilir, biliyorsun, olabilir bu."

Bennett pis pis güldü ve konuştu da konuştu, bonfile roti ile domuz pastırması parçalı ıspanak salatasını yerken. Dediğine göre artık geleceği garanti altındaydı (hesabı ben ödemiştim ve aynısı benim için geçerli değildi); sanatsal özgürlüğünü güvence altına almıştı. O andan itibaren artık gerçekten istediğini yazabilecekti yani daha önceden kalan Paramount taahhüdü karşılığındaki iki senaryosunu temize çektikten sonra. Bir de paçayı kurtarmaya çalıştığı şu Metro işi vardı. Hani, yine de eğlenceli olabilirdi bu iş çünkü Metro'nun yemekhanesinde tekrar öğle yemeği verilmeye başlamıştı, tıpkı Louis B. Mayer'in ihtişamlı günlerinde olduğu gibi, şehirdeki en iyi öğle yemeği burada çıkardı.

Sonra lafı bana, yaşantımın ekonomik kısmını yönetmeyi nasıl da beceremediğime, getirdi. Florence da elindeki tüm hisse senetlerini, sahip olduğumuz tüm tahvilleri tek tek sayıp, karşısındaki sanki Billy Rose falanmış gibi paramızı doğru yerlere yatırıp yatırmadığımızı sorarak onu iyice gazladı. Eski kulağı kesiklerden olan Bennett gerçekten piyasayı biliyordu ve öyle sahte tevezulara da hiç girişmiyordu. Biraz sonra oynayacağı gibi büyük bir sahnenin, ancak bir süre duraksayarak etki kazanacağını da biliyordu; bu yüzden şöyle bir boğazını temizledi ve dört kişilik özel bir tatlı istedi, bir "pot de creme". Sonra, bir kez daha temizledi boğazını ve herkesin dikkat kesilmesini bekledi. "Birini mi bekliyorsun, Eddie?" "Yoo, niye ki?" "Kapıya bakıp duruyorsun da." "Pardon." Ardından, tüm yatırımlarımızın ne kadar yanlış yönlendirildiğini açıklamaya girişti.

O an kafayı yedim ya da kör oldum, ya da ne bileyim, tamamen kontrolden çıktım. Restorandaki herkesi çıplak görmeye başladım. Saunadaki gibi çıplak! İlk önce ve özellikle çukur göğsü

ve şişik karnıyla, tam bir biyolojik tuhaflik eseri, şu Tarzan filmlerinde olduğu gibi kâğıt hamurundan yapıma Arfika idolleri gibi göğüs kafesinin hemen altından başlayarak muazzam şekilde genişleyen göbeğıyle, cahil sinema zencileri kabilesinin beyaz tanrısı Bennet'i; ve de karısını; memesiz, güvercin gibi koca göğsüyle ve kuruyup pörsümüş meme uçlarıyla orada oturuyordu. Sezaryenle bir çocuk doğurmuştu ve göbek deliğinden başlayarak devasa "V" çıkıntısına ve oradan da Amazonvari bitki örtüsüne dek uzanan bir neon ışık gibi titreşen yara izini görebiliyordum. İşte, yağ sorunlarıyla karım da orada, çıplaktı; zavallıcık. Yan masada konuşulan dedikoduları bize taşıyan ve besbelli bizim konuştuklarımızı da başkalarına yumurtlayan sahtekâr, mülteci garson piçi de çıplaktı. Sonra, restorandaki herkes giysilerinin sağladığı mahremiyetten yoksun, çırlıçıplak kalıverdi; hepsi de iyi semirmiş şekilde öylece oturuyordu; karşı masada oturan körpecik piliç hariç. O da çıplaktı ama çıplaklık ona yakışuyordu. (Tüm bu süre boyunca Bennett konuşuyordu, ama benim kafa gitmişti!) Dedikodulara bakılırsa, sadece çok iyi tenis oynadığı için Warner'larla çalışan genç bir senaristle oturuyordu kız masada. Jack Warner, pazar günleri onunla tenis oynamaktan hoşlanıyordu. Kimse senaryoları konusunda gerçekten güvenmezdi ona ama o, her gün Burbank'a kadar uzanan yolu tepmek ve senarist gibi takılmak zorundaydı. Bu yüzden de her sabah bir hatun tokmaklayarak akıl sağlığını korumaya çalışuyordu. Şimdi yanında duran yavru, tam bir afetti, harbiden. Orada çırlıçıplak otururken vücudundaki tüm izleri, nerelerinin mıcıklandığını, nerelerinin yoğurulup tırnaklandığını görebiliyordum. Kıç kıça oturmuş, tekrar işe koyulmak için yemeğın bitmesini bekleyen çiftte baktım. "Gwen daha güzel, anasını satayım, Gwen daha güzel, daha güzel!" diye geçiriyordum aklımdan. O sırada, derinlerden Bennett'in, kendi işletmecisini ve kendi yatırım danışmanını

bana ve Florence’a yamamaya çalışan konuşmalarını duyabiliyordum hâlâ; “Çift maaş alan iki adam; ama olsun, buna değer, kesinlikle değer çünkü onlar senin tarafındayken sen de kafanı rahatlatıp kendini yaratıcı işlerine verebilirsin Eddie,” diyordu ve ben aramızdaki mesafe gittikçe açıldığından onu zorlukla duyar olmuştum.

Tüm bu süre boyunca o körpe pilice bakıp Gwen’i düşünüyordum ve benimki kalkıyordu. Çok geçmeden Bennett’i dinlemeyi hepten bıraktım. Kız, sevgilisine bakıyordu tıpkı Gwen’in beni arzuladığında baktığı gibi. Konuşmuyordu ama onu duyabiliyordum, tenisçi herifin onu duyabildiği gibi. “Hadi çıkalım buradan,” diyordu. “Hadi, gidelim.” Herif bunu duydu ve hemen hesabı istedi. Birden ayağa kalktım. Kendi kendime “Kalk hadi,” bile dememiştim. Sadece kalktım. Ayaktaydım ve Derby’nin tüm o cenabet cıbıllarına, “Affedersiniz,” diyerek, efkârla yürüyordum.

Daha sonraları Florence bana o akşam ufuktaki felaketin izlerini ve kontrolümü yitirdiğimi ilk kez gördüğünü söyleyecekti.

Hareketlerim, içinde bulunduğum durum nedeniyle zayıflamış gibiydi. Telefon kulübesine kadar sendeleyerek yürüdüm ve numarayı çevirdim. Karşı tarafta Gwen’in telefonu çalmaktaydı ve ben artık harbiden çizgiyi aştığımı biliyordum.

2

Şimdi şu “ikisini de” durumundan bahsedeyim.

O günlerde iki işim vardı. Peynir ekmeğim Williams and MacElroy’du. Beni hayatta tutan şey ise diğer işimdi.

Bu diğer iş, dergiler için yazılar yazmaktı. Bunlara “Adalet Yazıları” diyordum.

Artık yazmıyorum; bazıları tam nokta atışıydı ve epey kanlıydı. Galiba, şu reklamcılık saçmalığından sonra gerçek duygularımı dökmem gerekiyordu bir şekilde.

Lincoln Steffens, adalete bağlılığı ile, üniversite çağım boyunca idolüm olmuştu. Tüm yetişkinliğim boyunca toplumsal alanda ya da bireysel olsun, sahtekâr tipleri bulup ortaya çıkarmak ve onları mahvetmek istemiştim. Bu adalet yazılarım *Harper’s*, *The Atlantic* ve bir kez de *Partisan Review* dergilerinde basılmıştı. Fakat genellikle bana mevduat hesabı açmış, harbiden zengin bir destekçi için çalıştım. Zaman zaman kendime borçlandığım gibi (en akıl almaz masraflar Kaliforniya’dadır) onlara da borçlandığım olurdu. Düzgün insanlardı bunlar ve hesap açmalarının yanın-

da seyahat giderlerimin ve araştırma masraflarımın karşılanması gibi inceliklerde de bulunurlardı sık sık.

Bu dergi yazıları bana özsaygı aşıladı. Önceden, tüm diğer insanlar gibi ve sanatsal iç yaşamımın, ya da her neyse, bir parçası olarak benim de küçük beyaz yalanlar, hafif kaçamak yalanlar, başkalarını incitmemek için söylenen yalanlar, gereksiz çatışmaları önleyici yalanlar, farazi yalanlar, hayali yalanlar söylemem gerektiğini düşünürdüm; çıplak gerçekleri söylemekte hep zorluk çekerdim. Hiç yalana başvurmadığım tek bir yer olduğunu söylerdim kendi kendime; ve bu da dergilere yazdığım yazılardı.

Bu, “ikisi de” şeklindeki uzlaşma çok güzeldi. Williams and MacElroy giderlerimi karşılıyordu; ev giderleri, mortgage, bakım masrafları, hizmetçi, bahçe, bahçıvan, sigortalar, garaj, kamu hizmeti giderleri, beyaz eşya servisleri, katma değer ve gelir vergileri, karımın giyimi ve psikanalisti olacak hıyar Dr. Leibman’ın vizitesi, kızım Ellen’in giyimi ve Radcliffe’deki kol gibi öğrenim harcı ile Florence’in zaman zaman onu kolundan tutup götürdüğü psikanaliz seansları (“Gidip Dr. Leibman’la bir konuş, onun da insan olduğunu göreceksin,”) ve de yeme içme gibi basit şeyleri; diğer bir deyişle, her şeyi.

Bu, makalelerim ve ne yazacağımla alakalı seçici bir herif olma fırsatı tanıyordu bana. Aslında, bu yazıların para getirmesi gerekmiyordu ama getiriyorlardı hem de epey iyi bir miktar. Hem, şu mevduat hesabının da elimin altında her daim hazır bulunması da çok iyiydi. W. and Mac-Eee tatillerim dâhil her türlü masrafımı ödediği için diğer yaptığım her şey ruh sağlığım içindi. Kaç kişinin hayatını bu şekilde sürdürebildiğini bilseniz şaşardınız. Bir keresinde bir yerlerde şair Wallace Stevens’in Hartford, Connecticut’ta bir sigorta şirketinde üst düzey yönetici olarak çalıştığını ya da çalışmakta olduğunu (hâlâ yaşıyor mu ki?) okumuştum.

Böylece, bir bakıma, iki insandım. Yani, sadece iki de değil. Aslında, kütüğüm epey karmaşıktır benim. Anadolu'da doğmuş Serafim Topuzoğlu isimli bir adamın büyük oğluydum. O da bu topraklara, sülalemizin Atlantik'i geçen ilk üyesi olan ağabeyi Stavros Topuzoğlu tarafından getirilmişti. Stavros, Ellis Adası'na 1899'da ayak basmış ve yaptığı ilk iş, adını Joe Arness olarak değiştirmek olmuştu. Birkaç yıl sonra babamı, yani kardeşi Serafim'i getirttiğinde onun da soyadını Arness olarak değiştirtmişti. Bu gençlerin, Serafim adıyla Amerika'da başarılı olunamayacağını fark etmeleri için dahi olmaları gerekmiyordu. Böylece babam Sam ismini aldı. Bu neşeli ve yardımsever ufak tefek Yunan'a büyüklük taslamak isteyen alıcılar için ise adı, Sammy'di; Sam Arness, Şark Halı Kilim.

Soyadını terk etmiş bir adamın midesinde her daim ince bir ihanet sancısı vardır. Bu yüzden Sam Arness ilk çocuğu, oğlu, olunca onu Evangelos adıyla vaftiz ettirerek bir nevi günah çıkartmaya çalışmıştı. Bu, bendim. Kolejde karnelerimde adım Evangelos Arness'ti. Çocuklar çok geçmeden bu ismi Eddie olarak kısalttılar. (Ben de epey rahatlamıştım!) Evlendiğimde, nikâh cüzdanımızdaki adım Edward Arness'ti. Savaştan sonra reklamcılık işine girdiğimde -alelacele girmiştim bu işe çünkü hayata yetişmem gerekiyordu- ajanstakiler Arness isminde karanlık bir taraf olduğunu düşünmüşlerdi; özellikle de yönettiğim kodaman müşterileri göz önünde bulundurunca. Bu şekilde Arness de Anderson oldu. (Bay Finnegan'ın fikriydi bu. Ben onun gözdesiydim ve isim sorunumu kendi elleriyle çözmüştü. Koltuklarım kabarmıştı.) İş dergilerdeki yazılarıma gelince tekrar Arness'e döndüm ama Evangelos'a dönmeyi gözüm kesmedi; Eddie ise çok sıradan kalıyordu. Bu konuda Florence'nin bir fikri vardı: Evans. Yazılarımdaki mahlasım Evans Arness olmuştu.

Sonuç: İşlerimin birinde Eddie Anderson, diğerinde Evans

Arness'tim. Karım bana "Ev" diyordu, Annem, "Evy," babam ise "Shakespeare" demediği zamanlarda "Evangeley" diye sesleniyordu.

Sabah kalkınca hangi yüzümü takacağım sorusunun, hayatımdaki dramla yakından ilişkili olduğu şüphe götürmez artık, değil mi? Ama hiç dert değil! Çünkü Gwen'le tanışana kadar bütün kimliklerim 16 inçlik toparla hedeflerini tam isabetle vuruyor, gayet iyi iş çıkarıyordu.

İşte, Brown Derby'deki o gece telefona gidip Gwen'i arayarak tehlikeye attıklarım bunlardı.

Ona, geliyorum dediğimde gel ya da gelme demedi. Gwen'de soğukluk gibi görünen şey; evet, soğukluktur, kabul. Ama Derby'deki masamıza geri dönerken, insanların çoğu gerçekte hissettiklerinden daha sıcak görünmeye çalışmıyorlar mı, diye düşünmüştüm. Ve de gerçekte ne olduklarından çok ne istediklerinden daha emin gibi görünmüyorlar mı? Gwen, her iki şekilde de, ya da gerçekten ne hissettiğini bilmiyorsa, ki bir çoğumuz genellikle bu durumdayızdır, hiçbir şey söylemezdi, o kadar; diye düşündüm. İnsan ilişkilerindeki sorunlar için bir çözüm değildir bu; ama her görüştüğümüzde birbirimizi baştan ayağa yağlayıp ballamamızdan daha iyidir yine de.

Masaya geri döndüğümde en iyi kaygan zemin numaralarım-dan birini sergiledim. En içten tavrımı takınarak ofiste bir krizin patlak verdiğini söyledim ve yılgın, usanmış, Williams and MacElroy uğruna kendini feda etmiş bir adam ayağına yattım. Sonra üçünün de biletini kesip, "Siz rahatsız olmayın, ben işleri yoluna koyar koymaz -Yoluna koymak mı? Hangi yola, ulan?- Biltmore Tiyatrosu'nda olurum. Benim yerime sen öde Florence. Hoşçakalın."

Bana inanıp inanmadıkları umurumda değildi. Dale Bennett oldukça kuşku dolu ve alınmış görünüyordu. Ağzı "pot de creme

chocolat" doluydu. Sonrasında Florence bana, önce adamı yatırımlarımız hakkında bize yardımcı olmaya zorlayıp (Onu zorlamışım; yok artık! Ne zaman zorladım, yahu?) sonra o tam hızını almışken ateş almaya gelmişim gibi öylece çekip gittiğim düşünülürse, adamın tepesinin atmasının normal olduğunu söyledi.

Neyse, kaçtım. O anda benim için mühim olan tek şey buydu. Dışarı çıkmıştım ve koşuyordum. Arabanın üstünü açtım (Florence'ın saç bozulmasın diye kapatmak zorunda kalmıştım.) Tamamen yalnız başıma, arabanın üstü açık şekilde o serin karbonmonoksit saçlarımı karıştırırken direksiyon sallamak öyle rahatlatıcıydı ki. Rekor, on dakika içinde Gwen'in yanındaydım.

Ne tuhaftır ki bana karşı gayet sıcak ve samimiydi. Ne zaman bir araya gelsek hemen düzüşmemiz gerekiyormuş gibi hissedirdim genellikle; herhalde hem ona hem de kendime her şeyin yolunda olduğunu göstermek için. Fakat o öylesine sevecendi ki yalnızca oturup muhabbet ettik. Kararını verdiğini söyledi. Ona karşı çıktığımda resmen bir azize gibi konuştu benimle. "Eddie," dedi, "hayatını bir yola sokmuşsun. Eğer bu gece bu çizgiyi aşarsan her şey yerle bir olacak ve bu iş sana göre değil. Yani, boş ver gitsin, ne dersin? Güzeldi; ben seni memnun ettim, sen de beni."

Olaya tam anlamıyla erkeksi denebilecek bir yaklaşımla bakıyordu. Diğer bir deyişle tam da birkaç saat önce kendime söylemem gereken şeyleri söylemişti bana.

Gelgelelim bir sebepten, kendimi rol kesmem gerekiyormuş gibi hissettim ve bir şeyler sıçıp buna muhtaçmışım havasına bürünmeye başladım. Belki de öyle uzun süredir rol kesiyordum ki artık gerçekte ne hissettiğimi bilemiyordum. Onun gitmemesini gerçekten, yani gerçekten, istiyor muydum, mesela? Bunu istediğimi ikna sanatının tüm yöntemlerini kullanarak söyledim, evet, ama bir ay sonra onu özleyecek miydim? Ya da bir hafta sonra, hatta? Yoksa samimi bir adamın böyle bir durumda konuşma-

sı gerektiğini düşündüğüm şekilde mi konuşuyordum; herkese, kendim de dâhil, öyle olduğumu düşündürecek şekilde mi konuşuyordum? Cevabını gerçekten bilmiyordum artık.

Birdenbire küçük seyahat saatine baktı ve "Oo!" deyip yerinden fırladı. Uçuşu gece yarısıydı ve hâlâ toplanmaya başlamamıştı. Yatağına uzanıp onu izledim. Parçalanmaya başlamıştım. Hayatım ellerimin arasından kayıyormuş gibi hissettim. Orada öylece uzanıyor, canlı yaşamımın sona erişine seyirci kalıyordum. Gidişini izlemekten başka elimden bir şey gelmiyor gibiydi.

Halimi görmüş olmalı ki yatağa geldi ve beni okşamaya başladı. Beni sevdiğini ama artık bu işe dur deme vaktinin geldiğini söylüyordu. "Altı ay sonra bana teşekkür edeceksin," dedi ve "Eddie, Eddie, yapma Eddie, yapma."

Çok geçmeden içindeydim ve hep diken üstünde geçirdiğim, ne hissettiğimi bir türlü söyleyemediğim ayların ardından gerçekten söylemek istediklerimi söylüyordum. Gwen'e daha önce onu sevdiğimi söylememiştim; yani yalnızca o kelimeyi kullanmamıştım çünkü bu sözcüğün ona benim üstümde kimsenin sahip olmasını istemediğim bir yetki vereceğini (ne yetkisi?) düşünüyordum; ya da pozisyonumu sarsacaktı (hangi pozisyon?). Yaptığım türlü cambazlıklarla o büyük sözcüğü kullanmamıştım. Fark ettiğim üzere, o da kullanmamıştı. İkimiz de bir parça çekimser kalmakta kararlıydık herhalde. Ama şimdi söylemiştim; tekrar, tekrar. Ayrıca, "Bu dünyada önemsedğim tek şey sensin, bilmiyor musun bunu?" diyordum. Tam da o noktada aniden, onun üstünde ve içindeyken açık avcumla yüzünün orta yerine bir tokat indirdim; öfkeden değil, dediğime inansın diye; kendimi mi inandırıyordum yoksa?

Ona vurduğumda içinde bir şeyler kırıldı; bir şey teslim oldu ve bana sımsıkı sarıldı. O da ağlıyordu ve onu tanıdığım ilk günden beri, ilk kez o nihai ihtiyatın zerresi kalmamış gibi davranıyordu.

Akdenizliydim ben, evet, ama kendimi aşırı duygusallığa kapılmamak konusunda eğitmişim. Daha çocukken ağlamayı bırakmıştım. O gece ağladım ama; ve onu belinden sıkıca kavradım. O dakikadan sonra seyahat saati de gece yarısı da uçup gitti aklımdan.

Öylece yattık, koyun koyuna ve sessizce. O kendi düşüncelerine dalmıştı, ben de kendi düşüncelerime. Geriye baktığımda, o gün ne düşündüğümü hatırlıyorum ama şimdi bile bunu düşünmek utanç verici geliyor bana. O günlerde lanet züppenin tekiydim. Çünkü kollarımızı birbirimize dolamış orada öylece yatarken kendi kendime sorduğum şey şuydu: “Bu kızdan nasıl bu kadar hoşlanabilirsin? Böyle birisi için nasıl bu kadar şeyi ateşe atabilirsin?” Kendimi ondan çok daha üstün görüyordum. Bu yüzden de yangından daha birkaç dakika sonra bile onun için nasıl böyle yanıp tutuştuğuma şaşıryordum. İçten içe ofiste onun hakkında söylenenlere katılıyordum galiba. Onu “kirli” buluyordum. Bu, çok güzel bir orta sınıf Yunan deyimidir. Bunu anımsamaktan utanıyorum şimdi. Nihayetinde epey düşsel motifler oluşturmuşum kendimce.

Entelektüel açıdan kendimi ondan çok daha üstün görüyordum; yani, onun için fazla iyi görüyordum aslında! Zira kendisi eğitimsiz bir kızdı ve bazı kelimeleri nasıl telaffuz edeceğini bile bilmiyordu. Hatta manevi olarak da kendimi ondan daha iyi sayıyordum; çünkü ezelden beridir bir idealist ve bir liberaldim, tabii şimdi de bir anti-komünisttim ancak yine de oldukça ilerlemeciydim. Üstelik felsefi bir duruşum vardı; tam bir insanlık aşığı, son derece iyimser bir adamdım; üstelik Gwen’in doğuştan savunmacı, müzmin biçimde bozguncu -ben yapıcıydım ve onun yıkıcı olduğunu düşünüyordum-, şüphecililiği asla elden bırakmayan, her şeye karşı alaycı ve her şeye karşı, genel olarak sadece karşı, baktan bir kız olmasına rağmen. Sonuçta o, 49 kiloluk güzel, genç bir kadın kılığındaki bir çeşit canavardı.

Beni asıl hayrete düşüren şey, daha birkaç dakika önce ciddi ciddi bu kız olmadan yaşayamayacağımı düşünmüş olmamdı. Böyle bir insana nasıl bu kadar muhtaç olabilirdim? Ne oluyordu bana böyle?

Bir-iki saat içinde evimde, güvendedim, sıradan çift zamanlı hayatımı sürdürüyorum, yatağın benim olan tarafında rahat rahat yatıyor ve kendi tarafında yatmakta olan Florence'ın Biltmore'a gitmediğim için bana fırça çekişini dinliyordum. Çenesi kapansın da uyuyabileyim diye özür diledim. Sevişmek ve yaşadığım tüm o aşırı duygular pestilimi çıkarmıştı. Ne var ki Florence susmuyor, "Camelot"tan bahsediyor, Alan J. Lerner ile kendisinin daha önce okumuş olduğu orijinal eserin yazarı olan T. H. White'ın sanatlarının, ki bunu üstün tuttuğunu anlamıştım, karşılaştırmasını yapıyordu. Uykuya daldığım sırada zavalılık, diye düşündüm. Duyduğum son sözü, karşılık vermediğim, "Ev? Uyudun mu?" oldu. Uyuyordum.

Ertesi sabah işe giderken duygusallık diyarındaki gezintimi düşünüp kendimle alay ettim. Nihayetinde şu kadarını becermiştim, diyordum: Gwen artık resmen metresimdi. Onun için bir yaşam şekli düzenlemeliydim. Gelecekte bahsedecek olursak, kim bilebilirdi ki? Bir de: dikkatli ol!

Metresimdi. Her ne kadar biraz çizgiyi aşmış ve "daima", "sonsuz kadar" gibi yetişkinliğim boyunca söylemekten kaçındığım -Florence'dan bile sakındığım- sözcükler kullanmış olsam da benim için metresten öteye geçemeyeceğine inanıyordum. Tanıştığım her kıza, hayatta her şeyin geçici olduğunu daima belirtmişimdir. Evde ya da başka bir yerlerde işler boka sardığında topuklayabileyim diye, arka kapıyı her daim açık bırakırdım. Tam olarak ifade etmek gerekirse, büromdaki masamın çekmeceğine mühürlü bir zarfın içinde beş yüz dolar kilitlemişim, ortadan kaybolmak istediğimde elimin altında bir şeyler bulunsun diye. Özgürlüğe saplantılıydım.

Şimdi iş, Gwen için kendi nihai özgürlüğümü kısıtlamadan onu tatmin edecek pratik bir düzenleme yapmaktı. Ona, "Sen benimsin ve sensiz yaşamak istemiyorum," dediğimi kabul etmeliyim. Kahretsin, gerçek şu ki o anın ateşiyle bayağı fazlasını da söylemiştim, anasını satayım. Kendi kendime, "Orada kontrolü kaybettin," dedim ofisin otoparkında duran Triumph'uma dönerken. "Hatta, 'Sen istemesen de, en ufak niyetin olmasa da, bir gün karım olmanı istiyorum' bile dedim, ulan!"

Üstelik asıl ben istemiyordum bunu, zerre kadar istemiyordum! Çünkü, Tanrı aşkına, Florence'ı seviyordum. Hatta, aslında, ona âşıktım ve aramızdaki uzlaşma da gayet iyi yürüyordu. Ayrıca, maddi olarak çok büyük bir miktar söz konusuydu. Böyle gaza geldiğim esnada dikkatli olsam iyi ederim diye düşündüm. Bir gün birileri beni anlayacaktır. Duygusallık bu yüzden bu kadar tehlikeli bir şeydir, işte. Her şeyi başardığımı sanmıştım!

Gwen'le öğle yemeğinde buluştum. Çekingen ve temkinliydi. Oldukça serinkanlı, tatlı ve sakindi; bu beni çok şaşırttı ve bir an için ürküttü. Fakat sonra konuşmaya başladık ve bana duymaya aç olduğum birtakım şeyler söyledi.

Beni sevdiğini söyledi; ama yaptığım işi küçümsüyordu, mesleğimi yani. Alçakça bir iş olduğunu söylüyordu. Daha fazla bu işi yapmama seyirci kalamayacaktı. Williams and MacElroy'daki tüm diğerleri gibi davrandığımı görmeye dayanamayacak kadar çok seviyordu beni. Ona göre, onlar gibi değildim ben. Hayatımı bir başkasının ürünlerini satmak için yalanlar söyleyerek geçirmemeliydim; hem de küçümsediğim insanlar için çalışarak. Onları küçümsemiyor muydum?

"Evet," dedim. Ve gerçek şu ki o zamanlar gerçekten de onları küçük görüyordum. Yıllarca içime attığım nefret ve küçümsemenin yüzeye çıkmasına izin verdim.

Gwen konuştuğu, ölmüş olan gururum diriliyordu. Daha

önce nerelere gizlenmişti gururum? Hoşuma gidiyordu bu ve o bunu sözcüklerle yapmıştı. Ona baktım ve şaşkınlık, hayranlık, hatta minnet hissettim.

Daha sonra ona öteki yaşantımdan bahsettim: Hangi dergilerde yazdığımı, ne tür makaleler yazdığımı ve yazdıklarımın benim için ne anlam ifade ettiğini anlattım. Bahsettiğim bu dergileri okumadığını söyledi. Tuhaf tuhaf baktı ve seviştiğimiz sırada benim için bu kadar anlam ifade eden bir şeyi bu kadar süre nasıl saklayabildiğime çok şaşırdığını söyledi. (Ona, hayatımda tam anlamıyla dürüst olduğum tek alanın bu olduğunu söylemiştim.) Nasıl olur, diye söylenmişti, tek bir iz bile sezmemişti? Yazılarımı başka bir isimle yazdığımı söyledim; beni tanıdığı ismim olan Eddie Anderson da bir takma isimdi, tabii. Ona Evans Arness'ten Evangelos Topuzoğlu'ndan ve diğerlerinden bahsettim. O ise dinlemiyordu. Yalnızca bakıyordu ve bir kez daha, bambaşka kocaman bir hayatı ve iki farklı ismi, hatta birkaçını daha tamamen bir sır olarak tutmuş olmama hayret etmekle meşguldü.

Bundan, beklediğinin aksine, memnuniyet duymuşum gibi yaptım. Kadim tarihleriyle diğer tüm azınlıkların olduğu gibi, Anadolu Rumlarının da ketumluk gibi bir huyu olduğunu açıkladım ona. Benim durumumda bir de buna büyük iş yapmanın yükü ekleniyordu; yani, elindeki işi yapabilmen için kesinlikle açıklamam gerekenden fazlasını açıklama. Her işinde ifadesiz ol!

Ona, hesabımın olduğu şu dergi için, ulusal sahneye çıkmaya hazırlanan yeni bir figür hakkında uzun bir yazı kaleme almayı kabul ettiğimi söyledim. Hedefimizin adı Chet Collier'dı ve onu, mümkünse kendisine sezdirmeden, bitirmem gerekiyordu. Uzmanlığım buydu. Kurbanımla arkadaş olur, onun güvenliğini kazanır, kendisini açık etmesini sağlar ve yazımı yazardım. Haftalar sonra adam, kendisini hedefe oturttuğum yazımı görür ve şaşakalırdı. O noktadan sonra adamın elinden hiçbir şey gel-

mezdi çünkü kaleme aldığım her sözcük tam anlamıyla doğru olurdu; bunları kendisi söylemiş olurdu, ne de olsa. İşimi baştan sağlama almış olurdum!

Chet Collier işiyle birlikte, dergi çalışanlarının hazırladığı iki kalın araştırma dosyası da gelmişti. Ama her konuyu kendim araştırmakta ısrarcı olduğumdan, bir asistanla iki kişilik yolluk da vardı bütçede. Bu konuda her zaman ısrarcı olmuşumdur; seyahat konusunda yani. Bu madde, Williams and MacElroy'la olan sözleşmemin de bir parçasıydı. Zamanında, Los Angeles'a ve bulunduğum duruma katlanabilmek adına kendimi nefes almak için bir yerlere atmak zorunda hissettiğim anlar olmuştu. Bu şekilde her şeyi olduğu gibi bırakıp çekip gitmek için sağlam bir mazeret bulmuş oluyordum. Bazen Florence da benimle gelmek isterdi, özellikle de rotam New York ise (alışveriş, tiyatro, kültür). Bu durumda işleri ayarlayıp yalnız gidebilmem için üstü kapalı bir çekişmeye girerdik. Şimdi de Florence'ın kuşkusunu üstüme çekmeden kendimi asistanım Bayan Gwendolyn Hunt ile New York'ta bir otele atmak için bir yol bulmam gerekiyordu.

Florence'a Bay Collier'in evinde, Connecticut, Weston yakınlarında, kalacağımı ve kendisi tam bir süper-erkek olduğundan vaktimin çoğunu içip, küfürlü konuşarak geçireceğimi söyledim. Bir kadının varlığı, bunun önüne geçerdi. Bu mazeret Florence'ın aklına yattı. Sonrasında onu bir başka şekilde daha kandırmam gerekti. Doğal olarak uçakla gideceğimi düşünüyordu fakat ben trenle gidecektim. Gwen'le Super Chief Broadway Limited'in yataklı kompartımanında iki gün üç gece geçirmek istiyordum. Bu sebeple tren biletlerini kendim aldım ve sekreterime -Florence'la her gün konuşurlardı- uçak rezervasyonlarını yapmasını, biletleri daha sonra elden alacağımı söyledim. Her şey yolunda gitti. Gwen ile ben, son gün vereceğim yirmi dolarlık bahşışı baştan eline sıkıştırdığım mülayim, ihtiyar bir zencinin anlayışlı hizme-

tiyle iki gün üç gecemizi mümkün olan en aralıksız sevişmelerle geçirdik. Kondüktörümüz hiçbir şeyimiz eksik kalmasın, hiçbir şey yapmak zorunda kalmayalım, daha doğrusu yerimizden kıpırdamayalım diye elinden geleni yapıyordu. Böylece kendimizi tamamen birbirimize bırakabilmiştik. O günler ve geceler boyunca birbirimizi baştan ayağa inceleme fırsatı bulmuş, özellikle de, daha önce bütün bir geceyi birlikte geçirecek kadar vaktimiz olmadığı için uyku alışkanlıklarımızı uzun uzun inceleyebilmiştik. Tüm seyahat boyunca perdeleri sadece iki kez kaldırdık. İkisinde de dışarısi karanlıktı, altmış saat süren bir gecenin içindeydik.

Perdeleri ilk kaldırışımızı hatırlıyorum. Tren durmuştu ve biz birbirimize dolanmış şekilde uyandık. Muhteşem hissediyorduk ve kısa bir müzakerenin ardından büyüğü bozma riskini göze almaya karar verdik. Perdeleri kaldırdık. Colorado'da bir yerlerdeydik. Kasvetli suratlı, ihtiyar görevliler bir yukarı bir aşağı yürüyerek milleri kontrol ediyor ve Rocky Mountain Deresi Alabalıkları'nın trene yüklenişini denetliyordu. Kahvaltımızda da o balıkları yiyeceğimiz anlaşılmıştı. İkinci kez perdeleri kaldırdığımızda Pennsylvania'da Erie'yi geçiyorduk.

New York'ta Algonquin'e gittik. Kimsenin tam olarak ne hakkında olacağını bilemediği bir başka yazı işi için, Bay Evans Arness'i bekleyen bir süit vardı burada. Her şeyi bilen asansörcü bile ne yazacağını bilmiyordu. Bununla birlikte oda servisi çalışanları ona, Bay Arness'in çok sıkı çalıştığını ve bitişikteki tek kişilik odada kalan sekreterinin geceyi onunla geçirdiğini bildirmişlerdi. Tabii, bu bilgi yayıldı ama çok da ileri gitmedi çünkü bunda sıradışı bir durum yoktu. Aslında, daha önce de Bay Arness ve diğer sekreterleri arasında da olmuştu böyle şeyler. Bay Arness gibi mühim bir şahsiyetin kusursuz bir hizmet beklemesi gayet doğaldı.

İlk birkaç günümüzü araştırma dosyasını özümsemekle geçirdik. Görünüşe göre Cumhuriyetçi Parti umut bağlayabilecekleri,

umut vadeden insanlar bulabilmek için ülkeyi ince ince tarıyordu. Chet Collier, Batı Connecticut cumhuriyetçilerinin umuduydu. Konuşmalarını tek tek okudum ve alıntı yapmak için kenarda bir kalem bulundurarak tekrar okudum. Böyle bir kafaya bel bağlayacak birilerinin olmasına inanamadım. Fakat, Goldwater'a bile bel bağlayanlar olmuştu ne de olsa. Neyse, böyle düşününce okuduklarımı gerçekten de birinin söylemiş olabileceğine inanmaya başladım ve bu herifle biraz eğlenebilirim, diye düşündüm. Derginin editörleri bu iş için beni seçtiklerinde ne yaptıklarının farkındalardı elbet. Bana ne bir tutum ne de bir yaklaşım şekli önermişlerdi. Böyle bir şey yapmalarına gerek yoktu. Benim Bay Collier'a yaklaşımımın, bir şahinin güvercin yavrusuna yaklaşımı gibi olacağını biliyorlardı.

Yolda Gwen'e, Chet Collier'dan söz ettim. Aynı fakültedeydik. Ben o ezik takımından biriydim ama Chet tam bir piçti ve tüm New England ile işi pişirmişti. O haziran gününü hatırlıyorum; Üst Onursal Topluluk'a alınmıştı. Ayrıca kendisi bir Deke'liydi ve Delta Kappa Epsilon (Deke) yurdu, kampüsün en ayrıcalıklı yurduydı. Ben Zeta Psi¹ yurdunda bulaşıkçıydım; bulaşık makinelelerinden önceki zamanlarda. Dört yıl boyunca bulaşık yıkamaktan giysilerim bulaşık suyu kokmuştu. Bu ve bunun gibi başka nedenlerle ona karşı bir öç duygusuyla dolup taşıyordum.

Chet'i görür görmez hiç değişmediğini fark ettim. Kendisinden en ufak şüphesi yoktu. Karşısındakine, kendi üstünlüğünden kuşku duymayan bir adamın nazik hoşgörüsüyle yaklaşıyordu. Korkacak hiçbir şeyi yoktu. Hiçbir zaman kendisine tam anlamıyla meydan okuyacak biri olmamıştı ve bu sebeple de herkese açıktı. Fiziksel olarak turp gibiydi. Her daim squash kortundan geliyor gibi görünürdü. Acayip içerdi ama bir kez olsun akşam-

1. Deke ya da DKE (Delta Kappa Epsilon), 1844'te Yale Üniversitesi bünyesinde kurulmuş, dünya çapında faaliyet gösteren en köklü öğrenci birliklerinden biridir. Zeta Psi (Zete) de 1847'de New York Üniversitesi bünyesinde kurulmuş bir başka öğrenci birliğidir.

dan kalmalık çektiğini sanmıyorum. Hayatımda içtiğim, hatta içeceğim, en lezzetli martinileri yapardı; çok sert olurlardı. İki kapılı bir İngiliz arabasına binerdi (benim gibi). İngiliz arabalarını tercih eder ve bunu her sohbette dile getirirdi. Dahası, bu arabaların daha iyi yapıldığı için daha iyi olduklarını, İngilizlerde hâlâ bir zanaat geleneği olduğu için de daha iyi yapıldıklarını söyler, bunun sebebi olarak da orada sendikaların daha zayıf olmasını -hiç de değil, tabii ki- gösterir, oradaki sendikaların bizde olduğu gibi çeteler tarafından yönetilmediğini -saçma- düşünürdü. Ayriyeten, İngilizlerin oturmuş ve sağlam bir dini gelenekleri olduğunu söylerdi. Bunun, daha iyi arabalarla ne alakası var, bilmiyorum. Her pazar sabahı golf oynardı Chet.

Amerika'ya, dünyanın şımarık çocuğu diyordu. Kemer sık-maktan söz ederdi. Aynı zamanda kendisi 200 kilo falan gelirdi ve bu kilonun büyük kısmının belinden yukarıda olduğunu da belirtmem gerekir. Son savaştan sıkça söz ederdi; ülkesinin tek yürek olduğu tek olaydı bu. Kendi savaş anılarından bahsetmeye başladı mı sakinleşmek bilmiyor, konuşmalarını küçük sembolik sahnelerle görselleştiriyordu. Yaşamın, özünde vahşi, esasında yırtıcı, doğası bakımından acımasız olduğunu ve modern toplumun tüm bunları gizlediğini ancak bu gerçeği değiştiremediğini söylüyordu. İnsanın -düzenli aralıklarla- hayatını riske atması gerektiğini söylüyordu ve gerçekten de kast ettiği buydu. İnsanın ancak bu şekilde her şeyin gerçek yüzüyle tekrar temasa geçebileceğini söylüyordu. Kızıl, zayıf saçları ve kızıl, gür sakalları vardı. Taşaklarını pantolonunun bir o tarafına bir bu tarafına yerleştirip duruyordu; bu hareket de dâhil olmak üzere etrafındaki hiçbir şeyi kaçırmayan küçük keskin gözleriyle ve her şeyi not eden küçük keskin kalemyle Gwen, tam arkamda duruyordu.

Böyle bir adamın varlığına inanabilmeniz için onu görmeniz lazım. Bu modelden artık üretilmiyor sanıyordum. Tüm o hisli

saçmalıkları ve boş lafları, güzel duyguların atmosferinde, sabırla ve bizim anlayışsızlığımızın yardımıyla allayıp pullardı.

En sevdiği hedef, liberal entelektüeller olmalıydı ve beni de onlardan biri olarak mimleyiverdi. Yahudi olmadığım için hayal kırıklığına uğramış olmalı ki en başta sormuş olduğu halde birkaç saat sonra tekrar sordu öyle miyim, değil miyim diye. Bu konuya gösterdiği hassasiyeti fark ettim ve bunun kendisi için önemli olup olmadığını sordum. Bunun üzerine teklifsiz bir kahkaha patlattı ve Gwen'e dönüp, "Kurnaz herif, değil mi?" dedi. Neden ona açıkça Yahudi aleyhtarı olup olmadığını sormamışım? Daha sonra, beni atlayıp yanı başımdaki Gwen'le konuşmaya başladı. Benim gibi bir herifle ne halt ettiğini sordu ona. Sonra birdenbire cazibesinin tüm gücünü ona yöneltti. Bu basbayağı yavşamaktı ve karşılığını da buldu; fakat niyeti kızı baştan çıkarmaksa, çok geçmeden durumun farklı olduğunu anlayacaktı. O ne kadar dolaysız ve basıkıcıysa, Gwen de bir o kadar soğuktu. Herifin beni es geçip onunla konuşmaya devam etmesi beni uyuz etmeye başlamıştı. Bunu hemen fark etti ve ara ara kıcını dönerek ben orada yokmuşum gibi onunla konuşmaya devam etti. İyi eğleniyordu, it herif.

Aslında bu görüşmedeki tek amacım; onu politik ve ahlaki açıdan ne denli büyük fantezilere sürükleyebileceğimi görmektir. Karşımdaki kişinin kasnağına vurarak ve burnumu sokmamam gereken işlere maydanoz olarak yazılacak güzel bir şeyler çıkarma kabiliyetine sahiptim. Görüşme yaptığınız insanlar genellikle kendileri hakkında iyi şeyler yazmanız konusunda o kadar hevesli olurlar ki çok kısa zamanda istediğiniz her şeyi söyletebilirsiniz. Onlara azıcık arkadaşlık gösterin yeter; sonra aklınıza gelecek tüm uygunsuz soruları sorun ve arkanıza yaslanıp seslerinin nasıl çatallandığını, nasıl titrediklerini, nasıl sizinle hemfikir olup size yaranmaya çalıştıklarını izleyin zavallı yavşakların. Çok geçmeden de meraktan yerlerinde duramaz olur, kendilerinin o kadar da

kötü birer insan olmadıklarını ve dünyanın geri kalanından çok da farklı olmadıklarını düşündüğünüzü ümit ederler.

Ama Chet Collier değil. O farklı olmaya takıntılı biridir. Bir konuda aynı fikirdeymişim gibi yaptığımda dahi, derhal, anlaşmazlık yaratacak bir nokta bulurdu.

Yaklaşık bir yarım saat kadar sonra, Gwen aniden ve beklenmedik şekilde, "Bay Collier, sizin hakkınızda ne düşündüğümüzü umursamıyor musunuz, acaba?" diye sordu.

"Hem de hiç," dedi Chet ve teklifsizce güldü. Doğal olarak, kahkahasında endişeli bir yan aradım ama yoktu. Gwen de gülüyordu hatırladığım kadarıyla ve Chet yine beni atlayıp ona döndü: "Onunla görüşeceğim söylendiğinde ne bekleyeceğimi biliyordum. Hakkımda iyi şeyler yazmasını istemiyorum; bu, bana çok oy kaybettirir." Bu ve bunun gibi daha bir sürü hiç de komik olmayan laf etti. Sonunda da Gwen'e, "Hadi, gidip biraz güneş yüzü görelim, hayvanlar ne âlemdeymiş bir bakalım," dedi ve kızı dirseğinden kavrayıp dışarı çıkardı. Ben de peşlerinden gittim.

O sırada, bu yaratıkla ilgili çelişkili bir sızı hissettim içimde. Ben hiç böyle içimden geldiği gibi gülmemiş ve her daim bunu yapabilmeyi dilemişim. İçimdeki bu hisleri kök salmadan boğuverdim. Kıskançlık mı? Hatta hayranlık mı? Bu doğru olmazdı; bu herife hiçbir şekilde hayranlık duyamazdım ben.

Arazisinde dolaştık. U çizen yolumuzun hemen önündeki ön kapısının yakınında bir Ford Farmall traktör duruyordu. Bahçe yoktu; yalnızca yabancı otlar ve çamur. Collier'ın ayağında bot vardı, bende şehir ayakkabıları. Gwen ise mümkün olan en ince tabanlarıyla bir çift İtalyan ayakkabısı geçirmişti ayağına. Collier evden bir çift lastik bot getirtti ve Gwen'e kendi elleriyle giydirdi. Botlar ona çok büyük gelmişti ve çok sevimli görünüyordu. Bana bu tarz bir incelikte bulunmamıştı Chet.

Altından geçtiğimiz ağaçlar çok yaşlıydı; ev ve etrafındaki yapılar

da öyle. İçerisi epey soğuktu -İngiliz taşra centilmeni modasına uygun şekilde- benim bakış açım göre basbayağı soğuktu işte. Güney Kaliforniya kanımı mı seyreletti, ne? diye düşündüm. Her neyse, güneş iyi gelmişti. Evcil hayvanların da hepsi dışarıda, güneşin tadını çıkarıyordu. Gwen sekiz kedinin ve en özel cinslerden sokak köpeklerine kadar farklı cinslerde altı köpeğin olduğunu not etti. Ortalık hayvan kaynıyordu. Hepsi, iç içe geziniyor, çeşitli şekillerde besleniyor, gayet doğal olduğu üzere boğuşuyor, oynuyor, düzüşüyor ve yavrularını emziriyordu. Köpek ve kedi yavruları vardı; tam bir Brueghel manzarası. Hayvanlar da insanlar gibi yuvalarındaydılar.

Collier bizi evin arkasında, yaban hayvanlarının bulunduğu kafeslere götürdü. Havahart kapana tuttuğu bir sansar vardı orada. Onu daha büyük bir kafese alışını izledik. Komşu çiftlikteki bir kapandan kurtardığı, ayağı yaralı bir vaşak, bir arkadaşının Caracas'tan yolladığı bir jaguar yavrusu ve olgunluk çağını geride bırakmış görünen -Collier da öyle olduğunu söylemişti- ve tahminimce artık özgür olmadığından memnuniyet duyan (Collier Gwen'e göz kırpıp benim yazıyı tasarlamakta olduğunu söyledi), iri ve yorgun bir şahin vardı.

İtiraf etmeliyim ki kendimi onu kıskanırken yakaladım bir kez daha. Hep, çevremde bir sürü hayvan olsun istemiştım ama Florence -ki haklı sayılırdı- bunun, hayatımızı kısıtlayacağını ileri sürerdi. "Yani," derdi, "sözgelimi aniden bir yolculuğa çıkmak istesek? Ne yapacağız onları?" Collier, yolculuğa çıkacağı zaman ne yapıyordu onları acaba? Orada kalıp birbirlerini yiyorlardır herhalde diye düşündüm. Tam soracaktım ki oduncu yeleşini çıkarıp -güneş buluta girmiş, hava birden soğumuştı- Gwen'in omuzlarına atıldığını fark ettim. Orospu çocuğu, benim kıza kur yapıyordu!

Onu o an, oracıkta gebertebilirdim; ama bu daha başlangıçtı.

Beni kızdıracağını bildiği konulara girmeye başladı. Ağzına sıçacağım şeyler yazdırtacaktı bana.

Yahudilerle başladı lafa. Amerikalı Yahudiler'in çoğunun bundan utandığını söyledi. Ben ne düşünüyordum?

Katılmadığımı belirttim.

Yahudiler'in en çok Hristiyan görünümlü Yahudi kızlarını güzel bulduğunu söyledi. Bu konuda ne düşünüyordum?

Saçma, dedim. Şimdi, o benimle röportaj yapıyor gibiydi.

Yahudilerin daima kendilerine en az benzeyen kızlarla evlendiklerini, küçük, kalkık burunlu olanları tercih ettiklerini ve eğer kızların böyle burunları yoksa babalarının kızlarını derhal burun ameliyatına götürdüklerini ve hazır burnunu yapıyorlarken epilasyonla bıyıklarını da aldındıklarını söyledi. Buna ne diyecektim?

Tamamen önyargı, dedim.

Siyahi Müslümanları sevdiğini söyledi. Ben seviyor muydum?

Sevmediğimi söyledim.

Zencilerin bu kadar sabırlı olmayı nasıl başardıklarını bir türlü anlayamadığını söyledi. Kendisi zenci olsaymış çoktan katil olurmuş; ben olmaz mıymışım?

Yoo, dedim.

Beyazlardan saygı görmelerinin tek yolunun yumruklarını göstermekten geçtiğini, hatta gerekliyse, basbayağı, silahlı savaşa girmeleri gerektiğini söyledi. Katılıyor muydum?

Hiç katılmıyorum, dedim.

Tüm o pasif direniş zırvalarına inanmadığını çünkü tarihin ancak kan akıtarak yazıldığını -kendi tarihimize baksana, diyor- du- söyledi ve bari buna katılıyor muyum, diye sordu.

Kesinlikle katılmıyorum, dedim. Puşt, harbiden, iyi kafa buluyordu.

Peki, diye devam etti, gerçekten de tüm bu marşların, vaaz veren siyasetçilerin ve sürüler halindeki bu uzun yürüyüşlerin bir işe yaradığını mı sanıyordum?

Aynen öyle, diye cevapladım.

Resmen, gülmekten yarıldı ve artık duyacaklarımı hak ettiği-mi, son bir soru soracağını söyledi: Bu ülkede gerçekten ve haki-katen zencilerin tam bir eşitliğe sahip olmasını istiyor muydum, elimi vicdanıma koyup da syleyecekmişim, bunu gerçekten istiyor muydum?

Ne demeye çalıştığını anlamadığımı söyledim. Anlamıştım elbette.

Gwen'e, "Gel hadi, sana bir şey göstereceğim," dedi ve kolun-dan tutup götürdü. Bu, bana kendime gelmem ve sabırlı olmam gerektiğini kendime hatırlatmam için zaman kazandırdı; onun icabına daha sonra bakacaktım-daktilomla.

İki yarış arabasını gösterdi bize, bir Porsche Spyder ve çok iyi korunmuş eski bir Maserati. Artık sadece Gwen'le konuşuyordu. "Neden benimle değil de sadece araştırmacımla konuşuyorsun ki?" dedim.

"E, sen yarış arabalarına ilgi duymazsın ki, öyle değil mi?"

"Hayır, duymam; ama o da duymuyor," diye cevap verdim.

"Doğru," dedi, "ama bana ilgi duyuyor." mz de güldük. Ben ne diye gldysem?

Az sonra Avustralya kırıbacını çıkarıp boş bir yağ tenekesini zıplatarak hedef talimi yaptı. Bu kırbaç numarasıyla alay edeceği-mi biliyor olmalıydı. Sonra da tabancasıyla yapmaya başladı aynı numarayı. Ben de birkaç atış yapmak istiyor muydum? Hayır, dedim; silahları tasvip etmezdim.

Gwen'e döndü, "Vay, dostumuz silahları tasvip etmiyormuş," dedi. Beni kışkırtmak için elinden geleni ardına koymuyordu, piç.

Ben de onu siktir edip yazacaklarımı aklımda kurgulamaya başladım. Bu, biraz rahatlatmıştı beni. Orospu çocuğu, sahtekâ-rın tekiydi ve altına saklandığı o taşı kaldırıp tüm pisliğini göz-ler önüne serecektim. Bu şekilde yaşayabilmesinin tek bir sebebi vardı: Babası ona sağlam bir servet bırakmıştı. Tüm bu roman-

tik horozlanmalarının ardında beleşçi bir adam yatıyordu. Kendi emeğiyle tek kuruş kazanmamıştı. Zira gözümüze soktuğu tüm bu çiftlik hayatının altında yavşak bir burjuva gizliydi. En az, Hollywoodlu Cadillac'çı Komünistler kadar berbattı, işte.

Kendime geldim. İkisi de bana bakıyordu. Tekrar dikkatimi topladığımı görünce yeniden Gwen'e dönüp, "Gwen hanım, söyler misiniz, benimle görüşmesi için en azından önyargısız ve tarafsız birini gönderemezler miydi?"

Gwen, tarafsız olduğumu söyledi. Beni savunmasına neden şaşırmıştım? Orada, yan yana duruyorlardı. Gwen'in ona anlamlı bir biçimde baktığını gördüm ve anladım ki ondan hoşlanmıştı.

Herhalde, adamın açık sözlülüğünden ve o tuhaf erkeksi coşkunluğun ötürüydü. Adımları kendinden emin ve duruşu korkusuzdu. Erkeklerle hırçın, kadınlara ise doğal avıymış gibi yaklaşırdı. Bir noktada hovardanın teki olduğunu kabul etti ve, "Kokuşmuş, modern banliyölerde yaşayan, hiçbir iş yapmayıp günlerini laflayarak, çiftçilik yaparak, içerek, okuyarak ve komşularının karlılarına sulanarak geçiren tescilli bir zampara olduğumu da notlarınıza ekleyin Gwen hanım," dedi. "Ah, siyaseti unuttum," diyerek göz kırptı bana, "kendimi kandıracak değilim. Ha, bir de bir şey daha; bunu da yazın, Gwen hanım; en sevdiğim yazar Kipling'dir. Bu nasıl?" Sonra bana döndü: "Benim için uydurabileceklerinizden daha iyi değil mi? Gelin, size okuyayım biraz."

Okumasa şaşardım, anasını satayım. Kipling'in bir şiir kitabını çıkardı ve o sert martinisini içirip hava kararana kadar orada tuttu bizi. Tek bir ışık yaktı; öyle ki bu zırvaları şarkı söyler gibi demo-de bir tarzda ve ritmik bir şekilde okuyuşunu dinlemekten başka yapacağımız bir şey yoktu. Kendi çapında güzeldi şiirler ama bu devirde artık kim böyle şiir okurdu ki? "Boots"u bile okudu, yahu.

Daha sonra birisi çay ile cevizli kek getirdi. Dediğine göre

sadece beni şaşırtmak için ya da eğer keki seviyorsam hakkında yazacağım en azından tek bir iyi şey olsun diye, geleceğimi öğrenince kendisi pişirmişti keki. "Konuştuğumuz boş laflardan sonra biraz olsun rahatlayalım diye," dedi; "dostane, gösterişsiz bir yazı eder mi?"

Kekimi yedim ve cevap vermedim. Merak ediyordum da; tüm görüşmeyi beni ters köşeye yatırmak üzerine kurgulamıştı; beni, gerçekte olduğu kişiden uzaklaştırmaya mı çalışıyordu?

Hepimiz epey içmiştik. Kaostan bahsetmeye başladı, en sevdiği konuydu bu. Yaşamdaki kaos gerçeğini kabul etmenin öneminden ve bu gerçekle olabildiğince erken yüzleşmenin, olacaklara hazırlıklı olmanın, nefrete, çatışmaya, karmaşaya, acı sona ve iyyinin kazanmaması durumuna hazır olmanın ne kadar önemli olduğunu anlatmaya koyuldu. Çocuklarımıza karşı fazla korumacı davranarak onların hayatlarını mahvettiğimizi söyledi. Çocuklarımızı yumruklaşmaya erken yaşta yüreklendirmemiz gerektiğini, bu sayede başlarına geleceklere hazırlıklı olacaklarını söyledi. Sonra da okullarımızı ele aldı; özellikle de çocukları hayata hazırlamaya önem veren yenilikçi özel okulları. Artık kafayı bulmuştu, içerisi basbayağı karanlıktı ve böğürüyordu. "Bu ülkenin günümüz şartlarına uymuş herkes salaktır ve çocuklarını çevrelerine uyum sağlaması için yetiştirmeye çalışan kişi, onların boğazını kesse daha iyi eder." İlahi okur gibi sesi bir alçalıp bir yükseliyordu. Kontrolden çıkmaya başlamıştı. Öne atılıp koltuğa, Gwen'in yanına oturdu. Benim varlığımı unutmuş gibiydi. Ben oracıkta otururken bile onunla sevişebileceğini düşündüm; hatta Gwen'in tam olarak ne düşündüğünü bilse, şimdiye dek denemişti bile. Gwen yerinden kıpırdamamıştı (ona vermezdi, biliyordum) ama yine de herife soğukkanlılıkla bakıyor, onunla ilgili bir şeyler ölçüp biçiyordu; ne olduğundan tam olarak emin değildim.

Tam da o noktada, "Gwen, kalk gidelim," dedim.

Chet, "Yoo, geceyi burada geçireceksiniz; daha yeni başladık," diye böğürdü.

Bu kadarı yeterdi. "Hadi, Gwen," dedim eşyalarını toparlar-ken.

Bir şekilde kendimizi dışarı attık. Ona saldırmamak için kendimi zor tutuyordum. Gwen'le ikimiz, herifin cesedini dişleyebiliriz diye düşünüyordum.

Fakat Gwen ondan hoşlanmıştı. Cinsel anlamda demiyordum; gelgelelim, kadınlarda tüm duygular -seks, entelektüel sağduyu ve hepsi- iç içedir, aslında. Bu duygunun bileşenleri her neydiyse, Gwen hoşlanmıştı ondan. Herif ona sarktığı için mi acaba?

Bana, onun nesini sevmediğimi sordu.

"Hiçbir şeyini sevmedim," dedim. "Önyargılı ve dar kafalı, siyasi olarak, toplumsal olarak ve düşünüş olarak gerici, sikiş-ken hayvanları ve ortalığa saçtığı penis simgeleriyle -kamçılar, tabancalar, yarış arabaları ve o kofti taşra centilmeni havasıyla- tam bir kıro. Ha, bir de Kipling! Ait olduğu yer tam da orası işte; Majestelerinin Hayber Fedailer!"²

Bunları söylerken bağırıyordum ama o soğukkanlı bir ifadeyle baktı ve, "Evet, ne demeye çalıştığınızı anlıyorum. Sanırım, haklısın ama yine de sevdim onu," dedi.

"Sırf sana sulandığı için sevdin," dedim, cevabı, "Evet," oldu. Eğlenceli bir şeydi bu; o da tadını çıkarmıştı. Ee, ben de kalkışa hazırdım artık! Adi herifin pis bir teke olduğunu söyledim: "Kokuyu almadın mı?" Bu sırada Algonquin'e varmıştık. Sinirim öyle tepemdeydi ki Gwen'i öfkeyle becerdim. İşimiz bittiğinde "Eh, teşekkür ederim Chet Collier," dedi şakayla ama ben bunda gülünecek en ufak şey bulamamıştım.

2. *King of the Khyber Rifles*; İngiliz yazar Talbot Mundy'nin 1916'da basılan eseri. I. Dünya Savaşı sırasında bir Britanya Hindistanı casusu olan Athelstan'ın mistik maceralarını konu alır. Eser, Rudyard Kipling'in Asya kültürü ve felsefesine düşkünlüğü açısından onun eserleriyle sıklıkla karşılaştırılmıştır.

Ertesi gün Kaliforniya'ya gitmek için yola koyulduk; bu kez uçakla.

Ona çok kızgındım ve sebebini gerçekten bilmiyordum. Daha önce hiç şüphe götürmez olan bir şeylerden şüphe ediyordum kendi içimde; kararlarımdan, temel bakış açımdan, zevklerimden, hayattaki duruşumdan.

Collier'ın tam bir önyargı abidesi olduğunu söyleyebilirdim -artık yazmaya başlıyordum- fakat Gwen'e göre önyargılı olan bendim. Öyle ki yazıyı kafamda peşinen yazmış, adama hiç şans tanımamıştım. Görüşmeye, öncesinde vardığım yargıyla gitmiştim. Onun hakkında peşin hüküm vermiş olan bendim; önyargı da bu değil miydi? Ben ise bağıryordum.

Neyse, bir öğle sonrası Collier'ın kendi cinsel reklamını yaptığından, aletini nasıl da durmadan ortaya atıp durduğundan, çavuşu dikeltip taşaklarını tıngırdattığından bahsediyordum (Gwen'in evinde işimizi yeni bitirmiş, belki de yeni bir postaya hazırlanıyorduk) ki Gwen kıkırdamaya başladı ve benimki bü-zülüverdi.

"Ne boka gülüyorsun?" dedim.

"Aynı haltı sen de yiyorsun."

"Hadi oradan!"

Sevişirken sık sık yaptığım yorumlara dikkatimi çekti. Ne olmuş canım, dedi; bu gayet doğal ve bir bakıma çekici bir şey, çoğu erkek yapar bunu. İş üstündeyken bir şeyler söyleyip sonra da övgü beklerler, gayet doğal, diyordu. Hatta, dediğine göre, zaman zaman işi böbürlenmeye kadar vardırıyormuşum.

Sinirden kudurmaya başlayarak, "Ne zaman böbürlenmişim, ulan?" diye sordum.

"Ne bileyim, mesela," dedi, "'geliyor musun, sevgilim?' diye soruyorsun sürekli. Bu, böbürlenme değil de nedir yani? Ne kadar iyi olduğuna dikkat çekmeye çalışmıyor musun, bunu söyler-

ken? Bir de bunu söylerken kullandığın o küçümseyici bebeksi sesin. "Geliyor musun, canım," taklidimi yapıyordun.

Çileden çıkmıştım artık. Sonraki bir hafta boyunca o işi yapmadım kaltakla! Bir kadının bunu yapmaması gerekir! Erkeğin egosu kırılmalıdır ve desteklenmesi gerekir, çiğnenmesi değil. Gwen, bunu bilebilecek kadar tecrübeliydi bu konularda, diye düşündüm; öyleyse bu şekilde davranması kasıtlı olmalı; aynen öyle. Bana saldırmasının bir sebebi var.

Günün birinde yazdıklarımın bir bölümünü ona okudum, sıkılmış gibi davrandı; bir, pencereyi açmak için, bir portakal çubuğu almak için yerinden kalkıp durdu. Portakal çubuğuyla tırnak etlerini düzeltmeye başlamıştı. Ben de sonunda vazgeçtim. Onu terslemeye kalktığımda bana Chet Collier'la ilgilenmediğini, sadece benim için meraklandığını söyledi. Ne haltımı beğenmediğini sordum; Tüm yaşantımı beğenmiyormuş. Artık neredeyse onu öldürecek duruma gelmişken, "Ne varmış hayatımda, ha?" diye sordum.

Ömrümde bir kez olsun konuştuğum gibi yaşamam gerektiğini söyledi. "Lafı bırak," dedi, "icraata bak. Mesela," dedi, "sürekli orta sınıfın haliyle ilgili yakınıp durmandan bıktım. Şu, bahsettiğin burjuvazi midir nedir, ne olduğunu bile bilmiyorum. Eski günlerinden falan üstüne yapışmış bir şey bu. Kim senden daha orta sınıf yaşayabilir ki? Sigortaların, saat yedi kokteyllerin, yedi buçuktaki akşam yemeklerin ve yurttaşlık hakları sevdalısı muhterem eşin ve aynı, yönetici tarzı saç kesimin, aynı yönetici tarzı arkadaşları olan yönetici arkadaşların ve yönetici tarzı takım elbiselerin ve de tüm o lanet olasıca şeylerin -çimenlerin, tabii çimlerini unutur muyum hiç- ve sen kalkmış orta sınıfın halinden dert yanıyor, dırdır ediyorsun. Şu Cadillac'çı Komünistler'den sen bahsetmiştin; sen de onlardan biri değil misin? Yani, sesini kesip bunun tadını çıkarsan bir şey demeyeceğim. Sonuçta sen de bu toplumsal sahtekârlığın bir parçasısın; neden daha iyiymişsin

gibi görünmeye çalışıyorsun ki? Burada öylece oturuyor ve ayda iki kez maaş alıyorsun, hem de dolgunundan ve de tek işlevi insanlara hiç ihtiyaç duymadıkları şeyler satmak olan bir sektörde çalışarak. Üstelik bunu da onlara yalan söyleyerek yapıyorsun ve bunun farkındasın da. Yalnızca, *Nation* gibi bir iki dergiye yazı yazmanın her şeyi düzelttiğini sanıyorsun.

“Durmadan, düzenden şikâyetlenip duruyorsun; sen olmasan düzen nedir ki? Demeye çalıştığım, neden sen de herkes gibi bir aylak olup bunun tadını çıkarmıyorsun? Eminim, çok daha iyi vakit geçirirdin, ha. Bu da benim sana tavsiyem olsun!”

“Başka?” dedim, gırtlaklamaya hazır halde, onu kışkırtarak. “Başka?”

“Her şey,” dedi, “hepimiz düzenbazız fakat sen kıcı sağlam bir düzenbazsın; öyleyse neden diğer düzenbaz arkadaşlarına karşı nazik olmuyorsun? Senden daha kötü değiller, yalnızca farklılar. Kravatlarını seninle aynı yerden alıyorlar, içkilerini aynı şekilde karıştırıyor, senin gibi senede bir arabalarını değiştiriyorlar ve hepsi de yataklarında senin bana yaptığın gibi küçük numaralar sergiliyorlar. Belki bir gün onunla evleneceklerini söyleyerek yalan söylüyorlar yanlarındaki kıza ve tıpkı senin o gece söyleyecek sözün kalmadığında saçmaladığın gibi söylüyorlar bunları. Onlar, sadece oyun oynuyorlar, sen de öyle yap.”

Sonunda patladım. “Madem beğenmiyorsun, ne bok yemeye buradasın?”

“Çünkü ben ne daha farklıyım ne de daha iyi; nasıl olabilirim ki? Hayatım devam ettirebilmem sizin sahtekârlıklarınız üzerine kurulu. Bir de sen, hiç değilse, kişilik olarak-”

“Diğerlerinden azıcık olsun daha iyisin mi diyeceksin?”

“Öyle demeyecektim. Daha iyi değilsin, sadece, beni onlardan biraz olsun daha fazla seviyorsun. Huzursuzsun, ya da ona benzer bir şey; bu yüzden daha bir sıkı sarılıyorsun bana.”

Yanağıma dokunmak için öne eğildi. "Ve biraz da tatlı..."

Elini ittim ve, "Dert etme; söyle ne söyleyeceksen," dedim.

"Yok," dedi, "şimdi bana kırgınsın ve ben, bana kırılmanı istemiyorum. Bu kadar zamandır beni idare ediyorsun, o kadar da kötü sayılmazsın. Sadece, aslında geri kalanımızdan hiçbir farkın olmadığı halde herkese tepeden bakan tavırlarına dayanamıyorum."

"Tepeden bakacak hiçbir haltım olduğunu düşünmüyorum..."

"O zaman söyle bakalım Collier'ın o kadar sağlıklı ve fit oluşunun nesi yanlış? Şu göbeğine bir baksana; yani, göbeğine bir sözüm yok ama dirseklerin ve dizlerinin üstünde bana dayandığında kırışık, yağlı boğum boğum göbeğin aşağı sarkıyor; bak, seni fiziksel olarak antipatik bulduğumu falan söylüyor değilim; sonuçta sen de şehirlerdeki tüm o diğer ofis erkekleri gibisin. Collier'ın sağlıklı oluşunda ne var? Ona bakmak hoşuma gitti ve sana doğru söyleyeyim, elini omzuma koymasından hoşlandım."

"Ne zaman yaptı bunu?" deyiverdim. Bunu yaptığını görmemiştim.

"Bakmadığın anların hepsinde."

"Ne diye müsaade ettin bunu yapmasına?"

"Çünkü nasıl bir şey olduğunu görmek istedim. Üstelik beni öptü de."

"Ne zaman?"

"Sen tuvalete gittiğinde, yanıma gelip öptü."

"Ve sen buna izin verdin?"

"Evet."

"Neden bana söylemedin?"

"Çünkü söylemek istemedim! Söylemem mi gerekiyordu? Gerçekten erkeksi davranıp beni koruman gerekiyormuş gibi hissedecektin, biliyorum, ya da ne bileyim, bir şeyler yapman gerekiyormuş gibi; ve o da muhtemelen kafanı gözünü dağıtmak zo-

runda kalacaktı. Üstelik de tüm bunlar..." Bir an tereddüt etmiş gibiydi.

"Ne?"

"Yoo, sana doğruyu söyleyeceğim, epey güzeldi."

"Dilini ağzına soktu mu?"

"Yok, işi biliyor o."

"Ne işi?"

"Biliyorsun işte, söyletme; iki dudağını benimkilere dokundurdu sadece. Çok nazikti; dilinin ucunu dilimin ucuna değirdi, o kadar."

"Ne, işini bilmesi; onu söylesene sen?"

Şu kız tam bir kevaşe ağzıyla konuşuyordu, ha.

"Biliyorsun ne olduğunu," dedi "doğru yerde doğru hareketleri yapmak."

"Ne demek bu, peki?"

"Ne demek olduğunu da biliyorsun. Onun görmüş geçirmiş biri olduğunu, hızını nasıl ayarlaması gerektiğini bildiğini, çok aceleci davranmadan neyin ne zaman yapılacağını bildiğini söylüyorum, seni bilmiş... Yani, fazla hızla atılmadan, içinde bulunduğu ilişkiyi iyi değerlendirip trafiğin ne gerektirdiğini çok iyi biliyor, bilmiş, seni... Beni tahrik ettiğinden daha çabuk tahrik olmuyor ve sana bir şey söyleyeyim mi, bilmiş, o an gerçekten de tahrik etmişti beni, aynen, etmişti. Bu işlerin ne olduğunu pekâlâ biliyorsun, peki neden böyle üstünlük taslıyorsun, ha? Ve böyle incinmiş görüneceksen söyletme bunları bana. Çünkü hiç lafımı sakınmam, numaracı seni... O gece yarısı uçağa yetişmek için toplanırken masal okumuştun bana; o zamandan beri de aynı masalı anlatıp duruyorsun. O gece söylediğin tüm o sözlerden hiçbir belirti yok! O zamandan tek bir iz bile... Sessizlik, ha! Eyvallah. Bu da kabul. Çünkü şimdilik elimdekilerin en iyisi sensin. Beni yargılayayım deme sakın! Benim kim olduğumu sanıyorsun

ulan sen? Karın falan mı? Beni aşağılama hakkı vermedim sana. Benimle yatmak istedi, nedir yani? Hiç değilse bana 'seni seviyorum' mavalları okumadı. Gerçeği bilmek istiyorsan, onunla bir şeyler denemeyi de hiç dert etmem. Sana bir mecburiyetim yok. Hangi devirdeyiz be; geçmiş yüzyılda falan mı? Deneyebilirim; sen böyle devam et, ben deneyebilirim bunu!"

Oradan ayrılmıştım.

Ya çıkıp gidecek, ya da onu oracıkta gebertecektim.

Ona böyle durduk yere ne olduğunu anlayamıyordum; son derece sıradan bir tartışma olarak başlamıştı hâlbuki. Herhalde o da benim gibi hıncını ve öfkesini içine atıp bomba gibi patlayınca-ya kadar her şey yolunda gidiyormuş gibi takılanlardandı.

Neyse, o gece, akşam yemeğinden sonra, Florence'la oturmuş CBS'in özel haberlerinden birini izlerken hizmetçi kız, Irene, içeri gelip ofisten birinin telefonda olduğunu söyledi.

Kalkıp telefona doğru yöneldim; sonra aniden durdum. Gwen'in aradığını anlamıştım. Bir saniyeliğine oturdum. Irene bekliyordu; hemen geleceğimi söyledim. Sonra, sadece biraz vakit kazanmak için bara gidip bir kadeh Dewar's doldurdum kendime. Kendi kendime; "Çüş" dedim. "Düşün. Seni böylesine incitip adam yerine koymayan bir kadın bu; kim ister böyle bir şeyi?" Dewar's'ımın yarısını güplettim.

Başka bir hesap daha vardı aklımda, pek de asil bir düşünce değildi bu, evet, ama aklımdan geçmişti işte. Derginin, araştırma asistanı için bana verdiği bütçe iki hafta önce bitmişti. Gwen'e bu iki haftanın ve de bundan sonraki haftaların ödemesi yapılacaksa cebimden ödemek zorunda kalacaktım. Öyle geliyordu ki bunu tutup da ona söylesem ve parasını ödemesem, pılsını pırtısını toplayıp New York'a dönerdi. Diğer bir deyişle... Yani...

Yani, bunun ne alakası vardı şimdi? İçkimi yuvarladım. Bir taraftan ondan nefret ediyor, bir taraftan da kafayı tırlatmış, çıldırı-

yordum onun için. Daha önce hiç kimseyi gerçekten böylesine arzulamamıştım. Aynı zamanda hiç kimseye bu kadar kırılmamış ve düşündüm de hiç böyle sersemlememiştim. Daha fazla aşağılanmayı kesinlikle kaldıramayacaktım artık. Telefona gittim.

Gwen'in sesi yumuşak ve yatışmıştı; vay anasını!

Üzgün olduğunu söyledi. İçiyormuş gibi geliyordu sesi.

Onu cezalandırmak için, hiçbir şey demedim. "Eddie... Eddie... Orada mısın?" dedi.

"Evet," dedim.

"Sen benim her şeyimsin, Eddie," deyiverdi, pat diye.

"Nasıl yani?" dedim.

"Çünkü senden başka kimse çekmez beni, aslanım." Sonra da "Benimle artık bir şey yapmak istemeyeceğin noktaya geldiğini anlayabiliyorum."

Hiçbir şey demedim.

"Şey, düşünüyordum da belki kendimi ikiye bölmek iyi bir olabilir, yani belli zamanlarda asistanınmışım, sekreterinmişim gibi yazmamı istediklerini yazıp araştırmamı söylediklerini araştırıyormuşum gibi; yorumda bulunmadan, tartışmaya girmeden, yargılamadan... Sanki yabancı bir adamla çalışıyormuşum gibi. Sonra da birlikte olacağımız zamanlar gelirdi. Buna benzer bir şeyin işe yarayacağını düşünüyor musun, Eddie?"

Konuşmadım.

"Eddie, orada mısın? Her şeyimsin, Eddie."

"Yapma, ya."

"Söylediğim o şeyi, unutacak mısın? Şu anda bir şey söyleyemezsin, biliyorum evdesin. Kapatacağım şimdi. Yarın, söyleyeceğin bir saatte uğrayayım mı, Eddie?"

"Olur," dedim ve kapattım.

Onun böyle konuştuğunu daha önce hiç duymamıştım. Onun içinde böyle bir taraf olduğunu bilmiyordum.

Öteki odaya girince, Florence, başını kaldırıp bana baktı.
“Ofis, geceleri rahatsız etmese bari,” dedi.

3

Yaşam parçalara ayrılamaz, denir; fakat Gwen'in önerdiği uzlaşma bir süreliğine gerçekten işe yaramıştı.

Sonrasında Florence bir şeyler sezinlemeye başladı. Bir gece, akşam yemeği sonrası briç oynamak üzere Soloff'ları bekliyorduk. Yemeğimizi bitirmek üzereydik. Pikap, her yemekte dinlediğimiz plağın son parçasını çalıyordu. Florence pudingini yerken boğazını temizleyip duruyordu; bana söyleyeceği bir şeyler olduğunu anladım ama duymak için hiç acelem yoktu. O öğlen, Gwen'le sahile gitmiştik ve briçe başlamadan önce bir on dakika olsun kestirmem gerekiyordu. Elimden gelenin en iyisini yaptığım zamanlarda bile berbat bir briç oyuncusuydum; aklım hep başka yerlerde olurdu. Florence ise harbiden iyiydi; bu yüzden arada bir oynardım ben de. Ona, bir işte gerçekten iyi olma şansı tanıyordu bu.

Gelgelelim o gece, Soloff'lar gelmeden önce bana söyleyecekleri vardı. Naneli Drambuie'sini yudumlarken nihayet çıkardı ağzındaki baklayı.

“Şekerim,” dedi, “kendi kendine konuşmaya başladın, sen.”

“Ben, hep kendi kendime konuşurdum.”

“Tabii, hepimiz konuşuruz ama işin ne kadar kötüye gittiğini fark etmiyorsun sanırım.”

“Of, Florence, rahat bırakır mısın beni?” Aklındakinin bu olduğunu anlayınca epey rahatlamıştım.

“Dudaklarının seğirdiğinin farkında mısın?”

Günlerdir kendimle şiddetli kavgalarım oluyordu ama bunun dışarıdan belli olduğunu bilmiyordum.

“Ellen de fark etmiş,” diye ekledi. “Ofiste bir yaramazlık yok değil mi?”

“Yoo, sanmam.”

“Sende bir şey var, kesin. Dr. Massey mi bir şey dedi?”

“Ne gibi?” Massey, dışımızdı.

“Bugün kontrolüm için gitmiştim ona, bana senin ileri düzeyde dış gıcırdatma belirtileri gösterdiğini söyledi. Son görüştüğünüzde sana bundan bahsetmedi mi?”

“Bahsetti herhalde, sen söyleyince hatırladım.”

“Bunun günümüzde sık görüldüğünü söyledi; bu, güvensizlik çağında, falan; ama ben hayatımızın bu gibi gerilimlerden öylesine uzak olduğunu düşünüyordum ki-”

“Öyle, öyle,” diye alelacele kestim sözünü.

“Evans,” dedi o sakın sesiyle, “sözümü bitirmedim.”

“Ne diyeceğini biliyorum,” kestirip atmam onu hep deli ederdi.

“Bu yaptığının ne büyük küstahlık olduğunun farkında mısın, canım?” dedi sabırla.

“Hah, Soloff’lar geldi herhalde,” dedim.

“Evans, saat daha sekiz yirmi; Soloff’lar sekiz buçuktan önce gelmezler. Bu şekilde kurtulamazsın, yani.”

On dakika uzun bir süre, diye düşündüm. “Florence, bir ka-
deh daha alırmıy-”

"Tam lafımın ortasında sürekli sözümü kesip duruyorsun," dedi, tam lafımın ortasında sözümü keserek. "Baş başayken sorun değil ama misafirlerimiz varken, özellikle de Soloff'lar gibi her şeyi fark eden ve fena şekilde dedikoducu misafirlerimizin yanında..."

"Madem bu kadar dedikoducular, ne diye çağırıyoruz ki onları?"

"Çünkü müthiş briç oynuyorlar, bak, yine yaptın."

"Ne?"

"Cümlemin orta yerinde kestin lafımı. Üstelik bu, bütün gece böyle oluyor."

"Yani, uyurken de mi sözünü kest-"

"Dişlerini gıcırdatıyorsun ve kendi kendine konuşuyorsun. Bir tür iç savaş yaşıyorsun sen. Dr. Leibman öyle olduğunu söyledi. Evvelki gece, uykunda 'ondan nefret ediyorum' dedin. Benden nefret etmiyorsun değil mi Evans?"

"Tabii ki etmiyorum."

"E, o zaman, kim bu nefret ettiğin?"

"Nereden bileyim?"

"Sen bilmezsen kim bilecek?"

"Kilimcinin kör oğlu!"

"Geçen gece saatlerce gözlerini tavana dikip dudaklarını oynatıp durdun. Ne yapıyordun öyle?"

"Düşünüyordum. Yasak mı?"

"Tabii ki değil; ama bazen, doğrusunu istersen, dişlerinin gıcırtdısını bäsbyağı duyuyorum," deyip güldü. "Bir keresinde de yumruğu geçirdin. Yataktan fırladığım gibi kaçtım ben de." Bu, onu çok eğlendirmiş gibiydi.

"Florence, bilerek yapmıyorum."

"Peki, neden durduk yere dişlerini gıcırdatıyorsun; kâbuslar görüp tüm gün kendi kendine konuşuyorsun?"

"Nereye varmak istiyorsun, Florence?"

"Nereye varmak istediğimi biliyorsun. Keşke bir kez gitsen, Evans... Ev!"

"Dr. Leibman'a tahammül edemem."

"Ne olur, bir kere denesen? Dr. Liebman'ın yardımı dokunabilir, Ev."

"Siktir et Dr. Leibman'ı."

"Öyle bir şey yapmaya hiç niyetim yok. Ev! Gerçekten, hayatım, gerçekten. Ah, kahretsin, Soloff'lar geldi." Nihayet gelmişlerdi.

Florence son kontrollerini yapmak üzere aynanın karşısına geçti. "Neyse, umarım bu gece dudaklarını kontrol altında tutabilirsin. Soloff'lar bana işaret çaktığını zannedebilirler." Kahkahayla güldü. Küçük bir kız gibi kahkaha atardı, şirin bir kahkaha. "Yani, eğer tüm oyun boyunca kendi kendine konuşman gerekirse, bu senin bileceğin iş. Bence..."

"Aynen, yahu, benim bileceğim iş. Hem, Bayan Sufle'ye akşam boyunca katlanabilmemin tek yolu bu." İri yarı, pofuduk bir kadın olan Bayan Soloff'a taktığım isimdi bu; Bayan Sufle.

Florence çok güldü buna. "Şşt!" yaptı. "Kapı çaldı. Yalnızca o kadar belli etmesen yeter. Ha bir de, bir gün, canavarım benim, ne olup bittiğini bana bir anlatıver; kimden nefret ettiğini falan. Yine de şunu söylemeliyim ki bunu, başkasına âşık olmana tercih ederim. Nefret ettiğin ben olmayayım da... Nefret ettiğinin ben olmadığımı emin misin?"

"Tabii ki."

"O zaman, hadi," dedi parmağıyla yanağını işaret ederek. Ben de işaret ettiği yerden öptüm. O sırada Soloff'lar girdi ve bizi öyle yakaladılar.

"Ah, rahatsız ettik," dedi Sufle. Bay Soloff deklarasyon dışında pek konuşmazdı. Büyük bir film şirketinde iftira davalarına

bakan bir avukattı. Dikkatli bir adamdı. Sufle ise, aksine, ikisinin yerine de konuşurdu.

“Evet,” dedi Florence, “kesinlikle rahatsız ettiniz.” Sonra, ikisini de şöyle bir öptü ve beş uzun parti oynamak üzere masaya oturduk.

İlk partiyi Soloff’lar kazandı. Sekiz yüz sayı kadar borçlandık. Berbat oynuyordum; her zamankinden de beter; ama dudak hareketlerimi kontrol altında tutuyordum. Bir süreliğine durduk ve şöyle bir gerindik. Sufle’nin çişe gitmesi gerekti. Bay Soloff da kısa bir telefon görüşmesi yaptı. Bu sırada Florence bana fısıldayacak fırsat yakalayabilmişti: “Tatlım, bu kadar kötü oynamaya devam edersen kendi kendine konuşsan daha iyi.”

İkinci partinin ilk oyununda dört pik deklare etti. Ben altıya çıktım. Florence neredeyse hepsini çıkacaktı ama benim oyunuma güveni olmadığından yapmadı. Kurallara göre çıkmalıydı; elim vardı. Açtığımda, “Çok sağ ol, ortak,” dedi. Sonra arkasına geçip kollarımı kavuşturarak eline baktım; ritüel icabı. “Çok güzel, ortak,” diyerek oyunun sorumluluğunu üstümden attım. Sonrasında üst kata koşup Gwen’i aradım. Evde değildi; ya da cevap vermiyordu. Alt kata inip bara yöneldim.

“Ne cehennemde bu kaltak?” diye sordum kendi kendime. Ardından, “Kendi kendine konuşuyorsun,” dedim. “Amaan, canı cehenneme! Bütün gece kendi kendime konuşacağım. Konuşmazsam boğulacağım. Başkalarına söylediğim her şeyi parantez içinde aktaracağım, aracümle.”

(“Partinin ‘dummy’si olarak size birer içki getireyim mi, ha; yok mu isteyen?”)

İyi, ben bir tane alayım! Tek olsun, Eddie. Buyur. İyi geldi. Massey Florence’a ne bok yemeye anlattıysa dış gıcırdattığımı? Mesleki gizlilik nerede kaldı? Günümüzde herkesin dışı gıcırıyor.

("Grand slam! Çok iyi, ortak. Ah, özür dilerim. Bay Soo, tabii, doğru söylüyorsunuz altı deklare edilmişti, bir üstü; Doğru.")

Ben de senin ananı! Ama biliyor musun Evans, Eddie, Evangelos, ismin her neyse, kızın dediği doğru. Kendini kaybediyorsun. Beğendin mi öğlen yaptıklarını? Benim fikrim değildi ki anasını satayım; Gwen'in aklından çıktı. Bu gibi şeyler onun aklından çıkar; ama tam da gün ortasında, sahilde o işi yapmak! Neyim var benim; yasaları çiğneme zorunluluğum falan mı var? Yakalanmak mı istiyorum yoksa? Williams and MacElroy'un Müdür Yardımcısı Teşhircilikten Hapse Atıldı; Bay Finnegan bayırdı buna! O kadar da değil, yahu. En yakındaki kişi on beş metre uzaktaydı. En az. Yine de onun suçuydu. Kızımızın yarısını bir havluyla örtmüştü; gel de hâkime anlat bakalım. Sayın yargıç, kızlarımızın yarısı delüks kalite Chorpenning marka bir havluyla örtülüydü; reklamlarını biz yaparız. Kendimi neden sürekli tutuklanmış olarak görüyorum? Mahkemede? Hem, bize en yakın insanlar yirmi metre uzaktaydı, sırtüstü yatmış, yüzlerini güneşe dönmüşlerdi, gözleri de kesinlikle kapalıydı. Yeniden genç olabilmek için neler vermezlerdi, diye düşünüyorlardı, kesin. Ben de değilim; ama o beni genç hissettiriyor. Yaramaz bir çocuk gibi ve bana da yaramaz bir çocukmuşum gibi hissettiriyor.

("Ah, pardon. Deklarasyon, tamam, deklarasyon... Ben konuşacağım; bir sanzatu.")

Aslında elimde üç var ama üç dersem oynamak zorunda kalacağım. Bu şekilde Florence muhtemelen başka bir desteye gidecek ve benim açtığım ele o kadar sevinecek ki tekrar üst kata çıktığımı fark etmeyecek bile. Çok toz kaldırma diyordu bana; ama son sözleri oldu bunlar. O andan sonra yalnızca solumalar, aman Tanrım, güneş, deniz, meltem ve onun ışıldayan sureti, uçuşan saçları...

("Ee, ortak, yok, sen oyna. Üç kör mü? Dört olsun.")

Beni nasıl suçlayabilirsiniz ki? Onun o ipeksi saçları uçuşurken, güneşten bir parça kızarmış burnu, ahlak falan tanımayan vahşi gözleri öylece dururken ve altımda paramparça olurken beni nasıl suçlayabilirsiniz?

("Aa, rica ederim, ortak; sen icabına bakarsın.")

Sevgili aptal güzeli Florence... Artık, bu eski briç sanatındaki tek amacımın her seferinde dummy olarak kalmak olduğunu anlamıştır sanırsınız.

("Ee, ortak, iyi el verdim sana değil mi? Tuvalet dönüşü bir şey isteyen var mı? İçecek bir şey, Bayan Soof? Ha? Peki.")

Günün birinde Sufle'ye ve diğer ahababa içimi dökeceğim. O gün, bu oyunlarımızın sonu olacak; ama her daim kapıda bekleyen başka bir oyunsever vardır. Daha önce bu merdivenlerden çıkarken hiç nefessiz kalmamıştım. Tuhaf olan şu ki bana azarı kaydığı günden beri onu çok daha fazla arzuluyordum. Acaba nefret ve cinsellik arasındaki ilişkiyi inceleyen birisi olmuş mudur? Biri yapsa da sonuçlarını söylese bana. Artık evde olsa şu kız iyi eder. Daha sonra aramamı söylemişti. Cevap yok. Kahretsin, nereden ulan bu? Sinemadadır, kesin, yani umarım. Kes artık meraklanmayı. Aşağı insem iyi olacak. Onu, öyle zamanlarda seviyorum işte; kendini kaybettiğinde, çaresiz kalıp içi kıpır kıpır olduğunda ve o küçük sıkı kıcı inip kalkmaya başlayıp nihayetinde o tatlı ürperti vücuduna yayıldığında. Hiç durmayacak sanmıştım. Söyleyeyim size, kutsal bir şey bu. Sorgulanamaz bir şey... Ve o iniltiyle gevşediğinde, o aşk şarkısıyla, tam orada, sahilde... Ne? Kimse duymuş olamaz! Dalga sesleri, onca gürültü varken! Ama hakikaten, ne yapmaya çalışıyordum ben, enselenmeye mi? Bir de baygınlık var, bayılmış mıydı sonrasında? Bayılmış gibi öylece yatıyordu orada. Of, kesinlikle kontrolü kaybettim; evvelki geceki partide olduğu gibi. Delilik bu!

("İyi iş, ortak!" "İyi oyun değil mi Bayan Soof?")

Evet desene, dombili kaltak! Neyse... Ama gerçekten, Eddie, dikkatli olsan iyi edersin! Beş dakika sonra banyoda buluşalım! Tanrı aşkına! Senin fikrindi bu. Bir de fayansın üstünde; Florence aşağıda ahlaki modernizasyondan bahsederken. Karşı mıydı, değil miydi, unuttum. Yani, bir şeyler, bir yerlerde kontrolden çıktı. Diş gıcırdattığına şaşmamalı.

("Ee, sana iyi destek attım, biliyorum ama sen de Bayan Soof'un dediği gibi, sağlam oynadın.")

Bayan Sufle ve onun sağl-am'ı; aman ne maznara! Kâğıdı ben yapıyorum, anasını satayım. Elime ne gelirse çekileceğim. Şu önyargı zırvasını yumurtlayıp nereye kaçıyormuş bakalım?

("Aman! Yanlış dağıttım, özür dilerim, hepinizden! Kâğıtlar yapışmış, sanırım.")

Her yerde yalana başvurabilirim; ancak ciddi bir yazı kaleme alırken, asla. Eddie yalan söyleyebilir ama Evans söylemez. Toplumdaki sahtekârlıkların üstüne benden daha fazla giden birini gösterin bakayım. Şey, ben gösterebilirim aslında ama çok değil; ya da benim kadar iyi yapan biri bulunmaz, diyelim. Ben, keskin, ölümcül yazılar kaleme alırım.

("Benden pas, kusura bakma ortak.")

Hem, buradaki insanlar gibi değilim ben, ha? İyi de o zaman ne diye sürekli kâğıt oynayıp duruyorsun onlarla? Sürekli değil; ayda iki kez. Florence istiyorsa ne...? Sikmişim Florence'ı. Sikmişim seni!

("Bağışla; benden iş çıkmaz, ortak; pas.")

Şimdi bir el oynamam gerekecek, ulan. Dişler başladı gıcırda-maya.

Dudaklarım seçiriyor, kâbuslar falan. Geceleri yatağa gitmekten korkar oldum. Harbiden, beni benden aldı, kancık! Belki de maaşını kesmeliyim. Ne şakası ya? Bu orospunun parasını kendi cebimden ödüyorum, hem de ne diye? Beni itin götüne soksun

diye mi? Bu aralar ona uçlanmayı bıraksam, mesajı alır herhalde. Ayakkabın vuruyorsa çıkarıp atacaksın.

("Pardon, Bayan Soof; elimi gördüğünüzü fark etmedim.")

Gwen de kimmiş ulan? Neyi başarmış şimdiye dek? Hiç. Bu yüzden başkalarının başarılarına bok atıyor işte. Alay etmek kolay iş. Eleştiri çağındayız. Haremdeki çüksüzler işte. Sen sağ olarsın, Brendan Behan. İşte size bir erkek! Senin yerinde o olsaydı ne yapardı? İkisini de terk ederdi; ama ben ikisinin de tadını çıkarıyorum. Aslında, tadını çıkarmak doğru sözcük olmayabilir. İpte yürüyorum, Mancini. Evet, bana tek bir şey yapabilmiş, yani, tek bir şey başarabilmiş bir adam gösterin! Birinci sınıf bir tamirci olmayı, New York Review of Books'ta baş editör olmaya tercih ederim. Ah, şu orospu! Bu gece nerede acaba? Çıldırıyorum ona. Bitiyorum. Kendimi kaybediyordum. Ah, evet! Keyfini sürebildiğin kadar sür oğlum; sonra da bir gün siktir ol git. Bu, kime dil uzatacağını öğretir ona. Sersem bir burjuvaymışım öyle mi? Sikeyim seni Rahibe Kate! Gerçek Bayan Gwendolyn Hunt kalksın da bu soruya cevap versin bakalım. Ne yapabilirsin yani ha; elinden ne gelir insanları aşığalamaktan başka? Ben vereyim cevabını: Düzüşmek.

("Hop! Kusura bakmayın Bayan Soof. Tabii, zayıf kartımı çekmeden önce sizi bekleyecektim. Teşekkür ederim.")

Ben de senin ananı. Sik kafalı! Eğitimi bile yok ulan. 69 eğitimi dışında tabii. Sonrasında da Çiftleşme Üniversitesi'nde Lisans Derecesi ve Semen Fakültesi'nde damla damla terle alınmış bir lisansüstü derecesi. Sikik! Beni eleştirme hakkını nereden alıyor?

("Eh, bağışlayın, Bayan Soloff. Dudaklarımla Florence'a işaret vermiyorum, hayır. Tikim var da. Banyoya gitmek için hop oturup hop kalktığımı fark etmemiş miydiniz? Çok üzgünüm; ama gerçekten yanlış anladınız; gerçekten, tamam. Yoo, ciddi bir şey değil; lütfen, özre gerek yok. Sağolun.")

Tanrım! Florence'dan çok laf işitecektim!

Oyun bu şekilde sürdü. Nihayet, saat on bir çeyrek gibi, bir kez daha dummy olduğum bir esnada Gwen'i telefonda buldum. Sesi gayet iyi, içten geliyordu. Tabii, asıl öyle olmadığı zamanlarda öyle gelir. Fakat gerçekten sevecendi sesi ve nereye gittiğini söyledi (yeni akım bir sinema filmi); kiminle gittiğini de (tüm film yıldızları hakkındaki dedikoduları anlatan topoş bir kuaför). Hepsi de kulağa gayet makul geliyordu; belki biraz fazlaca candandı. Bunu asla bilemezsiniz. Ertesi gün gelmesini söyledim; ona vereceğim biraz iş vardı. O da tamam, gelirim; seni seviyorum, sevgilim, iyi geceler, dedi; ben de onu sevdiğimi söyledim.

Soloff'lardan yirmi dolar kadar üttük. Işıkları söndürmeden hemen önce Florence, çok iyi bir ekip olduğumuzu, oyuna dikkatimi versem çok daha iyi işler çıkaracağımı; yine aklımın bütün gece başka yerlerde olduğunu ama tek bir kez dışında dudaklarımı gayet iyi kontrol ettiğimi söyledi.

Büyük kapışmanın yarattığı sarhoşlukla bitkin düşen Florence uykuya daldı; ama ben yattığım yerden arkadaşım Pat Henderson'ı düşünüp durdum. Ofisin eğlence kaynağı Pat, karısından ayrılmaya kendisini bir türlü ikna edememişti. Kız arkadaşı çizim bölümünde çalışıyordu ve herkes ona Pat'i unutmasını, bu sevdadan vazgeçmesini söylüyordu. Sonra bir gün, Pat önemli bir müşteri görüşmesi için New York'tayken Commodore'daki odasında oturup ikisine de bir mektup yazmış ama mektupları bir diğerinin zarfına koymuş. Evrenin Pat'e uzattığı eldi bu.

Uykuya dalarken Pat'i düşünüyordum. Rüyamda, akıp gelen selin önüne set çekmeye çalışan biri olduğumu gördüm. Suyun üstünde yüzen kalaslar, eski kapılar, yemek masaları ve bazıları tuhaf şekilde tanıdık gelen birtakım mobilyalar gibi elime ne geçtiyse yığarak oluşturduğum devasa bir setti bu. Aynı anda kökünden sökülmüş ağaçlar, birbirine dolanmış ve şişmiş insan ve

hayvan cesetleriyle, oradan oraya savrulan koca koca evlerle -ki bunlardan biri, çocukluğumu geçirdiğim evdi- yanımdan geçip gidiyordu. Bu insanların bazılarını tanıyor gibiydim ancak elimden bir şey gelmiyordu; kendim de büyük bir tehlike içindeydim. Tüm yapı, akıntının şiddeti karşısında temelinden sarsılmıştı ve daha fazla dayanamadı. Suların oradan oraya çarpıp yarıldığını görebiliyordum. Az sonra yüz yüze gelmem muhtemel olan çöküşü biraz olsun geciktirmeye çalışarak açılan yarığı kapamaya koştum. Bu sırada, türlü türlü sahte iyi sözler fısıldayarak üstüme gelen bir başka taşkın gördüm ("Kendi kendine konuşmayı kes!). Artık sadece parmağım ile değil tüm bedenimle tıkamak zorundaydım yarığı fakat uzun süre böyle duramayacaktım çünkü dört bir yandan gürül gürül sular koşuyordu üstüme ve benim artık deliği tıkayacak hiçbir şeyim kalmamıştı. O yana mı gitsem, ne yana gitsem bilemiyordum ("Dişlerini gıcırdatmayı kes!"). Her şey yıkılıyor, yıkılıyor, yıkılıyordu. Bense orada gözyaşları içinde, yenilmiş, duruyordum. Felaketin uğultusu dört bir yandan kulağımda çınlıyordu ve ben, kendi yaşamımdan daha önemli bir şeyin mevzubahis olduğunu biliyordum. Ne var ki rüyada bunun ne olduğunu söyleyemiyordum. Yalnız, baraj çöküp de tüm umudu ve her şeyi beraberinde götürdüğünde yaşadığım utancı dışa vuracak o iniltiyi susturmayı başarabilmiştim. Florence, bu sesi mutlaka duyardı.

Uyandım. Her şeyi anlatayım diye Florence'ı uyandırmak istedim çünkü daha fazla içimde tutamıyordum. Zor tuttum kendimi. Kalkıp yataktan çıkmak ve kendimi odanın en uzak köşesine, oradaki sandalyeye atmak zorundaydım. Onu sarsmak için elim tam orada, omzunda duruyordu. Uykunun verdiği o masum pembelikle sureti öylesine güven dolu ve huzurluydu ki tanıdık bir duygu uyandı içimde; olduğum şeyden ve yaptıklarımın tik-sinti. Tüm sefil hayatım berbat bir ikili oyunla ve hiçbir şeye, ne

Florence'a ne de başka birine, gerçek anlamıyla gönül vermeden geçmişti. Bir kez daha uyandıracak oldum. Kendimi zorla oturttum sandalyeye gerisingeri. İçimde güçbela dizginlediğim, yaşamımı üstüne kurduğum uzlaşmayı yerle bir etmek isteyen bir şey vardı. Ona müsaade etmeyecektim; lanet olsun, yapabilseydim! Tüm bedenim ter içinde kalmıştı ama henüz hazır değildim buna. Boğazıma sarılmış bir hayvan gibi hâlâ tepemdeydi bu dürtü ve bir kilometre koşmuş gibi soluk soluğaydım.

Bilinç sınırını ne zaman aştığımı hatırlamadığım bir uykuya dalmış olmalıydım bir kez daha. Devrim sokaklarından yükselir gibi çılgınlık duyduğum. Şimdi bir otel odasına tıkılmıştım ve odada ne var ne yoksa kapının ardına yığılmıştı -işe yarar her şey; selden kalan yıkıntılar da dâhil-. Orada tek başıma durmuş, başıma gelecek o korkunç şeyin yaşanmasını bekliyordum; hiçbir şey engel olamazdı buna. Saray muhafızının öldürüldüğünü anlamıştım, çünkü kalabalığın sesi gittikçe yaklaşıyordu ve varmak üzerelerdi. Ve ben, bir kez daha, asıl meselenin şu kız ya da bu kız gibi önemsiz bir şey olmadığını seziyordum. Tüm kahrolasica varoluşumla ilgili bir şeydi bu; bir zamanlar kendim için beslediğim umutlar gibi, her daim tehdit altında olan şu şeref denen şey gibi, şerefim ya da can çekişen özsaygım gibi; günümüzdeki yaşam şekli anlamsız kıldığı için artık kullanamaz olduğumuz bu sözcüklerden biri gibi. Daha sonra, yanan sokaklarda -salınan birer bayrak gibi dalgalanan- kargaşa feryatlarının arasından bir sesi çok daha yakından seçebildim. Bunun baş düşmanımın sesi olduğunu bilmeme rağmen bana en içten gelen ses de oydu. Usul usul ve acıklı bir sesle korktuğum o haberi getirdi bana; yaşamımdaki bölümlerin artık su aldığı, daha fazla dayanamayıp patladığını ve bana yaklaşmakta olan şeyin artık tam ensemde olduğunu söyledi. Akıntının, bulunduğum yere vardığını görebiliyordum. Su, kapının altından sızmaya ve odayı doldurmaya

başlamıştı. Sırılıslam olmuş titriyordum ve Florence, beni uyardırmaya çalışıyor, şiddetle sarsıyordu. "Ne işin var orada, şapşal? Hadi yatağa gel aşkım. Ah, Ev, sevgilim, keşke bir görünseydin ona; gerçekten yardımı dokunabilirdi, gerçekten; tamam, geçti, hadi yatağa gel; sırılıslam olmuşsun." Beni yatağa götürdü ve gecenin geri kalanını rüyasız geçirdim.

Ertesisabah uyandığımda Florence evden çıkmıştı. Kahvaltımı yalnız başına yaptım. Spor sayfalarını okudum. Ofise gittim. Posta kutusu boştu. Her zamanki güleç, girişken Eddy'dim. Öğlen eve döndüm.

Gwen'le birlikte, artık son taslağım olmasını umduğum şu Collier yazısını yazıyorduk. Gwen'e kızgındım. Collier'a karşı tasarladığımdan daha yumuşak olmam için beni alttan alta etki altına aldığından şüpheleniyordum. Gözümü sayfanın üstünden ayırmadan, en gerçekçi ses tonumla yazıyı beğenip beğenmediğini sordum. Bu, samimi bir davranış değildi; çünkü hoşuma gitmeyecek bir şeyler söylemeye zorluyordum onu.

Hiç de kişisel algılamamış, sakın bir ses tonuyla, "Hayır; hiçbirleriyle aynı fikirde değilim," diye cevap verdi. Kısa bir süre daha sessizce çalışmaya devam ettik. İkimiz de tepki vermemek konusunda uzmandık. Ne var ki suratım yanıyordu ve bana baktığında korkuya kapılmış olduğunu görebiliyordum. Kapıya yöneldi, kapattı, yanıma gelip beni öperek, "Ama seni seviyorum," dedi.

Sonrasında ne olduğuna anlam veremiyorum ancak aşk denmez buna; daha çok tam tersi bir şey gibiydi. Her neydiyse, üstüne atılıverdim; oracıkta, çalışma odamda. Tam bir delilikti bu çünkü herkes evdeydi; Ellen, iki hizmetçi ve televizyon tamircisi. Florence dışında herkes. Fakat o da burada olsaydı fark etmezdi. Tüm bu yaşananların orta yerinde kendi kendime düşündüm; yakalanmaya, ifşa olmaya mı çalışıyordum? Doğru mektubu yazıp yanlış zarfa koyan dostum Pat gibi? Yine de her şey olup biterken

ne tek kelime ettim, ne de bir ses çıkardım. Dünyada varlığından şüphelenmediğim tek şey sevişmemizmiş gibi körçesine kavradım onu.

Gwen'in izi kalmıştı arkamda; elleriyle sıkıdığı omuzlarımda değil, belime doğru, arka tarafımda, ölürcesine tırnaklarını geçir-diği iki yanımda. İşimiz bittiğinde hafif hafif kanıyordu.

İkimiz de ter içindeydik. Gwen derhal kendini toparlayıp yazmaya koyuldu ama ben yaşadıklarımızın ardından sersemle-miştim. Üstüme bir şeyler geçirip odadan çıktım. Evden de çıkıp havuza doğru yol aldım ve suya atladım. Orada bir süre öylece durdum. Ilık su yatıştırıyordu beni. Sonra ağır ağır sudan çıktım ve ayak bastığım yerde, öylece yüzüstü uyuyakaldım.

Florence beni orada bulmuştu. Yanıma geldi ve arkamdaki iz-leri gördü -belki de görmedi-. Uykumun arasında eve girdiğini gördüm. Merdivenlerden çıkıp Gwen'in daktilo başında oturdu-ğu odaya gitmişti. Gwen bir süre, koluna dayadığı yıpranmış tır-naklarını törpülerken kendisin gözleyen Florence'ın eşikte dur-duğunu fark etmemiş ve ardından hoşnutsuz bir şekilde dosyala-ma işine girişmişti. Daha sonra bana söylediğine göre Florence'ı o anda fark etmişti. Karşılıklı birkaç güzel sözün ardından, Florence koridordan geçip odasına gitmişti.

O sıra uyanıp kendime bir Gibson hazırlamaya gittiğimde Gwen çıkmıştı. Florence oldukça laubali bir tavırla vardığı bir ön-yargıyı hoş görüp görmeyeceğimi sordu. Gwen'in, sürtüğe benze-diğini ve işlerimi ofiste görürse memnun olacağını belirtti. Aynı laubali tavrı takındım ve, "Elbette," dedim. "Uzun süre seninle çalışmayacak, değil mi?" diye sordu. "Chet Collier işi için sade-ce," dedim. Florence'ın, işin ne kadarını bildiğini ve ne düşündü-ğünü merak ediyordum. Çünkü eğer sırtımdaki izleri görmüş ve bunu törpü kanıtıyla bir araya getirmiş olsaydı çingar çıkarırdı.

Bu nedenle işi şansa bırakmadım. Ciddi ciddi, Gwen'in iyi bir

araştırmacı olmadığını ve önümüzdeki hafta sonu işimizin bitecek olmasına benim de memnun olduğumu söyledim. Hatta eğer onun ortalıkta görünmesi hoşuna gitmiyorsa, bir daha ortalıkta görünmeyeceğinden emin olmasını istedim. İkna olmuş göründü. Hepi topu birkaç gün daha kaldığını, bu yüzden sorun olmadığını söyledi.

Florence'dan bana o enfes Gibsons'larından birini hazırlamasını istedim. Eğer bunu yaptığını görürsem, bunu önemli bir işaret olarak algılayacaktım. Güzel bir kokteyl hazırladı. Yine kurtarmıştım paçayı.

Gwen'le günlerimin sayılı olduğu belliydi. Ben ise kalan zamanımın her dakikasını değerlendirmek istiyordum. Bu yüzden fazlasıyla dikkatliydim. Sahile gittiğimizde onu çok daha uzağa götürdüm; önce Malibu'nun kuzeyinde uzanan sahile, sonra da ta Zuma'ya ve nihayet, yukarı, Ventura kıyısına.

Atlattığımız tüm bu tehlikeler ve özellikle de birlikte geçireceğimiz günlerin yakında sona ereceğinin farkında oluşumuz bizi daha da yakınlaştırdı, hatta daha da bir âşık olduk. Denizin, o hırçın ve pis Pasifik değil, adeta bir göl gibi -dupduru ve tertemiz, yosunsuz ve çer çöpsüz- olduğu uzun bir öğle sonrasının, mükemmel bir öğle sonrasının bitiminde belimize kadar suyun içinde el ele tutuşmuş öylece dururken Gwen aşkla ve hüznle bana baktı ve, "Eddie, ne olacağız biz?" diye sordu. Su, çevremizde oynaşüyor, kıvrılıp karışıyor ve bize hiçbir şeyin aynı kalmadığını, insanın değiştiğini ve yaşamlarımızın bir hiçlikten ibaret olduğunu, denizin bile kendi tarihi içerisinde bir zamanlar var olmadığını ve bir gün tekrar yok olacağını fısıldıyordu. "Muhtacım sana, Gwen," dedim. Tatlı tatlı baktı bana, "Biliyorum, öylesin," dedi. Güldü, ben de ona gülümsedim. İkimizde az önce sorduğu soruya cevap vermediğimin farkındaydık.

İnsan, ölümsüz anlar yaşarken o anların fakına varamaz fakat

biz o öğle sonrası başarmıştık bunu. İleride tutanak dosyasına girecek fotoğraflar çekmiştik. O zamanlar, bu fotoğrafları çekmek bir çeşit maskaralık gibi gelmişti bana. Nikon'um yanımdaydı ve onu bir kayanın üstüne koyup Gwen'e odakladım. Zamanlayıcıyı ayarladım ve yanına koşup kadrāja girdim. İlk resimler çok bir şey ifade etmiyordu. Daha çok, iki arkadaş gibiydik. Aramızdaki ilişkiyle ilgili herhangi bir ipucu vermiyordu. Fakat makaranın sonuna doğru aptal âşıkların mutluluktan uçarken yapacağı şeyler yaptık. Kendimizi ölümsüz kılmak istiyorduk. Bu fikri atan o muydu, ben miydim bilmiyorum; doğrusu, ikimizin de bir şey demesine gerek kalmamıştı. Birdenbire mayolarımızı çıkarmış öylece poz verirken bulduk kendimizi. Her seferinde odağı netlemek ve pozlamayı ayarlamak için kameranın arkasına koşuyor, sonra da bir çırpıda geri dönüp yanında yerimi alıyordum. Böylece kendimizi, o anı ve o duyguyu ölümsüzleştirmiştik; tarihindeki önemli bir anı kutlamak için hatıra pulu bastıran devletler gibi. Sonra da komik birkaç fotoğraf çektik -en azından öyle olduklarını sanıyorduk- ben yan gözle memelerini keserken falan. O zamanlar memeleriyle çok gurur duyardı. Artık öyle hissettiğini sanmıyorum. Memeler gelip geçicidir; tıpkı çiçekler gibi; değişirler. Gwen'in dışında, memeleriyle sarsılmaz bir gurur duyan başka birini hatırlamıyorum. Benim tanıdığım herkes, mutlaka bir kusuru olduğunu düşünürdü; fazla "A" ya da fazla "D," fazla büyük, fazla sarkık, fazla düz, fazla ayrık, uçları fazla büyük, fazla kabarık gibi, daima bir kusur. Ego, işte!

Neyse, o öğle sonrası, ölesiye mutluyduk; insanlığa karşı vahşi bir komplo içinde olan iki hayvan gibi. O günden sonra bir daha aramız bu kadar iyi olmadı.

Filmleri banyo ettirip bastırmada epey zorluk çektik. Sonunda, Gwen "kızlar kulübünün bir üyesi" dediği birine bastırttı onları. Kulüp dediğinin şamatacı birkaç arkadaş olduğunu tahmin edi-

yorum. Bu üye, profesyonel bir fotoğrafçıydı. Fotoğrafların son halinin bu kadar güzel olmasından anlaşıyordu. Gwen, adını söylemedi ama işinde iyi olduğuna emindi. Kızın benim hakkımda ne düşündüğünü sordum Gwen'e. "Senin hoş çıktığını, benim muhteşem çıktığımı düşünüyor," dedi. O günlerde tüm kızlar Gwen'in güzelliğini kıskanıyordu. Ona, yürürkenki o sekişini kazandıran da buydu. Gwen öz saygısını yükseltmek için bir terapistle gitmemişti hiç; tek ihtiyacı bir aynaydı.

Neyse, bu şamatacı kızlar kulübü üyesi kız, ikimiz için de birer takım resim basıp güzelce ciltlemişti. Gwen'e dediğine göre, mükemmel bir anın kendisi de bir sanat eseriymiş. Kendiminkileri kilitli çekmeceme sakladım -hani şu, beş yüz dolarlık kaçış parasını sakladığım-. Herhalde herkesin böyle bir çekmecesi vardır; kilitli olan. Yani, Florence hariç herkesin vardır. Evlilikte sırlar olması onun o onurlu yaradılışına tersti ve bu sebeple böyle kilitli bir çekmecesi bulunmazdı. Biliyorum; çünkü hepsine bakmıştım.

Benim öyle bir çekmecenin olması gerekiyordu. Geçmişimin öğrencisiyim ben. Kendi hayatımın akışı kadar ilgimi çeken başka bir şey daha olmamıştır. Hâlâ, öptüğüm ilk kızın fotoğrafını, yazdığım ilk reklam metnini, Albert "Zooboo" Leonard Ortaokulu'ndan mezun olurken yaptığım "Kolomb, ilk Amerikalı!" başlıklı konuşmayı saklarım. Sakladığım tonlarca fotoğraf, aşk mektubu, kutsal ve kirli tonlarca buluşma notu; hepsi de Florence için büyük bir utanç ve sarsıntı yaratacak, yüz kızartıcı hatıralarım vardır. Bunları hep kilit altında tutardım çünkü uzlaşmamızın özünde sağduyu vardı. Duyguları incitme ve yuvayı bozma; her şeyin üstünde bu!

Bu mevzuya kadar her şeyi gayet iyi idare etmişim. Tüm asi yaşamımı bu çekmecede güvenle kilit altında tutmuştum. Bu çekmecenin bir de içsel karşılığına sahiptim; eve adım attığım an duygularımı sakladığım ruhani bir hücre. Bu hücreyi şu mottoy-

la nitelendiriyordum: "Umursamazlık Kurtarıcıdır!" O zamanlar güvendiğim şey buydu; kati bir umursamazlık. Çözöldüğüümün ilk işareti de haremimi dağıtmak olmuştu. Gwen'e tepkisiz kalamıştım. Bu noktada uyanmalıydım. İkinci işaret ise Gwen'le ilgisi olmayan her şeyi çekmecemden çıkarmamdı. Bunları atmadım elbette; hepsini koca bir yığın yapıp zamlayıp paketledim, bantladım, ipe bağlayıp mühürledim. Sonra da evde bulunmasını istemediğim öteki özel belgeler gibi bunu da Bay Finnegan'ın bürosunun arkasındaki büyük metal dolaba koydum.

Öyle ki, çekmecemi kilitlemeyi unuttuğum ve hizmetçimiz Irene'in o çekmeceyi açtığı o malum gün bulduğu tek şey Gwen'den gelen ve pek bir şeyi açık etmeyen birkaç not ve her şeyi açık eden, mükemmel basılmış ve güzelce ciltlenmiş o sahil sanatı koleksiyonu oldu.

O sabah zihnim bulanık halde uyanmıştım. -Lise zamanlarımda bu durumda olduğum günler babam bana bakıp 'Hey, Shakespeare! Uyan!' der, ardından gülüp başını salllar ve bulunduğum duruma bir görgü tanığı arayıp bulduğunda beni işaret ederek, "Umutsuz Vaka!" derdi.- O sabah kalktığım andan itibaren ne olmam gerektiğini, ne yapacağımı, nereye gideceğimi, ne için çabaladığımı ve neden rol yaptığımı bilemez durumdaydım. Kalktım. Herkes yatıyordu. Dolandım, kahve yaptım -acıydı- bahçede gezindim, çimleri biçeyim, dedim ama yapmadım; bir şey bekliyor gibiydim ama ne olduğunu bilemiyordum; *Los Angeles Times*'ı açtım; kapattım. Aşağıdaki misafir salonumuza attım kendimi, oldukça loş ve pahalı döşenmiş bir odadır. Gözlerimi karşıya dikip bir saat kadar donumla ve en eski sabahlığımla öylece oturdum. Her şey tatsız ve gerçek dışı geliyordu. Yahudilerin deyimiyle "tam" değildim. Kalkıp harekete geçmeye değmezdi. Sonunda biraz olsun şehvetimi canlandırmak için yukarı çıkıp o malum fotoğraflara bakmıştım. Daha iyi hissetmemi sağla-

mıslardı. Bir duş alayım sonra şu fotoğraflara bir daha bakayım, diye düşünmüştüm. Resimleri özenle çekmeceme yerleştirdim ama kilitlemedim; birkaç dakika sonra tekrar bakacaktım nasılsa. Sonra duşun altında durup sıcak suyu açarak başım öne eğik on dakika kadar öylece durdum. Bu fotoğraflar bana neden böyle iyi hissettiriyor ki diye düşündüm. Belki benim için gerçek olan tek şey onlardı. Çocukken olmayı hayal ettiğim kişi olamamıştım belki ama en azından bu açıdan hayattayım. Kanıtı da buydu. Duştan çıktım, şarkı mırıldanıyordum. Beni duyan Ellen içeri girdi. Öyle ıslıl ıslıl, öyle tatlı görünüyordu ki... Yalnızca o çağda olduğu için, herhangi özel bir şey ummadan öylesine umut doluydu ki... Onunla kahvaltı etmeye karar vermiştim. Ettik. Sonra, evin arkasındaki çiçekli yolda yürüdük. Havuza geldiğimizde, su öyle berraktı ki içilir sanırdınız. Ben şortuma kadar, o da sutyeni ve donuna kadar soyunduk, havuza atladık. Müthiş hissetmiştim kendimi. Öyle müthiş hissediyordum ki ne yaptığımın farkına varmaksızın yola düşmüş, Gwen'e gidiyordum. Günüm iyi başlasın diye işe giderken de sık sık yapardım bunu. Daha sonra yüzümü losyonlarla güzelce bir ovalasın diye berber Jerry'e gitmeye karar vermiştim. Berber koltuğuna oturup da sıcak havluyu yüzümde hissettiğim an kıvılcım çaktı; aman Tanrım, çekmeceyi kilitlemeyi unutmuştum.

Hizmetçi Irene ahlaki bir iç çatışma yaşamış olmalı. Habeş Vaftiz Kilisesi'ne bağlı olmaktan mutlu, yaşlı, iyi bir hatundu. Kendisiyle yaptığımız anlaşma gereğince her pazar sabahı birimizin onu bu kiliseye götürüp getirmesi gerekiyordu, aksi halde pazar günleri çalışmazdı. Yüksek etik standartları vardı kendisinin. Fakat en zorlu ahlaki açmaz, iki ahlak kuralı arasında kalmaktır; bu durumda olduğu gibi onuru (kilitli olmasa bile belki bu özel bir çekmeceydi ve onu açmak Irene'in işi değildi) ile hemcinsine olan bağlılığı. Bu bağlılığın bir numaralı sonucu da

kocaların yoldan çıkmasına mani olmak ve onları yola getirmekti. Bir süre tereddüt etmiş olmalı. Çok sonraları bile bu fotoğrafları neden Florence'a vermesi gerektiğini düşündüğünü çözemedim. Ama vermişti, işte. Nihayetinde doğru olanın bu olduğuna kanaat getirmişti. Hayatım boyunca doğru şeyi yapan insanlarla başım belada olmuştur hep.

Gelgelelim Irene, Florence'ı tanımıyordu. Ve şunu da belirtiyim, Florence severdi de bu kadını. Irene işinde iyiydi ve kesinlikle dürüsttü. Üstelik o dönemde, şimdi de öyledir, bir hizmetçi bulmak kolay değildi. Irene, kendi açısından doğru olanı yapmıştı. Tamamen yuvanın birliğinden yanaydı ve -kendisinininki de hep öyle olduğundan- yoldan çıkmış kocalara militanca karşıydı. Tüm bunlar bir şey değiştirmede. Florence aynı sabah kovdu onu. Bir saat içinde bir taksi bulup pılsını pırtısını toplayıp gitmesini söyledi. Evde meraklı bir hizmetçi istemezdi.

Irene gittikten sonra Florence resimlerle kalakalmıştı. Onlara uzun uzun bakmıştı, tahminim. Öğleyin bir bahane uydurup eve koştum. Florence beni kapıda karşıladı. Irene'in gittiğini ve sebebini söyledi. Sonra, bana baktı. Bu kez kurtulamayacağımı biliyordum.

Bir süre evin içinde dolandı. Peşinden gitmedim, çünkü söyleyecek bir bok bulamıyordum. O fotoğraflarda, Gwen'in ve benim bakışlarımızda yanlış anlaşılacak bir şey olamazdı. Bir kedi, başka bir kediyle işi pişirirken diğerinin gözlerine yerleşen o vahşi bakışı bilir misiniz? Bu fotoğrafların bazıları pek de şaka gibi değildi yani. Ve Florence düşünmek zorunda kalmıştı; gerçekten düşünmek zorunda kalmıştı ona en son ne zaman bu şekilde baktığımı. Aletime de bakmıştır, herhalde; bakmış olmalı. Bu fotoğraflardan birinde Gwen avuçlamıştı onu çünkü. Ne bok yemeye çekmiştim ki o fotoğrafları? Aklımı kaybetmiş olmalıyım.

Florence'ın arabayla uzaklaştığını duydum. Dr. Leibman, ha,

diye düşündüm. Kendimi biraz kötü hissettim, biraz da korkmuş.

Sonrasında, öğleden donra, vicdan muhasebesi dedikleri o acı verici süreç başladı. Fakat ben o saatleri kendi içsel değerlendirmem ile geçirirken Florence çok daha pratikti. Vaktini Dr. Liebman'la harcamamıştı. Dosdoğru avukatı Arthur Houghton'la görüşmeye gitmişti. Aslında Arthur aile avukatımızdı ama iş bir krize döndüğünde birdenbire onun avukatı oluvermişti. Kazanan ata oynamıştı yani. Bir ön görüşme yapmışlardı ve Arthur ona boşanma anlaşmalarıyla ilgili ilginç birkaç emsal karar gösterecek güven vermişti. Florence için epey iç rahatlatıcı olan bu görüşmenin ışığında karımın elinde büyük bir koz olduğu ve benimle işi bittiğinde elimde Gwen'le çekildiğim o fotoğraflardan başka bir şey kalmayacağı anlaşılmıştı. Florence o fotoğrafları evde istemediği için bana bırakacaktı tabii. Florence'ın babası, benim de gittiğim bir New England Üniversitesi'nin emekli başkanı ve Arthur Houghton'un da bulunduğu büyük bir WASP³ hukuk şirketinin kıdemli bir üyesidir. Florence daha sonraları bana, bir neşe ve özgüven patlamasıyla, şu WASP hukuk şirketi üyelerinin hep birbirlerine benzeyip, benim onlara hiç benzemediğimi düşünerek bir zamanlar onlardan hoşlanmadığını söyledi. Mevcut koşullarda ise artık onlardan hoşlandığını fark eder olmuştum. Şöyle ya da böyle onların koruması altındaydı ve bu ona güven veriyordu; onu bir sonraki görüşümde davranışlarında meydana gelmiş olan ani değişimin sebebi de buydu.

O gün öğleden sonra ofise dönmedim. Haberleri vermek için Gwen'i de aramadım. Havuzun başında öylece oturdum ve kendi kendime belki de aylardır beklediğim anın gelip çatıldığını düşündüm. Tabii ya! Bir İtalyan, bir İspanyol, hele hele bir Fransız asla iki gram amcık için yuvasını, tüm birikimini ve karısını feda

3. WASP (White Anglo-Saxon Protestant), ABD'de yaşayan beyaz ırktan olan Anglosaksonların Hristiyanlığın Protestan mezhebine mensup olanlarına verilen isimdir. Terim daha çok çalışan sınıftan gelmeyen, toplumun geneline göre refah ve kültür seviyesi standartların üzerinde olan bir kesime hitap etmekte kullanılır.

etmezdi. Antik ya da modern olsun, bir Yunan'da ne kadar lezzetli olursa olsun böyle basit bir şey için huzurunu bozmazdı. Bir Yunan, basitçe, hayatta asıl önemli olan şeye tutunmak için bir şeylerin feda edilmesi gerektiğini bilirdi, o kadar. Sonra, uykuya dalmışım.

Havuz başında rüyasız bir şekerlemenin tadını çıkarırken Florence'ın yanımda dikildiğini fark ettim. Yarı uyur numarasına devam ettim, çünkü yüzleşmeye hazır değildim. Fakat onun elinde bir içki vardı, ki bu her zaman hayra alametti, ve bu, favorim içkim, sert bir Gibson'dı. İçkiyi şezlongun yanındaki sehpanın üstüne koydu ve sakın sakın, "Akşam yemeği yarım saate hazır olur, sevgilim, bence bu yeni hizmetçinin yemekleri bir harika!" dedi; sonra da yürüyüp gitti.

Ne oluyordu, ulan? Elinde bir Gibson'la değil, beysbol sopasıyla gelmesi lazımdı. Gwen olsa bunu yapar mıydı? Asla! Ben de eve girip kendime yeni bir içki hazırladım, iki kat sert. Sonra, mademki bu, benim evdeki son yemeğim olabilir, bari gidip giyineyim, diye düşündüm. Yatak odasına çıktım ve asıl olayı orada gördüm.

Yatağımızın ayakucunda bir kanepesi vardı. Florence bu kanepeli yatak yapmıştı. Tam ben girerken o çıkıyordu ve çocukça bir sitemle, "Burada mı yatacağım?" diye sordum. "Tabii ki hayır, bir tanem. Orada ben yatacağım," dedi.

Arthur Houghton'la ve Dr. Leibman'la olan son görüşmesinde aralarında ne geçtiyse sonuç akıllalmazdı. O akşamki yemek bir çeşit kutlamaya döndü.

Yeni aşçıdan yana şanslıydık. Florence, aşçının kendi sevdiği yemekleri yapmasını söylemeyi akıl edecek kadar zekiye. Bu da zenci, iri yarı bir başka karıydı ve yirmi yılını Yahudi bir ailenin yanında geçirmişti. O akşam bize, Alman usulü sığır yahnisi, patatesli krep, kırmızı lahana ve elma sosu hazırlamıştı. Vay anasını! Bunun yanında Florence'ın seçtiği ve benim açıp kibarca ka-

dehlere doldurduğum Burgonya Şarabı vardı. Mumlar yakılmıştı ve müzikçalarda Strauss çalıyordu.

Yemekte bizimle olan Ellen, bir terslik olduğunu anlamış olmalıydı ama sanırım onu asıl şaşırtan şey bu nasıl böyle numara yapabildiğimizdi. Klas kadındı Florence. Yaşamın iniş çıkışlarla dolu olduğunu ve inişlerin pes ederek değil, savaşılarak aşılabileceğini düşünerek kaldırıyor bu durumu. Bu acılı anlarında, yaşamı mümkün olabildiğince renkli kılmaya çalışıyordu.

Ellen'in ne düşündüğünü ya da ne hissettiğini bilmiyorum. Tam tatlımızı yerken çıktığı çocuk geldi ve Ellen onu görünce epey rahatladı. Yanıma gelip beni öptü ve iyi geceler diledi; sonra, bir şey söylemek istiyormuş da söyleyemiyormuş gibi tuhaf tuhaf baktı. Bu durumu gizlemeye çalıştım. "Erkek arkadaşıyla sorunları var herhalde," dedim. Florence duymadı. Kafası kendi derdimizdeydi.

Eğer doğa ve toplum, göz yummayan, plan kurmayan ve hiçbir psikolojik eğrisi olmayan bir kadın -dertli bir kadın, evet, ama ne kadar dertli olursa olsun bir o kadar dolaysız ve doğru bir kadın- olsaydı, bu Florence olurdu. Bir insan hakkındaki nihai hükümü vermenizin tek yolu, onu stres altında görmenizdir; özellikle de incinmişken. O gece, daha sabah aldığı yaradan kanlar sızıyorken ve midesi acı içinde düğüm düğümken, Florence klasını sergilemişti, işte.

Misafir odasında oturmuş naneli Drambuie'mizi yudumluyorduk. Uzun, ince puromu yakmıştı ve kendisi de içine çekmediği sigarasını tütürüp dumanını tavana üflüyordu. Sessizdik. Daha sonra incelikle elimi kavradı ve o yalın içtenliğiyle gülümsedi. Birdenbire içimde ona karşı derin bir aşk hissettim. İçinden gelen ilk şey çektiğim acıyı anlamaya çalışmak olmuştu sanırım; ve kendimi toplamam için bana biraz zaman tanımak. Söylediği şey, "Neden yatıp güzel bir uyku çekmiyorsun, hayatım? Bitkin

düşmüş olmalısın. Sanırım bu gece daha rahat uyursun. Bu gece dişlerini gıcırdatacağını ya da sayıklayacağını sanmıyorum, artık saklayacağın bir şey kalmadı, değil mi? Hadi; belki yarın konuşuruz, ya da bir iki gün sonra. Hadi,” oldu.

Dediğini yapmaya karar verdim. Gösterdiği ilgi ve anlayıştan ötürü canıgönülden minnettardım ona. Merdivenleri çıkarırken: Gwen’i hâlâ aramadın; sabahtan beri onunla konuşmadın ve sabaha kadar beklersen, biliyorsun, kaltağın uçup gitmesi muhtemeldir, diye düşündüm. Azıcık bir ara vermek, uzlaşmamızla ilgili tüm o çirkin, haksız ve aşağılayıcı şeylerin kafasına dank etmesi için yeterliydi. Anında, doğuya giden ilk uçakta alırdı soluğu.

Sikimden aşağı, diye düşündüm. Söz konusu olan benim hayatım. Acele etmeyeceğim. İstediğim gibi, istediğim zaman hareket edecek ve herkesin istediği gibi, istediği zaman hareket etmesine müsaade edeceğim. İlk işim, banyo yapmak. Yemekten önce kısa bir duş almıştım; şimdi ise şöyle uzun uzun, sıcak bir banyo yapacağım.

Küveti tuzla doldurdum. Florence yeni bir takım pijama çıkarmıştı. Gerçekten de uzun uzun banyo yaptım. Çıktığımda Florence yatak odamızda kanepeye oturmuş içine çekmediği sigarasını tütürüyor ve CBS haberlerini izliyordu. Ben çıkar çıkmaz kumandanın düğmesine bastığı gibi televizyonu kapattı. Artık baş başaydık; tamamen.

Sonra, en yumuşak ses tonuyla konuşmaya başladı; “Doğrusunu söylemek gerekirse, sevgilim, seni ilk gördüğümde aklımdan geçen şey, suratına bir tane patlatmak oldu. Öldürebilirdim seni; ama böyle durumlarda kendine biraz zaman tanımak ve güvendiğin birkaç kişiyle konuşmak her zaman iyidir...” Arthur Houghton’ın ve Dr. Leibman’ın söylediklerini anlatmaya başladı. Bir kısmını duydum ama gerisini dinlememe-

min sebebi bana dikkatli dikkatli dokunarak "hasta" muamelesi yapmasıydı. Bana, her adımına dikkat edilmesi gereken bir üşütük ya da üşütmek üzere olan biri gibi davranıyordu. Haklıydı da! Deli gibi davranmaya başlamıştım. Tekrar konsantre olduğumda şöyle diyordu; "Acıtıyor, evet, deli gibi acıtıyor ama bu Evans'ın sorunu, benim değil ki diye düşündüm. O zaman, birdenbire her şey netlik kazandı; tüm bu sayıklamaların ve bu zavallı, emektar dişlerini gıcırdatmaların, ah, canım! Ve senin için çok üzüldüm; kesinlikle, yaptıklarından sorumlu tutmuyorum seni, gerçekten. Uykunda, 'Senden nefret ediyorum!' dediğinde kimi kastettiğini anladım. Bana umut veren tek şey de bu. Onu kastediyordun, değil mi? Seni sorguya çekmek değil niyetim." Büyük bir dikkatle dokunuyordu bana; "Sorguya çekilmekten nefret edersin, biliyorum ama sadece bu soruya cevap versen, ne olur? Bütün gece başka tek bir soru sormayacağım."

"Evet, 'Senden nefret ediyorum' derken kastettiğim oydu," dedim.

"Elbette," dedi Florence, "içinde kopan fırtınaları az buçuk biliyorum. Gece şapkan burada, hayatım, yatağın kenarında. Başka bir kadını arzularken yaşlı karınla yatağa girmenin ne kadar zor olduğunu tahmin edebiliyorum. Sen orada öylece uzanmış yatarken ben sık sık düşünürdüm bunu" (bunu söylediği sırada yatmıştı), "öyle tavana bakıp dudaklarını kıpırdattığın zamanlarda. Sertleştiğin o geceyi hatırlasana; benim için olmadığını biliyordum. Şey... Seni sorgulamak ve kafanı ütülemek istemiyorum; yani, yarın; ya da belki daha sonra. Üstünde nasıl bir baskı olduğunu biliyorum. Son olarak, hayatım, şimdi değil, evet, ama önünde sonunda bir karar vermek gerekecek; kolay bir karar, değil mi? O mu, ben mi sorusu kadar basit. Karar vermenin ne kadar zor olduğunu biliyorum ama korkarım bu sefer mecbur kala-

caksın. Yani... Ne de olsa kendime bir hayat kurmam gerek; seninle değilse bile... Başka... Yani, bir hayat."

Sigarasından uzun bir nefes aldı, gözlerini tavana dikip içine çekmediği dumanı üfledi ve dedi ki; "Sevgilim, ilk darbeyi yediğim anda, yani şu fotoğrafları ve bu fotoğrafların ifade ettiklerini diyorum (bu sırada beni yorgana sarıyordu), çok, çok öfkeliydim. Rahat mısın canım? Ha. Güzel! Ama öfkeli değilim artık."

Yürüdü ve konuşmasını banyodan sürdürdü. "Öfkeli değilim, çünkü tüm bunlara tek başına katlanmak zorundaydın, sana yardım edecek, konuşacak kimsen yoktu. Dr. Leibman'ın dikkatimi çektiği nokta bu oldu görüştüğümüzde. Yani, o sana karşı değil, anlayacağını; gerçekten, senin yanında. Onun aylar, aylar önce gördüğünü ben şimdi gördüm. 'Onu, hastaymış gibi düşün,' dedi. Ah, bu sözcüğün nahoş çağrışımlar yaptığını biliyorum ama öyle bir şey kastetmiyorum. Bunu, dostlarının alakalarını ifade ettiği nazik bir sözcük olarak düşün. Hatta sevimli bile -birazcık hasta-kulağa nasıl geldiğini duyuyorsun değil mi?"

Banyo kapısının kenarından bir göz attı. Soyunuyordu. Gülümsedi ve, "Sana yardım etmek istiyorum," dedi. Ardından kafasını içeri çekti. En yalın, en sıcak ve en ince tebessümüyle gülümsemişti. Bir insan nasıl böyle olabilir, diye geçirdim aklımdan; daha bu sabah o fotoğrafları gördükten sonra, yani.

Banyodan yaptığı konuşmayı şöyle sürdürdü: "İnsanların sahip olduğu en sakıncalı ve en aldatıcı kanılardan biri, kişinin duygusal olarak tek seferde yalnızca bir kişiyi sevebileceğidir." Başını banyo kapısından çıkardı. Artık çıplaktı. Banyonun ana lambası kapalıydı; sadece küçük, loş, pembe giyim lambası yanıyordu. Tam da umduğu gibi güzel görünüyordu. Devam etti, "Bizim Batı Hıristiyan geleneğimizde insanlar bir defasında yalnızca tek bir kişinin duygusal olarak sevebileceğini iddia edip duruyorlar. Senin geleneğinin, daha bir pagan olan bu geleneğin daha dürüst

olması mümkün mü? Ve toplumumuzdaki insanlar -tüm bunları banyoda bir musluk akarken söylüyordu; kapattı- başka türlü düşünüp başka türlü davranıyorlar, ha?" Bir an için başını uzattı kapıdan; sonra biraz daha, ve o orada durmuş cevabımı beklerken onu ne kadar uzun zamandır çıplak görmediğimi fark ettim. Belki de Gwen'e duyduğum bir tür içsel bağlılıktan ötürü onu çıplak görmekten çekindiğimi düşündüm. Özgüvenle tebessüm etti ve tekrar kayboldu. Uzun zamandır bakmadığım memeleri Gwen'inkilerden daha büyüktü. Bu sırada banyodan konuşmaya devam ediyordu: "Örneğin, artık seninle olamam. Üstelik benimkinden farklı bir geleneğin ve geçmişin olmasına rağmen senin de benimle olabileceğini sanmıyordum. Ah, denedin, biliyorum, ama bunca zamandır gerçek değildi, öyle değil mi? Yani, aklının başka bir yerlerde olduğunu biliyordum. Bu kadar önemli bir şeyi saklayamayacak kadar dürüst birisin sen, hayatım."

Artık, geceliğini giyip odaya dönmüştü. Sevdiğimi bildiği gecelik vardı üstünde; hani şu dantelsiz, meme uçlarını gösteren o ce-ee tarzı saçmalıkları ya da çöz beni diye bağırان ipleri ve kurdeleleri olanlardan değil; etek uçları ve kenarları süssüz geceliğini. Yalnızca, ne çok uzun, ne de çok dar, hafif, zarif bir kumaşla sarmalanmış bir kadındı bana doğru yürüyen. "Arthur Houghton'un da Dr. Leibman'ın da, biri yasal diğeri de tıbbi ve psikolojik bir bakış açısıyla, bu gece kesinlikle seninle aynı odada, hatta mümkünse aynı evde uyumamam gerektiğini şiddetle tavsiye ettiklerini söylemeliyim," dedi. "Bense bunun çok saçma olduğunu söyledim. O, bir insan ve hâlâ benim kocam, dedim. 'İyi günde, kötü günde' dedik bir kere ve bunu yürekten söylemiştim; ama bağışla beni; (kanepenin yanında durmuştu) bu gece sana yaklaşamazsam eğer."

Kanepede kendisi için serdiği yatağa yattı. Ben de yatağımıza uzandım ve tek kelime etmedim. Sonrasında usul usul ağladığını

duydum; zira Florence her konuda uyumlu birisidir, yine de acısı dışarı çıkacak bir yol buluyordu işte; bir şekilde çıkması gerekiyordu çünkü.

"Florence," diye seslendim.

"Ah, bir şey yok, sevgilim," dedi, "sadece ne yapsam diye düşünüyordum ve şu geldi aklıma: Eh, kafasını toplaması için bekleyeceğim, seçimini yapması için, ne kadar uzun sürerse sürsün. Sorasında da, nihayetinde ben de bir insanım ve bir süre sonra benim de birinin sıcaklığına ihtiyacım olacak diye düşündüm. Ne kadar edepsiz olsalar da o fotoğraflarda şu sürtükle yakın bir ilişkin olduğunu fark ettim -kusura bakma, hayatım, öyle demek istemedim- sabredebildiğim kadar sabredeceğim yalnızca. Elimden geleni yapacağım. Söz veriyorum, yapacağım. Bu arada, yeri gelmişken, böyle fotoğrafları nasıl bastırıyorsunuz?"

"Karanlık odası var," diye salladım. Gerçeği söyleyemezdim, çünkü Florence onları başkasının da görmüş olmasını takardı kafa.

"Kimin?"

"Gwen'in."

Sessizlik oldu ve çok geçmeden sessiz sessiz ağladığını duydum. Bu koşulların, onun adil yaradılışı için ne denli zor olduğunu, yaradılışına rağmen sürdürmesi gereken çabanın ne büyük olduğunu düşündüm. Bir süre ağladı; orada, kanepenin üstünde, yalnız başına. Sesinde derin bir özlem ve derin bir açlık vardı.

Neyse, elbette yaşanacaktı. Beni baştan çıkarmak değildi niyeti, eminim; ama o kadınsı yoksunluğu; iyi yaradılışı, tüm uygarlık ve WASP gelenekleri gereğince kendisinden beklediği ve umduğu üzere tam anlamıyla doğru davranmak için gösterdiği o lanet olasıca gayret etkilemişti beni. Hiçbir erkeğin böylesine güçlü ve saf bir ihtiyaca karşılık vermeden orada öylece yatabileceğine inanmıyorum. Döktüğü o gözyaşları, akıp giden umutlarıydı.

Gözyaşlarının arasında, "Evans, bize ne olacak, Evans?" diye sordu. "Her şey düzelecek, sevgilim," dedim ve istediğim de buydu.

Sonra, "Evans, benden ne istiyorsun?" diye sordu. "Seni, hayatım, seni istiyorum," dedim.

Tüm bu süre boyunca arzulu ve kalkıktım. Birisi çıkıp cinsellikle acıma duygusu arasındaki ilintiyi incelemeli. Uzun yıllardır en yakın olduğumuz andı. Sonrasında ise, ne boktan bir herif olduğumu düşünürken -işimiz biter bitmez Gwen'in neler yaptığıru ve tüm gece onu aramadığımı düşünmeye başlamıştım-, uyuyakalmış olan Florence ayıldı ve eskiden olduğu gibi bir bacağı benimkinin üstünde ve başı omzumda yatarken sevgiyle konuştu: "Görüyorsun ya, Evans, sonunda aklının başına geleceğini biliyordum. İkimizin yaşanmışlıkları vazgeçilemeyecek kadar çok. Anlaman lazım bunu. Bu yaşadıklarımızı milyonlarca eş yaşıyor." Yanağıma bir öpücük kondurdu ve gülümsedi. "İnsanlar böyle durumlarla başa çıkabilmek için bir yol bulmuşlardır hep. Uygarlık da bu demek, sevgilim, tüm bu denenmiş ve bulunmuş yollar. Bizim durumumuz için de bir yol var. Senin karın olmaya devam edeceğim; şu an için bir ara vermiş olabiliriz ama bunun geçici olduğuna dair inancım tam. Onun tam bir sürtük olduğunu anlamam için şu fotoğraflara bir kez bakmam yeterli, kusura bakma sevgilim. Herkesin bir bakışta anlayacağı bu şeyi senin de göreceğini biliyordum. Demem o ki, senin ayarında biri değil o. Ah, Evans, zavallı, sevgili Evans, bu çok aptalca, tüm bu olanlar; ama bununla baş edemeyecekse başka neyle baş edebilirsin ki? Sadece, en yakın zamanda vardığın sonucu bana haber ver, oldu mu? En yakın zamanda. O zaman, tamam. Bir uzlaşmaya vardık, değil mi? Bunu yapabileceğimi düşünemedim hiç, ama lütfen Evans, lütfen..." Bir an için uyuyakaldı, sonra, "Lütfen Evans... Evans... Eğer gerçekten istediğin buysa, yani, onu gör, gerçekten istediğin... Of, ne dediğimi bilmiyorum... Onu bir

daha görme. Sevme onu; beni sev," diye mırıldandı.

Artık böyle bir şeyi istemediğimi, her şeyin geçtiğini, tamamen bittiğini söyledim.

Omzuma yasladığı başını kaldırıp baktı ve dedi ki;

"Böyle söylemek zorunda değilsin," gülümsedi. "Yine de bunu duymak güzel; umarım doğrudur. Her neyse, bu gece çok güzeldi ama, değil mi, Ev? Eski günlerdeki gibi?"

"Evet," dedim, "eski günlerdeki gibi!"

Muzipçe gülümseyerek öptü beni, başkasının erkeğini elinden alan kendisiymiş gibi. Sonra da uzun, çok uzun zaman sonra gördüğüm en mutlu Florence olarak, bir gelin tebessümüyle uykuya daldı.

Florence güzel bir uykuya dalmıştı, bense kafama bir şey çarpmış gibi yığılıp kalmıştım. Ruhsal bir slalom pistinin tepesindeydim. Aşağı inmeye başlamıştım ancak inişin ne kadar hızlı ve ne kadar geri dönülemez olduğunu kestiremiyordum. Normallik ile delilik arasında ayırıcı bir çizgi olmadığı -ve aradaki mesafenin çok kısa olduğu- ayrımına henüz varamamıştım. O günden sonra bu iki tanımın da faydasız olduğuna kanaat getirdim. Dünyada yalnızca, gelişen çeşitli yaşam şartlarında, en başından beri hiç fark edilmemiş süreklilikler içinde yaşayan insanlar var, o kadar.

Florence ile geçirdiğim o gece, gerçek anlamda 'ikisini de' ikilemimi yaşadığım ilk geceydi. Bir kadını elinde tutarken geçici olarak bir başkasıyla işi sürdürme tekniği gibi bir düzenleme değil bahsettiğim. Orada uzanmış Florence'ın ritmik nefes alış verişini dinlerken beni şaşkınlığa düşüren şey şu 'ikisini de' işiydi; o sabah işe giderken Gwen'le ve sonrasında da Florence'la düzüşürken ikisinin de bana son derece doğal ve tuhaf şekilde aynı gelmesiydi. Bu, resmen sarstı beni; ama aynı gün içinde iki

kadınla cinsel ilişki yaşadığımdan değil -bunu, daha önce birçok kez yapmış ve hiç vicdan azabı duymamıştım-. Ne var ki bu iki farklı kadınla birbiri ardına sahici bir aşk bağı kurmuştum ve eğitimin, bağlı olduğum gelenekler bunun mümkün olabileceğini öğretmemişti bana.

Florence'ın başı omzumda, bacağı bacağımın üstünde orada öylece yatamazdım daha fazla. Kendimi dikkatle yataktan sıyırmaya başladım. Florence'la daha fazla konuşma yapmak istemiyordum. Bu yüzden de onu uyandırmamak için büyük çaba harcadım. Ben yataktan kalkmak için düğümümüzü çözmeye çalışırken birkaç kez mırıldandı. Tekrar derin uykuya geçtiğinde ben salona çıkmıştım.

Aşağı inip kendime bir kahve yapmak istedim ama alt katta Bartok çaldığını duydum. Demek ki Ellen ve erkek arkadaşı Roger karanlıkta, aşağıdalar. Bu yüzden inemedim. Acaba ne kadar ileri gittiler, diye düşündüm. Bartok, o kıcı kırık doruklarından birine ulaşmak üzereydi. Acaba onlar da mı doruğa çıkıyorlar, diye merak etmeden duramadım. Yoo, daha birkaç hafta önce Florence bana Ellen'in bakire olduğunu söylemişti.

Her neyse, kesin bir şeyler karıştırıyorlardı; hiç sesleri çıkmıyordu çünkü. Merdivenlere oturdum. Yukarı, yatak odasına çıkmak istemiyordum, aşağı da inemiyordum; ben de orada öylece oturdum.

İnsanın çükü, diye düşündüm, bir erkeğin en harbi yanısıdır. Tahminimce, bir kadının amcığı da öyledir, ama bundan o kadar da emin değilim. Çükü daha iyi tanıyorum çünkü. Onun en muhteşem yanı, hiç öyle ahlaklı ayaklarına yatmıyor oluşunun onu tamamen ahlaklı kılmasıdır.

Mesela, dedim, bir çük asla öyle -meli, -malıyla biten sözler kullanmaz. Hemen oracıkta, ne yükü varsa boşaltır. Hatunların bildiği tek şey. "İstiyorum""dur; ya da daha doğrusunu söylemek gerekir-

se, "Şimdi istiyorum"dur; öyle, sonsuza kadar, ömür boyu zırvaları falan değil. Bu, insanı diğer tüm duygulardan daha çabuk çürütür, insanı dostlarına ve kadınlara karşı yıkıcı davranışlarda bulunmaya iter. Kötülüklerin çoğu, iyilik adı altında hayat bulur.

İSTİYORUM!

İstiyorum, demişken, bu söz, yani, "istiyorum" kaybettiğim insanlığı ne kadar da doğru ifade ediyordu. Artık ne istediğimi bilmiyordum. Seçim yapamıyordum; bu, "ikisini de" çıkmazında batıyordum. Hiçbir şeyi, basitçe, yalnızca yapmak istediğim için yapmıyordum. O basit, yalın, dolaysız, insanca, tamamen çocuksu "istiyorum" nereye gitmişti?

Çoktandır ortada yoktu. Orada, o merdivenlerde oturup düşündüm, yiteli çok olmuştu. Bu hüneri kaybetmiştim. Bu yeteneği öldürmüştüm. Artık ne istediğimi bilmiyordum. Yalnızca şunu yapmak zorunda olduğumu, bunu yapmam gerektiğini biliyor, şunu, şunu yapmam bekleniyor diyebiliyordum, şu, şu şekilde davranmak görevimdi, şu işi bitirmem gerekiyor, daima diğer insanların yapmamı istediği şeyleri yapmam bekleniyordu. Artık Gwen'i bile isteyip istemediğimi bilmiyordum. Onu aramadım; aramam gerektiğini bile bile. Ve arayacağımı da sanmıyordum. Arasam bile artık çok geç olduğunu düşünüp, bir yandan da öyle olmasını umuyor, öte yandan da öyle olmasın diye endişeleniyordum; falan filan.

En kötüsü, bir yığın başka zorunluluklara da kendimi mahkûm etmiştim. "Uyum"du bunlar; yine yapmak istemediğim ama belli bir durumda belli bir zamanda fayda sağlayacak şeyler. "Uyum." Bizim jenerasyonumuz bu doğum lekesiyle gelmişti dünyaya. Hepsi, uygun olanı yapıyordu.

Özellikle de ben.

Peki ya, o açık, ham, çıplak İSTİYORUM! Ona ne olmuştu? Yok olmuştu!

O, -meli, -malılar... Öldürür adamı.

Neyse, şimdi benim çavuşa dönelim. O Tek Gözlü Herif tüm o -meli, -malı'lardan uzaktır; bu -meli, -malı'ların çıkardığı sorunlardan da. Bu Kalkık Oğlan'ın kafasının tepesinde bir gözü vardır. İsteddiği şeyi gözüne kestirir, nişan alır ve doğrudan saldırır. Büyük Teddy Roosevelt'in ruhuyla tüm güçlerini ardına alıp tepelere doğru saldırıya geçer. Ve beden, Dolgun Teddy'nin saf arzusunu tanıyıp onun arkasına geçerek tüm gücüyle saldırıya katılır.

Bizim bu ortağın saygı duyduğum bir yönü daha var. Ona rol kestiremez, kalkmış gibi yaptıramazsınız. Eğer istemiyorsa onu dövseniz de sövseniz de kalkmaz. Kabadayı, orada öylece yatıp suratını eğer. Büzüşmesi ise sahibine bir serzeniştir. Yalan söylüyorsa, aslanım, der. Sonra, yapılan tüm o numaralar bittiğinde bizim Oğlan doğrulup etrafına bakınır ve bir lale gibi tatlı tatlı dikilerek bir komedyen edasıyla, "N'oluyo, len?" der.

Bu Odun çok fazla şey de istemez, ha; az ama canıgönülden ister. Öte yandan "senden başka kimse" zırvasına falan ihtiyacı yoktur onun, bu zırvalara aldanmaz. Onun bu konudaki bakış açısı şu şekilde ifade edilebilir: Aç tırnak: Seni nevroitik orospu çocuğu, neden tüm arzuların kusursuz, tam ve ebediymiş gibi, en büyük arzu oymuş gibi yapıyorsun; ya da neden öyle olmasını bekliyorsun, ha? Çürüyüp giden yıllarını ellerinde tutmak için yüzyıllar içinde kızlar uydurmuştur tüm bu "sonsuz dek" zırvasını, "en büyük arzu" saçmalığını ve şu "sadece sen" bokunu. Kızları suçlayamazsın bunun için. Onlar hızlı solarlar; iyi de sen neden öyleymiş gibi yapıyorsun, aslanım? Tırnağı kapat.

Kalkmış bir malın dini imanı yoktur derler; ama eğri oturup doğru konuşalım. Tüm erkeklerin en harbi yanındır, o; ve de en demokratik. Zenginmiş fakirmiş diye düşünmez ve renk ayrımı yapmaz. Bizim güneydeki kardeşlerimiz pek meraklıdır her

verde bu renk ayrımını yapmaya; gel gör ki Koca Oğlan hayatta bu ayaklara gelmez ve buna şahit olmuş milyonlarca kişi vardır.

Bizim İhtiyar Tekgöz, tüm katışıksız şeyler gibi, naiftir. Ve nerede saf ve naif bir şey görseniz orada mutlaka onu yok etmeye çalışan biri olduğunu da görürsünüz. Bu yüzden bizim Akılsız, bağlı bulunduğu kişinin çürümüş zihniyeti ve ruhunun bilinçsiz aracı (ve kurbanı) olur. Erkekler iyi yanlarını kullanmamaları gereken birçok yerde kullanırlar; kızları aşağılamak için, erkekleri aşağılamak için, gösteriş yapmak için, racon kesmek için, sidik yarıştırmak için, diğer arenalardaki mağlubiyetleri telafi etmek için, öç almak için, kafa derisi yüzmek için ve en kötüsü yersiz merakını gidermek için. Sapıklığın bin bir türlü yolu vardır; karısıyla yalnızca o uyurken ilişkiye girebilen şu tanınmış halk figürü gibi mesela. Hastalıklarımızın çoğunu Ufaklıkla dışa vururuz. Fakat en nihayetinde, bizim Keloğlan'ı bozamaz kimse. O, geri gelir, istediği bir şeyi görür ve doğası gereği onu almak için harekete geçer. Bundan daha masum ne olabilir ki?

O gece Florence'a karşı benim Sertoğlan beklediğimden daha dürüst, daha yürekli, daha nazik ve daha insandı. Florence'ı duyumsamıştı. Onun açık ve acil isteğine karşılık verdi. Benim kafam çatışmalar ve engellerle darmaduman olmuşken, kuş yuvasını buldu ve sonsuza kadar orada kalacakmış gibi rol kesmeden içeri girdi, rahmetini sundu ve dinlenmeye çekildi. Aşk ve nezalet en tatlı bileşimdir.

Alt katta müzik değişmişti. Ellen'in entelektüel erkek arkadaşının evine döndüğünü anladım. O, evden çıkar çıkmaz Ellen eski haline dönüverir. Benim eski caz klasiklerim ve Ellen'in kendisi çıkar ortaya.

Parmak uçlarıma basarak indim merdivenlerden. Roger'ın gittiğinden emin olmak istiyordum. Ahkâm kesilmesini ve kınanmayı çekemezdim hiç. Yemek odasının sonundan karanlık kilere

ve loş mutfağa baktım. Ellen oradaydı. Kendi kendine dans ediyor, poposunu bir o yana bir bu yana sallıyordu. O zaman, yalnız olduğundan emin oldum çünkü suratında koca bir parça çikolatalı pasta vardı. Delice severdi pastayı. Ne watusi ne de çikolatalı pasta Roger'a sunacağı şeylerdi.

Karanlıkta onu izliyordum. Aniden birinin orada olduğunu sezer gibi oldu. Tetikte ve ürkek bir ceylan gibi bir an için durdu, beni göremeden etrafına bakındı. O sıralar, Brentwood tecavüzcüsünün ortalıkta olduğu günlerdi. Üç ayda on iki kız tecavüze uğramış ama herif hâlâ bulunamamıştı. Tecavüz şakaları da kol geziyordu. Ellen korkmuştu. Bana doğru yürüdü ve birden bir çığlık kopardı. Huysuz bir orospu çocuğu olan ben, kıpırdamadan durdum. Daha sonra, benim olduğumu anladı ve, "Ah, Babacığım," diyerek kollarıma atıldı. Tüm çikolatayı suratıma bulaştırmıştı. Ağlıyordu. Anladığım kadarıyla kıvırtıp pasta yerken de ağlamaktaydı. "Ne yaptı sana? Gebertirim o orospu çocuğunu."

"Kim?" diye sordu Ellen.

"Bay zekâ küpü," dedim.

Kahkahalara boğuldu. Neye güldüğünü sordum. "Ondan bu kadar nefret etmene," dedi.

"Nefret falan etmiyorum," dedim. "Bir parça hoşlanmıyorum, o kadar."

"Ah, babacığım, bu kadar kibar olma. Kıskanç olmasaydın, hiç hoşuma gitmezdi."

O ara, bir şeyler içtiğini gördüm. Tadına baktım, votkaydı; sek, iyisinden. Fakat Ellen epey uçmuştu. Bavyera çikolatasıyla votkayı karıştıracak kadar iyi olmuştu kafası. Şu gençlerde de ne mide var, ha!

Sonra, birdenbire, "Of, Tanrım, artık tutamayacağım içimde, sana söylemem lazım."

"Eğer Roger hakkındaysa," dedim, "anlatma."

Yine güldü, votka iyiden iyiye çarpmıştı -on sekiz yaşındaydı- ve dedi ki, "Roger'la ilgili değil, baba, seninle ilgili. Kızma bana. Bana darılırsan dayanamam, babacığım."

"Bebeğim benim, neden bana söyleyemeyeceğin bir şey olsun ki?"

"Ne olduğunu bir duy önce," dedi. Kendini mutfak tezgâhının üstüne çekip oraya uzandı. Kadınsı kalçalarının göğsünden daha çıkık olduğunu ilk kez fark etmiştim. "Kızmayacağına söz ver."

"Kızmayacağım," dedim, "gerçekten kızmayacağım."

"Kızacaksın," dedi ve anlatmaya başladı. Gerçekten kızdım.

Hizmetçi Irene, elinde Gwen'le benim fotoğraflarımla Ellen'e gelmiş. Ellen de tabii ki onları bulduğu yere geri koymasını istemiş; fakat sonra Ellen'in içinde bir dürtü uyanmış ve, "Anneme göster onları," demiş. Irene de öyle yapmış.

"Ne halt etmeye yaptın bunu?"

"Sanırım hatalıydım," dedi, "ama o kızla çok mutlu görünüyordun. Ve, babacığım, annemleyken o kadar kötü görünüyorsun ki; birbirinize gülerken bile. Oyuncaklarım ve şekerler dışında düşüncelerim gelişmeye başladığı ilk andan beri, annemle senin iki farklı kişilik olduğunuzu düşündüğüm ilk günden beri, neden birlikte olduğunuzu merak edip durdum."

"Sebeplerimiz vardı," dedim.

"Tek bir sebebi vardı," dedi. "Ben. Hayatım boyunca seni annemin yanında gördüm ama ona böyle baktığına hiç şahit olmadım. Tek yaptığın kollarını beline dolmaktı; özellikle de sizi izlediğimin farkındaysan. Uyurken el ele tutuştuğunuzu da biliyorum ama benim bahsettiğim gerçek bir sarılma, o fotoğraflardaki gibi. İtiraf edeyim, ilk gördüğümde şok oldum çünkü bazıları düpedüz müstehcendi. Fakat tekrar baktığımda, hassiktir, harbinden de güzel kızmış, dedim, gerçekten öyle. Bir gün, sırf benim için bundan vazgeçmek zorunda kalacaksın diye düşünmeye

başladım. Seni sevdiğim gibi, annemi incitecek bir şey yapmak da değildi niyetim ama bundan usanmıştım artık baba. Bu gece Roger'a da söylediğim gibi, şairlerden okuduğumuz o muhteşem şey, tek bir saniyesi bile kaçırılmayacak kadar geçici olan şey bu mu? Zavallı Roger, bu gece orada öylece durmuş ağız dalaşı ediyorduk; evli, ihtiyar bir çift gibi aynı. Defol git, Roger dedim, git, defol. Evli olmanın tüm dezavantajlarını yaşarken hiçbir avantajından faydalanamıyorduk. Ona o kadar kızdım ki Bartok'unu camdan dışarı fırlattım. Çok tertipli bir herif olduğundan, basıp gitmeden önce onu yerden almamışsa şaşarım."

Merakımı yenememiştım; "Roger'la hiç yattın mı? Gerçekten yani?"

"Hayır."

"Ne diyeyim, bunu duyduğuma sevindim."

"İstemeyen ben değildim, oydu. Böyle bir şeyi yapmazdı."

"Yani, hâlâ şey olduğuna sevindim..."

"Ah, babacığım, anneme öyle dedim. Birkaç çocukla birlikte oldum; ne de olsa Radcliffe'te okuyorum, ha-ha. Gerçekten öyle mi sandın, babacığım?"

"Roger biliyor mu?"

"Roger! O benim ciddi ilişkim, ona söyleyemezdim. Ama on sekiz yaşındayım, baba, ve bazen -kitapların dediği gibi- gerçekten güçlü arzularım oluyor. Bunu bilmiyor olamazsın! Neyse, Roger gider gitmez senin 78'lik Dixieland'leri koydum. Dikkat ediyorum, merak etme. Onları dinlerken babam da bir zamanlar böyleymiş, diye geçirdim aklımdan. Sonra ne oldu biliyor musun, baba? O 78'liklere bayıldım. Roger nefret eder. Onun için varsa yoksa Miles Davis. Onun dışındaki ıvır zıvırlar beyaz işi diyor."

"Ne demek o?"

"Beyazların zenciler hakkındaki düşüncelerini kastediyor işte; biliyorsun ya, ilkel ve barbar. Bu beni deli etti. Ne yani, sen

beyaz değil misin, dedim. Adi herif, seni! Defol git buradan. Sonra da peşinden gittim, gerçekten. Ne kavga ettiğin var, ne de âşık olduğun! Âşık olmak kelimesini kullanmamıştım. Ne fark eder ki? Defol, dedim, defol git.

“Bir yudum daha votka koysana babacığım, hadi; saat geç oldu, az daha içersen uyurum. Sağ ol. Tüm dünya orada, dışarıda dururken, saçma sapan bir sürü hırgür... O gün Irene’le konuşurken de hissettiğim buydu; ve birdenbire ‘Göster gitsin anneme; her şeyi yerle bir et!’ deyiverdim. Irene neye uğradığını şaşırdı. Annem de onu kovmak zorunda kaldı, tabii; ama başka bir iş bulana kadar para göndereceğim ona.

“Sonrasında yemek masasında ikinizi de inceledim. Bir yerlerde bir şeyler olup olmadığını anlayamamıştım. Eskisi gibiydiniz aynı; bir yaşam belirtisi yoktu. Fakat, babam öyle değil; onda hâlâ hayat var, tıpkı şu 78’liklerinde olduğu gibi, az, ama hâlâ var, diye düşündüm. Filme gitmeden önce yanına gelip seni öpmemin sebebi buydu. Sonra *Yaban Çilekleri*’nin tam ortasında aklıma o korkunç düşünce geliverdi. Fotoğrafları hatırladım ve belki şimdi çocukları da olur, diye düşündüm.”

Ellen evlatlıktı. Çocuk sahibi olamayacağımız kesinleştiiğinde Florence’la evlat edinmiştik onu. En iyi doktorlarda gerekli testleri yaptırdık; tüplere bakıldı, smear testi yapıldı, numuneler alındı, sperm sayımı yapıldı vs, sonra doktor, durumunuz kötü görünüyor ama denemeye devam, hiç belli olmaz, dedi. Biz de öyle yaptık ama bir şey değişmedi. Tahminimce sorun Florence’daydı -yani, eminim, aslında. Bir keresinde bir TV oyuncusunu, bir keresinde de en yakın arkadaşımın karısını hamile bırakmıştım. İkisi de aldırdılar. Bunu Florence’a anlatmadım, tabii- ama onunla birlikte o saçma sapan testleri yaptırmaya devam ettim.

“Bana çok kızdın mı, babacığım?” Sessiz kaldım; cevap vermedim. Ellen’e baktım. Evlat edinilmiş bir çocuk sanki sizdenmiş

gibi olmaya başlar zamanla. Günün birinde tüm eliyle başparmağınızı öyle bir sarmalar ki âşık olursunuz; sizin olmadığınızı unutursunuz. Kendinizi kaybedersiniz! O andan itibaren yaptığınız her işte, verdiğiniz her kararda o ufaklık için iyi olanı düşünürsünüz. Avrupa'yı, Asya'yı ve Afrika'yı falan unutursunuz. Artık yazlarınızı, ufaklığın oyun arkadaşı olduğu yerlerde geçirmeye başlarsınız. Ve Tanrı biliyor ya, Ellen'i çok sevdim; tüm bebekliği boyunca, çocukluğu boyunca ve genç kızlığı boyunca. Fakat on yedi yaşından itibaren falan, birdenbire bizim çocuğumuz gibi gelmemeye başladı; yanlışlıkla evimize aldığımız bir yabancı gibiydi. Ve en korkuncu da bunun durumu değiştirmesiydi. O, bizi aynı gözle görüyordu; babası ve annesi olarak; ama o, bana farklı görünüyordu. O gece ona baktığımda, onu her zamankinden daha olgun ve -söylemeye utanıyorum ama- daha bir kadınsı gördüm.

"Her neyse, babacığım, demeye çalıştığım, artık bunu benim için yapma. Birlikte olmaya devam etmenizin sebebi ben olmak istemiyorum." Sessizlik.

"Çünkü," diye devam etti, "dünyada yaşanabilecek tüm olasılıkları düşününce, yani, olabilecek tüm şeyleri, babacığım, yazık değil mi?"

Hiçbir şey demedim. Tezgâhtan inmiş, kollarını boynuma dolamıştı.

"Neden o kızla gitmiyorsun? O, seni mutlu ediyor."

"Ellen," dedim, "birinin, başka birisi için en iyi olanı bilebileceğini sanmıyorum ve sen de annenle benim hakkımda bir halt bilmiyorsun, hiçbir şey bilmiyorsun."

Ortalıkta delil bırakmamak için bardağını yıkadı.

"Kızmadım, Ellen," dedim.

Yanağımdan öpüp, "Peki, baba," dedi ama sesi üzgündü.

Beni, mutfakta yalnız bıraktı. Ben de biraz Baviera çikolatalı pastadan yedim. Tatlılar beni yatıştırır.

Bir o odaya, bir bu odaya girip çıktım ve sonunda telefona gidip Gwen'in numarasını çevirdim.

"Merhaba," dedim.

"Eddie, kaza mı geçirdin?"

"Yoo. Uyandırdım mı?"

"Dalga mı geçiyorsun? Saat kaç?"

"Dörde geliyor."

"Bir şey mi oldu?"

"Evet, ama şimdi anlatamam."

"Florence'la mı?"

"Evet, bir sorunum var."

"Hmm."

"Seninle birkaç gün görüşmeyeceğim. Yarın arayıp anlatırım. Olur mu?"

"Tamam."

"Şimdi kapatıyorum."

Karşılık vermedi.

"Ama yarın seninle gerçekten konuşmam lazım. Bir sorun var."

Konuşmadı. Hoşça kal, deyip kapattım.

Bu gibi konuşmalar her zaman tehlikeliydi; Florence üst kattaki paralel hattı kaldırabilirdi.

Ertesi sabah ofisten Gwen'i aradığımda santraldeki kız onun New York'a gitmek üzere çıktığını söyledi.

O öğlen ofise bir telgraf geldi: "Artık bir sorunun yok." Adres; New York. İmza yok.

Aklımı Zephyr sigaralarına veremiyordum. Ofisime çıktım. Sekreterim, Sylvia, Bayan Anderson'un aradığını ve eve bir not bıraktığını söylediğini bildirdi. Kıldandım. Bu ne anlama geliyor olursa olsun, o an için bir şey yapmak gelmiyordu içimden. Orada öylece oturmak istedim. Paket lastiğinden sapan yapıp ataşlarla

sağa sola atış yapmaya başladım. Zephyr afişlerini vurdum, birkaç ünlüyle çektiirdiğim resimleri vurdum. Gayet de iyi isabet kaydediyordum. Florence'la Ellen'i es geçtim. En sert ataşları da Bay Finnegan'ın imzalı resimlerine yaptım. Sonra da arkama dönüp pencereden tüm insanlığı hedef aldım. Sylvia'nın beni izlediğini, boğazını temizler gibi ses çıkardığında fark ettim.

"Ne var Sylvia?"

"Şey... Acaba bu gün öğleden sonrası için dinlenmenizi tavsiye etsem..?"

"Niye ki?"

"Şey... Bayan Anderson..."

"Ne dedi?"

"Yani, hususi olarak bir şey demedi de, şey..."

"Bak, Sylvia, oyun oynamayalım. Bana söylemediğin bir sürü özel şey söyledi sana, öyle değil mi?"

"Ah, hayır, efendim, sadece..."

"Bayan Anderson'u telefona bağla."

"Yapama-"

"Nerede olduğunu biliyorsun; git ve onu telefona bağla, Sylvia."

"Şu anda görüşemezsiniz, Bay Anderson. Şu an arabada, yolda."

"Yani, nerede olduğunu biliyorsun."

"Bay Anderson, sizinle Bayan Anderson arasında kalmaktan hoşlandığımı sanıyorsanız çok yanılıyorsunuzu-"

"Aynen, öyle sanıyorum ve yanıldığım falan da yok. Şimdi senin sözüne uyup eve gidiyorum ve şu notu okuyorum."

Notta yazan tek şey şuydu: "Birkaç günlüğüne Springs'e gidiyorum. Bennett'ler'de kalacağım." Sevgiler yazmıyordu.

Yeni hizmetçinin bir şeyden haberi yoktu. Yalnız, evin hanımının birkaç günlüğüne evde olmayacağını, her gün arayıp ken-

disine benim için hangi yemeği hazırlaması gerektiğini bildireceğini biliyordu. Bu akşam için ise en sevdiğim yemeklerden biri vardı: Tamale Turta.

Güney Kaliforniya'da nadiren de olsa bir mucize gerçekleşir. Hava, gerçekten havaymış gibi davranır ve soğuk ve nemli bir hal alır. Doğu'yu hatırlatır bu insana. Bir şeyler hissettirir, tamamen farklı şeyler -nostalji, keder, iş güç gibi ya da şehri terketmek gibi- ama mutlaka bir şeyler hissettirir! Bu mucize de o gün gerçekleşti. Serin, nemli bir rüzgâr esiyordu ve bu bana New England'ı anımsattı. Hatta, yaprakları havuzumuza savurdu; ağaçların yaprak döktüğünü fark etmemiştim.

Bu kötü hava kendimi basit, başka bir deyişle, daha bir insan hissettirdi bana. Her daim iyimser olmak, ya da her zaman pek bir dost canlısıymış gibi yapmak, çoğunlukla herkesi seviyormuş gibi görünmek ya da tüm diğer insan dostlarımızla iyi geçiniyormuş rolü kesmek hiç de insani ve doğal bir şey değildir. Bence asıl doğal olan mesafeli ve bencil olmak, kaba saba ve aksi olmak ve yalnızca kendi dertlerini düşünmektir. Dünyada, bildiğim en doğal olmayan ses Beverly Hills Hotel'in telefon operatörünün sesidir örneğin; Her daim dostane!

Kendisine nihayet ulaşabildiğimde Olga Bennett'in sesi fazlasıyla neşeliydi. Arkadan şamata sesleri geliyordu. Kızlar, kocaları yanlarında olmadan mutlu mesut, kokteyl içiyorlardı.

Telefona aldığımıda, "Ne içiyorsunuz?" diye sordum Florence'a "Bloody Mary," dedi.

"Koca kanından yapılma mı?"

"Evans, şu an tüm insanlığa karşı kendimizi son derece sevgi ve merhamet dolu hissediyoruz; kocalarımıza bile!"

"Ne oldu?" diye sordum.

"Bir dakika ayrılma, canım, olur mu, öteki telefonda konuşalım." Arka taraftan başka muhabbetler ve sesler duyuyordum

ve Olga telefonu kapıp, "Evans... şimdi geliyor," dedikten sonra "Florence'a iyi davransan iyi edersin, duyuyor musun?" diye ekledi. Florence'ın tüm hikâyeyi anlatmış olduğunu anladım. O sırada Florence telefonu kaldırdı ve Olga en sempatik sesiyle, "Ben çekileyim! İkinizi de seviyorum," deyip diğer telefonu kapattı.

Florence daha bir şey diyemeden, "Leibman ne dedi?" diye atıldım. Kötü adamın o olduğuna emindim.

"Ha, bilirsin," dedi Florence, "o hiçbir zaman bir şey söylemez. Orada oturup öylece bana baktı ve gülümsedi ki bu çok iyi oldu; her şeye bir denge kazandırmıştı çünkü. Fakat sonra, "Aklında tam olarak ne var?" diye sordu. Böyle öz konuştuğu zaman beni düşündürmeyi amaçladığını biliyorum artık. Bu yüzden uzun süre sessiz kaldım. En son şunu söyledi yalnızca; şu an çözümün ne olduğunu bilmiyormuşuz ama geçen gece vardığımız türde bir uzlaşmanın gerçek bir uzlaşma olup olmadığından kuşkusu varmış; anlıyor musun Evans?"

"Sonra da Springs'e gitmeni söyledi, öyle mi?"

"Hayır, bu benim fikrimdi. Olga çağırıp duruyordu ve bu sabah uyandığımda sinirlerim tepemdeydi; ama sana değildi kızgınlığım, kendimeydi. Hem, Dr, Leibman bir şey söylememiş olsa da bana çok kızdığını ve belki biraz da gıcık olduğunu anlayabilecek kadar iyi tanıyorum onu!"

"Yazık ona."

"Evans, eğer bir şansımız varsa o da senin Dr. Leibman'a gitmen. Aksi takdirde bir şansımız olabileceğini sanmıyorum."

Cevap vermedim.

"Evans?"

"Buradayım."

"Bu onun fikri değil, bak, emin ol. Daha fazla hastaya ihtiyacı yok; karı kocayı beraber almak gibi bir âdeti de yoktur. Bu benim fikrim. Evans?"

“Buradayım.”

“Şimdi ısrar etmeyeceğim çünkü oraya gidersen kendi isteğinle gitmeni istiyorum; ama şunu söyleyeyim, dün gece aramızda geçenler hiçbir gerçek değişimi ifade etmiyor. Artık, ilişkimizle ilgili temel bir yeniden sorgulama yapmanın zamanı geldi. Beraber güzel bir hayat sürebileceğimizi düşünüyorum; fakat Dr. Leibman’ın dediği gibi sensiz yapamayacağımı hiçbir zaman aklıma getirmemeliyim. Öyle değil, çünkü. Sensiz de olabilirim. Bir kez daha bu şekilde aşağılanmaktansa, Dr. Leibman dedi ki, biz-”

“Epey konuşmuş gibi.”

“Bu konuda alaycı olmanın hiçbir yararı yok, üstelik senin bu düşmanlığın-”

“Dinle, Florence, diyorum ki bir süreliğine, belki bir hafta kadar, biraz uzaklaşsam; New York’a gidip annemi babamı göreyim; bir de Collier’la bir kez daha görüşeyim bakalım ve...”

Bu düşünceleri ilk kez duyuyordum resmen. Bunları söylemek hiç aklımda yoktu.

“Bence çok iyi fikir,” dedi Florence. “Böylece bizden biraz uzaklaşmış olursun ve...”

“Doğru,” dedim.

Aman, çocuklarınız bana benzemesin.

“Belki bu sayede biraz...”

“Düşünürüm,” dedim yardımcı olmaya çalışarak.

“Haklısın, Evans. Son zamanlarda çok düşündüm. Buraya gelirken neredeyse kaza yapıyordum. Aklım başka yerdeydi ve birden, 94. otobanda karşı şeride geçtiğimi fark ettim. İhtiyacım olan da bu sarsıntıydı. Dr. Leibman’ın sözlerini anımsadım, Asla kendine onsuz yaşayamayacağını söylememelisin.”

Şu Dr. Leibman resmen hayatımda bir yer sahibiydi.

New York’a bu herife duyduğum bir tür hınçla gidecektim sanırım. Çünkü evde yalnız kaldığımda gitmek zor geldi. Ellen, Roger’la

birlikte Güzel Sanatlar'daki Bergman Festivali'ne gitmişti ve önümde, hepsi bana kalmış koca bir tamale turtası duruyordu. Sonra oturma odasına geçip içtim. On bir uçağına rezervasyon yaptırmıştım ama çok fena muallakta kalmıştım; tereddüt içinde içiyordum. Florence'ın gümüş çerçeve yaptırdığı bir fotoğrafı vardı; özellikle de gözlerinin güzel, iri, ılık saçan, tertemiz ve nazik görüldüğü; cefasını kimseye çektiirmediğı o acı ve keder dolu gözlerinin parıldadığı fotoğraf. Bu resme ve Florence'a baktım, kemerli burnunu ve burnunun kati sertlikteki karakterini inceledim (büyük büyükbabasının kardeşinin Yüce Divan'da oluşunu hiç affedememiştim galiba). Sonra alnını inceledim; berrak, tek bir saç teli olmaksızın tertemiz; geriye taranmış saçlarıyla açık alnını. Florence'ın ruhunda en ufak çapkınlık yoktu. Ve kanımca bütün benliğiyle Dr. Leibman'a yaslanmasının sebebi bana yaslanamıyor oluşuydu.

Benim için yaptığı tüm o şeyleri hatırladım, ben daha işin başındayken bana verdiği desteğı, benim için boşa harcadığı sadakati ve sabrı, ona yaptığım tüm o kötülükleri ve tüm bu süre boyunca, yirmi koca yıl boyunca bana nasıl destek olduğunu. O, dürüstlük hak ediyor, diye düşündüm; bulunduğu durumu ve ne bekleyeceğini bilmeyi hak ediyor. Başka bir deyişle, bir koca hak ediyor.

Daha sonra, beni şaşırtan bir düşünce geldi aklıma. Dr. Leibman ona bensiz yapabileceğini söylerken kesinlikle haklıydı çünkü bunu yaşamak zorunda kalabilirdi. Kalkıp, kutsal bir heykeli öper gibi öptüm fotoğrafını. Dudağında bir tebessümle fotoğraf, "Ne içindi bu?" diye sordu ve ben toparlamaya çalıştığım sarhoş sesimle, "Öylesine," dedim. Ardından, onun arkadaşımıymışım gibi davranacağıma ve bir arkadaşın vermesi gereken şeyi ona vereceğime ant içtim: gerçeğı. Eğer ben kendimi kurtaramazsam, eğer geri dönemeyecek kadar ileri gittiysem en azından o kendini kurtarabilmeliydi. Bir çanta hazırlayıp taksi çağırdım ve on bir uçağına ucu ucuna yetiştim.

Uçağa bindiğimde fena halde zomdum ve hostes bir içkiden sonrasını vermedi. Daha önce hiç böyle olmamıştım. Sarsıntılı bir uçuştı. Seyahatin en sarsıntılı anlarında, uçak Montauk Burnu açıklarında dıştan motorlu yirmi fitlik bir tekne gibi çalkalanırken paramparça olacağız, diye düşündüm. Öyle olsaydı umurumda dahi olmayacaktı.

Ertesi sabah tekrar Algonquin'de iş başındaydım.

Dergidekilere yazının iyi gittiğini ama Chet Collier'ı bir kez daha görmem gerektiğini söyledim; peki, dediler. Bu da uçak masrafı için hesabı çekecekler demek oluyordu. Bu, benim için önemliydi. Sonrasında günün geri kalanı boyunca şehirde aylak aylak dolaşıp Gwen'i aramaktan başka bir şey yapmadım. Evden ayrılırken yanıma okuyacak bir şeyler almamıştım. Bu sebeple, cinsel gelenekler ve ilkel medeniyetler üzerine bir kitap satın aldım. Belki bir yol gösterir diye ummuştum herhalde. Papualılar'da kırk beşine gelen bir erkeğin cinsel açıdan herhangi bir kısıtlama olmaksızın davranabileceğini okudum. Öyle bir adamın o yaştan sonra artık pek de bir şey yapamayacağını anladıklarını, bu yüzden de tüm sapkınlıklarını bağışladıklarını ve bu kadar yaşamış bir adama hoşgörü gösterdiklerini düşündüm. Bunu okuyarak biraz moral depoladıktan sonra araştırmama devam ettim. Greenwich Village'daydım; takılmayı en sevdiği mekânlardan birinde The Figaro adında bir kahvecide oturmuş camdan dışarı bakarken onu gördüm. Bir grupla birlikte oturmuştu ama onların arasında değil gibiydi.

Sonunda fark etti beni. Hiç çaktırmadan ve bana bir kez olsun bakmadan orada bir süre daha oturdu. Jestlerinden anladığım kadarıyla yorgun olduğundan yakınarak izin istiyordu. Sokağın aşağısına doğru yürüdüm, bu şekilde gözden kaybolacaktık, çok geçmeden yanıma geldi.

İlk sözleri, "Özledim seni," oldu. Onu görür görmez anlamıştım bunu.

Geçici olarak Chelsea’de kalıyorduk. Sürekli kalacağım bir yer, falan diyerek açıklamaya koyuldu ama lafını yarım bıraktı. Suskunduk. Konuşmaya degecek bir şey bulamıyorduk.

Sokağın bu tarafındaki karanlık kaldırımda dikilmiş, gözle-
rimizi birbirimizden kaçırıyorduk. Bir taksi yanaştı. Onu bindir-
dim, sonra kendim de binip şoföre, “Chelsea’ye,” dedim. Gwen
hareketsizdi. Yol boyunca konuşmadık, sarılmadık; iki mahkûm
gibi yan yana oturduk.

Odası son derece ufaktı. Tüm isteksizliğimizin üstesinden ge-
lerek birbirimizin kollarına atıldık. O uzun gece boyu ne düşün-
cek zamanımız ne de enerjimiz kalmasın diye elimizden geleni
yaptık.

Sonunda uykuya daldığında tüm bedenini başından kalçala-
rına kadar sarmaladım. Ara ara sıçrayıp hâlâ yanımda olduğun-
dan emin olmaya çalışsam ben de uykuya dalacaktım.

Sabah uyandığımda kalkıp giyinmişti ve benden ayrılmaya
karar verdiğini söyledi. Açıklama yapmadı, ben de bir açıklama
beklemedim.

Belli ki fiziksel olarak ya da sadece sözde değil, özde kopma-
nın, içindeki her şeyi yerle bir edip bu işi sonsuza dek bitirmenin
bir yolunu arıyordu.

Yarım ağızla neden bu şekilde devam edemediğimizi sordum.

“Eğer güçlü bir kız olsaydım bu şekilde devam edebilirdim
ama artık buna gücüm yok,” dedi.

Artık kazanabileceğim birkaç gün, birkaç saat için savaşır du-
ruma gelmiştim. Onu bir hafta daha elimde tutabilmek için her
şeyi söyleyebilirdim. Bir ay için ruhumu satardım.

Collier’ı görmeye, son bir görüşme yapıp son rötuşları tamam-
lamaya gideceğimi söyledim ve benimle gelip gelmeyeceğini sor-
dum.

“Hayır,” dedi.

"Gelmelisin," dedim, "başladığın işi bitirmelisin."

"Anlamsız," dedi.

Adama aynı gözle bakmadığımızı ama aramızdaki görüş farkının benim için ilham verici olduğunu söyledim; aslında, Collier ve benim hakkımda söylediklerine epey kafa yormuştum ve içimde birtakım kuşklar -ciddi anlamda kuşklar- uyandırdığını söylemek zorundaydım; hatta (deli gibi uyduruyordum), aslında Collier'ı görmeyi onun hakkında daha fazla şey öğrenmek için değil, daha çok kendim hakkında bir şeyler öğrenmek için istiyordum.

Collier'ı hemen oracıkta aradım. Gwen'in de geleceğini yumurtlayana kadar benimle görüşemeyecek kadar meşgul olduğunu söyleyip durdu.

"Gördün, ya," dedim, "sen gelmezsen benimle görüşmüyor." Bunun üzerine sessiz kaldı. Bu sessizlikten, razı olduğu anlamını çıkardım.

Collier'la bu buluşmamızın, onun konuşup durduğu ve benim gerçek hislerimi söylemediğim önceki karşılaşmalarımızın bir tekrarı olmayacağı konusunda kararlıydım. Ona karşı adil, onurlu ve açık olmaya kararlıydım; Gwen'i etkilemek adına.

Collier'ın yanına varır varmaz tüm taslağı okumasını teklif ettim. Bunun, bir dürüstlük nişanesi olarak kabul göreceğini düşünüyordum. O da, itiraz edecek olursa yazıda herhangi bir değişiklik yapıp yapmayacağını sordu.

"Tabii ki yapmam," dedim.

"O zaman okumamın ne anlamı var ki?" dedi.

Öğle sonrasının geri kalanını Gwen'le konuşarak geçirdi. Belli ki onu çok düşünmüştü. Üstelik işin içinde bir iş daha vardı. Tahminimce intikam almak konusundaki anlayışı buydu. Mademki ben yazıyla onu mahvetmeye niyetliydim, o da kızı benden kapmaya çalışacaktı.

Gwen, her zamanki soğukkanlılığıyla hiçbir şey olmuyormuş gibi tepkisizce aramızdaki koltukta suskun oturuyordu. Bir yandan sigarasını tütürüp bir yandan içiyordu. Düşüncelere dalmış gibiydi. Bir şeyler dönüyordu ancak ne olduğunu kestirmek güçtü. Collier'ın yalnızca kendisiyle konuştuğunun farkında olsa bile hiç tepki vermiyordu.

Herifin ben yokmuşum gibi davranmasına karşın direttim. Ona yazımdaki bazı saptamalardan söz ettim. Doğru olduklarını söyledi. Sonrasında da kendi yargılarımı dile getirdim. Tüm sözlerimin amigoluktan öteye geçemediğini söyledi.

Amigoluk derken ne kastettiğini sordum.

Yalnızca benimle aynı fikirde olan insanlara seslendiğini söyledi; "Ritüelciler" diyordu onlara. Kimsenin fikrini değiştirmiyor, gerçek anlamda onların düşündüğünün aksi bir şey ifade etmiyordum. Yalnızca ısıklara ve yuhalamalara çanak tutuyordum, hepsi bu. Yazımdaki her şeyin tahmin edilebilir olduğunu söyledi. Önyargılara ve sabit fikirlere oynuyordum. Düşünme ve gerçeği görme becerimi yitirdiğimi, onu görmeye ilk gittiğimde dahi yazımı kafamda yazmış olduğumu söyledi. Hatta, derginin benim için hazırlamış olduğu araştırma bile, belli bir görüşe uygun düşecek şekilde seçilmişti.

"Editörünü şaşırtacak tek bir cümle okusana," dedi.

Kalktım. "Gidelim, Gwen," dedim.

Kıpırdamadı. Sonra, "Sanırım ben burada kalıyorum," dedi. Herife dönüp, "Sakıncası var mı?" diye sordu. "Memnuniyetle," dedi herif de.

"Gwen," diye tekrarladım, "gidiyoruz."

"Ne dediğini duydun," dedi Collier, "burada kalıyor."

"Benimle geldi ve benimle gidecek," dedim. "Gwen!"

Collier bir kahkaha patlattı. "Dinle, zeki çocuk," dedi, "sen hiç insan hakları diye bir şey duymadın mı ha; hani şu yazılarında

söyleyip durduğun? Ne istediğini hanımefendiye sor bakalım.”

Gwen kalkıp yanıma geldi.

“Sen git, Eddie, ben burada kalıyorum.”

Dışarıda giymek üzere şapkamı ve montumu kaptığım gibi hızla arkamı dönüp kapıya yürüdüm.

Yarı yolda kendimi kaybettim ve şapkamla montumu fırlattığım gibi eve geri dönüp Collier’ın üstüne atıldım.

Gözlerine inanamadı ve iç çekti; bir minnet, bir şükran soluğu gibi rahatlama belirten derin bir iç çekiş -hâlâ dün gibi hatırlarım-. Sonra da işe koyuldu.

1,70’lik bir adamımdır ama üniversitede bir süre boks yapmıştım. Eğer bu herifle ringde olsaydık ve ellerimizde 16 oz eldivenler olsaydı ona bir iki raunt dayanırdım, sanırım; ama herif tam bir komandoydu. Varlığından bile haberim olmayan türlü şekillerle haşat etti beni. O kadar hızlı gelişti ki tarif edemiyorum. Her şeyin saliseler içinde gerçekleştiği bir araba kazası gibiydi sanki. Marquis of Queensberry ring kurallarıyla uzaktan yakından alakası yoktu olanların; daha çok kasaplığı andırıyordu. Ağzım kan doldu ki, ağzıma vurmamıştı bile. Yüzümü keşküle çevirdi ve burnumu kırdı. Gwen araya girmeseydi daha kötü de olabilirdi. Herifin üstüne atıldığı gibi gün yüzü görmemiş küfürler savurup onu ısırıp tırmaladı, taşaklarını tekmeledi, tırnaklarıyla yüzünü yoldu ve gözlerini oymaya çalışıp herifi üstümden alırken, “Sakın ona bir daha dokunayım deme, orospu çocuğu; hele bir dokun, yemin ederim silahla basarım burayı, gebertirim seni.” Kendi kuşağınızla duymasınız inanamayacağınız sözler...

Gwen beni arabaya götürdü. Gözümdeki kandan hiçbir şey göremiyordum. Yalnızca dışarıda yanımda yürürken yarı özür dileyen, yarı kavgayı benim başlattığıma dair onuncu kez açıklama yapan Collier’ı seçebiliyordum. Şuurum yarı kapalıydı, ağzımdan, burnumdan ve gözlerimin kenarından kan akıyordu. Gwen

üstüme eğilmiş, montuyla beni sarmaya çalışıyor, uzanmamı -ki arabanın arka koltuğundaydım- ve sakın olmamı söylüyordu.

Beni Chelsea'ye götürüp doktor çağırdı ve doktor uyumam için iğne vurdu. Uyandığımda Gwen yatakta, benimleydi; kollarının arasına almıştı. Bana, o ana dek gösterdiği en yalın ve en saf sevgiydi bu. Tekrar uykuya daldım.

Tekrar uyandığımda yine geceydi ve acıkmıştım. Banyodaki aynaya gidip suratıma baktım. Bayağı kötüydü ama olmasını beklediğim kadar değil. Chelsea'nin yakınlarındaki bir Meksika restoranından yemek söyledi; koca bir paella ve güzel soğutulmuş iki şişe Şili şarabı. Müthiş bir yemekti ama tek kelime etmedik.

Yemeği bitirdiğimizde oturup rüzgârın otelin arkasında bulunan otoparktaki çerçöpü süpürüşünü dinledik. Artık daha ileri gidemezdik.

Telefon çaldı; Gwen açtı. "Ben artık yokum," dedi. "Kimdi o?" diye sordum. Cevap vermedi. Kim olduğunu biliyordum.

Ben bitmiştim. Bitmişti.

Ertesi sabah Los Angeles uçağındaydım.

Bana söylediği son söz, "Gerçek şu ki Eddie, içine düştüğün durumdan artık kurtulamazsın, sanırım; çok ileri gittin," oldu. Karşılık vermedim.

"Artık arkadaşım ol, Eddie; eğer gerçek buysa söyle bana; bu benim hatam değildi," dedi.

"Evet," dedim, "çok ileri gittim." Yanağımanın yanan yerine bir öpücük kondurdu ve hepsi bu. Uçaktan inince doğrudan Williams and MacElroy ofislerine gidip yüzümün halini açıkladım: New York'ta saldırıya uğramıştım. İnsanlar, New York için cık cık edip kafa sallayarak artık orada yaşanmaz dediler. Watts'tan önceydi bu.

4. Watts Ayaklanması, Kaliforniya, Los Angeles'ın Watts mahallesinde 11-16 Ağustos 1965 tarihleri arasında yaşanmış ve 34 kişinin ölümüyle sonuçlanmış ayaklanmadır.

Birikmiş postalarımı temizledim. Bir Zephyr krizi vardı; onu çözdüm. Memnun oldular.

Telefonda Florence'a beni görünce şaşırmamasını, saldırıya uğradığımı söyledim. Beni nezaketle karşıladı, yedirdi, içirdi, en sevdiğim yiyecekleri sundu, müzikçalara en sevdiğim parçaları koydu; Schubert'in C Majör Kuarteti'ni ve Franck'ın Piyano Kenteti'ni. Müzik çalarken tam bir huzurla uykuya daldım. Dağılmış suratımın her şeyi nasıl da hale yola soktuğu inanılmazdı.

Gecenin köründe uyandım. Beni ömrüm boyunca o kızıdan bu kıza savuran her neydiyse onu kontrol altına almaya karar vermiştim. Kendimi o şeyin merhametine bıraktığım için kızdım kendime. Eğer buna sebep olan şey seks ise -ki bundan şüpheliydim- artık buna o kadar da ihtiyacım yoktu. Onu öldürmeye ant içtim. İyi bir koca olmaya karar vermiştim.

Yapmam gereken son şey ise Florence'ı buna gerçekten niyetli olduğuma inandırmaktı. Onu ikna etmenin en hızlı yolu, hemen fark ettiğim kadarıyla, tavsiyelerine uyup Dr. Leibman'la konuşmaktı. Öyle yaptım.

Sınavı geçmiş olmalıydım, çünkü beni karıma önerebilmişti. Ona göre artık gerçekten de bu işi halletmeye, iyi bir koca ve dürüst bir adam olmaya kararlıydım.

Onun bilmediği ve benim de anlamam için on bir ayıma mal olan şey ise aslında "çok ileri gitmiş olduğum." Türkler'in dediği gibi köprünün altından çok sular akmış olmasıydı.

Yine de elimden geleni yaptım.

Geçirdiğim kazaya kadar on bir ayım vardı. Bu on bir ay boyunca çabaladım.

5

Kale dönemi başlamıştı artık.

Bu kaleyi Florence ve ben birlikte inşa etmiştik. Ya da, daha doğrusu, Florence bu kalenin bir bölümü hâlihazırda inşa etmiş ve beni içeri almış, birlikte tamamlamıştık. Orada on bir ay boyunca yaşadık ve Florence burayı bana kabul ettirmiş, hatta sevdirmişti. Bu haliyle, kalemiz kusursuzdu.

Bu eve döndüğüm gece başladı. Komando eskisi Chet Collier'dan yediğim dayak tam bir profesyonel işiydi; yüzüm değişmişti. Kötü görüldüğü için söylemiyorum bunu; farklı görünüyordum; özellikle de gözlerim. Dipsiz bir mağaradan dışarıyı gözetleyen vahşi hayvanlarınkı gibi göz kapaklarımdaki aralık küçülmüştü ve yalvarır bir ifade yerleşmişti gözlerime.

Florence bu ifadeye kayıtsız kalmadı. Beni ömrümde ilk kez öylesine rahat ettirdi ki bir yuvam olmasının değerini anladım. Artık kırk dört yaşındaydım ve o zamana kadar bir yuvaya sahip olmanın kıymetini anlamış olmam beklenirdi. Anne babamın evini kaçılması gereken bir yer olarak görürdüm ve ilk bir

iki yılın ardından Florence’la beraber yaşadığımız yerler için de aynı duyguya kapılmıştım. Her sabah, evden çıkacağım saati zor ediyordum.

Ama şimdi Florence, dayanabileceğimi aklımdan bile geçirmediğim bir yaşam biçimini sevdirmişti bana. “Tüm bunları hak etmiyorum ben,” diyordum. “Hak etme meselesi değil bu,” diye karşılık veriyordu. “Ucuz kurtulduk, sevgilim. Sağ salim geri döndüğün için çok memnunum. Neredeyse kaybediyorduk seni.”

Birkaç gün sonra, kendime gelmeye başladığım sırada, o kale idealini işlemeye başladı.

“Başlangıçta, başka bir şey olmak üzere yola çıktığımız doğru, canım,” dedi. “Ajanstaki işinin bizi bir yerlere getireceğini düşünmüştük ama bunun yerine şimdi olduğumuz yere getirdi bizi, değil mi?”

Bir şey söylemedim.

“Yani, hayal kırıklığına uğradık, değil mi? Öyle oldu. Hadi kabul edelim bunu. Benden başka kimsenin senin yaşadığının farkında bile olmadığı dört yılın ardından sınıfın şairi seçildiğin günü hatırlıyorum. Woolsley Hall’da ayağa kalkıp tüm o lanet olasıca kalabalığın önünde şiirini okuduğunu hatırlıyorum. Tek bir kelimesini bile duymamıştım çünkü yüzünü seyreliyordum ben, Tanrım özenerek yaratmış. O gün, her şey mümkün görünmüştü sana; şimdiyse bir eşek şakası gibi geliyor. Tüm yeteneğini ve tüm eğitimini -nasıl da sıkı çalışırdın- bir şey için, sigara satmak için kullanman... Bunu söyleyerek bile seni sıkıntıya soktğumu biliyorum ama şu an, yalnız bir kereliğine, içimden geçeni söyleyeceğim.”

Bir darbe yemeyi bekliyormuş gibi görünmüş olmalıydım ki güldü ve öpüp, “Sevgilim, o kadar da kötü olmayacak. Öncelikle sana bir şey sormak istiyorum; hayat dediğin böyle değil midir? Ha, Ev? Söylesene?” dedi.

“Öyle, herhalde.”

“Hiç kimse hayallerine ulaşamıyor, bebeğim; kim ulaşmış ki?”

“Hiç kimse, herhalde.”

“Her gün yaşadığın şeylerden memnun değilsen, bunu anlayabilirim; suçu bana yüklediğin sürece. Beni kötü karakter sayma; yeter.”

“Öyle bir niyetim yoktu.”

“Yoktu, biliyorum, ama bazen benim kim olduğumu unutuyorsun, yavrum. Sen kendini işe yaramaz biri olarak kabul ederken sana kıymet veren kızım ben. Kampüste Zete’den postaneye kadar başını hiç kaldırmadığın, birine selam vermek zorunda kalmamak için yolun karşısına geçtiğin zamanları hatırlasana. İşte ben, senin kafanı kaldırıp etrafındakilere bakmanı sağlayan kızım; hatırlıyor musun beni? Kravatını nasıl bağladığının bir önemi olmadığını, bir yabancı olsan da ya da kendini bir yabancı olarak görsen de bunun önemli olmadığını, hatta yüzündeki sivilcelerin bile sorun olmadığını ve bir gün geçeceklerini söyleyen kişiyim ben; ve de geçtiler, öyle değil mi bebeğim? Ve hepsinin ötesinde, babanın yaptığın ya da yapmadığın şeyler hakkındaki fikirlerinin bir önemi olmadığını, birine kızmak istiyorsan kızabileceğini söyleyen kişiyim ben. Ama beni o Hollywood kadınlarından birine benzeteyim deme. Sen olmasan bugün burada olmazdım ben. İspanyol Rönesansı’ndan kalma bu çiftlik evinde yaşamayı isteyen ben değildim. Benim üç arabaya ihtiyacım yok. Havuzu bile kullanmıyorum. Sen burada olduğun için ben buradayım, bebeğim. Burayı terk etmek mi istiyorsun? Hadi gel, satalım gitsin. Taşınalım. Savaşacak bir nedeninin olduğu günleri mi özlüyorsun? E, hâlâ büyük bir neden var aslında; ama sen yurttaşlık haklarıyla ilgili bir şey yapmak istemiyorsun. Sana defalarca sordum; ama istemiyorsun. Yapma o zaman; bu senin bileceğin iş.”

Kendini sakinleştirdi -bunu yapması bir saniyesini almamıştı- ve dedi ki, "Mademki buradayız ve ömrümüzün geri kalanını da burada geçireceğiz -ki öyle görünüyor, değil mi?- Williams and MacElroy'un seni Vazgeçilmez Eddie olarak görmesinden memnun olduğumu belirtiyim. Bu sayede Chet Collier hakkında bir yazı yazman için gerekli masrafları karşılayacak parayı kazanıyorsun ve Bay Collier hakkındaki yazın çıkıp insanlar sana iltifatlar yağdırmaya başladığında hayatındaki her şeyle ilgili çok daha iyi hissedeceksin, Ev. Birçok insan senden çok daha kötü durumda, hayatım."

"Biliyorum."

"Fakat sürekli unutuyorsun."

"Sanırım unutuyorum, evet."

"İlk önce gel, yenilgiyi biraz olsun kabullenelim. Sonra sorunlarımızı çözümlemek için dünyadan medet ummayı bir kenara bırakalım. Kendi içimize dönelim. Şimdilik geri çekilip etrafımıza bir duvar örelim; aşılmaz bir duvar; çevremizde hoşlanmadığımız ne kadar şey varsa hepsini dışarıda tutacak kadar kalın duvarları olan bir kale. Ve içeride, etrafımızdaki şeyleri kontrol edebileceğimiz yerde, her şeyi, hayatın nasıl olmasını istiyorsak mümkün olduğunca öyle kuralım. Bu, bizim kalemiz olsun. Ömrümün geri kalanını bu duvarlar ardında geçirmeye razıyım, bir tanem, çünkü seni seviyorum; evet, seviyorum. Dur bir dakika, sana bir şey göstermek istiyorum."

Florence, Hesse diye bir adamın kitabını okuyordu. Hikâyenin adı *Siddhartha*; Hindistan'da geçiyor. Yakışıklı ve sevilen genç bir adamın, hayatta kalıcı bir değere sahip olan şeylerin arayışını anlatıyor; bu aynı zamanda onun evrenle uyum ve huzur arayışı. Kitabın ilerleyen bölümlerinde bu genç adam, içindeki hovarda yanın kendisini kontrol altına aldığı bir dönem geçiriyor; tam aksi olması gerekirken. Florence'ın, bu kitabı birlikte okumamızın iyi

bir fikir olduğunu düşünmesinin sebebi buydu herhalde. Zaman içinde, uzun iç çatışmalar ve acılar sonucunda Siddhartha, içindeki bu yozlaşmış yanı kontrol altına alıyor ama paçayı da zor kurtarıyor. Neredeyse onu bitirecek olan güzel bir cariyeye birlikte oluyor ama kendini sıyrılıyor. Sonunda parasız ve yalnız kalıyor ancak dış dünyadaki tüm olguları, ne kadar acımasız ve düşmanca olurlarsa olsunlar vakarla, hatta sevgiyle kabul edebilme yetisi kazanıyor.

Kitabın yazarı Hesse'nin felsefesi, günümüzdeki ego anlayışının olumsuzlanması gibi geldi bana. Kitabı okuduğumuzda farklı bir egoya ulaşma çabası gördük; saldırgan, mücadelecı ya da haris değil; yalın, korkusuz ve teslimkâr bir egoya. Ve ulaşacağı öz evrenle, hatta çevreyle bir uyum içinde olacaktı. Birilerini alt etmek ya da bir şey kazanmak gibi bir gayreti yoktu onun ve bu sebeple de dingin, vakar ve genellikle de mutluydu. Bu felsefe dışsal ve maddi olandan kaçınırken asıl değeri içsel ve manevi olana veriyordu. Okuduğum dönemde bu eseri çok iyi anlayabildiğimi sanmıyorum, hâlâ da anlamış değilim; fakat Florence'ın bizim için istediğı şeyi gayet iyi anlamıştım.

Florence'ın haftada üç kez Dr. Leibman'ı görmek dışında Santa Barbara yakınlarında bir kıyıda "inziva"da yaşayan bir keşişten yoga dersleri de aldığını öğrendim. Bununla alay edecek değilim çünkü bu adamın ve onun düşünce tarzının ve de Siddhartha adlı kitabın etkisi altında geçirdiğimiz o on bir ay, beraber geçirdiğimiz zamanlardaki en huzur dolu günlerimizdi.

Florence, kalemizin duvarları içinde bir "gerçeklik" dünyası, dayanıklı bir içsellik dünyası kurmaya başlamıştı. Kalemizin dışındaki yozlaşmış ve çürümüş şeyler için yapabileceğimiz bir şey olmadığını söylüyordu. Belli bir zamanda ve uzamda yaşıyorduk ve yediğimiz ekmek için belirli, kesin yükümlölüklerimizin olduğu bir endüstriye bağlıydık.

Ama evimizin etrafına manevi bir çit çekmeliydik diyordu ve bu çit, sokak başından başlamalıydı. Gerçekten de dış dünyanın sınırının son bulup iç dünyamızın başladığı çizgiyi belirlemek için evin bahçesine yaprak dökmeyen ağaçlar ve ormangülleri diktik. Bu ağaçların arası bizim alanımızdı. Burası, eski benliklerimizi bir kenara bırakıp, yeni boyutlarıyla yeni özümüzü oluşturacağımız, yeni kumaşımızla yeni yapılarımızı inşa edeceğimiz yerdi. İçeride kendimizi insan etinden ve piyasadan arındıracaktık. Florence, bütün büyük adamların çabasının bu olduğunu söyledi. İsa, Buddha, Tolstoy, Thoreau...Kendi türlerinin standartlarından, rekabetin doğurduğu gereksinimlerden ve kendi toplumlarındaki yırtıcıların dehşetinden kendilerini kurtarmaya çalışan tüm o büyük eğitimcilerin yaptığı gibi. Dışarıda ne kadar utanç verici işler yapmış olurlarsa olsunlar kendi içlerinde sarsılmaz, güçlü bir yaşam kurmuşlardı.

Bu şekilde, Florence'la beraberdim bu işte; ilk kez bir şey üzerinde birlikte çalışıyorduk.

Artık Gwen'le görüşmediğim için epey bir boş vaktim kalmıştı. İşlerimi olabildiğince çabuk bitirip eve koşuyordum ve giysilerimi değiştirip bol ve yumuşak şeyler giyiyordum. Önceleri eski bir pantolon ve spor bir gömlek tercih ediyordum. Sonradan işi daha da ilerletip kısa ve hafif bir robdöşambr giymeye başladım. Çok geçmeden, beni kısıtlayan her tür giysiyi tamamen bir kenara bırakmıştım. Hatta iş giysilerimi bile değiştirdim. Kemer ve kravatları bırakıp bol ve hafif ceketler ve yakası açık gömlekler giymeye başlamıştım.

"Sırf endişe ettiğin ya da korktuğun için yaptığın hiçbir şeyi yapma," diyordu Florence. "Kalemizde endişe edeceğin ya da korkacağın bir şey yok. Yalnızca sevdiğin işi yap. Dünyada, uğruna ölebileceğin işleri bul ve zamanını, tüm yaşamını bunlara ver. Bu şekilde her gün, mümkün olduğunca fala zamanını iç benliğinle

bir uyum içinde geçirmiş olursun.” Hep yapmak istediğim ama yapamadığım şeylerin neler olduğunu sordu bana. Artık, tüm bunları, ne olurlarsa olsunlar yapmam gerektiğini söylüyordu.

Şey (tuhaf gelebilir ama), yapmayı en çok istediğim şeylerden biri domates yetiştirmektir. En sevdiğim sebzeydi bu; meyve gibi yedim; ne var ki kendim yetiştirmek için bir türlü zaman bulamamıştım. Birkaç kez domates ekmiştim ama sonrasında hep bir yerlerde işlerim çıkmış, ektiğim domatesler kurtlanmış ve ortalarında kocaman kara delikler oluşmuştu. Sebzelerim daha dalındayken çürümüşü. Şimdiyse daha önemli bir işim yoktu ve semeresini de görmüştüm. Arka bahçede, havuzun hemen karşısında her daim güneş alan bir parça toprağı belledim ve on domates, dört cherry domates ekip aralarında bir miktar boşluk bıraktım. Kemik gübresi ve suyu alınmış sıgır gübresi döktüm. Bir deste bambu kamışı alıp bitkilerin sarması için çerçeve yaptım. Erken ve geç dönemdeki domates zararlıları üzerine okumalar yaptım ve gerekli tozları -Sevin marka pestisit ve %7’lik bakır tozu- ile bu pestisiti bitkilere püskürtmek için uzun boyunlu bir püskürtücü satın aldım. Bitkileri günde iki kez sulayabilmek için yeterli uzunlukta bir hortum edindim, çünkü, kitabın dediğine göre, domatesleri fazla sulayıp öldüren biri olmamıştı. Tüm bunlar çok hoşuma gitti. Şu dünyada domates yaprağının kokusu kadar sevdiğim başka bir şey daha yoktur.

Daha sonra, hayatım boyunca hep okumak istediğim kitapları toplamaya karar verdim. Listeyi hazırlamak benim için büyük bir zevkti. Her kitabı dikkatle inceleyerek, titizlikle hazırladım. Daha listeyi hazırlarken çok geç kaldığımı, hep okumayı umduğum ama hiçbir zaman okuyamayacağım bir sürü kitap olduğunu, eğer bu işe şimdi karar vermemiş olsaydım o zaman listemdeki kitapların büyük çoğunluğunu okuma fırsatı bulamamış olacağımı fark ettim. Ardından, eğer Modern Library dizisinin tümünü

edinirsem listemdeki kitapların çoğunu elde etmiş olacağımı gördüm. Listemde, Modern Library serisine dâhil olmayan kitapları aldım. Acele edecek bir şey yoktu belki ama hepsini elime almak istiyordum ki okumaya hazır olabileyim.

Kendimle başbaşa kalabileceğim bir yere ihtiyacım vardı. Bu yüzden, kalenin içine küçük bir oda, bir hücre inşa etmeye karar verdim; bu hücre, kabinlerin yukarısında ama yüzme havuzunun biraz uzağında, domates yetiştirdiğim alana doğruydı. Modern Library ve diğer kitapları (şömizlerini çıkararak) buraya koydum ve güncel dergiler ile eski sayılarını yerleştireceğim raflar yaptım. Koltukla beraber bir de kanepa attım içeri, ki akla gelen her pozisyonda rahat rahat okuyabileyim diye. Bir de o çok parlak ufak lambalardan yerleştirdim çünkü gözlerim artık eskisi kadar iyi seçmiyordu.

Buraya, ayrıca, bir stereo müzikçalar da koydum. Florence'ın yarattığı sınırlamalardan birisi müziğe katlanamıyor oluşuydu. Ona kalsa müziği seviyordu ama ne zaman bir kuartet ya da bir opera çalsa çenesi düşerdi. Onun için konuşmak Beethoven'dan daha önemliydi. Bense saatlerce uzanıp dinleyebilirdim, müzik çalarken hayaller kurar ve düşüncelerimi serbest bırakırdım. Beethoven'ın son kuartetlerinin tümünü aldım. Üniversitedeyken bende bunların 78'likleri vardı ama o zamandan beri dinlemediğim. Hiç vaktim olmamıştı! Şimdi vaktim vardı ve bunları dinlerken üniversite günlerimi, evimi, babamı ve annemi hatırlıyordum; ailemizi buraya getiren amcam Joe'yu, ki gerçek ismi Stavros'tu, kardeşim Michael'ı ve ilkokuldayken başımızdan geçenleri, unuttuğum tüm o şeyleri hatırlıyordum. Tüm öğle sonralarını böyle geçiriyordum ve ömrümde ilk kez zengin bir yaşantıya sahip gibiydim.

Her gün, manevi bir günlük de denebilecek kayıtlar tutuyordum. Çok geçmeden, el yazımın geliştiğini fark ettim! Hiç çaba

sarf etmeden 26 karakteri çok daha düzgün ve güzel yazar olmuştum. İlk kez gerçekten bir şeyler yazma işinden zevk almaya başlamıştım. O gün deneyimlediğim şeyleri ve bunlar üzerine düşüncelerimi not ediyordum. Aslında daha önce farkına varmadığım ne çok şey yaşandığını ve her şeyin nasıl da aniden büyük bir önem kazandığını görmek muhteşem bir şey. Artık bunu hissetmeye başlamıştım; sonunda, hayatta yapmak istediklerimi yapıyordum.

Oküçük odada tek başımayken uyuyakalırdım sık sık. Ve aynı lanet sıklıkla da rüyamda Gwen'i görüyordum. Henüz rüyalarımı kontrol altına alabilmiş değildim.

Kontrol edemediğim bir şey daha vardı. Florence'la sevişmiyordum. Sebebini bilmiyorum; ama olmuyordu, işte. Belki yaşımdan ötürü; ya da belki fiziksel bir şeydi; aslında, hayır, öyle olmadığını biliyorum; sebebi psikolojikti, tamam, ama ne yapmam gerektiğini bilmiyordum. Florence ne yaparsa yapsın ona kalkmıyordu. Azıcık olur gibi oluyordu, evet, yarıya kadar ama bu bir işe yaramazdı. Florence bu mevzuda harikaydı. Bu durumu açık açık konuştuk. Endişe etmememi söyledi. Dr. Liebman, benim ruhsal açıdan vites değiştirdiğimi söylemiş. Florence'da beni anladığını, benden gönülden yapabileceklerim dışında hiçbir şey beklemediğini, kendisine dönmem için önümde daha uzun bir yol olduğunu söyledi. Ona geri döndüğümde, beni orada bekliyor olacaktı.

Diğer tüm işlerde hiç olmadığımız kadar yakındık birbirimize. Öyle ki onunla alışverişe bile çıktım; o da benimle çıktı. Eskiden nefret ettiğim tek bir şey varsa o da alışverişti. Gömleklerimi, çoraplarımı, donumu falan alması için sekreterim Sylvia'yı gönderirdim. Takım elbiselerim içinse, ölçülerimi ve birkaç fotoğrafımı kullanarak iki takım dikecek bir terzi tutardım ve bu takımlar hep aynıydı; akşam için lacivert, iş için kahve.

Şimdiyse, giysilerimi Florence alıyordu. Bana en çok laciver-

tin ya da kahverenginin değil, grinin yakıştığını kararlaştırmış-
tık; belki kravatım başka renk olabilirdi ama gri takımlar, gri set
ayakkabılar ve açık gri gömlekler. Bu sayede Florence da rengâ-
renk giyinebiliyordu ama mutlaka benim grilerimle uyumlu ola-
caktı. Onun dpiyesinde de mutlaka bir parça gri olurdu.

Kadın giyimine de ilgi duyar olmuştum. İlk kez, kadınların
Üstlerinde ne olduğuna dikkat etmeye başlamıştım; hâlbuki önce-
leri, yalnızca, kritik fermuarların konumuna bakardım. Tüm giy-
sileri için Florence'la beraber çıkıyordum alışverişe ve -onun de-
diği gibi- çok geçmeden hangi giysilerin ona yakıştığını, vücudu-
nun hangi bölümlerini ne çıkarıp neresini gizlediğini öğrendim.
Gerçekten de giyimi hakkındaki fikirlerime değer vermeye baş-
ladı; eğlenceliydi, Gerçekten eğlenceli olduğunu düşünüyordum.

Zaman içinde arkadaşlarımız arasında "Altın ift" olarak
anılmaya başladık; ikimiz de her gün uv lambasının altında beş
dakika durduğumuz ve bu sebeple de gerçekten altın rengi ol-
duğumuz için değil; insanlar bizim evliliğimizin ideal bir evlilik
olduğunu düşünüyordu. Kadınlar, beni kocalarına mkemmел
eş olarak örnek gösteriyorlardı. Erkekler bu duruma hafifçe içer-
leyip benim şaibeli geçmişime falan dokundurma yapacak olsa-
lar... Aman tanrım! Kadınlar savunuyordu beni. Demek ki benim
için böyle bir şeyin gerektiğini, hatta yaptıklarımın kıskançlık se-
bebiyle fazlaca abartılmış olmasının kuvvetle muhtemel olduğu-
nu, bu işlerin hep böyle yürüdüğünü söylüyorlardı. "Ama," di-
yorlardı, "bir de şimdi baksanıza ona!"

Pek tabii ardı arkası kesilmeksizin akşam yemeklerine davet
ediliyorduk. Ieri girdiğimizde Florence nden gider, ben montu-
nu alıp hizmetçiye verene dek arkası bana dönük şekilde orada
dururdu. Sonrasında misafir odasına ya da mevsim yazsa bah-
eye geçer koltukta ya da bankta yan yana otururduk. Ev sahibi-
ne ya da uşağa, ikimizin de ne istediğini söyledim -hep anı şeyi

isterdik ama ben yine de her seferinde Florence'a sormayı ihmal etmezdim-, bir Manhattan. Yemek masasında yan yana oturmayı tercih ettiğimizi herkes bilirdi. Bu yüzden de her seferinde şu "Şimdi bir iki saatliğine sizi ayırmak zorunda kalacağız, dayanabilir misiniz?" esprisi yapılırdı. Biraz mırın kırın edip söylenirdik ama sonunda karşılıklı otururduk. Ben, onun yediklerini takip ederdim; o da benim yediklerimi. İkimiz de aldığımız kaloriyi kısma peşindeydik. Yanımda, içinde ikimiz için tatlandırıcı şekerli tabletler olan küçük, gümüş bir kutu taşırdım. Günde bir puro içmeye iznim vardı. Bu puroyu da cebimde kırılmasın diye Florence çantasında taşır, bana yemeğin bitiminde verirdi.

Her zaman, kalkmak için diğer misafirlerden biraz önce izin isterdik. Bu durumdan ise, fiziksel olarak bir dakika daha ayrı kalmaya dayanamadığımız çıkarımı yapılırdı, şüphesiz. Florence'a, Lincoln Continental'ımıza binerken yardım ederdim ve arkamızda bir sürü hoşnutsuz kadın bırakarak uzaklaşırdık.

Evde cinsel ilişkiyle bir araya gelemiyor olsak da başka şeyler bir araya getiriyordu bizi. Birbirimize son bir gece içkisi için, son bir cila için eşlik ediyorduk. Bazı zamanlar, eğer saat çok geç değilse, viskimizi ya da sodamızı yudumlarken iki kişilik, sessiz bir iskambil oyununun tadını çıkarırdık. Ardından, ağır ağır yuvarı çıkar, giyinme odalarımıza geçerdik. İkimiz de soyunurken düşünceler içerisinde uzun uzun oyalanırdık. Sırası geldiğinde ise yatak odasında karşılaşır, ilişkimizin gelişen gerçekliğiyle yüz yüze kalırdık. Kendisine birkaç tane seksi, daha doğrusu, her zaman giydiğinden daha gösterişli olan, birkaç tane de benim sevdiğimi bildiği o sade geceliklerden almıştı. Ne var ki ikisi de işe yaramadı. Artık herhangi bir beklentimiz kalmamıştı. Herhangi bir açıklamanın gerekli ya da mümkün olduğunu sanmıyordum. Bunun yerine okuyorduk; yani ben okuyordum, o dinliyordu. Uzun bir süredir *Siddhartha* okuyorduk ve ikinci okuyuşumuz-

da, daha önce fark etmediğimiz ne kadar çok şey olduğunu görmek hayret vericiydi. Fakat bu kitabın bu kadar süredir elimizde oluşunun asıl nedeni-anlamının, sayfa sayfa, paragraf paragraf çıkarılması gereğini yanısıra-Florence'ın hemencecik uyuyakalmasıydı. O zaman, ben orada uzun süre öylece uzanıp, ne oluyor? Neler oluyor? Diye düşünürdüm.

Öyle zamanlarda ara sıra Gwen gelirdi aklıma. Düşünmemeye çalışırdım. Bitirmiştim bu işi. Hiçbir anlamı yoktu.

Florence'la aramızda artık fiziksel bir birleşme yoksa bile, ilk kez arkadaş olmamızın mümkün görüldüğünü kabul etmek zorundaydım. Florence'ı gerçekten seviyordum. O benim gerçek dostumdu. Aslında, evlendiğim kadından farklı bir Florence tanımıştım ilk kez; tıpkı benim de, Florence'ın babasının evinin üst katında gizlice buluştuğu çocuktan farklı oluşum gibi. En azından, artık bir arkadaşlığımız vardı.

Bu da bir yaşam biçimiydi.

Sıklıkla davet edildiğimiz için karşılığını da vermemiz gerekiyordu. Çok geçmeden her gece ya dışarı çıkar ya da misafir ağırlar olduk-bir gece hariç her gece. Haftanın bir günü oruç tutuyorduk; Doğu etkisindendi bu sanırım. Pazartesi günü erken yenen bir öğle yemeğinin ardından ertesi gün geç yenen bir öğle yemeğine kadar aç kalarak bu işi kendim için biraz olsun kolaylaştırmaya çalışıyordum-tamı tamına yirmi dört saat. Florence ise üç öğün atlıyordu. Yemek yemeyeceğim o günü böyle sabırsızlıkla bekler hale gelmem hayret vericiydi. Bir çeşit zaferdi bu, sanırım. Yaşantımızdaki her küçük detay bizi birbirimize daha çok yaklaşıtıyordu. Onu her gün düzenli olarak aradığım saatler vardı, mesela; ilk olarak Dr. Leibman'la görüşmeye gitmesinden hemen önce; on bire yirmi kala civarı; sonra, alışverişten ve yoga dersinden ya da seansından, adı her neyse, döndükten sonra saat dört gibi. Buna karşılık o da her öğlen yemekten sonra, diyetime uyup

uymadığımı öğrenmek için arıyordu beni. Ofisteki elemanlar, karımın beni kontrol ettiğini söyleyerek dalga geçerdi benimle.

Kısa süre sonra hayatımızdaki tüm detaylar senkronize bir hal aldı; yaptığımız hayır işlerine kadar. Haftanın bir gününü, hastanenin birinde gönüllü hizmete ayırmaya karar verdik. Her çarşamba, öğle yemeğinin ardından W. and MacEee'den izin alıyordum (Gwen için izin aldığım aynı gün, aynı saatte! Onunla görüşmeyi bıraktığımdan beri ne kadar da çok vaktim vardı). Sawtelle yakınlarında, sahil yolu üstündeki (bu da hatıralarımı canlandırmıştı!) Gaziler Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'ne gidiyorduk. Bu düşkünleri, zaman zaman onlara bir şeyler okuyarak ya da yalnızca anlattıkları hazin ve karışık hikâyeleri dinleyerek, elimizden geldiğince avutmaya çalışıyorduk. Şunu söylemeliyim ki, bazen, bu zavallı, kafayı yemiş heriflerin durumu bana anlaşılır geliyordu. Gri takımlarıma ve takındığım varsıl havaya karşın, toplumumuzda tavanla taban arasında o kadar da büyük bir fark yokmuş hissine kapılırdım sıklıkla. Herhalde, içten içe, bu duruma düşmekten ucuz yırttığımı biliyordum. Florence da bunun farkındaydı. Bu yüzden bu ziyaretlerimiz, bir nevi, kefaretti.

Birlikte bazı dergilere abone olmaya karar verdik; öncelikle de, yazılarını çok beğendiğimiz Harold Clurman'ın yer aldığı *The Nation*'a. Yazılarını öyle güzel kaleme alırdı ki oyunları izlemekten bile tiyatroya gitmiş kadar olurdunuz, ki zaten hiçbirini izlememiştik. Yine de Bay Clurman'ın değerlendirmelerine prensipte katıldığımızı fark ettik. Sonrasında, *Esquire*'a üye olmuştuk. Orada da Dwight Macdonald tüm o dandik filmleri büyük bir zevkle yerin dibine sokuyordu. Tavsiye ettiği tüm filmleri izlediğimizden emin olmak için bir liste hazırladık. Ve son olarak da Tüm bu adamların en zekisi olan Robert Brustein'in yer aldığı *New Republic*'e... Hiçbiri onun yerini tutamazdı. Onun yazıları sadece akıl dolu değil, aynı zamanda esprili ve komikti. Bir an

önce yatağa geçip yazıları birbirimize yüksek sesle okumak için yatak odasına koşardık.

Çeşitli kataloglar getirttik. Uzunçalarlar, kitaplar, Hammacher Schlemmer kataloğundan, türlü, ilginç alet edevat ve Abercrombie & Fitch'den açık hava giysileri ile balık teçhizatı sipariş ettik. Siparişler geldiğinde nasıl da coşardık! Eve erken gelen kim olursa, paketleri açma zevkini paylaşmak için diğerini beklerdi. Doğum günlerimizde ve Noel'de birbirimize sürprizler yapıyorduk. Doğum günümde bana Abercrombie & Fitch'den, her ayrıntısı düşünülmüş, hatta katlanır bir tuvaleti bile olan tam bir kamp takımı almıştı. Hemen, Yosemite'a bir seyahat planladık ama ben bu sırada arka bahçeye, domateslerin hemen arka tarafına çadırı kurup tüm teçhizatı yerleştirmiştim bile. Zaman zaman, acele bir öğle yemeği için eve gelir, çadırımda tek başıma yemeğimi yerdim. Bazen de yalnızca orada öylece uzanır, düşüncelere daldım.

İkimiz de daha iyi Fransızca konuşup okumayı istiyorduk uzun zamandır ve bunu şimdi fark etmiş olmamız ikimizi de şaşkınlığa düşürdü. Bu sebeple öğle yemeği vaktimizi, birlikte Fransızca dersleri alarak değerlendirmeye karar verdik. Eve gelen adam sayesinde geliştirecektik Fransızcamızı. Florence, bize Dilbalığı Mönier gibi hafif bir şeyler çıkarırdı ve biz de yemeği yerken Fransızca laklak ederdik; dil öğrenmenin en iyi yoludur bu, kesinlikle.

Okumamızın yavaş olduğunu ve bu nedenle de çok vakit kaybettüğimizi fark ettik. Böylece, haftada bir saat, hızlı okuma dersi almaya başladık. Saatte okuduğum sayfa sayısını iki katına çıkardım, Florence ise neredeyse üç kat hızlı okuyordu. Ne kadar çok şey başardığımızı görmek inanılmazdı.

Fiziksel açıdan hayatım boyunca olup olduğum en sağlam durumdaydım, tek şey hariç; karnım semsertti ama benim bok yiyesice çavuşta tık yoktu. Bu psikolojik bir durumdu ve ikimiz

de bunun geçici bir şey olduğuna canıgönülden inanıyorduk. Fiziksel olarak on numara olduğumu görür görmez fark ederdim. Beverly Hills'teki akşam çevrelerinde, her geçen yıl gençleşen adam olarak tanınır olmuştum. Bu durum doğrultusunda tüm takdiri, özellikle de kadınlardan, Florence topluyordu. Ancak işin aslı, her sabah on dakika süreyle Kanada Kraliyet Hava Kuvvetleri egzersizlerini yapıyordum. Gerçekten form tutmak istiyorsanız yalnızca bunu yapmanız yeter. Sürpriz birer hediye olarak arkadaşlarıma da veriyordum bu kitabın baskılarından; ama birçoğunun bu egzersizleri her gün yapacağından şüpheliydim.

İlk kez maddi durumumuzu birlikte planlamak üzere bu fırsatı değerlendirdik. Varlıklarımı her zaman Florence'dan ayrı ve gizli tutmuştum; o da kendininkileri benden gizlemişti. Ne kadar parası olduğunu hiç bilmezdim. Fakat şimdi, yakaladığımız bu yeni uyumla ve maddeselliğe verilen o müthiş önemin üstümüzden kalkmasıyla birlikte birbirimize karşı paramız pulumuz, sigortalarımız ve taksitlerimizle ve geriye kalan diğer her şeyle ilgili açık olmaya başlamıştık. Öyle ki avukatlarımızla bir toplantı düzenleyerek ömrümüzde ilk kez onun ne kadar parası var, benim ne kadar var açıkça ortaya koyabilmiştik. Tüm maddi durumumuzu baştan sona dikkatle değerlendirdikten sonra, vergi meseleleri dolayısıyla bir yığın varlığımı ona devrettim (sonradan buna pişman olacaktım). Ona fiziksel sevgimi vermek konusundaki yetersizliğim üstümde öyle ağır bir yük oluşturunuyordu ki geri kalan her şeyimi ona vermek istiyordum. Bana, vergiler söz konusu olunca bunun akıllıca bir hareket olmayacağı söylenmemiş olsa, bir yerde, tüm maddi kaynaklarımı ona aktarmış olabilirdim.

Mallarımızın tek bir portföyde toplanmasıyla ve onun mirasından pay sahibi olduğumu hoş bir sürpriz olarak öğrenmemle (kendisi henüz ölmemişti ama doğru sözcük "miras"tı sanırım), görünüşe göre, geleceğimiz az çok güvence altına alınmıştı.

Hatta, biraz savurganlığa kaçabilecek kadar paramız olduğunu fark etmiştik. Böylece, fiyatların el değmeyecek kadar pahalı olduğu Palm Springs'te olmasa da oraya yarım saatlik mesafedeki Indio'da altı dönümlük bir arazi satın aldık. Kış yağmurlarından ve Los Angeles'ın kirli havasından uzaklaşıp kendimizi, insanın içine işleyen o sıcaklığa bırakmayı düşünmüştük. Akşamları masada baş başa, bazen de uv lambasının altında konuşarak mekânı kendimiz tasarladık. Küçük, iki kişilik bir yer olmasını kararlaştırdık. Ömrümüzün sonuna kadar dayanacak sağlamlıkta yapacaktık. Hem yazın, hem de kışın işe yaraması bakımından son model, en pahalı izolasyon malzemesini kullanacaktık. Her şeyi öyle eksiksiz olacaktı ki dünyada ne olursa olsun biz, ikimiz, burada dimdik durabilecektik.

Florence, bombadan ciddi ciddi korkardı. Şakaya vurulacak gibi değildi. Indio, Los Angeles'dan çok daha güvenli geliyordu ona. Yine de istediği kadar güvenli değildi çünkü yakınlarda birkaç fabrika vardı -uçak parçası imalat ve montaj fabrikaları- ve daha büyükleri de yapılacaktı; birer doğal hedef. Aslında, daha o altı dönümlük arazinin satış sözleşmesini imzalarken tepemizde, yaklaşık yetmiş bin fitte uçan birkaç büyük Delta uçak görmüştük ve bu, onu feci şekilde rahatsız etmişti. Bu yüzden altmış birinci kez gözden geçirdiğimiz planlarımızda evin altına bir de bodrum ekledik. Daha sonra Florence buranın briketle örülmüş duvarlarını kendi elleriyle badanaladı. Ayrıca, kapalı kaplar içinde su ve iyi konserveleşmiş yiyecekler depoladık buraya. Bu küçük kilerde üç hafta idare edebileceğimizi hesapladı. Bir de seyyar tuvalet kondurmuştuk tabii.

Her açıdan, ikimiz için de hayatımızın en mutlu günleriydi bunlar. Florence, hayatının en mutlu günlerini geçirdiğini sık sık dile getirirdi. Sonrasında yaşananların onu bu denli sarsmasının sebebi de buydu.

Her şeyi birlikte yapıyorduk. Birlikte göz muayenemi yaptır-
dık, mesela. Bir çift Ben Franklin gözlüğü aldım. Sonra da onun
gözlerine baktırdık; ona da yeni bir reçete yazıldı. İkimiz de göz-
lük taşımayı sevmez, giysilerimizde potluk yapmasından nefret
ederdik. Bu yüzden de üst kat için birer tane, alt katta kullanmak
için birer tane, araba için birer tane ve Indio'da kullanmak üzere
birer tane gözlük aldık.

Check-up yaptırdık ve düzenli olarak yaptırmaya karar ver-
dik. Dalağımın büyüdüğünü ancak endişe edecek bir şey olma-
dığını öğrendim. Yalnızca, beslenmeme dikkat etmem gerektiği
anlamına geliyordu bu. Bundan dolayı, Florence, evine yemeğe
gideceğimiz dostlarımıza sabahtan telefon edip, nezaketle ne yi-
yip ne yiyemeyeceğimi bildirirdi. Florence'ın muayenesi ise onun
sonsuz dek yaşayabileceğini gösterdi. Bana kalsa enerjisi eskisi
kadar yüksek değildi, çabuk yoruluyordu ancak herifin bu ko-
nuda söylediği şey, onun artık yirmisinde olmadığıydı. İkimizi
de aynı doktor muayene etmişti. Bu yüksek fiziksel kondisyonu-
muzun, evliliğimizin ideal bir evlilik olmasıyla bağlantılı olduğu
konusunda hiç kuşkusu yoktu.

Gerçekten de öylesine rahattım ki sinemada ya da dostlarımı-
zın evinde olsak dahi akşam yemeğinden hemen sonra uyuyaka-
lıyordum. Hatta yemek masasında iki kez uyuyakalmışlığım var-
dı. Florence da eskiye nazaran daha çabuk ve daha rahat uykuya
geçer olmuştu. Akşam yemeklerimizde bir şaka haline gelmişti
bu durum: hep uykulu olan Altın Çift. Fazla sevişmekten olduğu-
nu düşünüyorlardı, sanırım.

Yalnızca fiziken değil, ruhen de dinginleşmiştim. Kavga et-
meyi bıraktım; sadece Florence'la değil, herhangi bir konuda her-
hangi biriyle de. Ofiste bile, gözlerini her daim geleceğe dikmiş,
dünyevi kaygıları bir kenara bırakmış, mülayim bir Brahman gö-
rünümüne bürünmüştüm. Çevremde, müşterilerin birbirine ta-

ban tabana zıt iki satış programından hangisini tercih ettiklerini iplemediğim izlenimini bırakmaya başlamıştım; kafaya takmıyordum artık. Müşteriyle yapılan bir toplantıda benim de bulunmamın, her şeyin yolunda gideceği anlamı taşıdığına dair inanç, giderek zayıflasa da sürüyordu. Aynı zamanda hakkımda bir takım homurdanmalar da vardı. Hatta Bay Finnegan bir gün beni odasına çağırıp Zephyr sigaraları yeni reklam müdürünün geçtiğimiz iki konferansta uyuklamış olmamdan şikâyetçi olduğunu ve Williams and MacElroy'un Zephyr'le olan beş buçuk milyon dolarlık işini düşününce Zephyr'in, en azından yetkilinin uyanık kalmasını isteyebileceğini söylediğini bildirdi.

Denedim. Fakat varlığın sonsuz örüntüsünde bunun bir önemi olmadığı düşüncesindeydim. Şimdi geriye, tüm yaşananlara baktığımda, ortada çok daha sinsi bir oyunun döndüğünü düşünüyorum. Bir yarımı canlı canlı toprağa gömmüştüm ve o, orada tepiniyor, çırpınıyor, kendini sağa sola vuruyordu. Ben ise bu iblisi alt etmeye kararlıydım. Bir kez daha kontrolün elimden çıkmasını istemiyordum; tek bir dakika bile.

Birkaç tatsız durum söz konusuydu. Bunlar, asıl büyük sorunum olan iktidarsızlığımı da sayarsanız -ki durumumun adı konmuştu artık- üç taneydi. Birkaç ay sonrasında Florence'la ben nedeni ne olursa olsun -yaş, dolaşım bozukluğu, zayıflamış erbezleri, her neydiyse- bunun erken iktidarsızlık olduğunu kabul etmek zorunda kaldık. Sanılacağından daha az patırtı koptu. Hangi kadın, erkeğinin başka biriyle olmasındansa iktidarsız olmasını yeğlemez ki?

Bir de şu uçak muhabbeti vardı. Şöyle anlatayım:

Her sabah, saat tam on bire on kala ofis kapımı kilitleyip gazeteleri yere serer, uzanıp on mekik, yirmi şınav çekerdim. Neyse, o sabah, sınavımı çekerken o reklam takıldı gözüme: UÇUN! \$5. Egzersizi bırakıp reklamın devamını okudum ve ofis emeklilik

planı komitesiyle olan toplantıya katılmak yerine arabaya atladığım gibi vadiden çıkıp beş dolar verip uçtum. Savaş sırasında ATS uçurmuştum ama birkaç kez çakılmanın eşiğinden dönünce, tarifeli havayollarında yolcu olarak bulunmak dışında bir daha uçmamaya yemin etmiştim. Ne var ki o beş dolardan sonra her şey canlanıverdi; havada süzülmenin sarhoşluğu. Haftada üç, dört kez uçak kiralamaya başladım. Sonrasında da tüm o kale zamanlarımızda Florence'a anlatmadığım tek şeyi yaptım. Bir Cessna 172 için kapora verdim. Fırsat bulduğum her an atlıyordum. Galiba, geriye bakınca, bunu yaparak içimde bir şeyleri canlı tutmaya çalışıyordum. Çünkü, orada, uçağımın içindeyken kendi kendime konuşur, aşağıdayken dile getiremediğim, düşünemediğim şeyleri söylerdim. Ah, evet, uçakta kafayı bozduğum zamanlar da oldu. Bir keresinde Gwen'le konuştuğumu, ona sayıp sövdüğümü, Chet Collier'la ne boklar yediğini bildiğimi (ki onunla olduğundan emindim; aralarındaki çekim apaçık ortadaydı) söylediğimi hatırlıyorum. Ne yaptıklarını tarif edip bağı- rıyor, göklere, ona olan lanetimi haykırıyordum. Ardından, bir bulutun içine dalıp ona küfürler savuruyor, sonra da ona duyduğum özlemle ağlıyordum. Neyse, nihayetinde eve dönüyor ve yere ayak basar basmaz tüm kontrolümü tekrar elime alıyordum. Çok seviyordum o uçağı.

Son tatsız durumun sorumlusu Florence'dı. Kumarı keşfettim. Yeni sistemimizi oturtunca, Florence, gerçekten de haftanın bir akşamını kendisinden uzakta geçirmem gerektiğini, kendisinin de benden uzakta kalmasının iyi olacağını düşünmeye başladı. Hâlâ, her pazartesi Yurttaşlık Hakları toplantılarına katılıyordu; bana gelince, bir toplantıda James Baldwin'le tanışmama ve onu şaşılacak ölçüde samimi bulmama rağmen başkalarının dertleri gerçekten ilgimi çekmiyordu. Biliyorum, bu iğrenç bir şey ama işin doğrusu bu. Bu yüzden, Florence ve diğer birkaç kadın,

Yurttaşlık Hakları toplantılarına gittiğinde biz, kocalar da poker masasına oturuyorduk; hem de kadınların teşvikiyle, çünkü kaybedilen oyunları sineye çekerken, kazancımızı NAACP'ye⁵ bağışlıyorduk.

Berbat bir pokerciydim. İyi bir oyuncu üç elin ancak birini oynar; o da belki; bense her oyna giriyordum. Bu yüzden de epey para batırdım ve bu durum Florence'ı endişelendirmeye başladı. Hatta poker oynamak yerine diğer bazı kocaların yaptığı gibi aşçılık dersleri alabileceğimi söyledi. Fakat ben orada çizgimi çektim. Sonunda Florence, çokça para batırıyor olsam da benim kaybımın başkalarının kazancı olduğu ve o paraların da iyi bir amaç için kullanıldığı düşüncesiyle avunmak zorunda kaldı. Avukatımız Arthur Houghton'a, kayıplarımın vergiden düşürölüp düşürölümeyeceğini sormuştu.

Böyle böyle, aylar geçti. Bir hafta, akşam yemeğimiz için harika bir etnik lokanta buluyor, belki bir diğer hafta, olmaya çalıştığım adama daha çok benzemem için Florence'ın bana seçtiği daha yumuşak bir kumaşı denemeye terzime gidiyorduk. İkimiz de Bennett'lerin tavsiyesiyle, eski bir şampiyon olan harika bir kızdan tenis dersleri almaya başlamıştık. Florence, onun yanında kendisini bir erkekle olacağından daha rahat hissediyordu. Oxford'un dokuz ciltlik dünya atlasının hepsini birden satın alarak para saçmaya devam etmiştik.

Gitgide "ben" sözcüğünü neredeyse hiç kullanmaz oldum. "Şuraya gittik," "bunu severiz," "şunu şunu gördük," "biz gri giyeriz," diyordum artık. Tüm sorunlarımızın başı olan eski benliğim hızla kayboluyordu. Her şey, olması gerektiği gibi, Florence'la harmanlanıyordu ve zaman içinde bunun Florence'dan daha büyük bir şeyle, yani evrenle, bütünleşeceğini ümit ediyorduk. Hayata, gittikçe daha az materyalist yaklaşıyordum. Saçımı orta-

5. NAACP (National Association for the Advancement of Colored People); Siyahi İnsanların Gelişmesi İçin Ulusal Birlik.

dan ikiye ayırıp favorilerimi uzattım, çünkü Florence bu şekilde daha ruhani göründüğümü söylüyordu. Birkaç mütevazı harcama yaparak modern üstatların birkaç gravürünü ve taş baskılarını, hatta kimsenin tanımadığı ama Florence'ın bir gün kıymet göreceğine inandığı (ki kendisi ayrıca, UCLA'da modern resim dersi alıyordu), genç sanatçılar tarafından yapılmış birkaç orijinal tablo aldım. Üstelik, diyordu, bu alışverişler birer yatırımdı; mükemmel birer yatırım. Bunlar farklı alanlara yönelmiş bir portföy oluşturuyordu. Zaten, olacakları kim bilebilirdi ki.

Evlenme yıldönümümüzde Florence'ı Beverly Hills'teki en iyi mücevherciye götürdüm; Kaliforniya Bankası'nın karşısındakine. Yirmi bir yıl evvel, evlendiğimizde, alyans takmak istememiştim. O zamanlar, paramız kısıtlı olduğundan, Florence'a ancak incecik, gümüş bir yüzük alabilmiştik. Madem artık paramız vardı ve hislerimiz değişmişti, o gün, yıldönümümüzde, bir çift kalın altın yüzük satın aldım. Dükkândan çıkınca taktık. Yirmi bir yıldır ilk kez kendisini gerçekten evli hissettiğini söyledi.

Aylar böylece geçip gitti; on bir ay. Hayatımda hiç olmadığım kadar düzenli ve kontrollüydüm. Üstelik bunu düşündüğümde, mutlu olduğuma inanıyordum.

Ve sonra bir sabah, Triumph TR4'ümle işe giderken ve hatırladığım kadarıyla son derece dengeli ve sakin hissettiğim bir anda, birden, Tanrı bilir, nasıl bir dürtüyle yaptım... Ya da ne bileyim, maviliğin içinden uzanan bir el miydi o, güzelim siyah arabamın direksiyonunu kıran ve karşı şeritten hızla gelen o devasa tırın yanına çalan?

İşte, buydu geçirdiğim kaza. Hayatımı değiştirdi.

6

Hastanedeki ilk ziyaretçim Florence değildi. Kaza sırasında Florence, Kaliforniya Kuzey 1 no'lu karayolunda Santa Barbara'ya doğru gidiyordu. Keşişle buluşma günüydü. İnziva yolunda yakın arkadaşı olan sarışın İngiliz bir yazarla karşılaşmış ve haberi o vermiş. Florence hemen geri dönmüş ama Cedars of Lebanon Hastanesi'ne vardığında saat öğleni çoktan geçmişti. O, zamana kadar sigortacı herif gelip gitmişti bile.

Beni, daha acilleyken yakalayıp, kafam henüz yerine gelmeden sorguya çekti. Ona yalın gerçeği, dışarıdan bir elin uzanıp ufak Triumph'ımın yönünü, hızla gelen tıra çevirdiğini anlattım. Hikâyenin aslını öğrenmeye çalıştı ama kendisine defalarca, tüm olan bitenin bu olduğunu söyledim. Sonunda gitti. Daha sonra duyduğuma göre arkadaşlarıma gidip benim her zaman böyle tuhaf ve hayalci mi olduğumu öğrenmek istemiş. Çok geçmeden tüm çevremizde konuşulmaya başlanan söylenti de buradan çıktı herhalde; beyin hasarımın olduğu söylentisi. Yeri gelmişken söy-

leyeyim, bu söylentiyi hiç yalanlamadım. İşin aslı, kazadan sonra bir daha eskisi gibi olmadım.

Florence'a, havadan uzanan bir elin ancak karikatürlerde olacağını bildiğimi söyledim. "Ama, lanet olsun, Florence," diyordum, "arabamın direksiyonunu o tıra kıran ben değildim. Kendimi öldürmem için hiçbir sebep yoktu ki."

O sırada hemşire kolumdan epey yüklü bir enjeksiyon yapılmaktaydı. "Bu, hiçbir işe yaramıyor. Neden şöyle sağlam bir şeyler vurmuyorlar ki?" diye düşündüğümü hatırlıyorum. Tüm hatırladığım da bu; çünkü o "işe yaramayan" enjeksiyon beni uçurdu ve neredeyse tüm gün uyuttu.

Ertesi sabah, istirahat dönemindeki hastaların yaptığı o yaramazlıklardan birini yaptım. Uyandım. Ayakucumda doktorla Florence'ın konuştuklarını duydum ama gözlerimi açmadım. Doktor, altı kaburga kemiğimin kırılmış, boynumun fena halde zedelenmiş olmasına, çeşitli yerlerimdeki eziklere ve kesiklere rağmen bunların hiçbirinin ciddi olmadığını söylüyordu. Aynı şekilde, geçirdiğim sarsıntı da ciddi değildi. Şüphesiz, kafatasımda bir miktar iç kanama olmuştu ancak gördüğü kadarıyla çok miktarda ya da geniş çaplı değildi ve bu nedenle, muhtemelen, tehlike arz etmiyordu. O sırada Florence sesini alçaltıp bir beyin hasarımın olup olmadığını sordu. Doktor, henüz bu konuda kesin bir şey söyleyemeyeceğini belirtti.

Sonraki haftanın büyük bölümünü uyuyarak ya da uyuyor numarası yaparak geçirdim. Sonra beni ambulansla eve postaldılar ve o güzel istirahat dönemim başladı.

İstirahat!

Bu dönemimin çoğunu havuzumuzun kenarında bir şezlongda geçirdim. Hâlâ, ilaçlarla yaşıyordum ve ağır hissetmiyordum. Hava güzeldi ve bu güzel havanın her anının tadını çıkarıyordum. Dünyanın akıp gidişini değil, durup beni izleyişini sey-

rediyordum. Ziyaretçilerim evin arkasından, havuzun yaklaşık kırk metre ötesinden geliyordu ve ev, havuza göre yüksekteydi. Çimenlikten geçerek yanıma geliyor, katı kurallarla sınırlandırılmış bir ziyaret gerçekleştiriyor, saygılarını sunup gidiyorlardı. Neşeli bir tavır takınıyor, sonrasında dönüp Florence’la birlikte yokuşu tırmanıyorlardı. Yürüyüşlerinden ve sürekli arkalarına dönüp bakmalarından endişeli olduklarını anlayabiliyordum. Hissettiğimden çok daha kötü görünüyordum. Tepemin bir bölümü kazınmıştı ve kafam sargılar içinde bir koza gibi görünüyordu. “Şimdi ben de keşiş oldum,” dedim Florence’a. Nihayet gülümsedi.

Her şey çok hoşuma gidiyordu. Hediye almayı her zaman sevmişimdir ve şimdi bir yığın hediye alıyordum; bazıları, beni umursadıklarını hiç bilmediğim kimselerden, hatta basbayağı düşmanım sandığım kimselerdendi. Üzerlerindeki notlar ilginçti. Florence’a bu notların bir çözümlemesini yapıyordum. Çok alaycı olduğumu söylerdi. Bir de şu hediyelerin seçimi yok mu? Kardeşim Michael Kaliforniya’ya meyve yollamıştı; hep şahsına münhasır bir karakter olmuştur, Michael. Annemle babam da bir mektup yollamıştı. Daha doğrusu, annem bir mektup yollamış, babam da titreyen elleriyle altına bir şeyler karalamıştı. Yazısı epey titrek bir hal almıştı. Kafa yoracak vaktim çoktu. Bir kişinin geleceğini öngörmenin kesin bir yolu varsa onun, kişinin el yazısını incelemek olduğuna karar verdiğimi hatırlıyorum. Biraz uzmanlaşınca olabilecekleri görebilirsiniz. Bir arkadaşınızın inme ya da kalp krizi geçirmesinden kısa zaman önce ondan bir mektup alıp, nasıl oldu da bunun olacağını göremedim dediğiniz olmamış mıdır hiç? Babamın karaladığı yazıya bakınca çok geçmeden gerçekleşecek bir şeyin sinyallerini aldığımı anımsıyorum.

Edebi vekilim Mike Weiner görmeye geldi beni. Chet Collier hakkındaki yazıma dair tepkiler “eşsizdi” ve derginin benim için

“muazzam bir teklifi” vardı; “Çabuk iyileşsen iyi edersin,” dedi Mike.

Rolls’uyla Bay Finnegan geldi sonra. En sevdiğim romu getir-mişti. Üzülmememi ve acele etmememi falan söyledi. Ardından, Florence’la konuşarak ağır ağır yokuşu tırmandı.

Ziyaretçilerin, beyin sarsıntısı geçirdiğimi düşündükleri bes-belliydi. Aşırı bir nezaketle bakıyorlardı bana. Bir insan hayatta bozguna uğradığında çevresindeki avcıların ona nazik yaklaşma-sı kolaydır. Nihayetinde, rekabet sona ermiştir artık. Onlar, ha-yatta kalabilmiş ve dolayısıyla galip gelmişlerdir. Bu yüzden de iyilik göstererek kendilerini yüceltirler. Bu ani ilgi ve cömertlik benim için tam bir sürprizdi, zira hiçbiri daha önce böyle insanlar değildi. Şimdiyse insani iyilikseverliğin şerbetini başımdan aşağı boca ediyorlardı.

Bu durumdan işkillendim. Hasta bir adam paranoyaya meyil-li olur. Havuzun kenarında oturup gelip gidişlerini, meraklıla-rın takındıkları endişeli tavrı, Hristiyan inancıyla o endişeli gö-rünüşlü kutsal maskelerini takıp yokuştan aşağı inişlerini, bana karşı fazlaca neşeli görünüp, sonra yas tutarmış gibi başları önde Florence’la beraber yokuşu tırmanışlarını izliyordum. Üstümü çizmek için nasıl da sabırsızlanıyorlar, diye düşünüyordum. O pahalı arabalarının kapılarının tam bir orta sınıf sakinliğiyle tık diye kapandığını duyduğumda, yanımdan uzaklaşır uzaklaşmaz benim hakkımda çok daha gösterişsiz biçimde konuşacaklarını biliyordum ve konuşacakları şeyin de beyin hasarım olduğuna emindim.

Orada, şezlongumda oturmuş havuzumuzun pırıl pırıl mavi-likteki suyuna bakarken tekrar tekrar aklıma gelip duran bir anı vardı.

Bir keresinde tatil için Nassau’ya gitmiştim. Şnorkelle yüzme-ye pek de öyle hevesim yoktur ama o dupduru suyun üstüne uza-

nıp bir camın ardından aşağıdaki balıkları seyretmişliğim vardı. Yaşamın doğası, hiçbir yerde, denizin altında olduğundan daha açık şekilde görülemez. Orada, o camın ardında, her şeyi, son derece yalın, son derece yadsınamaz bir gerçeklikle görürsünüz. Orada yalan yoktur, Hristiyanlık da yoktur. Hiçbir balık, kardeşini sevmez, ya da öyleymiş gibi görünmez. Orada şu balık sürülerinden vardı -mahkûm balığı deniyordu sanırım- küçük, yuvarlak, küt dişleri olan; otlamak üzere evrimleşmiş olanlardan. Tıpkı bir koyun sürüsü gibi denizin dibinde başları önlerinde, beslenerek süzülüyorlardı. Afrika belgesellerinde gördüğüm, otlayan dev sürüleri anımsattı bana. Nasıl Afrika'daki devasa antilop ve zebra sürülerinin çevresinde aslanlar varsa, bu balık sürüsünün etrafında da barakuda balıkları vardı. Ne var ki hiç barakuda saldırısına şahit olmadım. Günlük, vücut ağırlıklarının dört-beş ya da hatta yirmi katı kadar yediklerini duymuştum. Ama onları izlediğim en uzun zaman diliminde bile bir kez avlandıklarını görmedim. Daha sonra, bir gün, sebebini öğrendim bunun. Çok hızlı gerçekleşti. O gün, şnorkelimi takmış suyun üstünde uzanarak şu otlayan balıkları izliyordum. İçlerinden bir tanesinin bir engeli vardı, yalnızca belli belirsiz yalpalayan, dıngıldayan bir kuyruğu vardı o kadar; ama aşağıdaki herkes bunun farkındaydı. Dönüp bakmadılar bile. Balıklar dönüp arkalarına bakmazlar. Hiç aklımdan çıkmayacak bir şey yaptılar. Tüm sürü dikkatle fakat tam bir kararlılıkla yan yan uzaklaştı yalpalama emaresi gösteren kardeşlerinden. Tahminimce bunu kasten zarar vermek için yapmamışlardı ama yaklaşmakta olanın ne olduğunu da biliyorlardı. Barakudanın yaptığı hamleyi anlatsam inanmazsınız. Bir saniye içinde o yalpalayan balık, bir mısır başağı misali, barakudanın dişleri arasındaydı. Sonrasındaysa bir silkeleme, çırpma ve o otlayan balık çatur çatur ikiye ayrılmıştı, bir başka barakuda da payına düşeni kapmıştı. Bu esnada, sürü az ötede, başları önde,

otlamaya devam ediyordu. Bir teki bile dönüp bakmadı. İşler böyle yürüyordu işte; sıradan bir alışveriş.

Benim patron, Bay Finnegan ikinci kez görmeye geldi beni; yanında da kazadan sonra pozisyonuma konmuş olan herif vardı. Daha iyi görünüyorsun, Eddie, öncekine göre çok daha iyi, dediler. Ben biriyle konuşurken bir diğerinin beni tepeden tırnağa süzdüğünü fark ettim. Nabzımı ölçüyorlardı. Bir sonraki hamlelerinin ne olacağını kestirmeleri gerekiyordu. O gün, Bay Finnegan'ın benim çabuk iyileşmemi gerçekten istediğinden pek de emin değildim. Ne de olsa o da bir insandı ve bir işadamıydı. İnsan, Williams and MacElroy gibi büyük işler yapan bir kurumdaki uzak kalırsa ve işlerin onsuz da gayet iyi yürüdüğü görülürse, haliyle, akılda soru işaretleri oluşmaya başlar: Niye maaş ödeyeyim ki ona? Bay Finnegan'ın da böyle düşünüp düşünmediğini merak etmekten alamıyordum kendimi.

Beni ölçüp biçer gibi bakıyordu bana. Örneğin, havuzun kenarındaki ortancaların oluşturduğu setin üstünden bana doğru eğilip, gayet gelişigüzel bir tavırla asistanımın işlerimin altından kalktığını söyleyerek kucağıma bir ateş topu bırakması bir tesadüf müydü? Bir de o herifin, işe geri dönmek için acele etme Eddie, rahatına bak demesi... Şüpheli olmakta haksız mıydım? Paranoyak mı oluyordum yoksa her şeyi daha net mi görüyordum?

İşin tuhaf yanı, işimi geri isteyip istemediğimi de bilmiyordum. Bu yüzden de biraz kafa bulayım diye düşündüm. İşe geri dönmeyi isteyip istemediğime kesin olarak emin olana kadar tetikte ve temkinli bir sessizliğe bürünmek yerine, "Çocuklar, merak etmeyin; işe geri dönmüyorum," deyiverdim. Bu tepkim onları hazırlıksız yakalamıştı, tabii. Bir an için taş kesildiler ve tek kelime etmediler. Düşüncelerini okuduğum için mi bu kadar şaşırmışlardı acaba? Bay Finnegan, asistanıma suçlayıcı bir bakış attı; onu, kendi aklından geçen düşünceler için ayıplayarak.

Sonra, o an, Bay Finnegan'ın kafasına bir şeyin dank ettiğini gördüm; yani şu, işe geri dönmeyip onu bu kadar önemli bir noktada bu dallamayla başbaşa bırakacağım düşüncesi. Asistanımın da kafasına dank ettiğini fark ettim; harbiden, Eddie'nin yaptığı işin altından kalkabilir miyim? Bunu, bu sorumluluğu, istiyor muyum? Şu an bulunduğum konumda güvende miyim?

Birbirlerine baktılar ve bir şey söylemediler. Ne diyeceklerini bilmiyorlardı çünkü. Gerçek düşüncelerini dile getiremezlerdi. Epey bir sessizlik oldu. (Ben de orada oturup bunun tadını çıkardım.) Sonunda sessizliği bozan Florence oldu. Her acil durumda kullandığı o ölçülü, mantıklı ses tonunu ve hiçbir şey çok uzun süre kötüye gidemez -ki tüm hayatınız boyunca para kazanmışsanız gidemezdi- anlamına gelen o küçük kahkahasını kullanmıştı. "Eddie, bu durumda söyleyeceğin şeylerden seni sorumlu tutacak değiliz. Yalnızca şaka yapıyor, çocuklar," dedi. Hiç de şaka yapmadığımı ifade eden bir şeyler mırıldandım. Bu yeni keşfettiğim oyunu, öyle kolayca vazgeçmeyecek kadar sevmiştim; ama onlar, iç rahatlığıyla gülmeye ve yokuşu çıkarken cıvık cıvık şakalaşmaya başladılar.

Rolls evimizin önünden ayrılır ayrılmaz Florence koşup geldi ve o en tatlı, en kontrollü sesiyle, "Eddie, şu an bir karara varman gerekiyormuş gibi hissetme, lütfen. Bu şirkette onlara lazımsın sen. Şu sigara şirketi sana güveniyor. Bir de, Tanrı aşkına, Eddie, kendini iyi hissettiğinde git de masamın üstünde birikmiş olan faturalara bir bak... Ama neyse, şimdi bunu düşünme sen, yalnızca dinlen," dedi.

Ee, çok güzel bir oyun bulmuştum ve o günden sonra da bol bol oynadım. Daha öncesinde hep yapmış olduğum gibi düşüncelerimi ve sözlerimi özenle oluşturmak yerine ağzıma geleni söylüyordum. Zihnimin, tüm hayatım boyunca sahip olduğum ama bu ana dek dizginlediğim o çılğınca sıçrayışlarla kendini ifade etme-

sine izin verdim. Her konuda hislerimi açıkça söylemeye başladım. Kimseye sövemediğimi fark ettim; herkes bana karşı öyle sabırlı davranıyordu ki. Mesela ziyaretime gelen birine, pekâlâ, onu görmek istemediğimi söylüyordum; o ise tebessüm edip gidiyordu. Ah, o eski günlerde rol yapmak için boşa harcadığım enerji var ya! Benim şu "beyin hasarım" düşüncelerimi tam olarak ifade edebilmemi sağlamıştı; hoşlandığım, hoşlanmadığım şeyleri, isteklerimi.

Yaptığım en büyük keşif kendimle ilgiliydi. Yıllar yılı düşüncelerimi sansürlemeye ve sözlerimi sakınmaya öylesine alışmıştım ki artık gerçekte neye inandığımı dahi bilemez olmuştum, yalnızca doğru olanı düşünüyor, benden bekleneni söylüyordum.

Ama artık, birilerinin duygularını incitip incitmediğime ya da Florence'ı utandırıp utandırmadığıma aldırış etmeksizin (ki genellikle de öyle yapıyordum) ağzıma geleni söylüyordum.

Kısa zaman sonra yeni ziyaretçilerimi sabırsızlıkla bekler olmuştum. Ne kadar ileri gidebileceğimi görmek hayret vericiydi. Aslında, ilk acemi girişimlerimde, anlık düşüncenin o ayak basılmamış diyarında gerçekten de bayağı ileri gitmiştim. Mesela, Florence'ın kankalarının iffetini bazen üstü kapalı bir şekilde, bazen de alenen sorgulamak ve o acınası şıllıkların bana hoşgörü ve sabırla gülümsemelerini ve daha bir sıcakkanlı davranmalarını izlemek, ne deneyimdi ama!

Bana tüm bu faydaları sağlayan şey yalnızca ufak bir araba kazasıydı.

Orada, havuzun kenarında, bir deli kral misali, ardımda yükselen şatomun gölgesinde oturuyordum. Tepeden aşağı, meyve suları, çay, öğle yemeği ve kimi zaman içkiler geliyordu ayağıma. Ayrıca, ellerinde kibarlık şerbetiyle gelip, yıkılmış ve acıma duygusuyla afallamış bir şekilde geri dönen bir ziyaretçi akını oluşuyordu birbiri ardına. Ciddi anlamda beyin hasarı olan birine nasıl kızabilirdiniz ki?

Bu durumdan istifade ediyordum, herhalde. Ama hesap kitapla ve söylemek istediğimi değil de söylemem bekleneni söyleyerek geçirilen bir ömrün ardından keyfime bakıyorum diye kim suçlayabilirdi ki beni? Kurbanlarımın birçoğunun da hoşuna gidiyordu bu üstelik. Daha sonra fark ettim ki birbirlerine benim o iğrenç davranışlarımı anlatıp sidik yarıstırıyorlarmış. Bağışlayıcılığa susamışlıklarının ucu bucağı yoktu. Yaptığım bir kabalığın ardından yanakları kıpkırmızı, arabalarına binip giderken, “Beyin hasarı,” diye fısıldıyorlardı birbirlerine, “ileri seviyede beyin hasarı.”

Tüm bu tuhaf drama boyunca Florence, şimdi nasıl korkunç bir laf edeceğimi merak ederek ya da beni ve ziyaretçileri patlayacak olan bombanın etkisinden kurtarmak için bastırılmış bir isteriyle gevezelik ederek gergin gergin gülüyor, ya da ben tam konuya gelmeden sözümü kesiyor, konuşmalarına şaka süsü vererek konuyu değiştiriyordu. Kimi zaman konuklarımızın yanında benim afacan bir çocuk olduğumu söylüyordu ki bu tespit tam anlamıyla doğruydı. Yeni kazandığı gücün bilincinde, yaramaz, aptal bir çocuk-kraldım.

Florence ödülünü alıyordu. Herkes onun gösterdiği sabrı takdir ediyordu. Bunu nasıl başarabildiğine anlam veremiyorlardı. Hatta bir süre sonra bazıları çiçek bile yollayacaktı kendisine.

Ne var ki Florence’ın sabrı bile taşmaya başlamıştı. Bir kere sinde, kendisini gördüğümün farkında olmadığı bir anda kafamı işaret ederken yakaladım onu. Bir sonraki ziyaretçiyle konuşurken yine şöyle büyük bir çam devirdiğimde kafamı işaret ettim. İşte o zaman Florence tüm bunlardan keyif aldığım fikrine kapıldı. Beni payladı ve eğer onları bu şekilde aşağılamaya devam edersem arkadaşlarının beni ziyaret etmesine müsaade etmeyeceğini söyledi. Aynı öğle sonrası gözümün önünde doktoruma gerçekten bir beyin hasarım olup olmadığını sordu. Florence’ın

imasını anlayan adam böyle bir durumun söz konusu olmadığına artık emin olduğunu söyledi.

Ben ise edindiğim bu yeni ayrıcalıklardan vazgeçmeye hazır değildim. Doktora karşı gelip kafamın sürekli bir tarafa eğilmesinin sebebi nedir öyleyse diye sordum. Sol şakağımdaki ağrı neden bir türlü geçmiyordu? Kafatasımın şurasında ince bir çatlak olmadığına emin miydi? Son çektiirdiğim röntgen filmlerini gösterdi; elimin tersiyle ittim. Bir yerlerde bir terslik olduğuna emin olduğumu söyledim.

Bunun üzerine Florence tehdidini gerçekleştirdi. İnsanları, ziyarete gelmekten caydırdı. Kimse, beni görmeye gelmiyordu. Bu şekilde, istirahat dönemimin ikinci safhasına geçtim.

Bu dönem, Bay Finnegan'ın bana getirdiği matarayı kafaya dikmemle başladı. Diyeti büyük oranda yumurtalı ıspanakla sınırlı olan birisi için çok miktarda rom demekti bu; fena çarptı. Uyuyakalmışım. Uyandığımda, artık bir hiçtim.

Küçük bir çocukken babam, çok sevdiğim bir oyuncak almıştı bana. Küçük, çetin bir savaşçı gibi bir şeydi. Mızrağı ve kalkanı, ayağında da heybetli postalları vardı ama yüzü yoktu. Yüzü hariç her şeyi tastamamdı. Büyük çocuklar bana bunun ne olduğunu sorduklarında "O bir Hiç!" diye cevap verirdim; hepsi kahkahalarla gülerdi.

Bir anda uyandım ve uyandığımda olduğum şey buydu, işte; bir Hiç. Bir dakikalığına öylece kalakaldım ama sonrasında insanların hiç tanımadıkları birilerine yanaşıp onlara birkaç önemli soru sorarak onlar hakkındaki her şeyi dakikalar içinde nasıl ortaya çıkardıklarını dinlediğim radyo programı geldi aklıma. Bunu bir deneyebilirim, diye düşündüm.

"Size neden Hiç diyorlar, bayım?"

"Çünkü öyleyim."

"Ne iş yaparsınız?"

"Hiç."

"İşadımı mısınız?"

"Yoo..."

"E, nesiniz öyleyse?"

"Hiç."

"Neyi seversiniz, bayım?"

"Hiçbir şeyi."

"Kendinizi bile mi?"

"Özellikle de onu sevmem!"

"Neden nefret edersiniz, peki?"

"Hiçbir şeyden."

"Yunan mısınız?"

"Dilini bile konuşamam."

"Amerikalı mısınız?"

"Hemen hemen; ama pek de değil."

"İnançlı mısınız?"

"Hayır."

"İnançsızsınız öyleyse?"

"Elbette, hayır. Ben bir Hiçim."

"Neden sürekli gülüyorsunuz?"

"Öyle mi yapıyorum?"

"Evet, sürekli gülüyorsunuz; hiç değilse gülümsüyorsunuz. Yüzünüz olması gereken yerdeki o şey ne, öyle?"

"Hiç."

Doğruydu bu. Bu Hiç, yüzündeki o "hiç" tebessümüyle yığılmıştı oracığa. Bunun üzerine röportajcı, kalabalığa karışarak daha iyi cevap alabileceği birini aramaya koyuldu.

Çocukların silahını kullanmaya başladım: sessizlik. Sorulara cevap vermiyor, isteklerimi belirtmiyordum. Hiçbir şey istemiyor gibi görünüyordum. Ne terliyor, ne de üşüyordum; ne aç ne de toktum; ne bir şeye karşı ne de bir şeyden yanaydım. Akşam ye-

meğinde ne yediğim umurumda değildi. Misafir istemiyor, ancak gelmelerine de karşı çıkmıyordum. Artık kimseyi aşağılamıyordum. Ne dostça ne düşmanca, orada oturmuş boş boş gülümsüyordum.

Tüm bunları bilinçli olarak ya da bir çeşit taktik olarak yapmıyordum. İyileşiyordum ama başarıyla geçirdiğim istirahat dönemimin doğurduğu sonuç bir tedavi değil, bir değişimdi. Büyük bir şaşkınlıkla, bir çeşit fantezi olarak başlayan şeyin gerçeğe dönüştüğünü fark ettim. Bir hiçtim. Williams and MacElroy'a dönmek istiyor muyum, diye sordum kendime. Tabii ki istemiyordum. Geri kalan tüm o şeyleri istiyor muyum, diye sordum. Florence'ı? Evi? Tüm o uzlaşmayı? Hatta kimliğimi? Olduğum kişi olmak istiyor muydum? Elimden gelse başka biri olmayı tercih eder miydim?

Sürekli gördüğüm bir düş vardı. Aslında, "görmek" doğru kelime değil; onu kuran bendim. Birçok erkeğin şu ya da bu şekilde kurduğu bir fantezidir bu.

Orada, şezlonguma oturmuş *Los Angeles Times*'in ön sayfasına bakar, okuyacak bir şey bulamazdım. Sonra, sayfaları çevirirdim, tek tek. Hiç! Ta ki on sekizinci sayfaya falan gelene kadar... Orada ufak ama önemli bir habere rast gelirdim. Eddie Anderson, Williams and MacElroy'un müdür yardımcısı, Los Angeles'teki evinden, ardında hiçbir iz bırakmaksızın kaybolmuştu. Polis her yerde onu aramıştı ancak kimse Bay Anderson'un nerede olduğunu bilmiyordu; karısı bile. Fakat ben nerede olduğunu biliyordum onun. Kendi isteğiyle kaybolmuştu. Daha önce hiç gitmediği bir şehirde, tek başınaydı. Bu şehir genellikle Seattle olurdu. Orada tanıdığı kimse yoktu. Kimse de onu tanımazdı. Bütün gün sokakta gezebilirdi; kimse yanına uğramaz, onunla konuşmazdı. Küçük, eşyalı bir odada yaşıyordu, sıcacık, yalnız. Uzun süredir hiçbir şey yapmamıştı. Beş yüz dolar kaçış parası yanın-

daydı ve bu ona uzun süre yeterdi. Hiçbir sorumluluğu yoktu. Kimsenin ondan bir beklentisi yoktu. Her şey sessizdi. Ofisten gelen telefonlar yoktu; çünkü artık ne bir ofisi ne de bir işi vardı. Tüm eski yaşantısı tahtadan silinmişti ve tahta kuruduğunda her şey tertemiz olacaktı. Tek bir iz kalmayacaktı! Eddie Anderson hayattaki o ender fırsatların birinden yararlanmıştı; sıfırdan başlama fırsatı. Diğer erkeklerin hep hayalini kurduğu ancak hiçbir zaman yapamadıkları bir şeyi yapmıştı.

"Niçin ağlıyorsun, Evans?"

Florence gelmişti.

"Hiç," dedi Hiç.

"Lütfen, Evans, anlat bana."

"Gerçekten, hiç. İyiyim."

"Hâlâ o sürtüğü mü düşünüyorsun?"

"Hayır, onu uzun zamandır düşünmedim, Florence."

Düşünmemiştim; ama bu fikri aklıma düşüren Florence olmuştu. Kendimi Seattle'da gördüğüm diğer sefer Gwen de yanımdaydı. İçinde çift kişilik bir yatak, iki gözlü bir ocak, altında ufacık bir buzlukla ve etraftaki birkaç ıvır zıvırla biraz daha büyük, sıcak, sıcacık bir odada benimle yaşıyordu. Puget Boğazı yakınlarında, açık havada yaptığım bir işim de vardı bu kez (Puget Boğazı'nı hiç görmemişim). Orada hiç hava kirliliği yoktu. Bir rüzgâr, tertemiz bir rüzgâr esiyordu ve işten çıkınca eve dönüp Gwen'le yatağa giriyordum. Sonra, akşam yemeği yiyip tekrar yatağa giriyorduk. Geceleri kitap okuyordum; yüzlerce kitap. Kalede topladığım tüm o koca Modern Library serisini okuyordum -Seattle'a nasıl geldiklerini bilmiyordum-. Sabah, kahve yapıyordum. Gwen çıkmış olurdu -nereye olduğunu bilmiyorum- çünkü sabahları yalnız kalmak isterdim; derin sessizlik ve gazeteler hoşuma giderdi. O "Hiç" imajım siliniyordu; suretim tekrar oluşuyordu, yeni bir yüz kazanıyordum. Hiçbir endişe emaresi

yoktu onda; kaygının oluşturduğu kırışıklıklar yok olmuştu; kayılanacak bir şey yoktu, zira. Seattle'da yaşam ne kolaydı!

Yaklaşık iki hafta boyunca fırsatını yakaladığım her an Seattle'a attım kendimi. Zavallı Florence'ın górdüėü kadarıyla yalnızca orada şezlongumda oturuyordum; hiçbir istekte bulunmadan, hiçbir şey arzulamadan, artık kimseyi aşağılamadan ve aşağılanmadan. Buddha gibi gülümsüyordum (Florence'ın dediğine göre) ve sükûnetimi koruyordum. Florence çok geçmeden bu Buddha fıkrını abarttığımı düşünmeye başladı. Bir keresinde, "Bir şey söyle!" diye bağırmıştı bana. Hiçbir şey söylemedi Hiç.

Florence'ın, insanları tekrar aşağılamamı istemeye başlaması çok sürmedi. Bana birkaç muhtemel kurban getirdi; birkaç güzel hatun; ama benim tek yaptığım arkama yaslanıp dinliyormuş gibi görünerek gülümsemekti. Ya da oturduğum yerden kafa sallayıp çiçekleri izliyordum yüzümden hiç düşürmediğim o hiç gülüşüyle.

Deney olsun diye benimle kapışmaları için birkaç herif de getirdi. Beni çileden çıkaracak bir şeyler söyleyeceklerdi fakat Hiç, öylece gülümseyip, "Bence sakıncası yok," diyordu. Hiç'in en sevdiği sözdü bu; "Bence sakıncası yok." Bazı zamanlar ılıkla hafif, hiç tarzı bir müzik tutturdum. şarkıcının "Big Noise from Winnetka'yı ön dişlerinin arasından nasıl çaldığını hatırlarsınız, değil mi?

Sonunda, Florence umudunu yitirmişti. Biriken faturalar onu harekete geçmeye zorlamıştı sanırım. Ayrıca, ne iyiye ne de kötüye gidiyordum. Anlaşılan, istirahat dönemime son vermeye hiç niyetim yoktu. Bu sebeple, Florence bu dönemi kendisinin sonlandırması gerektiğine karar vermişti herhalde. Bir gün doktorumuzu kolundan tuttuğu gibi eve getirdi. Özenle hazırlanmış, neşeli bir sahne koydular ortaya. Doktor, şakayla karışık, eğer birkaç gün daha dinlenmek istiyorsam kendisine göre bir sakıncası olmadığını ancak, górdüėü kadarıyla, bir doktor olarak artık bir

sorunum kalmadığını söyleyebileceğini belirtti. Son çektiğim röntgen filmimi de yanında getirmişti ve son kozum olan, kafatasımdaki o çatlaktan hiçbir iz kalmadığını gösterdi. Turp gibiydim yani, haha! Çalıştığım madene geri dönebilirdim yani, haha! Hiç, kafa salladı ve, "Bence sakıncası yok," dedi. Tıp uzmanı bilim insanı kahkahayı bastı. Bir espri daha yaptı ve bir Hiç gülümsemesiyle karşılığını aldı. Sonra, şen şakrak konuşarak Florence'la yokuşu çıkmaya koyuldular.

Birkaç dakika sonra, sahnelenen diriliş oyununun ikinci perdesi olarak, Florence, elinde tepsiye dizdiği Manhattan'larla, bir kâse fındık, soğanlı mayonez kaplı ton balığı ve Noel'den beri sakladığı bir miktar havyarla birlikte döndü. Tıpkı kale dönemindeki günlerde yaptığımız gibi, birlikte sessizce yudumladık Manhattan'larımızı.

Üçüncü kadehten sonra, nazikçe, ne zaman işe döneceğimi sordu. Alışageldiğim gibi, hiç düşünmeden, "Hiçbir zaman," dedim. Bir yudum daha aldı ve hiçbir zaman derken neyi kastettiğimi sordu. Kendime düşünecek fırsat bırakmadan, anında cevap verdim, çünkü eğer düşünseydim yarım yamalak bir yalan söyleyecek ya da gerçeği çarpıtacaktım. "Yani, hiçbir zaman dönmeyeceğim," dedim. Florence, elinde olmadan, "Tanrı cezasını versin onun!" deyiverdi. O, Tanrı'nın cezasının kim olduğunu gayet iyi bilmeme rağmen "Kimin?" diye sordum. Florence, gözyaşlarını gizlemek için arkasını döndü ve, "Şu hastalıklı, edepsiz orospunun!" (Gwen'in herhangi bir hastalığının olmadığını söylemenin yeri değildi.) "Şu kızıdan beri," dedi, "kendinde değilsin." Ben gerçekten de bu şekilde kendimde değilken, ona on bir ay sürmüş kale dönemini hatırlatmanın faydası yoktu.

Çünkü Florence öyle gözle görülür bir biçimde acı içinde kıvranıyordu ki hoşgörülü davranan ben olmuştum. Gerçeği, son derece nazik bir şekilde anlattım ona; tüm bu olanların o kızla

bir alakası olmadığını, yalnızca her şeyi en baştan düşünüp tartıştığımı söyledim. Florence, bunu anlayışla karşılar gibi göründü. Gerçekten de bunun için büyük çaba sarf ediyordu. Onu hiç bu denli içe kapanmış ve aynı zamanda bu kadar ürkek görmemiş-tim. Bir daha işe dönmeyecek olmamın onun üzerinde nasıl büyük bir dehşet yaratacağını merak ediyordum.

Kontrollü ve sakın bir sesle, "Ee, sevgilim, öyleyse söyle bakalım, eğer işe geri dönmeye niyetin yoksa ne yapmayı planlıyorsun?" diye sordu.

"Hiç," dedim, düşünmeden.

Güldü. Ben de gülümsedim. Havanın yumuşamış olması güzeldi. Tepkisine bakılırsa basbayağı saçmalamıştım. Fakat daha sonra, uzun yıllar sonra ilk kez, bir daha asla denemem gereken bir şeyi deneyip, açıklanamayacak bir şeyi açıklamaya çalıştım. "Lütfen," diye rica ettim, "korkuya kapılma ama sana şunu söylemek zorundayım ki hayatımdan memnun değilim. Hayatımı soktuğum bu durumu sevmiyorum. Olduğum kişi olmayı sevmiyorum. Yaşam şeklimi sevmiyorum. Evimi sevmiyorum -canım, lütfen, bu sana karşı olan bir şey değil- yalan söylüyordum. Burada kendimi kapana kısılmış gibi hissediyorum; kaza geçirdiğim an açılmış bir kapana. Çok kere, bunun gerçekten bir kaza olmadığını düşündüğüm oldu. Belki de bu şekilde kapandan kurtulmaya çalışıyordum yalnızca; başka bir kaçış yolu bilmiyordum çünkü. Bu araba kazası işe yaradı diye düşünüyorum. Bana bir nefes aldırdı. Kısa süreliğine de olsa başka bir diyara götürdü beni ve ömrümde ilk kez, düşünecek birkaç kısa saniye tanıdı bana."

Sonra durdum, çünkü gözlerinde ufacık bir anlayış emaresi yoktu; hatta anlama isteğinin de silinip gittiğini görebiliyordum. Yalnız dehşet vardı gözlerinde! "Evans," dedi, "mantıklı olalım, hayatım. Ne istiyorsun şimdi, söylesene?"

Kendime akla yatkın bir şeyler uydurma fırsat tanımamak için, "En ufak bir fikrim yok," deyiverdim.

O seviyeli tavrıyla güldü. "Bu hiç de sıradışı bir şey değil, sevgilim. Dr. Leibman senin yaşındaki birçok erkeğin bunu yaşadığını söyledi. Aslına bakarsan bunun bir adı da var: 'Evrimsel Melankoli' diyor buna. Bense bunun, içinde bulunduğun zihinsel ve ruhsal durumun bir belirtisi olduğuna inanıyorum. Hayatının belli bir döneminde temel sorulara, gerçekten büyük öneme sahip sorulara yanıt arıyor olmasaydın, asıl bu durum hiç iyi olmazdı, tabii."

"Temel sorular?" diye sordum.

"Evet," dedi Florence, "tüm bunlar ne anlama geliyor? Neden etrafımdaki her şeyden yalıtılmış hissediyorum? Benim için gerçekten önemli olan ve olmayan şeyler nelerdir? Gerçekten istediğim şey nedir, gibi sorular. Şu sıralar 'Camus'nün *Sisifos Söyleni*'ni okuyordum. Bazı kısımlarının altını çizdim; sana vereyim de bir oku."

Bunun, boşuna olduğunu düşündüm. Elinden geleni yapıyordu. Korku içindeydi; onu terk edeceğim diye, herhalde? Eeh, canı cehenneme, dedim kendi kendime, neyse ne, ulan!

"İyi," dedim, "haklısın, sanırım. Yarın işe dönüyorum."

"Bir tanem," dedi, "hafta sonunu da geçir, pazartesi başlarsın."

"Tamam, bence sakıncası yok," dedim o, Hiç tarzımla. Öptü beni, ben de onu öptüm ve bir kokteyl daha içtim, sonra bir tane daha ve bir tane daha. Florence müzik koydu. Gwen'le birlikte dinlediğimiz o güzel şarkıları koymasa olmazdı sanki. Öylece uzanıp Gwen'in evinde geçirdiğimiz zamanları, spagetti pişirişini, ocağın başındayken çıplak vücuduna geçirdiği önlüğü, ona arkasından nasıl yanaştığımı ve spagettinin hamur oluşunu anımsadım.

Uzun zamandır düşünmemiştim Gwen'i; birkaç kez,

Seattle'dakiler hariç. Fakat son birkaç gündür erotik yanıma hayata dönmeye başlamıştı. Florence, yanımda yatmak için kanepeye geldiğinde yüz üstü dönmek zorunda kalıyordum. Orada ikimiz için yeterince yer yoktu. Burası ancak Gwen'le bana, ya da yirmi yıl önceki Florence'la bana yeterdi. Bir kanepenin ölçüleri kesinlikle kişiden kişiye değişir, diye düşündüm. Ne zaman büyük, ya da ne zaman küçük görüldüğü, mevcut durumu değerlendirmek için iyi bir ölçüdür. Başımı, Florence'ın omzuna yasladım ve çok geçmeden uykuya daldım.

Birkaç saat sonra uyandığımda Florence uyuyordu. Yüzüne baktım; uyanık olduğu süre boyunca takındığı o demir otoriteden eser yoktu. Kırılgan ve korkuluydu. Ona karşı, hayata durmaksızın bir düzen, bir anlam ve süreklilik kazandırmaya çalışan ve bir türlü başaramayan, ölüm anına kadar da başarısızlıktan yılmayan insanlığa karşı bir acıma duygusu hissettim içimde. Eğilip öptüm onu uyurken. Çocuksu bir parıltıyla gülümsedi. Kararımı vermiştim artık. Williams and MacElroy'da elimden geleni yapacaktım. Gwen benim için bitmişti! Seattle aptallıktı! Ben bir Hiç değildim! Florence'a yılların sevgisini ve sadakatini borçluydum.

Pazartesi günü ofise döndüm. Masamda çiçekler, en sevdiğim ellilik purolar ve bir kova buz vardı. İyi dileklerini iletmek için ziyaretçiler akın ediyordu. Masamda Zephyr'in son satış grafikleri vardı; pek iç açıcı görünmüyorlardı. Temiz Sigara'nın başı dertteydi. Hediyelerin, ziyaretlerin ve alelacele edilmiş birkaç geçmiş olsun telefonunun ardından derhal işe koyuldum. Yeni bir mucize yaratmak benim görevimdi. Bir şeyler ciddi anlamda kötüye gidiyordu. Zephyr, kendi alanında sondan ikinci sıralardaydı. Ana şirket dört farklı marka çıkarıyordu: filtresiz, filtreli, mentollü ve Zephyr-temiz sigara. Şirketin çıkardığı bu dört ürünün ikisi kendi alanında liderken diğeri az farkla ikinci sıradaydı. Zephyr, sondan ikinciydi.

Sonraları, geri döndüğümde, kendimi işe vermediğimi söylediler. Doğru değildi bu. Her zamanki gibi sıkı çalışıyordum. Fakat o sıra, affı olmayan bir şey yaptım. Gerçeği söyledim. Bir hafta sonra Zephyr'cilere bir rapor yolladım (daha sonraları herkes, gerçek anlamda bir inceleme yapmak için bunun çok kısa bir süre olduğunu söyledi; bu işin menfaat ilişkileriyle sulandırılmaması için gerçeği olabildiğince çabuk söylüyordum). Raporumun ana konusu, düzenlediğim "temiz" kampanyasının çuvalladığı ve Zephyr fikrinin gölgede kaldığıydı. Bundan vazgeçmeleri tavsiyesinde bulundum. Hayatımda ilk kez hiçbir yeni öneri getirmeksizin tamamıyla olumsuz bir rapor sunmuştum.

Firmamız açısından işin talihsiz yanı, raporu Zephyr'cilere Bay Finnegan'ın ya da denetim ve denge mekanizmalarımızın, yani İnceleme Komisyonumuz'un gözden geçirmesine fırsat tanımadan sunmuş olmamdı. Zephyr'dekilerle ilişkim geçmişte öylesine iyiydi ki hiç kimse onlarla olan işlerimi sorgulama ihtiyacı hissetmemişti. Dahası, Williams and MacElroy'da geçirdiğim yıllar boyunca hiç yenilgiyi kabullenmiş bir rapor sunmamıştım. Söylediklerine göre, onları asıl şaşkınlığa düşüren şey buydu raporda; yenilgiyi kabullenmiş olmam. Son satırlarımı hiç kimse unutmayacak, affetmeyecekti. "Beyler," demiştim, özetle, "akıntıya karşı kürek çekiyoruz."

Patlattığım bombanın sarsıntısı Wilshire Bulvarı'ndan Madison Caddesi'ne kadar tüm sismograflarda kaydedilmiştir. Mevzu, dillere düşmüştü: Williams and MacElroy'un elindeki Zephyr hesabı avuçlarından kayıp gidiyordu. Zephyr çalışanları, diğer şirketlerin üst düzey personelleriyle yemekte görülüyordu. Yeni fikirlerin peşindeydiler. Bu sırada, benim raporumu da dikkatle inceleyerek ondan yararlandıklarını söylüyorlardı; ama işin aslı, benim raporumla olan işleri beş saniyede bitmişti ve kendi aralarında verdikleri tepkiler tek bir kelimeyle ifade ediliyordu: "Siktirsin!"

Aradan, bir hafta kadar makul bir sürenin geçmesini beklediler ve sonrasında, beni ofislerine davet ettiler. Adet olduğu üzere yapılan birkaç esprinin ve dedikodunun ardından müdürleri boğazını temizleyip sunduğum raporun üstünden hususi bir dikkatle geçtiğini çünkü benim zekâma saygı duyduğunu, açık sözlülüğümü de takdir ettiğini söyledi ve kesinlikle, açık sözlü olmanın da zamanı gelmişti; şu satış grafiklerine baksanıza! Ne var ki Zephyr markasını sürdürme kararı almışlardı.

Yerlerine oturup gözlerini bana diktiler ve durdular. Bir ürünün tanıtımını yapacak olan kişinin, o ürünün geleceğine dair inancı olmayan biri olamayacağını söylemek düşünüyordu bana; ama mideme taş oturmuştu sanki. Durumun ciddiyetinin farkındaydım. Bu yüzden sıvıştım. Bu konuda onlara geri dönüş yapacağımı söyledim ve soluğu Bay Finnegan'ın yanında aldım.

Bay Finnegan olup biten her şeyi biliyordu ve bana çok öfkeliydi. Williams and MacElroy beş milyonun üzerinde kayıp verme tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Hemen oracıkta, benim karşımda Zephyr'e telefon edip Bay Eddie Anderson'un bu husustaki görüşünün, Williams and MacElroy'un görüşünü yansıtmadığını belirtti. Hatta Bay Anderson artık Zephyr işinde müşteri temsilcisi değildi. Finnegan, bu sorun hakkında görüşmek üzere derhal bir telekonferans yapılmasını istedi. Karşı taraf, iyi, tamam, tabii, doğru deyip duruyor; fakat başka hatlarda, başkalarıyla başka fikirler geliştiriyordu. Konuşmakta olan herif sözünü bir türlü tamamlamamıştı. Bay Finnegan, Superman gibi atıldı ve bunu, onlarla yapacağı toplantıda duyurmak istiyorduysa da şimdi, telefonda, söyleyecekti: Artık işi kendisi devralacak, şahsi denetimini ve vizyonunu bu işe yöneltecekti.

Tüm bu felaketi, sanki başka bir yerde başka birisinin başına geliyormuş gibi dinledim. Uzaklardan bir yerlerden, yerin sarsıldığını ve binaların çatırdadığını duyabiliyordum. Birdenbire

yeniden Hiç oluverdim. Bir kez daha o sakın, hiç müziğini, ya da ıslığını, her neyse, duyabiliyordum. Bay Finnegan telefonda konuşurken bile benim aklım başka yerdeydi. Şunu, bunu, onu düşünüp durdum. Hepsi de Zephyr'le hiçbir alakası olmayan, tatlı düşüncelerdi. Seattle'da yoktu o sigaralardan.

"Ne sırtıyorsun?" diye sordu Bay Finnegan telefonu kapatırken.

"Hiç," dedi, Hiç.

"Gerçekten de sırtacak hiçbir şey yok ortada," dedi Finnegan. Bir düğmeye basmak üzere arkasını döndü. Hiç, defolup çıktı!

Çıkış ne kadar yavaş, iniş ise ne kadar hızlıdır! Zephyr'ciler Bay Finnegan'la masaya oturdular ancak artık çok geçti. Yazdığım not müşteriyi kaçırmıştı. Ne kadar nazik olmaya çalışsalar da nihayetinde ağızlarındaki baklayı çıkarmak zorundaydılar. Değişen şartlar ışığında, dediler, Williams and MacElroy'un Zephyr'i ele alışındaki katı tutum kendilerini endişelendirmişti. Hastalığım dolayısıyla bana içten bir alaka göstermiş olsalar da (gönderdikleri hediyelere bakınca), nihayetinde, Zephyr'in vasat performansı ve çöküşü için piyasadaki değişimlere ayak uyduramayan politikamı suçladılar. Başka bir deyişle, bir günah keçisi bulunmalıydı ve bu ben olmuştum. Dahası, bunun hemen ardından, Williams and MacElroy'daki pozisyonum da sallanmaya başlamıştı. Kimse aklımdan geçenleri bilmiyordu ve "beyin hasarı" söylentileri yeniden konuşulur olmuştu.

Birçok kişi hâlâ maaş alıyor olmamdan son derece rahatsızdı. Herkesi çileden çıkaran bir başka şey ise neşemin gayet yerinde olmasıydı. Tüm yaşananlara karşın oldukça rahat görünüyordum. Çok geçmeden, birkaç mesai arkadaşım Bay Finnegan'a, İnceleme Komisyonu toplantılarına katılmamın gerçekten bu denli gerekli olup olmadığını sordu. Bir hissedar olarak, şirketimizin uygulayacağı her türlü politikanın görüldüğü bu Komisyon'un doğal

bir üyesiydim. Kazadan önce bu komisyonun en saygı duyulan üyelerinden biriydim; belki de en sivri zekâya sahip, en sivri dilli üyesiydim. Şimdiyse orada oturmuş, kafam başka yerdeymiş gibi şakalar yapıyordum. Bay Finnegan'ın bana karşı son derece sabırlı davrandığını söylemeliyim. Yine de, sonunda, artık toplantılara katılmamın gerekli olmadığını söyledi bana. O andan itibaren Williams and MacElroy'daki günlerim sayılıydı artık.

Florence, başarısızlığa susamış gibi davrandığımı ve bunu anlayamadığını, bir türlü anlayamadığını söyledi.

Bay Finnegan'ın Zephyr işini devralmasının ertesi günü derginin batı kıyısındaki ofisine gidip oradakilerle öğle yemeği yiyerek klasımı sergiledim. Beni gördüklerine gerçekten memnun olmuşlardı. Chet Collier yazısıyla ilgili iltifatlarda bulundular. Herif, dava açacağı tehdidini savurmuş tabii ve daha beterini de yapacağını söylemiş. Bizimkiler gülüyordu buna. Eğer onunla bir daha buluşmam gerekirse yanıma bir iki arkadaşımı almam iyi olurdu. Böyle sağlam bir yazının da bunu yapması beklenirdi elbet. Evans Arness, kalemiyle adalet dağıtan önder olarak itibarını güçlendirmişti.

Şimdi beni, araştırmalarla ve gazete kupürleriyle dolu yeni bir dosya bekliyordu. Hedef, bir kez daha umut vaat eden bir siyasetçiydi; bu kez burada, Kaliforniya'da. Collier'a yaptığım gibi derhal işe koyulup adamın kuyusunu kazmam isteniyordu. İçimdeki o Hiç uyanır gibi oldu ama oracıkta susturdum onu. Florence'a söz vermiştim.

Pek kendimde olmadığımı hemen fark ettiler. Onlar bana şevk aşılamaya çalışırken ben bir zamanlar yaptığım gibi tüm dikkatimi konuya vermek yerine olduğum yere yığılmış, aklım bir karış havada sayfaları çeviriyordum. Kulaklarımı dört açmadığımı biliydi. Birden, araştırmayı yapan kızı görmek istediğimi söyledim.

Ofise döndüğümüzde kızı içeri aldılar; yirmi üç, yirmi dört,

belki yirmi beş yaşlarında hayat dolu bakışları olan bir kızcağızdı. Bana bakarak oturdu; ben de gözlerini kaçırana kadar ona baktım. Gwen de o sandalyede oturmuştu ve ben onu düşünüyordum; artık mazide kalmış olan Gwen'i, artık bir başkasıyla birleşen, içinde bir başkasını hissedenden Gwen'i. Kızın hazırladığı araştırmanın sayfalarını çevirip Gwen'in nasıl olduğunu düşünerek öylece oturdum. Söylenenleri dinlemiyordum. Yalnızca, Gwen de beni düşünüyor mudur, diye merak içindeydim. Uzaklardan bir yerlerden, etrafımdaki insanların ne istediklerini söylediklerini işitir gibiydim; diğer yazının bir kopyasıydı istedikleri. "Bu herife neler yaparsın sen şimdi, oğlum!" gibi ya da "Collier'ın arabaları vardı ya, bu herifin motor botları var; katamaranları, sürat tekneleri, aklına ne gelirse!" gibi sözler geliyordu kulağıma.

Gwen'i düşünerek kıza bakmayı sürdürdüm. Gözlerim yaşardı. Kimsenin fark ettiğini sanmıyorum, kız dışında; o fark etmişti muhtemelen. Tüm sesler uzaklaştıkça uzaklaştı. Gwen'in ne kadar hayat dolu olduğunu, nasıl da bir zamanlar bu ofiste, tam orada zekâ fışkıran gözleriyle derli toplu ve muntazam bir şekilde, eteğinin ucundan hafifçe görünen küçük, kemikli dizleriyle oturduğunu -şimdi de orada oturuyor olsaydı keşke- düşünüyordum. Birden Gwen'in sesini duyar gibi oldum. "O herifle ilgili araştırmayı kendin yap. Kimsenin sözüne aldırış etme," diyordu. Editörlere dönüp, "Beyler," dedim, "bu işe baştan başlamak istiyorum. Kusura bakmayın, genç bayan, bu işe ne kadar emek harcadığınızı anlıyor ve takdir ediyorum ancak..." Demek derdi buymuş, deyip bir oh çekerek gülümsedi hepsi. Tabii, tamam, elbette, pekâlâ gibi sözlerle bir güzel yıkayıp yağladılar beni. Eğer göz atmak istersem, evinde daha birçok gazete kupürü ve alıntı olduğunu söyledi kız.

"Neden olmasın," dedim.

Aslen New Yorkluydu ve burada, Oasis adı verilen bir binada,

o bir buçuk odalı dairelerin birinde kalıyordu. Tüm masanın üstü, iki sandalyenin ve koltuğun üstü yer yer işaretlenmiş kitap yığınlarıyla, kâğıt parçalarıyla, iç içe geçirilmiş dergilerle, bloknotlar ve defterlerle, kurşun kalem, dolmakalemler, ataşlarla doluydu; yatağın içinde de bir zimba olduğunu hatırlıyorum, hatta. Kız, aldığı parayı hak ediyordu gerçekten! Yatak dışında çalışacak yer yoktu. Biz de öyle yaptık. Normalde, bu sahne benim için kusursuz bir fırsattı. Kız tam bir kahraman delisiydi. Yazdığım her kelimeyi okumuştum. Uzun uzun, beğendiği bölümlerden bahsetti; hemen hemen tamamını beğenmişti. Yatağın ortasındaki bunca ıvır zıvırın içinde kızın ödülünü nasıl verebilirdim bilmiyordum ama bir şekilde verdim.

Sanki daha önce defalarca kez yaptığımız bir şey gibiydi. Aslında ben bunu yaşamıştım; Gwen'le. Araştırma enkazının ortasında sevişmiştik. Bir an için azmış gibiydim; sonrasında tıktı yoktu. Zorladım, zorladım fakat boşalamadım. Zavallı yavrucağın buna bir anlam veremedi. Bir süre sonra durup öylece uzandım. Birbirimize baktık. Hâlâ serttim ama hepsi buydu. Sonunda, "Özür dilerim," diyerek kalktım. Bir anlamı yoktu. Bu bir aşk ya da sevgi, hatta ani bir arzu birleşmesi bile değildi. Bu bir kimlik karmaşası durumuydu.

Merdivenlerden inerken ön dişlerimin arasından "Big Noise from Winnetka"yı çalışıyordum. Geçip gitmiş ayların ardından Gwen'e duyduğum özlemin hâlâ bu kadar güçlü oluşu şaşırtıyordu beni. Bir de şu yazı konusunda, kendimi kandıramazdım artık. Sadece, yazmak istemiyor oluşum değildi sorun. Kendi kendime istiyormuş gibi görünmeyi başarsam bile yazmak gelmezdi elimden. Bir kopuş aşamasındaydım.

Dergiyi arayıp o işe ilgi duymadığımı söyledim. Şok oldular. Bunun, onları yarı yolda bırakmak demek olduğunu, tüm bu süre zarfında yazıyı benim için beklettiklerini söylediler.

İsimlerin farklı olması dışında bu yazıyı hâlihazırda yazmış olduğumu belirttim. Öteki yazıyı kullanın dedim; yalnızca Collier ismini Blanton ile, arabaları da sürat tekneleriyle değiştirin, olsun bitsin.

Şakayı bırak, dediler. Yazıyı yazmak zorundaydım; benden başkası yazamazdı; ayrıca kredili hesabımdan yüklü miktarda para çektiğimi de nezaketle hatırlattılar. Yine hastalığımı öne sürmek zorunda kalmıştım. Kendimi hâlâ güçsüz hissettiğimi ve kendimde olmadığımı (sesimdeki o acıklı tınıyı duyabiliyordum), sık sık mide bulantısı ve baş dönmesi krizleri yaşadığımı söyleyerek karşı çıktım. Esmer görüntümün altında nasıl da solgun olduğumu fark etmemişler miydi? Harbiden iyi sıçıyordum, ha!

Gerçekten de pek iyi görünmediğimi söylemek zorunda kaldılar. Kendimi tamamen iyileşmiş hissedene kadar çalışmamam konusunda benden söz istediler. Büyük bir ciddiyetle söz verdim.

Telefon kulübesinden çıktım. Öğleden sonra üç buçuktu ve ben özgür bir adamdım. Şarkıda söylendiği gibi, nereye gittiğimi bilmiyordum ama gidiyordum.

Bir tek şey kesindi; istirahat dönemim sona ermişti.

7

Sokaktaydım. Tam olarak neresiydi bilmiyordum. Hava sıcaktı. Tepede güneş parılıyordu. Dumanla kaplı göğün ortasında gökyüzünün geri kalanından daha parlak bir nokta vardı. Gözlerim yanıyordu. Sanayi atıklarının kokusu burnuma kadar geliyordu. Tadını alabiliyordum. Havada bir uğursuzluk vardı. Sığınacak bir yere ihtiyaç duydum. Florence'ın Indio'daki küçük bodrumu geldi aklıma. Orası serin ve güvenli olabilirdi fakat çok uzaktaydı. Oraya gitmek de istemiyordum zaten.

Bazı şehirlerde soğuk havalarda kendinizi rahatlatmak için bir bara gider ve bir şeyler içersiniz. Los Angeles'ta ise insanların yaşayıp nefes aldıkları o erimiş domuz yağının içinden kurtulmak için gidersiniz bara.

Barın içi oldukça karanlık veserindi. Bir nefes aldım. Gözlerim, etrafımı görecektik kadar ortama alışsın derken ilk votka-toniğimi bitirdim. O zaman, barın önünde, iki yanımda insanların dikildiğini fark ettim. Hafta içi, gün ortasında ne yapıyorlardı burada?

Hepsi, gözlerini önlerine dikmiş, yanlarındaki adamlardan bihaber duruyordu. Hepsi de başarılı şirketlerin önemli birer temsilcisi gibiydiler. Onlar da mı işten ayrılmışlardı acaba?

Eve gitmek istemedim. Bardaki diğer adamlar gibi orada dikip kendimi dokunsalar patlayacak bir bomba gibi hissetmekten başka bir şey yapmak istemiyordum. Birisi şuraya bir kibrit çaksa bütün bar havaya uçacak, diye geçirdim içimden.

Müzik kutusunun yanına gittim ve listede Al Hirt'ü buldum. "Java" çalmaya başladığında seçtiğim şarkıyı kimse alkışlamadı; kimse karşı da çıkmadı. Bar, Hawai tarzda dekore edilmişti. Görünürde tek bir Hawaili yoktu. Bir votka daha içip çıktım.

Saat dört olmuştu. Şimdi eve gidersem Florence'a bir ton açıklama yapmam gerekecekti.

Dışarısı iyice ısınmıştı. Gözlerim sulanmaya başladı. Havadaki kimyasal aşındırıcının tadını alabiliyordum. Kurtulmam gerekiyordu buradan.

Bir motelin önünden geçiyordum. İçeri girdim. "Palmiye" adında bir yerdi. Görünürde tek bir palmiye yoktu. Oda klimalıydı. Kendimi yatağa attım. Pencereler kapalıydı. Tek bir iz, bir yaşam belirtisi yoktu; bir sinek bile! Savaştan çıkmış gibiydi. Kalkıp televizyonu açtım. Kalkıp televizyonu kapattım. Palmiye'nin bir havuzu olduğunu görmüştüm içeri girerken. Havuzun bulunduğu arka bahçeye yürüdüm. Güzel görünüyordu; parlak, deniz yeşili. Çömelip parmaklarımı suya soktum. Suda yoğun bir PTH arıtıcı ve klor kokusu vardı. Odama dönüp ellerimi yıkadım. Lavaboda, sağlığım için sterilize edildiğini bildiren bir bant vardı. Havlu dezenfektan kokuyordu. Başımı yastığa koyduğumda yatağın da öyle koktuğunu fark ettim. Koku çekilsin diye klimayı açtım. Tam yatağıma doğru kuvvetli bir hava üfledi. Az önce terliyordum; şimdiyse feci şekilde üşüyordum.

Kalkıp tekrar sokağa çıktım. Bir taksi geçiyordu. Elimi kaldır-

dım ve şoföre beni Cessna 172'min bulunduğu havaalanına atmasını söyledim.

Teknisyenler beni gördüklerine çok memnun oldular. Zephyr işinden alındığımı duymamışlardı. Onlar için Cessna'nın sahibiydim yalnızca. İstirahatim boyunca ödemelerini aksatmadığım tek şey Cessna'mın taksitleriydi. Uçağı çıkarmalarını istediğimde ikiletmediler.

Dumanların üstüne çıktığımda yedi yüz fitteydim ve Santa Monica sahilini geçmekteydim. Kuzeye yöneldim. Tüm o acımtırak maddeyi görebiliyordum sağ tarafımda. Bir bölümü sarımsı renkte bir atıktı. Sülfür.

Malibu bölgesinin kuzeyine doğru, duman seyrelti. Uçağın burnunu aşağı verip Zuma Sahili'ni iki yüz fitte geçtim. Sonra, Kanyonlara gitmeye karar verdim. Orada hava temiz olurdu. Güneş, öğle vakti açısıyla vuruyordu. Tepelerin bir yanı karanlık, bir yanı aydınlıktı. Aşağıda bir karaca sürüsü gördüm; birçoğu hâlâ uykudaydı. Onlar, geceleri avlanır, gündüzleri çalılıkların arasında yatarlar. Tepelerinde vızıldadım. Kalkıp koşmaya başladılar. Bu manzara çok güzeldi çünkü aşağıda gün ışığının ulaşmadığı derin gölgelikler vardı ve onları göremezdiniz. Şimdiyse aydınlık yamaçların tepelerinden ve eteklerinden çıkmış koşuyorlardı.

Güneye döndüm. Los Angeles kent merkezinin üstünde duman yıllar öncesinden kalmış, Birinci Dünya Savaşı sırasında atılmış, herkesi öldürmüş ve dağılmamış bir gaz bulutu gibiydi. Aralarında Williams and MacElroy'un batı yakası ofislerinin yer aldığı kule de dâhil birkaç bina, bu tabakayı deliyordu. Neredeyse motoru susturacak kadar yavaş yavaş dönmeye başladım kulenin etrafında. Döndüm, döndüm. Bir kez daha aklıma takıldı: arabamı o tırın yanına savuran şey bir el miydi? Saçmalık! Peki, neden bunu söyleyip duruyordum öyleyse? Çünkü, yani, ne olursa ol-

sun istemsiz bir şeydi. Ben değildim. Kendi tarafımdaki kapıyı açtım ve dışarı sarktım. Öylece durdum. Uçak kulenin etrafında dönmekteydi. "Her kimsen, bir düşman eli ya da dost eli, her ney-sen, haydi bakalım!" diye bağırdım.

Bu sırada telsizden sövüyorlardı bana. Aldırış etmedim. Kendisine bu eşsiz fırsat verildiğinde şu "elin" iniş takımlarımı bozarak ya da beni arkamdan aşağı iterek kendisini tekrar gösterip göstermeyeceğini merak ediyordum. Bu şekilde sarkarak ona çok da iş bırakmamıştım, hani.

Tabii ki de saçmalıktı bu. Bir şeyler olmasını bekleyerek kule-nin etrafını turladım, turladım. "Evangeley!" diye bağıırıyordum. Babam böyle derdi bana. "Evangeley! Neden kendini bitirmek istiyorsun? Evangeley, söylesene! Nerede aldattın kendini?" Cevap yoktu; ne bir işaret, ne bir dürtme, hiçbir şey!

Hemen yanımda bir polis helikopteri olduğunu fark ettim. Uzaklaşmamı işaret ediyor ve telsizden bağıırıyorlardı. Yukarıdaki tüm bu kargaşa içinde sorularıma o gün bir cevap alamayacağımı anlamıştım; özellikle de kutsal kitapların o en demode destanla-rındaki kaçık bir peygamber gibi feryat ederken. Yine gelecekse eğer, beklenmedik bir anda gelecekti.

Pistte beni bekliyorlardı. Görevliler sırf benim için çıkıp gel-mişlerdi tıkıldıkları ofislerinden. Beni bir güzel melettirecekleri-ne yemin ettiler. Onlara en güzel "Hiç" tebessümlemeden birini sundum ve bir taksiye atladım.

Evde de benimkiler beklemekteydi, Florence'la Dr. Leibman. Ortada isterik bir durum varken bu gibi insanların takındığı o tiksinti veren sakın tavır vardı yüzlerinde. Beni görür görmez ayağa bile kalktılar. Dr Leibman canayakın bir edayla sırıttı; Florence da canayakındı ve ben de canayakındım. Fakat biliyor-dum; onlar da biliyordu ki günün konusu bu değildi. Hemen o an, oracıkta altını üstüne getirmeliydim oranın! Benim ne oldu-

ğumu sanıyorlardı anasını satayım; deli falan mı? Tam o sırada sivil giysili polisler çıkageldi. Harbiden ciddi durumlarda kullandıkları o telsizli araçlara benzer bir arabadan inip eve doğru yürüdüler. Florence onları fark edince, "Endişelenme, canım; ben onların icabına bakarım," diye atıldı. Ben de orada Dr. Leibman'la baş başa kalmıştım.

En tatlı tebessümlerinden birini sundu bana. Ben de en güzide "Hiç" tebessümümle karşılık verdim. Ödeşmiştik. Otursana, dedi, bir içki almaz mısın; sanki kendi eviymiş gibi. Tabii, dedim, ne verirsin? -burası onun barıymış gibi. Güldü. Küçük sivri dişlerinin arasındaki boşluğu görebiliyordum. "Big Noise from Winnetka"yı çalmaya başladım dişlerimin arasından. Sanki müzik dersindeymiş de besteciyi çıkarması gerekiyormuş gibi dinledi. Sonra da derin bir bekleyiş oldu.

Beni incelemeye devam etti. Buna daha fazla tahammül edemeyeceğimi anlayınca havuza yöneldim. Ne var ki Leibman peşimi bırakmıyordu. "Nasıl kurtulacağım şu heriften?" Sesli düşünmüştüm bunu. Oturdum. Anlaşılan, imâdan anlayacak bir tip değildi. Bana doğru dönüp yüzüme baktı. Konuşmamı bekliyor gibiydi. Feci şekilde rahatsız olmaya başlamıştım. Her şey bir yana, hava korkunç sıcaktı. Terlemeye başlamıştım. Gömleğimi çıkardım. Hâlâ bir şey söylememi bekliyor gibiydi. Yine de sonuna kadar bekledim.

"Florence, benimle konuşmak istediğini söyledi," diye yalan kıvırdı ve pis pis sırttı. Pantolonumu çıkardım, ayakkabılarımı bir kenara fırlattım ve suya daldım.

"Ee," dedi Dr. Leibman suyun üstüne çıktığımda, "anlat bakalım!"

"Hâlâ burada mısın?" dedim.

"Buradayım ve bekliyorum."

"Bekleme. Söyleyecek bir şeyim yok, çünkü."

"Herhangi bir şey söyle öyleyse," dedi gülümseyerek.

Ayrık dişlerini daha da bir iyi görmüştüm şimdi. Bana birini anımsatıyordu.

"Bir yerden başla. Mesela; şu sıralar ne gibi derterin var?"

"Şu anki tek derdim seni başımdan defetmek," deyip suya daldım. Çıktığımda sırtıyor ve çocukken bizim sokakta oynayan Yahudi veletleri gibi görünüyordu. Onu ciddiye alacak halim yoktu.

"Şu an ne hissettiğini söyle bana," dedi.

"Hiç," dedim.

"Hiç mi? Hiçbir şey düşünmemek imkânsızdır."

Havuzun kenarına tutunmuştum. Şezlongu yanıma çekti.

Birden, "Ne? Ne?" dedi. Tek kelime etmemiştim. "Ne diyecektin?"

"Bir defol git!" Dedim.

"Aha," diye coştı, büyük bir keşif yapmış gibi. "İşte! Şimdi söyle bakalım, bana karşı neden böyle düşmanca bir tavır içinde-sin, sevgili dostum; öğrenmek isterim."

Dibe daldım bu sefer. Herif beni köşeye sıkıştırdı, diye düşündüm. Uzun süre burada kalamazdım; yukarıda da o bekliyordu. Beni, dünya üzerinde kalan son deliğe tıkmışlardı sonunda; o da suyla doluydu.

Yüzeye çıktım ve çıkar çıkmaz, "Florence!" diye bağırdım. Havuzun ortasında durup, "Florence! Florence! Florence!" diye bağırdım durdum; ta ki Florence çimenlikten koşarak gelip herifi başımdan alana dek.

Yokuşu tırmanıp eve girene kadar bir şeyler anlatıp duruyordu ona, kesin. Arabasının sesini duyana kadar havuzda bekledim. Sudan çıktığım sırada Florence geldi.

"Ee," dedim, "teşhisi neymiş?"

"Teşhis, ha!" dedi ve besbelli ortada olan bir durum için fazla üstü kapalı bir sözcük kullanmışım gibi güldü.

“Polisleri nasıl defettin?” diye sordum.

“Onlara, bir daha araba kullanmayacağına dair söz verdim!”

“Onlara söz verdin!”

“Evet.” Sözüne karşı çıkılmasını beklediği zamanlardaki o katı ses tonuyla konuşuyordu. “Havadaki yaramazlıklarına gelince, artık yasak. Üstelik benim işim değil bu, tatlım. Sivil Havacılık’tan aradılar sen gelmeden. Uçağı düşürme ihtimaline karşı artık havalanamayacağını ve bunun dışında daha ciddi yaptırımların seni beklediğini bildirmek istediler.”

Havuzla geri daldım.

Normalde suyun altında o kadar kalamam. Ama şimdi havuzun dibinde fok gibi dönüp duruyordum. Sonunda suyun üstüne çıktığımda Florence’ın yokuşu tırmanıp eve yürüdüğünü gördüm. Gidişini izlerken, “Neden eziyet ediyorsun şu kadına? Tanrı aşkına, terk etsene onu. Bas, git Seattle’a. Kalbinin derinliklerinde bir yerde o da senin yok olup gitmeni diliyordur, muhtemelen. Birkaç gün gözyaşı döker, geçer gider,” dedim kendi kendime. Florence’ın acı çekişini izlemeye dayanamıyordum. Tekrar suya daldım. Havuzun dibini gitgide daha çok sevmeye başlamıştım.

Zavallı, diye düşündüm, göz altlarındaki torbalar çok kötü görünüyordu bu sabah. Zamanında, “Senin göz altı torbaların bunlar” diye imâda bulunmuştu bana; senin yüzünden oldular demek istiyordu. Her gece, göz altlarını şu “Sür de Parlasın” ya da “Sil de Farkı gör” kozmetiklerle ovarken beni suçluyordu; biliyordum. Haksız da değildi, hani. Ben de benim karım olsaydım, göz altlarım torba torba olurdu.

Havuzun dibinde, bir fok gibi ağır ağır, sakın sakın yüzdüm. Durup duruken, müthiş ve yepyeni bir su altı yüzme yeteneği edinivermiştim.

Gwen’le birlikte Collier’ı görmeye New York’a gidişimiz gel-

di aklıma. Yola çıkmadan hemen önce Florence, ben yokken yüz gerdirme yaptıracağını söylemişti.

"Neden istiyorsun böyle bir şeyi?" diye sormuştum.

"Sana güzel görünüyormuyum?"

"Yani... şey..."

"Evli bir kadın gibi görünüyorum; biliyorum. Yani, bu ağır ağır ölmek gibi geliyor artık. Bir kadın olarak, her gece, her gece görmezden gelinmeyi hak etmiyorum. Bu konuda bir şey yapmam lazım. Nasıl göründüğüm senin umurunda olmayabilir ama benim umurumda."

Döndüğümde, hakikaten de yaptırmıştı. Kulak arkasına yapıyorlar. Bir iki kırışıklığı oraya sıkıştırıyorlar, o kadar. Ona çok daha iyi göründüğünü söylemiştim; ki doğrudu bu. Ne var ki bu durum bende onun beklediği etkiyi yaratmamıştı. Üstelik bu yeni görünüm çok da uzun sürmedi. Oradan değilse buradan vurur yaşlılık. Şimdi de benim marifetim olan torbalar oluşmuştu gözlerinin altında, işte.

Nefes almak için tekrar suyun üstüne çıktım. Üstünde, bir dişi aslan postuyla çimenlikten bana doğru geliyordu. Tabii ki de görünür bir giysi değildi bu ama bariz şekilde üstündeydi. Metal sandalyelerden birine sağlam bir şekilde kuruldu ve, "Evans, seninle biraz konuşmak istiyorum," dedi.

Ne zaman bu cümleyi tam da aynı şekilde söylese, kapı dışarı edilecek bir hizmetçi gibi hissederdim kendimi. Şimdi yaptığı gibi, bir sandalyeye kurulur, içine çekmediği sigara dumanını ağzının kenarından üflerdi ve ben, umarım ağzından hayırlı bir laf çıkar, diye düşünmeden edemezdim.

Sonra yüzüne baktım ve ona ne denli haksızlık ettiğimi fark ettim. Zira kadıncağız korkmuştu. Bu kez de kendini bir uçakta öldürmeye kalkmış bir kocayla konuşuyordu. O iyi biriydi ve ödü bokuna karışmıştı.

"Çok üzgünüm Florence," dedim.

"Ah, sevgilim, sorun bu değil; keşke..." Konuşamıyordu.

"Nedir, canım?"

"Bir kez olsun beni arkadaşın olarak görebilmeni dilerdim. Senin düşmanın değilim ben, Ev, şu dünyada tek istediğim şey sana yardım etmek."

"Biliyorum."

"Haydi, çık da gel yanıma otur." Öyle yaptım.

"Evans, tatlım, beni istemediğini, bu evi istemediğini yaşam şeklimizi beğenmediğini söylemiştin. O konuşmayı unutmadım. Fakat şimdi, sana sormak istiyorum -ve beni bir arkadaşın gibi gör, lütfen- ne istiyorsun?"

"Bilmiyorum."

"Onu mu istiyorsun?"

"Kimi?"

"Kimi ha!"

Hiçbir şey demedim. Sessizlik benim güçlü silahımdı.

"Evans, ben senin dostunum. Eğer gerçekten istediğin buysa, onunla olabilirsin; eğer seni gerçekten mutlu edecek şey buysa. Gerçeklerden korkma Evans."

"İstediğim şeyin bu olduğunu sanmıyorum, gerçekten."

"Evans, dostunum ben senin."

Tekrar havuza dalmak geldi içimden. Bunu sezmiş olmalı ki "Şimdi, tekrar havuza atlayayım deme sakın. Ne baş belası bir çocuksun sen!" dedi.

Ne istediğini bilmeyen, bulunduğu ortamdan huzursuz, suskun, kırk dördünde ve siki tutmuş biri olarak öylece oturdum kupkuru yerde. Bu mudur yani, diye düşündüm; yani kafayı kırmak? Çünkü besbelli içimin derinliklerinde bir şeyler bozulmuştu. Bir şey yapmak ya da yapmamak, gitmek ya da gitmemek gelmiyordu elimden. Zar zor konuşuyordum. Sadece, canım

havuzun dibine dalmak istiyordu, o kadar. Fakat eğer bu, kafayı kırmaksa, o da pek kötü hissettirmiyordu, hani. Sadece var oluyordum; amaçsız, isteksiz, dirençsiz; hatta kendi ağırlığımı bile hissetmeden. Süzülüyordum.

"Florence," dedim.

"Evet Evans."

"Hiç," dedim.

Zürafaların sesi yoktur derler; öyle ki boyunları aslanın dişleri arasındayken bile katledildiklerini haykıramazlar.

"Neden Dr. Leibman'la konuşmuyorsun tekrar?"

"Üç kez konuştum. Seansı Ellişerden."

"O, çok duyarlı, akli başında ve anlayışlı biridir, üstelik de naziktir."

"Ben, vahşi, yıkıcı, gaddar ve tehlikeli biriyle konuşmak istiyorum." Florence'a bakıp gülümsedim.

O da bana gülümsedi bir melek gülücüğüyle. O zaman bir kez daha düşündüm "bu kadına niye böyle eziyet ediyorum?" diye. Yok olmalıydım. Seattle'a gitmeliydim. Harbiden! Bu kusursuz kadının hayatına kendi yaşantısını bulaştırmak zorunda değilsin. Sessizce parçalamadan azat et onu!

"Şimdi biraz kestirmek istiyorum," dedim.

"Kimseyi yanaştırmayacağım yanına. Buraya, aşağıya, yastık ister misin, ya da içecek bir şeyler; meyve suyu falan, ne istersen, Ev, söyle bana."

"Yok. Sadece uzanıp uyuyacağım biraz. Yoruldum herhalde. Daha fazla konuşmak istemiyorum."

Oturduğu yere yavaş yavaş yavaş öptüm ve, "Böyle olduğum için özür dilerim. Senin suçun değil bu. Lütfen, seninle bir ilgisi olduğunu düşünme. Sen, harika bir kadınsın," dedim.

Zorlukla nefes alır gibi bir ses çıkardı, olanca kuvvetiyle sarıldı, öptü; dudağımdan öpmeye çalıştı ama ben yapamadım; yap-

madım işte. Ben de ona sarıldım ve, "Teşekkür ederim, teşekkür ederim. Dünyada senden daha iyi bir kız olamaz. Hepsi benim yüzümden," dedim.

"Görüyorsun ya, Evans, Öylece çekip giderek terk edemem ben. Yaradılışım öyle değil. Hadi, git de uyu şimdi."

Döndü ve eve yürüdü. Daha iyi görünüyordu.

Kalktım. Göbeğimi yokladım. Büyüyordu. Babam ve amcalarım gurur duyarlardı göbekleriyle; hatırlıyorum. Şark kilimi tüccarları arasında şişkin bir göbek tek bir anlama gelirdi: başarılı olduklarına. Büyüklüğü de ne kadar başarılı olduklarının ölçüsüydü. Banka hesaplarının indeksi gibiydi bu. Peki ya ben? Fazla kilolarımdan utanırdım. Sınav çekmeye koyuldum. Sonra, aniden düştüm. Karnımda dümdüz zemini hissettim ve neredeyse oracıkta uyuyakalacaktım.

Tanrı vergisi bir yeteneğim vardı. Her an uyuyabilirdim. Florence'la ilk aylarımızda ya da ilk bir iki yıl, kavga edecek kadar birbirimizi önemseydiğimiz günlerde korkunç tartışmalar yaşadık. Bazen Florence öfkeden tüm gece titrerdi. Benim ise uyumu getirirdi bu. O, orada, yatakta oturup, ikinci bir raunt için aranır fakat kavga edecek birini bulamazdı. Bir keresinde öylesine delirmişti ki mutfığa inip bir bıçak kaptı. Gebertecekti beni. Geri döndüğünde ise ben uyuyordum. Uyuyan bir adama yapamazsınız böyle bir şey. Uyurken hepimiz masumuzdur, Tanrı'ya şükür. Özellikle de haksızsanız, uyku, en büyük müttefikinizdir.

Akşam yemeğine kaldırmaya çalıştılar. Kalkamazdım. Tüm bu olanlarla uyanırken başedemeyeceğimi biliyordum. Daha sonra beni yukarı çıkardılar. Yürürken, bir yandan da soyunuyordum. Pijamalarımı giymeden, dişlerimi fırçalamadan kendimi öylece o büyük, güzel, çift kişilik yatağa attım.

Uzun süreli bir ateşkes istiyordum!

Ama yürümedi.

O gece, evliliğimizin bittiği geceydi.

Ne zaman, saat kaçta oldu bilmiyorum. Gecenin ortasında, karanlık ve bilinçsiz olduğum bir saatte uyanmışım. Florence yanı başımda uyuyor, derin derin nefes alıyordu. Evdeki sesleri duyabiliyordum. Şunu dondurup bunu ısıtan, vızıldayıp dönen, tıkırdayan, bir çalışıp bir susan elektronik aletlerin çıkardığı o belli belirsiz sesleri duyduğumu hatırlıyorum. Tüm bu ufak, sadık motorların, biz uyurken sessiz sedasız görevlerini yerine getirmek üzere incelikle tasarlanmış aletlerin tatlı ve huzur dolu bir sesi vardır. Onları dinlediğimi hatırlıyorum. O sıra, rüyamda yataktan düşmüş olmalıyım, çünkü birden, Florence'la sevişmekte olduğumuzu fark ettim, hatırlıyorum. Üstelik yapabiliyordum. Hatta tam da içine girmek üzereydim. O an uyandım, Florence da uyandı. Birbirimize baktık ve ne denli kötü bir şey olduğunu düşünmeksizin çok kötü bir şey yaptım. Bir an, ona baktım ve karım, Florence olduğunu, rüyamda görmekte olduğum Gwen olmadığını fark ettim. Hemen geri çekilip bir hışımla kenara yuvarlandım ve yüzüstü uzandım.

Uzanmış tavana bakıyordu. Ben ise güçlükle nefes alıyordum. İlk kez uyuyamadım. Hayatımın en uzun gecesi idi. Gerçekler su yüzüne çıkmıştı!

Ertesi sabah, günlük rutinimizde gözle görülür bir aksama olmadı. İkimiz de kahvemizi içerken gazete okumayı sever, gazetelerimiz buruşsun istemezdik bu nedenle her sabah iki nüsha *Los Angeles Times* gelirdi kapımıza. Her zaman olduğu gibi sabahlıklarımızla camlı bahçe sehpanızda karşılıklı oturduk. İkimiz de gazetelerimizin ardına sığınmıştık.

Florence'ın kanı çekilmiş gibiydi. Üstünde, kendini iyi hissettiği zamanlar ona çok yakışan gül rengi sabahlığı vardı. Fakat gül rengi aldatıcı bir renktir ve o sabah onun solgun benzini daha bir belirginleştirmişti.

Kahvaltı boyunca tek kelime etmedik. Öyle sanıyorum ki Florence, Dr. Leibman'la görüşmeden tutumunu belirlemek, hatta açık ve güçlü bir tepki ortaya koymak konusunda kendine güvenmiyordu. Zaten o sabah 9:20'de randevusu vardı. 8:30'da giyinmek için yukarı çıktı. Ben bir süre orada oturdum. Artık sınıra dayanmıştık.

Yine, insanın gözünü alan, kurşuni bir gündü. Koyu camlı gözlüklerimi almak için üst kata çıktım.

Yalınayaktım, bu yüzden Florence duymadı beni. Boy aynasının önünde dikilmiş, omuzlarının üstünden baldırlarının arkasını inceliyordu. Fena şekilde bozulmaya başlamışlardı. Deri altındaki tabakalar boğum boğum olmuştu. Kendimi, bir şekilde suçlu hissettim; sanki beraber geçirdiğimiz zaman boyunca bir yerlerde bu durumu durdurmayı başarabilmeli ya da en azından kendisini bu durumun hiçbir şeyi değiştirmedigine ikna etmeliymişim gibi. Fakat yapamamıştım bunu; çünkü bir şeyleri değiştirmişti.

Ona fark ettirmeden çıkayım dedim ama aynadan gördü beni ve alelacele eteğini düzeltti, bir yabancıymışım gibi. Kapıya yöneldim ama beni geri çağırdı. "Parti bu gece," dedi.

"Aman Tanrım, ne partisi?"

"Bir düşünsen, Bennett'lerin hoş geldin partisi verdiklerini hatırlarsın; senin için. Hatırladın mı?"

"Yoo," dedim. "Gidiyoruz yani, ha?"

Karşılık vermedi. Ben de arkamı dönüp çıktım.

Ölümcül bir yara açmıştım yüreğinde.

Yatak odasının kapısına geri döndüm. "Florence," dedim, "üzgünüm." Rujunu sürüyordu.

"Evans," dedi, "eğer gerçekten üzgünsen bu konuda bir şey yapman gerekir; ama senin bir şey yapacağın yok. Bu yüzden lütfen, üzgün olduğuna inanmamı bekleme benden. Artık yaptık-

larının ya da söylediklerinin farkında olduğunu sanmıyorum.” Odadan çıkmıştı.

Havuza indim. Artık orada da güvende hissetmiyordum kendimi. Hem, ne zamana kadar suyun altında durabilirdim ki? Bir Türk hamamına gideyim diye düşündüm. Bir keresinde Luxor’da üç gün kalmıştım ama bunu yapacak cesareti bulamadım kendimde. Ben de giysilerimi çıkarıp trampkene uzandım ve olacakları beklemeye koyuldum. Birinin insafına kalmıştım artık. Tek umudum bir mucizeydi. Belki kıyamet kopardı da kurtulurdum! Belki öldürülürdüm, ya da Florence öldürürdü. Ne bileyim, belki bir deprem olur ya da bir savaş çıkardı. Savaşın, insanları nasıl bu kadar cezbediğini anlayabiliyordum; Savaş onları, içine düştükleri umutsuz durumlardan kurtarır çünkü. Daha doğrusu, tüm kişisel sorunları önemsiz kılar. Türk hamamı fikrinden çok daha iyidir bu; her şey için bir mazeret sunar, her şeyi siler.

Ah, dedim, bir savaş çıksa da kurtarsa beni! Yanlışlıkla bir atom bombası falan atsalar keşke! Gidip Indio’daki bodrumda oturabilirdim.

Uyuyakalmışım.

Uyandığımda Florence, Dr. Leibman’la görüşmesinden dönmüş, havuzun yanındaki koltukta oturuyordu. Bakışları ürkütücüydü. Ya cinayete, ya da intihara meyilli görünüyordu; hangisi, tam olarak bilemiyordum. İşin en korkutucu yanı, beni görür görmez tekrar o kontrollü tebessümünü yerleştirmişti yüzüne. Güzel görünüyordu. Leibman harbiden hak ediyor aldığı parayı diye düşündüm. O sabah, son derece etkili bir iş görmüştü, şip şak. Uyuz kişiliğine rağmen hayranlık duydum ona. Ne kadar sürecekti bu? Florence, yarın 9:20’de kendisini tekrar görmeye gidene kadar mı? Florence’ın her gün kendisiyle görüşmesini sağlıyordu; her ne yapıyorsa etkisi 24 saat sürüyordu -manevi alandaki planlı eskitme.

"Ofise gitmiyor musun?" dedi sakince, kendisini ilgilendirmiyormuş gibi.

"Ne?"

"Ofise gitmiyor musun dedim? Saat dokuz kırk beş."

"Ne ofisi?"

Dönüp yüzünü çevirdi. İçindeki bir şeyi dizginlemeye çalışıyordu; çünkü tüm vücudu bir an için sarsıldı. Oyun oynamayı bırak, dedim kendi kendime, söyle ne varsa da bitsin şu iş.

"Hayır," dedim, "bıraktım."

"Vay, yeni öğrendim."

"Öyle."

"Ne zaman karar verdin?"

"Şimdi, gerçi epeydir düşünüyordum da."

"Ee, ne yapacaksın peki?"

"Bilmiyorum."

"Ne yaptığını bildiğinden emin misin?"

"Ne yaptığını bilen var mı ki?"

"Evans, düpedüz saçmalık bu dediğin! Tanrı aşkına! Evet, var; insanlar bilirler ne yaptıklarını!"

Sonrasında tekrar dizginledi kendisini. Belli ki Dr. Leibman, ona tüm tahriklere karşı sakın kalıp beklemesini söylemişti. Vay anasını, diye düşündüm, onun psikanalisti ben olsaydım, beni bir pompalıyla delik deşik etmesini tavsiye ederdim.

"Tatlım," dedi, "onlara söyledin mi? Yani..."

"Hayır; ama söyleyeceğim, kararım kesin. Bıraktım."

"Ne?"

"Evet; bıraktım. Her şeyi!"

"Beni de mi?"

"Bilmiyorum. Belki. Belki her şeyi. Emin değilim henüz."

"Peki, ben ne yapayım şimdi?"

"Neden bahsediyorsun?"

“Hayatımdan. Benim de bir hayatım olmalı.”

Bir şey demedim.

“Beni hiç düşünmedin, öyle mi?”

“Sanırım hayır, düşünmedim.”

“Seni böyle önemsiz şeylerle meşgul ettiğim için özür dilerim; ama yani mesela, gece olanlarla ilgili ne düşünmeliyim?”

“Gece?”

“Dur, ben söyleyeyim. Kazadan önce, bunun fiziksel bir şey olduğunu düşünüyordum; ne bileyim dolaşımın, testislerin ya da sinir sisteminle ilgili olduğunu. Şimdiyse, işte, yani sapasağlam duruyor orada değil mi? Ama bana gelince... Demek istediğim; kim olduğumu sandın?”

Cevap vermedim.

“Cevap yok, öyle mi? Tamam, benden bu kadar. On üç ay oldu. Ne bekliyordun bilmiyorum. Sen, aradığın her neydiyse, ya da her kimdiyse, bulana kadar benim elinin altında durmamı bekliyordun herhalde.”

“Bu süre boyunca kimseyle olmadım, Florence.”

“Muhtemelen yalan söylüyorsun; ama doğruysa da bu senin sorunun. Artık hem senin yerine hem de kendi yerime oynamayı sürdürmeyeceğim bu oyunu. Sen, yalnız kendini düşünen bir adamsın. Ben de artık kendimi düşünmeye başlasam iyi olacak.”

Yokuşu tırmanıp eve girdi.

O ögle sonrası vaktimin çoğunu küçük kalemde geçirdim. Saat beş olduğunda yapacak bir şey kalmamıştı. Büyük eve dönmek zorundaydım. Florence'ı, saçlarını kuruturken buldum. Parti giysilerini çıkarmıştı. Partiye gideceğimiz sonucuna vardım. Sırf emin olmak için, "Ne giyeyim bu gece?" diye sordum.

"Git, Olga Bennett'e sor. Yeter artık, Evans! Bebek gibi davranmayı kes! Ben kısa bir elbise giydiğimde sen mavi bir takım giyersin. Bir de, senin iyileşmeni kutlamak üzere bir partiye davetli olduğumuza göre, neden vaktinde orada olmak için biraz çaba sarf etmiyorsun?" dedi.

Bennett'lere giderken, yolda pek de sohbet ettik denemez. Yalnız, Florence'ın bir ricası vardı. "İstirahat dönemindeki davranışlarını düşününce Olga'yla Dale'in, senin için herhangi türden bir parti düzenlemiş olması fevkâlade yüce gönüllü bir davranış. Yine de Dale, seni en yakın arkadaşlarından biri olarak görüyor. Şu camiada tek bir savunucun kalmışsa o da Dale'dir. Bu yüzden,

umarım bu gece onlara ayıp etmezsin. Bunu becerebilir misin? Bana bir elveda iyiliği olarak?”

“Elveda mı?”

“E, biz ayrıldık, yanılıyor muyum? Hiç değilse bu konuda anlaşalım.”

Cevap vermedim.

“Yine cevap yok? İyi. İşler tersine dönünce de bu oyunu sevecek misin bakalım?”

Sohbetimizin sonu...

Ne tuhaf bir söz diye düşünüyordum; “yakın arkadaş.” Dale Bennett’i on yedi yıldır tanıyordum. Sayısız pazar tenis oynamışlığımız vardı onun kortunda. Düzenli aralıklarla yemek yemiştik kendisi ve karısıyla beraber. Peki, gerçekten de yakın arkadaş mıydık?

Savaşın hemen ardından Williams and MacElroy, batı kıyısında ilk ofisini açtığında tanışmıştık. O sıralar, reklamcılık işinde geçici olduğuma yemin edebilirdim. Gerçek kariyerimi yapacağım işi aramakla meşguldüm. Birkaç yıl boyunca sinemayla ilgilenmiş, senaryo yazarı olmayı düşünmüştüm. Kolay görünmüştü, özellikle de hayatını bu işten kazanan biriyle tanışınca.

Fakat değildi. O iki yıl süresince yalnızca bir orijinal senaryo satabilmiştim. Adı, “Kızıl Ok”’tu ve Filipinler’deki savaş anılarına dayanıyordu. O dönem Akademi Ödülü’nü yeni kazanmış olan Dale Bennett benimle birlikte bunu filmleştirecekti. Herkes bunun benim için büyük bir şans olduğu kanaatindeydi zira bu, sektörün bir numaralı isminden bir şeyler kapma fırsatı tanımıştı bana. İçime mi doğmuştu nedir, reklamcılığı kenara atmayıp, senaryo yazma işini gecelere bıraktım. Dale de gece çalışmayı yeğliyordu zaten.

Benden beş yaş kadar büyüktü ve tanışır tanışmaz babacan bir tavır takınıverdi. Ben de bunun karşılığında, el pençe durup,

üstüme düşeni yaptım. Çocukluk zamanlarımda bunun, memnun etmem gerektiğini düşündüğüm insanlara karşı takınılacak en iyi tavır olduğunu öğrenmiştim. Dale ile her daim aynı fikirde olurduk. Aynı fikirde olmadığım zamanlar lafımı yutardım. Beraber çalıştığımız bu işteki uzlaşmamız buydu.

Beş aylık çalışma ve Dale'in üstün çabaları, "Kızıl Ok"'un zayıf yanlarını ortaya çıkarmaya yaramıştı, yalnızca. Sonunda Dale, stüdyoya, çalışmayı rafa kaldırmasını tavsiye etmek zorunda hissetti kendini. Çalışmamızın defin işlemi sırasındaki nutkunda, hikâye kurgusu hakkında öğrenecek çok şeyim olduğunu söyledi. Bu alanda devam etmem konusunda da yüreklendirmedi beni. Yazar Departmanı'ndaki masamızı toplarken ana öykümün hiçbir zaman güçlü olmadığını söyledim. Şimdi fark ediyorum ki yalan söylemişim. Bu, hatanın tüm sorumluluğunu üstüme almak demekti ve Dale'in bana karşı daha da babacan davranmasına sebep olmuştu. Beraber koşan köpeklerinkine benzeyen sosyal bir alışkanlık olan ilişkimiz bu şekilde başlamıştı işte. Aslında siyaset, önyargılar, zevkler, havanın ne kadar güzel olduğu gibi konularda aynı fikirde değildim kendisiyle. Tanıştırdığımda Gwen'i bile itici bulmuştu hatta.

Dale yaşlandıkça sinemadaki yeni akımlara ayak uyduramaz oldu. Hatta son birkaç yıldır adam gibi işler bulmakta zorluk çekiyordu. Ne var ki son zamanlarda durumlar, çok tuhaf bir nedenle ondan yana gelişme göstermişti. O gece düzenlediği partinin benim iyileşmemle pek de bir alakası yoktu. Aslında Dale'in milletin gözüne sokarak kutlamak istediği şey, doğum kontrol hapı üreten bir şirketin hisse senetlerinden yaptığı vurgundu. Tanesi ikiden on bin kâğıtla girmişti. Bir hafta önce, "Hoş geldin Eddie" partisi düzenlemeye karar verdiğinde, hisse yetmiş civarındaydı ve yükseliyordu. Bu kâğıt, kendisine dörtte üç milyon dolarlık bir kâr bırakmıştı. İşin tuhaf yanı, herkes Dale'in artık modası geç-

miř bir herif olduđunu dűřűnűrken, yaptıđı vurgun haberi yayılnca, Dale, on beř yıl ۆnce olduđu gibi, sektűrűn en aranan senaristi oluvermiřti bir kez daha.

Dűřűnmekteydim, bu yűzden Bennett'lerin dűnemecini kaçırmıřım. Florence, hafif bir iđnelemeyle uyardı.

"Bu geceki film ne?" diye sordum.

"Muhabbet etmek zorunda değilsin," dedi, "neredeysel gel-dik."

"Muhabbet etmeye alıřmıyorum," diye yalan sűyledim; "merak ediyorum."

"Hiç sanmıyorum. Hem, bilseydim de sűylemezdim. Olga, sana sűrpriz olduđunu sűyledi."

Konu kapanmıştı.

Hemen hemen tűm Hollywood partileri, genellikle henűz salonlara çıkmamıř bir filmin gűsterimiyle zirve yapar. Sohbet tı-kandıđı sırada film imdada yetiřir ve geceyi kurtarır. Bennett'lerin evine adımıımı atar atmaz sűrpriz açıklandı. O geceki filmimiz, daha piyasaya çıkmadan bűyűk yankı uyandırmıř, bir fenomen olmuř *A Cry From the Steeple*'dı. Yűnetmeni, koltuđa kűűk bir dađ gibi kurulmuř, etrafındakilere ahkűm kesen bir herifti.

Dale, yanıma koşup hararetli hararetli selamladı beni. "Bunu uzun sűredir bekliyorduk; senle ben." Koluma girip beni Gottfried Hoff'la tanıştırdı. On yılı aşkın bir sűre boyunca Gottfried Hoff'tan konuşmuştuk Dale ile; ama onunla tanışmamıştım. şimdi, yakından bakınca, karaya oturmuş dev bir transatlantik enkazını andırıyordu.

Dale ve ben, benim ۆykűyű rafa kaldırdıktan bir yıl kadar sonra fark ettik Hoff'u. Dale beni bir edebiyat camiası partisine gűtűrműřtű; o da oradaydı, kafası iyiydi ve Amerikalıların kűltűrel barbarlar olduđunu sűyleyip ileri geri konuřuyordu. Bu laflar, Alman aksanıyla iki kat daha kaba geliyordu kulađa. O gece,

etrafı solcu entellerle ve söylediği her söze âmin diyen şakşakçılarla çevriliydi. Onun vatandaşlarından birinin başlattığı o savaşta, birçok gencin ölümüne şahit olduğum Pasifik'ten döneli çok olmamıştı; bu yüzden de görür görmez uyuz oldum herife. 1941'de Londra'da olan Dale de gördüğü yerde gebertmek istiyordu Hoff'u. Onu elimize geçireceğimize ant içmişti.

Ortak bir düşman, sağlam bir bağıdır. Hoff'a duyduğumuz düşmanlık, ilişkimizi yakın tutmakta diğer her şeyden daha etkili olmuştu. Ayrıldığımızda, Dale, onun hakkındaki yeni dedikoduları getirene kadar unuttur giderdim Hoff'u; fakat Dale hiç unutmadı.

Hoff'un geçmişi hakkındaki her şeyi öğrenerek başladık işe. Yirmiler ve otuzların başları Almanyasında birkaç iyi film yapmıştı. Sonra, Hitler'in başa geçişini rahatlıkla öngörüp (Dale, böyle söylüyordu) kapağı güney Kaliforniya'ya atmıştı. Savaş yıllarının tadını çıkarıyordu orada. (Ben Hollandia'dan Biak'a, Tacloban'a, Luzon'a sürükleniyordum. Dale, V1 -V2 füzelerinden kaçmaya çalışıyordu.) Hoff, birkaç film çekmişti fakat enerjisinin büyük bölümünü partilere gitmekle ve alkışları kabul etmekle harcıyordu. Yaptığı tek hareket ise eğilip reverans yapmaktı. Üstüne üstlük, bronz tenli hatunlardan da istediğini kaldırıyor-du. (Bana Asyalı süprüntüler, Dale'e de Piccadilly'nin bel soğukluğu düşmüştü.) Hoff, çok geçmeden zamparaların şahı olarak nam saldı. Uzun yıllar, Gottfried Hoff tarafından düzülme o bölgedeki kadınlar arasında bir prestij meselesi olarak kabul gördü. Cazibesi kibrindeydi. Dale yıllar boyu, düzenli aralıklarla gelip bana Hoff'un son fethini tüm ayrıntılarıyla anlatıp durdu büyük bir şaşkınlıkla. Çoğu zaman bu, "tatlı" bir kız değil, "çok kıymetli" bir kız olurdu. Görünen oydu ki Hoff, attığını vuruyordu. Onun bu ardı arkası kesilmeyen başarısı bizim intikam duygumuzu daha bir kabartıyordu.

Tabii ki Hoff, diğ er sanatçı muhacirlerin aksine Almanya'ya dönmedi. "Orospu çocuğunun i leri tıkırında tabii burada," demişti Dale bir keresinde. "Pasifik Palisades'de bir ev, Japon kökenli hizmetçi bir çift, artık mumla arasanız bulamayacağınız, kursuz bir ayakçı olan bir e  ve hepsiyle teker teker al kadar olduğ , peşine takılmış bir sürü çıtır; savaşı bu, koduğ mun Almanı kazanmıştı aslında."

Şimdi, Olga'nın partisinde hayatının saplantısından, bu ülke- de yeteneğine, çalışmalarına ve kendisine karşı yapılan haksızlıklardan dem vuruyordu. Tansiyonu fırlamı tı herifin, düpedüz. Suratı kıpkırmızı kesilmiş, boncuk boncuk terliyordu. Ufak, siyah bir çadırdan başka bir halta benzemeyen giysisiyle yanı başında oturan karısı, bir erkek mendiliyle kocasının alnındaki teri siliyordu. Ne konuşuyor, ne gülüyor ne de kaç  atıyordu. G z , yalnız Hoff'u görüyordu.

Dale, koltuğ n arkasından uzanarak Hoff'un elindeki bo u alıp dolusuyla değ ştirdi. Bayan Hoff'un gözünde beliren, kocasına yeni bir içki verilmemesi anlamındaki ifadeyi ya fark etmemiş ya da görmezden gelmeyi tercih etmişti. Hoff, *A Cry from The Steeple*'in yapım aşamasında gördüğü terbiyesizce tutumdan bahsediyordu.

K  e yazılarını okuyan birisi, film hakkındaki her şeyi bilebilirdi. Filmin konusu, piyasaya ilham kaynağı olmuş türden (Dale'in deyişiyle) " sa kılıklı, Meksikalı ama düzgün bir lider"di. Dale'in kardeşi, *The Hollywood Reporter*'da yazıyordu; bu sayede Dale, Hoff'un yapımcısıyla atı malarını düzenli aralıklarla aktarıyordu bana. Hoff, filmin son halini yapımcısına izletmek için d zenlediğ  ilk gösterimde, salona misafir olarak evcil maymununu da getirmiş, bu durumu da hayvanın filme karşı g stereceğ  içgüdüsel tepkiyi görmek istemesi olarak açıklamıştı. Yapımcı, her filminin galasına karısını getirip, kendi deyimiyle onun "içgüdü-

lerine" çok güvendiğini belirtmesiyle nam saldığundan, Hoff'un bu tokadına acayip içlerimışti doğal olarak. (Hoff'un bu çalımını Dale bile takdir etmişti.) Yapımcı, film gösteriminin ardından Hoff'u ve maymununu bir kenara çekip filmin kurgusundan hiç memnun kalmadığını resmi bir ifadeyle belirtmiş züppeye. Dale'in dediğine göre, Hoff'un yalnızca beklediği değil, aynı zamanda da istediği bir gelişmeymiş bu; bir başka kültür skandalı, ABD'yi kamuoyunda yerin dibine sokmak için yeni bir fırsat.

Ertesi gün Hoff, bir basın toplantısı düzenledi. Dış basının tüm temsilcileri oradaydı ve zevkten dört köşe olmuşlardı. Hollywood'un, böyle eşsiz bir dehanın çalışmalarını nasıl baltaladığını haykıracaklardı bir kez daha. Hoff, bu şartlar altında artık filminden umudunu kestiğini ve bir daha seyretmeyeceğini söyleyerek sonlandırdı toplantıyı.

Hoff'un fikrini değiştirmesi için Dale'in ne yapıp ne ettiği bir sırdı; fakat herif gelmişti işte; bir hükmü kalmamış olan filmini izleyecekti ilk defa.

"Nasıl becerdin bu işi?" diye fısıldadım Dale'in kulağına. (Hoff'un, tüm gözleri üstüne çektiği koltuğun hemen arkasında dikiliyorduk.)

"Bunu senin için yaptım," diye karşılık verdi Dale normal şiddeteki ses tonuyla. Hoff'un, hafif sağır olduğunu unutmuşum. "Hepsi, yalnız senin için."

Aslında, Dale kendini düşünüyordu. Artık zengin ve aranan biri olduğuna göre, istediği her şeyi elde etmiş olduğunu düşünebilirsiniz belki; ama öyle değildi. Bu cemiyette tanınmak istiyordu umutsuzca. Bunu itiraf edemezdi şüphesiz; özellikle de kendine; fakat *Cahiers du Cinema* ve *Sight and Sound* dergilerinin kendi filmleri hakkındaki yazılarını okumuştı ve onlardan olumlu bir karşılık görmek için en ufak şansı olmadığını farkındaydı. Bu nedenle, bu durumda elde edebileceği en iyi şey intikamdı. Hoff,

cemiyetin önde gelenlerinden ve dedikodulara bakılırsa şu *A Cry from The Steeple* tam bir felaketti.

Yemeğin hazır olduğu duyuruldu. Bayan Hoff, kocasını ayağa kaldırmak için debelenmeye başladı.

“Seni, yemekte onun tam yanına oturttum bak,” dedi Dale. “Bardağını hiç boş bırakma. Yapımcının, filmi ne hale getirdiğini görünce patlayacaktır. Meydana gelecek patlama, hazırlıklara değsin istiyorum.”

Sonra, bir yandan Hoff’un koluna, bir yandan benim koluma girip bizi yemek odasına götürdü.

Bu kumpasa kaç misafirin dâhil olduğunu hemen anladım. Yemek sürerken bir yandan Hoff’un anlattığı hikâyelere sahte bir ilgi gösteriyorlar, bir yandan da onun duyamayacağı şekilde taklidini yapıyorlardı. Taklit ettiğini çaktırmadan ne kadar ileri gidebileceğini ölçtüğün bir çeşit oyuna dönüşmüştü yemek. Bayan Hoff’a gelince; o orada yokmuş gibi davranıyordu herkes.

Florence, neler döndüğünü çakmıştı ve bundan hiç hoşlanmadığını görebiliyordum. Ne var ki konuyu değiştirmek ya da bu durumu tatlı tatlı gizlemek için sarf ettiği nazik çabalar sonuçsuz kaldı. Misafirlerin, eğlencelerinden geri kalmaya hiç niyetleri yoktu.

Hedefin tam yanına oturmuş her şeyi gözlüyordum; sadistlerin ağzının sulanışını, Hoff’un duyduğu sözleri ve duymadığı sözleri. Yaralı bir hayvanın başına üşüşmüş sırtlanlar gibiydiler. İlginç şekilde, bu adama karşı bir acıma duygusu belirdi içimde; mazlum oluşundandı her halde. Son derece kibirli, son derece benmerkezciydi ve parçalanmak üzere olan bir av olduğundan bihaberdi. Üstelik onun bu saflığı beni kendisine çekmeye başlamıştı. Hiç umulmadık bir biçimde, bir bakıma masumdu o.

Dale, bir Hoff’un boş bardağına, bir de bana bakıyordu. Görmemiş gibi yaptım. Sonunda, “Eddie, Bay Hoff’un bardağı

boşalmış," demek zorunda kaldı. Ben de emri yerine getirdim. Mahcup ve içermiş hissettirdim kendimi. Bayan Hoff, daha önce Dale'e baktığı gibi yalvaran gözlerle bakıyordu bana; ama artık çok geçti. Bardağı doldurmuştum.

Kendime de doldurdum. O andan itibaren, Hoff'un her içkisine eşlik ettim.

Hoff'un zom olduğu zamanlara dair anlatılan hikâyeler geldi aklıma; bir kasa içkiyle, kendisini otel odasına kapatması; kocası, kendisinden habersiz dışarı çıkmasını diye Bayan Hoff'un kapının eşiğinde uyuması gibi. Bu şekilde belli ki düzenli aralıklarla ihtiyaç duyduğu, yeryüzünden silinip gitme arzusunu yerine getiriyordu. Şimdi, allak bullak olmuş yüzü, koca göbeği, siyah çuval gibi takımlarıyla ona bakınca, anlatılan bu ayyaş hikâyelerini başka bir gözle görüyordum. Tüm bunlar, mağrur birinin değil, utanç dolu birinin davranışlarıydı. Hoff'u bu denli terleten şey kibri değil, kendisinden duyduğu tiksintiydi; çok iyi bildiğim bir duygu. Bir leş aşırılmış, yiyip bitirene kadar onu savunmak zorunda olan bir hayvan gibi yutuyordu yemeğini. Ben, önümde duran eti bitiremeyince, benimkini de yemek için izin istedi ve onu da kan ter içinde, bir çırpıda mideye indirdi.

Nedendir bilmem; alnındaki teri silmek geldi içimden. Bayan Hoff, masanın karşı ucuna, kocasının uzağına oturtulmuştu; adam hizmetçisiz kalmıştı yani. Cebimden mendilimi çıkardım ve onun o koca, ıslak kafasını kuruladım. Hoff, teşekkür anlamı taşımayan yan bir bakışla, yardımımı kabul etti. Yeni edindiği bir kölenin hizmetini kabul etmişti yalnızca, hepsi bu. Katlanması zor bir herifti şu, Bay Hoff.

İkimize de birer içki daha doldurdum.

Sonra, Brie peynirinden fırında Alaska'ya geçerken, olanlar oldu. Adama uygulanan şiddet gittikçe küstahlaşmıştı ki birden, daha fazla dayanamayarak, "Of, kesin şunu!" dedim.

İnsanlar beklenmedik bir şey söylediğimi fark edene kadar masadaki muhabbet bir an daha devam etti. Sonrasında tüm salon sessizliğe gömüldü. Bu kez, Dale'e dönerek, "Ne dersin Dale, ha; hadi oğlum, bırakalım oyunu artık," dedim.

Dale, bir süre öylece baktı bana. "Ne dedin, aslanım?" On beş yıldır "aslanım" diyordu bana ve oldum olası bunun küçümseyici bir ifade olduğunu düşünmüş, ancak hiçbir zaman söylememiştim.

"Keselim artık, diyordum, Dale."

"Neyi keselim, aslanım?"

"Ne olduğunu gayet iyi biliyorsun," dedim.

"Yoo, gerçekten anlamadım. Biraz daha açık olur musun, mümkünse? Bir de, ne söyleyeceksen, iyice düşün, öyle söyle."

"Epeydir düşünüyorum zaten ve senden rica ediyorum, mademki ben onur konuyum ve bu domuz avı ben eğleneyim diye sahneleniyor, kurbanı serbest bırakın diyorum."

"Tam anlayamadı-"

"Anladın. Şu Berlin domuzunu kurban etmeden semirtme işine bir son vermeni istiyorum. Ne halt ettiğini gayet iyi biliyorsun, sen."

"Ne yapıyormuşum?"

"Bir söz vardır bunun için."

"Neymiş o?"

"Biliyorsun."

"Yoo, bilmiyorum. Söylesene."

"Pekâlâ, bu iş bana sadistçe geliyor."

"Oh, öyle mi?"

"Aynen."

"Ve bu hoşuna gitmiyor, ha?"

"Zerre kadar hoşuma gitmiyor."

Ağzımı açtığıma pişman olmuşum. En nihayetinde Hoff'la

en ufak dostluğumuz yoktu. Fakat bir kere başladım mı lafı kıvıramıyordum. Hem niye kıvıracaktım ki? Dale'in canı cehennem, diye düşündüm, doğrusu bu. Tüm bu yakın arkadaş ayakları falan nedir yani? Kafam bayağı iyi olmuştu ve kendi kendime, "Dale'i suçlamaya hakkın yok. Yıllar yılı onun arkadaşımı gibi yapmak üstüne vazife değildi senin. Sen de onun kadar sorumlusun bu olanlardan," dedim.

Dale Bennett, Hoff'a döndü ve beni işaret ederek, "Gottfried, söylesene, kendini kurban edilmek üzere semiren bir domuz gibi mi hissediyorsun?" dedi. Tüm salon kahkahalara boğuldu.

Bir an için tansiyon düşmüştü. Hoff, o sıçan kılıklı herif, "Sevgili dostum," dedi (benimle konuşuyordu), "çocuk olma. Neden bahsediyorsun?" Bu "sevgili dost" hitabını abartılı buldum ama tüm Amerikalı erkekleri çocuk gibi gördüğünü sık sık ulu orta beyan ettiğinden, bu sözü şahsi algılayarak gocunmadım.

Eh, senin de canın cehenneme, birader, diye düşündüm kendi kendime ve çenemi kapatıp gecenin geri kalanını bir hiç olarak sürdürmeye karar verdim. Belki eve de erken dönerdim.

Masadan ilk kalkan, Florence oldu ve onu, yanı başında oturan vekilim Mike Weiner takip etti.

Bennett'i, beni tartarken gördüm. Beni ilk nerede oltaya getireceğini hesaplamaya çalışıyordu herhalde. Tam masadan kalktığımız sırada, "Sadizm demişken, aslanım, ne yapıyorsun Florence'a bu sıralar?" diyerek çıkardı ağzındaki baklayı.

"Niye ki?" dedim, tam bir hiçlikle.

"Bu aralar berbat görünüyor da. Vallahi, onu senden daha çok sevdiğimizi söyleyeyim, aslanım; bir de artık resmen iyileştigine göre, arada bir onu da düşünsen diyorum."

Merdivenlerde yaşanan izdihamda ayrıldık birbirimizden. Misafirler, Vahşi Batı meyhanesi konseptinde dekore edilmiş, bir ucunda bar tezgâhı uzanan, diğer ucunda ise kodaman kü-

vetine -ki bu, havuz oluyordu- bir giriş bulunan oyun odasına akın ediyordu. Burada yetişkinler için bir sürü oyuncak vardı; bir slot makinesi, mazide kalmış birkaç çıplak kadının gösterildiği eski moda flipkart filmleri, üstündeki küçük işaretlerin yöresel birtakım göndermelerle tekrar resmedildiği bir sıra tilt makinesi ve tam ortasında Castro'nun kafasının yer aldığı bir dart tahtası. Zeminde, ev sahiplerinin en sevdiği dostlarının portreleri çiziliydi. Elimde koca bir Zephyr sigarasıyla benim resmim de vardı.

Adamlardan bazıları hiç vakit kaybetmeden bar masasına oturup, o beklenen cin içme oyununa başladılar. Aralarında Hoff da vardı; artık etrafını zar zor görebiliyordu. Ayıkken bile adı çıkmış hıyarın tekiydi herif.

Bennett peşimden geldi. Ben oturunca, yanıma oturdu. "Şu meşhur suskunluğunun tam sırası şimdi," dedim kendi kendime.

"Aslanım," dedi Bennett, "Hoff için neden bu kadar endişelendiğini merak etmeden edemiyorum."

İnsanların yavaş yavaş bize doğru yaklaştığını fark ettim. Ağız dalaşı hâlâ en büyük eğlencemizdir, ne de olsa. Dale, kıs-men gittikçe artan dinleyicilerine hitaben, konuşmaya başladı. "Neticede, bir 'Stormtrooper' psikolojisi ve tavırlarıyla kültürel bir komünistten başka bir şey değil o. 1940'tan beri bu ülkede yaşıyor ve filmlerinde bize bok atarak koca bir servet kazandı; bu konuyu yüzlerce kez konuşmuştuk ve aynı fikirdeydik, Eddie."

Ağzımı açmadım.

Dale gülümsüyordu. "Ne dersin?" Herkes bir şey söylememi bekliyordu. Dale söze devam etti, "Onun hak ettiği cezayı aldığını görmenin seni son derece memnun edeceğini düşünmem için birçok neden sunmuştun bana."

Hiç tebessümümle gülümseyip, o Hiç şarkısını tutturdum ıslıklıkla.

"Ee, şimdi ne oldu, Eddie?"

Sessizliğim beni boğmaya başlamıştı artık. İstirahat dönemim boyunca ağzıma geleni söylemenin zevkine varmıştım bir kere. Ne kadar iyi hissettirdiğini unutmamıştım.

O sıra, yeni bir ziyaretçi akını oldu; akşam yemeğinden sonra çıkıp gelenler. Dale'in onları karşılaması gerekti.

İnsanın, kavganın kokusunu alması tuhaf şey. Etrafıma toplanıp Dale'in dönüşünü bekleyenler arasında, Florence'ın birçok giysisini dikmiş olan kurumlu moda tasarımcısı da vardı. Herifin bu kadar kana susamış olduğunu tahmin edemezsiniz ama resmen gözü dönmüştü. Yanında da, menajeri gibi takılan, herif kılıklı karısı vardı ve onun da gözlerine bir boks izleyicisi ifadesi yerleşmişti. Sinema sektörünün yapımcıların eline geçmesi için yapılan girişimlerin lideri olan taşaklı bir yapımcı da vardı. Dünyadaki en geniş Fransız İzlenimciliği koleksiyonuna sahip, kabadayı bir herifti. Karısı da yanındaydı. Metresi de oradaydı; tanınmış bir yapımcının kırgın ve terk edilmiş ikinci karısı ve aynı yapımcının, yine kırgın ve terk edilmiş üçüncü karısı da. Bu ikisi, birlikte güreş müsabakalarına gitmeye merak salmışlardı. Her daim ön sırada, yanyana otururlardı. Artık yaşı ilerlemeye başlamış, saf genç kız havalarında, bir yandan hâlâ kolejli kız rolleri alabilen, öte yandan da zamansız başlamış saç dökülmesinden mustarip sinema yıldız da bulunuyordu orada. Her zaman olduğu gibi yanında da Willingham Otel İmparatoru'nun veledi olan kocası vardı. Veleidin babası ölüm döşeğindeyken ona saat gibi işler vaziyette, kendisinin bütün gün tek yapması gereken golf kulübünün havuzunda takılıp Yahudileri içeri almamak olacak kadar tıkr tıkr işler durumda bırakmıştı bu işi. Onların yanında kraliçe duruyordu; Emily Adams, şehrin en önde gelen kadın eleştirmeni. Sımsıkı destekli göğüslerinden sarkan ağır bir altın haç takıyordu; yanında da gerzek kocası. Tüm bu insanlar kavganın kokusunu almış, sağdan soldan toplanıp sırtlan sürü-

sü gibi etrafımızı sarmıştı. Onlara, Greyhound otobüslerle şehre yeni varmış son yeniyetme oyuncu kafilesi ile bu yeni avların izini sürmüş, şimdi de onlara yapacakları işi gösteren aç kurtlar da ekleniyordu. Tek istedikleri biraz heyecandı.

"Bu herifin incittiği, fena şekilde incittiği kızların isimlerini söyleyebilseydim sana keşke," dedi Emily Adams. "işin iç yüzünü biraz olsun bilseydin, ona böyle acımazdın."

Şu kaltağa tam bir şeyler söyleyip tüm akşamın içine sıçacaktım ki zor tuttum kendimi; tam zamanında frene bastım ve alışkanlığım olduğu üzere Florence'a bakındım.

Daha önce görmediğim bir adamla oturuyordu. Yalnızca Florence konuşuyor, bu yeni hayranı da onu ağzı açık dinliyordu. Florence'ın tutturduğu yolu çakmıştım.

Florence meşgul olduğu için ev sahibemizin yanına oturup, "Olga, bir el atsan olmaz mı? Kocan kavga etmeye çalışıyor benimle; benim ise hiç niyetim yok," dedim.

"O zaman, git, özür dile."

"Ne için?"

"Eddie, neyin var senin? Aklını falan mı kaçırdın? Yemekte herkesin önünde Dale'e sadist dedin, hem de onun evinde. Alttan almasını mı bekliyordun? Yaptığın kazadan beri, Florence'ın en sevdiği arkadaşları dâhil, seri görmeye gelen herkese hakaretler yağırdın. Sorumsuzca, ağzına gelen ne kadar çirkin söz varsa söyledin. Florence'a olan bağlılığımızdan ses çıkarmadık fakat kaza geçti gitti, Eddie. Bu partiyi de işte tam da bu sebeple düzenledik, sınırı çizmek için. Şu dakikadan sonra söylediğin her sözden sorumlusun; ya çıkar ağzındakini, ya da çeneni kapat. Çünkü Florence'ın, her yaptığını affediyor olması bizim de affetmemiz gerektiği anlamına gelmez. Dale'le ikiniz en eski ve en sıkı dostlar olmasaydınız şimdiye çoktan kapı dışarı etmişti seni. İkinci kez böyle bir laf ettiğinde Dale sana sağlam bir tane patlat-

mazsa ona da saygım kalmaz. Şu an olduğun kişiden bıktım artık; buradaki diğer herkes de öyle. Bu şehri ve bu güzel insanları sürekli diline dolmandan usandım. Cennet bahçesindesin burada; fakat sen kendini zehirli sarmaşıkların arasında sanıyorsan, mızızmızlık edip durma; uza!”

Öfkeden kudurmuş şekilde kalkıp yürüdü; sonra geri döndü. “Eddie, bu camiadaki en iyi dostun Dale. Kendine gelsen iyi edersin.” Elimden tutup beni Dale’in yanına götürdü. Özür dileyecektim.

Hoff’un seks hayatının ayrıntılarını anlatması için Emily’nin göğsüne silah dayamak gerekmiyordu, belli ki. Olga, söyleyeceğim bir şey olduğunu belirtmek için Dale’le göz göze gelmeye çalışıyordu.

O sırada Dale, “Ah, Emily,” diyordu, “sevgili Emily, ne kadar kibarsın. Köşe yazılarının başarısı da buradan geliyordur eminim; ama şurada dost meclisindeyiz, o yüzden gelin, açık konuşalım bu gece. Bay Hoff’un ortalık mallarına düşkün olduğu besbelli. Bunun basit bir sebebi var; artık ancak böylelerini düşürebiliyor çünkü. Sonuncusu da Gwen adında bir kevaşeymiş anladığım kadarıyla, Gwen Hunter’dı herhalde. Kırk İkinci Cadde’deki, Broadway’deki metro girişi kadar yarığı varmış ve bir o kadar insan da girip çıkmış. Fiyatına gelince, teşbihte hata olmasın, tek bir bozukluk edermiş. Bana mı seslendin Olga? O yanındaki de kim?”

Olga, bizi bir araya getirmek istediğinden emin değildi artık. Tabii ki de Gwen, Hoff’la tanışmış olamazdı.

Dale kalktı ve kalabalığın ortasından bana doğru yürüdü. Bekliyordum.

Tam o sırada hizmetçi gelip, “Bayan Bennett, yukarıda film hazır,” dedi. Normal şartlarda Olga’nın, misafirleri sinema odasına alması bir saat alırdı fakat bir Dale’i süzdü, bir beni süzdü ve

parmak uçlarında yükselip, "Gösteri zamanı! Film zamanı, haydi, millet!" diye bağırdı.

Daha yeni yeni Hoff'tan bahsetmeye başlamış cin fondipçileri arasında homurdanmalar oldu fakat Olga ısrarcıydı. "Kalkın, kalkın, hepiniz!" Beni de tutup merdivenlere sürükledi ve omzunun üstünden seslendi; "Dale, sevgilim, Bay Hoff'u da getirir misin?" Kan beynime sıçramıştı. Kalbim çarptıkça göğsüm sızlıyordu.

Olga elimi bırakmadı.

Herkes Hoff'a yakın oturmaya çalışıyordu. Dale, onu en ön sıraya oturttu. Oturabilen diğerleri de etrafına yığıldı. Geri kalanlar ise, yan tarafta, Hoff'un vereceği tepkileri izleyip kafa bulabilecekleri bir yer arıyordu.

Işıklar söndü.

Şamatanın başlaması çok sürmedi. Jenerik müziği, Hoff'un bestelettiği değildi. "Benim müziğim değil bu," diye geveledi. "Ne yapmışlar müziğime?" dedi daha bir telaşla. "Buna müsaade edemem." Herkes güldü. "Aşırı duygusal bu!" Gittikçe belirginleşen Alman aksanıyla söylemişti bunu, "Vıcık vıcık Yahudi duygusallığı, resmen!" Hoşlanılması zor herifiti hakikaten şu Bay Hoff.

"Benim bakış açımda böyle bir duygusallığa yer yok!" dedi, Alman domuzu sesiyle. Herkes gülmekten katılmıştı artık. Bu gece çok başarılı geçecekti.

Film başladı. Büyük ölçüde yeniden düzenlenmişti, tabii. İncil'le olan paralelliğin altını çizerek bir anlatım eklenmişti başa. "İğrenç!" dedi Hoff. "Bok gibi!" Ardından, yapmacık bir tonda konuşan, duyar duymaz herkesin tanıyacağı, ünlü bir televizyon şahsiyetinin, takiyeyle secde eder gibi okuduğu sound-track çalmaya başladı.

"Ağzına sıçtığımın piçi," diye homurdandı Hoff.

Onunla hemfikir olduğumu söylemeliyim.

Fakat diğerleri değildi. Bu sefer kahkahalara, tıslamalarda da

eşlik etmişti. Özellikle de Emily'ninkini duyabiliyordum, "Sessiz olsanız da filmin tadını çıkarabilsek, Bay Hoff?"

O esnada Hoff, favori sahnelerinden birinin ("çağımızın kültürü olan Çorak Topraklar" -Hoff'un yabancı basınla yaptığı mü-lakatta ifade ettiği üzere- simgelemesi için bir araya getirilmiş ce-setler, iskeletler, kurukafalar ve bunun gibi ölüm imgeleriyle dolu Meksika çölünün, 360 derece geniş plan çekilmiş sahne) kesilmiş olduğunu fark etti.

"Geniş açım nerede?" diye haykırdı ayyaş deha. Doğrudan, orada oturanlara sesleniyordu. Bir Ernst Toller kahramanı eda-sıyla dikilmiş parmak sallıyordu. Bir kez daha o düşmanca tavırla karşılandı. "Keser misin sesini lütfen... otur... şşşt!"

Hoff sakinleşecek gibi değildi. "Geniş açımı ne yaptınız?" diye feryat etti. Yabancı basına tüm ayrıntısıyla anlatmıştı o sahneyi. "Üç yüz altmış derece. Arka plan ışıklandırılmış; bunu nasıl yap-tığım, benim sırrım." En azından bu kadarlık çekimi bozulma-mış olarak göreceklere söz vermişti. Acı acı ciyaklayarak sırala-rın arasından geçip makine odasına koştu. Makinisti, bir makara-yı atlamakla itham ettiği duyuluyordu.

"Dale, şu adamı evine yollar mısın hemen," dedi Emily pembe göğüslerinden sarkan haçla. "Filmi beğendim ama burada durup onun..."

Hoff, bir hışımla salona döndü. "Mahkemeye vereceğim onu!" diye seslendi herkese. "Eğer bu ülkede hâlâ hukuk varsa bu aş-ağılık, adi tüccarı yola getireceğim." O sırada, ağzından "Yahudi" kelimesinin çıktığını duyanlar da olmuş, ben duymamıştım.

"Kimden bahsediyor bu Hitler mağduru?" diye fısıldadı birisi Olga'ya.

"Yapımcısından herhalde," diye cevap verdi. Sonra da bana dönüp, "sen de bu adama sempati duyuyorsun Eddie, ha?"

İsa kılıklı Meksikalı Düzgün Adam'ın sahnesi gelmişti.

Hoff'un amacı, bu karakteri tam da filmin yükseliş noktasında sarrafları ibadethaneden (taşrada bir Meksika katedraliydi) kovduğu sahnede takdim etmektir. Anlaşılan, kahramanın ders verir konuşması yapımcı tarafından baştan sona tekrar kaleme alınmıştı. Dale'in bana aktardığı dedikoduya bakılırsa yapımcı, Hoff'un orijinal metnini, "Bay Hoff, insanların zengin oldukları için kötü olduklarını söylemeye çalışıyor," şeklinde yorumlamış ve "bu fikrin Amerika kamuoyunda kabul göreceğini düşünmüyorum," demiş. Şakası da yokmuş, yani. "Dahası," diye devam etmiş, "Bay Hoff'la ödeme konusunu konuşurken kendisi her kurşun hesabını yaptı. Hatta okunaklı bir İngilizce'yle adını bile doğru düzgün yazamayan karısı için bir sekreterlik işi bile istedi. Dışarıya karşı, paraya kıymet vermezmiş ayakları yapıyor ama aslında kendisi sıkı pazarlıkcıdır ve yeşilleri de bayağı sever."

İşin doğrusu her neydiyse, yapımcı, konuşmayı baştan aşağı değiştirmiş, bu yeni versiyonu da bizzat kendisi yönetmiş, "İsa'nın daha bir Hristiyan'a, daha az bir komüniste benzemesi için," demişti.

Yeniden kaleme alınmış sahne geldiğinde, Hoff projeksiyon ışınının ortasına dikilip kollarını savurarak, "Sıçarım böyle işe! Kapatın şunu! Benim değil bu!" diye bağırırdı.

Bunun üzerine Emily, yağları bingıldayarak ayağa kalktı ve, "Dale Bennett, ya o gider, ya da ben; seçimini yap," dedi. Artık diğerleri de Hoff'a söylenmeye başlamıştı. O ise, duvarın ardındaki makiniste bağırıyordu, "Kes şunu! Hemen!" (Haman!) O, şiveli "Haman!"ın üstüne bir kahkaha tufanı koptu, öte yandan da öfke dolu sesler yükseliyordu.

"Ne gülüyorsunuz?" diye sordu Hoff, doğrudan seyircileri hedef alarak. "Ne gülüyorsunuz, domuzlar, sizi?" (Cesaretine hayran kalırdınız.) Bunun üzerine, gülmekte olanlar daha bir katıldılar. Bir erkek sesi duyuldu aradan: "Geberteceğim seni, Nazi

piçi!” Birileri de benim vekil Mike Weiner’ı tutmaya çalışıyordu, bıraksalar öldürecekti herifi.

Hiçbir şey gözünü korkutmuyordu Hoff’un. Herif, gülünç, absürt, rezil, aşağılık biriydi. Mike Weiner’ın onu öldürmek istemesi için sebeplerin geçerli olduğunu bilsem de Hoff’un çektiği acı, beni ona yaklaştırıyordu. “Saygısızlık bu!” diye bağırdı salondaki herkese. “İnsanlığınız nerede sizin? Hayatımın bir parçasını kopardılar benden, katiller!”

Şakacılık maskesi düşmüştü artık. Hoff, kendisini yuhalayan bir salon dolusu insanla karşı karşıyaydı. Sonunda, filmi durdurmak için yapabileceği tek şeyi yaptı. Dergi sehпасının üstünde duran bir zarf açacağını kaptığı gibi perdeyi paramparça etti.

Sonra da kendisini yuhalayanları yara yara, sanki tebrikleri kabul ediyormuş gibi el sallayarak yürüdü. Biri çelme taktı. Düştüğü yerden kalkıp gülümsedi ve abartılı bir reverans yaptı. Yalnız bu hareketinden dolayı bile biraz olsun sevgi duyabilirdiniz ona. Sonrasında, Amerikalılardan daha fazlası beklenmez, diye düşündüğü yüzünden okunan, başı önünde, sessizce kendisini takip eden karısıyla evden ayrıldı.

Tüm o isteri ve kahkahalar arasında, daha sakın, daha makul bir tepki de vardı. “Bizim hatamız,” dedi ihtiyar bir Western yıldızı -oturaklı, yaşlı başlı bir adamdı- “böyle insanların film yapmasına müsaade etmiş olmamız.” Koro halinde onay aldı bu analiz.

Işıklar açıldı. Makinist çıkıp perdeye baktı, Olga’yla çarşaf getirip raptiyeyle duvara tutturma konusunu tartıştılar.

En çok gülen keyifli çoğunluk alt kattaki bara yöneldi. Kinciler ise orada kaldılar. Salon aniden son derece sessiz ve gergin bir havaya büründü.

Kendimi köşeye sıkışmış hissettim. Olga, makinistle beraber salondan ayrıldı. Ortama hızlıca bir göz gezdirerek Florence’ı ara-

dım. Kaybolmuştu. Ona sarkıntılı olan herife baktım. O da yoktu. Salonda kalanlar arka tarafa toplanmıştı. Sessiz sessiz, dikkatle konuşuyorlardı. Ne dediklerini duyamıyordum ama konuyu anlamıştım.

Yabancı bir ülkedeki düşman casusu gibi hissettim kendimi. Aynı zamanda çok, çok bunalmıştım. Kırk beş yılı baharındaki gibi; Kuzey Luzon'daki Villa Verde yolunda geçen elli iki günün, Kızıl Ok birliğinin bin seksen askerini kaybettiği seferin ardından kendimi cepheadeki ilkyardım hastanesinde bulmuştum. Bir çocuğun bacağına saplanmış şarapnel parçalarının çıkarılışını izliyor, parçaların metal bir kaba atılırken çıkardığı sesi dinliyordum; ting, ting, ting. Silahlı Kuvvetler Radyosu'ndan o büyük haber, Avrupa Zafer Günü duyurulmuştu. Fakat kimse iplemedi. Herkesin aklındaki tek şey "Ne zaman çıkıyorum buradan?" sorusuydu.

Migren ağrımın tutmak üzere olduğunu hissediyordum. Üstelik çok içmiştim ve çarpmaya başlamıştı. Başımı ellerimin arasına alıp öylece oturdum oraya. Yalnızca unutulmak istiyordum, o kadar.

Ne var ki Dale'in beni unutacağı yoktu.

"Ne diyorsun Eddie?" dedi.

"Hangi konuda?"

"Az önce Hoff'u savunuyordun; şimdi ne düşünüyorsun?"

Beni süründürmek istiyordu.

Başım iyiden iyiye ağrıyordu artık.

"Söylesene, Eddie," diye ısrar etti Dale. "Ne düşünüyorsun?"

"Hoff'un bizlerden daha kötü biri olduğunu sanmıyorum.

Bence, burada her şey bir."

Bu sözümü sakın karşılamıştı Dale. "Burada derken neyi kastediyorsun, Eddie?"

"Ne diyorsam onu kastediyorum."

“Burada, Amerika’da mı diyorsun; burada, Kaliforniya’da mı; burada sinema sektöründe mi; yoksa burada bu salonda mı? Burada nerede?”

Kalkıp dışarı yöneldim. “Ben eve gidiyorum,” dedim.

Vahşi hayvanlar gibi üstüme geliyorlardı. Birçok kişinin ağzından çıkan uzun, karmaşık tek bir cümle gibi geliyordu kulağıma konuşulanlar: Hak ettiğini buldu şu çürük ahlaklı... Filmelerimizi bunun gibi namussuzlara çektirirsen şehrimizin burnu boktan kurtulmaz tabii... Avrupa’nın çürümüşlüğüne yer yok burada; bu ülkede insanların artık sinemaya gitmeyişiinin nedeni bu işte... Bizim endüstrimiz aile temelleri üstüne kuruludur... Bunun gibi şerefsizler zinayı matah bir şeymiş gibi gösterirler... Berlin’in tüm o cinsel sapkınlıkları ve çocuklarımızın yoldan çıkması fikirlerini buralardan alıyorlar işte... Hata bizde çünkü ödülleriimizi hep bunlara verdik... Şu, New Yorklu eleştirmenlere ahlaksızlık göster, alkış tutsunlar... Sıradan, düğün bir Amerikan ailesini anlatan filmlerimize ne oldu... Bosley Crowther’ın baltasını yedi... Burası, hâlâ bir Hıristiyan ülkesi, değil mi?

İnme geçirecekmişim gibi zonkluyordu başım.

Niyetim, Hoff’u savunmak değildi; kendimi rezil etmeye niyetim yoktu yalnızca; onlar ise beni süründürmek istiyorlardı.

Zonklayan başımı sallamak istemiyordum. Ortalarına oturdum ve bildiğim en nazik biçimde konuşmaya başladım. Sakince konuşuyor ama doğruyu anlatmaya çalışıyordum. Neden olmasın, diye düşündüm; burada işim bitti her halükârda.

“İlk taşı atan bu salondan biri olmamalıydı, diye düşünüyorum,” diye başladım söze. “Çünkü ben bombok bir hayat geçirdim, doğru fakat bu bombok hayatın bir bölümünü bu salondaki birkaç bombok kızla geçirdim; öyle değil mi? Ha, Betty, hatırlıyorsundur?” Bir TV programı yapımcısının karısı, herkesin, bir

zamanlar takıldığımızı bildiği bir kadına seslenmiştim. Kırkına merdiven dayadığı şimdilerde bile bazı bekârların not defterinde adı kayıtlıydı. “Değil mi, Betty?”

Sonra, bir diğer kadına döndüm. Onu tanıdığımda incecik bir şeydi; ama şimdi gülleci gibi iri yarı bir şey olmuştu. Ona da birkaç anımızı hatırlatacaktım ki durup, “Neyse, isim vermeyi bırakalım. Diyeceğim, hepimiz unutarak yaşıyoruz, bu yüzden sessiz kalma hakkımızı kullanalım iyisi mi. Kızlar, buradaki birçoğunuzla birlikte oldum; hatırlıyorsunuz değil mi? Hepimiz aynı tribünlere oynadık; yani ben şimdi kiminle ne zaman nerede ne sıklıkla ne yaptığımızı, Nielsens döşeli yatak odalarınız nasıldı, söyleyebilirim. İsim verdiğim için özür dilerim, Betty. Belki, bu geceki bu büyük ahlak gösterisini sergilememeliydik; ya da, ne bileyim, sergilemek zorunda kaldık. Belki de hepimizin yaptığı gibi rol yapmak zorundaydık -mesela siz kızlar, hepiniz kocalarınıza rol yapmak zorundasınız- çünkü kendimizi her gün olduğumuz kişi olarak gösterirsek, kim katlanır ki bize? Söylediğim şey şu ki bence Hoff gibi diğer grotesk figürlere karşı nazik olmalıyız. Çünkü hiçbirimiz ondan daha iyi değiliz.”

Öfkeden kudurmuşlardı; ama bir kişi bile konuşmadı, Emily bile. Kaliforniya’ya ilk geldiğimde Florence, evimizi ve eşyaları elden çıkarmak için Doğu’da kalmıştı ve bu bana etraftakilerin tadına bakma fırsatı vermişti. Herkesin izlediği yolu izledim ve yoldaki duraklardan biri Emily’di. Tırmanışına yeni yeni başlıyordu ve bunu yaparken bilindik bir yol izliyordu; ama izlerini çoğu kimseden daha zekice gizliyordu. Öyle ki onun da dili tutulmuştu bir anda.

İmdatlarına film yetişti. Makinist çarşafı gerdi ve hasır şapkalı İsa’nın serüvenleri yeniden oynamaya başladı. Köylüler, kaktüslerin arasında kovalıyorlardı onu ve başlarında Pilotes adında bir piç vardı, Romalı vali Pontius Pilatus yani; çaktınız değil mi?

Herkeste filme karşı büyük bir ilgi kabardı birdenbire.

En tuhaf tepki de Dale'inkiydi. Orada öylece oturmuş, en yakın arkadaşının yüzünü inceliyordu; gözlerini bana dikmişti. Benim için gitme zamanının geldiğini anladım. Onu başımla selamlayıp kalktım.

Tepki vermedi.

Tüm yaşananlar tarihe karışabilirdi; tam kapıdan çıkarken Betty'nin -tam bir aptal gibi adını zikrettiğim Betty'nin- kocası peşimden gelmeseydi. Adam, bir televizyon yapımcısıydı ve tam arkasında da bir zamanlar dövüşçülük falan gibi bir şey yapmış olan İtalyan menajeri vardı. Menajerlik işinden pek anlamazdı ama gülmek için yanınızda bulundurabilirdiniz herifi. Alay konusu olduğu üzere, film tanıtımına gelen ziyaretçilere pezevenklik hizmeti sunan tayfanın şefiydi. Neyse, bu ikisi ele aldı beni. Yapımcı, televizyon şovlarında olduğu gibi ceketimin yakasından tuttu. Sanatın hayat bulması gibi bir şeydi bu. Beni sarsarak, karısı Betty'le ilgili ima ettiğim şeyden (ima mı?) hiç hoşlanmadığını söyledi. Ben de özür diledim. Fakat bunu yaparken gülümsemiş miydim, hatta gülmüş müydüm, ne... Bu, herifi çileden çıkardı. Özrümü geri çevirdi. Ayrıca, arkasında da menajeri vardı; insana güç verir bu. Gevelediğim lafların pis bir yalan olduğunu falan söyledi; dikkatim dağılmıştı o sıra. Salondaki herkes adına, bu kadar ileri gitmeme nasıl müsaade edildiği hakkında esip gür-lüyordu. Konuştu da konuştu. Ne diye böyle kahramanlıklara soyunduğunu anlayamamıştım; tek yapacağı, bana bir iki tane patlatmaktı; böylece, karısının onuru, o köhnemiş kavram, toplum gözünde karısına iade edilmiş olurdu. Bana bir iki tane sal-lamasına da izin verecektim hani; ulan, adam haklıydı ne de olsa. O ise beni azarlayıp duruyordu ve başım koca, çürük bir diş gibi zonkluyordu. Ee, sonunda sol elimi yumruk yaptığım gibi herifin tam burnuna geçirdim bir tane. Gerisin geri, lap diye menajerin

kucağına düştü. Menajer de işverenini yavaşça oturtup üstüne atıldı. Betty'nin intikamını öyle kahramanca almıştı ki, daha sonra kadın onu, en iyi bildiği yöntemle, bizzat ödüllendirecekti.

Tüm bunlar olurken film de oynuyordu. Bazıları koltuklarını çevirip kavgayı seyretmeye koyulmuştu. Tabii buna kavga denirse, yumruğu yiyen hep bendim. Sanki o anda oynayan iki filmden daha ilgi çekici olanı buymuş gibi oturmuş izliyorlardı. Herhangi bir filmi durdurmaya çalışacaklarından daha fazla gayret sarf etmediler durdurmak için. Ne de olsa olan onlara olmuyordu, onların canı acımıyordu. Bu insanlar profesyonel birer seyirci, diye düşündüm. Onlara göre cinayet, tribünler için yapılan bir spordu.

Bir ara, yediğim yumrukların arasında, birkaçının araya girmeye niyetlendiğini fark ettim. Onları alıkoyan ise Dale Bennett'in, bana olanları sert bakışlarla seyretmesiydi. Davama o başkanlık ediyordu.

Menajer, kime, gerçekten ne için vurduğunu bilmeden yumrukluyordu beni. Betty'nin onuru umurunda değildi ve bana karşı olmasını gerektirecek bir şey yoktu onun için. Genel bir isteği yerine getiriyordu yalnızca. Onun işiydi bu; hepsinin temsilcisiydi. Birtakım medeni kurallar sebebiyle onların yapamayacağı şeyi yapıyordu; yüzde onluk gayrimeşru iş.

Menajerin nefes nefese kaldığını fark ettim. Bir parça güç topladım; en azından tek bir yumruğa yetecek kadar ve tam midesine oturttum bir tane. Canını çok yakmış olmayabilir ama kesinlikle fena halde dumur etmişti herifi çünkü Mike Weiner'ın beni kurtarmaya gelmesine ve benim de evden çıkmama yetecek kadar bir süre geri bastı ve bakakaldı. Mike'la İtalyan herif arasında ne yaşandı hiç öğrenemedim fakat olay, olması gerektiği biçimde kapanmıştı: işverenleri için dövüşen iki menajer.

Biri kafama çivi çakıyordu sanki. Arabayı nereye park ettiği-

mi hatırlayamadım. Tek bir şey gitmiyordu gözümün önünden: Dale'in, salondaki herkesi insanlıklarından uzak tutan soğuk bakışları. Herkes, katlime rıza göstermeye hazır biçimde öylece oturmuştu yerinde.

Soğuk, nemli hava iyi gelmişti. Hepsinin canı cehenneme, diye düşündüm. Beni öldüremeyecekler, hiçbir; bilinçli ya da bilinçsiz istekleriyle ya da umursamazlıklarıyla. Çünkü beni öldürmeye muktedir, ölümünden sorumlu birisi varsa, o da bendim. Üstelik Triumph'umun ya da Cessna'mın içindeyken değil; fark edilmeyecek bir yolla, çok daha sessiz, çok daha ölümcül ve korkunç bir yolla. Dale'e karşı on dört yıllık suskunluğumla mesela. Kendine ihanettir bu. Kendini katletmektir. Özünü inkârdır! Geçen gece Florence'la yaşadığım şey de özümü inkârdır; intihardır.

Sonrasında, Florence'la yatakta geçirdiğim o geceyi tamamen farklı bir açıdan görmeye başladım. Yüzüstü dönüp hâlâ yaşıyor olduğum gerçeğini inkâr ettiğim sırada, bunu bastırmaya çalıştığım da, aslında yıllardır yapmakta olduğum bir şeyi yapıyordum yalnızca: Kendi yaşam ifademi yadsıyordum. Şöyle hissetmemeliyim, böyle düşünmemeliyim, şöyle hissetmeli, böyle düşünmeliyim diyordum. Hâlbuki artık öyle hissetmiyor, hissedemiyordum, elimde değildi. Hepsinden önemlisi, Gwen'le ya da herhangi bir başkasıyla yaşadığım şeyleri, yaşanmamalıydı hatta yaşanmadı gözüyle görmeye çalışıyordum. O eski Leadbelly şarkısında olduğu gibi kendi adımı yadsıyor, böylece kendimi bir kazadan çok daha ölümcül ve kesin bir yolla katlediyordum. Kazadan canlı çıkarmışlardı beni ancak içime sığmayan yaşamı öylesine uzun süredir bastırıyordum ki birkaç ay daha geçmiş olsa ölümüm ke-sindi. Gerçekten de kıl payı kurtuldum.

Arabayı nereye park ettiğimi hatırladım ama orada yoktu. Herhalde Florence götürmüştü. Taksiyi nereden çağıracağımı bilmiyordum; ancak Bennett'lerin evine dönüp telefonla çağırabi-

lirdim. Ben de, iki kilometre de olsa yürüyeceğim, dedim. Fakat durduğum yerde basbayağı sallanıyordum. Polisler beni bulduklarında, Crescent Caddesi'nin orta şeridinde, hayali bir şeye yumruk sallayarak yürüdüğümü söylediler. Kim olduğumu öğrenmek için beni sorgulamak istediler, ne var ki cevabı bilmiyordum. Ceplerimi yokladılar. Cüzdan taşımaızdım. Nereye gittiğimi sorduklarında, beni kurtaracak bir felaketin peşinde olduğumu söyledim. Evimin nerede olduğunu sorduklarında, bir evim olmadığını söyledim. Tüm bu süre zarfında sürekli, "Tamam, yetti artık!" deyip duruyordum. Polisler epey sabırlıydılar doğrusu. Hatta, neredeyse özür diler gibi, sakinleşmem için beni bir yere götürmelerinin, sonrasında da gözaltında tutulmamın iyi olacağını söylediler.

Karakola giderken, devriye arabasında uyuyakalmışım. Daha sonra, birkaç adamla bir odadaydım, orada da uyudum. Sonra bir adamın seslendiğini duydum, "Anderson? Edward Anderson burada mı?" Daha sonra öğrendiğime göre, "Hayır, burada değil," diyerek kendimi ele vermişim. Florence, "Bu, odur," demiş.

Eve döndüğümüzde, beni Florence uyandırdı. İlk iş, Westchester'daki kardeşim Michael'ı aramam gerektiğini söyledi. Tüm gece bana ulaşmaya çalışmış; acılmış. O sırada Florence telefonla ulaşmıştı ona. Michael, tam o esnada, hastaneye gitmek için evden çıkmak üzereymiş. Babamın zatürreye yakalandığını söyledi. Doktorlar, zamanında müdahale etmişler ancak o yaşta her hastalığın ciddi olduğunu da belirtmişler. Yine de, kendisine mucizevi ilaçların verildiğini ve meraklanmamamı söyledi; yalnız bir şey daha vardı. Babamın arteriosklerozu ilerlemişti ve bu, halüsinasyona sebep oluyordu. Son birkaç gündür benim kapının önünde, hastanenin koridorunda olduğumu sanarak sürekli bana seslenip durmuş. Birkaç kez de sanki odada yanıdaymışım gibi benimle konuşmuş. Hatta bir keresinde de Michael'a çıkmasını,

benimle özel bir şey konuşacağını söylemiş. Belli ki bana bir an önce söylemek istediği bir şey vardı. Yaptığım işe ve konumuma epey imrenen Michael, acaba, yani mümkünse hemen, bir mahsuru yoksa, doğuya gelip gelemeyeceğimi sordu; gelebilirsem çok iyi olurdu ama gelemezsem de endişe etmememi, en azından şimdilik çok ciddi bir durum olmadığını söyledi.

“Aha, işte!” diye düşündüm, beklediğim felaketti bu. Çok da tercih edeceğim türden bir felaket değildi, yani Tanrı biliyor ya; ama her neyse, gelmişti işte!

İlk uçakta yer ayırttım; öğlen kalkıyordu. Güneş yükselmekteydi, kentin üstündeki duman dağılmıştı. Havuza indim. Bu bir veda ziyareti olacaktı ama henüz bilmiyordum. Gömleğimi çıkardım, trampoline uzandım ve uyuyakaldım.

Uzun sürmedi. Ellen beni gayretle sarsıyordu. Korkusunu sezinliyordum, ben de korkuya kapıldım. Aklımdan geçen ilk şey Florence'a bir şey olduğuydu. "Durumu kötü mü?" diye sayıkıldım. Hâlâ uyuyordum.

Uyandırana kadar sarstı. Sekreterim Sylvia'nın burada olduğunu söyledi. Her ay yaptıkları üzere, Florence'la bir araya gelip hesapların üstünden geçtikleri gündü.

"Annemi uyandırsam mı uyandırmamam mı bilemedim," dedi Ellen, "ben de odasına gidip kapısını araladım. Tuhaf tuhaf sesler çıkarıyor, baba."

Fırladığım gibi yukarı çıktım. Florence uykusunda ağlıyordu. Koca bir meşe dalı kopup parçalanırmışçasına korkunç iniltiler yükseliyordu yattığı yerden. Onu tanıdım tanıyalı böyle ağladığını duymamıştım hiç. Oldum olası acısını belli etmemek konusunda son derece dikkatli davranmıştı.

Sert bir adam olan babası, karısını sulu göz olduğu için horgürdü. Ailenin tek çocuğu olan Florence da babasının istediği

gibi biri olmaya çalışmıştı hep. Bir oğlan çocuğu olmadığı için, göğsünde çırpınan hıçkırıkları boğarak babasının takdirini kazanmayı öğrenmişti. Hıçkıra hıçkıra ağlamanın rahatlığına hiçbir zaman varamamıştı. Ne zaman kendini tutamayacak olsa kendini ardına kilitleyebileceği bir kapıya koştuğu kazınmıştı aklıma.

Kendi çıkardığı seslerden uyanır gibi oldu. Yanında olduğunu görünce arkasını dönüp yüzünü yastığa gömdü.

Onu kollarıma alıp sardım. Ağlamayı kesip sessizce uzanmak için tüm vücudunu sıktı. Tekrar uyuduğunu sandım ama uyumamıştı.

"Ev?"

"Efendim?"

"Ben nerede yanlış yaptım?"

"Senin hiçbir hatan yok, bebeğim; benim yüzümden, senin değil."

"Nerede yanlış yaptım?" diye diretti. "Çünkü tüm varlığımla seviyorum seni ve sen bunun farkında değil gibisin."

Yine ağlayacak oldu, yüzünü çevirdi. Sonra konuşmaya devam etti.

"Dün gece bir adamlaydım. Sorsan, adını bile söyleyemem. Bana dokununca buz kesildim. Kendisini kandırdığımı söyleyerek çok öfkелendi; bu şekilde söylemedi ama. Bir mendil verir misin, Ev? Ah, Tanrım, nefret ediyorum bunu yapmaktan."

Yanına oturduğumda sımsıkı koluma yapıştı; kıpırdayamadım. "Seni bekleyeceğim, Ev," diye fısıldadı. "Hiçbir şey istediğim yok, yalnızca söylemek istiyorum bunu, senden vazgeçmeyeceğim."

Dürüst biri kırılığandır; biz, geri kalanların ise umurunda değildir bu. Florence, kendini benim insafıma bırakıyordu. Bir başkasıyla olamayacağını söyleyerek böyle bir tehditte bulunmayı reddediyordu. Bizler, bizi seveni severiz; Florence ise ilkeleriyle yaşar. Bunca zaman prensipleri yüzünden benimle olmuş, niha-

yet beni terk ettiğinde de prensipleri nedeniyle terk etmişti.

Yüzünü döndü. "Sadece, Ev, bana biraz olsun yardım etsen olmaz mı?"

"Denerim," diye yalan söyledim. "Sylvia aşağıda," dedim dik-
katini dağıtmak için.

"Ah, doğru ya, kalkmam gerekiyor, değil mi?"

"Evet, sanırım öyle," dedim; sonra da, "ona yarın gelmesini
söyleyebilirim," diye ekledim.

"Hayır, olmaz. Uçağa ne kadar vaktin kaldı?"

"On birde çıkmam lazım."

Kalkıp saate baktı. "Aman Tanrım, dokuzu on geçiyor.
Kalkayım. Berbat görünüyor olmalıyım."

"Sylvia'yı dert etme; bekleyebilir."

"Evden çıkmadan önce yapman gereken birkaç basit şey...
Acele etsem iyi olacak."

Yataktan kalktı ve banyoya girdi. "Sylvia'ya birazdan gelece-
ğimi söylesene."

Tekrar Florence'ın yanına çıktığımda, gösterişli bir sabahlık
giymişti ama ne fayda... Endişeli ve korku dolu görünüyordu.
"Ev," dedi, "şimdi biraz olsun sabırla dinle beni. Seni -dur ba-
kayım ne kadar desek- yaklaşık altı aydır içinde bulunduğumuz
maddi durum nedeniyle rahatsız etmedim, değil mi? Ama artık
söylemek zorundayım. Sylvia'yla birlikte, biraz incelemen için bir
bilanço hazırladık ve kusura bakma ama gitmeden önce bu işe
mutlaka bir bakman lazım..."

Sık sık yaptığı üzere hava nasıl diye bakmak için pencereye
yanaştı ve orada gördüğü şeyle donakaldı.

"Ellen duydu mu ağladığımı?" Ne diyeceğimi bilemedim.
"Havuzun orada durmuş bu tarafa bakıyor."

"Evet, duymuş herhalde ama bunun bir sakıncası yok ki be-
beğim."

"Bugün için var. Keşke... Ev? Bu sabah için bana yardımcı olur musun? Desteğine ihtiyacım var bu-"

"Elbette, yavrum, elbette." Bir an önce çıkmam gerekiyor buradan, diye düşündüm.

"Acele etmemiz lazım," dedi. "Ellen üç gün önce hafta sonunu Beck'lerde geçirmeye Balboa'ya gideceğini söylemişti ya..."

"Ha, evet," diye yalan söyledim. Burada olmayan biriyle konuşuyor herhalde, diye düşündüm.

"Dün sabah, belki senin iyileşme partine katılmak ister diye düşünüp Jenny Beck'i aradım. Kim olduğunu biliyorsun."

"Ha, şu şeylerden..." diye salladım; hiçbir fikrim yoktu.

"Evet, Radcliffe'deki sınıf arkadaşlarından. Ellen'in oraya gitmediğini kaçırdı ağzından. Sonra da bir şeyleri açık ettiğini düşünerek kıvırmaya çalıştı. Annesini istedim telefona. Kadıncağыз, doğruyu söylemekten başka çaresi olmadığını düşünmüş olmalı; Ellen'in ziyarete geleceğinin sözü bile edilmedi, dedi."

"Neredeymiş Ellen?"

"Bana söylemez ki. Roger onu eve getirdiğinde-"

"Üç gün boyunca Roger'la mıymış yanı?"

"Hayır. O konuya geliyorum. Seni karakoldan çıkarmak için evden ayrılacağım sırada, sabah beş gibi geldi. Biraz sert davrandım sanırım; ama benim de sinirlerim var. Ayrıca, neden bana yalan söylediğini ve neden üç gündür nerede olduğunu söylemek konusunda ısrarcı olduğunu sormak da en doğal hakkım; sence de öyle değil mi?"

"Sanırım, evet, tabii."

"Ellen ne dedi biliyor musun? Nerede olduğu beni zerre ırgalamazmış. Aynen böyle söyledi! Ve çocuğa bir iyi geceler bile demeden, doğru eve girdi."

"Çocuk ne dedi?"

"O da bilmiyormuş nerede olduğunu. Hanımefendi kendisi-

ni aradığında uyuyormuş. Bizimki, Mersey'in önünden kendisini almasını istemiş, yok, istememiş, rica etmiş. Mersey dediğimiz de İngiltere'de bir nehir adı değil yani; kıyının varoşlarında adı çıkmış pis bir gece kulübü. Oraya nasıl gitmiş diye sorma. Çocukcağz onu almaya gittiğinde-

"Neden taksi çağırmamış?"

"Ben de merak ettim aynı şeyi. Bu nedenle yapmamam gereken bir şey yaptım. Ellen yukarı çıkarken eşyalarını masanın üstüne fırlatmıştı. Ben de çantasını karıştırdım. Hepi topu otuz dört senti ve birkaç Meksika pezosu vardı."

"Ee, neredeymiş?"

"Ben de bunu öğrenmeni istiyorum senden."

"Ha."

"Bana anlatmaz. Ben bu kızı kaybettim, Ev. Başaramadım ve bu durum beni yiyip bitiriyor. Çok hızlı değişti. Bazı günler benden ne kadar uzak olduğunu görmek öyle korkunç ki. Bazen bir odaya girecek oluyorum, o çıkıp gidiyor. Bu bir tesadüf olamaz, değil mi?"

"Belki de öyledir," diye yalan söyledim.

"Tatil için eve her gelişinde, fırsat bu fırsat, onunla konuşup aramızdaki köprüyü tekrar kurabilirim diye düşünüyorum, sonra bir bakıyorum, günaydın, iyi geceler, yağlı uzatsana falan derken tatil yirmi dakika gibi geçmiş bitmiş, Ellen gitmiş ve doğru düzgün konuşamamışız."

"Florence, canım benim, kendini suçlamamalısın, ama. Çocuklar böyle dönemlerden geçerler. Leibman ne diyor?"

"Dalga mı geçiyorsun?"

"Ne münasebet... Neden böyle düşündün?"

"Bizim onu evlat edindiğimizi, şimdi de onun bizi ebeveynleri olarak kabul etmek isteyeceği dönemde olduğunu söylüyor. Bu sözlerin hiçbir faydası yok, değil mi? Ayrıca, kesin bir karara varmaktan kaçın; akışına bırakın diyor."

"Bu konuda doğru söylemiş bence."

"Ev, bu ondan vazgeçmek olur. Bizden daha fazla uzaklaşmaması için bir şeyler yapmalıyız. Bu konu üzerine düşünmemizin zamanı geldi bence. Yani, evet, beceremedim biliyorum ama..."

"Öyle deme, Florence."

"Ondan vazgeçmem ki, değil mi ama? Bana öyle geliyor ki eğer buna göz yumarsak... Yani, bazı şeylerin çaresine bakmanın zamanı geldi. Diyorum ki ben onun annesiysem nerede olduğunu ve kahretsin, eğer konu o noktaya vardıysa, kiminle yattığını bilmeye hakkım var. Şimdi eğer sen yapamam dersen, ben de o zaman gidip-"

"Yoo, konuşacağım onunla."

"Ne olur bu konuda bana yardımcı olmaya çalış, Ev; kızımızı kaybedersem ölürüm ben."

"Konuşacağım Florence. Ayrıca kendine bu kadar yüklenmemelisin."

"Ben gerçeklerle yüzleşmeye çalışıyorum. Ev, öper misin beni?"

Öptüm. Endişeden allak bullak olmuştu yüzü. Bir daha öptüm.

"Beni bırakma, Ev," diye fısıldadı. "Seni bekleyeceğim, Ev. Elimden geleni yapıyorum."

"Yaptığını biliyorum, bebeğim. Gidip Ellen'i bulayım."

"Korkuyorum. Çünkü şu diğer konuşmayı da yapmak zorundayız ve ben para konuşmaktan nefret ederim. Keyfini kaçırdığını da biliyorum ve sen keyifsiz olduğunda benim de keyfim kaçıyor ama ben de sınıra dayandım artık. Demek istediğim, gerçek anlamda hiç paramız yok; ortak hesabımızda kalmadı ve neyse, yazılı biçimde kalem kalem göreceksin. Sylvia'yla beraber özenle hazırladık."

Dışarı yöneldim.

"Acele et, Evans, olur mu? Tek istediğim yalın gerçek. Çok uzun sürmez herhalde."

"Annem iyi mi?"

"Ha, iyi iyi; kâbus görmüş sadece."

"Seni, benimle konuşmaya yolladı değil mi?"

Eğilip göz kapağına bir öpücük kondurdum.

Ellen bebekken odasına girip iyi geceler öpücüğü verirdim ona; kapalı gözlerinden önce birini sonra da diğerini öperdim. İyi geceler babacığım, derdi, iyi geceler meleğim, derdim ben de; sonra da parmak uçlarıma basarak odadan çıkıp kapıyı kapatırdım, uyurdu.

Şimdi yine aynı şeyi yaptığımda, kollarıma atıldı bu kez.

"Ah, babacığım, benden yana olacağını biliyordum."

"Senden yana mı?"

"Geçen gece ne olduğunu anlatmıyor muydu sana?"

"Şey, evet, anlattı biraz."

"Buna daha fazla katlanmayacağım artık."

"Neye meleğim?"

"Sana anlatmak isteyeceğim bazı şeyler olabilir, ona anlatmak isteyeceğim bazı şeyler olabilir, ikinize de anlatmak istemeyeceğim şeyler de olabilir."

"Pekâlâ, meleğim; yalnız sakın ol."

"Benim için bir şey yapmanı istiyorum baba, yapar mısın?"

"Tabii ki yaparım; nedir?"

"Benim için yapmanı istediğim büyük bir şey var; ama önce eve çıkıp bana biraz votka getirir misin? Ben gitmeye korkuyorum; beni görecekt olursa dün geceki gibi konuşmaya başlayabilir, ben de o zaman--"

"Ne oldu dün gece?"

"Ben bir suçlu değilim, o da bir yargıç değil. Benim de hakkım var--"

“Yalnızca merak etmiş seni, meleğim.”

“Artık bana böyle muamele edilmesine katlanamıyorum. Babacığım getirebilir misin rica etsem içkiyi? Çünkü sana söylemek istediğim bir şey var ve eğer içmezsem söyleyemeyeceğim.”

Onu bir daha öpüp yukarı çıktım. Yarı yolda dönüp arkaya baktım. Ellen olduğu yerde duruyordu. Masmavi havuzun yanında beyaz elbisesiyle Kraliçe Guinevere gibiydi. Hayatta istediği her şeye sahip genç bir Amerikalı gibi, *Life* dergisi yüzü gibiydi. Daha şimdiden, on dokuzunda, alınyazısı yazılmış, ömrünün arda kalanı kaderiymiş gibi bir ağırlık vardı üstünde. Ters giden ne olmuştu ki?

Ellen’i ilk gördüğümde, kıvrır kıvrır altın rengi saçları ve cennetin en masum yüzüyle, bir İtalyan Rönesansı kilisesinin kubbesinden yere inmiş bir melek gibiydi. Hayatta tanıdığım en agresif kadın haline gelmiş olsa da, o aynı yüz hâlâ oradaydı. Bu masumiyetini kullanarak istediği her erkeği elde edebilirdi ve ediyordu da.

Evliliğimizin tılsımıydı Ellen. Sallantıdaki dört yıllık bir evliliğin ardından Florence’la ben, bir çocuğun evliliğimizi kurtarabileceğine kanaat getirdik. Daha o öğlen, Ellen’i yetimhaneden alıp eve getirirken, yolda başladık onu şımartmaya. Dokuz ay içerisinde, istediği bir şeyi elde etmek için tek yapması gerekenin ağlamak olduğunu öğrendi. Üç yaşına geldiğinde, tam bir diktatör kudretine sahip bir melekti. İşlerin ne kadar hızlı geliştiğini, bazı dostlarımızın onu bizim gibi gönülden sevmediğini fark edene kadar anlayamadık. Florence, onu doğruca Dr. Leibman’a götürmüştü fakat Ellen, kendisini koşulsuz onaylamayan hiç kimseye tahammül edemiyordu ve Dr. Leibman da bunu yapacak biri değildi. Florence’a çocuğun ciddi sorunları olduğunu ve düzenli tedavi görmezse onun için elinden bir şey gelmeyeceğini söylemişti. Ellen ise bunu hayatta yapmazdı.

Çocuğu fena halde şımarttığının farkındaydım ama umurunda değildi. Florence'ın da umurunda değildi. Çünkü tılsım işe yaramıştı ve ayrılmamıştık.

İçeri girdiğimde Sylvia ile Florence sıçradılar, sanki bana karşı bir plan yapıyorlarmış gibi.

"Ee?" dedi Florence.

"Daha yeni başlıyoruz konuşmaya," dedim.

İkisi birden saate baktılar. "Acele etseniz iyi olur," dedi Sylvia. Elinde bir tomar kâğıt vardı.

Votkayı doldurup aşağı indim. Her şeyi şu anda çözemem, diye düşündüm. Benden bu kadar, uçağım iki saate kalkıyor; gidiyorum ve hiçbir şey beni durduramaz.

Ellen votkanın yarısını yuvarladı. "Otur lütfen, baba," dedi, "ve acele ettirme; yardımın gerek."

"Uçağa yetişmem lazım," dedim.

Gemiye terk ediyorum; artık herkes kendi başının çaresine baksın, diye geçirdim aklımdan.

"İki ayağımı bir pabuca sokma, baba; yardım etmek zorundasın, o kadar."

"Tamam meleşim." Oturdum.

"Artık burada yaşamak istemiyorum."

"Ne dedin?"

"Temelli ayrılacağım buradan."

"Neden?"

"Bunu ona senin söylemeni istiyorum; ben konuşmam onunla."

"Hop, bebeğim, ağır ol!"

"Bak seni uyarıyorum, baba; beni onunla konuşmaya zorlasan hayatı boyunca unutamayacağı şeyler söyleyebilirim ona."

"Yalnızca üç gündür nerede olduğunu soru-"

"Tanrı aşkına, baba; ne zaman onunla konuşmaya başlasam sanki ondan izin istiyormuşum gibi davranıyor. Evet, yapabilir-

sin, hayır yapamazsın deyip duruyor; benim ise kimseden izin falan istediğim yok. Tek istediğim büyük bir yaygara kopmadan gitmek."

"Buradan ayrılman öldürür onu."

"Yıllar boyu sana istediğini böyle yaptırdı işte. Nedir yani; ben de zırlayabilirim; bende mi sinir krizi geçireyim?"

"Ellen, bak, şu sıralar fena halde sarsılmış durumda; dört yandan darbe yedi; benden darbe yedi."

"İyi o zaman, sen burada kal da bak ona..."

"Biraz zaman versen; Radcliffe'e dönüp-

"Dönmeyeceğim oraya."

"Yarınki uçakla gideceksin diye düşünmüştüm."

"Evet, Doğu'ya gidiyorum ama Radcliffe'e değil."

"Ellen, sana tavsiyem, Florence'a böyle bir şey yapma; şimdi olmaz. Duyuyor musun beni?"

Ayağa kalktı. "Duyuyorum."

Yanımdan uzaklaşıp havuzun karşı tarafına geçip oturdu.

"Meleğim, hadi gel, havuza girelim; ikimize de iyi gelir, ha?"

"Giremem."

"Niye ki?" diye sordum; "Ha, şu mesele."

"Hayır, düşündüğün şey değil. Önceki gün kürtaj oldum. O yüzden oradaydım işte, Tiajuana'da. Bunu ona söylememi mi beklerdin?"

"İyi misin, peki?"

"İyiyim tabii, bir şey değil ki. Dün biraz yorgun ve uykusuzdum, ben de orada kaldım. Karyola gibi bir şeyleri vardı; günün çoğunu uyuyarak geçirdim. Ona söylememi mi beklerdin, ha?"

"Hayır; ama bana söylemeni beklerdim."

"Yaygara kopartırdın."

"Çocuğu doğurmanı istemeyeceğimi nereden çıkardın? Kimdendi?"

"Chaucer kursundan biri."

"Roger'dan değildi ha?"

Güldü. "Roger! O benim düzenli ilişkim."

"Ellen, okula dönmeyi düşünmüyorsan, nerede yaşayacaksın peki?"

"Fark etmez, önemli olan nasıl olacağı."

"Ee, nasılmış, peki? Konuşalım."

"Olmaz. Bana ne sen yardım edebilirsin, ne de o. Kendim öğrenmek zorundayım. Kim olduğumu bile bilmiyorum ben. Bildiğim tek şey, senin sandığın kişi olmadığım. İşte bu yüzden bana meleğim demenden hiçbir zaman hoşlanmadım."

"Niçin söylemedin bunu?"

"Çünkü beni öyle görmek hoşuna gidiyor. Annemin sandığı kişi de değilim ben. Radcliffe'den nefret ediyorum. Kitaplara, siyasete, bilime ya da yurttaşlık haklarına falan zerre kadar ilgim yok. Yalnız, annemin de senin de olmadığınız biri olabilirim ben; dürüst biri. Ne kadar küçük olursa olsun tek bir yalan bile söylemeyeceğim. Farklı bir yaşam şekli bulacağım. Yalnızca deli olduğum erkeklerle yatacak, kanunen yatmak zorunda olduğum, ya da sırf zaman geçsin diye, ya da sadece neden yatmak istemediğimi anlatmaktan daha kolay olduğu için yatmayacağım kimseyle. İstemediği zaman benimle kalmasını da istemeyeceğim o kişiden."

"Yeni bir yaşam şekli arayan sevgili Ellen'im benim, insanlar tüm bunları zaten düşünmüşlerdir. Ben de düşündüm zamanında."

"Öyleyse, söyle bakalım, ne oldu? Neden hepiniz rol kesiyorsunuz? Ne kadar sefil olursan ol, olduğun kişi olmak daha iyi değil mi, ha?"

"Ellen, abartıyorsun."

"Seni de kastediyorum. Başlarda, seninle annemin benim yü-

zümnden birlikte olduğunuzu düşünüyordum. Şimdiyse görüyorum ki ben yalnızca işe yarar bir mazeretim o kadar. Daha önce, sırf benim için birlikte olmayı sürdürmeyin demiştim ya sana, baba; artık hiçbir şey demiyorum, hiçbir şey."

Üstüme bir sinek kondu. Gereksiz sert vurdum.

"Evans!" dendiğini duydum. Florence kapı eşiğinde duruyordu. "Yukarı gelsen iyi olacak. Çok vakit kalmadı."

"Geliyorum," diye seslenerek karşılık verdim.

Florence, Ellen'e neşeyle el sallayarak, "Posasını çıkarma, Ellen; biraz da bana bırak," deyip güldü ve içeri girdi.

"Meleğim, ne zaman dönüyorsun Doğu'ya?"

"Bugün; mümkün olduğunca erken."

"Şey, benim de gitmem lazım; babam zatürre olmuş."

"Ah, çok üzüldüm."

"Durumu iyi ama sayıklıyormuş bu aralar, benimle konuştuğunu falan sanıyormuş; bana sesleniyormuş. Her neyse, diyeceğim o ki, sen de benimle gelsen, aynı uçakla?"

"Ne zaman?"

"Bu öğlen, United'la."

"Olur, yer bulabilirsem."

"Orada konuşmaya devam edebiliriz." Eve yöneldim.

"Benim şu pis işi halledeceksin değil mi?"

"Denerim. Üç gün boyunca nerede olduğunu öğrenmek isteyecek. Ee, yeni aldığın kararlar ışında söyle bakalım şimdi; soru bir, ona gerçeği mi söyleyeyim?"

"Bu, söyleyeceğim son yalan olacak; kararlıyım."

"Ve benim söylememi istiyorsun, öyle mi?"

"Yalan söylemek zorunda oluşumun tek nedeni burada seninle ve karınla yaşıyor olmam. Üzgünüm."

"Peki. Yukarı çıksam iyi olacak. Maddi durumumla falan alakalı bir sürü kâğıt var elinde. Neyse, icabına bakarım."

"Bol şans."

"Bu arada," dedim tam yola koyulmuşken, "Radcliffe'e gitmiyorsan nereye gideceksin? Sormamın sakıncası yoksa?"

"Bana engel olmaya çalışmadığın sürece, yok. Yeni bir çocukla tanıştım. Ailesinin orada bir yeri var; şimdi orada yoklar..."

"Bir an önce sana şu aparatlardan alsak iyi olacak..."

"Aparat, ha! Çok tatlı." Güldü.

"Şey... Yani, erkeklere güvenme. Bir kız kendini korumalı."

"Biliyorum, babacığım. Sen iyi bir kankisin."

"Benim kendi dertlerim var."

"Evet, öyle. O harika bir kadın, bir açıdan. Erdemli biri, değil mi? Yine de seni öldürüyor, baba..." Yerinden fırlayıp öptü. "Kusuruma bakma, babacığım, seninle böyle konuşmaktan nefret ediyorum. Biliyorum, hiç faydası yok." Dönüp hızla eve yürüdüm.

Uzun yıllar edindiğim yalan söyleme tecrübelerimden öğrendiğim üzere gerçeğe olabildiğince yakın bir yalan söylenmelidir. En iyi yöntem budur, çünkü sorgu, araştırma ve zamanla ortaya çıkma eğilimi gösteren gerçekler ancak bu şekilde yalanla en iyi şekilde örtüşebilir.

"Tiajuana'ya gitmiş," dedim Florence'a.

"Tiajuana! O iğren küçük kasabaya, ha! Niye ki?"

"Yalnızca dünyanın farklı bir yüzünü görmek istemiş, herhalde."

"Gerçekten de öyle bir yer."

"Bir de düşünmek için..."

"Düşünmek için oraya mı gitmesi لازمmış?"

"Gençleri bilirsin."

"Kimle gitmiş?"

"Tek başına."

"Ne yapmış orada tek başına?"

"Dolaşmış, ama genellikle de otel odasında yatıp hayatını düşünmüş."

"Ne düşünmüş hayatıyla ilgili?"

"Her şeyi. Bilirsin işte, gençler!"

"Eğer düşünmek istediye gidebileceği çok daha iyi yerler vardı. Ne sonuca varmış peki, hayat öğrencimiz?"

"Söylemedi."

"Bunu bana söylememesi için tek bir mantıklı neden bulabiliyor musun, söylesene?"

"Belki de kötü bir anına denk geldin."

"Gayet de makul bir andı. Neyse ne; sonuçta yalan söyledi bana. Of, her neyse, unutalım gitsin. Vaktimiz yok. Bavulunu topladın mı?"

"Hayır. Hiçbir şeyi toplamadım henüz."

"Ne kadar zaman lazım toplanman için?"

"On dakika falan."

"Daha neler! Yirmi dakika ayırsak bu iş için, yetişebilir misin? Ben de yardım ederim."

"Oh, tabii."

"İyi o zaman, Sylvia, bu yaklaşık yarım saatimiz var demek oluyor. Otur, Evans. Birinci sayfayı versene, Sylvia."

Sylvia bir sayfa pelür kâğıt uzattı. Her şey üç nüshaydı. Florence kâğıdı elime tutuşturdu.

"Bu senin nüshan. Sende kalabilir. Burada varlıklarının listesi yazılı. Hızlıca açıklayayım. Soru soracak olursan beni durdur. Öncelikle, New York'taki Bowery Tasarruf Bankası'ndaki hesabın var. Faiz birikimi hariç bıraktığımız yerde duruyor. Sayfanın sonundaki sayı \$7,809.43. Sonraki miktar, vadesiz hesabın. Oradaki bakiyen de \$17,122.92. Yaşadığın bunca soruna rağmen Williams and MacElroy, maaşını tam ödemekten imtina etmemiş. Bay Finnegan seni gerçekten de çok seviyor olmalı. Şimdi! Bankadaki

kasamızda -ki şu an burada zarfın içindeler- "G" serisinden üç devlet tahvilin var. Her biri on bin dolar olmuş. Son olarak da çoğu, değeri yükselecek düşüncesiyle alınmış ve benim sağlam bir tavsiye almadan pek akıllıca bir yatırım olarak görmediğim hisse senetlerin var. Dolar birikimlerin değer kaybetmesin diye alınmışlardı ama pek de öyle olmadı. Klondike Havayolları, mesela, tam bir faciaydı. O kâğıdı almamanı söylemiştim. Tek amacı Kanada'nın el değmemiş arazilerinde uranyum aramak olan bir havayolu şirketinin hissesini almak çok saçmaydı. Neyse, olmuşla ölmüşe çare yok. 19'dan altı yüz kâğıt almışsın şimdiyse 2'de ve alıcısı yok. Diğer hisselerin epey yükselmiş ama piyasa ortalamasında değil. Sylvia'yla birlikte tüm hisse senetlerinin toplam değerinin yaklaşık \$15,900 olduğunu ve böylece toplam aktif varlıklarının -ikimiz de pek iyi durumda değiliz- \$67,132.35 olduğunu hesapladık. Sorun var mı?"

"Zenginmişiz ya," dedim. Beklediğimden çok daha iyiydi.

"Üçüncü sayfaya bakana kadar bekle. Sırada ikinci sayfa var. Burada da ortak mallarımızın listesi var. Üçte ikisi ödenmiş olan bu ev ile ödemelerini bitirdiğimizi sandığım ama hâlâ yapılması gereken iki ödemesi olduğunu yeni öğrendiğim -biri arsa, diğeri de müteahhit için- Indio'daki kulübe bu listede. Indio'dakinin ödemelerini yaptım ve bunu sayfa üçte göreceğiz. Ayrıca, üç araba, ses sistemi, kitaplar, plaklar, sanat eserleri falan var. Hepsi burada yazılı. Bunu da al, Evans. Al da bir bak lütfen. Şimdi! Sayfanın sonunda, ev giderleri ve buna bağlı harcamalar için kullandığım ortak hesabımızın bakiyesi yazılı. Şu anda, tam da gördüğün gibi işte. Gördün değil mi, Evans? Resmen dibe vurmuşuz. \$103.23.

"Şimdi üçüncü sayfa geliyor. Evans, bu durum senin kadar benim de hoşuma gitmiyor ama ne yapayım yapmak zorundayım çünkü senin yapacağın yok. Bu yüzden, senin için sakıncası yoksa..."

"Ne yaptım ben şimdi?"

“Yüzündeki o küçümseyici ifade... Neye kibirleniyorsun ki bu kadar? Kusura bakma Sylvia. Şimdi lütfen üçüncü sayfayı alıp bir bakıver. Bir sorun varsa da sor. Biz muhasebeci değiliz; yalnızca elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz. Al.”

Sayfayı uzattı.

“Bu toplantının amacına geldik. Burada altı ay boyunca kendi özel hesabımdan ortak hesabınıza aktardığım paralar yazıyor; yani, bana borçlu olduğun miktar. Temel anlayışımız gereği senin sağlaman gereken parayı ben aktardım. Her şeyi ben ödedim çünkü hastalığın süresince seni hayatın gerçekleriyle bunaltmak istememiştim. Fakat şimdi parayı geri almam gerekiyor. Vadesiz hesabımda hiç para kalmadı. Şimdi tek bir tel toka almak istesem anaparadan harcamam gerekiyor ve Sylvia, evlendiğimizde kesinlikle ama kesinlikle anaparaya dokunmayacağımıza ant içmiştik. Elimde kalan tek para babamın mirası ve bu parayı acil durumlar için saklamayı kararlaştırmıştık; bir şey olursa diye anlayacağın; anlıyor musun?”

Sylvia bu konuyla ilgili yorum yapıp yapmaması gerektiğini bilemedi.

Florence, “Öyle değil mi, Evans?” diye sordu.

“Öyle.”

“Teşekkür ederim. Şimdi üçüncü sayfaya bakalım; kalem kalem. İlk madde, bu evin \$3,000’lık mortgage ödemesi. Bunu ben ödedim, ki bu da para biriktirmek gibi bir şey elbet. Sonraki kalem \$8,200’lık ev giderleri; altı aylık yiyecek içecek gibi en temel masraflar. Bunu da ödedim. Sana çok gelebilir, biliyorum ama keşke tek bir ay olsun alışverişi sen yapsaydın derdim. Sonraki kalem giyim masraflarım. Biraz fazla; \$4,753.50. Faturaların çoğu burada. Sylvia uzatır mısın; sağ ol. İstersen boş bir vaktinde inceleyebilirsin. Tabii ki inceleyemezsin; ama inceleyecek olsun çoğunun, kazadan önce her şeyin yolunda gittiği zamanlardan

olduğunu görürdün. Geçirdiğin kazadan beri, şu sıralar ev giderlerinde yaptığım gibi, müthiş kemer sıktım. Bu arada, senin kafanı karıştırmaya çalıştığımızı falan düşünürsün diye hepsi de tek tek faturalı. Ardından, arabaların faturası geliyor: \$385.86. Bu adamların düpedüz dolandırıcı olduklarını düşünüyorum. Yani -hah, burada, sağ ol Sylvia- ayrıntılı fatura burada; mesele bir buçuk yıldan daha az kullandığımız Continental'a neden yeni bir susturucu gerekiyormuş bilemiyorum; ama burada işte, sormamışlar bile. Bence yeni bir tamirci bulmalıyız. Ne var ki bunu ben yapamam. Senin de sağlığın el vermiyordu. Şimdi iyileştigiğine göre bu sefer de vaktin olmayacak sanırım. Sonraki kalem altı aylık kamu giderlerini kapsıyor. O da \$1,142. Bunlar da yine faturalandırılmış tartışmasız giderler. Elektriktir, gazdır, kullanmak zorundayız en nihayetinde, değil mi? Ve de telefon. Paralellerin birini kapattırabiliriz, havuzun oradakini; neden yapmıyoruz, Evans, ha?"

"Efendim?"

"Havuzun oradaki paralel telefonu iptal etsek diyorum. Ne diyorsun?"

"Bilm-... olur, yani, neden olmasın, evet, iyi fikir."

"Tamam, biraz daha dayan; az kaldı, Evans. Tüm bu konular dönüp dolaşıp yapmanı istediğim tek bir şeye geliyor: ödediğim paraları bana geri ödemen gerektiğine. Bu yüzden şimdi, önümüzdeki günlerdeki huzurun, kendi huzurun için dikkatini topla. Sonraki üç madde Ellen'le ilgili: okul harcı, bin sekiz yüz -yüksek bence-; giyim, iki bin iki yüz -Beverly Hills şartlarında normal- ve altı çarpı iki yüz, aylık harçlık -bir an önce yüz yirmi beşe düşürmeliyiz diye düşünüyorum- genel anlamda iyi etkisi olabilir ve tasarruf da sağlar. İtirazın var mı?"

"Yo... yani... sanırım, evet, var."

"Pekâlâ, Sylvia, daha sonra konuşulacaklar listesi yap. Şu an

hiçbir şeyi ayrıntılı konuşacak vaktimiz olmadığı ortada, Evans, uçağa yetişmen gerektiği için. Tamam mı, Sylvia?"

"Evet, Bayan Anderson."

"Şimdiki kalem biraz yüklü. Ödemekten başka çarem yoktu, Indio'daki kulübenin tamamlanması için \$6,268.49. McDonough, bunun son ödeme olduğunu garanti etti. Yüksek, tabii, benim eklediğim ve hesabımızda olmayan bodrum sebebiyle. Fakat McDonough söz verdi... Ne oldu?"

"Bir şey yok," dedim.

"Var, var."

"Yoo, gerçekten yok bir şey!"

"Gerçekten, neden böyle bilmiş bilmiş sırtıttığını bilmek istiyorum!"

"Sadece, şey -ne diyeceğimi biliyorsun- o bodrumu hiç kullanmayacağız."

Florence isterik bir kahkaha patlattı.

"Gazeteleri oku!"

"Okuyorum," dedim.

"O zaman, iyi oku. Senin için bir sakıncası yoksa bunu başka zaman tartışalım. Sylvia, bunu da listeye ekle. Şöyle ya da böyle bodrum yapıldı ve çok şükür, baştan aşağı döşendi ve dolduruldu. Evet, şimdi... Bir bakalım. Nerede kaldım?"

"Hizmetçi ve yarı zamanlı bahçıvan," dedim, "altı aylık \$3,600."

"Doğru. Bahçıvanı işten çıkaracaksak bana uyar. O adamı hiç sevmedim, bahçe işine sen bakacaksan ya da daha ucuza çalışacak birini bulmaya vakit ayırabileceksen, yap; sen bilirsin. İçki masraflarını kısıtım. Mesela Amerikan şarabından başka bir şey almadım. İşte -artık bu kadar yüksek olmayacağına söz veriyorum- \$420.99. Sonraki, \$200'lık Beverly Hills Tenis Kulübü üyeliği. Tenisi bırakıp oraya yalnızca öğle yemeğine gitmeye karar verdim. Bu ka-

lemi artık görmeyeceksin, yani. *New York Times*, kitaplar, dergiler -*Nation*, *New Republic*, *New Statesman*, *Harpers*, *Atlantic*, *Vogue*- bunlar dış dünyayla iletişim halinde olmamızı sağlayan şeyler ve kesinti yapılacak son kalem. Yine de senin düşünceni öğrenmek isterim; \$340. Yüzme havuzunun bakımı korkunç: \$480. Ne yapacağız bu adamlarla, bilmem. Sen ne istersen onu yap. Havuzu domates bahçesine çevir; ben kullanmıyorum artık ama Ellen çok seviyor. Ellen'le sen karar verin. Şimdi, bahçe malzemeleri -kemik tozu ve suyu alınmış sığır gübresi, servi talaşı, tohumlar, fideler, yeni alet edevatlar- tepemi attıran da bu işte. O Asyalı it herif, affedersiniz, her yıl yeni aletlere ihtiyaç duyuyor herhalde. Kusuruma bakma, Sylvia, ayıp ettim, biliyorum ama o herif, içimdeki gizli şovenist duyguları uyandırıyor resmen. Sende de aynı etkiyi uyandırmıyor mu? Oh, Tanrım! Sıradaki maddemiz, neredeydik? Hah! \$600, hayır işleri için. Bu kalemde kesinti uyguladım, daha da uygulayacağım. Günümüzde desteklenmesi gereken tek hareket Yurttaşlık Hakları bence. Bunu tamamen kesmeyeceğim."

"Başkalarının bize hayır yapması gerekiyor gibi görünüyor," dedim.

"Doğru. Hahaha. Dün hesabımdaki son iki bin doları da ortak hesaba aktardım önümüzdeki ayın ev masrafları için. Bunu da ödemen gerekiyor bana. Bu masrafı azaltmayı seve seve deneyebilirim. Yani haftada iki kere biftek, diğer günler donmuş sebze gibi, mesela. Ne var ki Beverly Hills pahalı bir yer, bu bir gerçek. Sonra, şuna bak -neredeyse bitti, hayatım- bak \$3,800 Indio'daki yerin son taksiti. Bu son ve buna itiraz edemezsin, çünkü bu, bence, elimizdeki tek gerçek yatırım. Kendimizi korumak için bitişikteki arsayı alma umudumdan tamamen vazgeçtim. Dediğim gibi, oranın iğne ipliğine kadar tüm parasını ben ödedim. On yıl boyunca biriktirdiğim tüm parayı, anaparama işleyen tüm faizi tüketecek kadar çok tuttu."

Bir nefes aldı ve birden, kızgın kızgın bana baktı.

"İşte şimdi," dedi, "son iki madde. Bunlara karşı çıkacak tek kelime edersen çingar çıkarırım. Seni temin ederim Dr. Leibman şu an burada, aynı odada olmamızın tek sebebi. Her şeyi kısarım da bunu kısmam; ancak haftada bir gün azaltabilirim o kadar. Ona her gün gitmezsem neler olursun biliyorsun."

"İyi de," dedim, "kocan bu kadar para kazanmıyor olsaydı ne yapacaktın?"

Kollarını havaya kaldırdı ve bileklerimi keserdim gibisinden bir hareket yaptı.

"Özür dilerim, Sylvia," dedi.

"Ben gidip kendime bir fincan kahve hazırlayayım," dedi Sylvia.

"İyi olur," dedi Florence, "Charlotte yardım eder sana."

Sylvia odadan çıktı.

"Harika bir sekreter," dedi Florence. "Onun odada olduğunu bile unuttum."

"Saat kaç?"

"On dakikan daha var. Nereye gidiyorsun? Evans!"

Ayağa kalkmıştım. "Ellen toplanmaya başlamış mı bir bakayım. Gece uçağıyla Radcliffe'e dönecekti. Aynı uçakla dönelim dedim."

"Ah, çok iyi yapmışsın, Evans." Çok rahatlamış görünüyordu.

"Evet," dedim, "Ellen'le konuşmamıza devam edeceğiz. Sana yazarım."

"Ee, bir iki güne dönersiniz değil mi?"

"Ha, evet, tabii... Uçağa yetişebilecek mi netleştirmek istiyorum sadece..."

"Evans, bir saniyecik daha; sonra bu iğrenç iş bitiyor. Çok hızlı olacağım. Leibman. Seansı elli. Haftada beş kez. Yirmi altı hafta. Tam olarak \$6,500 ediyor. Sen, kendin de gitmiştin; üç kere elli,

yüz elli. Toplam -gördün mü, burada?- \$44,222.78; kendi hesabımdan seninkine yatırdığım miktar; harcanmış. Bu, yaşam standardımızı tam olarak yansıtmıyor. Yani, şu Indio'daki kulübe macerası tekrarlanmayacak. Bir de, yüzündeki şu ifadeyi görünce, artık Dr. Leibman'ın parasını kendi cebimden, anaparadan vermeye karar verdim çünkü bunu günlük bir ihtiyaç olarak görüyorum. Tamam; şimdi fırla bakalım; ama geri dön! Kesin bir anlaşmaya varalım istiyorum çünkü. Aslına bakarsan parayı şimdi ödemeni istiyordum. Sylvia çek defterlerini ve tahvillerini de getirdi sana lazım olur diye. Tamam canım, bu kadar! Koş şimdi!"

Merdivenleri koşarak çıktım. Tüm bunlardan yalnızca iki sayı kalmıştı aklımda. Aktif, yaklaşık 67, Florence'a ödenecek 44. Bana yirminin üstünde bir şey kalıyor demek oluyor bu. En azından bir yıl kadar bir süre, çalışmadan yolumu bulmama yeterdi. Korktuğum kadar kötü değildi durum.

Yukarıda Ellen bavulunu topluyordu. Üstüme atılıp beni oda-ya çekti.

"Babacığım," diye fısıldadı, "ne dedin?"

"Tiajuana'ya gittiğini söyledim."

"Ne yapmaya?"

"Düşünmeye... Düşündün, değil mi?"

"Ah, babacığım, çok uyanıksın. Ee, çalıştıkça ustalaştın, tabii."

Artık gücenmeye başlamıştım. "Yer bulabildin mi?"

"Her şeyi hallettim. Toplanmana yardım etmemi ister misin?"

"Hayır." Kapıya yöneldim.

"Oldu. Teşekkür ederim. Gel hadi, bir öpücük ver!" Öpüştük.

"Tamam, hadi işe koyulalım," dedim merdivenlerden koşarak inerken.

Kısık sesle bir şeyler konuştuklarını fark ettim. Bir kez daha, bana karşı bir komplo, ya da en azından hoşlanmayacağım bir iş içerisindeymiş gibi bir hisse kapıldım.

"Hayırdır?" dedim.

"Bir şeyi unuttum, Bay Anderson," dedi Sylvia. "Federal gelir vergisi, iki taksit; bir de Kaliforniya'nınki."

"Ne kadarmış?" diye sordu Florence.

"Federal, iki kere altıdan on iki bin; ama önümüzdeki ay ödemesi gereken bir taksit daha var."

"Ee?" dedi Florece.

"Çek yaz gitsin," dedim. Yirmi dakika sonra buradan çıkıp gitmiş olacağım diye düşündüm. "Çek yaz."

"Bir de..." dedi Sylvia endişeli bir tavırla.

"Başka ne var?" dedim. "Çekleri yaz gitsin, Sylvia."

"Kaliforniya vergisi var bir de..."

"İyi bakalım, Kaliforniya'yı zor durumda bırakmayalım!"

"Ve..."

"Hadi ama, daha ne? Beni bir daha böyle her şeyi öde gitsin havasında bulamayabilirsin, Sylvia. Söyle hadi!"

Florence güldü. "Doğru söylüyor, Sylvia, fırsatı kaçıрма."

"Muhasebecinin ödemesi, geçen yılın. Bugün arayıp sordu."

"Çek yaz."

"Bin iki yüz elli..."

"Çek yaz."

Florence, "Evans, bir sakın ol da kız düşünsün."

"Toplam?" diye sordum. "Sylvia, toplam?"

"Kes şunu, Evans," diyerek sinirli sinirli güldü Florence.

"Benim nüshalarım nerede?" diye sordum.

"Üstünde oturuyorsunuz, Bay Anderson."

Kalktım. Oradalardı, kırıış buruş olmuşlardı. "Ne kadar param olduğunu, görmek istedim sadece, ya da ne kadar kaldığını."

Sylvia hepsini alt alta topladı. "Toplam bakiye, üçüncü grafik ve ekler dâhil \$58,422.40," dedi.

"Toplam bu; ama son değil mi?"

"Evet," dedi pozitif bir bakışla. "Öyle sanıyorum."

"Emin misin? Kimseyi gözden kaçırmak istemiyorum Of, aman Tanrım! Peki ya hastane masrafları, sersemler, Dr. Arnstein? Tanrım!

"Sakin ol, sakın," dedi Florence, "o konuda şansımız yaver gitti. Blue Cross sigorta sağ olsun. Yani, yüklü faturalar gelecek ama daha kesmemişler. Dr. Arnstein çok sabırlı ve yardımsever davrandı. Üç bin gibi bir şey ödememiz gerekebileceğini söylüyor ama başımıza neler gelebilirdi bir düşünsene. Neyse, düşünme! Aklıma geldikçe tüylerim ürperiyor."

"Bu kadar mı?" dedim.

"Kesinlikle bu kadar."

"Emin misiniz? Sylvia? Emin misin?"

"Evet, efendim, eminim."

"Tamam," dedim, "Şimdi dümeni ben devralıyorum. Şöyle yapıyoruz: Sen çekleri yazıyorsun ben de imzalıyorum, anlaşıldı mı? Tahvilleri getirmiştin değil mi?"

"Evet, Bay Anderson."

"Onları da imzalayayım."

"Ah, Evans," diyerek zayıf bir kahkaha attı Florence.

"Burada," dedi Sylvia.

"Sağol. Ben bu işe bakarken sen de broker'ımı arayıp Klondike dâhil her şeyi satmasını bildiren bir not yaz. Bunu halledersem her şeyi karşılamış oluyor muyum? Bakalım, böylece elimde..." Sayfalardaki sayıları hatırlayıp hesap yapmaya çalışıyordum. "Böylece..." dedim.

"Böylece...", dedi Sylvia.

"Elimde?"

"Böylece elinizde," dedi Sylvia, "yaklaşık..."

"\$9,000 kadar. Vergi taksitiyle hastanenin ve Dr. Arnstein'in

keseceği faturayı da çık. Tasarruf hesabıma... şey, neyse, tasarruf hesabıma dokunmam gerekmeyecek."

"Önümüzdeki aya kadar dokunmanız gerekmeyecek," dedi Sylvia. "Federal..."

"Ben de onu diyecektim. İyi de, o zamana kadar Williams and MacElroy'dan yeterli para gel..."

O sıra, "Ah, Tanrım, işi bırakacağım, ya," diye düşündüm.

"Ne oldu, canım?" diye sordu Florence.

"İleriyi düşünüyordum," dedim.

"Anlıyorum," dedi Florence, "düşünmelisin de zaten."

"Evet," dedim, "ama çok da ileriye değil."

"Birkaç gün sonra geldiğinde," dedi Florence, "bunları konuşacağız. Önce şu işi halledelim." G serisi tahvillerin arkasında imzalanacak yeri gösterdi.

İmzaladım. Diğer tahvili uzattı.

"Acele et, Sylvia," dedi Florence, "çok vakti kalmadı."

Diğer tahvili de imzaladım. O sırada Sylvia, taşınabilir daktilosuyla brokerıma yazdığı notu önüme koydu. Son tahvili de imzaladım. Sylvia birtakım sayılar yazmaya koyuldu. Üç tahvili düzgünce toparlayıp mektubu elime aldım.

"Böylece elinizde tasarruf hesabınız ve vadesiz hesabınız toplam \$8,709.95 kalıyor. Gelecek ay Federal hükümete ve Kaliforniya eyaletine ödeyeceğiniz tutar \$7,200. Geriye \$1,509.95 kalıyor. Hastaneden ve Dr. Arnstein'dan da üç bin dolar fatura gelecek diyelim-öyle söyleniyor, kesin tutar belli değil. Hepsi bu, Bay Anderson."

"Borçlu çıktım!" dedim hevesli hevesli çeki imzalarken.

"Evet," dedi Florence, "benim bilmediğim bir paran yoksa."

"Sana öyle bir şey yapmam, Florence."

"Enseyi karartma, Evans. Nasıl görüldüğünün farkındayım.

On altı yıldır burada Kaliforniya'da çalışıyorsun ve buraya geldiğinde sahip olduğundan daha az kaldı elinde..."

"Bunu dert etme, Florence."

"Ediyorum, ama."

"Ben iyiyim."

"İyi olmadığını görebiliyorum."

"Ama iyiyim!"

"Değilsin! Şimdi izin ver de bitireyim! Bir düşün bakalım. Bu ev var; üçte ikisi ödenmiş ve epey para eder. Indio'daki kulübe var ve bu yapıp yapacağımız en iyi yatırımdı. Bir şey olacak olursa ömrümün geri kalanını orada geçirebilirim. İstedğin zaman söyle, taşınalım. Her şeyi satıp gider, anaparamın faiziyle geçiniriz. Ne de olsa dokunmadık, Evans. Bunu bir düşün! Tamamı orada. Doların alım gücü düşmüş olsa da babamın bana bıraktığı zamankinin iki katı şimdi. Oraya yerleşiriz, ikimiz, masrafları sonuna kadar kısar, okuyup düşünürüz ve muhteşem güneşin tadını çıkarırız."

Yine o kale dönemi gibi gelmişti bana. Ayağa kalktım. "Toplanmam lazım," dedim.

"Hadi, koş o zaman," dedi Florence. Sonra aniden Sylvia'ya döndüm: "her şeyin tamam olduğundan emin misin, Sylvia?"

"Evet, Bayan Anderson."

Florence bana dönüp, "Ah, canım, teşekkür ederim. Sağ ol. Para işini kafaya çok taktığının farkındayım ama sen şey dedikten sonra, Sylvia, bana bir bardak su getirebilir misin?"

"Tabii, Bayan Anderson." Odadan çıktı.

"Onun yanında söylemek istemedim. Parayı kafaya taktığım için beni suçlayamazsın ama, öyle değil mi? Geçen gün işi bırakacağını söyledikten sonra... Ama şimdi neyin söz konusu olduğunu gördün ya, belki daha farklı düşünüyorsunuzdur. Yani, hepsi

bir karar vermen gerektiğine işaret ediyor, öyle değil mi? Ama, biliyor musun, Evans, senin için hiçbir zaman gerçekten endişelenmedim, çünkü enerjin ve rekabetçi ruhunla çok uzun süre boş duramayacağını biliyorum. Senin doğan bu değil. Yakında büyük bir dönüş yapacağını biliyorum; her zamankinden daha güçlü bir şekilde döneceksin."

"Toplanmalıyım."

"Toplanırken yanında durup konuşmamın bir sakıncası var mı?"

"Florence, yalnızca birkaç dakikam kaldı."

"Peki. Nasıl olsa birkaç güne döneceksin. Babanın iyi olduğuna eminim."

"Nereden biliyorsun?"

"Öyle olmak zorunda, sevgilim." Boynuma atılıp öptü. "Teşekkür ederim, Evans," dedi, "her şeyle bu kadar kısa bir zamanda ilgilendiğin için. Şimdi çok, çok daha iyi hissediyorum. Para konusunu abarttığının, fazlaca endişelendiğimin farkındayım ama para demek sadece para demek değil ki; özgürlük demek," dedi, "çünkü paran yoksa, biliyorsun ya, sırf faturaları ödeyebilmek için korkunç şeyler yapmak zorunda kalırsın. Evans, dinliyor musun?"

"Toplanmam lazım," dedim merdivenlere yürürken.

O sırada elinde su bardağıyla Sylvia geldi.

"Bay Anderson," dedi.

"Unuttuğun bir şey mi var? Çek yazı!"

Güldü. "Yok, öyle bir şey değil. Mesajlarınızı vermek istedim yalnızca." Evrak çantasına koştı ve sarı bir sayfa çıkardı.

O sırada "Ha, Evans," diyordu Florence, "Bay Finnegan'ı arasam diye düşünüyordum.

Durdum.

"Ne diyeceksin arayıp?" Katil olacaktım gibi hissettim.

"Sana karşı tutumundan dolayı kendisine teşekkür etmeyi,

New York'a gittiğini ve birkaç gün içinde ofise döneceğini söylemek için..."

"Lütfen, Bay Finnegan'ı arayayım deme," dedim.

"Peki, canım, peki." Hevesi kursağında kalmış gibiydi.

"Sadece şey diyec-..."

"Deme!" dedim. Merdivenleri koşarak çıktım.

Elbiseleri çıkarıp fırlattım. Cepleri yokladım. Otuz üç dolarım vardı. Kilitli çekmecemdeki beş yüz dolar kaçış parası geldi aklıma. Çıkardım. On tane ellilik. Doğru. Uçak biletine vermem gerekecekti. Üç yüz civarı bir şey kalıyordu. Sanırım... Yani, sanırım... Ne? Tanrım! Ne kadar çabuk olup bitivermişti! Batmıştım. Gibi değil, basbayağı batmıştım. Bir an için yatağa oturup hareketsizce durdum. Mesajları okudum. Menajerim Mike Weiner'den mesaj vardı. Ara, diyordu, acil. Biraz para bulmak zorundaydım. Belki de derginin bir New York işi vardır; en azından uçak parasını karşılar diye düşündüm. İş beğenmeyecek olursam yapmazdım.

Neyse, düşüş gelmişti. Yapmamı istedikleri bir iş vardı -birkaç, daha doğrusu; ama özellikle bir tane vardı- New York'ta: Rojas adında Porto Riko'lu bir siyasetçi diyordu Mike; ilginç görünüyor. Dinlemiyordum bile. Birdenbire, konuya nasıl yaklaşmamı istediklerini hiç umursamadığımı fark ettim.

"Tamam," dedim, "hallederiz!" New York'a kendi paramla gidecek, faturayı orada verecektim kendilerine. "Algonquin'deki her zamanki yeri ayırt, lütfen." Otel masrafımı da öderler diye düşünüp telefonu kapattım.

Saate baktım, giyindim, toplandım ve bir duble attım.

İçkiyle ilgili bir derdim var; ayıltır beni. O yüzden de uzak durmaya çalışırım.

Ne var ki o sabah canım içki çekiyordu. Bavulumu toplarken, son anda gitmeme engel olacak bir şey olacakmış gibi tamamen manasız bir korkuya kapıldım.

Florence, Ellen ile ilgili sorumluluk almamla o kadar ferahlamış, çekleri hızla imzalamama ve üç numaralı sayfaya gösterdiğim öneme öylesine memnun olmuştu ki bizi havaalanına kendisi götürmek istedi. Ben ise bir taksi çağırmakta direttim. Ta oralara kadar gelecek olursa mutlaka bir şeylerin ters gideceğini ve uçağa varamayacağımı adım gibi biliyordum.

Saçma mı? Tabii ki öyle. Ayık bir adamın aklından böyle şeyler geçmez. Bu yüzden de taksinin kapısı kapanır kapanmaz kanvas montumun içine sakladığım mataradan koca bir yudum çektim. Böylece ayıldım. En azından buraya kadar geldin, diye düşündüm; taksidesin, otobana çıktık, günbatımı işte orada ve gidiyoruz. Ee, bu endişe neden?

Bilet gişesinde, aynı paniği bir kez daha duydum. Bizimle check-in yaptıran herifleri gözüm tutmamıştı. Hepsi de son anda topukları yağlamış zavallı tiplerdi. Bilet memurlarının hareketlerinde de imalı bir taraf vardı. Rötar duyurusu yapmanın komik bir şey olduğunu falan sanıyorlardı herhalde. Kısa süreli bir gecikme olacağını, teknik bir aksaklık, pusulayla ilgili bir sorun olduğunu söylüyorlardı. Şüpheli bir durumdu. Tuvalete gittim, on sent verip bir kabine geçtim ve mataramdan bir fırt daha çıktım.

Nihayet, uçağın kapılarının kapanmasıyla rahatladım. Büyük bir demir çubuğun metal bir cebe oturma sesini duydum. Sonra da içeriden kilitlediler. Başaracağıma dair bir umut yeşerdi içimde. Kabin müziğini bile kapatmışlardı. Fakat sonra öylece kalakaldık.

Uçağın yarısından fazlasının boş olduğunu fark ettim, yarısından epey fazlasının. Nedenini merak ettim. Uçakla ilgili bize söylemedikleri bir sorun mu vardı? Ellen dergi almak için ön tarafa yürüdü, ben de bir yudum daha çıktım.

En sonunda körüklü koridor kaldırıldı ve uçak, felaketzedelerle dolu yüküyle (öyle görünüyorlardı) serbestti artık. Hiçbir uyarı yapılmadan yürümeye başladı uçak. Hızlı bir kalkış yapmayı deneyecektik.

Pistin sonuna varınca felaketzede yüklü mülteci uçağı durdu, döndü, kükreyip gazladı. Yalnızca jetlerin yapabileceğı vahşi bir kalkışla tekerleri yerden kesildi. Dumanlı şehre tepeden bakıyorduk. Çok geçmeden suyun üstündeydik. Papazın vaftizi gibi her şeyi baştan ayağı arındırma göreviyle mükellef, ancak kan gibi içine karışan renk renk sanayi atıklarıyla bu görevi yerine getirmek için çırpınıp duran deniz aşığıydı.

Sonunda pilot ters yöne gittiğimizi fark etti. Uçak iyice yan yatıp arkasını Pasifik'e verdi. Sierra Madres'i gördüm bir kez daha. Doğuya gidiyorduk. Başarmıştık. Bir yudum daha yuvarladım; bu kez kutlama için.

Ellen de rahatlamış görünüyordu. Kararlı bir görüntüsü vardı. Doğal olarak, diye düşündüm, ne de olsa yepyeni bir yaşam şekli keşfetmeye niyetliydi. Başaracağını sanmıyordum ama onun durumunda da olduğu gibi, çaba her şeydir. Ne tür bir çaba göstereceğinizi kendiniz seçebilirsiniz. O zaman, kaçınılmaz bir başarı-sızlık o denli büyük bir önem taşımaz.

Ayıldığım için, bunca zamandır beni öldüren şeyin yaşam şeklim olduğunu açıkça görebiliyordum artık. Hayatımda, gerçek anlamda mutlu olduğum tek dönem, yetiştiriliş tarzımın bana uzak durmamı öğrettiği türden bir kadınla, hiçbir zaman güvenemediğim, hiçbir zaman da güvenemeyeceğim, yaradılış olarak güvenilmez, her açıdan dengesiz, tümüyle bencil, içgüdüsel olarak kinci, bozgunculukta usta, yatakta çiçek açan, kimsesiz, sefil bir kevaşeyle geçirdiğim dönemdi. O beni mutlu etmişti. Evlilik hayatının tekdüzeliği ise bağırsaklarımı deşmişti.

İçince kafam yerine gelmişti artık. Hayatımı paramparça etmeye, kendim bile tekrar bir araya getiremeyeyim diye parça parça etmeye kararlıyım!

Gwen'i son görüşüm nabzımın son atışıydı. Çünkü onunla uluorta rezil kepaze hareketler, aptalca, çocukça şeyler yaptığımız zamanlarda bile bunların bir anlamı vardı; pek de öyle ağırbaşlılıkla ya da açıkça olmasa da bizi ifade ediyordu bunlar. Lanet birer ahmak gibi davranmış olsak da içimizdeki o ahmak bizim yaşayan yanıımızdı; mantıklı yanıımız ise ölü.

Bu ilacın varlığını kabul etmediğim sürece yaşamaya hakkım yoktu.

Gwen'i düşünmeye başladım; nerede olduğunu, kiminle ne yaptığını. Değerli bir eşyanızı bir sokakta düşürüp, aradan bir yıldan uzun süre geçtikten sonra onu aynı sokakta olduğu gibi bulamazdınız elbet; biliyordum bunu. Ne var ki ben danışmaya telefon etmeden istasyona gidip, doğru treni doğru yerde, doğru

yönde, yalnızca beni bekler vaziyette bulmayı bekleyen biriyimdir. Onun başka biriyle olması ihtimaline gelince, herkes birisiyledir ve Türklerin dediği gibi alın yazsını kim bilebilir? (*Allah*. Son zamanlarda ona hiç danışmamıştım.) Belki de adım ikinci kez kazanmıştı oraya. (İnşallah!) Öyleyse dal gitsin! Kaybedeceğin kesin. Kafaya takma. Sonu kötü olacak. Salla bakalım zarları. Belki de tren orada seni bekliyordur; birkaç durak gidebilirsin belki. Daha ne olsun?

Ellen uzanıp elimi tuttu. Motorlar o ani, korkunç güç kesintisini gerçekleştirmişti ve uçak hâlâ tırmanıyor olsa da daha kararsız bir açıyla uçuyordu.

Tanıdık bir kahkaha duyduğum ana kadar uçakta çıt çıkmıyordu. Chet Collier uçaktaydı. Emniyet kemeri ışıkları söndüğünde koltuğundan kalkıp arkaya yürüyen ilk o oldu.

Yüzümü *Los Angeles Times*'la kapatıverdim. Kıkırdaya kıkırdaya geçti yanımdan. Acayip bir espriye gülüyordu, kendi yaptığı bir espriye, kuşkusuz. Yavşak herif, hosteslerin zırlıtları arasından geçip tuvalete giderken hâlâ kıkırdayıp gevriyordu.

Gazeteyi usul usul indirdim ve arkamdaki konuşmalara kulak kabarttım. Yüreğim hopladı resmen. Yaptığım şeyden utanç duydum. Kırk dört yaşında bir adam *Los Angeles Times*'ın arkasına saklanıyordu. O piçi itin götüne soktuğum için herkes tebrik etmişti beni. Yüzümü sakladığım bu gazete de neydi şimdi?

Chet'in tuvaletten çıktığını duyabiliyordum. Mizah yeteneğini yemek dağıtan kızlarla paylaşıyordu. Orosu çocuğu, dekatlon kazanmış gibi takılıyordu sürekli. Yazım, özgüveninde ufacak bir yara bile açmamıştı belli ki.

Bizim sıranın önünden geçmeden, ortadaki koltuktan koridor tarafındaki koltuğa kaydım ve tam yanımdan geçerken pantolonundan çektim. Döndüğünde, sürdürdüğü o rahat yaşantıyla daha da bir ağırlaşmış yüzündeki o ifadeyi gördüm. Havalı bir McIntosh stereo gibiydi.

"Vaay," dedi, "katilim de buradaymış."

"Hedefi ıskalamışım belli ki," dedim; "bunu söylediğime üzgünüm ama cidden iyi görünüyorsun."

"Senden yana aynısını söyleyemeyeceğim için memnunum. Araba kazasına neden olmuşsun diye duydum." Gözleri Ellen'e kaydı. "Bu adamla birlikte mi seyahat ediyorsunuz?" dedi.

Öyle olduğunu söyledi Ellen.

"Asılabileceğim biri misiniz?"

"Kızıyım," dedi. Chet yüzünü buruşturur gibi oldu, Ellen'de güldü. Gwen gibi Ellen de görür görmez sevmiştii onu.

"Ne yapacağım biliyor musunuz?" dedi, "Size bir süre misafir olacağım."

"Ne bok yersen ye!" demekten başka bir şey gelmedi elimden.

Beni başıyla selamlayarak, "Pardon," dedi ve kayarak Ellen'le aramızdaki koltuğa oturdu. Ardından hostesi çağırdı. "Bize birer içki ısmarlayacağım; bunu kutlamak gerek."

"Ben ısmarlayayım," dedim.

"İltifatımı satın almaya çalışmana gerek yok; işe yaramaz." Ellen'e döndü, "Benimle ilgili yazdığı o utanç verici yazıyı okudunuz mu?"

"Kim olduğunuzu bile bilmiyorum," dedi Ellen.

"Gördünüz mü; beni tarif edişinden tanımadınız. Chet Collier, ben."

"Mükemmel bir yazı olduğunu düşünüyordum," dedi Ellen fakat bunu söylerken biraz zorlandı gibi gelmişti bana.

"Benimle alakası yoktu."

"Bak," dedim, "seni görmeye geldiğimde önyargılı olduğumu kabul ediyorum; ama seni tanıdıkça tüm önyargılarım doğru çıktı."

Laflarına hiç kulak asmıyordu. Ellen'e gülümsüyor, kafasını uzatmış, kızı ölçüp biçiyordu. "Çok güzelsiniz," dedi, "onun kızı olduğunuza inanmak güç."

"Evlatlığım," dedi Ellen.

"Bir dakika daha geçseydi tahmin edebilirdim. Enselediniz mi onu?"

"Enseledim mi? Ne demek o?"

"Ona suçüstü yaptınız mı diyorum?"

Ellen gülümsedi. Ne diyeceğini bilemiyordu.

Chet, Ellen'in elini hafifçe okşayarak, "Cevap vermeyin," dedi.

Hostes yanımıza gelmişti. "Eunice," diye seslendi Chet, "bu genç ve güzel hanımefendiye şu an onu dünyada en mutlu edecek içkiyi getirmeni istiyorum."

"Ne alırsınız hanımefendi?" diye sordu hostes.

"Bilmem ki, biraz erken gibi," dedi Ellen.

Chet ayakta değildi, oturuyordu ama merakla Ellen'e doğru eğilmiş gibiydi.

"Şey için..." dedi bu konuya müthiş önem veriyormuş gibi yaparak, "benim içtiğimin aynısından; hafif, süt gibi yumuşak bir içki. Eunice, bize rendelenmiş buzla iki double Dubonnet frappe getir, içine az bir şey apsent ve biraz da..."

"Yemek servisi yapmaya çalışıyoruz, Bay Collier."

"Eunice, hemen git, ne diyorsam onu yap, koş."

"Sen ne içeceksin baba?" diye sordu Ellen.

"Ha," dedi Chet, "onu unutmayalım."

"Bir double Canadian Club alayım," dedim kıza. Şu herifle ne yapacağımı bilemiyordum. Geçen seferki gibiydi, aynı; yüzüne tükürsen ya Rabbi şükür diyecekti.

Beni inceliyordu. "Sen zaten birkaç tek atmışsın," diyerek ele verdi beni.

"Attım," dedim.

"Birkaç tekten de fazla... Hey Tanrım, ne oldu sana be adam? Pek iyi görünmüyorsun. Kaza yüzünden falan mı yoksa..."

Tekrar Ellen'e döndü. "Bir keresinde babanızla benim ufak bir fiziksel çatışma yaşadığımızı biliyor muydunuz?"

"Kim yendi?" dedi Ellen.

"Ah, tatlım," dedi Chet, "çocuk oynucağıydı. O esnada babanıza yaptıklarımın utanç duyduğum hep. Her ne kadar boş yere üstüme atılıp sağa sola yumruk sallayıp dursa da burnunu kırıp gözünü morartmam gerekmezdi." Sonra bana döndü. "Affettin mi?"

"Hayır."

"Ben de seni affetmedim," dedi, "hiçbir şey için." Tekrar Ellen'e döndü. "Burada olmanız çok iyi oldu. Aman Tanrım, babanızla ilgili kurduğum o fanteziler yok mu! Onunla tek karşılaşsaydık ne yapardım kimbilir. Şimdi burada işte. Kendimi utandırmayacak ne yapabilirdim ki ona? Şuna baksanıza!" Alaycı bir acımayla başını salladı.

Ellen güldü.

"Neye gülüyorsun, Ellen?" diye sordum.

"Gerçekten bilmiyorum," dedi soruma şaşırmış bir ifadeyle, "komik adam."

"Benim bu mevzuya yaklaşımım böyle işte," dedi. Sonra da bana dönüp, "senin yaklaşımın nedir?" diye sordu.

"Bitmesini bekleyeceğim."

"Aaa, madem en sonunda seni buldum, kendimi sana eşlik etmek zevkinden mahrum bırakmaya hiç niyetim yok. Uçakta da başka eğlence yok ki."

Tam o sırada uçak türbülansa girdi ve pilot, emniyet kemeri ikazlarını yaktı.

"Herkes kemerlerini bağlasın, millet," dedi Chet.

Hostes, elinde içkilerle geri döndü.

"Ah!" dedi Chet, "içkileri getirivermen ne büyük bir hareket, Eunice."

"Bay Collier," dedi Eunice, "siz tam bir laf cambazısınız."

"Öyle, gerçekten öyle," diye cıvıladı Ellen.

"Eunice, parlatılmamış gerçekliği fazla sıkıcı buluyorum. İşte, için bakalım. Sevmeyin de görelim," dedi Ellen'e.

"Hmm, güzel."

"Seninki nasıl, canavar?"

"İyi." Bu zırvaya daha ne kadar dayanacaksın diye soruyordum kendime.

"Hey, kafaya dikme, adamım. Babanızın nesi var yahu?" dedi Ellen'e. Sonra bana döndü: "Biliyor musun, Gwen'le senden epey bahsettik. Bu konu canını sıkıyor mu?"

"Sıkıyor."

"Güzel. Biliyor musunuz, tatlım," dedi tekrar Ellen'e dönerek, "genç bir kadınla bir ilişkim olmuştu; adı Gwen Hunt'tı. Bu konudan bahsetmemin bir sakıncası var mı onun önünde?"

"Aynen öyle, var. Bu saçmalığa daha ne kadar dayanmamı bekliyorsun?"

"Yine de bahsedeceğim. Bu saçmalığa ne kadar dayanacaksın, ha? Geçtiğimiz bir buçuk yılını son karlaşmamızı düşünerek geçirdim. Bu konuda biraz ortak noktamız var diyebilirim." Ellen'e döndü. "Biliyor musunuz, tatlım, babanızın da bir zamanlar takıldığı bu genç kadınla bir aşk ilişkim oldu da..."

İleri uzanıp hostes ikaz düğmesine bastım.

"Dur, dur," dedi Chet, "işe yaramaz bu; gerek de yok zaten. Bu kızcağızın gözündeki imajını lekeleyecek bir şey söyleyecek değilim; her ne kadar yanlış çizilmiş bir imaj olsa da."

Nihayet Ellen'in kafasına dank ettiğini görebiliyordum. Geç bile kalmıştı! Bir talimat bekler gibi endişeyle bakıyordu bana.

Hostes geldi.

"Buyurun, Bay Collier?"

"Ha, Eunice, Bay Arness uçakta polis olup olmadığını merak

ediyor da." Eunice güldü, "Niye gülüyorsun? Metroda oluyor. Zenginlerin eşit korunma hakları yok mu acaba?"

"Hanımefendi, bir içki daha alacaktım," dedim. Şöyle ya da böyle bu işin icabına bakmaya karar vermiştim.

"Ah, olmaz, yeterince içtin," dedi Collier. "Bir duble içti zaten, değil mi Eunice?"

Hostes, "Evet," dedi. Sonra bana dönüp, "bir yolcuya yalnızca iki içki servis edebiliyoruz."

"Ama ben bir tane daha içebilirim," dedi Collier, "sadece şarap içtim çünkü. Şimdi, Eunice, iyi dinle, bir ölçek Dubonnet'ye beş ölçek cin istiyorum. Birazdan buradaki atmosfer değişecek gibi; her hava koşuluna hazırlıklı olmam lazım."

"Bir içki daha alayım," dedim ama Eunice gitmişti.

Collier, artık onu eğlenceli bulmayan Ellen'e döndü.

"Bu genç kadınla sevgili olduk. İlişkimiz boyunca babanızın kendisine anlattığı her şeyi, sevişmelerinin ateşiyle söylediği tüm yalanları en ince ayrıntısına kadar anlattı."

Ellen ayağa kalktı. "Affedersiniz," diyerek Collier'ın önünden geçti ve uçağın önüne doğru yürüdü.

"Ne bok yemeye çalışıyorsun sen?" diye sordum.

"Niye ki? Neden rahatsız oldun?"

"Neden mi rahatsız oldum!"

"Tam bir kendini dizginleme örneği sergiledim ben. Küçük tatlı evlatlığının gözünde seni seven biriyim yalnızca. Gerçek hislerimle ilgili en ufak fikri yok henüz."

Artık oyun oynamıyordu.

"Polis çağırmaktan başka bir şey yapamayacağımı biliyorsun, bunu biliyorsun."

"Korkma, bir kez daha vuracak değilim sana. Yine de bu seninle işimin bittiği anlamına gelmez. Ömrünün geri kalanı boyunca dişlerimi ensende hissedeceksin. Benimle ilgili senin söy-

lediklerinden başka bir şey bilmeyen bir sürü insanın önünde adımı lekeledin." Ağır ağır başını salladı, "Ama bu daha ufacık bir bölümü; ufacık."

Sonrasında yüzüne ani bir acı dalgası yayıldı. "Seni mahkemeye vermeye karar vermiştim bir keresinde; ama tek istediğim kanını dökmektir."

Hostes içkiyi getirdi.

"Şimdi bir şeyler içmek istiyorsan, içmene müsaade ediyorum," dedi, "çünkü seninle konuşmak istiyorum; başka bir konu hakkında; ister misin?"

"İstemiyorum artık."

İçkisinin yarısını tek yudumda içti. Taktığı kurşun geçirmez maske düşmüştü; gerçek yüzünü görebiliyordum artık. Korkunç bir şeyler oluyordu yüzüne. Onu bir arada tutan yapı çözülmeye başlamıştı birdenbire. Çektiği acının şiddeti beni derinden sarstı. Benden her zamankinden daha çok nefret ediyormuş, aynı zamanda da ilk kez kendini bana yakın hissediyormuş gibi görünüyordu; arkadaşlığın değil, yaşanmışlıkların getirdiği bir yakınlıkla.

Yine başını ağır ağır sağa sola sallıyor, gözlerini üstümden ayırıyordu. "Ama senden nefret etmemin sebebi bu değil, Eddie, yazdıkların değil."

Canadian Club'ımdan bir yudum aldım.

"Ne zaman bir Alman Yahudi'siyle karşılaşsam kendime sorduğum tek bir soru var," dedi Chet. Yavaş yavaş konuşuyordu, "toplama kamplarını görmüş geçirmiş bir Alman Yahudi'siyle karşılaşınca... Şu soru geliyor aklıma: Nasıl becerdi? Babası, annesi, kardeşleri, kuzenleri, arkadaşları gübre oldular. Ama bu..." bir an duraksayıp doğru kelimeyi şöyle bir tarttı, "bu hayatta kalarlar, iyi semirmiş öküz gibiler. İşleri de tıkırında. Yani, nasıl? Neden bahsettiğimi anlıyor musun?"

"Hayır," dedim. "Neden bahsediyorsun?"

"Senden nefret etmemin sebebi senin bir katil olup hayatta kalmış olman; anladın mı şimdi?"

"Hayır."

"Çünkü neredeyse yapıyordun, Eddie."

"Neredeyse, ne yapıyordum?"

"Neredeyse öldürüyordun onu. Belki de öldürdün. Bu gibi şeylerin kesin bir ölçütü yoktur."

"Ah, hadi oradan; kızın bir geçmişi vardı, ben de son satırıydım."

"Ama o kendini başkalarına açmamıştı. Sana ise can damarını gösterdi; sen de oradan vurdun."

"İyi de hepimiz birbirimize böyle şeyler yaparız."

"Bok yaparız! Seninle konuşurken bana bak!" diyerek parmağını şaklattı. Öyle yaptım. "Bazıları ölür, ama sen hep yaşıyorsun. Seni biliyorum. Geçtiğin her yer cesetlerle dolu. Ardında koca bir mezarlık bıraktın."

"Ah, hadi ama..."

"Soru şu: Yaşamaya nasıl devam ettin?"

"Kes şunu artık!"

"Cevabı ben vereyim: Sen mahkûmlardan biri değilsin, gardiyanlardan birisin. Diğerlerini kurban ederek kurtulanlardan. Sonunda da zengin, takdir gören, mutlu -bilirsin işte, canım babacığım, canım kızım gibi tüm o zırvaları diyorum- namuslu görünen adam oluverirsin.

"Benimle ilgili bir bok bildiğin yok."

"Her şeyi biliyorum. O, her bir ayrıntıyı anlattı."

"Nerede şimdi?"

"Niye bilmek istiyorsun? Yarım bıraktığın işi bitirmek için mi?"

Cevap vermedim. Ağır ağır, güçlkle konuşuyordu. "Bana

geldiğinde enkaz halindeydi. Zar zor bir şeyler yiyor, yediğini de tutamıyordu. Geceleri uyuyamıyordu, seviştikten sonra bile. Uyuyabilse bile, kâbuslarla sıcıyordu; seni gördüğü kâbuslarla.”

Florence’ı düşünüyordum; uykularını nasıl kaçırdığımı, nasıl kâbusu olduğumu.

Chet konuşmaya devam ediyordu, “Her gece, ama her gece, o acılar içindeki insanın yanbaşımda yattım. Korkunç şekilde kasılıp titriyor, sonra aniden baştan ayağa sarsılıyordu. Ben ise onu kollarıma alıyordum; onun için yapabileceğim tek şey buydu çünkü. O her gece seninle konuşurken onu ben sarmalıyordum. Nasıl hissettiğimi anlıyor musun?”

Anlıyordum.

“Hayatın boyunca herhangi biri için tek bir gece bile uykusuz kalmadığına kalıbımı basarım.”

Bunun gerçeğe ne kadar yakın olduğunu söylemedim.

“Onu ne hale getirdiğinle ilgili bir fikrin var mı?”

“Hadi artık, kes şunu!”

“Neden keseyim ki? Kurtulanların bir açıklama yapması gerekir en nihayetinde. Konuşurken bana bak dedim. Ona ne yaptığını söyleyeyim: Onu inandırdın, nasıl yaptın bilmiyorum ama onu sana layık olmadığına inandırdın. Seni büyük adam olarak görüyordu; iyi adam, onurlu, namuslu adam, eğitilmiş, mevki ve itibar sahibi adam; kendisini ise bir hiç. Doğru mu? Ona kendisinin senin gibi bin tane yarım akıllıya bedel olduğunu söyledim ama-”

Kalkmaya çalıştım. Dikkat çekmeye başlamıştık.

“Nereye gidiyorsun? Söyleneni duymadın mı? Uçakta polis yok. Otur şuraya. Otur da söyle bakalım, yanlış mı düşünüyorum?”

Cevap veremedim. Haklıydı.

“Bir şey söylemiyorsun. Kendini savunacak sözün kalmadı mı?”

İnsanlar bize bakıyordu. Koltuğa gömüldüm.

"Yakaladım seni, değil mi? İnsanları nasıl öldürdüğün fark edilmiyor; hiç iz bırakmıyorsun; ama ben; senin kurbanını ben sarmaladım. Ne olduğunu biliyorum senin."

"Ama beni terk etti," dedim.

İnsanların bize baktığını fark etti. Gözlerini kaçırıncaya kadar dik dik baktı onlara, sonra da bir dakikalığına sustu.

Florence geliyordu aklıma; o sabah onu kollarıma aldığımdaki hali, göğsünde kopup parçalanan ağacın sesi.

"Sana söyleyeceğim başka bir şey var," Sesi yatışmıştı, "söylediğin bütün yalanlara kandı o; ona ihtiyacın olduğu yalanına. Böyle söyledin ona, değil mi? Söyle hadi."

"Evet, öyle söyledim." Çok sessiz konuşmaya çalışıyordum. İnsanlar artık başlarını kaçırmaksızın kulak kabartmıştı bize.

"Ve de onsuz olmak istemediğini... Böyle mi dedin ona?"

"Evet."

"Ve seni ilk kez hayata döndürdüğünü... Dedin mi?"

"Doğru," diye fısıldadım sessiz olmasını istediğimi belli etmeye çalışarak.

"Öyleyse, er ya da geç karını terk edeceğine inandığı için suçlayabilir misin onu? Ha, suçlayabilir misin? Söyle. Konuşsana!" Bağırarak üzereydi.

"Hayır," dedim dikkatli bir fısıltıyla, "onu suçlamıyorum."

"Beklediği buydu. Biliyor muydun?"

"Evet."

"Ona, kendin için istediğini senin için isteyen tek kişi olduğunu bile söyledin. Hatırlıyorsun, değil mi, böyle söylediğini?"

"Evet, hatırlıyorum."

"Bu, onun aklından hiç çıkmamış."

"Öyledir, tahmin edebiliyorum."

"Peki, bunun, sana âşık olan bir kadını etkilemeyeceğini mi sandın?"

"İnsanlar bize bakıyor."

"Umurumda değil. Karşılık vermeni istiyorum. Ona bu kadar şey söylersen inanır, inanınca da...ee, konuş!"

"Ne sorduğunu anlamadım."

"Hâlâ seni beklediğini biliyor muydun; benimleyken bile?"

"Hayır."

"Telefon her çaldığında elektrik çarpmış gibi durup etrafına bakınırdı; telgraf dağıtılırken... Postacı çocuk 'Telgraf!' diye kapıya geldiğinde yüzünün aldığı şekle bakamazdım. Şimdi anlıyor musun neler hissettiğimi?"

"Evet."

"Her gece yatağımdaydın ulan, benim!"

Bir yudum daha içtim.

"Şimdi anlıyor musun beni? Emin olmak istiyorum."

"Evet."

"Ama bu, senden nefret etmek için sahip olduğum sebeplerin yalnızca küçük bir kısmı."

Tekrar uzaklaşmak istedim. Başta, başka bir koltuğa oturma fırsatım olduğunu şimdi fark etmiştim. Yine de oturup buna katlanmaya zorladım kendimi. Bu adama karşı duyduğum korku ve tiksintiye rağmen gerçeği söylediğinin farkındaydım; Gwen'le ilgili olanı değil belki, ya da Florence'la ilgili olanı da değil muhtemelen, benimle ilgili gerçeği söylüyordu.

Beni dikkatle süzdü.

"Seni elime alıp balık gibi kılçığını ayıklayacağım gün gelebilir; o zaman, bir dahaki sefer," dedi, "tabanca kullan; daha insancıl olur."

Sonra, belki içtiğim tüm Canadian Club kafama girdi; ya da Chet'in Gwen'in kâbusları hakkında söyledikleri ve Florence'la ilgili kendi hatıralarım düştü aklıma. Belki de tüm bunlar üst üste binip kanıma dokundu ki aniden Chet'in şahsına değil, ama

Gwen'in koruyucusuna ve hatta Florence'ın koruyucusuna -o kadar sarhoştum işte- "Affet beni," deyiverdim.

"Asla affetmeyeceğim," diye karşılık verdi, "ancak öldüğün zaman tatmin olacağım."

Söyleyecekleri bitmişti artık, ya da ben öyle olduğunu düşündüm, çünkü önüne dönmüştü. Yan yana oturduk. İkimiz için de gidecek yer yoktu.

Sonunda dönüp, "Sana bir şey sormak istiyorum," dedi. Endişeli görünüyordu; belli ki dile getirmesi zor bir soruydu. "beni biraz olsun tanımış olmalısın. Benim birine âşık olmam mümkün mü, sence?"

"Evet, artık mümkün olduğunu düşünüyorum."

"Yanıyorsun," dedi, "artık, değil. Bundan sonra değil; ancak o zamanlar, onun seni uçağa bindirip yanıma geldiği zaman ve sonrasındaki üç ay âşık olabilirdim; hatta oldum da. İçimdeki o şeyi keşfettim."

Tekrar baktı bana; bu kez yan yan, önceki gibi değil. "Nasıl yaşadığımı gördün. Tam bir düzen içindeydim. Kadınlar, ettikleri kadarına değmezler diye düşünüyordum. Kim ihtiyaç duyardı ki onlara? Ne olduklarını bilirsin; baş belası; bitmek bilmez bir yaygara, lüzumsuz bir karmaşa, bir sürü alavere dalavere, gizli bir oyun, düzen. Fakat o kız yok mu... Bir kez olsun sahte bir söz söylemedi. Beni tuzağa düşürmek değildi niyeti, hoşnut etmek de değildi. Yatakta işim bittikten bir saniye sonra bile ortadan kaybolmasını istemediğim tek kız oydu. Anlıyor musun?"

Artık fısıldayarak konuşuyordu. "Ve ömrümde ilk kez, seni orospu çocuğu, ömrümde ilk kez evlenmeyi düşündüm, -ne düşünmesi anasını satayım- yalvardım ona." Yandan ve kuşkulu bir bakış daha attı bana, kendisine karşı kullanabileceğim bir koz vermiş gibi.

"Öyleyse niye evlenmedin onunla?" dedim.

“Dedim ya; her sabah umutla uyanıp her gece umutsuzluğa gömülüydüm. Senin artıkclarınla evlenecek değildim ya, terk ettim onu.”

Bana güvenip güvenemeyeceğini tartıyor gibiydi. Güvene-bileceğine kanaat getirmiş olmalı.

“Yalan,” dedi, “bu söylediklerim. Onu terk etmedim. O beni terk etti. Krizlerinden ve kâbuslarından, her gece seninle aynı ya-takta olmaktan usanmışım. Bu yüzden bir gün, bir anlık dür-tüyle, her şeyin canı cehenneme diye düşündüm. Eski manitala-rımdan birini, uzun süre takıldığımız bir kızı aradım ve benimle Antigua’daki Mill Reef Kulübü’ne gelir mi, diye sordum. Daha önce yaptığımız gibi biraz eğleniriz diye düşünmüştüm; deniz çok güzeldir orada. Fakat işe yaramadı. Hiç eğlenemedim. Her an, her saniye Gwen’i düşünüyordum. Ona her gün yazdım. En sonunda diğer kızı geri yollayıp birkaç gün yalnız takılmayı de-nedim, ondan da vazgeçtim. Geziyi yarıda bırakmaya karar ver-dim. Eve koştum ama vardığımda gitmişti. Kaybolmuştu.”

“Öyle yapar.”

“O zaman anlayamamışım. Başkasıyla olduğumu öğrendiği içindir, diye düşündüm ama durumun bu olmadığı anlaşıldı. Of, ulan! Neredeyse bir yıldır yok ortalıkta.”

Yine o meraklı bakışıyla süzdü beni, sonra yavaşça elini cebi-ne atıp bir not defteriyle kalem çıkardı. Birtakım sayılar ve harfler çiziktirdi. Sonra da sayfayı koparıp bana verdi.

Okudum: 166 Batı 12. Sk. Watkins 2-3479.

“Neden veriyorsun bunu bana?” Diye sordum.

“Bu adreste işte,” dedi.

“Evet ama neden...?”

“Gerisini kendin bul istiyorum. Onu görmeyi planlamıştın, öyle değil mi?”

“Evet, öyle planlamışım.”

“Git de eserini gör.”

Kalktı. Artık söyleyecek şeyi kalmamıştı besbelli. Koridora çıkmıştı ki geri dönmeye karar verdi. Hemen önümdeki boş kol-tuğun arkasından bana doğru eğildi.

“Başkasıyla beraber,” dedi.

“Tahmin etmiştim.”

“Pek de öyle tahmin ettiğin gibi değil. Kardeşim Charles’la birlikte.”

“Evliler mi?”

“Şu an yaptığımı bir uyarı say. Çünkü biliyorum ki sende bu kafa varken Charles’ı yanlış değerlendireceksin, kesin ve bu hiç iyi olmaz. O masumdur, Charles, çocuk gibidir ama neyse, görürsün.”

“Evli değiller mi?”

“Gwen’in New York’a döndüğünü nasıl öğrendiğimi anlata-yım sana. Bir gün kız kardeşim aradı. Kendisiyle pek görüşme-yiz. Birleşmiş Milletler’deki nonoş tayfayla takılıyor. Ne dedi bili-yor musun? Charles eve getirmiş bu kızı anasını satayım; annem-le tanıştırmaya. Annemin onayını almak istemiş. Evlenecekmiş. Kız kardeşim görmüş geçirmiş biridir ve Gwen’in nasıl biri ol-duğunu tek bakışta yüzünden okuyabilir. Kardeşini de iyi tanır, tabii. Hâlâ, rahibelerin öğretilerine inanır Charles. Kız kardeşim ise “Masumların Katli”⁶ olarak niteliyordu bunu. Ben aynı fikirde değildim ama,” diyerek konuşmasını sürdürdü Chet. “Bu konu üzerine çok düşündüm ve şu sonuca vardım; belki de Charles, Gwen’in şu sıralar tam da ihtiyaç duyduğu şeydir; ne sen, ne de ben; Charles gibi biri. Bu kızın asıl mucizevi tarafı, tüm yaşadık-larına rağmen, hayatına girip çıkan bunca insana rağmen, onda

6. Masumların Katli (The Massacre of the Innocents); Yahudiye eyaletinin Roma İmparatorluğu tarafından atanmış Yahudi Kralı Büyük Hirodes’in bebekleri katledi-şinin hikâyesidir. Matta İncili’ne göre Hirodes, kâhinler tarafından yeni bir Yahudi kralının doğacağını ilan edilmesiyle tahtını kaybetmemek adına Beytullahim civa-rındaki tüm küçük erkek çocuklarının infaz edilmesini emretmiştir.

yine de erkekleri kendisini anneleriyle tanıştırmaya götürecek bir şeyin olması. Meksikalılara özgü o Tanrı vergisi şey var onda; bekâretini tazeleme gücü... Onların yaptığı gibi. Hatırlarsın sen de; orgazm olmaya başladığında nasıl da şaşkın şaşkın, 'Geliyor!' dediğini, ilk kez yaşıyormuşçasına. Çoğu kadın için çok geçmeden anlamını yitirir bu; ama bu kız, tahtağa bir silgi çeker; tertemiz. Atık birinin ona dokunabileceğini sanmıyorum."

Yüzümü okumaya çalışarak baktı.

"Ne var aklında?" dedi.

"Şey," dedim, "onun için iyi olan biriyle birlikte olmasına sevindim."

"Yalancının tekisin!" dedi, "hep öyleydin; hep de öyle olacaksın."

Koridorda yürüyüp Ellen'in önünden geçti. O sırada duyamadığım bir şeyler söyledi ona. Ellen gülümseyip bana baktı.

Los Angeles Times'ı kaldırıp yüzümü kapattım.

Terminale girebilmem için Ellen'in yardımı gerekti. Babasının zil zurna sarhoş oluşunu pratik bir sorun olarak görüyordu ve bu sorunu beni bir koltuğa oturtup montumun kemeriyle bir direğe bağlayarak çözöverdi. "Şimdi, sen yerinden kıpırdama," dedi ve bagajımızı almaya gitti.

Uzmanların görüşlerinin aksine farklı bir kanıya varmıştım; çocuklar çok da hassas değillerdir. Kendi evlerinin enkazı üstünde şen şakrak oynadıklarını, anne babaları öldükten bir hafta sonra onları unuttuklarını görmüşümdür. Çocuklar yas tutma zorunluluğu hissetmezler, dolayısıyla da tutmazlar. Felaketler karşısında yetişkinlerden daha bencil, dolayısıyla da onlardan daha dürüsttüler.

Ellen döndüğünde uyuyordum. Beni çözöüp kucakladı ve taksiye binene kadar taşıyıcıyı takip etmeme yardımcı oldu. İkimiz de rezil olduğumuzu falan düşünmüyorduk. Ellen'i "meleğim" olarak değil de olduğu kişi olarak sevmeye o zaman başladım.

Takside giderken Gwen'le ilgili sorular sordu bana. Yeni ya-

şam şeklinin ayrıntıları üzerine çalışıyordu kanımca. Bu sebeple, bir kadının sapkın davranışları ilgisini cezbediyordu.

Algonquin çalışanları odamı hazırlamıştı ancak Ellen için bir oda ayarlayamamışlardı. Oturma odasına bir karyola koyabilirler mi, diye sordum. Kız arkadaşım olduğunu sanmış olmalıydılar, zira karyolayı koydular ancak nevresimleri sermeye kimse gelmedi.

Gardıropta fiyat listesi gözüme çarptı. Kaldığımız süitin geceliği otuz beş dolardı. Rojas yazısını yazmaya karar vermem iyi olmuştu. Cepten harcayacak olsam bir haftada sıfırı tükettirdim. Ancak şirket çalışanları modern yaşama para yetirebilirdi.

Komiye bahşişini vermemle telefonun çalması bir oldu. New York hızlıdır. Manny Stern diye bir fotoğrafçıydı arayan. Barda olduğunu, ben resepsiyondayken beni göz ucuyla gördüğünü söyledi. Odama çıkmak için izin istedi. Olmaz, dedim. Collier yazımın tüm New York'un dilinde olduğunu söyledi. Olmaz, deyip gelemeyeceğini tekrarladım. Rojas yazısı için görevlendirildiğini söyledi, harika değil miydi? Evet, dedim, Rojas yazısı için görevlendirildiğine sevindiğimi ama, yukarı gelemeyeceğini söyledim. Aslında, iki haftadır Rojas üzerine çalıştığını ve birkaç çarpıcı kare yakaladığını söyledi. Onları görmeyi çok istediğimi, ancak bu gece olamayacağını belirttim. Bunun üzerine imayı bir kenara bırakıp şu an her ne içiyorsam ondan bir şişe kapıp yukarı çıkmak ve karşılıklı birer kadeh atmak konusunda diretti; ne içiyordum? Canadian Club ve hayır, hayır, hayır dedim. Ha, anladım, dedi, bir hatun var yanında! Evet, dedim, kızım var ve New York'ta insan tezeği görsün istemiyorum, dedim. Güldü ve küfür etmememi söyledi. Tezeğin ne demek olduğunu bilmiyordu ama kendisine pislik demeye çalıştıysam eğer çok daha kötülerini işitmişliği vardı. Verecek cevabım kalmamıştı, ben de telefonu kapattım.

İlk planım doğrudan Stamford General'a gidip babamı görmek-

ti ama saat neredeyse on buçuk olmuştu bile ve hiç havamda değildim. Kardeşim Michael'ı aradım. New York'ta olduğumu duyduğuna şaşırdı.

"Ne kadar meşgul olduğunı biliyorum," dedi saygılı bir tavırla, "bu yüzden gelmene minnettarım."

Fena halde tepemi attırdı bu söylediği. "Sana, kendi öz babamı görmeye gelmeyeceğimi düşündüren nedir?" Verecek cevabı yoktu; benim ise vardı. Michael'a herhangi bir şeyi düşündüren ne olabilir ki? Karısı, Gloria. Gloria ile ben birbirimizin ailevi düşmanıydık. Birbirimize karşı öyle bir kin besliyorduk ki konuşurduk bile; husumetimizi gizlemeye çalışmazdık yani. Michael ise tam bir nezaket abidesidir. Ya öyledir, ya da ortada bir çatışma olduğunu kabul etmeye cesaret edemeyip, herkes herkese pek bir bayılıyor gibi davranacak kadar korkak bir adamdır. Ya da üçüncü bir ihtimal; insanlar, onun karısına karşı sabırlı olduğunu görürlerse onların da karısına karşı sabırlı davranacağını düşünür.

Gloria'nın paralelde olduğundan kuşkulanıp, "Gloria? Orada mısın?" dedim.

O kontralto sesiyle, "Selam, Eddie," dedi. Onlara fena halde yorgun olduğumu, yarın sabah ilk iş geleceğimi söyledim.

"Öğleye doğru gel," dedi Gloria, "daha iyi olur."

"İstediğin zaman gel," diye ekledi Michael.

"Öğlen daha iyi, Michael," diye belirtti Gloria.

"Nasılsın, Gloria?" diye sordum.

"Oh, harika!" diye atıldı Michael.

"Bilirim, öyledir de sağlığı sıhhati nasıl?" dedim.

"Niye ki?" diye sordu Gloria.

"Sağlığını merak ettim yalnızca," dedim.

"Sağlığım yerinde," dedi, "yarın görüşürüz, oldu mu, öğle gibi?"

Ortalığı karıştıracak bir şey söyleyecektim ki kapım güm güm

vuruldu. Michael bunu duydu ve beni bu kadar süre meşgul ettiği için özür dileyerek telefonu kapattı. Gloria ise ben kapatana kadar hattan ayrılmadı.

Kapıyı açtım. Yetmişlik bir Canadian Club şişesiyle Manny Stern girdi içeri.

"Sana bir şişe Canadian Club getirdim."

"Teşekkür ederim, güle güle."

"Ne karşılama ama!" dedi Manny, "altı üstü bir içki içeceğiz."

"İyi. Birer içki, o kadar."

"Aman ne büyük mesele! Kırkırık birer içki işte."

"Buz da söyle," dedim. "Bu, kızım Ellen. Ben banyoya gidiyorum..."

Ben kapıyı kapatırken Manny oda servisini aramıştı bile. Tam anlamıyla modern bir heriftir Manny, elinde telefonla doğmuş olanlardan. Bizler için mekanik birer cihaz olan şeyler onun vücudunun bir parçası gibidir. Üstünde bir yerlerinde kimseye çaktırmadan açıp kapatabileceği bir ses kayıt cihazı taşır. Ne zaman kayıt yaptığını bilemezsiniz. Ayrıca, her daim boynunda asılı duran Leica M3 ve Nikon F'inin yanısıra avcuna sığacak ölçüde bir Minox'u da bulunur. Bununla, çekilmesini istemediğiniz resimler çeker. Habersizce çekilmiş skandal yaratacak fotoğraflar ve sansasyonel kayıtlarla çıkagelir daima. Bu herifin delmediği hiçbir yasak, lenslerinin, kayıt cihazlarının ve parmaklarının ulaşamadığı hiçbir yer yoktur. Para ya da mücevher gibi şeyler aşırılmaz ancak mektuplar, notlar gibi küçük kanıtlar, yanlış kocanın evinde unutulmuş bir ruj gibi şeyler ondan kaçmaz. O her yerededir. Kuzey Afrika'da bir arazi gezisi sırasında pantolonunuza akrep kaçmış gibi, sabahleyin onu paçanızdan silkeleyip atmanız gerekir.

Ayrıca o, gördüğüm en hızlı uyum sağlayan adamdır. Ee, isim mevzusundan anlaşılır zaten. New York'ta Manny Stern olarak bilinir; ki adı da budur. Fakat kendisi bu ismin savaş son-

rası Avrupa'sında bir dezavantaj olduğunu fark etmiş. Bu yüzden de saçını sapsarı boyatıp küçük bir burun estetiği yaptırarak Avrupa'da kullanmak üzere ismini Manfred von Stern olarak değiştirmiş. İşe de yaramış hani. Almanya'da, Rusya'da ve Yahudilerin pek hoş karşılanmadığı her tür yerde gayet nezaketle karşılandığını ve iş yapabildiğini görmüş. İsmindeki "von" da itibarını ikiye katlamış.

Manny'nin bu uyum sağlama yeteneğinin bir örneği de dillere olağanüstü yatkınlığıdır. Mesela bu New York Yahudisi eğer çok konuşmaz ve dip boyasına dikkat ederse Berlin'de bir Polonyalı, Fransa'da bir Alsaslı, İngiltere'de bir Güney Afrikalı, Rio'da Alman asıllı bir Arjantinli ve Yunanistan'da Kraliçe Frederika'nın, gayrimuşru kabul edilip resmen tanınmamış uzak bir akrabası olarak kabul görebilir. Uçtuğu her yerde kabul görmekle kalmaz, aynı zamanda da aranan bir adam oluverir. Özellikle de kadınlar hoşlanır ondan. Bunun nedenlerinden biri, kendisinin ince ama etki uyandıran biseksüelliğidir. Asla baskı yapmaz ancak kendi çıkarı söz konusu olduğunda her iki cinsiyete de hizmete hazırdır. Bu ona, başka türlü sızdıramayacağı pek çok bilgiye erişim olanağı sağlar. Her daim uyanık ve olayların içindedir; en son dedikodulardan haberdar, son modanın, son tarzların, dansların ve son moda arkadaş gruplarının içindedir. İnsan davranışlarının her alanındaki geleneklerin öncüsü ve habercisidir. Ayrıca büyük pezevenklerden biridir. En olmadık, imkânsız kombinasyonları bir yatağa sokar kendisi; hatta bu onun hobisidir denebilir.

Tüm kızların, Manny'nin telefon numarasını, önüne bir yıldız koyarak, adres defterlerine kaydetmelerinin son nedeni de, marihuanayı her daim yanında, eroini ise az ötesinde bulundurmasıdır. Biraz önceden haber verilse yalnızca istenen her şeyi bulmakla kalmaz, istenen şeyi istenen yere de getirebilir. Babalar ve kocalar bu gibi şeyleri evlerinde yasaklayabilirler. Gelgelelim

maceracı kızlar ve canı sıkılmış eşler bilirler ki tek yapmaları gereken Manny'i ya da Manfred'i -isim, Atlantik'in hangi tarafında olduklarına göre değişebilir- aramaktır; marihuana, ot, esrar, ero-in geliverir; ne olursa!

Bu orospu çocuğunu Ellen'le yalnız bırakmamalıydım, diye düşündüm.

Oturma odasına döndüğümde yer fotoğraflarla kaplıydı. Ellen dört ayak üstüne çömelmiş A-aa, diye diye fotoğraflara bakıyordu.

"Kaldır şunları," dedim Stern'e.

"İyi; tamam da ne diye bu kadar coştun ki?"

Kapı çaldı. Buz gelmişti.

"Bir çeyreklik ver," dedi Stern.

"Yarımlık var bende."

"Onu ver."

Fotoğraflara bakmadan edemedim.

"Yazacağın bu işte, hepsi burada," dedi Manfred von Stern, çocuğa fazlada bahşiş verip gösteriş yaparken.

"Yarından önce başlamayacağım çalışmaya."

"Çalışacağını kim söyledi? Tanrım, Eddie, neyin var yahu? Harbiden tımarhanelik olmuşsun sen ha, tam da duyduğum gibi."

"Ne duydun ki?"

"Şunu gördün mü?" dedi ayak parmağıyla işaret ederek. İçkilerimizi tazeliyordu, "baksana, senin herif hazırlıksız yakalanmış."

"O, yanındaki kim?"

"Zulada sakladığı bir kız olduğunu duydum. Bilirsin, Manny duyar, Manny bulur çıkarır. Orada işte, kullanmak istersen. Kullanmazsan salaksın derim ki salak değilsin, biliyorum." İçkimi uzattı.

"Şunlara bak," diye devam etti, "*Fortune* dergisi için poz ver-

diğini sanıyordu-bilirsin ya, şu şirket sahibi mavi takımlı çekimlerinden. Bilmediği şey ise 18 milimetreliliğimin takılı oluşuydu. Şu buruna bak! Bu rakursi çekimde burnu Jimmy Durante gibi çıkmış."

"Görmek istemiyorum bunları."

"Niye bakıyorsun o zaman? Senin yerine işin üçte ikisini yapmışım, ama sen görmek istemiyorsun. Ellen, içki ister misin?"

"İçebilir miyim, baba?"

"Hayır."

"Aman Tanrım, Eddie, nasıl bir tip olmuşsun sen yahu! Bir sinir hastalığı geçirdiğini duydum. Ben bir düzine geçirdim ama değişmedim. Sen ise tam bir uyuz olmuşsun. Al!" Ellen'e bir içki verdi.

"Kaldır şunları, Manny. Senin fikirlerine ihtiyacım yok. Belki de seveceğim herifi."

"Daha neler! Diğer tüm politikacılar gibi rüşvetçinin teki o da. Hatta görünmez paralarla yaptırdığı küçük bir yer var, seçmenlerinin kuruşlarıyla, aynen. Oraya, Ponce'a uçuyorum yarın; San Juan açıklarındaki adanın öte yanına, denize nazır o küçük villacığın fotoğraflarını çekeceğim. Kardeşinin adına yaptırmış tabii. Oranın da fotoğraflarını çekeceğim senin için, merak etme. Bu senin en büyük eserin olacak Eddie..."

Manny'nin içkisi iyi gelmişti. "Bu gece senin için büyük şans," diye devam etti, "en sevdiği kızı evleniyor ve bir kutlama düzenliyorlar. Alacaklı olduğu, borçlu olduğu herkes orada olacak; karısı, babası, annesi ve onların babaları, anneleri, metresi ve metresinin babası, annesi ve ağabeylerinin üçü de orada olacak, tabii, söylemeye gerek yok. Ee, akrabalar, rom ve rumba bir araya gelince nasıl bir bombanın patlayacağını kimse bilemez."

"Tiyatro izleyecek havam yok bu gece."

"Tiyatro - izleyecek - havam - yok - bu - gece... Off! Tanrım! Şu tipe bak hele! Herif senin kim olduğunu bilmeden onu gözlemle-

yebileceğin tek fırsat bu. Kaydedilmesini istediğin bir konuşma mı var; kulağını kaşı, Minox'umu çıkarmamı istediğin bir durum mu var; göz kırp. Yardımcım olduğunu söyleyeceğim, anladın mı? Beni zaten bekliyor olacaklar. Onlara, daha önce çektiğim birkaç kare verdim, güzel çıkanlardan. Düğün çekimlerini beleşe getirdiklerini sanıyorlar; öyle de zaten. Fakat aynı zamanda, Manny bizim için onların habersiz fotoğraflarını da çekecek. Baksana; şuna bir bak. Daha önce hiç böyle bir şey gördün mü? Ha? Gördün mü? Herif yatağa girene kadar bir saat evinin karşısındaki çatıda beklemek zorunda kaldım. Yine de fena değil, değil mi?"

Kendi hinliğine kendisi kıkırdıyordu.

"Kimsenin yapmaya götü yemeyecek tek bir şey varsa, o da bir Porto Rikoluya bulaşmaktır, bilirsin. Tanrı biliyor ya zencilerin işledikleri cinayetler yanlarına kalır. Sağda solda adam öldürürler, gazeteler ayakkabılarının rengini yazar, yüzlerinin rengini değil. Hele şu Porto Rikolular, asıl dokunulmaz olanlar da onlardır. Bu işi becermek sendeki gibi göt ister. Hem, bu gece, adam seni tanıyor olsa, bir ayda zar zor öğreneceğinden daha fazlasını öğrenebilirsin."

Bir içki daha aldım.

"En iyi yol bu değil mi?" diye sordu, "senin kim olduğunu bilmediği bir zamanda onu tanıman? Yanılıyor muyum?"

"Yanılmıyorsun."

Dışarı çıkmadan Ellen'i yatak odasına çekip onu bizimle gelmeye ikna etmeye çalıştım. Yok, dedi, odada kalacaktı.

"Kalıp ne yapacaksın?"

"Arkadaşımı arayacağım."

Tanrı aşkına, diye düşündüm, gidip de yine hamile kalayım deme sakın! Gel gör ki insan bunu kızına nasıl söylesin?

"Neden bu gece odada kalıp biraz dinlenmiyorsun, meleğim,

kimseyle görüşmeyiversen? Bak, yarın sabah ilk iş çıkar seni bir güzel donatırız.”

Ellen kahkahayı bastı.

“Donatmak, ha!” dedi. “Duyan da Abercrombie & Fitch’e gidiyoruz sanır. Orada öyle şeyler satıyorlar mı?”

Kutlama Spanish Harlem’deydi. Bay ve Bayan Alberto Rojas büyük bir balo salonu tutmuşlardı ve üç yüz kadar konuğa ev sahipliği yapıyorlardı. Her şey son derece tertip düzen içinde ve baştan aşağı resmiydi. Bir orkestra vardı ve biraz gaz verilseler sağlam müzik yapabilecek tiplerdi. Yalnızca on iki yaşındakiler dans ediyor, onlar haricindekiler aile kümeleri halinde kendilerine çizilmiş sınırlar içinde yerli yerince oturuyordu.

“Ne diye herkes böyle oturup duruyor?” diye sordum Manny’e.

Başlamak için gelinle damadın gelmesini beklediklerini söyledi. Sonra da beni Rojas ailesiyle tanıştırmaya götürdü.

Rojas’ı görür görmez sevdim. Enerji dolu, kendini beğenmiş ve olsa olsa diğerleri kadar kokuşmuş bir siyasetçiydi. Adama öyle kanım kaynamıştı ki kim olduğumu söyleyiverdim. “Aptal herif!” diye tısladı Manfred; beni yardımcısı olarak tanıtmıştı.

Artık gelinle damat sahneye çıkmıştı, böylece diğer çiftler de ayağa kalktılar. Rojas, pek canım istememiş olsa da bir içki ısmarladı bana. Ertesi gece röportaja başlamak üzere plan yaptık. Hatta, kendilerine misafir olursam, eşine hindi yahnisi yaptıracağını söyledi ve beni onunla tanıştırdı. Kadın başıyla selamlayıp gülümsedi fakat aklı başka yerde gibiydi. Çok geçmeden Rojas beni onunla bırakıp gitti. Kendi kümesinden on metre kadar uzaklaşarak taş gibi bir hatunun başına toplanmış bir gruba yanaştı. Kızı, Stern’in fotoğraflarından tanıdım; Rojas’ın metresiydi. Kızın annesi, babası, iki amcası ve üç ağabeyi çevresine toplanmıştı. Rojas onlara bir reverans yapıp kızı piste davet etti ve kol-

larını açtı. Kız da ona doğru yürüdü ve dansa başladılar. Rojas'ın dans stili demode ancak coşkuluydu.

Stern de Rojas'ın kızlarından birini kaldırıp onlara olabildiğince yaklaştı ve avcuna sığdırdığı Minox'unu kullanmaya başladı. Beni, kendilerini izlerken yakaladı ve şöyle hızlıca bir göz kırptı. Göz ucuyla Bayan Rojas'a baktım. Kocasının o kızla dansını izliyordu ve yüzünde, her şeyi bildiğini anlatan bir hüznün ve acı vardı. Bir ara, öne doğru eğilip kızın ailesine kaçamak bir bakış atmaya çalıştı. Tesadüf bu ya, onlar da tam o sırada kendisinin bu durumu nasıl karşıladığını görmek için ona kaçamak bir bakış atmaktaydı. Bakışları çarpışınca, sanki Rojas'la kız yeni evli bir çiftmiş, kendileri de dünürlermiş gibi birbirlerine gülümsediler. Birbirlerine ne kadar da yakıştıklarını söylermiş gibi jestler yaparak durumu onaylarcasına karşılıklı baş salladılar. Türlü uzlaşma şekilleri var, diye düşündüm.

Bayan Rojas gözlerini ellerine dikti. Parmakları kısa, tırnakları uzundu. Tırnaklarını sipsivri kestirmiş, yer yer kavlamaya başlamış kırmızı bir ojeyle boyamıştı. Ben onu izlerken, o da kavlamış boyaları soyuyordu. Otuz sekiz, kırk yaşlarında, tombul, kısa boylu, Porto Rikolu bir anaydı. Yaptığı bütün aktivite gün boyu yatak odasından banyoya, oradan mutfığa ve tekrar yatak odasına yürümek olan tüm o diğer kadınlar gibi yağ bağlamıştı; özellikle de kalçaları, koca birer leğen gibiydi ve baldırları öyle kalındı ki bacak bacak üstüne attığında eteğinin sıyrıldığını ve neresine kadar tıraş olduğunu görebilirdiniz. Ona baktığımı fark etti ve eteğini düzeltti ama kumaş yetmiyordu ki. O da bacaklarını indirip ayaklarını üst üste koydu. Ona gülümsemeye çalıştım ama karşılık bulamadım. Şimdi meraklanmaya başlamıştım. Sözde düzen, özde kaos, beni bu dünyada en heyecanlandıran konuydu.

"Güzel parti," dedim.

"Beğendiniz mi? Sevindim. Gelinle tanıştınız mı?"

"Hayır, ama çok güzel."

"Evet, çok güzeldir," dedi dans edenlere bakarken. Gelinle damadı değil, dans eden kocası ve metresini izlediğini fark ettim.

"Sizinle konuşmak isterim," dedim.

"Benimle? Ne için?"

"Şey, kocanızla ilgili bir yazı kaleme almam gerekiyor ve do-ğal olarak eşinin de kendisi hakkında, çalışmaları hakkında neler düşündüğünü bilmek zorundayım; bunun için."

"İyi şeyler mi yazacaksınız?"

"Yani, sanırım... Onunla daha yeni tanıştım ve henüz bilemiyorum."

"Göreceksiniz, iyi biridir."

"İyi bir dansçı olduğunu görebiliyorum."

"Evet," dedi gözlerini dans pistine çevirerek. Sonrasında kendisini izlediğini hatırlayıp bana kaçamak bir bakış attı. Ben ise maskemi takmıştım ve benim her şeyi bildiğimi anlamadı.

"Tahminimce siz de öylesinizdir."

"Ben de neyimdir?"

"İyi bir dansçı."

"Çocuklardan önce, belki..."

"Eşiniz size kur yaparken birlikte çok kez dansa gittiğinizi duydum."

Böyle bir şey duyduğum falan yoktu tabii.

"Evet, evet, doğrudur."

"Kaç tane?"

"Ne, kaç tane?"

"Çocuğunuz?"

"Altı. Sekiz çocuğum vardı; ama ikisi öldü."

"Bir kadından çok şey götürür bu; yani bütün zamanını tüketen bir şey."

"Sahip olduğum zamanla başka ne yapacaktım ki? Bakın, bayım, burada oturup benimle konuşmak zorunda değilsiniz."

"Biliyorum; değilim; ama istiyorum."

"İyi de neden? Ben altı üstü yaşını başını almış, evli barklı bir kadını. Size dans edeceğiniz birini bulayım mı? Bir sürü güzel kız var."

"Eğer sizinle olacaksa dans etmek isterim."

"Benimle mi? Çıldırıdınız mı siz? Neden benimle dans etmek istiyorsunuz?"

"İnsanlar neden dans ederler ki?"

"Neden olduğunu biliyorsunuz, neden, neden diye soruyorsunuz?"

Gülümsedim; fakat yine karşılık göremedim.

"Bayım," dedi, "bir şey istediğinizin farkındaydım ancak ne istediğinizi açıkça söylemiyorsunuz."

Açık konuşmanın daha iyi olacağını düşündüm. "Şey, politikacılar hakkında birçok yazı yazdım," dedim, "özellikle de yükselişte olanlar hakkında. Kocanızın birçok özelliği olduğunu görebiliyorum Yakışıklı biri ve insanlar ona çabucak güveniyor. Aslında, siz onun peşinden gittiğiniz için onun peşinden gidiyorlar, yalnızca. Ancak çok zaman, bu insanların, kocanız gibi, iyi insanlar olarak yola çıktıklarına, birkaç sene sonraysa diğerleri gibi koca birer düzenbaz olduklarına şahit oldum. Bunu, özellikle de kocanızın gücü sevdiğini gördüğüm için söylüyorum. Peşinden gelen birileri olmasından hoşlanıyor yani. Size söylemediğim şey, bu kadının yerinde, yani sizin yerinizde, olsaydım bu durumdan biraz korkardım, diye düşünmüş olmamdı. Korkuyor musunuz? Sizi ve ailenizi bekleyen şeylerden?"

Bu denli açık konuşacağımı tahmin etmemiştii.

"Evet," dedi, "korkuyorum."

"Bunu anlayabilirim de..." Sonra kendi kendime, kapa çeneni de kadın konuşsun dedim.

"Fakat ben Alberto'ya güveniyorum, anlarsınız, çünkü iyi bir adamdır o. Esasında halkın yanındadır. Ayrıca da iyi bir kocadır." Tekrar dans pistine baktı. Sonra kendisini gördüğümü fark edip arkadaşça gülümsedi ve, "gerçekten dans etmek istiyor musunuz?" dedi.

Ayağa fırladım. "Evet, çok isterim."

"Öyleyse, *andale burro!*" dedi ve ayaklarına küçük gelen topuklu ayakkabıları giyme işine girişti.

"Bir-iki tek attım," dedim, "bu yüzden, eğer yanlış bir şey söylediysem lütfen..."

"Hayır, haklıydınız... Deli gibi korkuyorum. Yazınızda bunu belirtmeyin, lütfen."

Pistte fena sayılmazdık. Başta biraz yalpaladım ama bu ufak tefek Porto Rikolu kadın beni canlandırdı. Pistte iyi iş çıkarmak onun için öyle önemliydi ki başka zaman olsa yapamayacağım kadar büyük emek harcadım ve yıllardır toplum içinde sergilediğim figürlerin en iyilerini sergiledim. Rojas bile başını sallayarak bizi tebrik etti. Stern ise objektifini Rojas'la metresinden ayırıp bizi çekecek kadar etkilenmişti.

Dans sona erdi. Ter kokusunu aldım, biraz hava alsın diye 116. sokağa bakan küçük bir balkona çıkardım onu.

Harbiden kafam çok iyi olmuştu; çünkü sonrasında çok aptalca bir şey yaptım. "Onu kışkandırdık mı dersiniz?" diye sordum.

Baktı. Enselendiğini anlamıştı. "Yoo," dedi.

"Ah, Tanrım," dedim, "özür dilerim."

"Ama, merak ediyorum da," dedi, "herkesin görebileceği kadar belli mi?"

7. Andale burro; İspanyolca; "Hadi bakalım", "hodri meydan", "koyuver gitsin" anlamlarına gelen teklifsiz bir ifade.

"Hayır, sanmıyorum," diye yalan söyledim.

"Doğruyu mu söylüyorsunuz?" dedi, "yoksa, az önceki gibi..."

"Hayır. Ben bir yazarım ve başkalarının göremediğini görürüm -yani öyle umuyorum."

"Tüm yazarlar sizin gibi yalancı mıdır?" dedi. Suratım düşünce de güldü ve dostane tebessüm etti.

"Size aklımdan geçeni söyleyebilirim," dedi, "bence sizin gördüğünüzü herkes görüyor; belki daha da fazlasını."

"Şey," dedim, "orasını bilmem."

"Başka bir şey daha söyleyeyim, size. Erkekler, doğaları gereği, anlar ve beklentiye girerler; yapıları budur. Fakat kadınlar, daha beterdir. Bu bir günahmış gibi rol kesip bir de cık cık cık ederler, falan; ama hepsi de orada onunla olmayı diler." Pisti işaret etti. "Ramera," dedi, "şu puta..."⁸ Sonra bir sürü İspanyolca kelime sıralayıp, "Demem o ki, bu kaltak iki yıldır bu fırsatı bekliyordu ve ben olacağı biliyordum, çünkü babam da biriyle birlikte olmuştu; sonra bir başkasıyla daha ve annemi görmüştüm; babam artık kendisini kullanmaz olduğunda nasıl da şişmanladığını. Bakmayın bana," diye bitirdi sözünü.

"Üzgünüm," dedim.

"Babamı ve o kızları kıskanıyordum ama aynı zamanda ona hayrandım da, çünkü maçoymuş. Dünya böyledir işte; böyle değil midir? Kadının ömrü kısadır, erkek ise *maçoluğunu* göstermek zorundadır. Yine de Alberto gerçekten iyi heriftir. O orospu olsun, ya da bir başkası olsun, kimsenin beni incitmesine müsaade etmedi bu zamana kadar."

Ona karşı dalga dalga bir hayranlık uyandı içimde. Hayır, hayır, lanet olsun hayranlık falan değildi bu; bu kadar dertli birine hayranlık duymak, basbayağı ona tepeden bakmak olur. Yalnızca, halini anladım ve yazdıklarımla bu kadının hayatını daha da zor-

8. Puta; İspanyolca "orospu".

laştırırsam Tanrı benim belamı versin, diye düşündüm.

İkimiz de orada düşüncelere dalmış, 116. Sokak'a bakan balkonda serinliyorduk. Benimkiler şöyleydi: Edebiyat yazarı olmak başka şey, senin gibi Tanrı'nın belası kıçıkırık bir gazeteci olmak başka şey, oğlum. Çünkü edebiyatta insanların deneyimlerini, yaşantılarını ve acılarını anar, insanlıklarını kutlarsın; senin yaptığın ise, Evangeley ('Evangeley,' babamın bana seslenirken kullandığı ismim, eski ismim, gerçek ismim), okurların eğlensin, senin de banka hesabın kabarsın diye insanların hayatını mahvetmek. Anlamadıysan söyleyeyim oğlum, asıl "puta"lık budur, kadının sarf ettiği tüm o sözler, yani, basit Türkçesiyle orospuluk etmek budur işte.

Onun da kafasında düşünceler vardı. "Beni korkutan, sizin dediğiniz gibi endişelendiren şey, istediğini elde edenin o olmaması. Aslında o diğerlerinin istediğini veriyor. Şu puta'ya yaptığı gibi işte. Ondandır çok daha güzellerini elde edebilirdi fakat bu puta onun peşini bırakmadı, bu sonuncusuna çok doluyum. Neyse, peşini bırakmadı ve lanet olsun, bizimki de günün birinde pes etti sonunda. Siyaseten bunun kötü bir izlenim olacağının farkındayım yine de. Sizin dediğiniz gibi, o da oy için her şeyi yapabilecek olanlardan biri olabilir; böyle olması gerekiyor demek yerine böyle istiyorum diyenlerden. Haklı mıyım? Yazınıza bunu da eklemek istersiniz belki; anlamasını sağlayabilir."

"Size bir şey göstermek istiyorum," dedim. Balkona çıkmadan önce oturduğumuz yere götürdüm onu. Masanın altından *Stern*'in fotoğraf dosyasını çıkardım ve onu pistin karşısındaki köşeye çektim. Dosyayı oradaki eski bir yemek masasına koyup açtım. Fotoğrafları tek tek gösterdim; en fenalarını. Tek kelime etmedi. Bu sırada kendi yöntemlerimden de bahsettim. İlk işimin insanlarla arkadaş olup bana güvenmelerini sağlamak olduğunu söyledim. Böylece beni hindi yahnisi yemeye ya da birlikte bir

şeyler atıştırmaya çağırabilir, her şeyi anlatırlardı. Sonra da keşke anlatmasaydık dedikleri ne kadar şey varsa hepsini yazardım. Şimdi de bakmakta olduğu bu fotoğrafları, kocası hakkında yazacağım yazıyı görsellerle desteklemek için kullanacaktım.

Bu sırada o, başı önde Manny'nin marifetlerine bakıyor, ağzını bıçak açmıyordu fakat ben göğsünün kabardığını görebiliyordum. Sonra fotoğrafları yırtmaya başladı. Ulan, ne kızdı ama ha!

Müzik sustu ve dansçılar bir bir pistten inmeye başladı. Bazıları salonun uzak köşesinde neler döndüğünü fark etmişti. Stern dosyasını bulamamış, yana döne arıyordu. O sırada, kadın o nadide fotoğrafları paramparça ederken benim de öylece durduğumu gördü. Tam bir New Yorklu çılgılığı kopararak üstümüze atıldı ve Bayan Rojas'ı tuttuğu gibi çekmeye çalıştı; fakat kadın Stern'in kolunu ısırды ve onu sertçe itekleyip biseksüel götünün üstüne oturttu.

Oesnada koşup gelen Rojas, karısını fotoğraf dosyasından koparmayı başardı. Stern ayağa kalkmış, arkamdan cıyaklıyordu, "Ne bok yemeye izin verdin buna, ha? Kafayı mı yedin ulan?"

"İzin vermek mi?" dedim, "bizzat ben verdim." Yerden büyük boy bir fotoğraf kapıp yırtmaya başladım.

Bu arada Rojas'ın metresi de gelmişti. Ortaliğa saçılmış fotoğrafların arasından özellikle beğendiği bir tanesini buldu ve, "Çok güzel bu!" dedi. "Alberto," diye seslendi tiz bir sesle, "Alberto, bunu alabilir miyim?"

Bu, Bayan Rojas'ın sabrını taşıran son damla oldu. Kolları hafifçe gevşemiş olan kocasından kurtulup kızın üstüne atıldı. "Callejera!"⁹ diye bağırdı, "Seni puta!"

Kısa ve kalın parmakları ve uzun, sivri tırnaklarıyla kızın gözlerine saldırdı. Genç kızın suratını öyle bir dağıttı ki ömrünün geri kalanında kız ne yaşarsa yaşasın o geceyi asla unutamazdı.

9. Callejera; İspanyolca "sürtük".

Bunun üzerine genç kızın iri kıyım anası, kendine has bir Tarzan çılgılığı kopartarak Bayan Rojas'a saldırdı. İkiye tek boğuşup tüm salon boyunca yuvarlanıyorlardı. Tırnaklar ve o güzellim, yapılmış saçlar havalarda uçuşuyordu. Pek tabii, Bay Rojas'ın da karısının yardımına koşması gerekti. Bunun üzerine metresin üç ağabeyi, hep birden Rojas'ın üstüne çullandı ama Rojas, karısının da dediği gibi maço bir herifti ve hakikaten de hakkını veriyordu.

Bölge rahibi araya girmeye çalıştı ama çok geçmeden buna pişman oldu. Rojas'ın, yetmişlerinde ama yaşlı bir ağaç gibi sağlam ihtiyar babası da dâhil oldu arbedeye. Rojas'ın, işini bilen, katil kılıklı ufak tefek koruması da kopup geldiği gibi işe koyuldu. Dört bir yandan salon görevlileri daldı içeri. Orkestradan biri, trompetçi-kafası iyi olmalıydı- girdi işin içine. Birisi salonun dış kapısında beklemekte olan polisi çağırdı ve olay tutanağa döküldü.

Bu muazzam, rezil sahneyi, az önceki düzenden çok daha dü-rüst olan bu kaosu, büyük bir memnuniyetle seyrediyordum.

Stern kulağımın dibinde, "Seni dava edeceğim, dava edeceğim seni!" diye böğürüyor, ardından, "Polis! İmdat! Polis!" diye feryat ediyordu. Fakat yaşanan bu sahnenin çektiği tüm fotoğ-raflardan daha iyi bir hikâye olacağını fark etmiş ve "Sikmişim, nasıl olsa negatifler evde," diye düşünmüş olacak ki Minox'unu çıkarıp Albert Rojas'ın seçmenleri arasındaki serüvenini fotoğraflamaya başladı.

İşte o an, magazin dünyasındaki son hareketimi haptım. Manfred von Stern'in, ceketinin iç cebine metal bir zincirle astığı küçük makinesini kaptığım gibi kopardım. Kafamın üstünde üç, dört, beş, ya da altı tur çevirdikten sonra en yakınımıdaki sütuna çarptığım gibi makineyi ve içindeki tüm o nadide çekimleri par-parparça ettim. İşte bu, Evans Arness'in sonuydu. Evans Arness de Eddie Anderson'a katılmıştı.

Bu yeni birliktelikle, beni bir kahkahadır tuttu. Stern'in boğazıma sarılıp beni sarsması ve yumruklamaya çalışması bana müthiş derecede komik gelmek dışında hiçbir şey ifade etmiyordu. Tüm dünyevi sorumluluklarımdan kurtulmuş, hafif ve özgür hissediyordum kendimi.

"Sen kafayı yemişsin!" diye bağıırıyordu Stern, "Duydun mu! Seni hapse tıktıracağım, manyak herif seni!"

"Hiç durma!" diye bağıırarak karşılık verdim. Hapse girme düşüncesi bana daha fazla canlılık katacak bir umut yeşertiyordu içimde yalnızca.

"Ne gülüyorsun, ulan, manyak mısın sen?" diye haykırıyordu zavallı Manny. Aniden onu yakalayıp esrik bir şefkatle sarıldım. Fakat o bunu bir saldırı olarak algıladı ve beni itekleyip "Polis!" diye bağırdı ve üstüme atladı. Gülmekten karşılık veremiyordum. Birisi onu üstümden almış olacak ki kendimi Rojas'ı ararken buldum. Stern de hâlâ beni hapse tıktıracağını söyleyerek peşimden geliyordu.

Rojas, karısını metresinden koparmayı başarmıştı fakat onu güçlükle zapt ediyordu; ne de olsa, kızın suratından daha kan akıtması vardı kadının. İşte bu uzlaşmanın sonu, diye düşündüm. O ana kadar arbede öylesine yayılmış, öyle gürültülü bir hal almıştı ki ayırt edebileceğiniz tek ses, polisin destek isteyen düdük sesiydi. Sesimi duymayan, duysalar da zerre kadar ilgi göstermeyecek olan Bay ve Bayan Rojas'a misafirperverlikleri için teşekkür ettim. Onlara, yazıyı yazmayacağımı, bu nedenle de h ndi yahnisi yemek için evlerine gelemeyeceğimi söyledim. Stern kulağımın dibindeydi ve Rojas'larla yaptığım bu son konuşmayı zorlaştırıyordu. Ben de koca bir rom s rahisini kaptığım gibi içindeki limonuyla falan kafasından aşığı, boyalı saçlarına boca ettim. Suratından akan romu ortalığa püskürtüp konuşmaya çalışırken ve tükürük sa arken onu meydan kavgasının orta yerine

itekledim. Rojas'ın metresi, metresinin ağabeyleri, anne ve babası, amcaları, bölge rahibi, kafası iyi trompetçi, Rojas'ın koruması, polisler, salon görevlileri ve eğlence arayan şamatacıların oluşturduğu o kazanın içinde gözden kayboluverdi.

Ben merdivenlerden inerken destek polis ekibi geliyordu. Hemen bitişikteki bara girdim. Canadian Club'ları yoktu ama en iyi romlarından içtim biraz. Barın sonunda, sokağa bakan bir pencerenin önünde dikildim ve oradan, Spanish Harlem'in ana caddesinin orta yerinde taksi çağırmakta olan isterik Manfred von Stern takıldı gözüme. Taksi hareket ettiğinde bu hikâye de tarih olmuştu artık. Ertesi sabah ilk işinin ofise gitmek olacağını biliyordum. Kovulmadan önce kendim arayıp istifa etsem daha iyi olur belki, diye düşündüm; ama bu can sıkıcı bir onur meselesiymiş gibi göründü, ben de boş verdim.

Üst katta orkestra tekrar müziğe başlayınca sokağa çıktım. Paris'te ve Londra'da kış boyu, New York'ta zaman zaman, Kaliforniya'da ise hiç bulamayacağınız, yağmurun hafif hafif çiselediği o akşamlardan biriydi. Yürüdüm ve düşündüm. Ee, işte sonunda aradığınızı buldun; kaos. Artık bir işim yoktu; bir gelir kaynağım, güvenilir kabul edilmem için bir sebep yoktu artık. Durumuma başka bir bakış açısıyla; mesela Florence'in gözünden bakınca öylesine bariz bir şekilde güvenilmez bir adamdım ki eklemek parası için bel bağlanamazdı bana. Her iki bakış açısıyla da özgürdüm.

Ve de meteliksiz. Uçak bileti için ödediğim parayı bana vermeyecekler diye düşündüm; otel faturamı da ödemeyeceklerdi tabii.

Kaç param var, diye ceplerimi karıştırdım. Koca bir üç yüz dolarım vardı; fena sayılmazdı. Bu sabah olduğumdan daha zengin hissettim kendimi. O zaman yalnızca altmış yedi bin dolarım vardı. Hatta öylesine iyimserdim ki gece olduğu için kapanmak

üzere olan küçük bir çiçekçinin önünden geçerken içeri girdim ve bir demet gonca gül aldım. Çiçekçi elemana, demeti Bayan Rojas'a götürmesi ve ona olan hayranlığımı İspanyolca olarak kendisine iletmesi için biraz da bahşiş attım.

Artık, bir şey yapmam için bir neden olmadığına göre bir şey yapmamam için de bir neden yoktu. Değer yargılarını ve sonuçları düşünemeyecek kadar zom ve mutluydum. Sadece ve sadece dürtülerimle ve arzularımla alakadar olmak istiyordum. Şehir merkezine inip Gwen'i görmeyi arzuluyordum. Bu mantıklı mıydı? Hoş karşılanacak mıydım? Yalnız mıydı? Ya da, hatta, orada mıydı? Bu sorularla vakit kaybetmedim çünkü alacağım cevaplar doğu yakasındaki 116. Sokak'tan, onun yaşadığı batı yakasındaki 12. Sokak'a yürüme kararımı değiştirmeyecekti. "Beyler," dedim dışımdan, "görünene karşı gerçeklik ve işe karşı üretim üzerine bir deney yapmaktayım ve şimdi 12. Sokak'ta oturan, toplumsal aykırılık ve epidemik sahtekârlık konularında uzman birine danışmak istiyorum. Bayan Rojas'ın dediği gibi, 'andale burro!'"

Sarhoşluğumun zirvesindeydim artık ve onunla savaşıyor, onun tadını çıkarıyordum. Kravatımı çözdüm, ceketimin düğmelerini açtım. Şapkamı çıkarıp bir içki dükkânının önündeki kaldırımında uyuyakalmış başka bir ayyaşın kafasına taktım. Ya dükkânın kapalı oluşunu protesto ediyor ya da sabah açılmasını bekliyordu, emin değildim. Sonra, sokakta hâlâ açık olan son dükkâna girip seksen beş sente bir puro aldım.

Yüz on altıncı sokakla Lexington Caddesi ve doksan altıncı sokakla beşinci cadde arasında şunlar oldu: İleride kendimden başka hiç kimseyi memnun etmeye çalışmamaya karar verdim. Bu zamana kadar başkaları için yapmam gerekeni yapmış olduğumu düşündüm. Toplum için, dostlarım için, kamu yararı için ve kendi ailem için gereken fedakârlıkları yapmış olduğum kanısına vardım. Aslında, yaşamımın büyük kısmını, çok büyük bir

kısmını başkalarına hizmet ederek, onları ikna ederek, onları kazanarak, kandırarak (onların iyiliği için), yaptıkları ürünleri satarak, satılmasını istedikleri fikirleri satarak geçirmiş olduğumu düşündüm. Eve yaklaşırken, başkalarının yaşantısını, kendi istediğim şekilde değil, onların istediği şekilde destekleyerek ömrümü geçirdiğim kanısına vardım. Hatta “yaşam şeklimiz” uğruna tanımadığım bir sürü Japon herifin hedef tahtası haline getirmiştik kendimi. Öyleyse, bencilliğin kutsallığına bırakıyordum kendimi artık. Bundan böyle şirin, sessiz, bencil bir arıza; kendi yağında kavrulan, asosyal bir lavuk; sorumsuz, kaypak, yavşak, dilsiz bir at yarağı olacaktım. Eğer bu hoşlarına gitmeyecek olursa, andale burro!

Beşinci cadde ve doksan altıncı sokağı geçip parka yöneldim.

Nasıl olsa, dedim, Florence’ın düzeni yerinde. İkinci sırada sevgili Dr. Leibman’ı var. Seansı elli kâğıt olduktan sonra harbinden de “sevgili” Leibman olur; ama verecek parası var nasılsa. O zaman boş ver onu. Ellen’e gelince; onun, kendi sorunlarından başka sorunlara karşı harika bir umursamazlığı var, bu yüzden de ruh sağlığı yüzde yüz yerinde. Annem babam? Herkesin bekçisi olduğum fikrine nereden kapıldım ki? Onları sevdim, evet ve artık ne halleri varsa görsünler. Ana-babayı bu kadar kutsal yapan nedir ki? Hayvanlar gibi yaşamayı öğrenmiş olmalıydım; birlikte ama sorumsuz. Genel olarak hiçbir şeyi yapmam gerektiği için ya da yapmak zorunda olduğum için yapmayacaktım. Gereklik! Zorunluluk! Hadi oradan!

Somut olarak söylemek gerekirse, evlere, bahçelere, yüzme havuzlarına, bir ofise, bir sekretere, dedikodu yapılacak bir telefona, üç arabaya ve milyon tane plağa ve kitaba ihtiyacım yoktu benim. Daha fazla giysiye ihtiyacım yoktu. O gece hissettiğim üzere yemek yemeye bile ihtiyacım yoktu. Açıkça öyle geliyordu ki nemli bir havada gece manzaralarını seyrederek sürdürebilir-

dim hayatımı. Bedenim daha hafif, daha ince, daha esnek ve dinçli ve bütünüyle daha yenilmez geliyordu.

Parkın en karanlık yerindeki tenis kortlarına gelince yere yatıp otuz sınav çektim.

Batı Central Park'ın mazgal siperleri karşımdaydı; Imperial, Beresford, Dakota, Majestic; bir kuleler ve tepe mazgalları manzarası. Işıkların büyük kısmı sönmüştü. Büyük orta sınıf bir günü daha atlatmıştı. Tebrikler hepinize! Şimdi hepsi de kendi uzlaşmalarıyla, üst üste raflardaki kilitli kutularına tıkmış, krallar gibi uyku çekmekteydiler. Her şey bir düzen içindeydi; ya da en azından öyle görünüyordu. Ben baktığım süre boyunca hiç kimse kendini, kulesinin camından ya da batıya bakan terasından aşağı atmadı. Hepsi de orada, yukarıda, yaşam şekillerinin gerektirdiği gibi güvende, kusursuz ve sabaha değin tasasızdılar. Güneş, Carlyle'ın üstünde yükseldiğinde ve başuçlarındaki alarmlı radyolar WMCA çalmaya başladığında hepsi, tazelenmiş ve işlerini sürdürmeye, gerekliliklerini ve sorumluluklarını yerine getirmeye ve de bir gün daha dünyayı yönetmeye hazır bir şekilde yataklarından fırlayacaklardı.

Hepinize elveda!

Andale burro!

Majestic'in önünde Florence'ı düşündüm. Muhtemelen şu anda ilk tatlı uykusundan uyanmış, kendisini ilk doğal uykusu kadar olmasa da ikinci tatlı uykusuna daldıracak iki Nembutal atmaktaydı; ve ben, elveda bebeğim, dedim.

Ethical Culture'ın önüne geldiğimde birlikte geçirdiğimiz güzel günleri anımsadım; insanın karısı ya da kocası öldüğünde yapacağı gibi. Ne zaman, nerede tanıştığımızı hatırladım ve Batı yakası sapağını geçtiğim sırada ilk sevişmemiz geldi aklıma; bir göl kıyısındaydı ve kurbağalar hep bir ağızdan ötüşüyordu. Elveda, minik bebeğim, dedim. Daha sonra, National City Bank'ı

geçerken -yirmi dokuzda babamı mahveden bankayı- tüm o güzel günlere elveda, dedim. Old Garden'ın önüne geldiğimde hiç kimseye dargın değildim artık çünkü insan ancak bir mahkûmsa içerleyebilir, ben ise dışarıdaydım!

Sekizinci cadde kırk yedinci sokakta tatlı çisentiden ayrılıp, kendime bir içki daha ısmarladım. Tam da bir içkiye ihtiyaç duyacak kadar ıslanmış, keyfine varacak kadar üşümüştüm. Kavgacı, fukara aktörlerle ve kavgacı, hali vakti yerinde set çalışanlarıyla dolu, sefil bir bardı. Birbirlerine sataşıyor, atışıyor, tartışıyorlardı. Sataşıp atışmalarını, tartışmalarını dinledim ve tüm bu burukluk içimi ısıttı. Evden bu kadar uzaklara, nerelere gelmiştim? Bardaki hiç kimse cana yakın değildi; hiç kimse mülayim, yumuşak başlı ya da fedakâr değildi. Tüm bu muhteşem burukluğu ne uğruna feda etmiştim?

O yıl yıkılmakta olan Penn İstasyonu'nun önünde, kendi eski benliğimin yıkılışı gibi yıkılmakta olan o eski binanın anısına yirmi üç kez ayak parmaklarıma dokundum.

Andale burro!

Yirmi sekizinci sokaktaki Port Said'de bir içki daha yuvarladım. Ayık olursam yapacağım şeyi yapamayacağımı biliyordum. Bu şekilde aralıksız, güzelce içmiyor olsaydım on ikinci sokağa inip benim eski hatunun kıcını, üstüne oturduğu ve onu bir buçuk yıl boyunca kıraç ve bakir (bakir?) bırakan o buz kütlesinden kaldırmaya gidiyor olmazdım. Tam da bu son içkinin yardımı olmasa, karşı yola geçmiş, çok geçmeden de Algonquin'deki kendi küçük kutumda akıllıca uykuya dalmış olurdu.

Chet'in verdiği kâğıt parçası yanımdaydı. Gwen'in kapısına geldiğimde zile bastım. Açan olmadı. Daire numarasını kaydettim; 3, Ön cephe. (Kafam hakikaten çalışıyordu!) Binadan çıkıp ön cephenin önünde durdum ve gözlerimle binayı taradım. Dairesinin pencereleri karanlık, perdeleri açıktı. Beklemeye karar

verdim. Sokağın karşısına geçtim ve bir yangın musluğunun üstüne oturdum. New York'ta oturacak yer bulunmaz. Ayağa kalktım. Neredeyse uyuyakalacaktım. Sonra tekrar oturdum ve dengeyi sağlayıp uyudum.

Uyurken çalışan ikincil bir duyum vardır benim. Birden uyan-
dım ve sokağın başından Gwen'in geldiğini gördüm; yanında da
epey iri kıyım genç bir adam vardı. Ayağa fırladım ve dikkatle
bekledim. Öyle ani fırlamıştım ki bir an için, kesin beni fark et-
mişlerdir, diye düşündüm; etmemişlerdi. Gwen'in apartmanının
girişine döndüler ve usulca konuşarak orada durdular. Ara sıra
bana bakıyorlarmış gibi geldi ama tabii karanlıktaydım ve beni
göremezlerdi.

Erkek kızla birlikte içeri mi girecek yoksa dönüp evine mi gi-
decek konulu klasik muhabbet dönüyordu. Belli ki adamın gayet
doğal olarak içeri girdiği o aşamaya gelmemişlerdi henüz. Daha
görür görmez bu herifin acemi olduğunu anladım; çünkü tecrü-
beli bir adam dosdoğru yukarı çıkardı. "Asla sorma, dostum," de-
dim yüksek sesle, "çık yukarı gitsin. Peşinden gelmek zorunda
kalırlar."

Gwen'in bu elemandan pek de hoşlanmadığı belliydi, çün-
kü öyle olsa çeke çeke yukarı çıkarırdı; Gwen'den bahsediyoruz.
Kızların çoğu pes eder çünkü bu daha kolaydır, çünkü karşıla-
rındakini hayal kırıklığına uğratmak istemezler, çünkü yapacak
daha iyi bir işleri yoktur, çünkü erkek ısrar etmiştir, çünkü erke-
ğin çok muhtaç bir ifadesi vardır ve yaptıkları şey kendileri için
çok da büyük bir şey ifade etmiyordur. Ne var ki Gwen asla pes
etmez. O karar verir; delikanlı gibi ve yapar. "O zaman," diye ek-
ledim yine yüksek sesle, "onun gücü on tanesine bedel olur."

Bu sefer yoldan geçen araç yoktu ve sokağın karşısında kendi
kendine konuşan bu ayyaşı duydular. Fakat aldırış etmediler. Hiç
yoksa yüz kilo çeken, en azından kardeşi Chet'ten daha iri yarı

olan (eğer kendisi düşündüğüm kişiye) bu mal herif mantıklı davranırsa yukarı çıkabileceğini sanıyor gibiydi. Orada durmuş mühendis gözlükleri ve doğru bir kaş çatışla kıza nutuk çekiyordu. Gwen ise şöyle ya da böyle olmasının kendisi için pek de önemli yokmuş gibi duruyordu.

"Senden hoşlandığını sanmıyorum, dostum!" dedim yüksek sesle. Bunu duyduklarına eminim çünkü dönüp bir an için sokağın karşısındaki ayyaşın karartısına baktılar. Sonrasında Gwen, Charles'ın elini tuttu -boş muhabbetten sıkılmıştı, herhalde- ve onu kapıdan içeri alıp merdivenlere yöneldi. "Bak şu yaptığın hıyarlığa!" diye kızdım kendime.

Ama aslında içten içe coşmuştum; Gwen'in yaptığından dolayı değil, yapmadığından dolayı. Onu gayet olağan bir şeymiş gibi alıvermemişti içeri.

"Şimdi sana gelince orospu çocuğu, doğru Algonquin'deki deliğine dön ve *Siddhartha* mı olur, içsel yaşamın ihtişamına değinen başka bir kitap mı olur, al eline, oku."

Yukarıda ışıkların tek tek yanışını izledim. Önce iki penceresi olan odanın (oturma odası olmalı diye düşündüm) ışıkları yandı; sonra da tek penceresi olan odanın (bu da yatak odası olmalıydı; kafam harbiden çalışıyordu!). Yukarıda neler döndüğünü daha net göreyim diye öne bir adım attım ve bir *Daily News* dağıtım kamyonu neredeyse kendi baskısına haber olacaktı.

"Dikkat et; ellerinden gelse ezer geçerler adamı," dedim kendi kendime.

Kamyon önümden çekilince perdelerin çekildiğini gördüm. Buraya kadar, diye düşündüm, eve dön!

Dayak yemiş gibi sallanıyordum ve topuklarım arkada bir şeye çarpana kadar geri gittim ve nereye çarptıysam oraya oturdum. Bir telefon kulübesiydi, ben de kenardaki kaldırım taşına oturmaktaydım; bir oluk da olabilir. Ve kulübeye yaslandım.

Oradaydım işte; Williams and MacElroy'un hissedarı ve müdür yardımcısı, evlilik yoluyla da olsa havuzlu, lüks bir Los Angeles evinde yaşayan, marka değeri olan adam, meşhur Altın Çift'in erkek teki, orada, bir oluğun üstüne oturmuş, en nihayetinde zirve ile dip arasındaki mesafe ne kadar da kısaymış diye düşünüyordu. Bu düşünceler arasında, büyük adam uykuya daldı.

Sekizinci duyum uyandırdı beni tekrar. Evin ışıkları tek tek sönyordu. Sonra, yatak odasındaki perde ve pencere ardına kadar açıldı. Gwen'in pek öyle temiz hava meraklısı olduğunu hatırlamıyordum. "Muhtemelen herif ihtiyaç duymuştur; enerji için," dedim. "Böyle bir çam yarması hırıldayıp nefes nefese gidip gelirken çok oksijen tüketiyor olmalı." Tanrıya şükür ben kilomu korumuştum. Böyle bir insan azmanı çok terler, diye düşündüm.

Saçmalamaya başlamıştım, bu yüzden otele dönmeye karar verdim. Kalktım. Yağmur artık çiselemiyor, iyiden iyiye yağıyordu. Telefon kulübesine girdim ve yüzüm karşıdaki binaya dönük, duvara yaslandım. O sırada sokağın başından bir polisin yaklaştığını fark ettim; bense bir telefon kulübesindeydim! New York'ta çevirecek tek bir telefon numarası gelmiyordu aklıma. Cebimdeki kâğıt parçasını ve bir de on sent çıkarıp Gwen'in numarasın çevirdim. İstiyordum da nasılsa, sanırım. Evde telefonun çaldığını duyabiliyordum. Polis tam karşıma geldiğinde tek pencereli odanın perdesi kapandı ve arkasında ışık yandı. Telefonu Gwen açtı. "Alo, alo," dedi ve uzun bir sessizlik oldu.

"Kim arıyor?" diye sordu.

Polis geçip gitmişti; beklediğim de buydu fakat telefonu kapatamadım. İçimden mi söyledim dışımdan mı söyledim bilmiyorum -artık ikisini ayırt edemiyordum-, "Ne tatlı sesi var!" dedim.

Bunu duymuş ve beni, insanları gecenin bir yarısı arayıp telefonda nefes alıp veren o sapıklardan biri sanmış olmalıydı, çünkü telefonu pat diye kapatıverdi. Ne var ki o birkaç sözcükle her şey

yeniden canlandı; sesi, aynı tatlı sesti, gencecik bir kız sesi. Benim kızın gencecik sesiydi.

Bu saçma sapan, toy davranışımдан utanmıştım ve tekrar otele dönmeye karar verdim. Doğruldu. Pencereye son bir kez bakarak telefon kulübesinden çıkacaktım. Perdenin bir kısmı, belki iki-üç santim kadarı pencere hizasından aşağıdaydı ve yatak odasından esen meltemle hafif hafif oynaşıyordu. Hayat vardı orada. Herif gözlüklerini çıkarıyor mudur acaba, diye merak ettim.

Bu işi bozacağım, diye düşündüm numarayı çevirirken. İşlerini yarıda kesecektim. Sonra bakarsın tekrar kaldıramazdı herif.

O gece kodese tıkmalıları beni.

Cevap veren olmadı ama ben çaldırmaya devam ettim. Büyük bir memnuniyetle, kesinlikle bir şeyleri yarıda kesiyor olmalıyım diye düşündüm. En sonunda telefonu kaldırdığında sesi farklı geliyordu. "Numarayı bağlıyoruz, Bay Anderson," gibisinden tuhaf bir ses çıkardım. Ne acemice bir numara, diye düşündüm -sekreter ama erkek- gecenin bu saatinde. Yoo, Little Club'ın başgarsonu bu, diye düşündüm. Amaan! Karşıda süregiden edepsizliği yarıda kestiğim sürece umurumda değildi.

"Alo, Gwen?" dedim elimden geldiğince sıradan ve cana yakın davranmaya çalışarak. "Alo, Gwen, benim, Eddie!"

Çocukluğumdan beri adımı telefonda sanki bu başlı başına bir olaymış gibi söylerdim. Buna rağmen uzun bir sessizlik olmuştu şimdi.

"Rahatsız mı ediyorum?" diye sordum.

"Hayır," dedi, "sorun değil."

Perde kapandı ve ışık yandı.

"Nasılsın görüşmeyeli?" dedi.

"Ah, iyidir, iyiyim."

"Neredesin?"

"Burada, New York'ta bir restoranda. Little Club'dayım. Bir yazı işi için geldim Doğu'ya."

"Ha," dedi.

"Ha, ne?" diye düşündüm; "ha, nedir bebeğim?"

"Kusura bakma, aramak için biraz geç oldu," dedim, "ama birkaç kez aradım; hep dışarıdaydın."

"Evet, dışarıdaydım ve evet, geç oldu. Neden yarın aramıyorsun?"

Of! Benimle konuşmak istiyorsun ha, diye düşündüm! Tamamdır; tek bilmek istediğim buydu.

"Yarın ararım," dedim.

"Oldu, yarın."

"Demek onun yanında konuşmak istemiyorsun benimle?" diye düşündüm.

"Aramamın bir sakıncası yok, değil mi?" diye sordum.

Buna ne diyecekti bakalım.

"Yoo, niye olsun ki?"

Tam da beklediğim gibi... "Yoo, niye ki?" tarzı kaçamak yanıtlarından biri... "Çünkü," dedim, "senden acil bir isteğim var..."

İyi hamle! Acil yardımını iste! Her zaman işe yarar!

Arkada birtakım fısıldaşmalar oldu. Sonrasında Charles yataktan kalkıp diğer odaya gitmişti belli ki. Çünkü Gwen tekrar konuşmaya başladığında sesi daha rahat geliyordu. Ee, rahatlamışsa onun anlamasını istemediği duygulara kapılmış demektir, diye düşündüm

"Ee, bakalım," dedi. "Nasılsın?"

Tekrar yardımını iste, dedim kendi kendime; tekrar yardımını iste!

"Ah, bilmiyorum," dedim. "Beni bilirsin, birisi bana nasıl olduğumu söyleyene kadar aylar geçse anlamam nasıl olduğumu."

"Of, bebek gibi davranmayı bırak, Eddie, tabii ki bilirsin nasıl olduğunu; nasılsın?"

Bu sözü güldürdü beni. Sesi şimdi daha az çocuksu, daha bir Gwen gibi geliyordu. Oturma odası dikkatimi çekti. Perdeleri açıktı ve Charles'ı gördüm. İç çamaşırlarıyla; alt üst. Pencerenin az ötesinde dikiliyordu. Dürülmüş koca bir halı gibi görünüyordu, aynen öyle. Tanrım, diye düşündüm, don atlet mi giriyordu Gwen'le yatağa?

"Eddie?"

"Efendim?"

"Sesin gelmedi; kapattın sandım."

"Uyandırdım mı acaba diye düşünüyordum; öyle olduysa kusuruma bakma."

"Yani... Uzanmıştım."

Elinde bira kutusuyla Charles tekrar göründü pencerede.

"Şey, öyleyse, gerçekten özür dilerim," dedim. "Uykuna dönsen. Sadece biraz yardıma ihtiyacım vardı da."

"Ah!"

"Hassas bir konuda."

"Hamile mi kaldı?"

Kıskanıyor muydu? Charles birasını içiyordu. Bir içki daha alsan iyi edersin, oğlum, diye düşündüm; bu mevzu biraz uzayabilir. Bir beş sent daha attım.

"Eddie?"

"Evet."

"Sesin kesilip duruyor."

"Yok, buradayım. Bilirsin işte... Hatıralar... Kusura bakma. Kızım Ellen'le ilgili, düşündüğün gibi bir şey değil. Ellen'i hatırlıyor musun?"

"Hatırlıyorum Ellen'i."

"Şey, kocaman bir kız oldu şimdi."

Bir şey söylemedi. Diğer odadan Charles'ın ona bir şeyler söylediğini görebiliyordum; sokağın karşısından duyamadığım bir şeyler. Fakat Gwen eliyle ahizeyi kapatmış olsa da duyduğum şey, ikili oynayanların o meşhur nakaratıydı: "Eski bir dost, sadece." Herif başka bir şeyler daha söylüyordu. Bir bira daha kap, koca götlü; çünkü bu "eski bir dost" bir süre daha hatta kalabilir, diye düşündüm.

"Eddie," dedi Gwen, "artık kapatsam iyi olacak; saat geç oldu."

"Şey, tamam," dedim, "görüştüğümüzde her şeyi anlatırım."

"Ne zaman diyelim?" diye sordu.

"Tanrım, amma da tuhaf bir uzlaşmaları var, ha!" diye düşündüm.

"Sana ne zaman uyar?"

"Akşama doğru olması lazım," dedi.

"Sabah bana da uymaz. O zaman Ellen'in bir gün daha beklemesi gerekecek."

"Hasta falan mı?" diye sordu. "Yani, neden ben?"

İngilizlerin dediği gibi boka saracaktı işler.

"Yarın anlatırım. Saat kaçta?"

"Altıda," dedi, "iyi geceler."

"Dur, dur," dedim.

"Eddie," dedi, "şimdi anladım; sarhoşsun sen."

Charles'ın diğer odada tuhaf tuhaf hareketler yaptığını gördüm; pantomim gibi bir şey, yavru bir kedi kendi kendine oyun oynuyor gibiydi. T-dizilişindeki bir oyun kurucu gibi topu orta sahadan alıp cebe indikten sonra, bir tutucu bulup topu karşı tarafa atıyormuş gibi hareketler yapıyordu.

"Eddie!"

"Ne... Ah, pardon, kulübenin dışında bir hırgür var da; duyuyor musun? Futbolcu kaynıyor ortalık. Bugün büyük bir maç falan mı vardı şehirde?"

"Bilmiyorum," dedi, "futbol sevmem. Her neyse, Eddie, numaramı nereden buldun?"

"Uçakta Chet Collier'la karşılaştım. O verdi."

"Nerede kaldığımı da biliyordur öyleyse."

"116 Batı 12, yazıyor."

"Yarın görüşürüz o zaman." Telefonu kapattı, ışığı söndürdü ve perdeyi çekti. Orada durup bir süre daha Charles'ı izledim. Topu aldı, önce sol beki çizgiden kaçırdı, sonra topu tekrar alıp uzun bir pasla tutucuyu buldu; ve sayı. Charles kazanmıştı.

Sokağın köşesine yürüdüm ve bir taksi çevirdim. Algonquin'e vardığımda üç mesajım vardı. Hepsi de aynı kişiden: Bay Manny Stern aramıştı.

Yukarı çıktım, Ellen yoktu; ama bir not vardı. "Arkadaşın, Bay Collier aradı," diyordu, "sen dışarıda olduğun için beni çıkardı. Bana kendi New York'unu gösterecekmiş." Devamında başka bir el yazısıyla yazılmış bir not daha vardı: "Epey gecikebiliriz; ama ben ona göz kulak olurum. Saygılarımla, Chet."

Saat üçü geçmiş, dörde gelmek üzereydi.

Bunu düşünemeyecek kadar yorgundum.

Bir duvardaydım. Sırtımın orta yerinden bir koboynuzuyla asılmış, sımsıkı sabitlenmişim; ama baş aşağı duruyordum. Her şeyim umutsuz bir karmaşa içindeydi. En başından beri bir hayal kırıklığı olmuşum ben. Kimin için bir hayal kırıklığı? Uzun, dikdörtgen odada hiç kimse yoktu. Fakat karşımdaki duvarda bir şey vardı, her zamanki gibi oradaydı, devasa bir göz! Ve gözün üstünde kıvrılmış, tanıdık bir kaş vardı; sert bir ayıplamayla çatılmış bir kaş. Yerine getirmemiş olduğum bir şey bekleniyordu benden. Ama elimden ne gelirdi ki; baş aşağı dururken ve kımıldamam mümkün değilken? Üstelik bu ters ters bakan göz, tüm işleyişimi daha da bozuyordu. Acı bana, diye yalvardım, öyle bakma! Bir şans ver. Ne var ki göz haklıydı. Bazı hayati konularda yetersiz kalmışım ve elimden bir şey gelmemişti.

Yine hiçkırıklara boğulmak üzereydim. Küçükken de öyle ağlardım ama hiçbir faydasını görmemişim o zamanlar. Göz, zerre kadar yumuşamamıştı. Şimdi ise çarşafımın altına saklanmış, battaniyemi başımın üstüne çekmiş duruyordum-bunun ne fay-

dası olacaktı?-. Kendime tavsiyem şuydu ancak: Çeneni kapa ve boyun eğ. Senin için uygun olan yol bu. Yaşayarak atlat.

Öyle yaptım. Zamanla gözün ateşinin söndüğünü hissettim. Yatağımda olduğumu, bu yatağın da Algonquin Otel’de olduğunu biliyordum ve üşüyordum. Çarşafımı kafama kadar çekmiş olmama rağmen soğuktan tir tir titriyordum. Bir de başım çatlayacakmış gibi ağrıyor, midem bulanıyordu. Fakat güvendeydim artık. Çaresizce duvarda asılı duran bozuk bir saat değildim. Kâbus bitmişti.

Neler oluyordu, Tanrı aşkına?

Bu kâbusu ilk gördüğümde grip salgını vardı. Bir hafta boyunca ateşler içinde yatmıştım. O hafta boyunca her gece, annem ışıkları söndürüp odadan çıkar çıkmaz kafamı çarşafın altına gömüp öylece bekledim. Ne var ki ne kadar derine saklanırsam saklanayım o karabasan gelip beni buluyordu. Her gece geliyor ve beni tarifsiz korkularla hıçkırıklar içinde bırakıyordu. Sonrasında hastalığım geçti, ateşim düştü ve korku duymadan uyuyabildim. Ta ki tekrar hastalanıp ateşim çıkana kadar... Bir kez daha, korkunç fakat hak edilmiş bir hoşnutsuzluğun tekleyen bir nesnesi olarak baş aşağı duvardaydım.

Büyüdüm, üniversiteye gittim, savaşa gidip döndüm, babamla ödeştim. Onun yoluna değil kendi yoluma gittim ve bir daha o kâbusu hiç görmedim.

Bu ana kadar... Neler oluyordu, Tanrı aşkına?

Midem tekrar bulandı. Banyoya gitsem iyi olacaktı.

Kustuktan sonra aynada kendime bakarım hep. Öldüğümde yüzümün alacağı şekle en yakın şeklin bu olduğunu düşünürüm. Ölünce neye benzeyeceğini düşünmek anlaşılır bir merak olsa gerek. Bütün ömrümü, inceleyerek geçirdiğim o külrengi heykele uzun uzun baktım. Aynadaki suret hâlâ insaf dileniyordu. “Acı bana. Beni acımasızca yargılama. Bir şans ver,” diyordu hâlâ.

“Hepsinin canı cehenneme,” dedim yüksek sesle. Yüzüme sert bir ifade verip iki odayı ayıran perdelerin arasından uzun adımlarla yürüyüp geçtim.

Ellen dönmüştü. Yattığı kanepenin yanında, yerde, büyük harflerle yazılmış bir not vardı. “Beni uyandırma sakın. Sevgiler. Ellen. Not: Senin o arkadaşın, arkadaşın değil. Uyanık ol!”

Dışarısı hâlâ karanlıktı. Saat altıya beş vardı. Sokaklar bu son sessizliğin tadını çıkarıyordu. Bana tanıdık gelen bir şey vardı o rüyada: Göz. Orada yanan o hipostatik alevi iyi biliyordum. Babamın ters bakışları delikanlılığımın iklimi olmuştu benim.

Şimdi gidip o ihtiyarı göreceğim, diye düşündüm; Gloria’nın da, onun o öğlen gel zırvalarının da canı cehenneme! Giyinmeye koyuldum.

Saati de anımsıyordum. Yemek odamızdaki saatti o. Uzun, tabut biçimindeydi ve gerçekten de duvara koca bir koçboynuzuyla tutturulmuştu. Babamın talimatıyla zırt pırt bir sandalyeye çıkıp o yaşlı, yorgun şeyi, asılı olduğu koçboynuzundan çıkarır, büyük bir özenle taşıyıp saat tamircisine götürülmek üzere o zamanki arabamız her ne idiye onun arkasına koyardım. Bitmek bilmez bir tamire ihtiyacı olurdu her zaman. Onu duvardan alırken içindeki ince borular birbirine değip ahenkle çınlardı. Fakat bu boruların saatin bir aksamı olarak çalıştığı görülmüş şey değildi. Bazı zamanlar, evde kimse yokken yemek odasındaki sandalyelerden birine tırmanıp bu borulara dokunur ve çıkardıkları sesleri dinlerdim. Ne var ki saat tamircilerinin çabaları da bu seslerin beklenen zamanda ve beklenen şekilde çıkmasını sağlayamadı. İhtiyar saat inatçıydı ve bir makinenin böyle bir meziyete sahip olması beklenmez.

Babam bu saate çok düşküncü ama ona güvenmezdi. Saatin kaç olduğu onun için gerçekten önem teşkil ettiği zamanlarda Danışma’yı arardı. O naif zamanlarda Westchester telefon çalı-

şanları saati bedavadan söylerlerdi. Şimdiyse akılları başlarına geldi; on sent alıyorlar. Şimdi olsa, babam bu onluğu da öderdi bence. Saati tam olarak bilmek isterdi. Sonra, saatin bilmediğini kendisi bildiği için odadaki sandalyelerden birine çıkar, Anadolu argosuyla söylenerek yelkovanı düzeltirdi.

Hiçbir zaman bir başkasının kurmasına ya da düzeltmesine müsaade etmezdi. Bazen ben çaktırmadan düzeltirdim. Danışma'yı arayıp saati öğrenir, babam eve gelmeden tırmanıp yelkovanı ayarlardım. Bir keresinde, daha küçük bir çocuk olan ve kötülük yapma niyetinde olmayan Michael ispiyonlamıştı beni. Babamın kaşlarını nasıl kaskatı çattığını ve bir daha saate dokunmamamı açıkça belirtecek şekilde nasıl ters ters baktığını hatırlıyorum. Saatin ne kadar yanlış gösterdiğini anlamaya çalışıyordu ve ben bu işe burnumu sokarsam bunu nasıl anlayabilirdi ki? Ben de bir daha yapmadım. Bizim ihtiyar adamın sözleri Tanrı kelimiydi o zamanlar.

Grand Central'da tren alt katta beni bekliyordu. Stamford'a bir bilet aldım ve babam gibi milyonlarca, milyonlarca yolcunun aşındırdığı yola -125. Sokak, Mount Vernon, Colombus Caddesi, Pelham, New Rochelle- koyulduk. Geçtiğimiz bu eski yollar bana o adamla yaşadığım hayatı hatırlattı.

Aslında bu, tam olarak bir hayat değildi; onu günde bir saat kadar görürdüm ancak. Sabahları, onu istasyona götürecek olan taksiye bindiğini duyana kadar üçüncü kattaki odamda öylece beklerdim. Sonra koşar adım aşağı iner, bir çırpıda kahvaltımı edip okula kadar bütün yolu koşardım. Sık sık geç kalırdım ama bu, sabah sabah bizim ihtiyarla karşılaşmamaya değerci.

Geceleri onu görmemenin yolu yoktu. Hatta, o günümüzün doruk noktası -annem için, Michael için ve benim için- akşam, babamın dönüşüydü. Kapıdan içeri gireceği an yaklaştıkça üçümüzün gerginliği daha da artardı. Onun o akşamki ruh hali-

ni belirleyecek iki şey vardı; dükkânda -Sam Arness Şark Halı Kilim- müşterilerle nasıl bir sabah geçirdiği ve Aquedcut ya da Belmont'da ganyancılarla nasıl bir akşamüstü geçirdiği. Kapıdan içeri adımını atar atmaz anladınız bunu. Günü iyi geçmişse meyve getirirdi. Şeftaliyi, armudu, olgun kayısıyı, eriği ve her tür kavunu çok severdi; ama hepsinden çok çekirdeksiz beyaz üzüm, özellikle de tatlı olanlarına, bayılırdı.

Eve geldiğinde yaptığı ilk iş briç arkadaşlarını arayıp o gece oynanacak oyunu ayarlamak olurdu. Ancak bu iş hallolduktan sonra yemek masasının başındaki koltuğuna oturup bize dönerdi. Kendine bir uzo doldurup suyla sislendirir ve 'biraz bir şeyler' yani mezesini isterdi. Annem, müthiş memnuniyetsiz olsa da bunları hazırlar, önüne dizerdi; belki biraz sardalye, mutlaka Antep fıstığı, yumuşacık, erik gibi etli Yunan zeytini ve biraz da babamın geldiği Türk yaylalarında yapılan ve yapıldığı şehrin adıyla anılan ekşimsi, tuzlu, sert Kayseri Peyniri.

Daha sonra, doymaya yakın dikkatini bana yöneltirdi. O sıra kendisine ikinci bir uzo doldurmuş, gözünde yanan hipostatik alev parlamış olurdu. Dosdoğru bana dönerek kaşlarını çatır, beni tartmaya çalışarak bakar ve, "Bugün ne yaptın, oğlum?" diye sorardı.

Bu sorunun içimde yarattığı cehennemi hiç unutmadım. Birkaç saniye içinde dudaklarım kupkuru kesilir; birbirine yapışır. Nihayet konuşmak için zorlayarak açtığımda aralarında oluşmuş yapışkan bir tür maddeyle şıplardı dudaklarım.

"Hiç," derdim.

"Hiç mi?" derdi o korkunç gözünü üstüme dikip, beni içimde yarattığı o girdaba atarak. "Hiç?" Sonrasında Antep fıstıklarının çıtırtıları arasında benden bir açıklama beklerdi. Bir açıklama yapamayacağım için, yapmadığım zaman, "Sen nasıl bir tüccar olacaksın, oğlum?" Bu tüccar sözcüğünü üstüne bastıra bastıra

söylerdi: Tüccar. Çok kabaydı! Güya şakalaştığını biliyordum ama bunun benim için şaka olan bir yanı yoktu. Babamla ilgili hatırladığım başlıca şey, onun için bir hayal kırıklığı oluşumdu.

Hem art niyetli hem de bir güç tanrısınınki gibi korkunç gözüyle bana ayar çekerken, pala gibi keskin kaşlarıyla şakasını sürdürür ve "Bugün kaç para kazandın?" diye sorardı.

Liseye yeni başlamış bir çocuğa sorulacak soru muydu şimdi bu? Bana öyle bir bakardı ki cevap vermem imkânsızdı; dudaklarım öylesine kururdu ki... Fakat o uzosunu içer, keçi peynirini tırtıklar ve bir cevap beklerdi. Tahminimce, gerildiğimi anlayıp, "Yan gel yat bakalım," derdi.

"Kaç para mı?" derdim nihayet.

"Evet," derdi, "para, duydun. Kaç para?"

"Hiç."

"Ee, ne olacak öyleyse?" Fıstıkları açıyor olurdu.

"Ne zaman ne olacak?" derdim gülmeye çalışarak çünkü bu bir şaka olmalıydı; zira buna benzer bir şakayı bir önceki gece de yapmış olurdu.

"Ne zaman? Yaşlandığımda! Biri bana bakar diye ümit ediyorum; ama kim?"

"Ben bakarım!" derdim çaresizce bir enerji ve cesaret patlamasıyla. "Yaşlandığında ben sana bakarım; merak etme, baba!"

"Öyle mi, oğlum?" derdi, "öyle mi?" Sonra öne doğru eğilip yanağını ikinci ve üçüncü parmaklarının eklemleriyle öyle bir kısıtırdı ki yüzümde pembe üstüne kırmızı bir çizgi bırakırdı. Ardından, kafamı sımsıkı kavrar ve beynim çorba olana kadar sallardı. Bu arada gülümsemeye devam ederdim, hepsi şaka olarak kalsın diye.

"Güzel!" derdi. "Güzel! Şimdi söyle bakalım oğlum; neden sana daktilo öğren diyorum da öğrenmiyorsun? Steno öğren diyorum sana. Burada kimsenin steno lafı ettiği yok. Evet,

Shakespeare, steno? Yok! Yaşlanınca bana Shakespeare bakacaktı mı? Burada her türlü kitap olduğunu görüyorum” (bu sırada annem yemekle gelmiş olurdu). “Thomna, diyorum ki burada her türlü kitap var ama bir steno kitabı yok. Bin kere söyledim sana, Thomna, şu çocuğu bir ticaret kursuna yazdıralım diye. Cevap yok. Kime diyorum? Ama ne haltlar karıştırdığınızı biliyorum ben.”

Uzun uzun anneme bakar ve sonunda, “Thomna, bu konularda bana karşı gelmemelisin. Bir gün göreceksin; çok geç olmuş olacak!”

Annem, pek tabii ki, taktiğini çok çok uzun zaman önce oturtmuştu: Sessizlik. Cevap vermez, yalnızca benim gibi gülümser ve babamın yemeğini önüne koyardı. Bunun, onun dikkatini dağıtacağını bilirdi ve hepimiz, babamın briç saati gelene kadar bir akşamı daha şöyle ya da böyle atlatmış olurduk.

Gelgelelim babamın bana son bir patlaması daha olurdu. Kendine, anneme, Michael’a ve bana yemek koyardı ve bana tabağını uzatırken öyle bir hayal kırıklığı ve yanılmışlıkla bakardı ki. Of, Tanrım, canım acırdı! Sonra da, “Merak etme, oğlum, senden bir şey beklediğim yok, Shakespeare! Sen, ye, iç yat! Bir şey beklediğim yok. İhtiyacım yok.” En sonunda da kendisine, atalarına, geleneklerine, hayattaki hedeflerine ve büyük oğlunda yaşadığı hayal kırıklığına tanıklık edecek herkese seslenir gibi hükmünü bildirdiği nihai yorumu yapardı: “Umut yok bunda!” Sonra, yemeğine dönerdi.

Bizim ihtiyardan, farklı olmasını bekleyemezsiniz belki de. Olmamı beklemesi gerektiğini öğrenmiş büyük evlat değildim ben ne de olsa.

Babamın yolundan gitmemeyi nasıl öğrenmiştim ben? Bunun için gerekli olan gücü ya da kurnazlığı, o büyük cesareti ya da uyanıklığı, bu her neydiyse onu nereden bulmuştum? Bildiğim

tek şey, şimdi, aradan geçen otuz küsur yılın ardından artık kendime hakkımı teslim etme vaktinin geldiği idi. Belki de yalnızca kaytarma taktiklerimle başarmıştım bunu. Ama Stamford treninde şimdi hatırladığım şartlar altında, bir çocuğun bunu başarmış olması takdire şayan bir şeydi. Hatta lisede ticaret dersi almamak için her gün böylesi bir baskıya katlanmayı nasıl başarmıştım? Günbegün bu çatışmalardan kaçınarak, kararlılıkla planlanmış yüzleşmeleri atlatarak, onun düzenli nezareti altında, nihayetinde kafasında benim için çizdiği yolun tam aksini tutana kadar yolumu değiştirmeden nasıl yaşamıştım?

Stamford'da trenden indim, istasyonun yanındaki merdivenlerden aşağı yürüdüm, döndüm ve büyük geçitten karşıya geçtim. O şey orada tekrar oldu. Bir şeye kafa tutuyormuşum gibi sağıma soluma bakmadan geçtim sokağı. Arabanın biri neredeyse çarpıyordu. Köprü kurmuş bir güreşçinininki gibi kaskatı kesilmişti boyun kaslarım. Karşıya geçtiğimde kalbim, kapakçığı yokmuş gibi çarpıyordu. Öyle feci terliyordum ki kokusu bana bile geliyordu.

Orada dikilirken yüksek sesle, "Biri hâlâ seni öldürmeye çalışıyor," dedim.

Hastaneye girdiğim gibi tuvalete koştum. Çok korktuğum zamanlarda şişim gelir. Savaşta ATS uçurmuştum, zamanında. Bir ucunda orman, öteki ucunda yere çakılmış uçak enkazlarını kaldırmaya ya da birkaç metrelik bir alanı düzeltmeye çalışan bir buldozerin bulunduğu kuş uçmaz kervan geçmez yerlere inip kalkmıştım. Altıma işediğim çok olmuştur.

Lavaboya doğru eğildim ve uzun uzun yüzüme baktım. "Düşmanımın yüzü," dedim kendi kendime. Son zamanlarda aynaya bakmakta zorlanır olmuştum. Yüzüm, kendi halinde olduğu zamanlarda iyiydi; gözler, bir miktar tedirgin, evet, genel itibarıyla asık ama ağırbaşlı, hatta vakur, ya da daha çok hüznü. Ne var ki yüzüm aynada canlandığında bu beni fena halde

korkuttu. Parçalarına ayrılıyordu sanki suratım. Kübistleri ilk kez anlayabilmiştim.

Altıncı katta köşeyi döndüm, oradalarđı. Kabilemiz babama neler olduğunu görmek üzere toplanmıştı. Geri çekilip orada kimlerin olduğunu ve neyle karşılaşacağımı tam olarak görebilmek için hırsız gibi ortamı dikizlemeye başladım. Kardeşim Michael annemle konuşuyordu. Onu teselli etmeye çalışıyor gibiydi. Gloria ortalıkta yoktu. Altmışlı yaşlarında dört adam, küçük amcalarım, babamın küçük kardeşleri, koltuklara sıralanmış oturuyordu. Onlar burada olduğuna göre bizim ihtiyar kötü durumda olmalıydı.

1929'daki büyük buhran yalnız babamın belini bükmele kalmamış, araya nifak sokarak kardeşleriyle arasını da bozmuştu. Tam bir bozuşma denebilecek bir olay yaşanmamıştı ama aradan geçen bu otuz küsur yıl boyunca bu dört adam birbiriyle pek konuşmamıştı. Yalnızca bir ölümün bu dört adamı Stamford General'da bir araya getirebileceğini düşünmemin sebebi buydu.

1929'dan evvel durumlar böyle değildi. Kardeşler düzenli aralıklarla görüşür, birlikte eğlenir, birlikte kuzu çevirir, pasta yeme yarışmaları yapar, içip dans eder ve kâğıt oynayıp zar atarlardı. O bereketli zamanlarda hepsinin cebinde parası vardı. Oynarlarken ceplerinde şingirdadığını duyduğum olmuştu çok kere. Yaptıkları iş iyi gidiyordu. Bu nedenle hepsi babama minnettardı. Onları bu işe o sokmuştu.

Babamın kendi işi de gayet iyi gidiyordu. Şehir dışından müşteriler akın ediyordu Sam Arness, Şark Halı Kilim'e. Epey de para bırakıyorlardı. Babam her gün bir başka müşterisini Pavilion d'Orient'e ya da Bosphorus'a öğle yemeğine götürüp bir güzel yediriyordu. Sonrasında müşteriler sanki geçerken uğramışlar gibi yaparak dükkâna damlar, alışverişlerini yaparlardı; yığınla 9'a 12'lik Saruk ve Sacramento'nun, Kansas'ın ya da Omaha'nın çiçe-

ği burnunda milyonerleri için birkaç büyük ipek Keşan. Her bir parçayı tek tek incelemeden, balya balya ufak kilimler alırlardı, çünkü tren yola çıkmadan pek vakitleri kalmamış olurdu müşterilerin. Her şey yolunda seyrederken, Belmont'ta at yarışı oynardı kardeşler. Bir ayakçı onların pullarını bozdururken onlar da içi bembeyaz et dolu tavuklu sandviçler yiyip kulüp binasında oturur, Perrier sodalı (yalnızca Perrier soda) İskoç viskilerini yudumlardı. Ne günlerdi ama! *Maşallah!*

Fakat yaşanan o rezaletin ardından yani, babamın ömrü boyunca yatırdığı birikimi kullanan National City Bank ağzındaki baklayı çıkarıp da hisse senetleri altı yüz bilmem kaçtan yirmi bilmem kaç çakıldıktan sonra, babamın hayatı değişti.

Günlerini dükkânında, büyülenmiş gibi, günden güne eriyen Şark halısı yığınlarının üstünde uzanarak geçirir oldu. Bana, "Anaparadan yiyoruz Evangeley!" dediğini hatırlıyorum ('mız-mızlık etmek' diyordum ben buna; üst düzey bir entelektüel çevreden, memlekete ziyarete gelmiş bir üniversiteli olarak acı-mıyordum ona, o zamanlar). Birikimleri eriyip giderken yüzü avuçlarında orada öylece yatarak müşteri bekliyordu ama kaybolmuşlardı işte; kim bilir neredelerdi. Göçmen kuşlar babamın dükkânına uğramaz olmuşlardı. Ertesi sene de gelmediler, diğer sene de. O yıllarda giderleri karşılamak için mallarınızı New York ucuzluk pazarında Suriyelilere ve Ermenilere zararına satmak zorundaydınız, yarı fiyatına. Ah, evet, hiç pahasına!

Krizden önce babam ailenin dayanağıydı. Herkese yardım ederdi. İlk zamanlar, aileyi Türkiye'den buraya getiren ağabeyi Stavros'a yardım etmesi gerekmişti. Bir zamanlar multi-milyoner olan Stavros sıfırı tüketmişti; piyasalarda yaşanan bir felaketten ötürü değil, kumar ve karı kız ayağına.

Hepsinden önemlisi, babam dört kardeşine, şimdi burada, hastane koltuğunda oturmuş bekleyen "oğlanlara" uzatmıştı yar-

dım elini. Onları, kendi işlerini kurmaya teşvik etmişti. İkiricikli girişimcilerdi bunlar; ama babam onlara kendileri satıp para kazansınlar diye otuz, kırk bin dolarlık mal göndermişti.

Gelgelelim krizden sonra, kendi yaşadığı felaketin ardından bu çocuklara destek olamazdı artık. Borç verecek parası ya da gönderecek fazladan malı yoktu. Böylece onlar da kendisiyle görüşmeyi kestiler. Tümüyle onları suçlayamayız belki; neticede babamın, dükkânının beton zeminine saçılmış kanı pek de iç açıcı bir manzara değildi; ama insanca tek bir söz söylemeye bile gelmediler.

Babama bu konudan bahsettiğimi hatırlıyorum -ona hep ders verirdim; hiçbir derse ihtiyacı olmayan, yalnızca destek ve anlayış bekleyen bu adama-, "Baba, kardeşlerinin artık seni görmeye gelmediklerini görüyorum," dediğimi hatırlıyorum. "Bekliyorlar, Evangeley; cenazeme gelirler," demişti; çok net hatırlıyorum. "İnsanlar paraya gelirler, Evangeley."

Ona ve onun "düşenin dostu olmaz" felsefesine nasıl sırt çevirdiğimi anımsıyorum. Hâlbuki Bessie, "The Weeping Willow Blues"'u söylediğinde bu felsefeyi yalayıp yuttuğuma adım gibi emindim. Ama o zamanlar Bessie solcu azizelerden biriydi, babam ise yalnızca yıkılması gerektiğine inandığım sistemin bir parçası olan zavallı küçük bir böcek. Bunu hak etmişti, diye düşünüyordum, çünkü yaşamını dolar üzerine kurmuştu. Onların hiçbirine acımıyordum; olmasa belki bugün İstanbul'da Kapalıçarşı'nın bir köşesinde bir sonraki Hristiyan karşıtı eylemde Muhammed'in mümini hamallar camlarını indirmesin diye dua ediyor olacağım büyük amcam Stavros'a bile.

Hatta o karıncaların, o dört "oğlanın" da yazgılarını hak ettiğini düşünüyordum. Otuzların ve kırkların sokaklarında babam gibi belleri bükülmüş olsalar da onlara da acımıyordum. Onların elinde de National City gibi başka dandik kâğıtlar vardı.

Neyse, işte, eski bir ritüelin iştirakçileri olarak burada, Stamford General Hastanesi'nin altıncı katındaydılar. Kanser teşhislerinin üzüntüsüyle ancak aynı zamanda da bilimsel bir yaklaşımla bildirildiği modern bir kutsal mekân olan bu tertemiz bekleme odasının beyaz koltuklarında oturuyor olmalarına rağmen, geleneklerin o zifiri ormanlarında, Anadolu'nun kadim düzlüklerinde, kamp ateşinin etrafında bir ayin düzenlercesine çömelmiş, kendi hayatlarına hayat katmak için babamın kemiklerini yemeye hazırlanıyor gibi gelmişlerdi bana. Yüzlerindeki ifade, tecrübeli kabile yaşlılarının takındığı ifade ile (hiçbir cenazeyi kaçırmazlardı) günlerini otel lobilerinde belden aşağı espriler yapıp, yatağa atılmaya hazır dul hatunlar arayarak geçiren adamların müstehcen ve modern ifadesi arasında gidip geliyordu. Ben ileri doğru adımımı attığım sırada içlerinden bir tanesi, en genç olanı, masadan bir küllük aşırarak meşguldü. Beni gördüler ve abartılı bir Anadolu bağırması kopardılar; uzun bir "Oooooo!" gibi bir şey. Dört oğlanın dördü de gayet iyi icra etmişti bu bağırma.

Artık en az altmışlarında olan bu "oğlanlar" ne mutlu ki artık iktidarsız ve nihayetinde de tüm dertlerden uzaklar, diye düşündüm. Kira denetimi ve sosyal güvenlik hakları yararlanıcıları olarak hep birlikte bir dairede yaşıyorlardı. Uzun yıllar önce üçünün başından da evlilik geçmişti. Hatta bir tanesi, uzun süredir oğlunu görmemiş, torunuyla ise hiç tanışmamış olsa da bir dedeydi. "Benimle alıp veremedikleri bir şey var," diye açıklıyordu bu durumu. Üç evlilik de kısa ömürlü olmuştu. En kısası, yani hamilelikle sonuçlanan, bir hafta, en uzununu bir yıl sürmüştü. Gelinlerin hiçbiri Yunan geleneklerinin kadınlar için çizdiği ince çizgilere göre yaşamıyordu. Hepsinden önemlisi hiçbiri bu oğlanların annesi, büyükannem Vasso, kadar güzel yemek yapamıyordu. Oğlanlar bunu anlar anlamaz bir bir eve dönmüşlerdi.

"Oooooo!" diye kıkırdadılar, sonra daha yüksek perdeden bir

“Oooooo!” daha çektiler. Özünde hürmet bildiren bir sestir bu ve kurtarıcının sahneye çıktığı anlar için saklanır. Bu kurtarıcı da ailede kabarık bir banka hesabı olduğuna inanılan herhangi bir kişidir. İçlerinden biri kardeşinin elindeki küllüğü el çabukluğuyla kapıp bekleme odasındaki masanın üstüne geri koydu. Daha sonra hepsi üstüme atlayıp âdetimiz’olduğu üzere beni öpmeye başladılar. Pantolonumu indirecek olsam “onu” da öperlerdi herhalde; paranın böyle bir etkisi vardı onlar üstünde. Banka hesabımın son durumuyla ilgili son haberleri almamışlardı, tabii. Bildikleri tek şey büyük bir adamın, bir rektörün kızıyla evlendiğim, Beverly Hills civarında oturduğum ve havuzum olduğuydu. Zengin olmalıydım.

Zenginlerin sağlığı züğürtleri neden bu kadar alakadar ederdi ki? Dış görünüşüme methiyeler düzüp genel sağlık durumumu göklere çıkarıyorlardı. Kaliforniya da epey bir övgü aldı. Ardından, ne kadar uzun yaşayacağıma dair en iyimser tahminlerde bulunuldu. Aşağıda, aynada yüzümü görmüştüm; ayaklı cenaze gibiydim ama onlar eskiden pek de iyi görünmediğimden ve giderek gençleştiğimden kesinkes emindiler; bunu nasıl başarmıştım? Ve, şu işe bakın, onlara inanmaya başlarken buldum kendimi. Benden beklenen rolü oynuyordum; ailenin büyük adamı!

Öte yandan babamla ilgili sorduğum sorular farklı tepkiler doğurdu. Bir anda, dışavurumcu bir film sahnesindeki gibi o profesyonel yaşçı maskelerini takıverdiler. En kederli imalarla, iç çekişlerle ve gıdıklamalarla omuz silkerek ani çöküşündeki anlaşılmazlık ve yaklaşan ölümüyle ilgili ezberden konuştular. Nihayetinde öyle çok dövünmüşlerdi ki, “Tanrı aşkına, çocuklar, o kadar kötü olamaz,” diyebildim ancak. Karşılık vermelerini beklemeden topluluğu yarıp anneme sarıldım.

Beni gördüğüne müthiş sevinmişti. O, eski topraktır ve ben onun ilk göz ağrısıyım. Bana ulaşabileceği bir mesafede oldu-

ğumda kendini daha güvende hisseder. Uzaktan uzağa telefonda konuşmak aynı işi görmez.

"Bizim ihtiyarın durumu o kadar kötü mü?" diye sordum kardeşim Michael'a başımla orada duran dört oğlanı işaret ederek. Cevap vermedi. "İnsan ancak ölse o kadar kötü olur," dedim. Annemin yüzüne baktım, öpmek için eğildiğim sırada. Fena yaşlanmıştı.

Tam o esnada Dr. Furillo göründü. Yanında bir Roma Katolik papazı vardı. Oğlanlardan biri, "Doktor," dedi Yunan Başpiskoposunu andıran bir ses tonuyla. Dr. Furillo bize papazı tanıttı. "Kendisi," dedi kolunu papazın omzuna atarak, "Peder Draddy. Birini görmek için buradaydı ve ben kendisine babanızdan bahsettim. Ona bir ziyarette bulunmanın iyi olacağını düşündü."

"Bu, daha sonrası için işleri oldukça kolaylaştıracak onun açısından," dedi Peder Draddy ve yaptığı öneriye bir cevap beklemeksizin arkasını dönüp çocukça bir gülümsemeyle babamın odasına girdi.

"Gençtir ama işinde çok iyidir," dedi Dr. Furillo.

"İyi de biz Katolik değiliz ki," dedim.

"Biliyorum," dedi Dr. Furillo, "Yunan Ortodoks'sunuz."

"Biz pek de bir şey değiliz," dedim, "pek dindar sayılmayız."

"İnsanlar bir noktaya kadar öyle söylerler. Siz Michael'ın ağabeyisiniz değil mi; yazar olan, ünlü?"

"Evet."

"Sizinle tanışmak bir şeref. Ben, Dr. Furillo. Babanızla ilgileniyorum." El sıkıştık.

"O...?" diye sordum.

"Durumunun bir aciliyeti yok," dedi. "Bu beyler de sizden mi?"

Oğlanlar yanımızda bitivermişlerdi ve Dr. Furillo'nun om-

zunun üstünden bakıyorlardı. "Biz, ölen adamın kardeşleriyiz," dedi içlerinden biri. Herkes istemsizce güldü. En büyükleri, kardeşinin ensesine bir şaplak indirdi. Tokadı yiyen kardeş sahte bir tevazu ile boynunu büktü ve sallana sallana geri çekildi.

O sıra, birinin bağırdığını duyduk. "Biliyorum; karım gönderdi seni. Sen bir papazsın, doğruyu söyle bana! Karım gönderdi, değil mi?"

612 numaralı odadaki babamdı. Sesi basbayağı dinç geliyordu. Bütün koridor onun huyunu öğrenmiş oldu, böylece. Bir yandan da Peder Draddy'nin ne dediği anlaşılmayacak kadar kısık sesle, gizli gizli mırıldandığı duyuluyordu. Babam sazı tekrar eline aldı. "Papazları iyi bilirim ben. Benim zamanımda Yunan Başpiskoposu hırsızın tekiydi. Onu hapse tıkmaları lazımdı. Sakalı kurtardı onu. Sonra da kardeşimle evlendi. Ne? Öyle, işte! Kızını kardeşimle evlendirdi. Kardeşimin parası olduğunu düşünüyordu... Ne?" Peder Draddy'nin ne dediği duyulmuyordu, yalnızca nazik fısıltılar geliyordu kulağa. Sonra, "Karıma söyle, papaz isteyecek olursam ben kendim çağdırırım. Şimdi çık dışarı! Oğlum Evangeley'i yolla bana, oğlum Evangeley'i istiyorum."

Peder Draddy gülümseyerek dışarı çıktı. Alıngan bir adam değildi belli ki. Odaya yöneldim ama Dr Furillo bir eliyle de annemi tutarak beni kenara çekti. "Mühim olan tek şey," dedi, "...hanımefendi anneniz mi?" Sonra, kolumu sımsıkı tutarken ona dönüp, "Bayan Arness, şu sıralar eşinizin söylediği hiçbir şeyi kafaya takmayınız. Artık ne düşüneceğini ya da ne söyleyeceğini bilmiyor. Bunu aklınızdan çıkarmayın."

"Sesi epey dinç geliyordu," dedim. "Sorunu tam olarak nedir?"

"Şu anda mı? Akciğer ödemi. Sol ciğerinde sıvı birikmesi var. Onu neredeyse temizledik sayılır. Aslında yakın zamanda da taburcu olabilir. Fakat bu ödem aslında başka bir şeyin göstergesi."

“Neyin?” diye sordum. “Lütfen açık konuşur musunuz?”

“Babanızın,” dedi Dr. Furillo, “ileri derecede arteriosklerozu var. Bu, basit bir dille, beyninin gerekli besini alamadığı anlamına geliyor. Zaman zaman gayet dinç oluyor kendisi; hatta oldukça da akli başında; ama bazı zamanlar -bunu kendiniz de göreceksiniz- ileri düzeyde paranoyaya kapılıyor. Ne yazık ki şu an paranoya nesnesi anneniz oldu; bir dahaki sefer siz de olabilirsiniz. Halüsinasyon eğilimi var. Yani, birtakım şeyler hayal ediyor -yok, öyle demeyeyim- birtakım şeyler görüyor; kelimenin tam anlamıyla görüyor. Olmayan şeyler görüyor. Beyin basit, kimyasal bir maddedir, bilirsiniz.” Sonra bir an duraksadı. “Affedersiniz Bayan Arness,” dedi. Beni ayrı bir kenara çekti, “sizinle olabildiğince açık konuşacağım. Babanızın beyni sizi şaşırtacak ölçüde bir hızla bozuluyor. Beklediğinizden daha kısa bir zaman içinde bazı hayati fonksiyonları yerine getirememeye başlayacak; mesanesi örneğin, ya da böbrekleri; mesela üremi. Asıl tehlike arz eden durum bu. Vücudunu kontrol edemez hale geliyor. Doğal fonksiyonlarını medeni bir şekilde yerine getirmesini bekleyemezsiniz kendisinden. Ne demeye çalıştığımı anladınız mı?”

“Hepsi bu mu?”

“Hepsi bu. Üzgünüm.”

612 numaralı odaya girdim. Onu bir yıldan uzun zamandır görmemiştim ve beni sarsan ilk şey yüzünün ne kadar çöktüğünü görmek oldu. Gözleri sıra dışı şekilde parlak görünüyordu.

Hemşirenin biri nevresimleri yeniliyordu. Babam da onu işveli işveli güldürecek bir şeyler mırıldanıyordu. Âşık bir çift izliyormuşum hissine kapıldım. Sonra kafasını kaldırıp beni gördü.

O benim için ne ifade ediyor olursa olsun, ben onun için her şey demektim; bunu görebiliyordum. Onun için büyük bir sihir, dualarının karşılığıydım. “Büyük adam!” dedi, “Ah, oğlum be-

nim!" Doğrulamak için esnedi. Gözleri alev alev parlıyordu ve kaşları kaskatı gergindi. "Yeter bu kadar," dedi hemşireye, "çık dışarı!"

"Daha işim bitmedi Bay Arness. İyi bir çocuk olup uslu uslu yatarsanız uzun sürmez."

"Paranı kaybedince neler geliyor başına görüyorsun değil mi? Bu bile karşılık veriyor, baksana." Daha önce görmediğim tuhaf bir bakışla gözlerini bana dikti, "Büyük adam," diye mırıldandı. "Tanrı aşkına, gel buraya Bayan Costello. Meşhur adam bu, işte. Sekreteri bile haftalık yüz yirmi beş dolar alıyor bunun; düşün!"

"Vay!" dedi Bayan Costello, "Demek o, sizsiniz! Hep sizden bahsediyor."

"Bana benziyor, değil mi? Dergilerde sana gösterdiğim o büyük adam bu işte; hatırladın mı? Üç arabası var!"

"Ah, evet, tebrik ederim... Şimdi daha rahat mısınız?" dedi düzelttiği yatağı kastederek.

"Ah, evet, artık her şey daha iyi olacak. Tam zamanında yetiştin, oğlum."

"Çok uzun kalmayın," dedi Bayan Costello, dışarı çıkarken, "dinlenmesi lazım."

Babamı öpmek için eğildiğimde burnuma yatalak adam kokusu geldi. "Nasılsın, baba?" diye sordum.

"Nasıl mıyım? Beş parasızım; işte öyleyim. Anan da hayvan gibi azıttı. O herifi gördün mü dışarıda?"

"Kimi, baba?"

"Ananın dostunu."

"Yoo."

"Tabii, görmezsin. Sen gelince arkaya saklanıyor, tabii. Ah, oğlum, akıllı oğlum, tek umudum sensin."

"Tamam, baba, buradayım işte."

"Görüyor musun şimdi; hayatın boyunca sana parana göz ku-

lak ol çünkü parasız kalırsan sana saygı göstermezler dememiş miydin?"

"Evet, baba; çok kez."

"Görüyorsun, işte; papaz gönderiyorlar! Öleyim de paramı yesinler diye sabırsızlanıyorlar."

"İyi de baba, paran olmadığını söylemiştin."

"Evet, ama onlar bunu bilmiyorlar."

"Ama, daha şimdi, bankada paran kalmadı diye annemin sana saygı göstermediğini söylemiştin."

"Evet. Sana ne anlatmaya çalıştığımı anlıyorsun artık değil mi? Kaliforniya'dan her şeyi görüyordun sen. Ona da öyle dedim; bana yaptıklarını Kaliforniya'dan görüyor oğlum, yakında gelir dedim. Oğlum geldiğinde o İrlandalı göte söyle; topuklasa iyi eder, dedim. Sen akıllı adamsın, Evangeley. Saçların niye ağarıyor, oğlum?"

"Yaşlanıyorum, baba."

"Sen daha çocuksun, be. Milyoner olacaksın, multi-milyoner. Benim başıma gelenleri yaşamayacaksın. Geçen sene ne kadar kazandın, söylesene? Ha?"

"Şey, altmış beş bin dolar civarı vergi ödedim geçen sene."

Kıkırdadı. "Uyanık!" dedi, "Uyanık!" Sonra taklidimi yaparak, "Altmış beş bin dolar civarı vergi ödedim geçen sene," dedi. "Uyanık! Ah, tanrım! İyi de ne kadar kazandın, ha? Ha? Seni, it oğlu it! Doğruyu söyle, haahaha! Ha?"

"O kadar kazandım, işte, baba, öyle bir şey."

"Seni uyanık! Babana bile söyleme. Aferin! Haklısın! Senin paran seni ilgilendirir. Söyleme bana. Ananın ne yaptığını biliyor musun?"

"Hayır, baba."

"O orospu çocuğunu aşağı götürüp benim defterlerimi gösteriyor ona. Bin kere dedim, işlerimi kimsenin bilmesini istemiyor-

rum diye. Onu bodruma indirip her şeyi gösteriyor.”

Babam 1926’dan sonra oturduğumuz o eski evin bodrumunda kutular içinde, batıp gideli çok olmuş işinin kayıtlarını saklardı. Bir yıl önce annem o evi tek başına çekip çeviremez olmuştu. Bu yüzden de babamın tüm itirazlarına rağmen onu da alıp kardeşim Michael’ın evinin yakınlarında küçük ve rahat bir eve taşınmıştı. Fakat babam orada yaşamaya bir türlü alışamadı. Kendisini dinleyen herkese bu evin geçici olduğunu, eski evin işleri olduğunu söylüyordu. Michael, babamın gönlü olsun diye elektriği ve telefonu kapattırmamıştı ve arada bir bizim ihtiyarı günübirlilik oraya götürüyordu. Babam orada sundurmada oturup Boğazı seyreder, saatlerce bir şeyler mırıldanır ya da telefonun yanına oturup sağı solu arardı. Hiç kimse bu konuşmaların ne olduğunu öğrenemedi çünkü her zaman bir komplo peşindeymiş gibi fısıltıyla konuşurdu.

“Onu bodruma indirdiğini nereden biliyorsun, baba?”

“Evangeley, toyluk etme! İşimi bilirim ben, ne sandın? Defterlerime bakmak için aşağı indiğimde; defterlerimi bilmez miyim sanıyorsun?” Gözlerini pörtletip kaşlarını çatmıştı.

“Elbette, baba, bilirsin, tabii...”

“Orada ne işler döndüğünü biliyorum. Yaşlıyım ama aptal değilim, Evangeley. Söylesene, geçen sene yüz bin kazandın mı?”

“Hayır, baba.”

“Uyanııık... Uyanık! Babana söyleme; hiç kimseye söyleme. Yerin kulağı vardır. Eski günlerdeki gibi değil artık; saygı kalmamış, hiç saygı kalmamış. Herif dışarıda mı?”

“Kim?”

“Neyin var senin, Evangeley? Tanrı aşkına, ben senin babamım. Onu benim evime getiriyor diyorum. Gece, oturma odasının bir ucuna oturuyorum, o herif de öteki uca oturup uyumamı bekliyor. Gözlerimi kapattığımda ananla herif kalkıp çıkıyor. Birlikte

çıkıyorlar, anlıyor musun? Azmış itler gibi. Bazen sandalyeden kalkmakta zorlandığım için -bacaklarımda geçici bir güçsüzlük oluyor da, önemli bir şey değil- kıpırdayamıyorum. Anan gelip beni kaldırmıyor. O, koduğumun sandalyesine yığılıp kalayım istiyor. Mutfığa gittiğinde o herif de peşinden gidiyor. Yukarı mı? O da yukarı çıkıyor. Sandalyemden kalkamayacağımı biliyorlar. Neden bu kadar güçsüz düşünüyorum biliyor musun? Anan, doktorun yazdığı ilaçları vermiyor da ondan. Güçsüz düşeyim istiyor. Biliyor musun; bazen sigaramı ağzıma götürecek gücüm olmuyor. Bir keresinde kucağıma yanan sigara düştü; git de şu dolaptaki pantolonuma bir bak, koca deliği görürsün. Thomna, Thomna, yandım, diyorum; cevap veren yok. Yukarıda onunla. Konuşup gülüşüklerini duyabiliyorum. Radyoyu açıyorlar; haber programı, vır vır vır. Sonra, konuşmaları Columbia'daki herifin konuşmalarıyla karışıyor. Radyo da bunun için, işte, anlıyorsun. İçeride radyo çalan bir odanın önünden geçtin mi kapıyı açayım deme sakın! Orada it gibi tepişiyorlardır, kesin; onun yaşında, yetmiş ikisinde, itler gibidir. Onun için yaptıklarımı nasıl unuttur, ha? Onu bu ülkeye ben getirdim. Çürüktü ama aldım. Nasıl unuttur? Köpek karı!"

Ağlıyordu. Elini tutup sıktım.

"Sağ ol, Evangeley. Burada olmandan çok memnunum. Ona bin kere dedim, Evangeley'i getir buraya diye; tek istediğim bu, gelsin de senin bana neler yaptığını görsün, dedim. Çağırtmadı seni."

"Michael aradı beni, baba."

"Evet, ama, anan değil, değil mi? Yetmiş iki yaşındasın, o İrlandalıyı buraya, kendi evimin salonunda oturup gangster gibi beni kessin diye getirmeye utanmıyor musun, dedim. Sırıtıp, "Ah, Serafim, Serafim," deyip durdu. Sırıtıyor! Durmadan sırtıyor, fark etmedin mi?"

"Hayır, baba."

"Görürsün. Çok sırtıyorlarsa dikkatli olmalısın. Ama senin endişe etmene gerek yok. Sende iyi para var. Paran varsa saygı gösterirler. Frances nasıl?"

"Florence, baba."

"Ha, tabii. İyi kadın. 'Ah Serafim, Serafim,' deyip sırtıtsın. Onun için binlerce dolar döktüm ben; gece giysileri, iki kürk mantı. Kaç İrlandalı yapar bunu? Karşılığını böyle veriyor, işte. 'Ah, Serafim,' diyor sırtarak, 'orada kimse yok, Serafim. Bak. Nerede?' Ben de sen göster bakalım nerede, diyorum. Onu nereye sakladın, ne bileyim. Böyle yüz­süz biri oldu, işte. Bir keresinde elini tutup, Thomna canım benim, bunu bana nasıl yaparsın?' dedim. O da son oldu. Bir daha hayatta, canım benim demem ona!"

Gözleri doldu yine. Göz yuvarlarının etrafında beyaz bir halka oluştuğunu ve gözbebeklerinin buğulu olduğunu fark ettim.

"Dışarıda, onun yanında kimseyi görmedim, baba!"

"Onu tanıyor musun?"

"Hayır."

"Görsen tanımazsın yani, öyle değil mi?"

"Öyle."

"Evy! Evangeley, sen benim büyük oğlumsun. Tek umudum sensin. Bana sırt çevirme. Neyse... Konuyu değiştirelim! Mutlu olalım, değil mi? İşin komik yanı -tek bir şey- senelerce bu kadının yanında oldum. Başka kadınlara gitmek için çok fırsat geçti elime. 1921'de Berengaria'ya yolum düşmüştü ve orada bir kadın vardı, Evangeley, birinci sınıf. Kocasının burnunun dibinde çat, çat istiyordu, maymun işi! Ama ben, Thomna, zavalılık, diye düşündüm; ona böyle bir şey yapamam. Bir de o zamanlar, dindardım. Başpiskopos kilisenin binlerce dolarını yürütünce onun da ne demek olduğunu anladım. Sahtekârlar! O da şimdi kalkmış bir an önce geber demek için papaz yolluyor bana. Paran yoksa neler gelir başına anlıyor musun?"

Konuyu değiştirmeye çalıştım, "Baba, anlatsana, seni görme-
ye bir sürü arkadaşın geliyor olmalı."

"Boktan arkadaşlar! Ermeniler! Suriyeliler! Paranı kaybeder-
sen kimse seni görmeye gelmez." Güldü. "Ama cenazene hep-
si gelir. Orada göreceksin, hepsini. Tomaciyan orada olacak;
Karagöz de, işe yaramaz, beş para etmez kardeşlerim, benimle
konuşmayan kız kardeşim de olacak; ldğmde konuşur. Bana
borcu olan Vartan Kasabyan, o da gelecek, öldüğüm için teşekkür
etmeye."

"Aman, baba!"

"Aman, baba, ne? Küçükken seni iyi ğtledim öyle değil mi?"
Gözleri parladı.

"İnkâr edemezdin. "Evet, baba, öyle."

"ğdm tuttun ve şimdi bak. Büyük adam! Ha?"

"Doğru, baba."

"Karın nasıl; Frances nasıl?"

"Florence, baba."

"Florence, tabii, iyi kadın, çok st sınıf; rektör kızı. şap şap,
oh, anasını satayım. Ne yalan söyleyeyim, senden bu kadarını
beklemezdim! Kafanın çalıştığını bilirdim; ama boş işlere. şimdi
olduğun gibi büyük adam olacağını düşünmemiştim. Sana, tica-
ret öğren, diye yalvarırdım, hatırlasana, Evangeley, Shakespeare
niversitesi'ne gitme, işe yarar şeyler öğren diye. Ticaret kursuna
git dememiş miydin?"

"Demiştin, baba."

"şen de en sonunda, ha? Babanın sözüne geldin değil mi?"

"Evet, baba."

"O zamanlar bir sürü kötü arkadaşın vardı. şu lise öğretme-
ni, Bayan bilmem ne gibi. Güzel gözlerin olduğu için niversite-
ye gitmen gerektiğini falan söylüyordu. Saçmalık! Zaman kaybı,
Öyle değil mi?"

"Ama, baba," dedim şaka yapmaya çalışarak, "Florence'la da o sayede tanıştım."

"Elbette, elbette. Seni o kurtardı. Babanın sözünü dinle dedi, değil mi?"

"Eh, herhalde öyle bir şeyler söyledi. Ama senin istediğin gibi halı işine girmemiş olmamın doğru bir hareket olduğunu kabul etmelisin. Bugün nerede olurdum?"

Hata etmiştim. Suratına kan oturdu!

"Babanla böyle konuşma. Hemen şimdi tekrar başlayabilirim. Yanımda olursan bu yataktan kalkarım. Bankaya gideriz; baba oğul! Kredi çekeriz. Bay Meyer var orada; Yahudi'dir ama iyi adamdır. Otuz beş yıldır tanır beni. İran'dan mal getiririz. Orada çok güzel mallar var artık; Tebriz, Tahran, Keşan. Senle ben birlikte bir servet yaparız. Bu lanet Ermeniler benim kadar anlamazlar bu işten. Of, of, ah, ah, ah. Evangeley, Evangeley!"

"Efendim, baba?"

"Buraya gel."

Gittim.

"Buradan çıkmam lazım, Evangeley. Beni öldürmeye çalışıyorlar. Zehirleyecekler beni. Getirdiklerini yemiyorum burada. Paketli beyaz ekmek, Top Tip yiyorum. Onların pişirdiği hiçbir şeyi yemem. Hemşireye yemek getirmesini söyle de bir tadına bak. Bence içine bir şey koyuyorlar, çaktın mı; beynim çalışmasın diye? Anlarsın ya, bazen bir tuhaf hissediyorum kendimi. Tadına bakar mısın?"

"Elbette, baba."

"Aferin oğluma. Evangeley, seni bir kez getirdiler ya buraya, iş bitmiştir! Her şeyin farkındayım. Geceleri ölüleri çıkarıyorlar; sabah, tak! Yeni müşteriler içeride! Sistem bu! Git de kapıyı kilitle, Evangeley."

"Aman, baba, olmaz."

Sonra tuhaf bir şey oldu. Bir zamanlar tepesi attığında kapıldığı o korkunç öfke, çocukken ödümü patlatan o hiddeti geri geldi. Titreyen sesiyle, "Evangeley, KAPIYI KİLİTLE!" diye kükre-di ve ben arkama dönüp kapıya gidene ve arkasına bir sandalye dayayana kadar öfkeden seğiren gözlerini üstümden ayırmadı; kalbim güm güm çarpıyordu. Artık kırk dört yaşındaydım, o ise sekseninde, hasta ve gidiciydi; yine de yüzü sünger gibi kanla dolup tüm vücudu bu şekilde titrediğinde yine o eski dehşeti hissediyordum; içimde boyun eğen bir şey vardı, hâlâ.

Artık kapı "kilitlendiğine" göre yanına dönebilirdim. Yan dönmüş, yatağın altına doğru uzanıyordu. Bu iş çaba gerektiriyordu; bunun, onun için ne demek olduğunu yüzünden okuyabiliirdiniz. Elinde bir şeyi sımsıkı tutarak döndü.

"Buraya gel, yaklaş."

"O ne, baba?"

"Yaklaş."

"Evet, baba."

Birdenbire boşta olan eliyle elimi yakalayıp sımsıkı tuttu. Eli terli ve titrekti.

"Evangeley, babanı seviyor musun?"

"Evet, baba."

Bunun üzerine beni daha bir sıkıca kavrayıp gücünün el verdiğiince sert sarstı. "Çıkar beni buradan!" dedi ve kapalı elini açtı.

"Bak!" dedi. Küçük, siyah bir cüzdandı bu. "Önce bir eve gideriz. Güzelce giyinirim. Sonra bir taksi çevirip New York'a gideriz. Bunun için param var. Empire State Binası'na gideriz, bankam orada, kimseye söyleme. Kasada kâğıtlarım, poliçelerim, hisse senetlerim var; her şeyim orada. Anahtarı da burada, bak." Küçük siyah cüzdanı açtı. İçinde yalnızca küçük bir anahtar vardı. "Sahip olduğum her şeyi gösteririm sana. Sonra güzelce oturur Bay Meyer'le kredi işini konuşuruz, anladın mı?"

Ne diyeceğimi bilemedim.

"Ama, baba, doktor en azından bir süre daha burada kalsan iyi olur diyor."

"O, ananın doktoru, Evangeley."

"Ama Michael diyor ki..."

"Bana işimi Michael mı öğretecek? Kırk yaşında hâlâ karısının sözünü dinleyen bir adam; daha evi bile yok. Dr. Furillo'ya gelince; babasıyla bezik oynarım; o ana kuzusunu bin kere ütmüşümdür. Mal herif daha kart saymayı beceremez. Oğlunu nasıl doktor yapmış olabilir, söylesene?"

"Tamam, baba," dedim. Pes etmiştim.

Elimi tüm gücüyle sıktı.

"Sağ ol, Evangeley, sağ ol. O zaman yarın, ha? Sabahleyin erkenden gideriz. Olur mu? Taksiyle gelirsin. Eve gideriz. Güzel bir banyo yaparım. Mavi takımımı ve güzel gömleğimi giyer, kravat takarım; şöyle bankacı tarzı. Ayakkabıları parlattırıp saçları güzelce kestiririm. Görürsün, bak; ben daha ölmedim!"

"Baba, doktor..."

"Evangeley, tek bir şeye cevap ver. Burada kalırsam bir şey düzelecek mi? Para kazanmam lazım. Evi terk etti, gördün ya! Çok büyük, işi çok, diyor. Param varken iş hiç de çok gelmiyordu ama."

Gözleri yaşla ve öfkeyle doldu.

"Şimdi o göt var yanında. Benimle ilgilenmek umurunda değil. Geçen yıl sırf konserve yedim; çorbayı bile; konserve çorba! 'Thomna, niye durduk yere her gece konserve yemeye başladık?' diye sordum. Yüzüme bakmadı. Ne işler döndüğünü de o zaman anladım. Söylesene, Frances'le aranız mı bozuk?"

"Florence, baba. Nereden bildin?"

"Bilirim. Sana bin kere söyledim Yunan kız al diye. Söyledim bunu. Evde durmak yeter onlara."

"Evet, baba, bunu söyleyip durdun ve sen de öyle yaptın. Bu yüzden annem hakkında böyle korkunç şeyler söylememelisin; söylediklerin doğru değil, çünkü."

"Görürsün."

"Sana ömrünü verdi, baba."

"Bir zamanlar, bir zamanlar."

Gözleri yine dolmuştu. Çok canı acıyor gibi görünüyordu. Ömrümde ilk kez içim ona karşı acıma duygusuyla doldu. Bunu fark etti.

"Sen iyi bir çocuksun, Evangeley, ama kadınlardan anladığın yok."

"Florence'ın başka adamlarla takıldığı falan yok baba; benim sorunum bu değil."

"Nereden biliyorsun? Sorun çıkarmak istemem ama, şu an nerede olduğunu düşündün mü hiç?"

"Evdedir, sanırım."

"Sen öyle sanmaya devam et bakalım. Kiminle peki? Bunu da bir düşün. Annen bile diyorum sana, anlıyor musun; anlıyor musun, ha?"

Kapı dışarıdan zorlandı, sonra çalındı. Açayım diye doğruldum ama o boştaki eliyle beni tuttu. Öteki elinde de küçük siyah cüzdan vardı. Beni yanına çekip fısıldadı, "Bırak, biraz merak et-sinler!" Kapıya doğru, "Merak edin! Merak edin!" diye seslendi.

Sonra cüzdanını açıp küçük anahtarı bir kez daha gösterdi; elinde kalan son anahtarı.

"Yarın, her şeyimi göstereceğim sana. Sen iyi bir evlatsın." Beni kendine doğru çekip var gücüyle öptü. Nefesinde o son acılık vardı.

Kapı bir kez daha çalındı.

Karşı taraftan hemşirenin sesi geliyordu, "Bay Arness, alkol masajınızı yapacağım!"

Babam gülümsedi. "Alkol masajı," dedi. Başıyla işaret etti, ben de kapının arkasındaki sandalyeyi çektim.

"Alkol masajına bayılır," dedi hemşire, odaya girerken. Babam mutlu bir bebek gibi gülümsüyordu. "Seni yaramaz çocuk," dedi hemşire babamı çevirirken. Hiç kimse, en tutkulu âşıklar bile sevdiceğine böyle büyük bir hevesle dönmemiştir. Babam hâlâ şehvetli bir adamdı.

Benim varlığımı unutmuştu.

Bir süre onu öylece izledim. Ben her neyse, diye düşündüm, bu adamdan oldum; beğensem de beğenmesem de.

Kendimde kaç kez babamın pek de öyle çekici olmayan özelliklerini fark edip kahrlandığımı anımsadım. Onu anlayabilirsem kendimi de anlayabileceğimi biliyordum artık. İşin sırrı oradaydı işte; hemşire vücudunu serin alkolle ovarken gizli gizli gülümseyen bu korkunç ihtiyardaydı. Onun kişiliği benim yazgımdı; onu kendisi yapan, benim de ben olmamı sağlayan şeydi.

Neden şimdi bile bu adamın onayını almaya bu denli hevesliydim? Hayatımı her daim ona karşı bir başkaldırıyla yaşadığımı düşünürken, aslında onun değer verdiği şeyleri elde etmek için mi kendimi paralayıp yüreğimi susturmuştum, acaba? Hayatımı kimin için yaşamıştım; bu adam için mi, kendim için mi?

Çimentosu bir kez döküldükten sonra gelecek geçmişten farklı olabilir mi? Belki de değişmezdim ben. Belki de artık, kırk dört yaşında, Gwen'in dediği gibi, geri dönemeyecek kadar ileri gitmiştim. Beton sertleşmişti ve belki de benliğimin yapısını değiştirmemin tek yolu onu barut döküp patlatmak ve enkazı arkada bırakmaktı. En sonunda gerçekten seveceğim yeni bir benlik yaratmak için gereken zamanı, enerjiyi ve malzemeyi yok etmeden geçmişle yerle bir edebilir miydim? Bunu göze almaya hazır mıyım?

Annem koridorda durmuş bana bakıyordu; o bir azizeydi, bir sabır abidesiydi. Onu kollarımın arasına alıp öptüm.

Annemi elinden tutup camlı terasın bir köşesine götürdüm, yanına oturdum ve elini avcuma aldım. Hastanenin cızırdayan hoparlörleri dışında etraf sessizdi. Uzun süre öylece oturdum. En sonunda konuştum.

"Ne zamandır böyle?"

"Ah, Evy," dedi. Üstelemedim. Uzanıp yanağımdan öptü.

Tam o sırada kapıda çocuklar gözüktüler; hoşçakalın demek istiyorlardı. Aynı zamanda bir hata etmediklerini duyup rahatlamak ve yanlış anlaşılacak bir şey yaptılarsa bağışlandıklarını öğrenmek istiyorlardı. Rollerini bitmiş de çıkış kapısında oyalanarak kendilerini rahatlatacak bir alkış bekleyen miadı dolmuş dört vodvil oyuncusu gibi ağızlarında bir şeyler geveleyip duruyorlardı.

Annem kendisini açmayan bir sosyal ilişkide bulunmak zorunda kaldığında basit bir çareye başvurur. Giysisinin altında bir yerlerdeki küçük bakalit bir düğmeyi döndürüp dış dünyanın sesini kapatır. Her daim nezaketini titizlikle korumuş zarif

bir kadın olan annem, şimdi kapıdaki bu zavallı dörtlüye bakıp Bayan Roosevelt gibi gülümsüyordu. Bir yandan da eliyle göğsünü yokluyordu. Kendisine ne söylemek için dikiliyorlarsa bunun ona ulaşmayacağını biliyordum. Reosta ayarını yaptıktan sonra, çarparak kapattığı o elektronik kapının benim suratıma olmadığını anlatan bir bakışla yüzüme baktı.

Sonunda çocuklara bir iki güzel söz söyledim de babamın durumu için kendilerini suçlamadığımı anladılar. Müthiş rahatlamış olarak birbirlerini dürtüklediler ve büründükleri yetişkin kılığı içinde tay tay yürüyüp gittiler.

Annem sesi açtı. "Ne istiyorlarmış?" diye sordu.

"Af," dedim.

"Ne yapmışlar ki?"

"Sormadım."

Güldü. Bu buzları eritti bir parça. Yine de ilk hareketin ondan gelmesini beklemeye karar verdim.

Çok geçmeden, "Dayanamıyorum, Evy, dayanamıyorum artık," dediğini duydum.

"Daha fazla mecbur değilsin buna, canım annem."

"Her gün buraya gelip burada bekleyeceğim ama oraya girmek istemiyorum."

Enerjisi bitmişti. Orada oturduk öylece. Çok uzun zaman önce açılmış, nedeni unutulmuş bir savaşın müttefikleriydik. Düşman mağlup edilmişti ve biz bu savaşın ganimet elde etmemiş galiple-riydik. Hedefsiz hissettim kendimi; her daim savaşacak bir düşmanım olmuştu. Annemin ise yaşamının temel direği sökül-müş-tü. Eski dünyanın kocasına sorgusuz sualsiz itaat etme geleneğiyle yetişmiş bir kadın olarak, kendisinden beklenen her şeyi sadakatle yerine getirmişti. Kendini kocasının kollarına bırakmış, onun çocuklarını doğurmuş, onun yemeğini pişirmiş, onun çamaşırını yıkamış, onun evini temizleyip onun misafirlerini eğlemiş, kade-

rine yazılanları, bildiği en iyi şekilde oynamış, tüm hayatını vermişti. Her açıdan kusursuz olmuştu; tek bir şey dışında. Babamın işine girmemem için benimle işbirliği yapan, annemdi. Benim için Yunan gettosunun duvarlarını yıkmış, yüzümü Amerika'ya dönmem için yüreklendirmişti beni. On beş, on altı yaşımdayken benim babamdan ayrı bir birey olduğum ve gerçekten yapmak istediğim şeyi yapabileceğim fikrini bana aşıl原因 oydu. Kendi yaşamımın eşsiz olanaklarına gözümü açmamı sağladı.

O günlerde, her sabah yatağından para kazanmak için kalkan bir adamla evliydi. Adamın eğlenceleri bile, atları ve kartları, hayatındaki saplantılı oyunun bir uzantısıydı: karşısındaki herifi son kuruşuna kadar ütmek. Onun hayatı buydu ve bu konuda öylesine kendinden emin ve kararlıydı ki önünde dağlar duramazdı.

Bu yüzden, annem hayatta kalabilmek için suyun nasıl savaştığını öğrenmek zorundaydı. Ayağa dikilip ona doğrudan karşı gelecek olursa paramparça olacağını hemen anladı. Fakat ona suyun yaptığı gibi direnirse -geri çekilerek, dozerin geçip gitmesini bekleyip, ardından eski yerine dönerek- bu şekilde sebat ederse, nihayetinde amacına ulaşabilecekti; öyle de oldu.

Bana bu taktiği aşıladı. Bu benim yaşam şeklim oldu. Hatta, aslında, ben oldu. Bizler yaşam şeklimizden ibaretizdir, zira. Arka yoldan gitme sanatını öğrendiğim kişi annemdi. Sessiz kalmanın gücünü ondan öğrendim. Bana ilk uyum maskemi veren oydu. En çok arzuladığım şeyleri bir kayıtsızlık sisine bürümeyi, serinkanlı olup dikkatleri kendi üstümden ve de canıgönülden arzuladığım o nihai mükâfatın üstünden uzaklaştırmayı ondan öğrendim. İstediğim şeyi elde etmenin tek yolunun o şeyin peşinden inatla, evet, kararlılıkla, evet ama sessizce ve gizlice gitmek olduğunu ondan öğrendim. Düşman topraklarında nasıl ayakta kalacağımı, onların egemenliğine boyun eğme gibi görünürken nasıl muzaffer olacağımı ondan öğrendim.

Annemin okuluna gittim ben.

Babamı günde yalnız bir saat kadar, pazar günleri de biraz daha fazla gördüğümünden, babamın evinde nasıl hayatta kalacağım üzerine annemin verdiği dersler akşam yemekleri ve onu takip eden kâğıt oyunları etrafında yoğunlaşıyordu.

Babamın, akşam yemeği konusundaki şartları kesindi. İlk kanun, "konserve yiyecek yok!"tu. Bu katiydi. Tüm sebze meyveler taze olmak zorundaydı. İkinci kanun, tüm etlerin iyi pişmiş olmasıydı. Kanın izine dahi tahammülü yoktu.

Midesinin duyduğu dışındaki diğer açlıkları da gidermek istercesine aç kurtlar gibi büyük bir iştah ve hızla yerd yemeğini. Eğer bir yorum yapmıyorsa bu, annemin çabalarından memnun kaldığı anlamına gelirdi.

Annem yemeğini nadiren o yerken yerd. Onun biraz gerisinde, yanında dikilir, lokmanın ağzına girişini seyrederken seçerek ayırdığı parçaları koyardı tabağına. Her şey yolunda giderse tüm öğün birkaç dakika içinde sonlanırdı. Ekmeğin dışıyla yemeğin suyunu sıyrırken ağzından, tatmin olduğunu bildiren birtakım sesler çıkardı babamın.

İtibar ettiği en büyük şey meyveydi. Çok sevdiği o ufak tatlı beyaz üzümler ona doğduğu ve gençliğini geçirdiği Anadolu köyünün yukarısındaki yaylalarda yetişen üzümleri anımsatırdı. Orada kayısı da yetiştirmiş ve burada olduğu gibi market yolunda, kutularında değil, dalında olgunlaşmış. Bu sebeple manavda ne zaman o ufak üzümlerden ya da olgun kayısılardan görse alır eve getirirdi.

Annem de nerede meyve görse alırdı ama babam hangi meyveyi kendinin aldığını, hangi meyveleri ise annemin Mamaroneck ya da Rye pazarlarından aldığını bilirdi. Annemin seçtikleri, babam için açık bir gerçeği gösterirdi; kimse onun gibi meyve seçmezdi. Bu sanatsal yetenek vardı adamda. Bir kavun alır, onu his-

seder, ellerinde evirip çevirirdi. Sonra, kavunun ortasındaki yumuşak noktayı bulup burnunu dayar, kokuyu içine çekerti. Daha sonra başparmaklarıyla kavuna bastırır ve bu kavunun Bay Sam Arness'in standartlarına uygun olup olmadığına karar verirdi. Karpuz seçişi daha farklıydı. Bunda ağırlığı, vurduğunda çıkan ses ve görünüşündeki bir şey önemliydi. Bu şeyin ne olduğunu bir türlü öğrenemedim. Bu sırrı mezara götürdü.

Yemek her zaman Türk kahvesiyle son bulurdu. Annemin masaya oturamayışının ya da onunla aynı anda yemek yiyemeyişinin bir nedeni de kahveyi tam olarak doğru zamanlamak zorunda oluşuydu. Kahve pişirmek altı üstü bir dakika kadar sürerdi ama babam kahvesinin tam son meyve tanesini ağzına atarken köpürmesini isterdi. Annemin Türk kahvesi yapışını beğenirdi. Ona karşı gösterdiği tek övgü dolu ilgi, gördüğüm kadarıyla, yaptığı kahve ile zaman zaman iyice helmelenmiş bir musakka ya da şöyle sulu, özlü bir tas kebabla alakalı olurdu. Kavunlarına gösterdiği o erotik ilgiyi anneme gösterdiğini hayal dahi edemiyorum.

Yemek bitince babam yorgunluk belirtileri gösterirdi. Onu bitkin düşüren şeyin yemek yiyişi olduğunu düşünürdüm hep. Ne var ki şimdi onun için yemekten sonra uyumanın, kırlardaki yırıtcılar için olduğu kadar basit ve doğal olduğunu düşünüyorum. Kahvesini bitirdiği an yemek odasından çıkar, koltuğuna yönelirdi. Oraya uzanıp yan döner, yüzünü avcuyla kapatırdı. Otuz saniye içinde uykuya dalmış olurdu ve hemen ardından horlamaya başlardı.

Onun yemek masasında bıraktığı artıklarla ancak o zaman yemeğini yiyebilirdi annem. Yavaş yavaş ve düşünceli bir tavırla, gerilimin ardından gelen bir kırgınlıkla ve yapmacık davranışları takip eden sade bir ruh haliyle yerdı yemeğini. Yattığı kanepeden babamın horultularını dinleyip rahatları. Bir yemeği daha atlatmış olurdu. Her şey yolundaydı.

Uykuya daldığı gibi aniden uyanıverirdi babam. Eğer oyun Wasserman'da ya da Klipstein'da ya da Spiegel'deyse uyanmasının ilk belirtisi, "Evangeley! Taksi çağır!" olurdu. Oyun bizim evdeyse ilk sözü, "Thomna, masayı kur!" olurdu. Masayı "kurma" işi, yuvarlak bir şark örtüsünü alıp katlamak ve kaldırmak, onun yerine masaya özel, kahverengi bir örtü sermekten ibaretti. Kartları, küllükleri ve yazbozu masaya kendisi koyardı. Tam bu işleri hallettiği sırada konukları damlardı. Hiç oyalanmadan doğruca yemek odasına geçip kapıyı kapatırlardı ve oyun başlardı. Annemle ben yalnız kalırdık.

Eğer mevsim kışsa, evin yalıtımı olmadığından ve iyi ısınmadığından babam evdeki iki elektrikli ısıtıcıyı alıp bunları, Long Island Boğazı'na bakan büyük pencerenin iki yanında duran demode vitrinin üstüne koyardı. Kışın soğuğu kıyıya vurduğu zaman annemle oturduğumuz oturma odası hızla soğurdu. Annemin fiziksel yorgunluktan ötürü değil, kocasıyla geçirdiği bir saat on beş dakikalık zamanın yarattığı gerginlikten bitap düşmüş şekilde bir köşede kitap okuduğunu anımsıyorum. Bu rahatlama uykusunu getirirdi fakat o, yaşadığı akşamdan kendisi için de bir şeyler çıkarmakta kararlı olurdu. Göz kapaklarının ağırlaştığını, başının sallanıp öne düştüğünü hatırlıyorum. Ama o durmaz, okumaya devam ederdi. Her şeyini babama kaptırmaya niyeti yoktu.

Uykuyla savaştığından mı, yoksa o koca aptal gotik oturma odası çok soğuk olduğundan mıydı, bilmem, kalkar, odadaki büyük radyatörün -gerçekten de kocaman bir radyatördü bu, göğsüne kadardı- önünde dikilirdi. Kitabını bu radyatörün üstüne koyup göğsünü dayar, öyle okurdu. Ben de aynı radyatörün diğer ucuna gidip olabildiğince yakınına bir sandalye çekerdim. Orada geometri ya da Amerika tarihi ödevlerimi yapar ya da İngilizce kompozisyonumu yazardım. Küçük Michael uykuda olurdu.

Arada sırada yemek odasından erkeksi atışmalar ya da kahkahalar duyulurdu. Biri oyunu kaybetmiş, ortağına çıkıştırdı ya da biri kazanmış, rakibinin bozum oluşuna gülerdi. Annemle ben bu sesleri dinler, birbirimizin yanında güvende olmaktan duyduğumuz memnuniyetle birbirimize bakıp gülümserdik. Gizli ittifakımızın doğduğu yer orasıydı.

Birçok kez ona bakıp nasıl da terk edilmiş olduğunu düşündüğümü anımsıyorum. Bunu hiç belli etmemişti hâlbuki. Aslında, kocasından uzakta olmayı yeğlerdi, eminim. Daha on iki yaşındayken seksle ilgili hiçbir şey bilmiyor olmama rağmen ihmal edildiğini anlardım. Onun acısını duyardım, onun benim acımı duyduğu gibi. Bu şekilde birleşmiş olurduk onunla.

Bir gece babamın, yemek odamızdaki oyun sürerken beni çağırdığını hatırlıyorum. Annem, ertesi günkü sınavıma çalıştığımı biliyordu. Birbirimize baktık. Hemen cevap vermedim. "Evangeley!" diye bağırdı babam tekrar. Her zamanki buyurgan ses tonu, arkadaşlarının önünde bir eşeğe verilen bir buyruğun sertliğindeydi. Beklendiği üzere korkunç bir ses tonuydu bu. Bisikletime atlayıp istasyonun karşısındaki mezeciye gidip yarım kilo Virginia jambonuyla yarım kilo İsviçre peyniri almamı isteyeceğini bile bile ne istiyormuş bir bakayım diye kalktım. Oyunculardan biri bir şeyler yiyebileceğini çılatmıştı.

Tam kalktığım sırada annem, belli belirsiz ve kadınsı bir jestle oturmamı işaret etti. "Yattı o Sam," diye seslendi içeri. (Arkadaşları ile birlikteyken Sam diye seslenirdi ona her zaman.) Sonra, kendisi girdi içeri ve önümden geçerken görünmeyeyim diye kafamı bastırdı. Ben de babamın koltuğunun arkasında yere oturup ödevime döndüm. Annemin ona ne istediğini sorduğunu duydum. Onu bisiklete bindirip mezeciye gönderemezdi ya! Biraz önce acıktığından dem vuran adam şimdi aç olmadığını söylüyordu. Annem buzdolabına gidip elinden geldiğince bir

şeyler hazırladı onlara. Sonra da geri gelip yanımdaki sandalyeye oturdu ve gülümsedi.

Şimdi, onunla Stamford General'ın terasında otururken galip geldiğimizin farkındaydık.

"Evy," dedi annem, "yakınmıyorum ondan. Her zaman boğazımdan geçecek lokmam oldu, başka kadınlarla düşüp kalkmadı ve her gece eve döndü. Başka ne isteyebilirim ki?"

Bir şey demedim. Başka ne isteyebilirdi ki?

"Birçok kadın daha beter halde," diyerek rahatlamayla iç çekti.

Yüzüne baktım. Gözleri kapalıydı. Başını tümüyle koltuğa yaslamış dinleniyordu. Yalnızca dinlenmesine müsaade edilmesinden başka bir şey istemiyordu. "Yakınmıyorum," diye mırıldandı.

"Yakınmıyorum," dediği bir başka zaman daha gelmişti aklıma. 1936'da, üniversiteye, 1940 mezunları sınıfına, gitmemden bir ay önceydi. Babam, arkasından gizlice iş çevirdiğimizi ve benim üniversiteye kaydolduğumu fark etmişti; hem de sarmaşık birliği üniversitelerinden¹⁰ birine.

Tam da o sene işini tekrar kurmak için didiniyordu. Halı piyasasındaki yeni gelişmelere ve kendi yeni maddi durumuna uyarak çok daha küçük bir dükkân tutmuş, kalan mallarını da bu yeni dükkâna taşımıştı. Doğal olarak benim de kendisine katılmamı ummuştum. Liseyi bitirmemi beklemişti. Aslında eskiden çalıştırdığı gibi hamallar, tadilatçılar ve nakliyeciler çalıştıracak parası olmadığı için bana güvenmişti. Büyük oğluydum onun. Yalnızca, geleneklerinin kendisine tanıdığı hakkı kullanmak istiyordu üstümde. Nihayetinde yola gelecek ve üstüme düşeni yapacaktım. Dahası, onun deyimiyle, hayatım boyunca halıların ekmeğini yememiş miydim?

10. Ivy League (Sarmaşık Birliği), ABD'nin kuzeydoğusundaki sekiz vakıf üniversitesinin (Harvard, Yale, Pennsylvania, Princeton, Columbia, Brown, Dartmouth, Cornell) oluşturduğu birlik. Günümüzde Ivy League, akademik mükemmellik, zor öğrenci alma ve elitizm ile bağdaştırılmıştır.

“Bana borçlusun!” diye gürledi neler döndüğünü öğrendiğinde. “Tanrının cezası aptal, borçlusun bana!”

Ne var ki nasıl bağırsa bağırsın, yalnızca sessizlik ve öne eğik bir baş buldu karşısında. İyi eğitilmiştim.

Sonrasında annem umulmadık bir şey yaptı. Kendi yolumu bulup izlemem gerektiğini söyleyerek ve nezaketle, belki de Şark halısı ithalatının parlak dönemlerinin artık geçmişte kaldığını ima ederek hayatımda ondan gördüğüm tek açıklama çabasına girişti. Dahası da vardı: Genç bir adam böylesi hayati bir yol ayrımında izleyeceği daha iyi yollar bulabilirdi. Korkudan benzi solmuş itaatkâr eş maskesini bir kenara atıp bu sözleri söylediğinde babam bakışlarını benim üzerinden çekip ona çevirdi. Sosyal Bilimler okumaya gitmek gibi delicesine bencil bir hareketin ben-den çıkmadığını fark ettiğini gördüm. Bu fikrin tohumlarını kafama annem ekmiş ve iyice köklenip serpilmesi için de elinden geleni yapmıştı.

Sonrasında babamın suratını izlerken onun, sözcüklerden çok daha hızlı şekilde birtakım çıkarımlara vardığını gördüm: Annem bu şekilde saldınyordu ona, bu şekilde canını yakmak istiyordu, yuvasına hainlik etmişti. Öfkeden parlayan gözleri, kemik gibi kaskatı kaşları ve kanla dolu yüzüyle anneme uzun uzun baktı. Sonra da avcunun ortasıyla annemin suratına bir tokat patlattı ve onu yere serdi. Annemin iştme kaybına bu tokağın sebep olduğunu düşünmüşümdür hep.

Tüm bunlar yaşanırken arkadan bir korna sesi duyduğumu anımsıyorum. Her sabah birlikte arabaya atlayıp istasyona gittiği arkadaşları (o günlerde tek kişi için taksi çağırarak müsriflikti) sabırsızlıkla onu bekliyordu. Ceketini giyerken son sözü bana söyledi, “Senden hiçbir şey beklemiyorum. U-mut--suz vaka!”

Hasır şapkasını takıp evden çıktı. Her zamanki gibi sıradan bir tavırla arkadaşlarıyla selamlaştığını duyabiliyorduk. Bir daha

o konuya hiç değinmedi ve en azından benim duyacağım yerlerde üniversiteye gittiğimden bahsetmedi. Mezuniyet gününe kadar da beni görmeye hiç gelmedi. Dükkânına uğramamı da istemedi bir daha. Oraya kendi isteğimle ve bir ziyaretçi olarak gidiyordum.

Kendi açımdan, anneme vurduğu için'asla affetmedim onu. Evden çıktığında anneme yardım etmeye koştum ama lüzumu yoktu bunun. Yüzükoyun yatıp kaldı çünkü ömrü boyunca güvende olmanın yerde olmaktan geçtiğini öğrenmişti. O aynı sözü, ayağa kalkıp da yalnız kaldığımızda söylemişti, "Yakınmıyorum."

Sonraki yıllar içinde benim geleceğim onun geleceği oldu. Benimle yaşadı. Öğretmenlerimin adını tek tek bilirdi. Aldığım dersleri bilirdi. İyi notlar aldığımda onların tadını alabiliyordu! Ders kitaplarımı eve getirdiğimde yavaş yavaş sayfalarını çevirir, okumadan göz gezdirir ve parmaklarını incelikle sayfaların üzerinde gezdirirdi. Bir öğrenci kulübüne alınmadığımda bunun acısını benden çok o duyardı. Son sınıftayken bir ödül kazanmış ve nihayet biraz tanınır olmuştum (o kadar şeyin arasında bir şiri almıştım ödülü). Hayatının katışıksız bir mutlulukla dolu ilk birkaç dakikasını yaşamıştı.

İşte bu şekilde olduğum şey oldum; ayrıışmış bir adam, ortak kanıya uyan, içten içe asi bir adam.

O yıllar boyunca babam ne eğitimime ne de geçimime katkıda bulundu. Dünyanın bana karşı olduğunu düşünmeye başlamıştım. Babamın, benim de "ahı aheste aheste çıkacak mazlum azınlığın bir üyesi" olduğuma dair düşünceye yaptığı her katkı ters etki yaratıyordu bende.

O zamanlar herkes bana ve çoğu zenciler ile Yahudilerden oluşan kampüsün birkaç uyumsuzuna karşı birleşmiş gibiydi. En iyi arkadaşım, anlam veremediği bir şekilde kazara bu sarmaşık birliği üniversitesine bulaşmış bir su tesisatçısı çırağıydı. Diğer

arkadaşlarımın da hepsi tuhaf tiplerdi. Bir aykırılar ve dışlanmışlar birliğiydi bizimkisi.

Çoğu gibi ben de ekmek param için garsonluk yapıyor ve bundan gurur duyuyordum. Dört yıl boyunca giysilerime mutfağın ve bulaşık makinasının kokusu sinmişti. Bunun farkındaydım ve dert etmiyordum. Benim arzuladığım dünyanın resmiydi bu; işe yaramaz, savurgan öğrenci kulübü oğlanlarına karşı dürüst aşçılar, mutfak kalfaları ve öğrenci garsonlar. Önce, spor kulübü olan Zeta Psi'nin yurdunda kaldım. Zeta'liler bir gece kafayı bulup sandviç ekmeklerini garsonlara fırlattılar. Ben de bir beyefendiler kulübü olan Kappa Alpha'ya geçtim. Ne var ki her iki kulüpteki çocukları da küçük görüyordum. Bunu hiç bilmediler, tabii. Onlar için ben, her daim gülümseyen yabancı tipli, sıcakkanlı, ufak tefek çocuktum.

Her hafta yıkaması için giysilerimi anneme gönderiyordum. Her pazartesi kirlilerimi çamaşır çantama koyup postaneye götürüyordum. Cumartesi dönerdim ve temiz giysilerim postanede hazır olurdu. Temiz gömleklerin, çorapların ve iç çamaşırların arasında mutlaka fazladan bir şeyler daha olurdu. Her şeyden önce, annem ev parasından ne kadar aşırabildiyse ya da arttırabildiyse o kadar harçlık olurdu çantada. Babam, onun ihanetinin bu son kanıtını fark etmiş olsa kudururdu. Paranın yanında, özellikle sevdiğimi bildiği yiyecek bir şeyler de olurdu; kekler, küçük, kimyonlu köfteler, zeytinyağlı enginar, bir kavanoz Yunan zeytini, biraz da bayıldığım, ekşi eski kaşar; zaman zaman da baklava. Kendisinden bahsettiği, hayatımı benimle birlikte yaşadığını, benim de kendisiyle onun hayatını yaşadığımı anlatan mektuplar olurdu.

Babam ve işiyle ilgili şeylerin pek de yolunda gitmediğini fark etmiştim. Mektuplarında bundan bahsetmedi ama mezun olduğumda durum ortadaydı. Geri dönüşü başarısız olmuştu. Düşüşteydi ve düşüşü durduramıyordu. Bulunduğu duruma

bakarak benim kendisine ihanet ettiğimi ve hiçbir şey için ben-
den medet umamayacağını kabul etmişti artık. O da yüzünü
Michael'a döndü. Ne var ki zaman içinde Michael bile -nazik, dü-
şünceli, yumuşak başlı Michael- artık Şark halısı işi diye bir iş
kalmadığını kabul etmek zorunda kaldı. Ona da farklı bir şeyler
gerekiyordu.

Fakat babam, herkes hiç iş yapmadığını bildiği halde, anapa-
rasından yerken ve bir müşteri, elinde kalan malları fiyatının al-
tına satacağı tek bir müşteri, bulamazken bile yalandan çalışıyor
görünüyordu.

Ticaret onun kanına işlemiştii bir kere. İran'a yaptığı seyahatle-
rin, oradaki pazarın, dokuma fabrikalarının, Amerikalı alıcılara
gösterilen o konukseverliğin tadını nasıl unutabilirdi ki? Sonra
bir de aylar sonra halılar New York'a ulaştığında balyaları açma-
nın -o kadim uygarlığın çuval bezine sinmiş toz kokusunu ala-
bilirdiniz- ve de yıkanmamış, kaba yüнден, hâlâ koyun kokan
o ham mallara ilk kez bakmanın yarattığı büyük heyecan vardı.
Ardından, halıların Amerikan pazarına hazırlanmasına gelirdi
sıra -ustalık burada devreye girerdi işte- yıkama, boyama, son
tadilatları yapma, kenarları süsleme, halı ipek gibi olup değerli
taşlar gibi parıldayana dek yapılan tüm o işlere.

Artık İran'dan mal getirtemeyecek olduğunda, anapara suyu-
nu çektiğinde ve umutsuzca üç beş kuruş şuradan üç beş kuruş
buradan otlanarak New York piyasasındaki giderlerini zar zor
karşılar duruma geldiğinde bile, o zamanlarda bile, o ihtişam-
lı günlerin geri geleceğine dair umudunu yitirmemişti. New
York'ta yapacak hiçbir işi kalmadığı, oraya gitmesi için bir neden
kalmadığı halde bu umutla her sabah aynı saatte kalkıyordu ka-
nımca. Tren istasyonuna gidecek taksi parası denkleştiremediği
ve sabah otobüse binip geceleyin eve o uzun otobüs yolculuğuyla
döndüğü zamanlarda bile o hâlâ Sam Arness, Şark Halı Kilim'di.

O yıllara tanıklık etmedim. Dört yıl boyunca orduda, sonrasında da bir reklamcı gibi yalan söylemeyi öğrendiğim Kaliforniya'daydım. Bu şekilde evde olan bitenin on beş yılını kaçırdım. Ne var ki annem bütün o yılları bir bir yaşamıştı. Babamın kan kaybedişini, sürünüşünü, utancını ve küçük düşüşünü görmüştü. Elinde hiç mal olmadığı halde varmış gibi davrandığını, hiç müşterisi yokken varmış gibi, hiç iş yokken iş yapıyormuş gibi davrandığını görmüştü.

Anneme destek olmak adına her ay Kaliforniya'dan para göndermeye başlamıştım. Bunu uzun bir süre babamdan gizlemeyi başarmıştı fakat babam en sonunda bunu öğrenmiş ve yine o öfke nöbetlerinden birine tutulmuştu. Gelgelelim, tepesinden duman çıkmasına rağmen, karısının benden gelen aylık yardımları ve Michael'ın desteğini almasına göz yummaktan başka seçeneği kalmamıştı artık.

Artık karısından ve kendisinden başka sakini kalmadığı için hiçbir anlam ifade etmeyen Long Island Boğazı'ndaki on sekiz odalı o Gotik ucubesi evden taşınmaya niyeti yoktu. Isıdan tasarruf etmek için üçüncü katı ve tavan arasını kapatmışlardı. Michael, bu kadar odanın annemin çekip çevirebilmesi için çok fazla olduğunu ve ev işlerinin onu mahvettiğini söyleyip duruyordu fakat o, taşınma işini tartışma konusu dahi yapmıyordu.

"Dert yandığını duymadım," diyordu. Annem de dert yanmamıştı, elbet.

Ellili yaşlarının ortasında annem, gözle görülecek ölçüde çıkmıştı. Michael ile birlikte onları Boğaz'daki "konak"tan alıp annemin kendini öldürmeden çekip çevirebileceği küçük bir daireye yerleştirmek için güçlü ve kararlı bir çaba sarf ettik. Bu, onun sergilediği son büyük öfke patlamasına yol açtı. Hepimize lanetler yağdırıp esip gürledi ve bütün gün tir tir titredi. İhtiyacı olduğunda yardımına gelmeyen lanet olasıca hain oğullarının onun

nasıl ve nerede yaşayacağı konusunda söz sahibi olmadıklarını söyledi. Evin hiçbir sorunu yoktu!

Parmağını anneme doğrultup sallayarak, "Sen mi doldurdun bunları?" diye sordu.

"Hayır, Serafim, hiçbir şey demedim," dedi annem.

"Onlara mı yakındın?"

"Hayır, Serafim, yakındığım yok."

"Def et şunları!" dedi babam. Sonra da bir deste kâğıt alıp solitaire oynamaya başladı. Annem yanımıza geldi -hapis cezasının müebbede çevrildiğini duymuştu az önce- ve gitmemizin iyi olacağını söyledi. Biz de öyle yaptık.

Aylar sonra, babamın siniri yatışınca, anneme yardım etmenin başka bir yolunu denedik. Eve bir hizmetçi alınmasına müsaade etmeye zorladık babamı. Evde yabancı istemediğini söyleyerek bunu da reddetti ve bize "defterlerinin" bodrumda olduğunu hatırlattı. Asıl mesele yine para, onurdu. Yiyecek içecek parasının nereden geldiğini soramıyorsa da eğer bir hizmetçi tutacak olurlarsa paranın bizden geldiğini kabullenmiş olacaktı; aynı şekilde başkaları da bunu öğrenecekti.

Artık sona vardığında dahi, kendi deyimiyle, "Ermeni'yle birlikte küçük bir ofisi" olduğunu söylüyordu. Gerçekte sahip olduğu şey ise bir masa koyacağı kadar bir yer ile bir köşede duran iki, üç, taş çatlasın dört parça küçük kilimdi. Dükkân, babamın parlak zamanlarında tadilatçılığını yapmış, şimdiyse ona acıdığından dükkânında iş yapmasına izin vermiş bir Ermeni'nindi. Adamcağız hiçbir zaman bu cömertliğinin karşılığını göremedi. Hatta babam Ermeni'yi küçümsüyor ve ona kötü davranıyordu. Ne zaman kendisini dinleyecek birini bulsa kibirle, Ermeni'nin hiçbir şey ithal etmediğini, yalnızca "çöpçü gibi sağdan soldan paçavralar otlandığını" ve "yerli mal" sattığını söylüyordu.

Yerli mallarla (bunlar makine dokuması halılar oluyordu) uğraşan kişiler onun gözünde birer haindi. Bu lanet olasıca yerli ürüncüler halıcılık işini mahvetmişlerdi. Hatta akli sıra bu insanlarla homoseksüelliğin yayılması arasında bir bağlantı vardı. Zira dekoratörlerin çoğu duvardan duvara halı talep etmeye başlamışlardı ve erkek dekoratörlerin çoğu homoseksüeldi.

Kirayı ve telefon faturalarını aksatmaya başlamıştı. Onu birkaç ay idare etmiş olan Ermeni en sonunda gelip durumu bize anlattı ve ihtiyarın faturalarını biz ödedik. Adam kira konusunda ısrarcı olmadı bile. Babamın yıllar evvel ona çok iyiliği dokunmuş olacak ki babamın hakaretlerine ve kendisine patronluk taslamasına göz yumuyor, telefon mesajlarını kaydediyor, hatta babam en burnu büyük tavrıyla kendisini arayıp o gün canı işe gitmek istemediği için mektuplarını (hangi mektuplarsa bunlar?) Westchester'a göndermesi talimatını verdiğinde postaları Mamaroneck'e iletliyordu. Ermeni'nin tek söylediği "Olur, Bay Arness," oluyordu. Babama hâlâ, "Bay" diye hitap ediyordu.

Arterioskleroz baş gösterince babam çekilmez oldu. Ermeni'yi, postalarını saklamakla, müşterilerini çalmakla (o zamana dek hiç müşterisi, tek bir müşterisi bile kalmamıştı) ve telefon mesajlarını kendisine iletmemekle suçluyordu. Ermeni ise yalnızca gülümseyip annemin yaptığı gibi sinirinin geçmesini bekliyordu. Zavallı adam Bay Arness'e karşı tek kötü söz etmedi. Kanımca, eski patronunu yiyip bitirmekte olan şeyin bir gün kendi başına da gelebileceğini düşünüyordu.

Babamın kâğıt oyunlarını, en azından kaybetmeyi, karşılayacak parası yoktu. Ne var ki bunu da bırakacak değildi. Önce, arkadaşları oyundaki deklarasyonlarının eskisi kadar iyi olmadığını fark ettiler. Bu eski bir kuraldır: Ne zaman kazanmak zorunda olsan kaybedersin. Babam da kaybetmeye başlamıştı; büyük miktarlarda kaybetmeye. Yine de hayatının tek eğlencesinden vazge-

çemiyordu. Bu şekilde, uzun yıllar, artık ofise gitmezken bile kâğıt oynamaya devam etti. Charlie Klipstein'ı, Artie Wasserman'ı, Joe Spiegel'i aramaya, onlar nazlanır oynamazlar ya da bir işleri olmadığı halde meşgul olduklarını söylерlerse de ne yapıp edip bir oyun kurmaya devam etti. O durumda "ikinci sıra" olarak ta-bir ettiği kişileri arıyordu.

Fakat "ahali" çok geçmeden bu heriften para alamayacağını anladı. Onu oyunlara almamak için sözsüz bir anlaşmaya varılmıştı. Onu savuşturmak çok zor işti. İhtiyarın borçlarını birkaç kez Michael ödemek zorunda kalmıştı. Birkaç kez de eski arkadaşlarından bir ikisine borçlarını "sildirtti". Babamın hafızası bunu mümkün kılacak ölçüde zayıflamıştı.

Bir patlama yaşanacaktı ve nihayet olanlar oldu. Günün birinde arkasından çevrilen oyunu fark etti. Bir sonraki toplanmalarında arkadaşları bahisleri sembolik bir miktara düşürmeyi önerdikleri zaman -ki hepsi de bunun herkesin hayrına olacağını, zira herkesin işlerinin kötü gittiği gibi acemice bir yalan söylemişti- onların yardımına muhtaç olmadığını, kendisinin de onlar kadar parası olduğunu haykırdı. Bunu, artık ayakkabı boyacısına bahşış veremeyen bir adam söylüyordu. Onları birçok kez, haklı olarak, kendisinden habersiz oynamış olmakla suçladı. O meşhur öfke nöbetlerinden birine kapılmıştı ve onlara yalancı Yahudi piçleri ve orospu çocukları gibi türlü hakaretler yağdırdı. Otuz yıldır birlikte kâğıt oynadığı adamlara söylüyordu bunları. Sonunda onları evden kovup kapıyı arkalarından çarptı. Bu, briç oyunlarının sonu oldu.

Çok geçmeden Parkinson'a yakalandı. Bir gün öylece oluverdi. Öldüğünde duruldu elleri, ancak. Koltuğunda oturur -kışları büyük radyatörün yanında, yaz sıcaklarında ise Boğaz'a bakan ön cephedeki verandada duran derin koltuğuna- bütün gün zangır zangır titrerdi.

Eğlencesi? Evet, dergilerde çıkan yazılarım vardı ve dönüp

dönüp bunları okurdu; kelime kelime. Yakınında kim varsa ona gösterirdi bu yazıları; çimleri biçen çocuğa, eşyaları tamir etmeye gelen adama, paraları olmadığı için çağırmaktan vazgeçtikleri ana kadar çatı ustasına. Onlara *Partizan Review*'in şu şu sayısını görüp görmediklerini sorardı. PR'ın ne olduğuyla ilgili en ufak fikirleri olmazdı tabii ki; en ufak. Ee, o bilirdi ama. "Çok kalite," derdi.

Alışkanlıklar değişmediğinden kâğıt oynamayı sürdürmek zorundaydı ve oynayacak başkası olmadığından annemle oynuyorlardı. Babam rakibine tepeden bakıyordu elbette. Ona, oyunu kendisinin öğrettiğini söylerdi. Annem remiyi çok çabuk kaptı. Zayıf gözlerine, işitme güçlüğüne ve duraksayarak oynamasına, üstelik de babamın aşağılamalarına rağmen annem onu yenmeye başlamıştı. Babam aceleyle, düşünmeden, sabırsızca oynuyordu. Annem ise ağır ağır, kâğıtları elinde zar zor tutarak oynuyordu.

"Tanrı aşkına," diye bağıırırdı babam, "oyna bir kâğıt!"

"Tamam, Serafim," derdi annem, "oynuyorum." Öyle de yapardı ve çoğunlukla doğru kartı oynamış olurdu.

Orada, Boğaz'daki konakta iki başlarına saatlerce, günlerce remi oynuyorlardı ve öğrenci, ustasını sürekli yeniyordu.

Sonunda, bu durum babamın ağırına gitmeye başladı ve anneme briç öğretmeye karar verdi. Eski günlerde olduğu gibi yemek odasında oyun için kurulmuş masada, kahverengi keçe örtü serilmiş, küllükler, kibritler hazır edilmiş, yazbozla kalem babamın yanına konmuş, oynamaya başladılar. Kahverengi keçe örtünün havı dökülmüştü haliyle ama yine de iş görüyordu. İkişer el oynuyorlardı. Briç daha iyiydi çünkü daha yavaş ilerliyor, daha çok zaman öldürüyordu. Sayıları babam tutuyordu, bu yüzden de annem çok daha seyrekle kazanır oldu.

Kitaplara hiç tevessül edildiği yoktu babamın. Bu işten nasıl zevk alınacağını hiçbir zaman öğrenememişti. Yalnızca ganyan bültenlerini, yarış listelerini ve borsa yorumlarını okurdu.

Annem ise kitap okurdu. Kendi sevdiğim kitapları ona göndermeye başlamıştım. Zamanla, kendisine yepyeni bir dünya bulmuş oldu.

Şimdi, Stamford General'ın altıncı katındaki terasta otururken, kendisinin babama benim olduğumdan daha az bağlı olduğunun farkındaydı. Ben öleceğim güne kadar savaşıacaktım onunla. Fakat annem bir hayaletle değil, o şeyin, baskının, korkunun, o adamın kendisiyle yaşayarak ayakta kalmıştı! Özgürlüğünü kazanmış, bedelini ödemişti. Hürriyete ereceği günün yaklaştığını biliyordu.

Eve Michael'la gittik. Alkol masajının ardından bizim ihtiyar uykuya dalmıştı ve hiçbirimiz için sabaha kadar hastanede kalmamızı gerektirecek bir neden kalmamıştı.

Akşam yemeğini Michael'larda yedik. Gloria, borcamda pişmiş Lima fasulyesi ile salata hazırlamıştı. Zayıf yemek, diye düşündüm.

Gloria üçüncü kuşaktan bir Yunan kıızıydı. Vaftiz adı, "Özgürlük" anlamına gelen Elefteria'ydı. Bir kıza bu şekilde hitap edemezsiniz, bu yüzden de serbest çeviride karar kılındı. İri yarı, sarışın bir Kaliforniyalı ile yaşadığı acı bir aşk hikâyesinin kahramanı olması ve o adamla yaşadığı ilişkinin doğası göz önünde bulundurulunca, daha sonrasında Michael gibi iyi, "temiz" bir adam bulmuş olmasının büyük şans olduğu söylenirdi. Her ne kadar Gloria her daim buram buram şirretlik kokuyor olsa da, Michael'ın açık yürekli ve saf olduğu kadar kendisinin dik kafalı ve tetikte olmasından ötürü, onun kardeşim için iyi bir eş olduğunu kabul etmek zorundayım. Yemek yapıp evi çekip çevirir, çocuk büyütür, düzenli yatırımlarla ailesinin birikim yapmasını sağlar ve tüm bu işleri de kusursuzca hallederdi. Ben de ona gıcık olurdum.

Şimdi Gloria, içimizden birinin Stamford General'ın ücretlerini öğrenme zahmetine katlanıp katlanmadığını öğrenmek isti-

yordu. Hiçbirimiz sormamıştık. İhtiyaç duyduğu başlangıç buydu işte. Tüm lanet olasıca yemek boyu dırdır edip durdu. Tatlıyı getirmek üzere mutfığa gittiğinde "Anne," diye fısıldadım ve kendi göğsümü işaret ederek ufak bir, "ses sistemini kapat" hareketi yaptım. Annem güldü; Michael bile güldü.

Elinde titreşen limon jölesiyle fırlayıp gelen Gloria, "Neye gülüyorsunuz?" dedi. "Odadan çıktığım gibi herkes gülüşmeye başlıyor. Niye ben buradayken gülmüyorsunuz ki? Ben de biraz olsun eğlenmeyi severim, yani. Neye gülüyordunuz?"

"İyiden iyiye sağır olmama gülüyorduk yalnızca," dedi annem.

"Ve de sağır olduğu için bazen ne kadar şanslı olduğuna," diye ekledim.

"Ha, anladım," dedi Gloria.

Annem Gloria'ya doğru eğilip yüzünün kenarından, ince tüylü siyah favorilerinin sarktığı yerden öptü onu. Gloria'ya da herkeşe davrandığı gibi kusursuz davranıyordu.

"Birinin para işini düşünmesi lazım, herhalde," dedi Gloria.

"Elbette. Sen düşündüğün için de memnunum, Gloria," dedi annem. "Neyse, çocuklar ben yatıyorum, yoksa şuracıkta uyuyakalacağım."

"Seni odana geçireyim," deyip ayağa kalktım.

"Senin gibiler için jöle yeterince iyi bir seçim değil, bunu gayet iyi anlayabiliyorum," dedi Gloria. "Ama, biz seviyoruz, öyle değil mi Michael?"

Michael'ın cevabını beklemedik.

"Şimdi nereye gidiyorsun, Evy?" diye sordu annem aşağı inerken.

"Şehir merkezinde bir randevum var. En geç altıda orada olmam lazımdı. Saat sekiz buçuk oldu bile. Trene binip oraya gide ne kadar..."

Kapsının önünde durduk. "Sana hep söylemek istediğim bir şey var," dedi annem. "Florence'la olduğun için Tanrı'ya şükreliyorum. Michael'ın evliliği de iyi; diğer şeyler de öyle ama sen ailemize itibar kazandıran biriyle evlendin. Seni bugünkü haline Florence getirdi. Dün çok güzel bir mektup aldım ondan. Evans'a iyi bakın, iyi bir adamdır diyor. Çok güzel yazmış. Hep bir köşede saklamak isteyeceğin türden mektuplar yazar zaten daima. Onu buraya getirdiğinde ailemize en güzel şeyi kattın, Evy. Umarım farkındasındır bunun."

"Florence iyi kızdır, biliyorum."

"Fakat beni görmeye geldiğin gün, şaka yapar gibi, ondan ayrılmayı düşündüğünü söylediğinde endişelendim. Nasıl karşılayacağımı görmek istedin, herhalde. Böyle şeyleri ciddiye alırım ben. Ben de yapma, Evy, demiştim. Sabırlı ol. İyi insanlar zordur, basit kızlar kolaydır, demiştim. Sen çıktıktan sonra pencereden baktım -bunu söylemedim sana- ve arabada oturmuş, o basit saçlarıyla seni bekleyen kızı gördüm. Umarım ne yaptığını biliyorsundur diye dua ettim tanrıya. Ee? Ha? Ne yaptığını biliyor musun, Evy?"

Ona durumu anlatmanın tam sırasıydı aslında ama dersimi çok iyi öğrenmiştim ondan. "Tabii, anne, tabii ki," dışında tek söz etmedim.

Annem uzanıp yanağımdan öptü. "Ne yaptığını düşüneceksin, biliyorum. Sen hep iyi bir çocuk oldun, Evy." İyi geceler dileyip kapıyı kapattı.

Geri döndüğümde, "Jöle istemiyorsun; ne istiyorsun peki?" dedi Gloria.

"Gloria," dedim, "içecek bir şey alabilir miyim acaba?"

"Tabii ki. Biz neyiz sanıyorsun? Evimizde bir içki bile olmaz mı sandın? Şuraya kilitlemek zorunda kaldık," diye ekledi. "Biri içiyordu bizim içkileri. Şu zenci temizlikçilerden birini kovdum ama yine gidiyor bizim içkiler."

"Belki Michael'dır," dedim.

"Bırak şimdi Michael'ı. Bu kadar yeter mi?"

"Tanrı aşkına, Gloria, yarım bu."

"Bak, Eddie, kafayı bulacaksan..."

"Hah, bu daha iyi," İçilecek kadar doldurmuştu, "hey, şişeyi kaldırma."

Geri geldi. Şişeyi masaya, kışını da bir sandalyeye yerleştirdi.

"Gloria," dedim, "bir teorim var..."

"Sorun çıkarma, Eddie."

"... şöyle ki; içerideki ihtiyar kadın da dahil tanıdığım herkes ama herkes bir çeşit kılığa bürünüp gerçekte ne olduklarını ve ne hissettiklerini gizleyerek baş ediyor şu dünyayla. Sen ne dersin?"

"Üşütüğün tekisin, derim. Bana söylediklerinin çoğunu hiçbir zaman anlamamışımdır zaten."

"Yani, görüldüğün kadar gıcık biri olamayacağını biliyorum ve-"

"Biliyorum, sarhoş olacaksın. Keşke gidip başka yerde olsan diyorum."

İkinci içkimi bırakıp Gloria'yı öptüm -her ne kadar tadı acı olsa da- Michael'ın elini sıktım ve çıktım.

Timarhaneye düşmem bir dizi keşif yoluyla gerçekleşti. O muhteşem hissi barındırıyordum içimde her daim: Sonunda buldum işte; her şeyi çözümleyecek o anahtarı. Ne var ki her şeyi açıklayacak bu sezgi, bir gün önce her şeyi açıklayan sezgiden farklı oluyordu. Kendimle ilgili daha çok şey öğrendikçe düşüncelerim çizgiden çıkıyor, fikirlerim tuhaflaştıkça davranışlarım da tuhaflaşıyordu.

Mesela o gün sarsıcı bir keşifte bulunmuştum. Kendi kendime "Oğlum, en hakiki duygularını gizleme sanatını daha ananın sü-tünü emerken öğrendin ve o günden beri hep, hayatını şu ya da bu kılık içinde geçirdin," deyip durmak tatmin etmiyordu beni. Sonrasında, herkesin bir maskeyle, istedikleri şeyi elde etmek için ihtiyaç duydukları belirli maskelerle yaşadığını düşünmeye başladım. Giysiler, arabalar, yiyecek paketleri, devlet binaları, kısacası gözüme çarpan her şey sahte suretlerdi; birer reklam tekniği-ydi. Tüm medeniyetimizi yapmacık pozlardan, yapmacık tavırlardan, maskelerden ve gölgelerden ibaret görmeye başladım.

Aslında bu şekilde düşünmenin pek bir zararı yoktur. Asıl sorun, benim yaptığım gibi, bu algıların davranışınızı etkilemesine müsaade ettiğiniz zaman başlar. Bir adam, diğer herkesin yaşadığı dünyayla örtüşmeyen bir dünyada yaşamaya başladığı zaman ona deli derler. Böyle bir adam bir dizi kabulden ve bir dizi kuraldan yola çıkarak davranışlarını sergilerken onun dışında herkes, tamamıyla farklı kabuller ve kurallara göre davranır. İşte o zaman toplumun, kişiyi kısıtlama hakkı üzerine düşünmeye başlamak zorunda kalırsınız.

İstasyona yürümem gerekti. Dert etmedim. Yağmurun hafifçe çiselediği, sevdiğim serin gecelerden biriydi. Ayrıca, taşıdığım kahverengi market poşeti büyük görünse de epey hafifti. Durup dururken kahverengi bir market poşeti nereden geçiverdi elime, birkaç cümleyle anlatayım.

Michael, Gloria ve iki oğulları, günümüzde de banliyölerde yapılmakta olan uzunlamasına inşa edilmiş, alçak binaların birinde otururlar. Bunlara, stüdyo daire deniyor ve gerçekten de stüdyo gibi yeterlidirler. Ön cepheleri baştanbaşa orada oturanların otoparkı olarak ayrılmıştır. Daireler bir uçtan bir uca yan yana sıralanır. Arka pencereleri, yolun bitişiğinde uzanan otoparka bakar. Yine de oradayken Bronx'ta değil de Westchester'da olduğunuzu anlarsınız zira otoparkın şose kenarlarından yükselen ağaçları görebilirsiniz. Ayrıca akşam saat dokuz çeyrekten sonra trafik gürültüsünün kesilmesinden de anlayabilirsiniz bunu. O saatten sonra dükkânlar kapalıdır ve taksi bulamazsınız.

Stüdyo dairede oturan kiracıların, diğer apartmanlarda kapıcıların yaptığı birtakım işleri kendilerinin yapması gerekir. Örneğin her kiracının çöpünü kendisinin alıp otoparkın bir ucundaki barakaya dökmesi gerekir. Göze kötü görünmesin diye alçak yapılmış olan bu baraka, her biri büyük boy bir çöp kovasını alacak yükseklikte olan numaralanmış sıra sıra bölmelerden oluşur. Herkesin

kendi bölmesi vardır ve bu çok iyi bir şeydir, çünkü hiçbir zaman çöpünüzü koyacak yer bulamama sorunuyla karşılaşmazsınız.

O akşam evden çıkarken, Gloria o günkü çöplerini koyduğu kahverengi market poşetini bana vermiş ve kendi kutularına atmamı istemişti. Fakat onların bölmesine gittiğimde kutunun dolu olduğunu gördüm. Kutular ancak bir kova çöp alacak yükseklikte olduğundan Gloria'nın kahverengi çöp poşetini oraya tıktıştırıp kutunun kapağını kapatmam imkânsızdı.

Bir an için çöpü başkasının kutusuna atmayı düşündüm fakat apartmanın diğer ucunda otoriter bakışlı bir grup adam dikiliyordu. Sivil polis tipli heriflerdi. Orada masum masum oturmuş, küçücük bir radyodan MET maçını dinliyorlarmış numarası yapıyorlardı. Bense aklımdan geçenleri bildiklerine emindim ve elimdeki poşeti onlardan birinin kutusuna atıp hırgür çıkarma ihtimalini göze almak istemedim.

Böylece, elimde içi çöp dolu market poşetiyle sokağa dönüp istasyona doğru yola koyuldum.

Polis korkumu ömrüm boyunca yenemedim. Sayıca ne kadar çok olduklarını düşünüp bunu kafaya takarak geçirdiğim günler ve geceler olmuştur. İnsanların çoğu sayılarının yeterli olmadığını söyler ama bazı geceler her yerde onları görürüm ben. Sanırım gazetenin birinde bir yılını geçirdiğim için, birçokları fark edemezken ben sivil polisleri de fark edebilirim. Hatta olmadıkları yerlerde de görürüm onları. Kendimi suçlu falan hissettiğimden değil; hiç suç işlemedim. O gecenin geç bir saatine kadar tek bir kabahat işlemişliğim dahi yoktu. Yine de kendimi yabancı bir ülkedeki bir casus gibi hissetmişimdir çoğu kez.

Sarmaşık Birliği Üniversitesi'nde geçirdiğim dört yıl bu hissiyatımı dindirmedi. Orada kendimi uyumsuz, ayrıksı beyaz bir zenci gibi hissediyordum. İşin aslı, bu yalnızca bir his değildi; öyleydim.

İşin tuhaf yanı ise şu ki kendime giyecek bir şeyler alma vakti gelince, ben de kulüpteki diğer çocukların kendi giysilerini aldıkları yere gidiyordum; J. Press'e, ya da A. M. Rosenbergs'e. Daha sonra savaştan dönüp Williams and MacElroy'da işe başladığımda ise Brooks Brothers'a gittim; ki bu da aynı şey. Aslında hem o zamanlarda hem de üniversitede, kılık değiştirmekteydim. İçimde hissettiğim şeyler dışarıdan görünmesin istiyordum. "Onlar"dan ayırt edilemeyeyim istiyordum.

Uzun zamandır, takım elbise denen alışlagelmiş erkek kıyafetinin insanları aldatmak için tasarlanıp dikilmiş bir kılık olduğunu düşünüyorum. Modern bir banka binasının dış cephesi gibi bir şey. Bu neo-neoklasik mimari tek bir amaç için, içinde yer alan kuruluşun güvenilirliğine ve kalıcılığına karşı güven uyandırmak içindir. Takım elbisenin de amacı budur; kişinin reklamıdır ve bazen de çoğu reklam gibi aldatıcıdır. "İş meselelerinde bu adama güvenebilirsiniz," der. Modern erkeğin giysisi rahatlık, koruma ya da farklı hava koşullarına uygun olma gibi amaçlarla tasarlanmamıştır ve kesinlikle estetik değildir. Üçkâğıtçılığın tam tersini çağrıştırması için yapılmıştır. O, bir "iş yapıyoruz" giysisidir.

Komik olan şu ki -tüm bunları istasyona yürürken düşünüyordum- Halk Cephesi zamanlarında Komünist Parti'ye girdiğimde bile o namuslu, üç düğmeli Brooks Brothers ceketimi giymeye devam ettim. Bu da rastlantısal değildi çünkü o günlerde bir komünistin kendini diğer herkes gibi (belki az daha fazlası gibi; ama çok da değil) göstermesi ve asla siyasal düzeni yıkmaya baş koymuş biri gibi görünmemesi önemliydi. Dolayısıyla sahte kılık, takım elbiseydi. 23 Haziran 1941'de Hitler'in Stalingrad'ı işgalinin ertesi günü, yoldaşlar koşa koşa gidip kendilerine saygıdeğer kesimli namuslu adam kumaşları aldılar. Terziler için büyük bir gündü.

Yanımdan bir polis daha geçti. O gece bütün polislerin soka-

ğa dökülmüş olduğu duygusuna kapıldım. Nihayet trene bindiğimde bile bir tanesi koridorda volta atmaktaydı. Gizlediği silahın yaptığı potluğu görebilirdiniz, yemin olsun. Sivil polis! Neden trendeydi ki? Geçerken bana tuhaf tuhaf mı baktı acaba? Gloria'larda fazla mı kaçırdım içkiyi? Kahverengi market poşetini hâlâ taşıyordum. Belki de bundan kıllanmıştı. Şu poşeti göz önünden kaldırıp yere koysam iyi olacaktı. Elimde olduğunu unutmuştum. Şimdi biri çıkıp beni sorguya çekecek olsa bunu nasıl açıklayabilirdim ki?

Arkamdaki koltukta iki adam AT&T hisselerini konuşuyordu.

Aslında kendi giyimim için model aldığım birisi vardı: Brooks Atkinson; bir zamanlar *New York Times* için dönemin tiyatro oyunları üzerine eleştiriler yazan ünlü adam. Onun fotoğraflarını incelerdim. O ufak takımlardan giyerdi; gri miydi değil miydi bilmiyorum çünkü adamı canlı canlı görmedim hiç ama gri havası vardı takımlarında. Bir de Harvard'da, Williams'da, Amherst'te ve hatta Yale'de giyilenler gibi yakası düğmeli gömlekler giyerdi. Küçük, düz, papyon kravatlar tercih ederdi, sade olanlardan. Tümöyle büyük bir dürüstlük ve üstün bir tevazu etkisi yaratıyordu. Williams and MacElroy'daki araştırma bölümüne bu adamın fotoğraflarını buldurttum ve onun sırrı üzerine çalıştım. Nasıl da güven verici, diye düşünürdüm, nasıl da güvenilir görünüyor. Yine de okuduğum eleştirilerinden, onun da yanı başımdaki herif kadar insan olduğunu biliyordum. Dişleri ayrı keskinlikteydi ve tüm diğer hayvanlar gibi kanın tuzlu tadını seviyordu. Hatta kin ve kibirden kendisine düşen insani payı almıştı. Kamuoyuna karşı, o denli güçlü olmamayı dilediğini söyleyecek kadar tadını çıkarıyordu sahip olduğu gücün. Başka bir deyişle o da hepimiz gibi avcı maymun atalarımızın bir torunuydu.

Aşağı yukarı benim boylarımda ve kilomda olduğundan onun tarzını benimsedim. Ben zeytuni tenliydim elbet ve başta bunun

sorun olabileceğini düşünmüştüm fakat tüm o ıvır zıvırları takıp takıştırınca -gözlükler, papyon kravat, yelek ve bu gibi şeyler- görünürde pek de öyle bir zeytunilik kalmıyor. Gözlüklerden bahsedecek olursam, çok iyi hatırlıyorum, bir hafta içerisinde tüm gözlüklerimi Bay Atkinson'un taktığı türden küçük, çelik çerçeveli gözlüklerle değiştirmiştım. Kusursuzluğun ne olduğuna kafa yorarak vakit öldürmek de nedir, Tanrı aşkına? Şirketteki herkes şakaklara yapışan tosbağa tipi gözlüklerden takardı fakat ben Bay Atkinson'un taktığı eski tarz gözlüklerden hoşlanıyordum; şu kuşağın arkasına kıvrılan türden. Aynı hafta saçımı ayırdığım yeri değiştirdiğimi de hatırlıyorum; kafamın ortasına doğru kaydırmıştım epeyce. Bu pek de havalı bir tarz değildi, kabul ediyorum ama insanı çok çok daha güvenilir gösteriyordu.

İnsanlar, içimde kopan fırtınaları görmesinler istiyordum, herhalde. Beni de onu gördükleri gibi efendi, özverili ve medeni görmelerini istiyordum. Ben bunlardan hiçbiri değildim, ki bunu hızla öğreniyordum. Başka bir deyişle, bilinçli olarak kılık değiştirmekteydim.

Hayatımda, Gwen Hunt'la buluşmak üzere Los Angeles'taki motel lobilerinden yürüyüp geçerken duyduğum kadar büyük bir şükran duymamışımıdır Bay Atkinson'a karşı. Resepsiyonistler beni sahici Brooks Atkinson'muşum gibi başlarıyla selamlarlardı. Sonrasında kapıyı kilitlerdik ve birkaç saatliğine kaosun içine sürüklenirdik. Fakat sonrasında düğmeli gömleğim, küçük şık papyon kravatım, gösterişsiz yakalı, üç düğmeli ceketim ve ortadan ayırdığım saçım geri gelirdi. Dışarı çıkınca kasıla kasıla yürürdüm; alçakgönüllü bir şekilde, hatta fare gibi ama kasılarak, evimdeymiş gibi lobiden geçip giderdim. Kendilerinden beklenildiği üzere resepsiyon çalışanları beni saygıyla selamlarlardı.

Koduğumun sivil polisi, sigara içilen vagondan geri geldi. Elinde bir çanta vardı şimdi ama beni kandıramazdı. Bu aralar

hepsi yeni yetme idareciler gibi görünüyorlar. FBI başlattı bunu. Ben kül yutmam, ama. Silahının potluk yaptığı yere bir şaplak atmamak için zor tuttum kendimi. "Kim olduğunu biliyorum," gibisinden soğukkanlı ufak bir tebessümle başımı salladım. O da aynı şekilde, "Ben de senin kim olduğunu biliyorum," der gibi karşılık verdi.

Tren, 125. Sokakta durmak üzere yavaşlıyordu. İneceğim yer burası değildi. Ne var ki o sıra içimde, ailemin Amerika'ya geldiğinde ilk yerleştiği ve benim doğduğum yer olan bu mahalleye girip bir bakmak için derin bir dürtü duydum. Gwen'in biraz daha beklemesi gerekecekti; o da hâlâ bekliyorsa tabii. O an için umurumda değildi bu.

Bu mahallenin artık Harlem'in bir parçası olduğunu biliyordum fakat kırk yıl önce burası gelecek vaat eden beyazların yaşadığı bir bölgeydi. Bir gün buraya gelmek istemiştım hep; oyun oynadığım sokaklarda yürümeyi ve nelerin değiştiğini görmeyi. Fakat yıllar içinde New York'a hep iş için geldiğimden zaman ayıramamıştım. Yapmayı gerçekten istediğim şeyler dışında her şey için bir planım vardı daima. Eğer bir şeye ilgi duyuyorsam, o mutlaka daha önemsiz bir şey olmalıydı.

Trenden inmek üzere kalktım. Arkamdan birinin seslendiğini duyduğumda vagonun sonuna varmıştım. "Hey, ahbap, poşetini unuttun!" Kondüktör kahverengi market poşetini havaya kaldırmıştı. Gergin gergin gülererek, "Ah, teşekkürler," dedim ve aceleyle gidip geri aldım.

125. Sokak'aa çıkınca biraz yürümeye karar verdim. Kahverengi poşeti bir süre daha taşımaya da kararlıyđım. Bu şeye bağlanmaya başlamıştım sanki. Koca bir futbol topu gibi koltuğun altına sıkıştırmış gidiyordum.

Gloria'nın verdiği içkinin etkisi geçiyordu ve ben öyle olmasını istemişyordum. Gördüğüm ilk bara, Black and Tan'a girdim.

On beş sente büyük boy bir bira aldım. Ardından bir tek çavdar viskisi attım, sonra da büyük boy bir sosisli gömüp üstüne tekrar bir tek ve bir bira daha çaktım. Kendime geldim.

Barın diğer ucunda bir hareketlilik vardı. Sokaktan biri gelip kaşla göz arasında barmenlerden birine on beş dolara bir elektrik süpürgesi satmıştı. Makine incelendiğinde iyi marka olduğu ama motorunun olmadığı fark edilmiş, satıcı ise tüymüştü.

Barı şöyle bir taradım. Yabancı birinin içinde bir yabancı, sahte bir kılık içinde sahte bir kılık, ne bok yiyordum burada?

45'te savaştan döndüğüm zamanı hatırladım. Her şey bana ne kadar anlamsız gelmişti. Bu insanlar benim ulusum muydu? Burası benim baba yurdum muydu? Neden sadakat ve vatanseverlik hislerim bu denli zayıftı; benim, iki kez madalya almış bir askerin? Burası için savaşmıştım, insanların bu uğurda can verdiğini görmüştüm ama şimdi bu yere bakınca merak ediyordum; ne diye ölmüşlerdi ki bunun için? Fikirlerle ilgili söylemiyorum bunu; bu yerden bahsediyorum, gerçek haliyle bu yerden.

"Ama," dedim yüksek sesle, "böyle olmak zorunda değil."

Yanımdaki herif başını çevirmeksizin, "Hayır, değil," diye bir söz etti.

"Yani, her şey, tüm bu kahrolasica şeyler." Ben de ona bakmadım.

Kilisenin yerini bar aldı artık. Amerika'da insanın kendi ruhunu sınıdığı tek yer burasıdır.

Yanımdaki herif, "Ne demek istediğini anlıyorum," dedi. Hâlâ, ne ben ona bakıyordum, ne de o bana.

Bir "boilermaker" daha attım. O esnada, "Bu toplum çıldırmış," diye düşündüğümü hatırlıyorum; her şey -gelenekler, giysiler, iş, çalışmaya adanan saatler, insanların birbirine bakmadan konuşması, yaşadıkları evler, yürüdükleri sokaklar, bu hava, bu gürültü, bu pislik, ekmek- temel her şey; ama beni asıl rahatsız

eden, mutlulukla ilgili söylenen tüm sözlere rağmen bu ülkenin, aslında, iliklerine kadar neşe karşıtı olmasıydı. Ah, durmadan ağzımıza bir şeyler tıktırdığımızı biliyorum; içki olsun, puro olsun, lolipop olsun ve durmadan oraya buraya koşturup duruyoruz, her yerde müzik çalıyor; asansörlerde bile. Televizyonda ise gece gündüz eski filmleri görebilirsiniz. "İyi de," dedim, "gerçekten iyi vakit geçirmek için nereye gidebilirsin şu şehirde?"

"Nasıl bir kız istiyorsun?" dedi dirsek komşum.

Hızlı bir bakış attım. Sivil polisti; kesin. Pezevenklik yapıyor gibi davranıyordu. Tuzak. Bir duble daha attım ve poşetime sımsıkı sarılarak dışarı çıktım.

Vay anasını! Gözlerim düzgün görüyor muydu? Eskiden etrafındaki dünyayı böyle görmezdim ben!

"Tabii görmezdin. O zamanlar sen de onun bir parçasıydın; nasıl görebilirdin ki?" dedim dışımdan.

Öyleydim bir zamanlar. Üniversitedeyken. Oradaki herkesin bana düşman olduğunu, gerçek duygularımı saklamam gerektiğini düşünüyordum. Yabancı ülkedeki bir ajan gibi davranıyordum.

Kahverengi poşeti koltuğumun altına kısırmış, kalabalığın içinde slalom yaparak koşmaya başladım.

Kavga arıyordum; ne için olursa, kiminle olursa.

Lex'e vardığımda şehir merkezine yöneldim. Evet, diye düşündüm, 45'te atom bombası Hiroşima'yı, sonra da Nagazaki'yi -çift dikiş daha sağlam olurdu- yerle bir ettiğinde de böyle hissetmiştim. O zaman da tıpkı şimdi anımsadığım gibi anımsamıştım bunu. Eve döndüğümde kendime Williams and MacElroy'da bir iş bulmuş, efendi adam kılığına bürünmüştüm ve yirmi koca yıl, filmlerde zamanın akıp geçtiğini gösteren sahnelerde takvim yapraklarının stüdyo yapımı bir rüzgârla uçuşması gibi geçip gitmişti.

116. Sokak'ta dupduru deniz suyunu ve yağmur ormanlarını arkalarında bırakmış Porto Rikolularla ve arkalarında bırakacak-

ları bir evleri olmayan zencilerle dolu bir bara girdim. Bu şehir onların evi olamazdı; diğerlerinininki ise çok uzakta kalmıştı. Bar, stadyumda beton basamakların altında boksörlerin ringe çıkmadan önce bekledikleri o odalardan birine benziyordu. Korku ve dehşet doluydu. Her an, ardına saklandığımız sahte giysilerimizi bir kenara atıp kime vurduğumuza bakma zahmetine dahi katlanmadan yanımızdakini yumruklamaya başlayabilirmişiz izlenimine kapıldım.

“Tüm bunlar böyle olmak zorunda değil,” dedim sinirle.

Bardaki dirsek komşum, “Bir siktir git, adam,” dedi.

Ona şöyle bir baktım. Zenciydi. O gece maskesini takmamaya karar vermişti. Olduğu gibiydi.

“Böyle olmak zorunda değil, tüm bunlar,” dedim bir kez daha, “en baştan kötü başladık işe. Öyle ki başka bir yol olabileceğini göremiyoruz.”

“Uzaklaşır mısın benden?” dedi komşum. Gözünün tekinin üstünde fena bir şişlik vardı. Bir de, birisi gırtlakını kesmeye çalışmış olacaktı ki boyunda uzun bir çizik vardı. Polis değildi, belliydi.

Fakat kendimi tehdit altında değil, güven dolu hissettim. Polis değildi, belliydi bu.

“Biliyor musun, yanlış olan biz değiliz,” dedim, “onlar, diğerleri, geri kalan herkes yanlış.”

“Ne saçmalıyorsun sen, be adam?”

“Hayır, saçmalamıyorum. Neden bahsettiğimi anlıyorsun.”

“Madem burayı beğenmiyorsun, neden siktir olup gitmiyorsun?”

“Nereye gideyim?”

“Nereye gideceğin umurumda değil. Kafamı sikme. Nesin sen, polis falan mı? Polissin değil mi?”

“AT&T hisse senetlerini ayırdı bugün biliyor muydun?”

Eleman cebinden bir transistörlü radyo çıkardı, bir komedi programı bulup sesini sonuna kadar açtı ve kulağına dayadı. Sonra da yanımdan kalkıp barın öteki ucuna gitti.

Peşinden gittim.

"Bırak peşimi, beni suçlayacak bir şeyin yok."

Barmen geldi. "Sorun nedir?" diye sordu.

"Bu polis dalaşıp duruyor bana. Hiçbir şey yapmadım ben."

"Yalnızca konuşmak istiyordum onunla," dedim.

"Neyle alakalı?" diye sordu barmen.

Açıklaması zordu. Barmenin bakışları işi daha da zorlaştırıyordu.

"Burada herkes iyi geçinir," dedi, "başkasını rahatsız eden birini görüyor musunuz burada?" Olabildiğince saygılı konuşuyordum.

"Kimsenin kimseyle konuştuğunu bile görmüyorum."

"Süperiz demek ki. Ne istiyorsunuz?"

Bunu da açıklamak zordu.

Konuşmasını sürdürdü, "Sizden içkinize başka yerde devam etmenizi rica edebilir miyim? Bir yerde içen bir polis varsa müşteriler oradan uzağa kaçır. Üstünüze alınmayın. Rica etsem?"

"Peki," dedim, "bir tek daha ver, gideyim."

Verdi, müessesenin ikramı olarak, ben de çıktım.

Yağmur çiselemeye başlamıştı. İçimden bela taşıyordu resmen. Bu durum çok tuhaf geliyordu çünkü ömrümün büyük bölümünü beladan uzak durmak için taktığım bir maskeyle geçirmiştım.

Kırk yıl önce yaşadığımız 112. Sokak'taydım şimdi. Hiçbir şey kalmamıştı burada. Koca koca altı, yedi, sekiz kooperatif binası vardı. Hepsi bir örnek. Hepsi sahte bir kılık içinde. Tebdili mi-mari.

Bir polis geçti. Farklı olarak, bu kez üniformalıydı.

"Herkes nerede?" diye sordum.

"Efendim?" Cana yakın görünüyordu ki kuşkusuz bu da sah-
te bir kılıktı.

"Her şey nerede?"

"Ne nerede?" dedi.

"Her şey, herkes?" Tepem atmaya başlamıştı ve bu sesime de
yansımıştı.

"Evlerinde," dedi, "başın belaya girmeden sen de evine gitsen
iyi edersin."

Başka bir adama doğru yürüdü. Tipine bakılırsa bir sivil polis-
ti. Ona bir şeyler söyledi. İkisi de dönüp bana baktılar.

"E, pekâlâ," diye düşündüm ve üniformalıyla sivile doğru yü-
rüdüm. Daha önce hiç böyle bir şey yapmamıştım.

"Başım belaya girmeden eve gitmemin iyi olacağını söylerken
ne kastettiniz?" diye sordum.

Üniformalıyla sivil birbirlerine bakıp kahkahalarla gülmeye
başladılar.

"Komik olan nedir?" dedim kavgacı bir ses tonuyla.

"Yaylan hadi, olur mu bayım?" dedi üniformalı.

"Siz yaylanın, asıl. İşinize bakın ve beni takip etmeyi bırakın."

Vay anasını! Çekip gittiler.

Üçüncü bir adam, başka bir sivil polisti belli ki, gelip önümde
durdu. Bu herif harbiden sağlam gizlemişti kendini. Fransızca ko-
nuşuyordu orospu çocuğu.

"Parlez vous francais? (*Fransızca biliyor musunuz?*)" dedi.

"Oui (*Evet*)", dedim. "Bırak bu numaraları."

"Comment? (*Efendim?*)"

"İngilizce konuş," dedim. "Kesin şunu... üçünüz de." Etrafıma
bakındım. Diğer ikisi kaybolmuştu ama bir kapı aralığında, bir
köşede, bir yerlerde durup beni izlediklerini biliyordum. Fakat bu
üçüncüsü, bu orospu çocuğu, karşımda öylece dikiliyordu.

Yürüyüp gittim, daha doğrusu yeni bitmiş bir kooperatif bi-

nasını çevreleyen payandalara ve ahşap kapılara yöneldim. Tam o esnada bir Zephyr afişiyle burun buruna geldim.

Afişte sağlıkçı tipli biri vardı. WASP'lı gibiydi. Beyaz önlüğüne bakılırsa doktor olabilirdi. Arkasında da onu ince bir şehvetle izleyen silikonlu, kupkuru bir model vardı. O an hatırladım. Bu benim afişimdi! Sloganını ben yazmıştım: "ZEPHYR İÇİN. GÜVENDİĞİNİZ KİŞİLER ÖYLE YAPIYOR. BİR MELTEM GİBİ TERTEMİZ; kanser korkusuna bulduğumuz cevap.

"Hassiktir!" dedim.

"Comment?" dedi sivil giyimli herif, her kimdiyse. Şimdi daha cana yakın görünüyordu.

Ona güvenmeye karar verdim. İlk biraz tereddütle, sonra da umursamazca gülümsedim. O da gülümseyerek karşılık verdi. Her neydiyse ve her kimdiyse güzel bir gülüşü vardı.

Başımla selamlayıp, "Sizin için ne yapabilirim?" dedim.

O da, "Çok teşekkür ederim," dedi. "Bu şehirde çişimi nereye yapabilirim acaba, söyler misiniz lütfen?"

Verecek cevabım yoktu; büyük soru. Dört yanım inşaattı. Birden ben de sıkıştığımı fark ettim. Ah Tanrım, diye düşündüm, Amerikan uygarlığının onuru tam olarak bu basit soruya bağlı. Düzgün bir kültür, insanların ara sıra kendilerini rahatlatabilecekleri bir yer sunmalıdır onlara, kesinlikle.

Fransız'a döndüm. Sivil polis olmadığından emin gibiydim artık. O da benim gibi yabancı bir ülkede kısılp kalmış herifin tekiydi. "Burada da Paris'te olduğu gibi," dedim, "bir reklam afişi ararsınız ve ici (buradaki) gibi bir tane bulduğunuzda, orasıdır işte! Yalnız, biz burada afişin tam üstüne yaparız. Regardez (bakın)!"

Aletimi çıkarıp, "Güvendiğiniz kişiler öyle yapıyor," yazısının üstüne boylu boyunca işedim.

Herif de seyretti. Erkekler birbirlerinin aletine ilgi duyarlar; kıyaslama yapmak bakımından. O da çıkarsın diye bekliyordum.

Fransız bir çük görmemiştim hiç. Koca memeli, yarı lolita kılıklı kızın, narin kukusunu beyaz ceketli doktor tipli adama yasladığı yeri işaret ettim. "Burası sizin," dedim. "Salın gitsin!"

Zephyr'cilerin deneme amacıyla bu kampanyayı sınırlı bölgelerde yürütmeyi kararlaştırdıklarını hatırladım.

İşte tam o sırada gerçek sivil polisle üniformalı yanımda bitiverdi ve küçük bir arbede yaşadık.

Polis arabasındaki yolculuk hoşuma gitti. Hatta öyle rahatlamıştım ki şehir merkezine giden yolda uyuyakalmışım. Uyandığımda kafam bayağı dumanlıydı.

Birinin, nöbetçi mahkemenin hemen önünde Fransız'ı itip kaktığını hatırlıyorum. Bu hiç hoşuma gitmemişti. Hatta, ister inanın ister inanmayın, sivil polis olduğu şüphe götürmez birini yere serdim. Sivil polis olduğundan eminim çünkü oradaki diğer bütün sadık sivil polisler üstüme atılıp beni biraz tartakladılar. Ne var ki tam da istedikleri gibi okşayamamışlardı beni çünkü o esnada nöbetçi mahkemeye girmiştik. Ayrıca Godoy'un Joe Louis maçında yaptığını yapıp kapanmıştım ve onlara bir kaplumbağa kabuğundan başka vuracak şey göstermemiştim.

Daha sonra hatırladığım şey, yüzünü tam olarak seçemediğim yargıcın karşısında olduğumuzdu. Kahverengi market poşetini yavaşça kâtibin masasına koydum ve yargıca şehirde çok fazla sivil polis olduğunu düşündüğümü söyledim. "Sayın yargıç, şehrimizi ve geleneklerimizi bilmeyen Fransız bir turistin gece yarısı 112. Sokak'ta ve Lexington caddesinde çişini yapabileceği bir yer biliyor musunuz?" diye sormam müthiş bir andı.

Bu soru yargıcı afallatmıştı herhalde çünkü yanına dönüp sivil polise bir şeyler fısıldadı. "Bilmiyor, sayın yargıç," dedim, "ona da sordum."

Bunun üzerine yargıç beni işaret ederek sağ tarafımda duran sivil, "Onu odama getirin," dedi.

Tekrar sesimi yükselttim. "Fransız'ı bırakmadığınız sürece kimsenin odasına falan gitmiyorum." Kolumu tutmakta olan sivil, tuttuğu kolumu hafiften bükte.

"Ah!" diye bağırdım. "Bu adamın kolumu bükmeye hakkı var mı?"

Yargıç sorumu duymazlıktan geldi, pek tabii. Fransız'a dönüp, "Siz gidebilirsiniz," dedi.

"Bu adama bir özür borçluyuz bence," dedim.

"Şansını zorlama," dedi yanımdaki dalyarak.

"Bu adama bir özür borçlusunuz," dedim, "sizin Paris'te olduğunuzu ve bunun sizin başınıza geldiğini bir düşünün. Hava kuvvetlerinden yardım isterdiniz çığlık çığlığa."

Yargıç tokmağını masaya vurdu. Polisler Fransız'ı götürdüler. Onu bir daha görmedim.

Daha sonra hatırladığım şey, arka taraflarda bir yerlerde küçük, izbe bir odada olduğumdu. Yargıç cübbesini çıkarıyordu. Bir sigara yaktı. Dönüp bana baktı ve, "Beni hatırlamadın mı?" dedi.

Ona dikkatle bakınca üstündeki otoriter havanın dağıldığını ve maskesinin indiğini gördüm. Beetle Weinstein'dı bu; ya da bilinen adıyla, Ben Winston. "Beetle?" dedim. "Aman Tanrım, bizim Beetle!"

"Evet, benim," dedi.

"Dişlerini yaptırmışsın," dedim.

Yan kesici dişlerinin uzunluğu ve büyüklüğü yüzünden Beetle (*Geyikböceği*) lakabı takılmıştı kendisine.

"Evet," dedi, "bu daha hiçbir şey."

"Ne halt ediyorsun burada?" diye sordum.

"Asıl sen ne halt ediyorsun burada?" dedi. "Hadi, bir şeyler içelim." Hukuk kitaplarının arkasına bir yere doğru uzandı ve o güzelim, dört köşe şişeyi çıkardı.

İçki beni kendime getirdi. "Yıllardır bunu yapmak istiyordum," dedim.

"Neyi?" dedi bardağını kaldırırken; "-bu güne!"

"Reklamlarımın üstüne işlemeyi!" dedim, "Söylesene, Beetle, nasıl dayanıyorsun buna?"

"Sen nasıl dayanıyorsun buna?"

"Seni yavşak Yahudi; soruma soruyla karşılık vermeyi bırak da lanet soruma cevap ver bakalım; nasıl orada, yukarıda oturup bunun temsilcisi olabiliyorsun?"

"Neyin?" dedi.

"Gayet iyi biliyorsun, neyin! BUNUN! Her şeyin. Tüm bu sahtekârlığın."

"Sabır, dostum, sabrediyoruz işte."

"Hadi oradan Yargıç Bey! Tüm bunlar böyle olmak zorunda değil."

"Tüm bunlar derken?"

"Tüm bu, her şey işte!"

"Sen iyi misin?" dedi.

"Evet; ama krizin eşliğindeyim. Yalnız içkili olduğum için değil, biliyorsun; bundan çok daha fazlası."

"Görebiliyorum," dedi, "çok daha fazlası."

"Ve bunun bir sonu yok, Beetle."

"Sana ne oldu böyle?"

"Nasıl, ne oldu?"

"Seni son gördüğümünden beri."

"Olan oldu, işte."

"Neymiş o?"

"Savaşa katıldın mı?"

"Hitler'in Runstedt'i Polonya sınırına gönderdiğinin ertesi günü yazılmıştım. Sen de öyle yapmamış mıydın?"

"Şey, savaştan döndüğün zamanı ve her şeyin nasıl da anlam-

sız ve delice geldiğini hatırlıyor musun? Tam anlamıyla bütün medeniyeti kastediyorum. Öyle olmadı mı, Yargıç?”

“Evet, öyle oldu.”

“Sağlıklı düşünebildiğin zaman o zamandı işte. Sonrasında terfilerle, parayla ve az önce çıkardığın şu cübbeyle etrafını sardı-lar. Fakat ‘45 yazında bir iki haftalığına da olsa sağlıklı düşünebil-miştin. Hatırlıyor musun? Bir içki daha versene.”

“Keyfine bak.”

Öyle yaptım. Bir süre öylece oturduk. Zor nefes alıyordum.

“İyi olduğuna emin misin?” diye sordu.

“Kendimi hiç şimdi olduğumdan daha sahici hissetmedim. Bu gece iki telgraf göndermek istiyorum. Bana yardım etmen ge-rekecek.”

“Elbette. Nedir?”

“İki ayrı mesleğim var benim. Resmen ve nihayet ikisinden de istifa edeceğim.”

“Bunu neden sabah yapmıyorsun?”

“Sabah olduğunda böyle net düşünemeyeceğim.”

Kapı vuruldu. Yargıç, kapıda bekleyen sivil polisin içeri gir-mesini isteyen birtakım homurtular çıkardı. Şimdi farklı bir işi-ğin altında bakınca bu sivil polis yalnızca iri yarı İrlandalı bir gençti. Elinde benim kahverengi poşetim vardı.

“Bunu görmek isteyebilirsiniz diye düşündüm, Yargıç Winston,” dedi.

“Neymiş o?” dedi Beetle.

“İçine bir bakın, efendim.”

Bir şey demedim.

Yargıç poşetin içine baktı. “Hâlâ anlamadım,” dedi, “nedir bu, memur bey?”

“Yalnızca çöp,” dedi sivil polis, “ama Dedektif Shepley bunu almak istediğinde sanık onu yere yıktı.”

"Polis memurunu yere mi yıktı?" diye sordu Yargıç Winston.

"Evet, efendim."

"Cık cık cık," yaptım.

İrikıyım İrlandalı delikanlı ters ters baktı bana, sonra da devam etti, "bu kadar değerli gördüğü şeyin ne olduğunu bilmek istersiniz diye düşündüm, ne demek istediğimi anlıyor musunuz, Sayın Yargıç? Bence bu çok önemli."

"Teşekkürler, memur bey, haklısınız, çok önemli."

Sivil polis baş selamı verip çıktı.

Yargıç bana baktı. Daha bir yargıç göründü, yine.

"Eddie," dedi, "bunu ne amaçla yanında taşıyorsun?"

"Kanuna aykırı mı?"

"Şu kavgacılığı bir bırak! Bunu ne diye yanında taşıdığını merak ettim sadece."

Uzun süre düşündüm. Gerçeklere karşı tutturduğum yeni adanmışlığımla, kafamı toplayıp gerçeği söylemek için çaba sarf ettim. Tüm lanet olasıca hikâyeyi bir daha mı anlatmam gerekiyor, diye düşündüm. Anlatacak olsam bu her şeyi açıklığa kavuşturacak mıydı? En sonunda, "İçi çöp dolu bu kahverengi market poşetini neden yanımda taşıdığımı açıklayamam, Sayın Yargıç," dedim.

Bir duraksama oldu. Ardından, kolunu omzuma attı ve "Şu 'Sayın Yargıç' zırvasını bir bırak. Dinle, belki de şöyle uzunca bir süre dinlenene kadar yaptığın işler de dâhil herhangi bir konuda kesin kararlar vermesen iyi olur," dedi.

Ayağa kalktım.

"Beetle; teşekkür ederim," dedim, "ama hayatım boyunca kendimi daha sahici hissetmedim. Hiçbir haltım yok, asıl diğer herkes hasta. Şimdi, bir sanık ve yargıç olarak konuştuğumuza göre, beni tutukluyor musun?"

Çok üzgün ve düşünceli düşünceli baktı bana. "Hayır," dedi, "seni tutuklamıyorum; serbestsin."

“Nasıl çıkacağım buradan?”

“Seni arka kapıya kadar geçireyim,” dedi. Sonra cübbesine uzandı. “Bunu üstümde görmezlerse beni tekrar içeri almazlar, maalesef,” dedi. İkimiz de güldük. Fakat bu bir şaka değildi.

“Son bir tane daha?” diye sordu.

“Gerek yok,” dedim. “İyi hissediyorum.”

“O zaman, eski günlerin hatırına.”

“Eski günlerin hatırına, evet, peki, tamam,” dedim.

Doldurdu.

Ne ara geçtiğini anlamadığım bir on ay kadar Komünist Parti'deydim bir zamanlar. Oradaki birimime katılmak için (parti adına ‘Birleşik Cephe’ konuşmaları ve yazıları hazırlayan bir grup gazeteciden oluşan bir birimdi bu) on ikinci sokaktaki merkezlerine gittiğimde dokuzuncu katta irtibat kurduğum kişi Bennie Weinstein'dı. Yumuşak bir tarafı vardı, o zaman bile görebilirdiniz, bu yüzden kadrosunda yükseldiğini hiç duymamış olmam beni şaşırtmadı. Herkesin dost canlısı olduğu o Halk Cephesi günleri için iyiydi fakat savaştan sonra işler kızışıp sertleşince kendisi doğru seçim olmazdı.

Savaştan döndüğümde Komünist Parti benim için hiçbir şey ifade etmiyordu. Kaybettiğim zamanı telafi etmek ve kendime bir yaşam çizmek istiyordum. Öyle de yaptım. Görünüşe bakılırsa, o da öyle yapmıştı.

“Eski günlere,” dedi tekrar, “gerçek günlere!”

Eski günlere içtik. Şişeyi tekrar hukuk kitaplarının arkasına koydu ve bana yolu gösterdi. Koridordan yürüyerek kırk türlü görevlinin yanından geçtik. Siyah kumaş itibar görüyordu. Yargıç baş selamı alıyor ve birçoğuna karşılık vermiyordu. Bu otorite oyununda ustalaşmıştı.

Bodruma giden koridorların duvarları Hopper tarafından boyanmış gibiydi. Çıplak, kırklık ampuller asılıydı. Oranın, adalet

yaptırımlarının birer öznesi olan sakinleri uyuşturucu kafasında gibiydiler. Herhangi bir amacı ya da anlamı olmayan bir aralıkla dikilmekteydiler. Muhtemelen, binanın ısıtma sistemi hemen altımızda olduğundan binanın bu kısmı aşırı sıcaktı. Gardiyanların şartları da mahkûmlarınkinden daha iyi ya da farklı değildi.

Yargıç Winston (Weinstein), arka kapıyı açtı. Yağmur hâlâ çiseliyordu.

"Boktan bir gece," dedi. Sonra endişeyle bana bakıp, "konuştuklarımız aile arasında, tamam mı?" diye sordu. "Şu eski günler falan, bilirsin işte?" Emir vermiyor, yalvarıyordu. Güvenliği nasıl da tehlikede, diye düşündüm. "Biliyorsun ya," diye devam etti, "bizden kimler kaldı ki?"

"Biz kim?" diye sordum.

"Biz, eski devrimcilerden," dedi.

Çiseleyen yağmuru seyrederek öylece durduk bir süre. Kendisi hakkında ne düşündüğümü merak ediyor olmalıydı. Ona bakmaya yeltendiğim sırada gülümsedi ve, "Şimdi ne tarafa gidiyorsun, eski dostum?" diye sordu.

"Gidip düzüşeceğim, herhalde," dedim, "yapabilirsem."

"Her geçen yıl daha da zorlaşıyor, değil mi?" Güldü. "Ben de seninle gelebilseydim keşke... Ha, sadece o iş için değil. Uzaklaşmak iyi olurdu, uzun zamandır yapamadım. Seninle bir araya gelmek eski anılarımı canlandırdı."

Karısını anımsadım. Bizim tayfanın uçarısıydı. İlk seferinde, o sıralar sevgilisi olduğu Clifford Odets'le, ikincisinde tek başına olmak üzere iki kez Küba'ya gitmişti. Son gidişinde orada kalmış ve dağlarda çatışan bir adamın gerillası olmuştu; Castro'dan çok, çok önceleriydi. Adam pusuya düşüp Batista tarafından öldürülünce... Öyle mi olmuştu? Çok net hatırlamıyordum artık.

"Elizabeth nerede?" diye sordum.

"Oha! Hatırlıyor musun onu?"

"Ne zaman öldü?" dedim.

"Ölmedi ki," dedi, "hâlâ beraberiz. Otuz küsur yıldır birlik-teyiz." Sesini alçalttı. "Bir aralar Clifford Odets'in sevgilisi ol-duğunu biliyor muydun?" Ne yani; övünüyor muydu bununla? "Daha sonra o gerçek gerillalardan biriyle yaşadı; harbiden dos-tum; Batista'nın vurduğu bir herifle! Tam kaşlarının arasından Amerikan yapımı bir kurşunla! Yazıklar olsun bize! Alçaklar! Ama Elizabeth'i yakalayamadılar. Buraya nasıl dönüp geldi, ne sen sor ne ben söyleyeyim; otuz yıl geçti. Şimdilerde ne iş yaptığı-nı hayatta tahmin edemezsin."

"Ne yapıyor? Nerede?"

"Wall Street'te borsa analisti. Bir yatırım bankacılığı firması için çalışıyor. Borsayla ilgili tüm tüyolar onun masasından geçti-ğinden, on yıldır borsanın içinde bulunduğu durumu düşünür-sek ve de Elizabeth'in hiç aklından çıkarmadığı engin Marx bil-gisi sayesinde -ki bu bilgi epey işe yarıyor- bize küçük bir servet kazandırdı. İstediğim zaman işi bırakabilecek durumdayım."

"Neden bırakmıyorsun, öyleyse?"

"Bırakıp ne yapayım?"

"Hâlâ uğruna savaşılacak birçok şey var, değil mi?"

"Artık hiçbir şey yapamayız, sevgili dostum, sen de biliyorsun çünkü, canım benim, bu devir yoldaşların dediği gibi Yavşakların Devri. Hepsi neredeler şimdi? Meksika'da. Senin gibi, benim gibi yeraltındalar. Bu ülkede hepimiz yeraltındayız. Kimse kimin ne-rede olduğunu bilmiyor. Senin gibi... Reklamcılık, ha? Orospuluk yani. Kafan iyiyken işi bırakacak oluyorsun ayılınca vazgeçiyor-sun-öyle işte, öyle değil mi? Çünkü, anasını satayım, sen de be-nim burada oturup beklediğim gibi, oturmuş bekliyorsun. Belki kırk yılda bir ufak tefek bir şeyler yapıyoruz. Bu geceki gibi. Bahse girerim tokmağın ucunda benim olduğumu gördüğüne se-vinmişsindir."

Karşılık vermedim.

Çiseleyen yağmur damlaları sokak lambalarının ağzına elmas gibi yağıyordu. "Neyse," dedim, "seni yeterince meşgul ettim."

"Öyle deme," dedi, "her gün eskilerden biriyle karşılaşmıyorum ya." Kemerini sıktı. "Her gün o lanet kürsüde oturup bu konuşmuş toplumun safrasını, satıcıları ve satılmışları seyretmek kilo aldırıyor insana. Bir kitap yazsam yazardım, adamım; yazacağım da. Bir gün yazacağım; söz veriyorum, Eddie. Bunu bana hatırlat, olur mu, Eddie?"

Sonrasında ondan bekleyeceğim son hareketi yaptı. Elini uzattı ve bir erkeğe vermeye hazırmış gibi, okşamaya benzer bir incelikle yüzüme dokundu. "Demek şimdi gidip düzüşeceksin, ha? Seni çakal."

"Yani, bir bakacağım."

"Bir şekilde canlı tutmuşsun kendini. Düzüşmektendir belki de. Tanrının cezası herif, hâlâ yirmi yıl önceki gibi-" bir an duraksadı, "güvenilmez ve çılgın, istekli ve vahşi, ahlaksız görünüyorsun. Bu bir iltifat."

Sonra vurucu bir ritimde iki dize okudu.

"Aşk, ki o şehvettir, mezardaki ışıktır.

Aşk, ki o şehvettir, kasvetten kopan çığıktır!

Hatırladın mı? Henley'den?"

"Henley mi yazmış bunu?" diye sordum. "Bildiğimiz Henley?"

"Aynen öyle, birader; şu Invictus'u yazan ihtiyar. Bilmiyorsun bak. Marc Laurence'ın Amerikan Karşıtı Faaliyetleri İzleme Komitesi'ne söylediklerini hatırlasana... Kendisine neden Komünist Parti'ye katıldığını sormuşlar, o da 'Toplantılarında bir sürü güzel kızla tanışıyorsun da ondan,' demiş." Bir kahkaha patlattı. Sonra tekrar omzunun üstünden arkasına baktı. "Tanışabiliyorsun da hani... Elizabeth'le orada tanışmıştım, bir

toplantıda. Scottsboro Oğlanları¹¹ için para topluyorlardı diye hatırlıyorum. O zamanlar çok güzeldi. Ah, evet, Elizabeth! Şimdi bir görmelisin onu! Borsa analisti! 1937’de Odest bana onun hayatında gördüğü en güzel memelere sahip olduğunu söylemişti... Sen yattın mı hiç onunla? O zamanlar, yani? Onu tanıdığını biliyorum. Söylesene. Dert etmem.”

“Şey, evet, bilirsin işte, sadece bir kez...”

“Dert etmem,” dedi.

“Tamam,” dedim yavaştan gitmeye hazırlanarak.

“Hâlâ sürüyor olmalı diye düşünüyorum, tüm bu yaşam şekli; bir yerlerde.”

“Ah, olmaz mı; aynı oyun, farklı oyuncular.”

“Kendine yeni bir çift lastik almalısın. Ayaklarını diyorum; üşüteceksin.”

“Neyse,” dedim, “hadi eyvallah.”

“Havamı yerine getirdin, biliyor musun? Her lanet olasıca gün orada öyle oturuyorum. Kendimi kutuya kısılmış bir böcek gibi hissetmeye başlamıştım.... Şey... İyiydi, değil mi; Elizabeth, yatakta?”

“Muhteşemdi,” dedim, “ama benimle bir daha görüşmedi. Şu kazalardan biriydi işte, anlarsın, yalnızca bir kez.”

“Ah, tabii, tabii, endişelenme. Anlıyorum... Yalnız o...”

“Muhteşemdi,” dedim ve tekrar yürümeye koyuldum.

“Rahat ol,” dedi, “ve de dikkat et.”

“Neye dikkat edeyim?”

11. Scottsboro davası, 1931’de Alabama eyaletine bağlı Scottsboro kasabasında gerçekleşen, yaşları on iki ile yirmi arasında olan dokuz siyahi ABD’linin iki kadına tecavüz ettiği iddiası ile açılan davadır. On yedi yaşındaki Ruby Bates ile yirmi bir yaşındaki Victoria Price bu dokuz gencin Memphis’e giden trende kendilerine tecavüz ettikleri iddiasında bulunmuşlardır. Scottsboro istasyonundaki tüm siyahiler tutuklanmıştır. Ruby Bates, daha sonra suçlamasını geri çekmesine ve iddialarının yalan olduğunu itiraf etmesine rağmen dokuz siyahi genç suçlu bulunarak idam cezasına çarptırılmıştır. Komünistlerin ve ABD’li siyahilerin genç adamları savunduğu dava “Kanuni Linç” kavramının yayılmasına sebep olmuştur.

"Burada riskli bir pozisyondayım. Kim olduğumla ilgili kim-
senin en ufak fikri yok! Anladın?"

"Anladım."

"Öyleyse, her şey aile arasında? Tamam mı?"

Endişe etmemesini söyledim, el salladım ve yürüdüm. Birkaç
adım gittikten sonra tekrar arkama baktığımda hâlâ kapıdaydı.
Tek başına orada dikiliyor, artık beni düşünmüyordu. Sonra par-
maklıklılı pencereleri olan kasvetli binaya girdi. Kapısı metal ve
ağırdı. Kapandığını duydum.

Serin gecenin içine daldım.

"AAAAAAAAAAAAaaah!" diye bağırdım içimdeki bir
şeyi kusarak. "Aaaaaahğhahhhhh!" diye haykırdım Beetle
Weinstein'ın içimde bıraktığı umutsuzluk düğümünü çözmeye
çalışarak. Etrafımdaki herkes sahteydi ve ölüyordu; sahte bir kılık
içinde ölüyordu. Fakat bu gece ılık içki ve iğne gibi batan yağmur
damlaları içimi coşturmuştu. Atlatmıştım. Devasa bir gemi enka-
zından tek sağ kurtulan bendim. Kurtulmuşum. Hiç değilse er-
telemiştim yok oluşu. Ölümünden bezmişim artık; dört yanımdaki
bu sessiz ve ağır teslimiyetten bezmişim. Tüm bunları ardımda
bırakmışım artık. Beetle Weinstein'a bakınca ne kadar geride bı-
raktığımı anlamıştım.

"Öyleydin bir zamanlar!" diye bağırdım; sonra da, "Böyle
olmak zorunda değil!" diye. Tüm bunları haykırarak söylüyor-
dum çünkü kendi sırlarımdan ve kendi suretimden de, kendi
maskelerimden ve kendi yalanlarımdan da büsbütün bıkip usan-
mıştım. Brooks Atkinson'dan usanmıştım. Yağmur gözlüğümü
buğulandırmıştı. Çıkardım ve Atkinson'a olan benzerliğim azal-
dı. Sonra, durduk yere, *New York Times*'dan da bıkkınlık geldi.
Medeniyetimizin en kötülerini kadar en iyilerinden de bıktım. Beni
çepeçevre saran tüm bu yaşantının ortasında bir yabancı gibi his-
sediyordum kendimi.

“Bunun bir parçası değilim ben.” dedim, “ben yokum!” Sonra, nereye gidebilirim diye düşündüm; ne yapabilirim?

Tersten başla. En azından neyi sevmediğimi, ne yapmayacağı-mı biliyorum. Çünkü bunca zamandır yapmakta olduğum şeyler gebertecekti neredeyse beni. Ucuz yırtmıştım.

Aşk, ki o şehvettir, mezardaki ışıktır.

Bilmem ki, belki de doğrudur, “mezar,” evet, bu kısmı doğru. Mezardaydım ama şimdi dışarıdayım; diğer birçokları ise hâlâ orada. “Tüm bunlar” bir yerlerde hala sürüyor mudur acaba? Beetle’ın sorduğu gibi; hâlâ sürüyor mudur? Sürüyor olmalı; benimki sürdüğüne göre.

Ya şehvet? Evet. Hayatta kaldığım tüm bu yıllar boyunca beni yaşama bağlayan tek şey ahlaksızlıklarım, ihanetlerim, “kötü” yanım, ayıplarım olmuştu. Namuslu, sadık, adil, uslu ve düşünceli yanım bir maskeydi ve bu maske eski bir masaldaki gibi yü-züme dolanıp ağzımı tıkamıştı. Neredeyse boğup öldürecekti beni. Ne zaman yalan söylesem, kaçamak yapsam ve birini al-datsam bu, içinde yaşadığım rejimden, beni öldürmekte olan o korkunç düzenden bir kaçış oluyordu benim için. Paçayı ucuz kurtarmıştım, ulan!

Yargıç Winston (Weinstein)’ın dediği gibi satıcılar ve satılmış-larla dolu Broadway’den aşağı inerken o andan itibaren şartlar ne olursa olsun, hatta şartlar beni kendi değersizliğimle ve tüm dünyanın beni aşağılamasıyla karşı karşıya getirse bile kendim gibi olacağıma ant içtim. Belki bu, öz kimliğimden hafif bir esin-ti bahşederdi bana. Kendimi kendimden gizlemeyecektim artık. Kendim oluşturmadığım ve de hemfikir olmadığım teamüllere ve anlaşmalara karşı itaatkâr olmayacaktım.

Tam orada, Astor Hotel’in önünde, hayatımı bağladığım tüm çengelleri duvardan bir bir sökeceğime dair bir his doğdu içime. Meme ve dudak etiğine dönüyordum tekrar. Bu, etrafımdaki tüm

tekdiri ve kınamayı üstüme çekecekti. Olsun... Sıradaki hamlem bu olacaktı yine de; kesinlikle bu olacaktı.

Kendime duyduğum tiksinti hayatımı kurtarıyor, diye düşündüm; tek erdemim kendime olan tiksintim.

Sonra, İncil'den bir satır ya da bir tefsir hatırladım, muhtemelen bir tefsirdi. "Hayatını kurtarman için hayatını kaybetmen gerekir." Kim demişse doğru demiş. Tekrar dirilmek için ölmelisin, evvela.

Paramount Binası kulesi hayatımda gördüğüm en çirkin yapıydı. Saatin bire on kaldığını gösteriyordu. Bir taksiye atladım.

Tamamen mantıksız, biliyorum; ama Gwen'in orada beni bekliyor olmasını umuyordum. O da benim gibi çünkü, diye düşündüm. Aslında birbirimizden tamamen farklıydık; en temel yönümüz dışında. O da, bu birbirinin aynı sokakları olan ülkenin aynı sokaklarında kaybolmuş, anlaşılmamış bir yabancıydı. Orada beni bekliyor olacak.

Beklediğim gibi, önüne vardığımda apartmanın kilidi yukarıdan basılan bir düğmeyle cızırdayarak açılıverdi. Dairenin kapısı benim için aralıktı. Gwen bir sandalyede oturmuş örgü örüyordu. Kanepede ise, uzanmış *Sports Illustrated* okuyan bir adam vardı. Gwen onu "Charles" diye tanıttı.

"Mühendislik eğitimi aldım," diyordu Charles, "epey işime de yarıyor, şu sıralar olduğu gibi. Bir kuru temizleme zinciri kuruyorum, 'sen-yap' tarzında bir şey. Bu iş tutar bence, Gwen; sence?" Gwen'in söylenenleri duyar gibi bir hali yoktu. Charles da bana döndü. Şubelerden birini göstermek isterim sana, vaktin varsa."

Gizemli, ahşap bir Afrika totemi gibi öylece oturuyordum. "Şehirde uzun kalmayacağım," dedim.

"Bence bu alanda bir çıkır açacak. Kesinlikle. Ha? Sence de öyle değil mi?" Gwen'e döndü. "Sence de öyle değil mi Gwen? Ha?"

Gwen'in örgüye kendini bu kadar kaptırmış olması kimi olsa çıldırtırdı.

"Cevap yok," dedi Charles. Güldü. "Nihayet seninle tanıştığım çok sevindim. Gwen senden bahsetmezdi fakat ben her şeyin açık olmasından yanayım. Bir zamanlar yakın olduğunuzu biliyorum..." Sesi kesildi.

"Öyleydik," dedim konuşmasına devam etmesini bekleyerek.

“Ama Gwen’i bilirsin işte. Görüyorsun ya, yorum yok. Gwen!”
Şişler tıkırdıyordu.

Charles bana döndü, “Bazen dinlemiyor sanırsın,” dedi, “ama sonra bir bakarsın her kelimeni duymuş, söylediğini unuttuğun kelimeleri bile.”

Gwen’i inceledim. Yüzünde yeni, keskin çizgiler belirmişti. Gözleri bir şeyi umutsuzca arzulayan, yasak olduğunu bildiği halde onu elde etmeye kararlı bir çocuğun gözleri gibiydi. Bir an için bana bakar gibi oldu, sonra gözlerini kaçırdı.

“Hey, Gwen,” dedi Charles, “adama içki ikram etmedik.”
Gwen ağzını açmadan kalktı.

Charles’a yakından bir baktım. Gövdesinin ortak kısmı geniş, iri, bir seksen boylarında, yapılıydı. Sporu bırakmış atletlerinki gibi hacimli kasları vardı. Eisenhower’ın basın sözcüsü Haggerty’ye benziyordu-adamın kardeşi olabilirdi, hani. Ceketini çıkarmıştı ama kravatı takılıydı. Gömleğinin cebinde birkaç renkli kalem ve küçük, sürgülü bir hesap cetveliyle bir kutu vardı. Kravatını ince zincirli bir halkayla tutturmuştu.

Gwen viskimi nasıl içtiğimi unutmamıştı. Yüzüme bakmadan içkimi uzattı ve örgüsüne döndü. Yaklaşınca, burnunun kenarından dudağının köşesine ve dudağından çenesinin altına uzanan çizginin birleşmekte olduğunu gördüm. Onu hatırladığım kadar güzel değildi.

“Ama zamanlamayı ayarlayamadım.” Charles bir şeylerden bahsediyordu ama başını duymamıştım. “Zamanlama her şeydir. Başarılı bir kişi olarak bunu sen benden daha iyi bilirsin. Daha sonra Gwen bu ‘sen-yap’ kuru temizleme fikriyle imdadıma yetişti ve -şey- hatırlıyor musun, Gwen?”

Sessizlik. Kar yığınının saplanmış üç araba gibi orada oturuyorduk.

“Aslına bakarsan,” dedi Charles, tekrar marşa basarak, “se-

ninle tanışma şansını elde edebilirsem bedavadan birkaç tüyo alabilirim diye düşünüyordum. Bir marka ve slogan lazım, şu benim kuru temizleme zinciri -en azından zincir olmasını umduğum dükkân- için. Hiçbir şeyde karar kılamıyorum.”

“Ne gibi fikirlerin var?”

“Birkaç tane vardı ama Gwen onların pek’de...-söylemeye utanıyorum.”

“Ah, hadi ama, bir dene şansını.”

“Ne istiyorsun, Eddie?” dedi Gwen.

Yine bir sessizlik oldu; bu kez ciddiydi.

Cevap vermedim.

“Eddie, ne halt istiyorsun?”

“Seni görmek istiyorum.”

“İyi, ama ben seni görmek istemiyorum. Hatta ikinizin de buradan defolup gitmenizi istiyorum.”

Başta, sesin başka bir evden geldiğini sanmıştım. Gwen kalktı ve öncesinde fark etmediğim bir kapıdan girerek arkasından kapattı. Bebek ağlaması geliyordu odadan.

Chet’in kastettiği sürpriz bu muydu?

Charles’a baktım. Güldü ve omuzlarını silkti.

Kapı açıldı. Gwen, kucağında bir çocukla duruyordu. “Yaylanıyor musunuz?” dedi.

Charles kalktı. “İyi ederiz, herhalde,” dedi. Buz kesmiş şekilde elimde içkimle kalakalmıştım. Kimin çocuğuydu bu?

“Ben gitmiyorum,” dedim.

“Charles?”

“Efendim, hayatım?”

“Onu buradan çıkarır mısın?”

“Tamam, çıkarayım.”

Gwen kapıyı kapattı. Charles dikiliyordu. Çok cüsseli bir adamdı. “Gitsek iyi olacak,” dedi kibarca.

"İçkimi bitirmek istiyorum."

Gwen tekrar odadan çıktı, lacivert ambalajlı büyük bir pakete doğru uzandı, yırtıp açtı ve desteden bir çocuk bezi çıkardı.

"Charles," dedi, "bu gece yalnız kalmak istiyorum. Geri gelme." Sonra bana dönüp, "Kabalık ettiysem özür dilerim, Eddie ama böyle hissediyorum. Hoşça kal." Tekrar içeri girip yatak odasının kapısını kapattı.

Bir zamanlar bu son "Geri gelme, Charles," sözü benim için "Charles'ı ektikten sonra gel," demek olurdu. Fakat bu gece bunu kastettiğinden şüpheliydim.

Charles ceketini giyip şapkasını taktı. "Tren kalkıyor," dedi. Yanıma geldi, içkiyi elimden aldı ve yavaşça masaya bıraktı. Kardeşi Chet'ten daha kalıplıydı.

"Sokağın karşısında güzel, sakın bir bar var," dedi. "Sana bir içki ısmarlayayım. Laflamayı çok isterim."

Bara girip siparişi verdikten sonra, "Sana neden öyle kaba davrandı bilmiyorum," dedi. "Böyle zamanlar dışında oldukça hassas bir kızdır, aslında. Demek istediğim, her yirmi sekiz günde bir dengesizleşir, işte; anlarsın ya."

"Aynı günlerde deli gibi ateşli de oluyordur, herhalde."

"Şey," dedi, "bilirsin." Utanmıştı.

Bu heriften olabilir miydi?

Garson siparişleri getirdi. Charles, Alexander içiyordu. "Şeref," dedi, "ve şansa."

"Kötü şansa diyorsun herhalde," dedim. Güldük.

"Yok," dedi, "öyle demiyorum." Beni süzdü. "Böyle baktığım için bağışla; ama seni çok düşündüm. Ne zaman başarılı bir kişiyle tanışsam bunu nasıl becerdiğini anlamaya çalışırım. Vergi listesinde üst sıralardasın, bunu biliyorum ve bunu kendi seçtiğin alanda yapmış olman gerçekten hatırı sayılır bir şey. Yazarlara hep hayranlık duymuşumdur, özellikle de şarkı sözü yazarlarına."

Beni huzursuz etmeye başlamıştı. "Diskçi misin?" diye sordum.

"İşte! Nasıl bildin şimdi bunu? Aslında gülleciyim ama olsun. Sezgi. İstisnai bir his. Gwen psişik olduğunu söylemişti bana."

"Psikopat demiştir, o."

"Yoo, öyle demedi. Ha, şaka yapıyorsun."

"Niçin böyle bakıyorsun bana?"

"Şey, seni sevmek geliyor içimden. Tuhaf değil mi, her şeyi düşününce? Sana hayranlık duyuyorum."

"Hayranlık duyacak başka birini bulsan iyi olur."

"Yine haklısın. Bu yüzden başıma çok dert açtım. Arkadaşlık konusunda şıpsevdiiyimdir. İnsanlar da bunu suistimal etmişlerdir hep. Birisi uzun uzun elimi sıkıp gülümsediğinde bunun arkadaşlık göstergesi olduğunu düşünürdüm, biliyor musun? Ama artık milletin enayisi değilim öyle. Chet öyle olduğumu söylerdi. Şüpheli olmayı öğrettim kendime. Doğamda bu yok ama öyle olmak zorunda kaldım. Öte yandan, birinden peşinen çokça kuşku duyarsanız, yani, hayatta asıl sorun insanın, içten içe hassasken kendisini ayakta tutabilmek için dışarıya karşı sert görünmesidir."

"Çocuk kimin?"

"Onun."

"Evet, ama kimden?"

"Bilmiyorum."

"Hiç sormadın mı?"

"Bilmemi istese söylerdi."

"Merak etmiyor musun, Tanrı aşkına?"

"Gwen sorgulanmaktan hoşlanmaz."

"Belki de sendendir."

"İnanmayacaksın muhtemelen ama Gwen'le cinsel ilişki denemek türden bir ilişkim olmadı daha."

"Ama birlikte yaşıyorsunuz."

"Geceleri yalnız kalmak istemiyor."

"Aynı odada yatıyorsunuz."

"Bazı geceler, evet, müsaade ediyor. O küçük kanepede uyuyorum, görmüştün, köşedeki. Peki, aklıma gelmişken, nereden bildin?"

"Psişğim ben."

"Kesinlikle öylesin. Ah, yine dalga geçiyorsun."

"Bu sorduklarımın bir sakıncası yok ya?"

"Şimdilik yok."

"Peki, nasıl yapmadan..."

"Ne yapmadan? Anlayamadım. Ha, anladım anladım. Şey, o çok tuhaf biridir. Ben de kendi çapımda tuhaf biriyimdir. Her neyse, öyle olsun istedik."

"Diyorsun ki..."

"Bu kadar soru yeter."

"Tamam."

"Bir gün bu işin tamamına ereceğini ümit ediyorum, gerisi ise... Neyse, karmaşık bir durum. Fakat tam bana göre bir kız o."

"Şansın bol olsun."

"Şansa inanmam ben. Sabra inanırım."

"Anlıyorum."

"Bir de insanları anlamaya inanırım. Şey, biraz sıkıcı bir tiyim ben, biliyorum, kardeşim gibi biriyle kıyaslayınca mesela. Verecek çok şeyim yoktur. Yalnız tek bir şeyim var; Gwen'e göz kulak olmayı görev edindim kendime. Benim gibi birine ihtiyacı var onun. Bana gelince; daha önce bir evlilik yaşadım, bu yüzden acelem yok. Kendi içinde çözmesi gereken şeyler var ve bunu yaşıyor. Nasıl değiştiğini fark ettin değil mi?"

"Evet, değişmiş galiba."

"Epey yol aldı. Hâlâ tehlikeli olduğu günler oluyor elbet, yani

kendisi için. Pencereleeri ve bıçakları kolluyorum. Yine de onunla tanıştığım zamankine göre bu hiçbir şey. Onu bir düzene sokmayı hayatımın amacı yaptım."

"Başına iş almışsın."

"Ama buna inancım var; sabrın gücüne. Bir insana güven ve mucizeyi gör. Bu kızda büyük bir şey var. Bir kere, parlak bir zekâsı var; sen de görmüştün bunu. Yalnız -şey- sana açık olacağım. Onu çok incittin, senden sonra ağabeyim Chet'in de ona en ufak faydası dokunmadı. Bir gün yanına gittim. Gwen'e çok kızgındı ve kaba davranıyordu ben de onu azıcık okşamak zorunda..."

"Onu dövdün..."

"Zorunda kaldım. Bir daha gelmemesini söyledim."

"Ee?"

"Gelmedi."

"Belki de haklıdır Chet; belki Gwen onu kızdıracak bir şey..."

"Gwen'in ne yapmış olduğu ya da ne yaptığı umurumda değil. Kimse incitemeyecek artık onu." Hafifçe gülümsedi.

"Çocuk kimden?"

"Dedim ya, bilmiyorum."

"Umursamıyor musun?"

"Özel bir ilgi duymuyorum, diyelim. Senden mi?"

"Bilmiyorum."

"Benim için önemli olan tek şey onun çocuğu olması."

"Belki kendisi de bilmiyordur," kahkahayla güldüm.

Birden sert bir tavır aldı. "Bak, gülüyorsun," dedi, "ama bu gibi sözler bir kızın yüreğini parçalar işte. Lütfen, artık görüşme onunla."

Ona baktım. Bu konuda ciddiydi. "Gerçekten görüşmemeni diliyorum," dedi.

"Söz veremem."

Alexander'ını bitirdi, gözlerini masaya dikti ve kaşlarını çatı. "Pekâlâ," dedi.

"Ne demek oluyor bu, pekâlâ?"

"Yani, öyle diyorsan..."

Bir süre beni inceledi, sonra döndü ve garsonla göz göze gelince hesabı istedi.

"Daha önce sana," dedim ceketini giymek üzereyken, "Eisenhower'ın basın sözcüsü Haggerty'ye benzediğini söyleyen oldu mu?"

"Ben Oscar Hammerstein'a benzerim. Kim olduğunu bilir misin?"

"Oklahoma."

"Aynen ve daha başka birçoklarına." Bana bir bakış daha attı. "O zamanlar da şimdi görüldüğün gibi puşt herifin tekiydiysen Gwen'in sana âşık olmuş olduğuna hayatta inanmam. Böyle konuşmamın mahsuru var mı?"

Garson geldi.

"Bir dakika daha konuşabilir miyiz?" Ben evet anlamında başımı eğince hesabı ödemek yerine bir içki daha ısmarladı.

"Oscar Hammerstein," dedi, "benim idolümdür."

"Onu tanıdığını bilmiyordum."

"Kral ve Ben Müzikali'nin ilk yapımında yardımcı teknisyendim."

"Oo, sahi mi? Bilmiyordum."

"Benimle alay etme, Bay Arness; o kadar da aptal değilim!" Kendini bir çırpıda topladı fakat bastırmaya çalıştığı şiddetin bir parçası kopup çıkmıştı. Tekrar konuşmaya başladığında tavrı nazikti. "Bay Hammerstein'la tanışana kadar şarkı sözü yazarlarının bacaklarının arasındaki torbalarla sağda solda sürten boş beleş adamlar olduklarını sanırdım. Fakat provalar boyunca Bay Hammerstein'ı dikkatle gözlemlerdim ve kendisi ile Bay Richard

Rodgers'ın o sahnedeki en akli başında adamlar olduklarını gördüm. Onlar günümüzün Keats ve Shelley'i anlıyorsun değil mi?"

"Pek değil."

"Demek istediğim, şimdilerde kimsenin yazamayacağı şeyler yazmışlar aşk hakkında. Aynı zamanda da büyük birer işadamları kendileri; ödedikleri vergi bakımından. Hem, onlar kadar sağlam adam da bulunmaz artık. Şimdi anlayabildin mi?"

"Anlamak üzereyim."

"Benim gibi yumuşak bir herif olmanın pis yanı, senin gibi puşt bir herifte bundan yararlanabileceği düşüncesi doğurmasıdır."

"Şimdi anlamaya başladım."

"Şöyle ya da böyle bir izlenim bırakıyor olmam ve doğrudan doğruya senden hoşlandığımı söylemem bir şeyi fark ettirmez. İşte bu yüzden Hammerstein'dan bahsettim. Ortağını çok sever, doğru, fakat adamın, karısına sulanmasına müsaade edeceğini düşünebiliyor musun? Bunu deneyen adama ne olur düşünebiliyor musun?"

"Beni tehdit ediyorsun, yani."

"Sana Bay Hammerstein'dan bahsediyorum."

"Uykum geldi."

"Gwen'i seviyorum, Bay Arness. Artık incinmeyecek. Kendime bir amaç edindim ve tek gündemim de bu."

"Anladım."

"Güzel. Arabam burada. Seni kaldığın yere bıraksam nasıl olur?"

Nereye gittiğimden emin olmak istiyordu. Beni otelin önünde bıraktı ve tüm nezaketiyle bir ayrılık konuşması merasimi sergiledi. Benden hoşlanıyor olmasının hâlâ kafasını karıştırdığını görebiliyordum.

Tam gidecekken, "Meteliğe kurşun attığımı söylesem biraz daha iyi hisseder miydin?" diye sordum

"Bir bakıma hissederdim," diye cevap verdi.

Bu işin, boyundan büyük olduğunu içten içe hissediyor olmalı, diye düşündüm asansöre yürürken. Yanaklarında hâlâ köy çocuğu pembeliği vardı. Hayatta yaşadığı hiçbir tecrübe onu Gwen gibi birine hazırlamamıştı.

Ellen yoktu. Yatağıma not bırakmıştı. "Sevgili babacığım," yazıyordu, "irtibatımız kopuyor mu ne? Sevgilerimle. Ellen. Not: Dikkatli ol. Ben oluyorum." Kâğıdın altına, "Yarın. Mutlaka," diye yazdım.

Banyoya gidip dişlerimi fırçaladım, ağızımı çalkaladım ve aşağı indim.

Lobide bir açılış gecesi partisi vardı.

Otelin önünde, sokağın öte ucunda, Charles arabasının içinde oturuyordu. O beni görmeden onu fark ettim ve otele geri girdim. Arka kapının nerede olduğunu biliyordum; daha önce kullanmıştım.

Gwen'in kapısını çaldığımda otomatik kapı yukarıdan derhal açılıverdi. Evin kapısını açtığındaki soğukkanlılığı iki şekilde yorumlanabilirdi; ya beni bekliyordu ya da gelmem ya da gelmem onun için hiçbir şey ifade etmiyordu.

"Beni bekliyor muydun?" diye sordum.

"Yoo, niye ki?" dedi.

Bu "yoo, niye ki?" onun standart cevabıydı. Taktik buydu: Geri çekil; düşmanın savaş planlarını açık etmesini bekle, savunmanı ona göre yap.

"Yoo, niye ki, ne?"

"Yoo, niye sordun?" dedi.

"Bilmek istiyorum çünkü."

Şimdilik kimse açık vermemişti.

"Beni tekrar görmeyi deneyeceğin gelmişti aklıma," dedi.

"Bu da ne demek şimdi?"

"Charles'ı bu gece eve almayacağımı senin yanında söylemekle hata ettim, demek."

"Ve beni görmek istemedin."

Tepedeki lambayı söndürdü.

"Tabii ki istemedim. İstiyor olabileceğimi sana düşündürten nedir?"

Gerçeği söylediğini hiç sanmıyordum.

"Charles senin her dediğini her zaman yapıyor mu?"

"Her zaman değil. Genellikle. Kendine bir içki al. Pek iyi görünmüyorsun." Bebeğin olduğu odaya girdi.

Bebeğin karnı doyduktan sonra çıkardığı sesleri duydum. Kendime bir içki aldım ve bu hikâyedeki kahramanın ağzından çocuğun kimden olduğunu nasıl alabilirim, diye düşündüm. Yatak odasına girdim.

"Kimin çocuğu bu?" diye sordum.

"Benim."

"Ne demek, bu?"

"Babasından hiçbir şey istemiyorum, demek."

"Babası?"

"Onu kabullenmek zorunda değil, ona bakmak zorunda değil. Aslına bakarsan, biyolojik olması dışında onun babası da değil. Üstelik işin o biyolojik tarafı da geçmişte kaldı."

Çocuğun bana benzediğini düşündüm.

Radyoyu, tüm gece müzik çalan bir frekansa ayarladı. Bir geceliğine sakinleşiyor muyduk, acaba?

Yalnızca bu sorunun değil, gizlediği her şeyin yanıtını almanın tek bir yolu vardı.

Çocuğun üstüne eğildiği taraftan sırtına doğru yanaştım.

Göğüsleri daha bir ufak görünüyordu fakat beli ve kalçaları eskisi gibiydi. Kıcı aklımdaydı; bir de bacakları; bacaklara karşı haydutça bir düşkünlüğüm vardır benim. Mükemmel olmalarını isterim. Onunkiler öyleydi. Her iki bacağı da kıvrım kıvrımken aynı zamanda bir o kadar kusursuzca pürüzsüzdü.

İçim gidiyordu ona. Çektiğim açlık genç bir adamın açlığı değildi. Uzun süredir herhangi bir kadınla birlikte olmamıştım fakat yine de kendimi hiç yoksun ya da iştahlı hissetmemiştim. Şimdiyse tüm bedenim bu kızı arzuluyordu. Yüzünü dönmeden, "Sevdin mi onu?" dedi.

O esnada bez değiştiriyordu. Ufaklığın küçük pembe büllüğü ortaya çıkmıştı. Hemen altındaki kesecik bir şeyle doluydu. Henüz çok büyük olmasa da oradaydı işte. Pipisinin başı diğer yerlerinden biraz daha koyuydu. Bütünüyle tanıdık bir rengi vardı. Bu benim çocuğum, diye düşündüm.

Arkasına iyice yanaşmıştım. Doğruldu ve, "Affedersin," dedi. Sesi daha yumuşak çıkmıştı. Bebeği alt açma sehпасından alıp yatağa götürdü. Yatırdı ve bebek sevinçle kollarını sallayıp agulamaya başladı. O zaman, "İşte orada, tanış bakalım," der gibi oğlanı işaret etti Gwen. Yatağın ayakucuna geçti ve tanışmamızı izlemek üzere metal kenarlığa yaslandı.

"Çok güzel bir yüzü var," dedim.

"Doğduğunda öyle değildi. Onu ilk gördüğümde sipsivri kulaklarıyla, karikatür tiplerine benziyordu."

Tam o sırada bebek tüm bedeniyle o feci kasılmalardan birine tutuldu ve acıdan ziyade sinirle ağlamaya başladı. Bana ters ters baktı ama ben ne bok yiyeceğimi bilemiyordum. Gwen onu rahatlatmaya geldi ve bunu tek bir tatlı söz söylemeden başardı. Ona saygıyla yaklaşıyordu; zorluklarla boğuşan bir adamın yanındaki bir kadın gibi. Onu karnının üstüne yatırdı. Oğlan kafayı kaldırıp kızgın bir tosbağa gibi ters ters etrafına bakındı.

"Bir şeyi becerememek hiç hoşuna gitmez," dedi Gwen, "çok kibirlidir."

"Kafasını böyle tutması iyi mi; boynu incecik?"

"Yapabildiği şeyi yapabilir, diyorum ben. Görürsün, çok geçmeden yorulup kafasını yaslayacak ve uyuyakalacak. Bak. Gördün mü; işte?"

Çocuğa karşı tavırlarında kendine has, farklı bir taraf vardı. "Hiçbirinizin hiçbir şeyine ihtiyacımız yok," diyor gibiydi.

Tam arkasında durdum. Elimi kıcının yuvarlağına koyup yavaşça aşağı ve içeri kaydurdım...

"Yapma," dedi o an; ama kıpırdamadı.

Ellerimi belinin hemen altına, iki yanına koydum.

Burada hakikaten neler dönüymüş şimdi anlayacağız bakalım diye düşündüm ve, "Formunu korumuşsun," dedim.

"İkinciden sonra bozulur."

Hareket etmedi. Elimi arkadan elbisesinin içine daldırdım ve karnındaki etleri avuçladım. Tuttuğum yerde hissettiğim bir şey bana Gwen'in söylemeyeceği bir şeyler söyledi.

Ama acele etmedim.

Bebek bir ses çıkardı. Bize bakıyordu.

Kollarımın arasından çıktı. Vücudu bir an için sallanır gibi oldu. Yatağa oturdu ve bebeğin o koca kafasını havada tutmaya çalışmaktan kırış kırış olmuş alnını okşadı. Uykuya dalıyordu.

"Daha sonra, emzirdiğimde görürsün ne kadar kibirli olduğunu." Mesajı almıştım. Gwen'in yanı başına, yatağa oturdum.

"Gwen?" dedim.

"Hiçbir şey söyleme."

"Neden?"

"Çünkü ne söyleyen yanlış olacak. Ayrıca bir şey söylemek zorunda değilsin."

Dün geceki telefonumdan beri beni özlediği belli olmuştu.

Sesimi duyduğu andan itibaren kapanabilen bir kapısı olan herhangi bir odada olmamızın ne demek olduğunu -söylediği sözler ne olursa olsun bir kadının bileceği gibi- biliyordu.

Girdiğimde benim için hazırđı.

Şimdi gerçek hikâneyi öğreneceğiz, diye düşündüm.

Ağırdan aldım. Yaşayacağımız dönüşümün, bu seksin tek bir anını bile aceleye getirmek istemiyordum. Bende olduğu gibi onda da perdenin ardında gizli tutulmuş, nihayetinde söküp atamadığı, aradan geçen bunca zamandan sonra bile, kısmen de olsa, onu bana ait kılan ve hâlâ bana duyduğu düşmanlığı yenecek kadar güçlü bir şey olduğunu sezdim.

Yine de konuşmamamı söylediğinde haklıydı çünkü aramızdaki güvensizliğin ve mesafenin üstesinden gelebilecek tek şey, cinsel birleşmeydi.

Şimdi bile bir şeyleri bastırıyordu. Bana her şeyi açık etmemeye kararlıydı.

Normalde, bu kadar uzun süre birisiyle birlikte olmamışsam erken boşalırdım ama benimkisi sevişmekten başka bir şeydi. Onun gizleriyle uğraşıyordum.

Tek elimi aşağı kaydırıp onu kaldırdım. Hâlâ konuşmuyordu fakat vücudunun bana doğru yaylandığını hissediyordum. Bakışları yumuşuyor, yüzündeki ifade hafifliyordu. Az önceki sertliği kayboluyordu. Ve o ifadenin içinde başlangıcı gördüm; hatırladığım kadını gördüm.

Kendisine rağmen bildiğini okuyordu.

Ne var ki hâlâ tek bir ses çıkarmamıştı.

Aniden onu bırakıverdim. Durdum.

Bu onu çılgına çevirdi. "Durma," diye yalvardı düşüncelerine rağmen, "durma!"

Yavaş yavaş, ağır ağır içeri sürdüm.

"Ah Tanrım, cenneteyim," diye fısıldadığını duydum, sonra.

Fakat konuştuğu ben değildim. Sesinde ya da gözlerinde bir düşmanlık yoktu artık; ama hâlâ bakmıyordu yüzüme. Fakat yaklaştığı belliydi.

Sonra, bir anda yakama yapıştı. Alacağını almak zorundaydı. Sonu gelmez bir istek içindeydi ve beni tüm gücüyle, beni hep şaşırtmış olan gücüyle, kendine doğru çekmeye başladı. Eskiden olduğu gibi kavramıştı beni. Eskiden olduğu gibi kapılarını geri kalan her şeyin üstüne kapatmıştı. Görmüyordu. Bulunduğu mekândan ve zamandan kopup acının ve hazzın bulunduğu yere ulaşıyor, tükenmenin rahatlığına eriyordu. Onun dünyası olduğumu gördüm ve olmak istediğim şey de buydu; yalnızca bu.

Cennetteydi.

Ben de onu orada tuttum. Durmadım.

Sonra, "Ne yapmaya çalışıyorsun bana?" dedi ve, "bana kendini sevdirme," diye bağırdı.

Sonra teslim oldu. Başını yastığa bıraktı ve gözlerini kapadı. Gözlerini tekrar açtığında bana bakıyordu; maskesi kalkmıştı.

Bana karşı nasıl bir kin ve hınçla dolu olursa olsun, ben ona karşı nasıl bir kin ve hınçla dolu olursam olayım, başka seçeneğimiz yok, birlikte olmak zorundayız diye geçirdim içimden.

Hatta bu hınç, belki de, işin tuzu biberiydi.

O andan sonra her şey çıkıverdi aklımdan çünkü eski halimize dönmüştük. Geberircesine birbirimize sarılmamız dışında, bu kez onu sonsuza dek terk edecekmişim gibi bir korkuyla beni sıkı sıkıya kavraması dışında, ne yaptığımızı hatırlamıyorum. Hatırladığım kadarıyla ben boşaldığımda o ağlıyor ve anlayamadığım bir şeyler söylüyordu. Tüm bunların ardından, hâlâ içindeydim ve onu az önceki kadar şiddetle arzuluyordum.

Birbirimize kenetlenmiş, sessizce bir süre öylece durduk. Sonunda, dönüp de çocuğa bakabileceği kadar ayrılabilirdik birbirimizden. Uyuduğunu gördük.

Hücum sırası ondaydı. O süre boyunca, insan hayatındaki o en güzel zamanlar süresince, tüm farklılıkları unuttuk. Bizden başka kimse yoktu yeryüzünde. Kusursuzdu.

Takatimiz tükenince bir yastık çekip başının altına koydum, kendi başımı da yastığın diğer yarısına yasladım. Öylece, yüz yüze yattık. Hâlâ içindeydim.

Bir saat kadar -yok, daha fazla- uyumuştuk ki telefon çaldı. Hiç paniklemeden uyandık çünkü artık başımıza gelecek kötü bir şey olamazdı. "Teşekkürler Charles," dediğinde hâlâ yarı uyukluydu. Bunu saatin altı olduğunu ve çocuğu emzirmesi gerektiğini hatırlatmak için arayan Charles'a kibarca ve sevgiyle söylemişti. Mutlu mesut uyumakta olan bebeğe dönüp baktık, "Biraz bekleyebilir," dedi.

Bu kez yalın, karşılıklı, Yunanların dediği gibi "senfonik" seviştik.

Tüm o kinimize ne olmuştu?

Yüzünde az önce fark ettiğim o sertlik, düş kırıklığının çizdiği o çizgiler yok olmuştu. On dört yaşındaydı. Bakışları ipek gibi, tabiatı içinde sevgi barındıran her şey gibi; vakti geldiğinde yumuşayan her şey gibi yumuşacıktı.

Onu ne kadar özlediğimi, New York'a gelmeme sebep olan tüm olayları, her şeyi anlatmaya başlamıştım. O ise, "Şşş!" dedi. Ben de, sonra, diye düşündüm; sonra anlatırım.

Seherin, şehri aydınlatışını dinledik; yeni sesleri, farklı hızlarda hareket eden farklı arabaların, farklı amaçlarla yola koyulmuş farklı kamyonların seslerini dinledik. Caddeden geçen ilk otobüsün sesi geldi kulağımıza, nihayet. Pencereye gidip dışarı baktık. Gökyüzü doğuda puslu pembe bir renge bürünmüştü.

Bebek hareketlendi. Annesini görünce kollarını şiddetle salladı. Sonra, ben onları izlerken annesi bebeğin altını temizleyip bezini değiştirdi. Bunu yaparken o meşhur eski ninniye söylüyordu:

"Hop hopun olsun oğlum

Gül topun olsun oğlum

Sıralı kavak dibinde

Toyluğun olsun oğlum..."

Bebek onunla olmaktan mutluydu ve kimden olduğu umurunda değildi...

Annesi bebeği emzirdi. Gwen'in dediği gibi çok kibirliydi. Memeyi öyle sert emdi ki, "Ah, eşoğlueşek!" diye sıçradı annesi. Annesinin memesini çekiştirirken ters bakışlarını benden ayırmamıştı.

Onun işi bitince yerine ben geçtim ve sütün tadına baktım. İnek sütünden daha tatlıydı, vanilya aromalı gibiydi.

Daha sonra Gwen'le yatağa girdik; ilk kez huzur içinde ve tekrar sevişme ihtiyacı hissetmeden. Öylece yattık. Ben sırt üstü duruyordum. Bacağı bacağımın üstünde, eli göğsümde, başı omzumdaydı. Tam orada, sarılmış yatarken, saat yediye on kala, nişanlandığını söyledi.

"Daha ona söylemedim ama," dedi, "kararımı verdim. Charles'la evleneceğim."

Hiçbir şey demedim. Vücutlarımız birbirinin üstünde, nefes alıp vererek yatıyorduk, yalnızca.

"Hayatımda tanıdığım en iyi insan. Ayrıca beni koşulsuz seven tek kişi."

"Ne yaptığına aldırış etmediğini mi söylüyorsun?"

"Ne yaparsam yapayım hep yanımda olur, diyorum."

"Evet, öyle galiba."

Kendisiyle aynı fikirde olduğumu görünce daha bir sıkı sarıldı. "Onu seviyorum," dedi, "daha önce kimseyi sevmediğim bir şekilde."

"Nasıl bir şekil bu?"

"O, benim hayatımı kurtardı. Beni önemsiyor. Duymak istiyorsan anlatayım."

"Evet, duymak istiyorum."

"Sen beni terk edip de Kaliforniya'ya dönünce, ben..."

"Ben seni terk etmedim, sen beni terk ettin."

"Dinleyecek misin, dinlemeyecek misin?"

"Tamam, sustum."

"Senden intikam almak istedim; bir an önce. Havaalanından bir taksiye atlayıp doğruca Chet'in evine gittim. Üç ay kadar da evden hemen hemen hiç çıkmadım."

"Çocuk kimden?"

"Seni ilgilendirmez. İçimde açtığın deliğe bir tabut sığardı, Chet bunu daha da beter hale getirdi. Bir gün, canı cehenneme, yine aynı hikâye, yine çıkmaz sokak, diye düşündüm ve onu terk ettim. Bundan bahsetmeyeceğim. Sonrasında nasıl yaşadığımdan da bahsetmeyeceğim. Bronx'ta bir yer tuttum ve biriktirdiğim parayla yaşadım. Bununla beraber, o zamanlar Washington'da birlikte olduğum biri, evden yapabileceğim bir iş buldu bana. Zaman böylece geçti."

Bebeğe baktı. "Sonrasında aklımdan çıkmayan o gün gelip çattı. Andy'nin doğumuna bir ay kalmıştı ve hastane, derhal ödeme yapmamı istiyordu. Param yoktu. Kime gitsem diye kafa yormam gerekti, gerçek dostum kim diye, yani. O gün, tanıdığım herkesi bir bir ölçüp biçtim. Sonrasında da Charles'a, bana beş yüz dolar göndermesini istediğim bir mektup yazdım; tek bir açıklama yapmadan. Adamı pek tanıımıyordum. Dört, beş kere ağabeyinin evinde görmüştüm onu yalnızca. Ağabeyinin takıldığı kıزدan başka biri değildim onun için. Fakat iki gün sonra parayı göndermişti, tek bir soru sormadan."

"Ne diye benden istemedin ki?"

"Anlatıyorum ya, işte. Tekrar şehir merkezine taşındım. Andy

vardı artık. Şansım da yaver gitti ve iyi bir iş buldum. Aynı türden ama iyi insanlarla çalıştığım bir iş. O zaman öyle bir duyguya kapıldım ki-nasıl desem, Andy'ye baksana."

Baktım.

"Onun bana ne hissettirdiğini anlayabiliyor musun? Çünkü hiçbir şeyimiz yoktu. Andy için birini bulmalıydım. Bunu nasıl yapacağımı bilmediğimi fark ettim. Madem artık her şeye sıfırdan başlama şansım vardı, daha önce yaptığım gibi oradan oraya sürüklenmek yerine gerçekten seveceğim birini bulana kadar bekleyeyim, diye düşündüm. O işi hiç yapmadan durabilir miyim acaba diye bile düşündüm. Nasıl olsa o işte şansım pek yaver gitmemişti. Ben neyim ve diğer insanlardan farklı neye ihtiyaç duyuyorum, diye çok kafa yordum. Kendim için doğru yolu bulmaya çalışıyordum, anlıyor musun?"

Anlıyordum.

"Daha sonra bir şey oluverdi, kendiliğinden. Pek kimseyle çıkmıyordum, 'belki de aradığım kişi budur,' diye düşünürsem, ancak. Ama geceleri yalnız kalmaktan nasıl nefret ettiğimi bilirsin. Bir gece, yalnızca vakit geçirmek için Charles'ı aradım. Buraya geldi. Geceyi burada geçirdi ama benimle yatmaya çalışmadı. Çok şaşırmıştım çünkü benden hoşlandığı besbelliydi ama hiçbir şey yapmadı. Bir şey yapmaya kalkışsaydı, kendisine olan sevgimin o yönde olmadığını söylemek zorunda kalacaktım."

"O bunu biliyor mu?"

"Elbette; çünkü çok geçmeden buluşmalarımız düzenli bir hal aldı. Haftada üç dört gece burada kalıyor, şuradaki kanepede uyuyordu."

"Ve o hiç?"

"Öyle. Bir gün kendi kendime dedim ki; bu daha işin yarısı; yarısı bile iyi geliyor"

"Başka erkeklerle çıktığını biliyordu, öyle mi?"

"Tabii ki. Kiminle, ne zaman çıktığımı anlatırdım üstelik..."

"Ayrıntıları da mı?"

"Her şeyi. Bir kızın oda arkadaşına anlattığı gibi; anlıyor musun?"

"Sorunu ne?"

"Hiçbir sorunu yok."

"Biriyle buluştuğun zaman o ne yapıyor?"

"Evde kalıp çocuğa bakıyor. Andy'ye çok düşkündür."

"Geceyi dışarıda geçirirsen?"

"Ne yapılacağını bilir, yedirip içirmeyi, temizlemeyi, her şeyi."

"Biriyle burada olmak istersen, peki?"

"Charles'a gelmemesini söylerim; dün gece duyduğun gibi."

"O?"

"Sonunda ona kalacağımı bilir. Ne anladığımı söyleyeyim sana. Charles gibi biri lazım bana. Başkasına ihtiyaç duyduğum zamanlar da olur ama bu, aynı şey değil. Charles'ı benim için kendimi emanet edebileceğim kadar güvenilir kılan şeyin aynı zamanda onu... Yani, doğrusunu söylemek gerekirse, puşt herifleri çekici kılan bir iş yok mu şu sekste? Ya da tuhaflıkları? Bir kızın böyle düşünmemesi gerekir, biliyorum ama gerçekten nasıl biri olduğumu anlatıyorum. Yani, tüm bunları tek bir kişide bulmak isterim tabii ama dünyada var mı ki böyle bir şey? Ben de bana iki kişi lazım dedim ve ikinciye aramaya başladım. Bu şehirde bulunması en güç şeyin seni doğru düzgün, dostça sevecek bir erkek olduğunu biliyor musun? Yani, biriyle buluşursun, görünüşte her şey iyidir -belki de ilk defa- ama sonrasında işler değişir. İçki falan değil hani; geceleyin herkesin kafası iyidir zaten. Marihuanayla başlanır, sonrasında irili ufaklı, renk renk haplar, şekere benzeyen yatıştırıcılar ve daha beterleri gelir. Bunların ardından sıra sekse gelir, hâlâ iştahı kalmış birini bulabilirsen,

tabii. Herkes zaten sıkılmıştır o işten. Şöyle en hızlısından ikiye bir, ikiye iki, işte ben böyle çıkarım, yok şöyle çıkarım gibisinden türlü numaralar sergilenir. Bir de bakmışsın, sirktesin!”

Derin bir nefes aldı.

“Hoşlanmaya başladığım bir herif vardı mesela; dergilerin birine dış haberler yazan, bir sürü dil bilen; görmüş geçirmiş, har-biden iyi çevreden biri, bilirsin işte, muhabbet etmenin ilgi çekici olduğu, ne yapacağını, ne söyleyeceğini tahmin edemediğin biriydi. Hoşuma gitmişti işte. İş gereği dünyanın bir o ucundaydı bir bu ucunda. Bu durumun benim için bir sakıncası yoktu çünkü Charles vardı. İki üç kez birlikte olduk. Aradığımı bulduğumu düşünmeye başlamıştım. Sonra, bir gece buluşmamıza yanında zenci bir kızla geldi. Aklından geçen şey de üçümüz birdendi. Fakat önce bizi izlemek istiyormuş. Aslında zencileri severim, tamam ama kız kızdır benim için; bu açıdan biraz eski kafalıyım. Sonrasında anlaşıldı ki kızın da nasıl bir işin içinde olduğundan haberi yokmuş. Öyle ki bu tiplere, üstünde Charles’ın bornozuyla ağzındaki baklayı çıkarınca deliye döndüm. İkimiz de herifin üstüne atıldık. Felaket patırtı koptu. Öyle ki adamın, işe dönmeden önce yaraları iyileşsin diye, iki hafta Nassau’daki Domuz Adası’nda güneş görmesi gerekti.

“Neyse, sonunda baraj yıkıldı ve ben tekrar sele kapıldım. Bir o yana bir bu yana savruluyordum ve nereye gittiğimin bir önemi yoktu. Andy olmasaydı oracıkta geberecektim. Hatta bir gece bir seçim yapmak zorunda olduğumu düşündüm; ya bileklerimi kesecek ya da Charles’ı çağıracaktım.

“Hemen geldi. Niagara’nın ucunda durduğumun farkında mıydı değil miydi, bilmiyorum. Her zaman oturduğu yere oturup gevezelik etmeye başladı. Senin sessizliğin beni ürkütürdü; Charles’ın ise her zaman söyleyecek bir şeyleri vardır; her kelime-

sini dinlemek zorunda değilsindir ama içinde bir fesatlık olmadığını bilirsin çünkü aklından geçen her Şeyi söyler o.

“O gece bu adamı kaybetmemem gerektiğini anladım. Böylece büyük bir risk alıp ona gerçeği söyledim. Kendisine karşı gerçek hislerimi, kendisini sevdiğimi, gerçekten sevdiğimi; sevdiğimi ve seveceğimi ama hiçbir zaman o anlamda ilgi gsteremeyeceğimi söyledim. Ne olduğumu, kim olduğumu, yaptığım her Şeyi, başımdan geçenleri eğip bükmeden anlattım. Birine bu Şekilde her Şeyi açıkça, hiçbir Şey atlamadan anlatabiliyorsan bunun bir anlamı vardır. O ise sandalyesinde oturmuş, defterine bir Şeyler karalıyordu. Artık yle olmak istemediğimi, bir zamanlar o işi hiç yapmadan yaşadığımı, belki de bunu yine baŐarabileceęimi söyledim fakat emin değildim. Emin olmadığımı ona da söyledim. Mesela sen tekrar ıkagelirsen senden uzak durup duramayacağımı bilmediğimi söyledim. Buna rağmen dün gece sana nasıl candan ve kibar davrandığını, hatta sana hayranlık duyduğunu gösterip seninle arkadaş olmaya çalıştığını gördün. Seninse dudaklarında o ukala tebessüm...”

“Her neyse, o gece, ben içimi döktükten sonra defterine iziktirdiği Şeyi gösterdi: ‘Charles’tan Gwen’e; kabul. Her Őeyinle kabul,’ yazıyordu; buna benzer bir Şey. Savaşta donanmadaymıŐ. Telsiz kabininde çok muharebe geçirmiş. Kendisi tehlike altındayken dıŐarıdakilerin iini rahatlatacak mesajlar vermeyi orada öğrenmiş sanırım.”

“Sadece merak ettiğim için soruyorum,” dedim, “bu gece burada yaşananları anlatacak mısın ona?”

“Yalnız ben söz konusu olsaydım söylerdim ama sana sinirle nebilir ve öyle olmasını hiç istemezsin.”

“Sana bir tahminde bulunayım, Gwen. Bu herif bir gün kafana baltayı indirecek.”

“Sen yle san.”

“Buna, sana, katlanmayı sürdürebileceğini mi sanıyorsun?”

"Benimle evlenmek istiyor. Onun fikri bu."

"Olduğun halinle mi?"

"Hep böyle olmayacağımı söylüyor. Ben de istemiyorum bunu. Senin iki bacağının arasındaki silahın insafına kalmak istemiyorum. O, benim için o kadar çok şey ifade etmiyor; hiç kim-seninki etmiyor."

"Buna inanmıyorum," dedim.

O sırada apartman kapısının anahtarla açıldığını ve ağır, sakin ayak seslerinin geldiğini duydum. Ardından, çekingen bir ses duyuldu. "Gwen?" dedi Charles yumuşak bir ses tonuyla.

"Buradayım, Charles," dedi Gwen, "ama..." İçeri girmek üzere olan Charles durdu. "Yanımda biri var; şimdi gelmesen iyi olur."

Uzun bir sessizlik oldu.

Bir süre sonra Gwen, "Charles?" diye seslendi.

"Tamam, gidiyorum."

"Teşekkür ederim, Charles."

"Sonra ararım."

"Lütfen..." dedi Gwen.

Kapı kapandı sonra da arkadan kilitlendi.

Az sonra onu öpmek istediğimde müsaade etmedi. "Biraz uyusam iyi olur," dedi.

Diğer odaya geçip giyindim.

Otele gitmedim. İstasyonda Ellen'e telefon edip Gwen'in bana tavsiye ettiği doktorun adını verdim. Kalkış saatinden yirmi dakika önce Stamford trenine bindim, yüzümü ceketimin yakalarıyla olabildiğince kapatıp uyudum.

Kondüktör biletimi kontrol etmek için yanıma geldiğinde bana epey kaba davrandı. Bir insan altı üstü kendisine karşı sergilenen kabalığa karşı çıktı diye başkalarına bela olmuş olmaz ki. Yolcuların bazıları Stamford'a kadar bütün yol boyunca bana tip tip baktı. Onların bu bakışları uykumu kaçırmıştı. Şimdi, geriye bakınca, bütün o hafta boyunca saplantım olan o his, insanların etrafımı sardığı hissi orada başlamıştı.

Örneğın, istasyondan hastaneye yürüyordum, birkaç metre önüme bir Rolls-Royce yanaştı. Arabadan, Danny O'Connor, nam-ı diğer Eşek Danny, fırlayıp önümü kesti ve Bay Finnegan'ın aracına binmem için inzibat gibi el kol hareketleri yaptı.

Önceki gece, telgrafımı çekmemiştim, dolayısıyla Bay Finnegan teknik olarak hâlâ patronumdu. Kendisi Rolls'un arka

koltuğunda oturmuş Kurtz'e bir şeyler yazdırıyordu ama gözü-nün üstümde olduğunu fark etmiştim. Arabaya binmek istedi-ğimden pek emin değildim. Biraz duraksadım yalnızca. Delilik değildir bu, öyle değil mi? Ya da, daha sonradan söyleyeceği gibi "uçuk kaçık" bir davranış?

Eşek, başka seçeneğim yokmuş gibi davranıyordu. Danny O'Connor'un külhanbeyi tavırları vardı ve Williams and MacElroy'daki herkes bunu bilirdi.

"Ne istiyorsun?" dedim.

"Arabaya bin."

"Ne bu şimdi, tutuklandım mı?"

Eşek güldü. "Duydunuz mu?" diye seslendi Bay Finnegan'a ve "Kafayı mı yedin ulan sen, sidikli?" dedi bana dönerek.

Yayılmıştı, demek. Nöbetçi mahkemede bir muhbir vardı, ke-sin.

"Eddie!" Bay Finnegan arabadan dışarı sarkmıştı. "Bakma sen bu salağa. Bin hadi."

"Hastaneye gidiyorum," dedim.

"Ben de öyle. Atla."

"Bir dakika bekle," dedi Bay Finnegan yanına oturduğumda, "unutmadan şu aklımdakileri yazdırayım."

Eşek Danny kapıyı kapattı ve şoförün yanına oturdu. Yola ko-yulduk.

Bay Finnegan'ın sekreterine, merhaba, dedim. Kurtz adında bir kadındı. Gülümsedi, ardından yüzünü tekrar topladı.

Bay Finnegan kolumu tuttu. Sıcakkanlı görünüyordu. Üst cebime kendi purolarından birini sokuşturdu. "Devam, Kurtz," dedi.

Tüm sektörde kendisinin tavsiyelerine derin bir hürmet du-yan bir grup sigara üreticisine sunmak üzere özel bir rapor hazırlamaktaydı. Çok geçmeden bütün endüstrinin öğrendiği üzere,

eğer karısının en önemsedığı derneğe beş bin dolarlık bir bağış yaparlarsa bir günlük vaktini herhangi bir ücret almadan onlara ayırmayı kabul etmişti. Belli ki bu sigaracıların başı ciddi dertteydi. Zira bu şartı kabul etmişlerdi.

Bay Finnegan hem cihaza hem de Kurtz'e konuşuyordu. Cihazlar olduğu kadar insanlar da dâhil, her şeyi çifte kontrole tabi tutardı.

Politik bir vaiz gibi coşkulu bir tavırla dikte ediyordu sözlerini, bir yandan kolumu tutarken. Ara sıra da serbest elini yumruk yapıp keskin jestler sergiliyordu.

"Bu nedenle, baylar," diye yazdırdı, "size yardım edemem. Sizlere sunduğum bu rakamlar yadsınamaz. Bizim ürünlerimiz ile gittikçe artan akciğer kanseri oranı arasında bir bağlantı olduğu görülüyor. Başımız dertte. Ne yapmalıyız?"

Sorunun cevabı bendeymiş gibi yüzüme baktı.

Daha sonra kendisi cevaplayarak, "Yapılacak ilk iş, zararsız olacak ancak yine de sigara olacak bir sigara üretime kadar laboratuvarlarımızı gece gündüz çalıştırmaktır. Zamanla yapacağız bunu; hiç ama hiç kuşkunuz olmasın."

"Kurtz," diye seslendi, "burada alkış gelebilir, o yüzden bu noktaya bir es işareti koy." Sözlerine devam etti; "Fakat elbette, bilim insanlarımız çalışırken biz ürünlerimizi pazarlamayı bırakacak değiliz, öyle değil mi?" Bana döndü.

"Hayır," dedim.

"Eski ve çok iyi bir dostum olan Jack Dempsey'in bir sözü vardır ki bu sözün doğruluğunu ringlerde defalarca kez kanıtlamıştır: En iyi savunma, saldırıdır. Şunu da eklemek isterim ki Jack'in yüzünde çizik yoktur; nispeten tabii ki!" Bay Finnegan parmağıyla burnunun ucuna bastırarak çok komik bir tip yaptı. Güldüm.

"Kurtz," dedi, "burada kahkahalar olabilir; es işareti. Devam ediyorum: Ben ne öneriyorum? Gelin, savunma olarak saldırıya

geçelim. Suçlamaların yükünü omuzlarımızdan atalım. Buraya da es işareti, Kurtz; alkış için değil, dediklerim iyice otursun diye.”

Derin bir nefes aldı. “Şimdi, şunu dinle, Eddie: “Şimdi, baylar, bir kamu hizmeti olarak, sigara endüstrisinin büyük bilim insanlarından oluşan bir komite kurmasını öneriyorum. Bu komite kamu önünde seçilsin, hâlihazırda Birleşik Devletler halkına karşı sorumluluğu olan endüstrimizce teşkilatlandırılsın ve ücretleri tarafımızca ödensin. Bu komite bir rapor sunacaktır ve bu rapor... Dinliyor musun, Eddie?”

“Hayır,” dedim.

“Keşke dinleseydin. Burası en can alıcı noktası.”

“Devam edin.”

“Bu rapor, akciğer kanserinin nedeninin, hepimizin içinde yaşadığı büyük endüstriyel ve kentsel yapıları saran havayı, hepimizin içinde yaşadığı ve soluduğu havayı, zehre boğan sanayi atıkları olduğunu gösterecektir. Burada bir alkış olmalı, Kurtz, öyle değil mi?”

“Öyle, Bay Finnegan.”

“Öyleyse, es işareti. Sorun nedir, Eddie?”

“Bilim insanlarının böyle bir rapor sunacağını nereden biliyorsunuz?”

“Birkaçıyla konuştum. Devam, Kurtz. Diyorum ki; gelin bu ortak sorunumuza otomobil endüstrisindeki kardeşlerimizi de dâhil edelim. Es işareti. Bu husustaki sorumluluğumuzu sentetik kimyasal üreticileriyle de paylaşalım. Es işareti. Kardeş sanayilerin cinayetleri bu zamana kadar yanlarına kaldı. Es işareti.”

Alkışladım.

Bay Finnegan başını eğdi. “Bir an önce!” diyerek kabardı. “Devam, Kurtz. Ölümcül örtüsüyle tüm Los Angeles şehrini örten şey, dostlarım, sigara dumanı değil. Es işareti.”

Coşkuyla alkışladım.

"Jersey ovalarından geçerken genzimizi tıkayan şey sigara dumanı değil."

"Es işareti," dedim.

"Aynen," dedi. "Ee, Eddie, ne düşünüyorsun?"

"Bana sorma," dedim, "yoksa söyleyiveririm."

Bu lafım onu afallattı. Es işaretleriyle kabaran egosu inivermişti. "Ne demek istediğini anlıyorum," dedi mütevazı bir tavırla, "fazla ateşli."

Öyle bir şey dememiştim.

"Haklı olabilirsin," dedi. Sessizce oturdu. Kimsenin ağzını bıçak açmıyordu. Bay Finnegan'ın, başkalarını da etki altına alan bir konsantrasyonu vardı. Dakikalar geçti. Rolls Royce'daki elektrikli saatin sesini bile duyabilirdiniz.

O an, birdenbire Bay Finnegan'ın, benim gitmekte olduğum hastaneye gittiğini fark ettim. Babamı görmeye gidiyor olabilir miydi? Bay Finnegan, prensipleri herkesçe bilinen bir kamu figürüydü ve zor durumda olan bir dostu yüz çevirmek bu prensiplerden biri değildi. Stamford'a kadar yolu, yanında sekreteriyle, dikte makinesiyle ve koruması, soytarısı, her kimse, onunla; elli dakikalık yol boyunca ofisle arasında bir telefon hattını açık tutarak, her ne yaşanmış olursa olsun, yaşanmış olan her şeye rağmen, Williams and MacElroy'un benden yana olduğunu göstermek için mi gelmişti?

Küçük bir adam değildi o. Büyük zalimlikler kadar fevri cömertlikler de sergileyebilirdi. Buna hayrandım, hep hayrandım. Ta en başından, benim hayranlığımı sezmiş, karşılığında bana sevgi beslemişti. Şimdi burada olmasının asıl nedeni de buydu işte; bir dostu yardım etmek.

Tanıdığım insanlar içinde, hayatını yaşayan tek kişinin o olduğunu söyleyebilirdim. Hayat onu değil, o hayatı yaşıyordu. Bu

nedenle onu ve davranışlarını ayrıntılı şekilde inceledim. 45'te savaştan döndüğüm zaman, hayatımın geri kalanını, yaşamdan olabildiğince çok şey kapacak şekilde düzenlemeye kararlıyım. Yetişmem lazım, diyordum; dört buçuk yılını kaybettim. Neden hayatımı, Bay Finnegan'ın kendi hayatını düzenlediği gibi verimli bir şekilde düzenleyemeyeyim, diye düşünüyordum. Kendisini inceledikçe fark ettiğim ki her bir dakikaşını istediği şeyi kendisine azami ölçüde sunacak, diğer gereksiz şeyleri de bir o kadar uzak tutacak ölçüde planlıyordu.

Karısıyla ilişkileri nasıldı, bilmiyorum. Ona karşı öyle dost canlısıydı ki aralarında fiziksel bir münasebet olduğunu pek hayal edemiyorum. Aralarında neler olup bittiğini öğrenebileceğiniz tek yer *Harper's Bazaar*'ın sayfalarıydı. Mutlulukları zaman zaman orada sergilenirdi. Son zamanlarda, bir kez karısının ödüllü Sealyham cinsi köpeğiyle, bir kez de dışarıda yağan karın içeriden rahatlıkla görülebildiği cam kubbeli yüzme havuzlarıyla boy göstermişlerdi. Fotoğrafları her zaman, birlikteliklerini medeniyetimizin en başarılı evliliklerinden biri olarak sunan manşetleri parlatacak şekilde çekilirdi. Art niyetli bakışlara karşı bile mutlu görünürlerdi. Belli ki koşulsuz kabule dayalı bir ilişki vardı ortada; uzlaşmalarının gereklerini kabullenmişlerdi.

Geceleri ne yapıyor ya da yapmıyor olurlarsa olsunlar, kadın her sabah ödüllü köpekleriyle birlikte evin bir ucunda uyuyor olurdu.

Öte yandan Bay Finnegan, pencereleri yaz kış açık, ısıtmasız kulesinde yalnız başına uyurdu. Dışarıda uyurdu da denebilir, doğrusu. Bu kulede yaptığı tek şey buydu işte; uyumak. House Beautiful'da bir resmi çıkmıştı buranın. Karşı sayfasında da bu yapının neredeyse aynısı olan, Batı Hollywood tepelerindeki bir yapının resmi vardı. Altyazıda Bay Finnegan'ın bu sayede ister batı yakasındaki ofislerini ziyaretlerinde olsun, isterse de şirke-

tin New York'taki merkezinde çalışırken olsun, tercih ettiği uyku ortamını sağlayabildiği yazıyordu. Elimizden gelse birçoğumuz Bay Finnegan gibi uyurduk herhalde.

Her sabah saat yedide Bay Finnegan'ın uşağı onu uyandırmaya giderdi. Ne var ki o saate kadar Bay Finnegan uyanalı yarım saat olmuş olurdu. O yarım saatlik zaman dilimi, açıkladığına göre, kışın ağzından buhar çıkacak kadar soğuk, yazın ise sıcaktan bunalmadan rahatça uyuyabileceği kadar serin olan odasında Bavyera yorganının altında yatıp yaratıcı düşünmeye ayırdığı zamandı.

Uşak, elinde devetüyü bir sabahlıkla geldiğinde, Bay Finnegan o günkü işini bitirmiş olurdu. Bu ritüelle böbürlenirdi. Parasını ve üstünlüğünü bu ilk yarım saatte kazanırdı, işte. Günün geri kalanı ise ıvır-zıvırdı.

Bay Finnegan, Japonya'da doğmuş, ilk yıllarını orada geçirmişti ve oranın geleneklerine büyük bir özlem duyardı. Her sabah soğuk kulesinden çıkıp asansörüne biner, hoş kokulu suların buharı tüten Japon hamamının bulunduğu bodrum kata inerdi. Bir bardak limon suyu da orada kendisini bekliyor olurdu. Bay Finnegan haberleri orada dinler, ekonomi ve sanayi dünyasının başlıklarını kaleme almış olan Kurtz'un sunduğu yazıyı orada teslim alırdı. O haşlak suyun içinde uzanırken başlıklara göz atardı. Bu şekilde geçen beş dakikanın ardından turuncu bir bornoza (turuncu Buda'yı simgeliyordu) sarınıp, Japon bahçesine bakan küçük bir odaya geçerdi. Kahvaltısını yaptığı yer burasıydı: iki rafadan yumurta, yağsız çavdar ekmeği ve Japonya'dan getirilmiş sıcak bir fincan yeşil çay.

Kahvaltının ardından ofise gitmek üzere spor giysilerini giyerdi. Tıraş olmazdı. Ofise vardığında yaptığı ilk iş spor giysilerini çıkarıp itinalı tıraşının ve masajın keyfini çıkarmaktı. Dip boyası da o zaman yapılırdı. Bu bakımın ardından, artık ünifor-

ması haline gelmiş kolalı yakalı ve parafe kol düğmeli, Fransız manşet beyaz gömleği ile mavi siyah çizgili kravatının üstüne lacivert kruvaze takım elbisesini giyerdi. Ofisindeki giyinme odasında aynı takımın, gömleğin ve kravatın temiz yedekleri hazır bulunsun diye tüm bu parçalardan çokça satın alırdı. İş başındaki Finnegan'ın dış görünüşü hiç değişmezdi. Hiç kimse onun ruh halini giyimine bakarak tahmin edemezdi.

Her neyse, aceleye getirmeyelim. Saat yedide sekreteri Kurtz ve Eşek diye seslendiği adam Finnegan'ın Rolls'uyla, Mount Kisco'ya gelirdi. Şoförlü, telefonla ve diktafonla donatılmış olan bu araba her sabah saat altıda Kurtz'ü ve O'Connor'ı New York ofisinin önünden alır, Bay Finnegan'ı almak üzere yola çıkardı. Bay Finnegan yolda günlük programını, kulesindeki yatağında düşündüğü ve Japon hamamında son şeklini verdiği planlarını dikte ettirirdi. Ofise varana kadar tam bir konsantrasyon içinde olurdu ve kendisi konuşana kadar kimse sessizliği bozamazdı. Eşek Danny öne, şoförün yanına oturur, tek kelime etmezdi. Bay Finnegan'ın neden ısrarla Eşek'i yanında istediğini kimse bilmezdi fakat o, öylece oturup önüne bakan bir hilkat garibesi gibi çarpık İrlandalı suratıyla her sabah orada olurdu. Fall River, Massachusetts'ten sınıf arkadaşları ve 59 yaşındaki Eşek'in suratında hâlâ lise yıllarından kalma sivilceler vardı. Onun asli görevi, ağzı sıkı şekilde Bay Finnegan'ın sosyal sekreterliğini -ya da daha açık olmak gerekirse, pezevenkliğini- yapmaktı. Başka bir görevi de Bay Finnegan'ın öğle yemeğinin, talepleri doğrultusunda ve tam zamanında sunulmasını sağlamaktı. Eşek, bu iki görevi kusursuz şekilde yerine getirirdi. Bay Finnegan'ın yaşadığı gibi, iki farklı yerde iş yürütme sorununu yaşayan diğer birçok sektör lideri, biri doğu yakasında biri batı yakasında olmak üzere iki sekreter çalıştırırdı. Fakat Finnegan, Kurtz'den ve Eşek'ten kusursuz hizmet alıyordu, bu yüzden de gittiği her yere onları da götürürdü.

Her sabah mesaideki ilk iş, yöneticilerle tek tek görüşüp, onları gerekli işlerin başına koymaktı. Bu iş genellikle, bir hizmetçi Eşek'in peşinden içeri, elinde Finnegan'ın öğle yemeğiyle girene dek, saat on iki buçuğa kadar sürerdi.

Sabah saatleri yaratıcı çalışmalara ayrılmışken, öğleden sonraları örgütsel meselelerle ilgilenilirdi. Finnegan nadiren müşterilerle birebir görüşürdü. Genellikle, muhasebe yetkililerinin işine karışmadığını söylerdi. Bu, müşteri için Finnegan'la birebir görüştüktan sonra başka kimseden daha iyi fiyat alamayacağı anlamına gelirdi ve bu doğrudu da. Aynı zamanda, işleri bu şekilde yürüterek, elinde her daim bir koz bulundurmuş olurdu. Çözülemeyen bir takım zorluklarla karşılaşıldığında müşteri, 'işler daha kötüye giderse Bay Finnegan duruma el atar,' diyerek teselli bulurdu. Acil durumlarda Bay Finnegan da öyle söylerdi, "Merak etmeyin, böyle sürerse kendim bizzat ilgilenirim."

Finnegan'ın kendisini efsaneleştiren bir başka uygulaması daha vardı. Postalara hemen hemen hiç cevap vermezdi. Sabahları ofise geldiğinde postalara hızlıca bir göz gezdirip her birini yanıtlaması için -en şahsi olanlar hariç- birini görevlendirirdi. Finnegan'a yazan biri, ya yöneticilerin birinden, ya Kurtz'den ya da onun çalışanlarının birinden alırdı cevabı. Kimin cevap yazacağı, yazışılan kişinin sınıfına göre değişirdi. Cevaplar, "Bay Finnegan size şunu bildirmemi istedi; vesaire, vesaire..." şeklinde olurdu. Büyük şirket müdürlerinin pek azı Bay Finnegan'dan bizzat bir cevap almış olmakla övünebilirdi. Bu nedenle eğer Bay Finnegan bir postayı bizzat cevaplıyorsa bunun bir anlamı olurdu. Önemsiz olsalar dahi kişisel mektupları, özellikle de Fall River Lisesi'ndeki sınıf arkadaşlarından ve kızlarından gelenleri, kendisi cevaplardı. Tanıdığı bir genç hanımdan gelen herhangi bir mektuba, ne olursa olsun, ne kendisi ne de bir çalışanı cevap verirdi.

Saat beşte, Finnegan'ın ilk eğlence saati başlardı. Gelgelelim durum görüldüğü gibi olmazdı. Beşle altı arası bu bir saat, aslında, eğlence adı altında üst düzey iş görüşmelerine ayrılmış zaman dilimiydi. Bu bir saatte, örneğin, işlerini bağlamak istediği bir şirketin yöneticisiyle remi oynar ya da bir şirketin reklam müdürünü birlikte sanat eseri ya da tablo satın almaya çağırırdı. Rosenberg'e ya da Parke-Bernet'e yaptığı böyle bir ziyaret esnasında misafirine ufak bir hediye ya da küçük bir tablo alıp hediye eder, bu arada karşılaşmış olan güçlülere ve kendince çözümün ne olduğuna dair bir iki söz söylerdi. O şartlar altında pek az kişi onun önerisine karşı gelebilirdi.

Saat altıda ise görüştüğü aynı kişiyle ya da yalnız başına geçireceği ikinci eğlence seansı başlardı. O saat, Eşek'in o gün için kendisine nasıl parçalar ayarladığını görme saatiydi. Finnegan'ın küçük çaplı bir haremi vardı ve Eşek, genellikle her zamankilerden birini getirtmiş olurdu. Bay Finnegan'ın flörte ayıracak vakti yoktu, şüphesiz. Birbirinden güzel üç güzel kız vardı hareminded. Biri, Malezyalıydı. Biri Tennessee'nin muhafazakâr kesiminden gelen inançlı bir mankendi. Üçüncüsü ise şen şakrak bir eski profesyoneldi. Bu kızları, kiralarını ödeyip harçlık vererek, elinin altında tutardı. Tek isteği ise kendisi için her daim hazır olmalarıydı. "Bir de yakın arkadaşları için," diye eklerdi, Eşek, zaman zaman.

Finnegan duygularını işe karıştırmazdı. Bu ilişkiler, temelde, kendisinin sağlık programının bir parçası olarak yürütülürdü; duygusallıkla ya da sevgiyle hiçbir ilgisi olmazdı. Zevk, evet; işin bu yönü de vardı. Av etinin tadı ayrı olurdu.

Saat yedi civarı (özenle hazırlanmış akşam yemeğini yerken), Finnegan karısına telefon açar, onunla sıcak bir sohbet ederdi. Evde her şeyin yolunda olup olmadığını öğrenirdi. Her şey yolunda olurdu, hep. O da bundan emin olmak isterdi. Kimi zaman

bu saatlerde üç kızından biri telefon ederdi. Üçü de evliydi fakat bazen, birkaç öğüt almak, bir şeyler danışmak ve sevgi dolu sözler duymak için günün bu saatinde babalarına telefon ederlerdi. Finnegan'ın deyimiyle üçünün de "hali vakti yerindeydi." Birinin kocası Williams and MacElroy'da çalışıyordu. İkincinin kocası, muvazzaf subaydı ve Finnegan'ın yakın arkadaşı, her yıl birlikte Alaska'ya boz ayı avlamaya gittikleri bir generalin yanındaydı. Üçüncüsünün kocası ise çalışıyor sayılmazdı. Bimini'den denize açılıp Finnegan'a ait bir yat limanına demirleyen bir 'sporcu'ydü. Bu sayede Finnegan, özenle seçtiği bu üç damadı gözünün önünde tutabiliyordu. Yoldan çıkacak olurlarsa dizginlerini sertçe çekebilirdi. Damatlarının eşlerini "aldatmasını" tasvip etmezdi. Üçü de şu ya da bu zaman dizginleri boyunlarında hissetmişlerdi.

Bu masalsı manzarayı bozan tek sorun Finnegan'ın oğluydu. Yerlerde sürünen ayyaşın tekiydi ve görünüşe bakılırsa babasının kamuoyu önündeki itibarını lekelemek için elinden gelen her şeyi yapıyordu. Bu kusursuzca tertip edilmiş cennet köşesindeki tek çatlak ses oydu. Bir noktada Finnegan, ömrü boyunca yetecek bir miktarda para bırakarak oğlunu evlatlıktan reddetti. Oğlan bu parayı, babasının kirli çamaşırlarını ortaya dökmek için yazdığı bir kitabı gizlice bastırmak için kullanmış, mahkemelik olma korkusundan ötürü tanınmış hiçbir yayınevinin basmaya cesaret edemediği bu kitabı, içindekileri seveceğini düşündüğü herkese bedavadan dağıtmıştı.

Yani, Sean da olmasa (oğluna bu ismi vermişti) Finnegan, hayatını kusursuzca kontrol altında tutuyor denebilirdi. Rakiplerinin aksine o, akşamları kendisini pili bitmiş değil, canlanmış hissedirdi. Kısrağın üstünde geçirdiği zamanın ve yatakta akşam yemeğini yediği yarım saatin ardından, doğal olarak uykuya dalar. Kadın refakatçisine ise kesinlikle uyuyakalmaması, Bay Finnegan

uyuyana kadar pozisyonunu bozmadan beklemesi ve o uykuya dalınca hızla ve sessizce odayı terk etmesi konusunda gerekli talimatlar verilmiş olurdu. Ne olursa olsun, Bay Finnegan uyandı-ğında orada olmamalıydı. Bay Finnegan Dr. Kruskal'la görüşmek üzere yenilenmiş olarak kalkardı. Dr. Kruskal, Bay Finnegan'ın iğnecisiydi ve haftada beş akşam kendisirti görmeye gelirdi. Bu ziyaretlerin üçünde Finnegan'ın B₁₆ iğnesini ya da o sıralar revaçta olan cinsellik hormonu ne ise onları yapardı. Diğer günler ise yalnızca patronunun iyi olup olmadığını kontrol etmeye gelirdi. Öyle zamanlarda ya onun prostatını yoklar, ya boğazına bakar, ya tartar ya da ısıtıcısının lambasını değiştirmek gibi Finnegan'a iyi bakıldığını hissettirecek küçük dokunuşlar yapardı.

Bunun ardından sıra tazyikli suyla aldığı duşa gelirdi. Sonrasında da temiz lacivert bir takım çekerdi, tekrar. Finnegan'ın, sabahın erken saatlerindeki gibi giyinmiş olduğunu görenler şaşır kalırdı. Nasıl saatler boyu bu kadar çok çalışıp hâlâ bu kadar dinç kalabiliyordu?

Finnegan, büyük müşterilerle olan görüşmelerini ve program sunumlarını akşama bırakırdı. Şekerlemesinin ve duşunun ardından tazelenmiş olarak, geçirdikleri bitmek bilmez bir günün yorgunluğuyla akılları bulanmış reklamcılarla görüşmeye geçerd. Bu toplantılarda herkesin problemler karşısındaki görüşlerini açıklamasını ister, kendisi de ütülü, saçları taralı ve kusursuz imajıyla oturup, o dillere destan sabırla (sabır tek başına güçlü bir silahtır) onları dinlerdi. Nihayetinde bir karar verirdi ve bu karar kati olurdu. O sırada saat on bir çeyreğe gelmiş olurdu ve orada bulunanlar öylesine aykırı, öylesine kötümser bir dille aktarılmış görüşler dinlemiş olurlardı ki biri çıksa da şu karmaşayı bir hale yola soksa diye sabırsızlanırlardı. Bay Finnegan işi çözme kavuşturduğunda herkes rahatlardı. Toplantı sona erdiğinde

hâlâ Greenwich ya da Montclair trenine yetişecek zamanları kalmış olurdu. Bay Finnegan bunu da hesaba katmış olurdu, çünkü. Son tren saatlerini ezbere bilirdi.

Sonrasında şoförü, onu Mount Kisco'daki evine götürürdü. Artık uykusu gelmiş olmasına rağmen iyi geceler öpücüğü vermek üzere karısının odasına girmeyi hiç ihmal etmezdi. En nihayetinde kendisi iyi bir Katolik ve iyi bir kocaydı. (Kendi deyişiyle, pazar günleri karısınınındı. Karısı da golf oynardı ama aynı dörtlüyle değil. Yine de birlikte aynı yardımlarda bulunurlar, ayinlere birlikte katılırlardı.) O geceler neler yaşadıklarını Bay ve Bayan Finnegan dışında kimse bilmezdi. Şafak söktüğünde Bay Finnegan daima soğuk kulesinde uyuyor olurdu.

Bu kusursuz rutinini sırf benimle hastaneye gelmek için mi bozdu, diye sordum kendi kendime.

"Hastanede bir yakınınız mı var?" diye sordum.

"Şşşş!" dedi Eşek Danny.

"Ha, sorun değil Danny," dedi Bay Finnegan. Bana döndü. "Belki de haklısın; konuşmayla ilgili olarak. Olay burada; sadelik, ulaşılması en zor şeydir. Neyse... Durdur arabayı. Gel biraz yürüyelim, Eddie. Hayır, buraya seni görmeye geldim." Araba durdu. Danny kapıyı açtı.

"Hadi, oğlum, bacakların açılsın, iyi gelir. Kilo mu alıyorsun sen?"

Yürüdük. Rolls, on, on beş metre arkadan bizi takip ediyordu. Konuşmayı Bay Finnegan yapıyordu.

"Her şeyden önce, senin yanında olduğumu bilmeni isterim, evlat; ki bu süre boyunca şirket de senin yanında demektir bu. Bir de şunu söylemek istiyorum ki başın cidden büyük belada. Durum öyle ciddi ki anlayışına sığınarak dün, eşini aradım."

Bir an için duraksayıp refleksle arkasına baktı. Florence'ın adı-

nı unutmuştu ve ona bunu bir şekilde hatırlatacak olan Kurtz'u aramıştı gözleri. Ne var ki Rolls, Kurtz'den yardım alamayacağı kadar uzaktaydı.

"Ne söylediniz Florence'a?" dedim ismin üstüne bastırarak.

İpucunu kaptı. "Doğu'ya gelmesinin çok iyi olacağını düşündüğümü söyledim."

"O da geldi mi?"

"Gelmiştir, herhalde. Bir an önce gelmesini rica etmiştim. Senin için bir mahzuru var mıydı?"

Normalde, bu noktada, "Neden olsun, tabii ki yok," derdim ya da buna benzer kibar ve sahte sözler sarf ederdim. O anda ise, "Neden kendi lanet işinizle ilgilenmiyorsunuz ki!" dedim.

Bay Finnegan böyle sözler duymaya hiç ama hiç alışık değildi. Bir dakikalığına sessizce yürüdük.

Sonunda, "Tekrar söylemek istiyorum," dedi Bay Finnegan, "ve bunu, şartların elverdiği ölçüde sakince yapıyorum. Başın hakikaten dertte. Biz, Williams and MacElroy, yüzde yüz arkandayız fakat nasıl desem... Ne yaptığının farkında mısın?"

"Gazetelere mi çıkmış?"

"O yavaş gazetecilerden biri nöbetçi mahkemedeymiş, evet. Seni tutuklayan polise sorular falan sormuş. Doğrusunu istersen, dün akşam zamanımın büyük bölümünü bu haberi gazetelerden uzak tutmaya çalışarak harcamak zorunda kaldım. Ne var ki bizim sektördeki profesyonellerin, maalesef, büyük kısmını oluşturan bu ikinci sınıf heriflerin ve karıların ağzı torba değil ki büzesin. Sidik konusunda yılın olayına imza attın."

Elimde olmadan güldüm.

"Neye gülüyorsun?" diye sordu.

"Bilmem," dedim, "komik geldi sadece."

"Zephyr'e hiç komik gelmemiş ama. Ayrıca, haberi duymamış büyük küçük tek bir şirket yok. Seni rakiplerimizden birinin

müşterisine verecek olursam çok geçmeden onlardan da duymayan kalmaz.”

“Anlıyorum,” dedim.

“Umarım, anlıyorsundur. Durumun ne kadar ciddi olduğunun farkındasındır, umarım.”

“Bitmişiz, galiba!”

“Yani, açık konuşmak gerekirse, başka bir şirkette çalışıyor olsaydın, evet... Ama Williams and MacElroy çalışmalarını her daim insani alanda yürütmüştür. Biz insan odaklıyızdır. Baban ölüm döşeğindeymiş diye duydum.”

“Kim dedi bunu?”

“Florence.”

“Hasta ama ölüm döşeğinde falan değil.”

“Tüm bu dengesiz davranışlarının bir sebebi de bu olabilir mi acaba?”

Karşılık vermedim.

“Dengesiz davrandığını düşünmüyor musun?”

“Acayip hoşuma gidiyor,” dedim.

Bana baktı, ben de ona baktım. “Arabaya binelim, hadi,” dedi. Döndü ve benim göremediğim ama şoförün tuhaf şekilde bir çırpıda fark ettiği bir hareket yaptı ve araba Bogart gibi salına salına yanımızda bitti.

Rolls’a bindiğinde, “Eğlenceli bir şeyler anlat,” dedi Bay Finnegan, Eşek’e.

Hastaneye vardığımızda Florence bizi bekliyordu. Yanımdan hızla geçip Bay Finnegan’ın kollarına atıldı. Otoriteye karşı her zaman büyük saygısı olmuştur kendisinin. Annem, onlara yakın, arkalarında duruyordu. Ona yöneldim. Bay Finnegan’ı tanımazdı, bu nedenle ondan etkilenecek kadar şey bilmiyordu. “Şimdi de benim için ortalığı velveleye veriyorlar,” dedi.

“Geç bile kaldık!” dedi yanımızda bitivermiş olan Gloria.

"Ben iyiyim," dedi annem.

"Ve de iyi olacaksın, tatlım," dedi Gloria.

Neden bahsettiklerini hâlâ anlayamamıştım. O sırada Florence yanıma geldiği için öğrenemedim de.

"Onu buraya getirtecek ne söyledin?" diye sordum o sırada Michael'la ve tuzu kuru bir doktora benzeyen adamın tekiyle konuşmakta olan Bay Finnegan'ı işaret ederek.

"Ben ona hiçbir şey demedim, canım. O beni aradı. Ayrıca kendisi burada, çünkü senin dostun." Sonra yanağımdan öptü. "Hem bu aralar dostlarına ihtiyacın var; gerçekten var, canavar." Yumuşak, tatlı bir sesi vardı.

Kendimi köşeye sıkışmış hissettim. "İyiyim ben," dedim.

"Öyle görünmüyorsun," dedi Florence. "Berbat görünüyorsun, hatta. Kravatını nerede bıraktın?"

"İyi görünmüyorsun, Evy," dedi annem.

"Bütün gece uyumamış gibisin," dedi Gloria.

"Tam üstüne bastın," dedim.

Tam o sırada Michael'la Bay Finnegan yanımıza geldiler. Diğer herif de yanlarındaydı.

"Eddie, bu benim özel doktorum Dr. Clifford Taylor," dedi Bay Finnegan. "Bu da hastanın büyük oğlu, Cliff, bizim Bay Edward Anderson."

Dr. Taylor elini uzattı.

"Dr. Taylor'a, uykusundan birazcık daha feragat edip, babana bizzat bakma inceliğini gösterebilir mi diye sordum," dedi Bay Finnegan.

"Efendim, hepimiz bir yere otursak iyi olacak," dedi Dr. Taylor.

Ziyaretçi salonuna doğru baktı. Orada ayrı ayrı oturmuş, tahminimce kötü haberi beklemekte olan dört kişi vardı. Dr. Taylor'ın hükmünü dinlemek için oturacak yer yoktu bize, belli ki. "Bir da-

kika bekleyin," dedi Doktor ve aceleyle yürüdü.

Koridordan geçip babamı görmeye, odasına gittim. Yatağında oturuyor, pek iyi görünmüyordu. Beni gördüğüne çok memnun olduğu yüzünden okunuyordu.

Hemşire içerideydi; sert olan. Beni gördü ve ters ters:

"Şimdi olmaz, lütfen," dedi.

"Kapa çeneni, Allah'ın salağı!" diye bağırdı babam. "Gel, oğlum."

Hemşire, "Benden günah gitti," dedi ve odadan çıktı.

"Amcık!" dedi babam; arkasından da birkaç Türkçe küfür saldı.

Dışarıda hemşire, "Benden değil," diye söyleniyordu. Sonrasını duymadık, zira kapıyı kapatmış, arkasına da bir sandalye dayamıştım. İhtiyara döndüm.

"Kim o kodaman doktor?" diye sordu babam.

"Patronum Bay Finnegan'ın doktoru. Bilirsin onu. O da burada."

"Kesin ölüyorum; baksana bir sürü kodaman geliyor."

"Nasıl hissediyorsun kendini?" diye sordum.

"Buradan çıkmam lazım, Evangeley," dedi, "çok vakit kalmadı."

O an onu oradan çıkarmam gerektiğini hissettim; tıbbi olarak hiç mantıklı olmasa da; sırf ruh sağlığı için, yalnız bunun için.

"Hemşire neden bu kadar telaşlı?" diye sordum.

"Bir şey yaptım," dedi.

Dışarıdan birisi hafifçe kapıyı tıklattı. Daha, "Evans?" diye seslenmeden Florence olduğunu anlamıştım.

"Ne yaptın?" diye sordum babama.

"Yatağa sıçtım," dedi.

"Canım," dedi Florence kapının ardından. Sesi hâlâ yumuşaktı.

"Florence bu," dedi babam. Adını hatırlamıştı bu kez. "Kaliforniya'da olduğunu sanıyordum."

"Öyleydi," dedim, "Bay Finnegan, patronum, çağırtmış."

"Öldüğümü düşünüyorlar, ha?"

"Ev," dedi Florence, "hadi ama; tadı kaçmaya başladı. Hiç hoş değil." Sakinliği çatırdamaya başlamıştı.

"Evangeley," diye fısıldadı babam.

"Efendim, baba?"

"Çıkar beni buradan. Taksi param var, bak." Küçük siyah cüzdanını almak için yatağın altına uzandı.

"Biliyorum, baba."

"Bir taksi çağır. Herkes gidene kadar bekle, taksi çağır, çıkar beni."

"Hadi, Evans," dedi Florence kapıdan, "Dr. Taylor bizi bekliyor. Bu hiç nazik değil."

"Nazik olmak lazım, baba," dedim ihtiyara.

Sitemkâr bir bakışla baktı. "Evangeley," dedi, "beni bırakma."

"Döneceğim, baba, söz; doktor ne diyormuş bir bakayım, hemen döneceğim."

"Bilerek yaptım. Dr. Levine'e sor."

"Neyi bilerek yaptın?"

"Bilerek sıçtım yatağa."

"Neden?"

"Beni dışarı atsinlar diye. Geçen gece şu ölüleri taşıdıklarını duydum yine. Burada ne işler döndüğünü bilmiyorum sanıyorlar. Şu kodaman herif de doktor falan değil. Cenazeci, o. Git Dr. Levine'e sor!"

"Döneceğim, baba." Kapıya yöneldim.

Dr. Levine de kimmiş, diye merak ettim.

Florence acayip öfkeliydi ama sabırla gülümsedi ve tatlı tatlı, "Dr. Taylor hepimiz için özel bir konsültasyon odası ayarlamış. Hadi gel, lütfen."

Birden orada bitivermiş, sessizce oturup gülümseyen dört

oğlan da dahil herkes özel konsültasyon odasında bekliyordu. Gloria, hararetle bir şeyler anlatıyordu.

"Onu da biraz düşünseniz diyorum," diyordu kendini haklı görmenin verdiği hararetle annemi işaret ederek. "Şu an düşünülmesi gereken kişi, o. Haksız mıyım, Florence?"

"Haklısın, hayatım," dedi Florence benimle konuştuğu zamanki gibi sakin ve kontrollü bir tavırla, "bunu konuşacağız şimdi." Florence da ben de oturduk.

"Çok kısa keseceğim," dedi Dr. Taylor, kimse ondan kısa kesmesini istemediği halde, "babanız, dünyaya gelen her insanın yakalandığı bir rahatsızlıktan mustarip; yaşlılık."

"Tam olarak nesi var?" diye sordum.

"Arteriosklerozu çok ilerlemiş," dedi Dr. Taylor.

"Tırlatmış," diye mırıldandı oğlanlardan biri.

"Kapar mısın çeneni?" dedi Gloria.

Dr. Taylor yalnızca biraz soluklanmak için duraksamış gibi konuşmasına devam etti fakat o sırada saatine küçük bir bakış atarken yakaladım onu, bütün doktorların kimseye sezdirmeden yapmayı öğrendikleri gibi.

Bay Finnegan da fark etmiş olacak ki serinkanlı bir şekilde, "Bu odadaki herkes Dr. Taylor'ın sözünü kesmeden dinlemeli, bence. Buraya gelerek hepimize büyük bir iyilikte bulundu," dedi.

"Zaman ayırabildim," dedi Dr. Taylor tevazu ile.

"Çok nazıksınız, gerçekten," dedi Florence.

"Aile üyelerinin onun durumunu istişare edeceğini biliyorum fakat beni mazur görün; hanımefendiye katılmak durumundayım," dedi Gloria'yı göstererek. "Şu an, asıl düşünülmesi gereken, eşi. Babanızın geçen gece yaptığı şey, mesela, çok geçmeden tekrarlanacak. Hızla, temel bedensel fonksiyonlarını kontrol edemez hale gelecek."

"Bilerek yaptı onu," dedim.

Herkes gülmeye başladı.

"yle!" diye direttim umutsuzca. "Aynen yle!" Ne diye bu kadar tutturduğumu ben de bilmiyordum.

"Hadi ama, Evans," dedi Florence ve aŗkasından bu mnasebetsizliğin üstünü örtmek istercesine ufak tatlı bir gülümseme kondurdu.

"Bilerek yaptı, işte!" diye tekrarladım bir kez daha.

Bay Finnegan ters bir bakış attı. Gelecekte 'şirketimize' ne denli yararlı olacağıma ilişkin bir değerlendirme yapmakta olduğu belliydi.

Dr. Taylor ayağa kalktı; sıkılmıştı anlaşılan. Florence, "Dr. Taylor, burada hepinizin bildiklerinizi anlatmanızı istiyor. Lütfen," dedi.

"İnsanlar," diye devam etti Dr. Taylor ceketini iliklerken, "do-laşım sorunları ileri boyutlara ulaşmadan bu durumun ve ne denli hızlı ilerlediğinin farkına varamazlar. Fonksiyonlar bir bir durur. Sizinle aŗık konuşabilir miyim?"

"Ah, lütfen," dedi Florence ile Gloria bir ağızdan. Ne diyecek diye doktorun ağzına bakmak iŗin ne eğildiler.

Doktor gülümsedi.  ktiği uyduruktan gitme numarası herkesi hışaya sokmuştu. Dğmelerinden birini çözdü. "Hepinizin şunu tam olarak anlamasını isterim ki..." durdu. "Beyefendi bizden biri mi?"

Hep birden dönüp kalın siyah arabacı paltosu ve çizgili pantolonuyla paralanmış Tammany şapkası elinde tam bir pejmrdelik abidesi olarak kapıda dikilmekte olan ihtiyaç Joe Arness'e baktık. Paltosunun n sigara klleriyle ve 57. Sokaktaki esnaf lokantasında yediği yemeğin salŗa lekeleriyle doluydu. Yemeklerini, başkasına kilitleyemediği zamanlar dışında, genellikle orada yerdı.

"Bu, hastanın ağabeyi Joe Arness," dedi Gloria. Joe'ya karşı ayrı bir tiksinti duyardı.

"Nasılsınız, bayım?" dedi Dr. Taylor bir kez daha ceketinin düğmelerini iliklerken. "Ben de tam gidiyordum."

Joe Arness abartılı bir reverans yaptı. "Günaydın, herkes! Öldü mü?" dedi ve gülmeye başladı. Dişlerinde sarının her tonunu görmek mümkündü. Dişçiye gitmeyi bırakalı yıllar olmuştu. Karşılığında aldığı ödül ise altın rengi bir gülümsemeydi. "Biliyorum, sizin gibi psikologlar ve dâhiler burada olduğu sürece bir şeyciği kalmaz." Tekrar reverans yaptı.

"Kapa çeneni," dedi Gloria. Ardından doktora dönüp, "Dr. Taylor, lütfen," diye devam etti.

"Ekleyeceğim tek şey," dedi Dr. Taylor, "dün geceki küçük hadiseyle ilgiliydi." Güldü. "Buna ikinci çocukluk diyorlar. Bu yaşlı bey de diğer birçoğu gibi, ne yaptığının farkında olduğunu, bilecek yaptığını ve benzeri şeyler söylemekte ısrar edecektir. Aslında bu davranış, konuyu unutturmak için girişilmiş beyhude ancak bir o kadar da cesurca bir çabadır. Hâlâ yetilerinin kendi kontrollerinde olduğunu kendilerine kanıtlamak isterler. Dostlarım, eğer bu beyefendi kadar yaşama şansımız olursa hepimizin başına gelecek olan şey budur. Ölümün istinası yoktur."

Anneme baktım.

Dr. Taylor devam ediyordu. "Halüsinasyon görmeye devam edecek. Zamanda bir ileri bir geri gidecek. Nerede olduğunu bilemeyecek duruma gelecek. Bu nedenle de yaptıklarından sorumlu tutulamaz. Örneğin hemşirelerin anlattıklarına göre, Bayan..." başıyla annemi gösterdi, "size daha kişisel bir yönden saldırıyormuş. Üzülmeyin, hanımefendi. Eşiniz artık kendinde değil; o artık başka biri. Sizi ahlaksızlıkla ve ihanetle suçladı mı, örneğin?" Annem cevap vermedi.

"Nedir yani, devlet sırrı mı?" dedi Gloria, "Evet, evet doktor!"

"Bu gibi şeylerin canınızı sıkmasına müsaade etmeyin. Fakat

artık bencil davranmanızı tavsiye ederim. Kendinizi düşünün. Karşı geleceğinizi düşünmeden söylüyorum; artık ona kendiniz bakamazsınız. Huzurevine yerleştirilmeli. Sizin artık uygulayamayacağınız yöntemlerle bakılır kendisine. Onu en kısa zamanda bir huzurevine yerleştirin, derim. Onu, saat saat yaşadığı çözümlenin korkunç etkisi olmaksızın sık sık ziyaret edebilirsiniz. Fazla mı sert, can sıkıcı konuştum?"

"Hiç de değil," dedi Gloria, "siz gerçekleri söylediniz."

"Umarım sözlerimi gönlümden geçtiği şekilde ifade edebilmişimdir," başıyla annemi işaret ederek, "kendinizi kollayın hanımefendi," dedi.

Anneme baktım. Kırk yedi yıldır evliydi babamla. Dr. Taylor, olmayacak bir şey istemişti kendisinden. Gidip yanına oturdum.

Dr. Taylor kendinden emin, gururla kapıya yürüdü. Finnegan onu orada karşılayıp, sahneden çıkışıyla ünlü, büyük bir aktörü kutlar gibi elini sıktı. Bunu taçlandıracak şekilde Dr. Taylor hepimize el salladı ve mümkün olan en neşeli tavırla çıktı.

Annemin yanında oturduğum yere ihtiyar Joe Arness geldi, kulağıma eğilip, "Bu yeni bir şey mi sanki? Sam hep böyleydi," diye fısıldadı. Paris lokallerinin gediklisi bir centilmen edasıyla koluma girdi ve birlikte 612 no.lu odaya yürüdük.

"Karar ne?" diye sordu babam. Sonra ağabeyini gördü ve "Ne istiyorsun, ulan? Para isteyeceksen, defol git," diye bağırды.

"Gidiyorum," dedi Joe, "nallarını dikmeden son bir kez bakayım dedim!"

"Senden önce dikmeyeceğim nallar!"

Hızlı hızlı Rumca konuşmaya başladılar. Parça parça anlayabiliyordum ancak. Yalnız, bir yerde "tumanına sıçayım," diye bir söz yakaladım. "tuman," iç donu gibi bir şey oluyordu halk ağzında. Emirgan bir tavırla dışarı çıkmamızı buyurup teklifsizce babamı yatak banyosuna hazırlamaya girişen sert hemşire içeri

daldığında, ikisi de bir yandan gülüşüp bir yandan da ağıza alınmayacak sözlerle birbirlerini yerden yere vuruyorlardı.

Dışarıda, Finnegan beni arıyordu. Odadan çıkar çıkmaz koluma girip, "arabaya kadar eşlik etsene," dedi ve beni çekeştirerek yürümeye başladı. Kadınların yanından geçtiğimiz sırada Florence, "Teşekkürler, Bay Finnegan; çok teşekkürler," dedi.

Peşimizde Eşek'le, Bay Finnegan beni çekeştirirken dışarı çıktık.

"Dr. Taylor'ı getirdiğiniz için teşekkür ederim," dedim, "çok naziksiniz."

"Lafı olmaz," dedi. "Yardıma ihtiyacın var, ben de bu yardımı sağlayabilirsem ne..." Rolls'u gördü ve beni mümkün olduğunca hızla oraya doğru sürüklemeye başladı. "Ayrıca, endişelendiğim kişi baban değil. Onun için yapabileceğimiz pek bir şey yok. Ben asıl senin için endişeleniyorum."

"Ben de sizinle bunu konuşmak istiyordum," dedim, "sanırım artık yolun sonuna geldim."

"Saçmalama! Senin daha otuz yılın var; otuz üretken yılın!"

"O yolu kastetmiyorum. Şirketinize artık bir faydam dokunmayacağını düşünüyorum. Bir de..."

"Yalnızca bir geçiş dönemindesin," dedi, "ben de yaşadım ayısını, benimkisi birkaç gün sürmüş olsa da kendi başıma atlattım bunu. Bazıları erkek menopozu der buna; sıcak baskmaları ve bunun gibi belirtiler işte... Kadınlardaki gibi bizde de olur bunlar -tuhaf davranışlar, her şeye şüpheyile yaklaşmalar, kuşu kaldıramamalar, yumuşak tavırlar, kendinden şüphe duymalar falan-hepsini biliyorum. Hem sen düzgün de yaşamıyorsun ki. Kendin için bir sağlık programın yok, kendi vücuduna saygılı davranmıyorsun. Deli gibi, cayır cayır ısıttığın evine de geldim senin; nasıl uyuyorsun ki orada? Bu zamana kadar hangi egzersizleri yaptın mesela? Kuşu kaldıramamana şaşmamalı."

"Şunu söyleyeyim ki," diye karşılık verdim, "kuşu gayet de kaldırıyorum. Sorunum orada değil.

"İlk orada baş gösterir," dedi, "bilirim."

"Öyle bir derdim yok," diye direttim.

"Ee, sabırlı ol," dedi uğursuz uğursuz, "o gün de gelir. Ben ne ring şampiyonları gördüm..."

"Bedenim değil," dedim, "artık ne kendime ne de bu dünyaya tahammülüm kalmadı."

"Ha, şu mesele," dedi.

"Her şey düzmece geliyor."

"Mesela?"

"Bizim meslek, mesela."

"E, bizim iş tabii ki düzmece; ne var bunda?"

"Artık katlanamıyorum, işte."

"Hayatının her günü, katlanıyorsun buna. Etrafın bununla sarılı."

"Herkes yalancı geliyor; siz de kendim de, herkes."

"Tabii ki öyleyiz. Bir insan evladı çıkıp da doğruları söyleyecek olsa şu dünya ne kadar ayakta kalır sanıyorsun? Birbirimize doğruyu söylemeyeceğimize dair yaptığımız sözsüz bir anlaşma sayesinde yaşıyoruz. Bizim sektörden biri çıkıp da doğruları söylese ürünleri kim satın alır, Tanrı aşkına? Bu yalnızca küçük bir örnek. Dünyamızı bir arada tutan şey bu iyi niyetli yalanlarımızdır. Sen, benim hakkımdaki gerçek düşüncelerini söylemezsin, ben de senin hakkındaki düşüncelerimi söylemem.

"Fakat bunu uzun yıllar yapınca bir noktadan sonra kendine ait bir fikrin kalmaz oluyor."

"Hayatı yaşanabilir kılan şey de budur işte, öyle değil mi? Karının seninle ilgili sözlerinin, gerçek düşünceleri olduğunu mu sanıyorsun?"

"Değildir, herhalde."

"Tam da dediğin gibi! Değildir."

"Bir dakikalığına size karşı ciddi olmak istiyorum," dedim.

"Olma. Tehlikeli sularda yüzüyorsun. İnsanın, kendisini bu düşünceye kaptırdığında bedelini hayatıyla ödediğini gördüm."

Konuşulanları duymak için yanımıza seğırtmiş olan Eşek kahkahalara boğıldu.

"Rica ediyorum, ciddi olabilir miyim; yalnızca bir...?"

"Olma. İşte bu yüzden Eşek'i yanımda gezdiriyorum. Dengeyi sağlıyor."

"O ne demek?" dedim.

"Ona hiç yakından baktın mı?"

Öyle söyleyince baktım. Eşek'in iki yüzü vardı. Bir yanı kinle yanıyor, diğer yanı bir eşegin, bir mezarın, kendisini alay konusu yapan bir topluma tahammül etmeyi öğrenmiş -aşağılanan, aslında, kendisinden daha üstün olmayan kişilerce aşağılanan- birinin şakacılığı ile parıldıyordu.

"Sence," dedi Finnegan, "Danny benim hakkımdaki düşüncelerini söyler mi? Ne diyorsun Danny; ne düşünüyorsun benim için?"

"Söylesem kovarsınız," dedi Eşek.

"Doğru," dedi Finnegan, "biliyor musun," diye devam etti, "şu alaycı yüzüne baksan inanmazsın ama Danny gençliğinde tam bir idealistti; gerçek bir idealist. Fall River, Massachusetts'te Ulusal Tekstil İşçileri Sendikası'nın bölge yöneticisiydi, inançlı biriydi! Gelgelelim, günümüzde inanacak ne kaldı ki? Soruyorum sana. Sen neye inanıyorsun? Yalnızlığa ve hazzı. Bunlar gerçek şeyler. Evet! Ama dahası var mı? Bizim işten bahsediyordun! Gerçeğı söyleyecek olsak reklamcılık nerede kalırdı ki? Ogilvy, mesela, şu, doğruyu söyleme meselesini fazla abartıyor. Sence gerçekten de benim Rolls-Royce'daki en yüksek ses elektrikli saatin sesi mi; ha?"

"Sizin Rolls'taki en yüksek ses," dedi Eşek Danny, "o kaltak Kurtz'e dikte yaptırdığınız sesiniz." Kahkahalarla gülmeye başladı. Finnegan gülmüyordu. "Ayağını denk al," dedi Danny'e, "günün birinde fazla ileri gideceksin." Eşek sesini kesti.

Finnegan beni kenara çekti. "Yalnızca biraz zaman ver," dedi, "seni bu şekilde çalıştıramam; herhangi bir müşteriye de veremem, biliyorsun bunu. Çevredekilere uzun bir tatile çıktığını söyleyeceğim; sen de gerçekten uzun bir tatile çıkabilirsin bu şekilde. Maaşının tamamını ödeyemem ama yarısını vereceğim."

"İstemez," dedim.

Finnegan, Eşek'e döndü. "Ne dediğini duydun mu? İstemiyormuş bizim oğlan."

"Onu, pencereleri parmaklıklılı bir yere tıksanız iyi olur."

İkisi de güldüler.

Arabanın yanına varmıştık.

Eşek, arka kapıyı açtı.

Finnegan son kez beni hafiften kenara çekti. "Anladım," dedi. "hâlâ, Gwen Hunt'la görüşüyorsun."

"Hayır, görüşmüyorum."

"Yalan söylemene üzüldüm. Dün gece onunlaydın."

"Nereden biliyorsunuz?"

"Önemsediğim insanlarla ilgili beni bilgilendirmeleri için bir ordu insana para ödüyorum ve sana şunu söyleyeyim, evlat; dikkatli ol. Ondan kurtulmak zorunda kalmıştım. Bence senin sorunun o hatun işte. Seni avcunun içine almış. Senin için neyin önemli, neyin önemsiz olduğunu karıştırıyorsun bu yüzden. Yıkıcı biri o. Ne bu insanlığın başarılarına ne de Tanrı'nın yasalarına saygısı var."

"Benim de yok."

İlk kez, Bay Finnegan'ın o meşhur sabrının tükenmek üzere olduğuna şahit oldum.

"Doktorun senin için yazdığı son raporu isteyecektim Florence'dan," diye terslendi. "Göstereceğini söylemişti."

"Neyi bilmek istiyordunuz?"

"Geçirdiğin kazayla ilgili vardığı sonucu... Bir dostun olarak bilmek isterim. Acaba şey var mı diye...?"

"Beyin hasarı?"

"Evet. Sormamın bir sakıncası mı var?"

"Hayır," dedim, "doktor iyi olduğumu söylemişti."

"Ama değilsin. Bunca zamandır birlikte çalıştığım ve yakından tanıdığım çocuk değilsin sen. Sabah seni hastaneye götürmeyi teklif ettiğimizde bir tuhaf davrandın, mesela. Yani, Eddie, endişelerim var!"

Rolls'a bindi. Eşek kapıyı tutuyordu.

"Ve bir saat kadar önce, sözünü ettiğim genç bayanın sahip olduğu davranış şeklinin birebir aynısını sergiledin. Neden bahsettiğimi anladın mı?"

"Hayır."

"Yapacağım konuşmayla ilgili... Tam kalbine hedef alınmış küçücük tek bir cümleyle konuşmamı mahvettin; beni en zayıf noktamdan vurdun. Söylediğin şeyi de düşündüm üstelik; yanı-lıyorsun. Basbayağı güzel bir konuşma!" Eşek kapıyı çarparak kapattı. Gazladılar.

Etraftaki konuşmanın babamla ilgili değil de -onun işi bitmiş diyorlardı- benimle ilgili olduğunu o zaman fark etmeye başladım. O esnada asıl sorun ihtiyar Sam Arness için ne yapılacağı değil, oğlu Eddie Evangeley için ne yapılacağıydı.

İnsanlar benimle konuştuklarında seslerinde farklı bir şey sezdim. En sıradan olanlar dâhil çoğu konuşmanın altında, yaşamın kuralı gereği hayattaki her şeyin tehlike içerdiği düşüncesinden kaynaklanan bir isteri yatar. Fakat benim çevremdeki konuşmalarda zorlama bir dinginlik ve hesaplı bir sevimlilik vardı. Yetişkinlerin çocuklara böyle davrandığını görmüşümdür ve çocukların üçkâğıda getirildiklerinin farkında olduklarını, buna içerlediklerini ve yalnız kaldıklarında onlara büyüklük taslayan yetişkinlere karşı büyük bir intikam planladıklarını düşünmüşümdür hep.

Ben de öyleydim, işte. Dört taraftan, bir görev gibi üstlenildiğimi hissediyordum. Yabancılar bana kınayan gözlerle bakıyor-

lardı. Bu nedenle ben de gardımı alıp şüpheci ve kavgacı bir tavır takınmaya başladım.

Michael, Bay Finnegan'ın beni kaldırımında bıraktığı yere geldi ve karargâhtan bir mesaj getirdi: "Kızlar seni görmek istiyor."

"Ne diye?"

"Bir aile yemeği düzenleyip annem hakkında konuşmak istiyorlar." O bilinen el hareketini yaptım.

"Yapma böyle, Eddie."

"Niye yapmayayım?"

"Neyin var senin?"

"Ne demek, neyin var senin?"

"Kendinde değilsin."

"Of, bu benim, benim işte, o kadar. Hadi bir şeyler içelim."

Michael içmezdi ama benimle bara geldi. Çok içmeyeyim diye bana göz kulak olmak için, herhalde. Böyle düşünmek, paranoya belirtisi mi? Hızlısından bir iki Gibson attım ve daha beter oldum.

Florence ile Gloria altıncı katın asansör kapısında bekliyordu. Asansörün kapısı kayarak açıldığında gülümsemelerle kesilen (ya da ben öyle olduğunu sanıyordum) ciddi bir konuşma yapmaktaydılar.

"Gloria diyor ki," dedi Florence, "ailecek bir yemek yesek."

Gloria gülümsedi. Resmen, idare ediliyordum. "Şurada hari-ka bir İtalyan restoranı var," dedi.

"Evans İtalyan mutfağına bayılır," dedi Florence. "Belki lazanya da vardır, Ev."

"Neden sadece terasa çıkıp konuşmuyoruz?"

"Annen iyi bir öğle yemeği yese iyi olur," diye açıkladı Gloria. Biraz ötede dikilmekte olan annem şaşkındı ama besinsiz kalmış görünmüyordu.

İnatçı bir uyuşuklukla öylece durdum. Çocuklar bazen ye-

tişkinlerin salvolarına yalnızca şaşkınlıkla beklemek dışında bir karşılık veremezler.

"Ev, Gloria senin dostun; ben, karınım ayrıca ben de dostu-
num. Bize iyi davran."

"Biraz temizlensen iyi olur," dedi Gloria.

"Neyim var ki?"

"Yani, dün neredeydin bilmem ama," dedi Gloria soruma bir cevap olarak, "otelde değildin."

"Aman, Gloria!" dedi Florence.

Anneme doğru yürüdüm ve konuşmaların geri kalanını duymadım. Yine de hâlâ bana baktıklarının ve benden bahsettiklerinin farkındaydım.

"Hep birlikte çikalım, dışarıda bir şeyler yiyelim istiyorlar," dedim anneme sanki bu olmayacak bir şeymiş gibi.

"Gloria kötü bir kadın değil," dedi annem. Michael'a iyi bir eş oldu, ona çocuklar verdi; kötü davranma ona."

Annemin herhangi bir isteğini yadsımam imkânsızdır. "Peki," dedim. Diğerlerine döndüm, "Gidip temizleneyim." Bir ankesörlü telefon bulana kadar koridorda yürüdüm.

Gwen aramamı bekliyormuş gibi hemen açtı telefonu.

Babamdan bahsettim. "Onu başlarından def etmek için komplo hazırlıyorlarmış gibi bir his var içimde. Onu buradan çıkarmam için yalvarıp duruyor."

"Nereye gitmek istiyormuş?"

"Evine."

"Evine götür öyleyse."

"O virane yeri görsen bunun imkânsız olduğunu anlardın. Hem, gözetim altında olması lazım."

"Neden onu yanına alıp Kaliforniya'ya götürmüyorsun?"

Telefon elimde, karşıda kimse yokmuş gibi öylece kalakaldım.

"Eddie?" dedi Gwen.

"Buradayım."

"Temizlenip onlarla yemeğe git. Belki karının bir fikri vardır."

"Tamam."

"Bir de onu oradan çıkarmak istiyorsan ama götüreceğin yer bulamazsan buraya getir; ne yapacağına karar verene kadar."

"Olur, yani, sağ ol."

"Beni haberdar et."

Tuvallette, Ebbets stadyumunun açık tribününde, direklerin arkasında oturan ufak tefek holiganlara benzeyen ukala bir tip vardı. Aynadaki suretime, o enkaza, bakıyordum. O da hemen yanımdaki lavabodaydı. Bir iki kere bana bakıp komik bir şey varmış gibi sırtırken yakaladım onu. Bir an ona bir yumruk sallayacak oldum. Sonrasında kendimi tuttum ama ellerim titriyordu. O da bunu fark etmişti.

"Dün gece bir hatunlaydınız herhalde," dedi.

Gömleğimi yırtarak çıkardım. Düğmelerin ikisi fırlayıp düştü. Herif gülmeye başladı. Yüzüme soğuk su çarptım. Bir hasta-ne tuvaletinde kavga çıkarmadan da başım yeterince beladaydı zaten.

"Siz 612'dekinın oğlusunuz, değil mi?" diye sordu. "Ben Dr. Levine. Babanızla ilgileniyordum."

Hadi canım, dedim kendi kendime, paranoyaklaşıyorum! Babamın zırt pırt Dr. Levine'dan bahsettiğini hatırladım. Ellerimi gömleğimle kurulayıp elimi uzattım. O da ellerini gömleğimle kuruladı ve el sıkıştık.

"Gerçekten, durumu nasıl?" diye sordum.

"İşi bitik. Bunun dışında iyi."

"O da ne demek şimdi?"

"Şu demek: Bazı doktorlar size maval okuyup bir sürü ilaç ya-

zarlar ve yüklü faturalarla sizi çarpmaya çalışırlar fakat bu işin geri dönüşü yok.”

“Ne yapmalıyım öyleyse?”

“Onu olabildiğince mutlu etmeye çalışın; ama Amerikan donanması gibi günü kurtaracak kahramanlar beklemeyin, gelmeyecekler. Gömleğimi ödünç vermemi ister misiniz?”

Gömleği üstüme dar gelmişti ama yine de benimkinden iyi görünüyordu. Verdiği jilet de keskindi. Ben kendime çeki düzen verirken babamdan bahsetmeye başladı.

“Annenize olmadık şeyler söylüyor ama bunları ağzıma almak istemem çünkü o iyi, kibar bir kadın. Babanız da iyi bir adam. Ne var ki hayat bazen böyle son buluyor işte. Gördüğünüz üzere hepimizin sahip olduğu ama bastırıldığı tüm o kin, tüm kuşkular zavallı adamda gün yüzüne çıkıyor. Bu da şu anlama geliyor ki kendisi başından beri böyle biriydi. Şimdiyse sahte davranacak vakti yok. Aslında şimdi, hayatı boyunca olmadığı kadar dürüst davranıyor.”

Kendime çeki düzen verme işini bitirmiştım. “Ancak bu kadar oluyor... Bugün pek iyi görünmüyorum, sadece.”

“Bazen böyle son bulur işte,” dedi Dr. Levine.

“Size bir şey soracağım, laf olsun diye. Ben de mi öyle oluyorum?”

“Siz mi?” Şaşırmış gibiydi. O da bana bir tuhaf bakıyordu.

“İnsanların benimle ilgili, beni idare etmeye çalışıyorlarmış gibi fısıldaştıklarını fark etmeye başladım. Herkese fena halde kuşkuyla yaklaşır oldum. Mesela, sizi ilk gördüğümde, bana güldüğünüzü düşündüm ve suratınıza şöyle sağlam bir tane patlatmak istedim. Ne diyorsunuz?”

“Ben kimim ki sizin için bir şey söyleyeyim?” dedi Levine. “Ayrıca, haklı olma ihtimaliniz de var. Herkesin paranoyaları vardır, bilirsiniz, fakat insanların başkalarının arkasından do-

lap çevirdiği de olur. İnsan denen hayvan çizginin dışına çıkan hemcinslerine pek hoşgörüyü yaklaşmaz. Bütün hapishaneler ve tımarhaneler balatayı sıyırmışlarla doludur, gelgelelim bazıları, nasıl desem, haklıdır da.”

“Öyle.”

“Bence hayatın eğlenceli yanlarından biri budur işte; çizginin bu kadar ince olması.”

“Neyle ne arasındaki çizginin?”

“Gerçekle hayal, akıllılık ile delilik arasındaki... Çok dar bir alandır orası.”

Vesuvio’ya vardığımızda saat üçtü. Gloria yerine otururken, “Biliyorum, benim sert birisi olduğumu düşünüyorsunuz ama gerçeklerle yüzleşmenin vakti geldi artık ve benden başka hiç kimse bunu yapacak gibi görünmüyor. Ben de hikâyenin kötü karakteri olmak zorunda kaldım. Siz beni nasıl bu rolde görmek istemiyorsanız ben de en az o kadar istemiyorum,” dedi.

“Annemi herkes kadar ben de düşünüyorum,” dedim menüyü alırken.

Garson, “Ondan kalmadı,” dedi ve menüyü elimden kapıp listeyi çizmeye başladı.

Florence, ortamı yatıştırmaya çalışarak masanın öbür ucundan kalkıp yanıma geldi. “Dün gece sana ulaşamayınca Gloria’yı aradım, geldi. Güzel bir akşam yemeği yiyip tiyatroya gittik.”

Gloria bana daha dolaylı yoldan yaklaşması gerektiği yönündeki ipucunu aldı. “Arthur Miller’ın bir oyununa gittik,” dedi ve Florence’a baktı.

“‘Vichy’deki Olay.’ Muhteşem bir oyun,” dedi Florence.

“Annemi buradaki herkes kadar ben de düşünüyorum,” dedim.

Gloria çınlayan sesiyle, “Suçluluk uygun sende kalsın, ben sorumluluk almanı istiyorum!” dedi.

"Arthur Miller'ın oyunundan bir replik bu," dedi Florence.

Arthur Miller'dan kıllanmaya başlamıştım.

"Suçluluk duyduğum yok," dedim.

"Duysan iyi olur, o zaman," dedi Gloria.

"Gloria," dedi Florence, "yemek sipariş edeceğiz şimdi."

Florence, Gloria'nın şu dünyada çekindiği tek kişidir.

Garson, neredeyse tümünü karaladığı menüleri geri verdi.

"Ögle yemeği için geç, akşam yemeği için erken bir saat."

"Midye sosunuz var mı?" diye sordu Florence.

"Yüz kutu!" dedi garson.

"Ah," diyerek güldü Florence, "ne kadar coşkulu söylediniz."

Anneme döndü. "Anne, beyaz midye soslu spagetti yer misin?"

"Kırmızı var," dedi garson

"Ne olursa," dedi annem.

Kırmızıydı beyazdı diye konuşmaya devam etti Florence ile garson. Ben duyamadım çünkü Gloria kulağıma bir şeyler fısıldıyordu.

"Lütfen, Eddie," dedi. "Birinin ona göz kulak olması lazım artık."

"Hepimiz göz kulak oluyoruz."

"Hepiniz değil. Baban onu hizmetçi gibi kullanırken neredeydin? Ha? Bir martini alayım... Seninle konuşurken o kadar geriliyorum ki... Bana olan kinini görebiliyorum ve bu... Martini, lütfen, umarım en azından bu vardır elinizde?" Ardından tekrar kulağıma eğildi, "Neden onu öldürmesine göz yumuyorsun? İki yıldır baban ona lanetler yağdırırken, sayıp söverken, vururken neredeydin? Havuz başında mı?"

Annem araya girdi. "Gloria, kes şunu."

"Peki," dedi Gloria.

"Biraz sessiz olsan, tatlım," dedi Michael.

“Olmayacağım,” diye karşılık verdi Gloria tekrar sazi eline alırken.

Michael, “şşt,” diyerek uyardı.

“Öyle şşt diyerek susturabileceğiniz Yunan kızlarından değilim ben!” Sonra beni işaret etti. “Konuşamıyorum onunla. Baş edemem ben bu kadar kinle. Siz nasıl katlanıyorsunuz buna?”

Florence öne doğru eğilerek yanağımdan öptü.

Spagettiler gelene kadar sağdan soldan konuşarak ve susarak oturduk. Yemeğin orta yerinde Florence, “Annen öğleden sonra bir ara eski eve gitmek istiyor,” dedi bana.

Daha ne düşündüğümü bile bilemeden anneme dönüp, “Söyledin mi böyle bir şey?” diye sordum.

Annem başıyla onayladı ve Florence’a baktı.

Florence kıpkırmızı kesilmişti. “Sevgilim,” dedi, “ne oluyor sana? Kimseye inanmıyorsun artık.”

Eski ev, benim bildiğim tek yuvaydı. Oraya taşındığımızda beş yaşındaydım. Aile içinde anlatılan efsaneye göre babam bu-rayı (on sekiz odalıydı) bir poker oyununda kazanmıştı. Bunun doğru olduğundan emin değilim. Fakat sahip olduğumuz ilk iki arabanın babamın oyunlarından geldiği bir gerçektir. İlki, senet borçlarını kapattığı bir arkadaşından aldığı dört kişilik, kırmızı bir Elgin Six’ti. İkincisi ise bütün bir hafta sonu süren bir poker oyununda kazandığı özel şoförlü (arabayı annem kullanır, babam arkada otururdu) bir Pierce-Arrow limuzindi.

Elgin gideli çok olmuştu ama Pierce-Arrow patlak lastikleriyle garajın bir köşesinde duruyordu. Kayıkhanenin yıkıntıları arasında çürümekte olan bir deniz motorunun kalıntıları da vardı.

Tatillerde babamın, Michael’la beni, gururla giydiğimiz denizci giysilerimizle o motora bindirip gezmeye çıkardığını hatırlıyorum. Long Island Boğazı’nın bizim yakamızdaki tarafından körfezi geçer, başka hali vakti yerinde Yunanlıları ziyarete giderdik.

Boyanmış yumurtalarla o Yunan paskalyalarını anımsıyorum! Dört Temmuz'ları ve kuzu dolmalarını! Annemin, babamın doğum gününde elinde mendille oynadığını anımsıyorum!

Krizin ardından "National City" evde bir küfür haline geldiğinde ve babam kendini bankanın müdürü, Charles Mitchell'ı hedef alan ağız dolusu küfürlerle Shakespeare monologları dizmeye kaptırdığında, babamın eski evi çekip çevirmek için ayırabildiği para iyice azaldı. Emlak vergisi önce ikiye sonra üçe katlandı. Ev bakımsız kaldıkça yakıt faturaları kabardı. O günlerde, henüz yalıtım kullanılmaya başlanmamıştı ve evin içine dört bir yandan rüzgâr giriyordu. Önemli tadilatlar yapılamamıştı. Verandanın bir tarafı çöktü ama orası köşede kalıyordu ve babam bunu da görmezden gelebilmişti.

Annem, tabii ki babama söylemeden, üst iki katı kapattı. Radyatörlerini kapatıp perdelerini indirdi. Isıdan tasarruf etmek için elinden ne geliyorsa yaptı. Tüm bu çabasına rağmen ev daha da yaşanmaz hale gelmekteydi. Babam evin satılması fikrini aklına dahi getirmek istemiyordu. Bakımsız kalmış yirmi yılın ardından ev öyle demode kalmış ve öyle harap hale gelmişti ki artık satılması da imkânsızdı. Arsa, belki, ama ev satılmazdı. Ölümünden sonra babamın ev için birkaç kez gizlice fiyat aldığını öğrendim. Verilen fiyatlar öylesine düşük olmuştu ki -en nihayetinde ev bedavaya bile alınmayacak durumdaydı; yerle bir edilse yeriydi- babam bu tekliflere yalnızca gülüp geçmişti. Ayrıca bu sayede, başkalarının istediği ama kendisinin vermediği bir şeye sahip olma hissiyle rahatlatıyordu kendini. Gelgelelim eve böylesine bağlanmış olmasının altında, daha derinde yatan bir neden vardı; orası onun yuvasıydı.

O gün eve vardığımızda, orası bana hatırladığımdan daha kasvetli göründü. Asmalar verandanın etrafını tamamen sarmış, alt katın cumbalarına kadar sarkmıştı. Boyası dökülüyordu ve dört yıl önce cadılar bayramında kırılmış panjurları olduğu gibi

duruyordu. Ön kapı kilitliydi ve anahtarı da komisyoncudaydı. Fakat çocukken tırmandığım kiler penceresi açıktı.

Evde gezindikçe, hâlâ annemin izlerini taşıdığını gördüm. Tozlu ama düzenliydi. Bir de fena halde boştu!

Evin oturma odasında, en canlı günlerinde bile, hiç kitap olmamıştı. Okul çağımızda kardeşimle ben eve kitap getirirdik, tabii; ama bu kitaplar hep yukarıda, yatak odamızda dururdu. Annemin sevdiği birkaç kitap, Yunanca İncil ve kendi okul günlerinden kalma birkaç şiir kitabı da kendi yatak odasında olurdu. Alt katta ise dergi dahi bulunmazdı.

Evde en çok kullanılan bölüm, büyük, demode mutfaktı. Kışın evin tek sıcak yeri orası olurdu. Gaz sobası, kapakları açık, bütün gün yanardı. Babam geniş koltuğunu buraya getirtmişti ve hâlâ orada duruyordu. Beş yıl önce Florence'la birlikte onlara aldığımız Yılbaşı hediyesi televizyon da oradaydı. Babam orada saatlerce oturup Western filmler seyrederdi.

Orada, mutfakta, annemin kırk yılını geçirdiği yerde bir an için durdum. Evye damlalığı aşına aşına dümdüz olmuştu. Tencereler, tavalar öyle tanındıktı ki! Her bir girinti çıkıntı... Tüm mutfak annemin sabrı adına dikilmiş bir anıttı. Gloria ve Florence haklıydı; tüm bunlar neredeyse öldürecekti annemi.

İçeri girmeleri için ön kapıyı açtığımda Gloria'ya, "Haklısın," dedim.

"Hangi konuda?" dedi Gloria. "Florence, dinle bak, bana bir konuda hak veriyor."

"Annem konusunda," dedim. Yanına gidip yaşlı kadıncağınızı öptüm ve koluna girip verandanın öteki ucuna götürdüm. Eski, pis bir kutu vardı orada; ceketimle üstünü örttüm. Asma dallarının arasından sızan hafif ışığın altına oturttum. Yanına çömelip bir süre hiçbir şey söylemeden durdum, hak ettiği saygının küçük

bir kısmını göstermeye çalışarak; hiç kimse tamamıyla veremezdi onun karşılığını.

Sonunda, "Ne yapmak istediğini söyle bana," dedim.

"Bilmiyorum."

"Kızlar haklılar. Kendine bakmalısın artık."

"İzin verse ona da bakarım; ama odasına girdiğimde benimle konuşmuyor artık. Buna aldırımıyorum ama vuruyor bana. Hâlâ güçlü, biliyor musun? Bu korkunç bir şey çünkü bunu yapan kendisi değil ama korkuyorum işte. Onu suçlayamazsın da. Ömrü boyunca çalışıp didindi ama şimdi elinde bunu gösterecek hiçbir şey yok!"

Annemin ağlamasına dayanamam.

"Ben bakarım ona," dedim.

"Bakmalısın," dedi, "çünkü ben yapamıyorum artık. İkinci baharımızı yaşayabilirdik, bunun tadını çıkarmayı bilseydi; ama tek bildiği şey iş gücü. Hâlâ eski anlaşmalarından, iş hayatındaki yanlışlarından bahsedip duruyor, bir de National City'den; National City'den ve müdürü Charles Mitchell'dan. Serafim, Charles Mitchell öldü, diyorum, bana düşmanımıymışım gibi bakıyor. Bir de şu diğer şey var, benimle ilgili. Soruyorum ona, Serafim, hani, göster nerede; orada kimse yok, Serafim, göstereceğini, diyorum. Sen söyle, diyor bana, ben saklamıyorum sen saklıyorsun. Susup da televizyon izliyor gibi yapmaya başladığında Serafim, hadi konuşalım biraz diyorum, ben hasmımla konuşmam, diyor."

Florence'la Gloria verandaya geldi. Evi dolaşmışlardı besbelli. Florence elindeki tozları çırpıyordu. Gloria gözlerini bana dikmişti.

"Derdin ne senin?" diye sordum.

"Şu eve ne zaman baksam seni de Michael'ı da gebertesim geliyor."

"Aman, Gloria," dedi Michael.

"Annenizin kırk yılını burada bir canavara kölelik ederek geçirdiğinin farkında mısınız?"

Üstüne yürüdüm. "Senden tek kelime daha duymayayım," dedim. Neredeyse yumruğu basacaktım. Michael'a döndüm. "O senin karın, kapat şunun çenesini."

Yürüyüp uzaklaştım. Florence peşimden geldi. Suyun kenarına, çakıllı sahilin ucuna doğru yürüdük.

"Sevgilim," dedi, "lütfen!"

"Hak etti ama."

"İyi de bu tüfikle sinek vurmak gibi bir şey. Sen büyük bir adamsın o ise yalnızca..."

"Hanımağa!"

Florence güldü. "Neden sizin gibi koca koca adamlar böyle basit bir kızıdan bu kadar korkar ki; ateş olsa cürmü kadar yer yakar."

Son derece sakin ve kontrollü görünüyordu, Florence.

"Florence," dedim, "ne istiyorsun?"

"Seni eve götürmek istiyorum, sevgilim. İlk uçakla dönelim istiyorum."

"Ben dönmüyorum."

"Güzelce bir dinlenmen lazım, hayatım."

"İhtiyacım olan en son şey."

"Peki, Evans," dedi neşeli bir havayla, "peki..."

"Peki, ne?"

"Peki..."

"Neye peki... Ne? Ha? Neye peki?"

O an aniden patladı.

"Yapma şunu, lanet olsun, yapma! Elimden geleni yapıyorum, Ev. Yardımcı ol bana, daha da zorlaştırma."

Bir süre titreye titreye oturdu orada.

"Özür dilerim... Özür dilerim... Ah, tanrım... Özür dilerim!"

dedi. Kusursuz kontrolünü yitirdiği zamanlar birisinin kendisini görmesine dayanamazdı. Yolun bitimine doğru yürüdü. Orada, bir yılı aşkın süredir el değmemiş bir dizi saksı vardı; yabancı ot bürümüştü. Otları yolmaya başladı.

Yanına gittim.

“Özür dilerim,” dedim.

Dönüp bakmadı. “Bana bir şans daha ver, Ev, çabalıyorum. Nerede yanlış yaptığımı anladım sonunda. Sanırım; yardım edebilirim sana.”

Birlikte geçirdiğimiz yılların, çatışmaların, hepsinin faturası orada, yüzündeydi.

Bir kez daha, “Özür dilerim,” dedim ve gitmek üzere arkamı döndüm.

“Gitme,” dedi, “konuş benimle.”

“Şimdi konuşmayalım.”

“Lütfen, Evans, her ne ise söyle bana; korkma, anlat.”

Dediğini yapmaya çalıştım. “Gloria’yla sen bütün gün bir şeyler planladınız, ne olduğunu bana da söylemenizi isterdim.”

“Babanla ilgili ne yapabiliriz diye düşündük yalnızca.”

“Ve?”

“Ama neden böyle pımpirikli, böyle düşmanca davranıyorsun, Ev, canım? Neyin var? Ne bu?”

“Ne, ne?”

“Herkes böyle davranıyorsun, böyle asabi ve hiddetli. Neden? Ve neden bana karşı da?

“Tamam, tırlattım.”

“Bence de.”

“Tamam, öyle olsun, ama soruma cevap ver sen.”

“Plan kurduğumuz falan yok. Önemli bir soruna çare bulmaya çalışıyoruz yalnızca. Ne yapmalıyız sence? Artık annenle ba-

banı aynı evin içine sokamayacağını görüyorsunuz sen de; hele ki bu eve."

"Görüyorum."

"Yeni Gine'deki ya da Hebridler'deki tuhaf kabileler gibi aynı. Kocalar çocuklarıyla bir anlaşma yaparlar; kendileri öldüklerinde, çocukların annelerini de öldürüp kendisinin yanına gömmeleri için."

"Annemi öldürmeye çalıştığımızı mı söylüyorsun?"

"Evet."

"Nasıl oluyor da annemi bu kadar düşünürken babam hiç umurunda olmuyor?"

"Bu soruya cevap vermesem daha iyi."

"Niye?"

"Çünkü çok doluyum."

"Neyle doluymuşsun?"

"Öfkeyle. Ev, tatlım, ben bunu hak edecek ne yaptım?"

"Eee, planınız ne?"

"Bir planımız yok."

"İnanmıyorum."

"Kahretsin, Evans, burada bir çözüm bulmaya..."

"Çözümünüz nedir, öyleyse?"

"Seninki nedir?"

"Benimki mi?"

"Evet. Var mı bir çözümün?"

"Var."

"Neymiş?"

"Onu hastaneden çıkarmak istiyorum. Kaliforniya'ya geri götürmek istiyorum ve orada bizimle yaşamasını istiyorum."

Suratına bir tokat patlatsam daha iyiydi.

Orada durup uzaklara baktı. Teklifimi sakince ve uygun bir biçimde karşılaması gerektiğini düşünüyordu ama beceremeye-

ceğini anlamıştı. Kendisini kontrol etmek için ne kadar uğraştığı ve yapamadığı yüzünden okunuyordu.

Aniden ona karşı, dünyada birbirine işkence etme meraklısı herkese karşı, içimde öylesine bir acıma duydum ki kollarımı uzatıp ona sarılmak istedim. Fakat kollarımın arasında taş gibi duruyordu. Başka bir toplumda, belki başka insanlar için son derece basit ve sıradan bir öneri olarak görülebilecek bu teklife karşı verdiği tepkinin şiddeti akıl almazdı.

Sonunda kollarımdan sıyrıldı. Sanırım, bir krizin eşiğinde olduğumuzu ve bu teklife basit, doğru bir yanıt vermesi gerektiğini biliyordu.

"İşe yaramaz, hayatım," dedi.

"Niye ki?"

"Yaramaz, işte. Bunu anlamış olman lazım."

"Hayır, anlamadım."

"Şey, bir kere, biz... Yani, sürekli bakıma ihtiyacı var ve..."

"O bakımı sağlamak istiyorum ona."

"İyi de bu çok... Çok şey olur..."

"Çok ne olur?"

"Yani, yanlış anlaşılırsın istemiyorum ama bu çok, düzensizlik yaratır ve ben bizim için her şey yolunda olsun ki biz de..."

"O benim babam," dedim.

"Biliyorum, hayatım."

"Sonu geldi; ölüyor adam."

"Biliyorum. Çok sürmez."

"Onu demiyorum ben. Uzun sürmeyeceğine dair bir söz vermiyorum sana. Yalnız, orası senin olduğu kadar benim de evim, Florence, ben de ona orada bakmak istiyorum."

"Orayı yabancılar."

"Ne demek o?"

"Orası onun evi değil."

İkimiz de bir süre bir şey söylemedik.

"Bence kendine şunu bir sormalısın," dedim, "neden bu konuda bu kadar katıydın?"

"Katı mı?"

"Evet. Katı. Hem de çok! Kabul et! En azından bunu kabul et."

"Pekâlâ," dedi, "çünkü seni seviyorum. Çünkü, belki aramızdaki her şey bitti ama eğer tek bir şansımız varsa baban bizimle aynı evde olduğunda o da olmayacak."

"Niye olmasın?"

"Çünkü işimiz var; her şeyi baştan kuracağız."

"Niye olmasın?"

"Çünkü geniş çaplı bir işimiz var; baştan kuracağız!"

"Niye olmasın?"

"Çünkü... çünkü... dün gece neredeydin? Neredeydin bütün gece boyunca?" Bunu bağırarak söylemişti ama kontrolünden sızan bu sesi zar zor duyabilirdiniz.

"Dün gece Gwen'leydim; bütün gece, sabaha kadar onunlaydım."

Başka bir şey söylemeden eve döndü.

Ben su kenarında kaldım. Boğaz'a ve kayıkhanenin kırık pencerelerinden içeri taş attım.

Eve girdiğimde Florence tekrar toparlamıştı kendisini; ya da öyle görünüyordu. Gloria ve annemle birlikteydi.

"Evans," dedi, "konuştuk ve bize öyle geliyor ki mümkün olan tek çözüm babanı bir huzurevine yerleştirmek. Orada sürekli gözetim altında olur ve bakımı düzenli olarak yapılır. Annenin, artık, kendi hayatını tehlikeye atmadan ona bakamayacağı ortada. Dahası, Bay Finnegan'ın kişisel doktoru ne dedi duydun; artık vücut fonksiyonlarını kontrol edemeyecek. Sen de tabii, anneni böyle bir zorlukla baş başa bırakmak istemezsin."

"İsterim," dedim. "Bence annem, evliliklerinin son gereği olarak her gün onun kıçını temizlemeli."

"O zaman," dedi son sözlerimi duymazdan gelerek, "bir huzurevine yerleştirilmesi konusunda hemfikir..."

"Olmaz," dedim.

"Ne olmaz?"

"Def edilmeyecek."

"Sebep?"

"Huzurevi kimsesizler içindir."

"Hayır, hiç de öyle olması gerekmez; yanlıştın var."

"Onun ise oğlu var; ben varım."

"Yanlıştın var," dedi Gloria papağan gibi Florence'in dediğini tekrarlayarak.

"Ve babamın kaderini ondan nefret eden iki kancığa-"

"İki kişiye, canım..."

"-bırakmam!"

"Ama, görünüşe bakılırsa babasını pek seven evlat, annesini mezara koymak istiyor; bu konuda bir şey yapmak yerine."

"Babamın öldüğünü görmek isteyenler duruma bu gözle bakıyor, öyle değil mi Gloria? Hadi Gloria'cık, söyle; o pislik, o it oğlu it ölsün istiyorsun! Öyle değil mi? Yanlış mı düşünüyorum? Ha?"

Gloria'nın hakkını vermek lazım; "Evet," dedi.

Bunun ardından Florence kontrolü eline aldı. "İstesek de istemesek de yakında ölecek ama ben burada öylece oturup anneni de yanında götürmesine seyirci kalmayacağım. Hâlâ şansı olanlarla ilgilenmeliyiz. Ayrıca senin de artık ne düşüncelerinden ne de hissettiklerinden sorumlu tutulabileceğin kanısındayım."

"Ne var ki bu konuda ben ne dersem o olur!"

"Hiç de değil," dedi Florence. "Bu konuda son söz annenin. En nihayetinde saygı duyulması gereken, onun düşünceleri ve o da bizimle aynı fikirde."

“Öyle mi, anne?”

“Evangeley, elimizden başka ne gelir ki? Ben ona yardım edemem artık. Başkasından da isteyemem, öyle değil mi; durumu ortadayken? Gloria ve Florence şu huzurevlerinin bazılarının çok iyi ve çok konforlu olduğunu söylüyor.”

“Florence’la bir liste yaptık ve,” dedi Gloria.

“O liste ne zamandan beri elinizde?” diye sordum.

Gloria soruma cevap vermedi. “Öğleden sonra bakmaya gideceğiz,” dedi.

İki saat sonra hastanedeydim. Gloria telefon etti ve Florence’la birlikte kendilerinin de annemin de çok beğendiği bir yer bulduklarını söyledi. Papaz da orayı tavsiye etmiş. Gidip görmek ister miymişim? İstemediğimi söyledim.

Bunun üzerine telefonu Florence aldı ve buldukları yerin beklemedikleri kadar güzel olduğunu, son anda bir kişilik bir yerin boşaldığını, evet, dün gece birinin öldüğünü ve orada bir yatak kapmak istiyorsak hemen harekete geçmemiz gerektiğini çünkü oraya yoğun bir talep olduğunu, oradan daha iyi bir yer bulamayacağımızı, zira babamın müstakbel oda arkadaşının gayet akıllı başında, sessiz sedasız ve efendi bir ihtiyar olduğunu söyledi. İyi geçineceklerinden eminmiş kendisi.

Dinledim ve tek kelime etmedim.

Konuşmam için ısrar etti. Ben de reddettim.

O zaman benim rızam olmadan gelip onu sabahleyin hastaneden alacaklarını söyledi. Michael da razı gelmiş. Görüşürüz, dedi.

Telefonun başından ayrıldığımda karşımda ihtiyar amcam Joe Arness duruyordu. Tam bir şüphencilik abidesiydi. Onu görünce kahkahalarla güldüm. Yüzünde acayip şekilde kuşkulu bir tebesüm vardı. Birinden herhangi bir iyilik beklemekten vazgeçeli

uzun, çok uzun zaman olmuştu. Telefona geri dönüp Gwen'i aradım. Bana bir araba ayarlayabilir mi diye sordum.

"Charles ayarlar, ne için?" dedi.

Soru sormamasını, sadece gece saat onda Stamford General Hastanesi'nin yanındaki otoparkta olacak bir araba ayarlamasını ve beklemesini istedim. Telefonu kapatıp Joe'ya döndüm ve tekrar, yüzündeki tebessüme baktım. Koluna girdim ve birlikte babamın odasına girdik.

18

Odaya girdiğimizde babam hayal görüyordu. Kafasının içinde birbirine dolanmış kablolar ve sarmallar kısa devre yapıyordu.

Bana, "Onun" evlenmek üzere olduğunu söyleyerek söze başladı.

"O kim, baba?"

"O kim mi? Anan. Ne diyorum sana, dinlemiyor musun?"

İhtiyar Joe, kâğıt gibi dümdüz şakağını parmağıyla tıklatarak, "İşi bitmiş bunun," diye fısıldadı.

Babam sallamadı. Kafası başka bir konuya takılmıştı şimdi.

"Bileti aldın değil mi?" diye sordu bana.

"Ne bileti, baba?"

"Ne demek, ne bileti? Biletimi."

"Neden bahsettiğin hakkında hiçbir fikrim yok."

"Aman tanrım!" diye inledi.

"Söylesene, baba; ne bileti?"

Cevap vermedi.

"Baba?" dedim.

"Boş ver! Kendim hallederim!" Hayal kırıklığına uğramış görünüyordu. Ne diyeceğimi ya da ne yapacağımı bilemiyordum. Başını sallayarak bana baktı. "Tanrım; sen nasıl büyük adam oldun, aklım almıyor!" dedi, "Senin hafızan şiki tutmuş." Joe amca tilki gibi sırıtıyordu.

Babam başını sallayarak serzenişe başladı. "Evangeley," dedi, "güvenecek kimsem yok burada; bir tek sen." Onu, büyük oğlu dahil herkesin, tüm dünyanın, kaderiyle baş başa bırakmış olmasına duyduğu şaşkınlıkla başını sallıyordu.

"Üzgünüm, baba." Öyleydim de, gerçekten. Tam olarak neye üzüldüğümü bilmesem de üzgündüm. Gerçekten bana biletten falan bahsetmiş olabilir mi diye düşünmeye başladım. Nereye? "Özür dilerim bilet işi tamamen aklımdan çıkmış, baba," dedim. "Ne istemiştin, bir daha söylesene; gidip halledeyim?"

"Boş ver," dedi, "kendim alırım."

"Bana güvenebilirsin, baba."

"Şimdiye kadar iş çıkmadı senden," dedi. "Vakit kalmadı, Evangeley. Beni buradan çıkarmak için kafanı kullanman lazım."

Bu, kafadan kontak moruğun şu zamanda bile beni, af dileyen hatta mantığından ve hafızasından şüphe eden biri haline getirecek güce nasıl sahip olabildiğine aklım ermiyordu.

"Şu, dışarıdaki afişi görüyor musun?" dedi birdenbire.

"Hayır, baba."

"Gözlerin mi bozuk?"

"Yalnızca fark edemedim, herhalde."

"Camdan dışarı bak, görürsün."

Dediğini yapmamaya cesaret edemedim. Şu işe bakın ki gerçekten de bir iki blok öteden görülebilecek büyüklükte bir afiş vardı. Fren balatası reklamıydı, sanırım, ya da akü. Bu uzaklıktan seçilebilen tek şey markanın adıydı. Baş harfleri S.P.'ydi. Yanıp sönen ışıklı harflerle yazılmıştı; S.P., S.P.

"Gördün mü şimdi?" diye sordu babam.

"Evet," dedim.

"Anladın şimdi değil mi?"

"Anladım," diye geçiştirdim.

"Ne anladın?"

"Fren balatasıyla ilgili; değil mi?"

"Neden yalan söylüyorsun, evladım? Neden yapıyorsun bunu?"

"Şey..." Ne diyeceğimi bilemiyordum.

"Nasıl başarılı oldun sen, yahu? Açıkla bunu bana?"

"Dedim ya, baba; bilmiyorum."

"S.P., S.P. yazdığını görmüyor musun?"

"Görüyorum, baba."

"Bu bir anlama geliyor, değil mi? Ne anlama geliyor peki, söyle."

"Bilmiyorum."

"Serafim Paraver!" dedi. "Serafim Paraver, diyor!"

"Haa!" dedim.

"O zaman, burada beni zehirlemeye çalışıyorlar dediğimde gülme bana."

"Kim zehirlemeye çalışıyor seni, baba?"

"Yemeklerle... Bin kere söyledim sana."

"Neden zehirlemeye çalışıyorlar seni?"

"Para için, oğlum. İnsanlar ne ister, ha? Söylesene!"

"Paran olmadığını söylemiştin."

"O zaman niye zehirlemeye çalışıyorlar beni, bunu söyle bakalım?"

"Bilmem."

"Bilmezsin, tabii! Bir nedeni olmalı, değil mi?"

"Ama senin paran yok, öyle değil mi?"

"Ama onlar bunu bilmiyorlar, öyle değil mi?"

"Anladım,"

"Bir bok anlamadın. Bu yüzden sana bir taksi çağır, beni buradan çıkar diyorum, işte. Plan yapıyorlar, öleceğim burada, Evangeley."

"Biliyorum, baba."

Neyse ki o sırada zihni başka bir frekansa geçmişti.

"Beş para etmezsin teki," diye homurdandı.

"Kim, baba?"

"Evlendiği herif, kim olacak!" Şu İrlandalı! Anan anlayacak herifin beş para etmediğini. İş gücü, parası pulu, bir ofisi, bir masası bile olmadığını, orospularla düşüp kalkan herifin teki olduğunu görecekt.

"Kim o, baba?"

"Evangeley, bugün onunla konuşman lazım. Kırk yedi yıllık yuvamı yıkıyor, günahtır!" Gözleri dolmuştu.

"Konuşurum baba, sen bana kim olduğunu söyle."

"Sorun da bu ya; bilmiyorum."

Bir süre, kovuğuna çekilip bir şeyleri anlamaya çalışır gibi öylece durdu. Üçümüz de konuşmadan oturuyorduk. Joe bana göz kırıp dışarıda yanıp sönen yazıya baktı.

Sessizlik sürüyordu.

Babam sırtüstü uzanmış, güçlükle nefes alıyordu. Takma dişlerini çıkarınca yüzünün alt tarafı yamulmuştu. Dişleri yatağın yanındaki bir bardak suyun içinde yüzüyordu şimdi. Birkaç sene önce yüzü, endişeyle donmuş bir maske halini almıştı. Bir zamanlar sahip olduğu sevecen çizgilerin yerini ölüm korkusu almıştı. Soluk soluğa, amansız havadan ihtiyacı olanı çekmeye çalışan baygın bir balık gibi orada yatıyordu. Gözleri bir o yana bir bu yana dönüyor, o nihai tehlide karşı savunmada kalmaya çalışıyordu. Ecel nereden ve ne zaman gelecekti?

Bir şeyler homurdanıyordu. Eğilip dinledim, "Üzüm istiyoy-

rum. Bana biraz üzüm getir Evangeley." O küçük, çekirdeksiz üzümleri nasıl da sevdiğini anımsadım. Hemşireyi bulmak üzere kalkmıştım ki beni yanına çekip beklenmedik bir tutkuyla öptü.

Hemşireyi çağırdım.

Arkama baktığımda, yatağında debeleniyordu. Yardım etmek için yanına gittim. Bana güldü, sonra ağzında dişlerinin olmadığını hatırlayarak eliyle ağzını gizledi.

"Hatırlıyor musun?" dedi, "bir keresinde sana zengin bir kıza âşık olmanın da fakir bir kıza âşık olmak kadar kolay olduğunu söylemiştim. Ha? Hatırladın mı oğlum?"

Güldü ve ağzını kapattı.

"Evet," dedim, onunla birlikte gülerek.

"Tanrıya şükür dediğimi yaptın da başarıya ulaştın. Beni dinledin ve sonucunu gördün değil mi?"

"Evet, gördüm, baba."

"Aferin oğlum! Aferin sana!" Elimi hâlâ tutuyordu. Gözlerini kapattı ve yüzü, şartların elverdiği en mutlu hali aldı. "Gördün, değil mi?" dedi sessizce. "Gördün, değil mi?"

Bayan Smythe girdi içeri. Babam gözlerini açıp ona baktı. Ağzı, "kancık!" diyecekmiş gibi açıldı. Bayan Smythe bu iltifatı duyamayacak kadar meşguldü. Yanında destek de getirmişti; Hemşire Bentley'i, şu kasap kılıklı olan.

"Biraz üzüm istiyor," dedim.

"Bu akşam yemekte üzüm çıkacağını sanmıyorum," dedi ters ters, "şimdi banyosunu yapacak. İkiniz de çıkar mısınız, lütfen?"

İhtiyar Joe'da Yakın Doğu nezaketi vardı. Ne kadar sevimsiz olurlarsa olsunlar, her kadına bir seks objesi olarak yaklaşırdı. "Şimdilik hoşça kalın, güzel hanımlar," dedi. Bayan Smythe bunu derin bir sessizlikle karşıladı. Ne var ki ihtiyar Joe'ya hakaret etmek imkânsızdı. "İkisi de birbirinden güzel," dedi ve Derby şapkasını göğsüne dayayıp hemşireleri başıyla selamladı.

Dışarı çıktığımızda Joe, başhemşireyle sıkı bir muhabbete dalmıştı. Zavallı hasta kardeşinin, kendisinden yanında kalmasını ısrarla istediğini söylediğini işittim. Şehir merkezinde çok önemli bir iş randevusu olmasına rağmen hastane kendisine o şahane yemeklerinden verebilirse burada kalmaya ikna olabilirmiş. Joe tam anlamıyla züğürttü!

Ellen'e telefon ettim. Acelesi varmış; erkek arkadaşı, aşağıda arabada bekliyormuş. Doktorla her şeyin yolunda gittiğini ve artık kendisinin 'donanımlı' olduğunu söyledi. Ona Algonquin'den çıkışımı yaptırmasını ve bavulumu resepsiyona bırakmasını söyledim. Resepsiyoniste de gelip hesabı kapatacağımı bildirmesini istedim. Gün itibariyle Algonquin'e hâlihazırda \$278.48 borcum vardı.

Bir balkona çıkıp, tepeden otoparkı seyrettim. Karşıda "Serafim Paraver" yanıp sönüyordu. Bildiğim kadarıyla bizim moruğun hiç arkadaşı yoktu şu dünyada. Onları bir bir soğutmuştu kendinden. Burada, sona gelindiğinde, onun için kala kala bir tek ben, benim için de o kalmıştı.

Şu anda bu ihtiyar, kalan son ve tek dostundan ne bekleyebilirdi ki? Yalnız tek bir şey için, onu hastaneden çıkarmam için yalvarıyordu. Bunu yapmak zorundaydım; mantıklı ya da tıbbi açıdan doğru olduğu için değil, yalnızca ölümün kıyısındaiken istediği tek şey olduğu için. Benden son isteği idi bu. Hayatındaki bu son anları kendisine ait kılmak için benden başka kime el açabilirdi ki?

Sonra, bir anda, bu iş bana çok saçma ve olanaksız göründü. Onu yüreklendirmeyi kesmeliydim. Bunu yaparsam ihtiyar adamı ölüme götürmüş olacaktım.

O sırada Bayan Smythe koridordan koşarak geldi. "İçeri gelirmisiniz, lütfen?" dedi. "Babanız, onu döndürmemize izin vermedi. Bayan Bentley döndürmeye çalışınca vurdu ona."

İçeri koştum. Yatak darmadumandı. Kaptaki su ortalığa saçıl-

muş, lifle sabun yere düşmüştü. Alkol şişesi düşüp paramparça olmuştu. Babam beni görünce, "Şu güreşçi kılıklı bana dokunayım demesin!" diye bağırdı. Hemşire Bentley'i gösteriyor, kadınsa ağlıyordu. Babamın öfkesi, özellikle de ilk kez karşılaşan için, dehşet verici bir hadiseydi. Kasap Bentley genç bir kızcağızdı, en nihayetinde.

Yatağa eğildiğimde beni yakalayıp kendine çekti ve kulağıma, "Taksi nerede?" diye fısıldadı. Daha ne oluyor demeye kalmadan ağzımdan duymak istediği sözcükler döküldü: "Geliyor, baba, geliyor."

Kes şunu, dedim kendi kendime. Bu fikri desteklemeyi bırakmalıydım.

Bizim züğürt, ihtiyar Joe kapının eşiğinde durmuş gülüyordu. "Hemşire polis çağırdı Serafim," dedi. "Sonunda tıkaçaklar seni deliğe, Serafim!"

"Defol git," dedi babam, "görmek istemiyorum seni."

"Beni görmesen kimi göreceksin?" dedi Joe. "Hiç arkadaşın kalmadı ki, şerefsiz!"

Yarı Yunanca, yarı İngilizce, biraz da Türkçe birbirlerine sövmeye başladılar. En son bir şeyler anlar gibi oldum; "Kuruş çalışmaz!" dedi babam. "Bütün paramı yedin bitirdin, daha ne istiyorsun?"

"Daha ne yapacaksın, ulan, parayı? Bitmişsin! Kırık yumurta gibi serilmiş yatıyorsun şurada. En azından yol paramı ver," dedi Joe. Sonra birden, dolaba koşup kapısını açtı ve deli gibi kardeşinin giysilerinin ceplerini yoklamaya başladı.

Babam bana göz kırptı ve kurnazca güldü. "Aptal mıyım sanıyorsun?" diye bağırdı Joe'ya. Ölmediğim sürece paramı dolapta tutacak değilim. Ölmemi bekle bari, Allah'ın salağı!"

"Seni orospu çocuğu," dedi Züğürt Joe, "yol paramı ver." Babam bana yine göz kırptı ve aksıra aksıra güldü.

Bayan Smythe geri geldi. Günün kahramanları, Dr. Levine ve daha önce babamla konuşmaya çalışıp başaramamış olan genç papaz Peder Draddy ile birlikte Kasap da yanındaydı.

Bu hırgür Dr. Levine'ın hoşuna gitmiş gibiydi. Yaşam belirtisi olarak görüyordu, kanımca. Genç Peder geri duruyordu. Bir kez reddedildikten sonra bu tartışmaya dikkatle yaklaşması gerektiğini anlamıştı. Dr. Levine babamla konuşuyordu ve birlikte gü-lüyorlardı. Sonra, babamın omzunun arkasından eğilip Smythe'e içeri gelmesini işaret etti. Kasap Bentley bile rahatlamış görünüyordu. İhtiyar adama vuruyormuş gibi şakayla bir hareket yaptı, babam da onu ısırır gibi yaptı. Sonrasında, yatak banyosunu yaptırmaya koyuldular. Moruk, yaşattığı dehşetin kendisine sağladığı saygının keyfini sürüyor gibiydi.

Peder Draddy, genç papaz, yanıma yanaştı.

"Babanız kaç yaşında?" diye sordu.

"Kaç yaşındasın, baba?"

"Benden iş çıkmaz," dedi babam.

Genç papaz minnetle gülümsedi ve "Ne dedi?" diye sordu.

"İş çıkmazmış," dedim.

Papaz tekrar güldü.

Peder Draddy'nin hafiften çakırkeyif olduğunu fark ettim. İşin ilginci, onu sevmiştim.

"Bu çoraplar ne için, Peder?" diye sordum. Genç peder, rahip yaka gömlek ve siyah bir takım giyiyordu fakat ayak bileklerinden parlak renkli baklava desenli bir çift çorap sırtıyordu.

"Ha," dedi, siyah pantolonunu çekiştirerek, "bunlar?"

"Bu bir cevap değil," dedim.

"Ah," diye bağırdı babam, "ne yapıyorsun ulan, ayı!"

"Dr. Levine!" diye sızlandı Kasap Bentley.

Doktor, ihtiyarın yanına koştu.

"Papazlığı sempatik gösterme çabası mı bu?" diye sordum Pedere.

"Hayır," dedi. "Golf oynuyordum ve Danny Roach'ın cenazesinde bulunmam gerektiğini unutmuşum. Ben de elimden geldiğince hızlı hazırlandım; unutmuşum."

"Yeter, be!" diye feryat etti babam, "Defol!"

Bayan Smythe ve Bayan Bentley Dr. Levine'a baktılar. Doktor, gitmelerini işaret etti. Onların da canına minnetti tabii. Dr. Levine babamın başının altına iki yastık çekti. O zaman papazın orada olduğunu fark etti babam.

Gözlerini ona dikti.

Her şeye hazırdım.

Fakat babamın keyfi daha bir yerindeydi artık. O bakış, düşündüğüm bakış değildi. Donmuş yüzünün aldığı bir şekildi, yalnızca.

"Ben, Peder Draddy."

"Çok güzel, çok güzel," dedi babam, "oturun."

Genç papaza gülümsedi, uzanıp dişlerini aldı ve ağzına yerleştirdi. Sohbeta hazırdı artık.

"Evangeley," dedi; sesi daha iyi geliyordu. "Pedere bir zencefilli gazoz ya da Coca-Cola falan içecek bir şey kap. Peder? Ne içersiniz? Evangeley!"

"Ah, almayayım, çok teşekkür ederim," dedi Peder Draddy.

"İçin bir şey," diye ısrarcı oldu babam, "Evangeley!" En otoriter tavrıyla söylemişti bunu.

"Bir şey için," dedim, elimden geldiğince.

"Peki, meyve suyu olabilir. Greyfurt suyu alayım."

"Güzel!" dedi babam. Bu konuda söylenen ve yapılan son şey bu oldu.

"Sizi bir ziyaret edeyim dedim," dedi Peder Draddy.

"Harika," dedi babam, "oturun. Evangeley, Peder ayakta kaldı."

Bizim züğürt Joe'yu odadaki tek sandalyenin üstünden kaldırıp sandalyeyi pederin yanına çektim.

"Biliyor musunuz," dedi babam papaza, "sizi şaşırtacağım."

"Nasıl olacak bu, efendim?"

"Ölmeyeceğim."

"Buna canıgönülden inanıyorum."

"Herkesi şaşırtacağım."

"Sağlığınız daim olsun diye dua edeceğim."

"Biliyor musunuz," dedi babam, "ben çocukken papaz yardımcısıydım?" Bunu daha önce duymamıştım ama sonrasında doğru olduğu çıktı ortaya.

"Ah, demek Katoliksiniz," dedi Peder Draddy.

"Ortodoks!" dedi babam. "İlahiler okurdum. Çok güzel sesim vardı." Sonra "Stavros," dedi ağabeyine dönerek, "sesimi hatırlıyor musun?"

"Hatırlıyorum," dedi züğürt Joe, yüzünü ekşiterek.

"İt herif, bir papazın yanında böyle konuşulmaz! Derdin ne senin?"

"Bir şey demedik," dedi Joe.

"Siz de okur musunuz?" diye sordu babam papaza.

"Maalesef, okuyamam."

"İncil'i nasıl okuyorsunuz öyleyse?"

"Metni okuyoruz, bir ritimle, makamla, ahenkle..."

"Bir duyayım."

"Efendim?"

"Bana iyi gelecek ne varsa oradan okuyun diyorum, anlıyorsunuz ya? Hadi," dedi babam, "utangaç," diye ekledi, "çok güzel, çok güzel."

Papaz kendisiyle dalga mı geçiliyor, yoksa babam ciddi mi anlayamadı. Kendisiyle dalga geçilmediği, babamın onun hizmet-

tinden yararlanmak istediği hususunda kendisini rahatlatmaya çalıştım.

Odaya sessizlik hâkimdi. Yalnızca züğürt Joe'nun takma dişlerini oynatıp tıkırdattığı duyuluyordu.

"Şşşt!" dedi babam sertçe.

Züğürt Joe sesi kesti; hepimiz kestik.

Papaz, bu sessizliği doldurması gerekenin kendisi olduğunun farkındaydı.

"Yüce Tanrım," diyerek ses verdi, sözlerine bir ritim, bir ağırlık ve ahenk katmaya çalışarak (her ne kadar tüm bunlar geleneklerinde olmasa da ve kişisel açıdan ona oldukça yabancı gelse de). "Ey, dünyayı günahlarından arındıran, İsa, bu adama huzur bahşet, günahlarını bağışla, ey, ulu Tanrım..." babam araya girdi.

"Günah yok," dedi. "Günah yok. Ben her şeyi doğru yaptım, yaptığım tek hata da buydu! National City. Doğru olan buydu. 1926'da bin kâğıt satın aldım..."

"Aman, baba," dedim, "Peder'in bunları dinleyecek hali yok."

"Bir saniye, Evangeley!" diye gürledi. Yüzüne o öfke yerleşmeye başlamıştı tekrar. Sonra devam etti, "Bütün paramı yatırdım bu bin kâğıda, iki yüz on dört bin dolar!" dedi. "Günah mıydı bu?"

"Öyle demek istemedim," dedi genç papaz.

"Altı yüz seksene kadar yükseldi. Sonra bir gün..."

"Bir gün değil," dedi züğürt Joe, "elinden çıkaracak zamanın vardı."

"Ne zamanı, ulan!" diye bağırdı babam. Dudakları titriyor, ağzından tükürükler fışkırıyordu. Kaşları taş kesilmişti.

"Bir sürü insan çıktı," dedi Joe.

"Doğru, ama benim Amerikan sistemine güvenim vardı. Ben bir vatanseverim ama yirmi üçe indiğinde, bin hissemın tümü? Ne yapsaydım?"

"Aman baba, çok eskide kaldı artık," demek gibi bir hataya düştüm.

Papaz da, "Ve de affetmeliyiz," diye ekledi.

"Affetmek mi?!" diye patladı babam. "Kimi affedecekmişim? National City Bank'ın müdürü Mitchell öldü, fakat ruhunu bağışlamıyorum onun. Ben dindar falan değilim, biliyorsunuz."

"Oh, evet, dindarsınız," dedi Peder Draddy.

"Oh, hayır, değilim ama ruha inanırım ve National City Bank'ın müdürü Bay Charles Mitchell'in ruhunu affetmiyorum!"

"Huzur içinde yatsın," dedi papaz.

"Huzur içinde yatmasın, o orospunun evladı!" dedi babam.

"Cık cık cık," etti Peder Draddy.

Bu da tuz biber oldu.

"Cık cık cık yapma bana. Doların dolar olduğu zamanlarda bir haftada iki yüz on dört bin dolar kaybettin mi sen hiç?"

"Ama bunların bir önemi yok artık."

"Önemi yok mu? Paran yoksa kapına gelen olmaz. Bu odada müşterilerimden birini görüyor musun?"

"Görüyorum diyemem," dedi zavallı Peder sinirle etrafına bakınarak, "ama gerçek dostlarınız, mutlaka..."

"Benim gerçek dostum falan yok! Sadece şu çocuk, Evangeley. O benim fikirlerime kulak verdi ve başarılı oldu."

"Ama eşiniz..."

"Eşim," diye haykırdı, "başka bir herifle düzüşüyor. Kusura bakmayın peder ama bu işi tarif edecek kibar bir Amerikan sözcüğü bilmiyorum. Sizin karınız hiç başkasıyla düzüştü mü, söylesenize?"

"Yanıldığınıza eminim. Bayan Arness'le tanıştım."

"Bayan Arness'le tanışmış-mış! Seni buraya o gönderdi, öyle değil mi? Doğruyu söyle papaz efendi, o gönderdi?" İhtiyar, yaktaktan kalkmaya çalışıyordu.

Peder Draddy geri çekildi.

Dr. Levine geldi ve babama ne dedi bilmiyorum ama her ne dediyse ihtiyar adam bir hışımla yüzüstü dönüp çocuk gibi yüzünü yastığa gömdü.

Peder Draddy yanıma geldi. Rahatsız ve biraz da bozulmuş görünüyordu.

"Üzgünüm, kendisine yardımcı olamadım," dedi.

"Ben icabına bakarım," dedim.

"Daha yolu uzun," diye ekledi Peder.

İhtiyar amcam Züğürt Joe, Türkçe bir oyun havası tutturmuş hafif hafif sallanıyordu.

"Ölmeden önce ruhunu arındırmak ve onu ahirete hazırlamak gibi şeyler açısından mı diyorsunuz?" diye sordum.

"Bu fikri benimsemediğinizi biliyorum," dedi Peder Draddy, "ama sonuç ortada."

"Ne sonucu diyorsunuz?" diye sordum.

Yatağı gösterdi.

"Bu adam," dedim, "tüm hayatını, tam anlamıyla toplumun kendisinden beklediği şeyleri yaparak geçirdi. Hiçbir kanuna karşı gelmedi. Şimdi böyle deliye dönmüş olması şaşılacak şey mi?"

Babam bunu duydu ve ağır ağır döndü.

"Çok fırsat geçti elime; Berengaria, Aquitania ve emektar Mauretania gemileri, denizlerin tazıları, hepsi de güzel kadınlarla doluydu. Yakışıklı adamdım ben, bakmayın şimdi böyle olduğuma. Kafama sıçayım, kafama sıçayım!"

Dr. Levine onu tekrar yatıştırdı.

Peder Draddy'yle odanın en uzak köşesine geçtik. Dr. Levine da yanıma geldi.

"Onu buradan çıkarmak istiyorum," diye fısıldadım.

"Ne zaman?" dedi doktor.

"Hemen, bu gece."

"İlgili doktordan taburcu belgesi almanız lazım."

"O işe giremem hiç, çok çetrefilli," dedim, "aile içinde görüş ayrılıkları var."

Dr. Levine gözlerini genç Peder'e çevirdi. Sözlerime dikkat etmem için beni uyarmaya çalışıyordu.

"Ne dersiniz," diye sordum, "onu bu gece kaçırsam?"

"Aceleniz ne?" dedi Dr. Levine.

"Burada kalmasının bir yararı var mı?"

"Bir zararı olmadığını düşünüyorum." Doktor yan çiziyordu.

Peder Draddy bizi ilgiyle dinliyordu. Acaba Gloria'yı tanıyor mudur, diye düşündüm. Ayinlerde ekmek ve şarap aldığını biliyordum; Peder Draddy'den mi alıyordu acaba?

"Ona yardımı dokunacak herhangi bir şey kaldı mı?" diye sordum Dr. Leveine'e.

"Ömrünü uzatmak için diyorsanız hayır; fakat yaşanabilecek kazalar gibi birçok şey ömrünü kısaltabilir. Her an, her saniye gözetim altında tutulmalı."

"Ama en nihayetinde..."

"Dediğim gibi, işi tamam."

"Ona daha iyi hissettirecek bir şey var mı?"

"Fiziksel olarak mı ruhsal olarak mı?"

"Fiziksel olarak."

"Yok."

"Ruhsal olarak?"

"Peder Draddy'ye sorun."

"Ben size soruyorum."

"Şey... bilmem," diye mırıldandı.

"Bence buradan çıkmak ona daha iyi hissettirecektir," dedim, "bakım konusuna gelince, bu kimin baktığına bağlı, öyle değil mi? Kimin yanında kendini daha iyi hissettiğine bağlı."

"Bu konuda size katılıyorum."

"Sorun şu ki kimse onu istemiyor. Huzurevine tıkmayı planlıyorlar."

"Düşündüm de," dedi Dr. Levine, "neden eşinizle onu alıp evinize götürmüyorsunuz? Durumunuz iyi gibi. Bir bakıcı tutabilirsiniz. Anneniz de görmeye gelebilir."

"Bunu yapamıyor olmamın bazı özel sebepleri var."

"Ne gibi?" dedi Peder Draddy.

"Sizi ilgilendirmez, gibi," dedim, "kusuruma bakmayın, Peder."

"Sorun değil," dedi Peder, "yani, onu kaçırmaktan bahsediyordunuz da ben de..."

"Onu Florida'ya götürmeyi düşünüyordum," dedim. "Tarpon Kaplıcaları'na... Güneş yüzü görsün diye."

"Güneşi sever mi?" diye sordu Dr. Levine.

"Onun sevdiği şey müşterilerle dolu bir dükkândır."

"O zaman, ne anlamı var bunun?" diye sordu Peder Draddy.

"Şöyle ki Peder, Trapon Kaplıcaları, yıllar evvel sünger avı için bu ülkeye getirilmiş yaşlı, bitkin Yunanlarla dolu. Şimdiyse yapması ve satması daha ucuz olan sentetik süngeri geliştirdik. Bu adamlara da bütün gün kahvehanelerde oturup tavla oynamak ve laklak etmek. Babam orada birçok dert ortağı, kendi hislerini paylaşan hem de Yunanca konuşan bir sürü kafa dengi arkadaş bulabilir, bence."

Konuştukça uydurmaya, Peder Draddy'nin sözlerime inanacağını ve vakti gelince insanlar için hedef saptıracağını umarak bir şeyler sallamaya devam ettim.

"Tüm bunlar, Peder," dedim, "kesinlikle aramızda kalmalı."

"Elbette," dedi. Bu bir yalandı tabii ki.

"Eee, ne dersiniz; onu izinsiz olarak buradan çıkarsam?"

Dr. Levine, Peder Draddy'ye baktı. "Şey," dedi, "sis bastıracak gibi. Bu gece Florida'ya uçak kalkar mı dersiniz?"

"İki kişilik yer ayırttım az önce," diye salladım, "uçuşların sorunsuz olduğunu söylediler. Sisin üstünden uçuyorlarmış."

"Ben de Florida'da bir haftaya hayır demezdim," dedi Peder Draddy gergin gergin gülerek.

"Eee," dedim Dr. Levine'a, "ne diyorsunuz?"

"İnsani fikirlerimi bir doktor olarak açıklayamam."

"Ben de öyle," dedi Peder Draddy, doktor olmamasına rağmen.

"Peki, madem siz ikiniz böyle düşünüyorsunuz," dedim, "vazgeçsem daha iyi. İyi bir fikir değil, herhalde."

"Böyle düşünmenize çok sevindim," dedi Peder Draddy, "ben yalnızca görevi başındaki bir papazım. Bu nedenle sözlerimi bağışlayın ama herkesin -doktorların, akrabaların ve annenizin hemfikir olduğu bir çözüm bulursanız çok daha iyi olur diye düşünüyorum."

"Ve de babamın..." diye ekledim.

"Kendisinin sorumlu olduğunu düşünmüyorum," diye fısıldadı Peder Draddy, "belki de," dedi daha bir dikkatle, "huzurevi konusunda bu kadar katı olmamalısınız. Bazı huzurevleri gerçekten çok güzel, biliyorsunuz. Gloria'ya diyordum ki, aslında kendisi fikrimi alma nezaketini gösterdi..."

Aktrist! Buyurun işte!

Sözünü bitirmeden araya girip, "Teşekkür ederim Peder, güzel tavsiyeleriniz için. Muhakkak uyacağım," dedim, "ve rica etsem, benim şu deli saçması fikrime gelince, anlarsınız ya, aramızda. Ha?"

"Elbette, elbette," dedi Peder Draddy içten bir tavırla "bir de şunu söyleyeyim," diye devam etti, "kendinize dikkat etmeniz iyi edersiniz."

"Efendim?"

"Yani, şey görünüyorsunuz... Demem o ki, rahat olun, gevşeyin. Ona da bir ilaç ver Doktor. Buradaki asıl hasta o, bence; ha-haha." Gülümsedi ve elimi sıktı. İyi bir adamdı ve kimseye bir şey söylemeyecekti; en azından ben ihtiyarı kaçıranı kadar.

Babamın bakışları yine donuklaşmıştı. Peder Draddy yanına yaklaşıp iyi geceler dilediğinde ve odadan çıktığında herhangi bir tepki vermedi.

Dr. Levine da bir an önce odadan ayrılmanın iyi olacağını düşündü.

Tam çıkarken kapıda durdu ve bana dönüp aceleyle, "Gece yarısı bu kattaki hemşirelere, tüm dikkatlerini toplamalarını gerektirecek ayrıntılı birtakım talimatlar vereceğim. Eğer az önce bahsettiğiniz o aptalca şeyi yapacak biri varsa, en iyi zaman o zamandır," dedi.

Tam gece yarısı babamın odasının kapısını açtım. Birlikte asansöre kadar ağır ağır ama zorlanmadan yürüdük. Dr. Levine söz verdiği gibi hemşirelere son derece detaylı talimatlar yağdırıyordu. Oradan geçerken göz ucuyla, kızların sırtları koridora dönük şekilde topladığını gördüm. Bazen bir plan, yalnızca basit olduğu için işler.

Gwen ve Charles, bizi Charles'ın arabasında bekliyordu. Kennedy'ye değil, 31. Sahil yoluna doğru yol aldık. Gitmek istediği yer orasıydı çünkü; sormaya gerek yoktu. Yolda durup kahvaltılık bir şeyler aldık.

Hastanede neler olduğunu sonradan duydum. Düşman saflarında yaşanacak bir karmaşa sayesinde vakit kazanabiliriz diye bizim ihtiyar Züğürt Joe'ya babamın geceliğini giydirip onu yatağa yüzüstü yatırmıştık. Joe, sonradan, bütün gece kendisini görmeye kimsenin gelmediğini söyledi. Onlar da biraz kafa dinlemekten memnun olmuşlardı herhalde. Ancak ertesi sabah kat

görevlisi kahvaltı servisini yaptıktan ve Joe da kahvaltının büyük kısmını yedikten sonra hemşire Smythe içeri girmiş, neler döndüğü anlaşılmıştı.

Babamı eski eve götürdüm. Bir giysi çantası kadardı ağırlığı. Fakat benzi korkunç derece solgun olmasına rağmen keyfi yerindeydi. Gwen yatağını hazırlarken ben de üstünü değiştirdim. Sonra onu yatağa yatırdık. Gwen de yanına oturdu. Babam onu görür görmez sevmişti.

Bir dakika kadar sonra -ne alaka, bilmiyorum ama- "Bir dahaki sefere sözümü dinle, büyük adam," dedi. Sonra Gwen'e baktı. Birbirlerine gülümsediler. "Sen burada kal," diye buyurdu Gwen'e, "o gidebilir!"

Ben de Gwen'in kalmasını isterdim elbette ama evinde bakıcının olduğunu ve Charles'ın beklediğini biliyordum.

Babam uyuklamaya başlamıştı. Bir ara gözlerini açıp Gwen'e baktı ve "Çok güzel, çok güzel," diye mırıldandı.

Gwen kalktı. "Hemen geliyorum," dedi. Charles ön kapının eşiğinde oturmuş bekliyordu. Gwen'in ona ciddiyetle bir şeyler anlattığını görebiliyordum. Charles başıyla onayladı; sonra bir kez daha. Gwen, onun yanağının kenarına bir öpücük kondurdu. Charles gülümsedi. Gwen de onu arabasına kadar geçirdi.

Babamın yatağına yanaştım ve "Burada kalacak," dedim. Ama o çoktan uyumuştı. Charles'ın arabasını gazladığını duymamıştı.

Nihayet yatağa girdiğinde "Charles ne dedi?" diye sordum. Soyunurken oyalanmıştı.

"Hiçbir şey. Neden sordun?" dedi.

"O kadar zaman hiçbir şey demedi, öyle mi? Hadi ama; ne dedi?"

"Sorun değil," dedi.

"O kadar mı?"

"O kadar."

"Epey muhabbet etmişsiniz."

"Bunaltma. İyi geceler," dedi ve uyudu.

Gecenin ortasında, yarı uyur seviştik. Ayılmak istememiştik işin aslı. Uyanık olduğumuzda sorunlarımız çözümsüzdü. Uyurken ya da yarı uyurken sevgiliydik.

Fakat kesin bir inançla tek bir şey söyledi:

"Ona bunu bir daha asla yapmayacağım."

Uzun süre hiçbir şey konuşmadan öylece, bacağı bacağımın üstünde, yattık.

“Buna mecbur olmayacaksın,” dedim.

Onunla evlenmeye karar vermiştim.

Uyuyamıyordum. O, yorgun düşmüş, uyumuştı ama ben öylece durmuş onu izliyordum.

Geçen bunca zamana ve yapmış olduğu her şeye, o an yaşamakta olduğu şeylere rağmen hâlâ masum ve çocuksu görünüyordu. Bunda -bu ‘çocuksu’ görünüşte- bana çekici gelen neydi, bilmiyorum. Fakat benim için bir anlamı vardı.

Orada saatlerce uzandım. İlk gençlik yıllarımda kaldığım odaydı burası. İspanyol gribini bu odada geçirmiş, saat kâbuslarımı bu odada görmüştüm. Panjurları, o günlerde olduğu gibi kapalıydı. O dönemlerde ışığın, hastalığı azdıracağına inanılıyordu. Köşede bir giysi askısı duruyordu. Hasta olduğum ve sayıkladığım sıralarda bu askının beni korkuttuğunu anımsıyorum. Giysi ve pijamalarla kaplı bu askı, geceleri uyumamı bekleyen bir düşmandı benim için. Şimdiyse beni, hayatımı mahvettiğim bu günlerden alıp eski günlerime döndüren bir dost gibi görünüyordu.

Aniden, aslında kelimelere dökebileceğim herhangi bir neden olmaksızın, iyiye gittiğimi fark ettim. Ne denli saçma, ne denli mantıksız olursa olsun, şu ya da bu şekilde harekete geçmiş olmamdandı sanırım. O adımı atmaya, yanımda yatan bu kadınla, güvenmediğim, akıl sır erdiremediğim ama yine de âşık olduğum bu kadınla, evlenmeye karar vermiştim.

Şafak sökmeye yakın, yattığı yerde dönüp kaşık pozisyonu aldı. O sırada uyumadığımı fark etti. Dönüp bana baktı. “Ne oldu?” diye sordu.

“Ne dedi?” dedim.

“Bekleyeceğini söyledi.”

“Neyi?”

“Beni.”

“Bu durum için?”

"Fark etmez, dedi."

"Buna inanmıyorum. Sen inanıyor musun?"

"Öyle dedi, işte."

"Niye ağlıyorsun o zaman?"

"Bunu ona yapamam da ondan. O çok iyi biri..."

"O da böyle düşündüğünün farkında sanırım."

"Bir şeyin farkında olduğunu sanmam, ama..."

"Ama?"

"Ama seni kabul edemeyeceğini söyledi. Benden başka kimse-
nin seni kabul edemeyeceğini söyledi."

"Sen de öyle mi düşünüyorsun?"

"Sen onun yaptığını yapabilir miydin; benim evimde kalıp
başkasının çocuğuna bakabilir miydin? Hem de ben buradayken?
Yapabilir miydin?"

"Hayır."

"Ben de onu diyorum. Bazen, Eddie, bazen dünyadaki en güçlü
insanların bağlanabilen insanlar olduğunu düşünüyorum;
özellikle de senin gibi, kendim gibi ne istediğini bilmeyen, bir
gün yaptığı şeyin hesabını öteki gün veremeyen insanlarla karşı-
laştırınca. Yapma... Eddie... Yapma... İstemiyorum, Eddie, lütfen,
Eddie, yapma..."

"Eddie, nasıl her şeyi bu şekilde çözebileceğini sanıyorsun?"
dedi.

Bir süre öylece yattık. Sonra ona, onunla evlenmek istediğimi
söyledim.

Uzaklaştı.

"Sen ne pislik bir herifsin, Eddie!" dedi.

"Niye ki?"

"Yalancının tekisin. Söylediğin hiçbir şeyin sorumluluğunu
almazsın sen."

"Artık öyle değilim."

"Yalan söylüyorsun, Eddie. Bana bunu ilk söylediğinde gerçekten ciddisin sandım; ama artık daha iyi tanıyorum seni."

"Daha iyi tanıdığın falan yok."

"Sen Kaliforniya'ya döndükten sonra bir sabah uyandım ve kendimi, bir kasabın elini sokup içini temizlediği bir tavuk gibi hissettim. Buz kesilmiş bir ceset gibiydim, Eddie. Ve beni öldüren senin bu yalanlarındı; yalnızca söylediğin yalanlar değil, yaptığın yalanlar. Asıl inandıklarım da bunlardı işte; beni ikimizin bir olduğuna -gülünür buna, değil mi?- inandırıp bir daha hiç ayrılmayacakmışız gibi sarılmaların... Numaradandı, adamım, değil mi? Aynen öyleydi! Birbirimiz olmadan yaşayamayacakmışız gibi... Bundan daha iyi kafaya alamazdın beni, değil mi? Yalanlarına harbiden inandım; Allah belanı versin, Eddie! Şimdi bir yıl bilmem kaç zaman sonra karşıma geçip yine o evlilik mavalını okuyorsun, yalanın bu kadarı artık! Ve gelmiş benden buna inanmamı bekliyorsun? Ben neyim sanıyorsun ulan it oğlu it, gebertirim seni; gebertirim seni, orospu çocuğu!"

Yumruklarıyla göğsümü dövüyordu; âşık bir kızın yumruklarıyla.

Yataktan çıkıp pencereye yürüdü. "Benimle oyun oynama, Eddie," diyordu, "kahretsin; daha fazla oyun oynama artık benimle."

Babamın iyi günlerinde düzenli olarak budanan ağaçlar kocaman olmuştu. Dalları, bakımsız çatıyı sarmıştı. Rüzgâr estiğinde bu dallar köhne binanın duvarlarına sürtüyor ve felaket ses çıkarıyordu.

"Yatağa dön," dedim.

Döndü. "Eddie," dedi, daha bir sakinleşmiş olarak, "her şey ortada işte. Sana inanmıyorum," dedi.

"İnanacaksın."

"Seni rahat ettiren tek bir şeyden vazgeçebilmiş olsaydın..."

"İşlerimden istifa ettim."

"Benim için ne fark eder sanıyorsun? Ah, Eddie," dedi ve derin derin iç çekti, "çok geç."

"Değil," dedim, "göreceksin."

Dönüp bana yaslandı ama suskundu. Öksüz bir çocuk gibi incecikti.

"Evleneceğim seninle," dedim.

"Artık çok geç, Eddie."

Kadınların gözyaşlarından korkardım fakat gözyaşı kadınların en doğal ifade biçimidir. Ben orada uzanıyordum, o ağlıyordu ve bu beni korkutmuyordu.

Bir süre sonra, "Charles çok iyi bir adam," dedi.

"Ben ona güvenmiyorum," dedim.

"Sen onun yaptığını yapamazdın."

"O da yapamaz, yavrum. Benim gibi yanıp tutuşuyor yalnızca. Bir gün kafana kazmayı indirirse şaşma. Ya da benimkine..."

"Ben ona güveniyorum."

"Sen benim dediğime güven. Sakin olmaması gerektiği zamanlarda sakın duruyor. Manyağın teki bence."

"Bir insanın hoşgörülü olabileceğine, nazik ya da anlayışlı olabileceğine akıl erdiremiyorsun, değil mi?" dedi.

"Senin yaptıkların karşısında kimsenin öyle olabileceğine inanmıyorum. Tüm bunları sabırla karşılamak için kafayı yemiş olmalı."

"Ama, uzun zamandır dayanıyor buna; ben sadece seninleyken değil, senden önce başkalarıyla da."

"Kimlerle?"

"Başkaları."

"Kim?"

"Kim olduğunu mu merak ediyorsun?"

"Evet."

"Kardeşiyle, mesela."

"Onu biliyoruz. Başka kimlerle?"

"Sen kaldıramazsın bunu. O kaldırabilir. Sen her şeyle, olduğu gibi yüzleşemezsin."

"Bir deneyelim bakalım. Başka kim?"

"Bir partide tanıştığım, adını hatırlamadığım biriyle, mesela. Beni eve bırakmıştı. Ertesi sabah uyandıgımda ise tek bir not bile bırakmadan gitmişti."

"Başka?"

"Lisedeyken tanıdığım, o zamanlar bana âşık olan zenci bir çocukla."

"Lisedeyken yaptınız, ha?"

"Hayır. Üç ay önce."

"Başka?"

"Zencinin kankasıyla."

"O da mı zenciydi?"

"Zencilerle bir alıp veremediğın mi var?"

"Evet; benim kızı becermelerini istemem. Ne soluk benizlilerin, ne çekik gözlülerin, ne Meksikalı kıroların, ne yavşak Fransızların ne de Asyalı boz suratlıların; hiçbirinin!"

"Ben senin kızın falan değılim. Artık çok geç olduğunu anla diye söylüyorum bunu. Köprünün altından çok sular aktı; seni beklediğın yerde değılim artık. İstediğın zaman gelip teslim alacağın bir bavul değılim."

"Başka?"

"Tek söz etmeden çekip gidebileceğini, beni bir yere kilitleyip döndüğünde bıraktığın gibi bulacağın mı sanıyorsun?"

"Başka?"

"İtalyan, film yapımcısı şişko bir morukla. Domuz gibi zengin, küstah ve ibneydi. Bir de komünistti. Onun yanında benim

yaşadıklarım bir hiçmiş gibi hissettirmişti; oğlanlar daha iyidir diyordu. Çok hoşuma gitti herif."

Sonra birden bana döndü.

"Senden hoşlanmıyorum," dedi. "Sana saplanıp kalmak istemiyorum!"

"Başka?"

"Sardi's'te aktrisin tekiyle yemek yiyen bir herifle. Kız, provası için masadan kalkınca adam masama gelmek istedi. Olmaz, dedim ama çıkarken baktım, hâlâ beni bekliyordu. Ben de yanına oturdum. 'Bugün şanslı günündesin,' dedim."

"Nerede yattın onunla?"

"Benim evde. Seninle yattığım yerde, aynı yatakta."

"Nasıl girdi yatağa?"

"Gelmesini söyledim. Yatakta nasıl olduğunu bilmem lazımdı, öyle değil mi?"

"Sonra da görüştünüz mü?"

"Bir kere."

Bir şey söylemedim.

"Bu kadarı yeter mi?" diye sordu.

"Başka?" dedim.

"Yediğin taşlar hoşuna mı gitti?"

"Hayır, gitmedi. Başka?"

"Beni bırakıp gideceğini ve hiçbir şey olmayacağını sandın, değil mi? Annen değilim ben senin; ne olursa olsun yanında olacak, her yaptığını bağışlayacak."

"Başka?"

"Buz gibi donmuş seni bekleyeceğim sandın, değil mi? Söylesene!"

"Başka?"

"Jack Schnee, şu reklam çocuğu... Başka kim olsun? Başka kiminle olduğu ne fark eder, ha? Anlamadın mı mevzuyu?"

"Jack Schnee! O kılçıkla?

"Aynen, öyle."

"Neydi onu çekici yapan?"

"Onu sevmemen. Öyle dediğini hatırladım. Hesap kapandı anlayacağın; defter kapandı."

"Başka?"

"Aklıma gelmiyor şimdi; ama yeterince ifade edebilmişimdir kendimi?"

"Ettin."

"Kaldırabileceğini sanmıştın, değil mi?"

"Kaldırabilirim."

"Devam edeyim mi?"

"Yeter. Anladım ne yapmaya çalıştığını."

"Hâlâ evlenmek istiyor musun benimle?"

"Seninle evleneceğim."

"Bu saydıklarım arasında en iyisi hangisiydi ve sebebini bilmek ister misin?"

"Hayır."

"Şu İtalyan ihtiyar; muhteşemdi. Başının altına iki yastık koyup yatar ve..."

"Tamam, anladım."

"Yoo, bunu duymam lazım. Orada yatardı ve ben üstünde ne kadar, ne yaparsam yapayım, ister üstünde dünyayı dolanayım, semsert kalırdı. Bir de yaşlı bir herifti hani, o biçimsiz vücuduyla başının altına iki yastık çeker, sırtüstü yatardı. Göbeği de vardı. Bakınca, çirkin bir şeydi anlayacağın. Ama bana öyle bir bakar, o İtalyan gülümsemesiyle öyle bir gülümser, ben üstünde otururken beni hayran hayran, öyle bir şefkatle seyrederdi ki... Karnımı iki eliyle, üstü koca güneş lekeleriyle kaplı yumuşacık İtalyan elleriyle yaşlı bir aziz gibi, kavırdı."

"Tamam, tamam," dedim.

“Öyle aşk palavraları falan sıkmazdı ama öyle şefkatliydi ki en saf, en inanılır, en dürüst duyguydu bu. Şefkat! Sırf bu şefkat için evlenebilirdim onunla; ama aşk için değil. Erkekler, azınca aşk der, sabah toz olmuş olurlar. Karnını deşip içini boşaltmadan önce kullandıkları bir sözcüktür aşk, yalnızca.”

“Tamam.”

“Sen buna aşk diyorsun ya, bu olsa olsa nefrettir belki. Bana bir orospuymuşum gibi davranman bu yüzden işte. Hatta orospudan bile beter davranıyorsun o iğrenç ‘başka?’ sorusuyla; Sırf tahrik olmak için yapıyorsun bunu.”

“Bu, doğru değil.”

Yataktan çıkıp, geceleyin giysilerini bıraktığı banyoya yürüdü. Sessizlik çökünce babamın bana seslendiğini fark ettim. “Evangeley!” diye bağırışına bakılırsa akli başında ve normaldi. Kalkıp donumu giydim.

Banyodan Gwenseslendi. O sırada giysisini başından geçirmektedir. Düğmelerini iliklerken, “Kahvaltısını hazırlayacağım,” dedi.

Sonra yanıma yaklaşıp, “Görüyorsun ya, oluru yok o dediğin şeyin,” dedi.

“Hiç bile.”

İhtiyarın yatağını, bizim oraya, üst kata yaparsak gecenin bir yarısı kafayı bozup da yürümeye kalkarsa merdivenlerden yuvarlanır diye, salona yaptık. Merdivenlerin başına da çıkmaya kalkmasın diye çocuklar için olduğu gibi eşyalardan barikat kurduk. Aşağıdan bir kez daha seslendi, “Evangeley!” Sesi çok buyurgandı. “Tamam, baba, hemen geliyorum,” diye seslendim.

Aşağıdan mırıltıları ve homurtuları geliyordu.

Kızların tatlı yanı, bir fırtınanın ardından o denli güzel görünmeleridir. Kavga etmek canlandırır onları. Neden öyle olmasın? Uğruna savaşılan şey kendileridir. Gwen’in yüzü, kızıl, pem-

be ve benzeri tatlı renklerle çiçek açmıştı. Gözleri yaşlarla yıkanmış parıldıyordu.

"Eddie," dedi, "tek bir şansımız var. Kulak veriyor musun?"

Başımla onayladım. Gözlerinde kesin bir kanaatin ışığı vardı.

"Onunla evleneceğim, Eddie, aynen söylediğim gibi."

"Hayır, evlenmeyeceksin."

"Evleneceğim. Kesin. Bir şey yapmaya kalkışacak olursan onu üstüne salarım. Öğleden sonra buraya geldiğinde, eğer benimle evlenmek istiyorsa hemen gidip bu işi bitirelim diyeceğim. Ama... Düşündüğüm tek çıkar yola gelince, Eddie, sonrasında... Yani, sonrasında seninle görüşebiliriz."

"Nasıl yani?"

"Daha önce görüştüğümüz gibi."

"Şaka yapıyorsun."

"Hayır, yapmıyorum."

"İyi de demiştin ki..."

"Bu sefer farklı olacak. Evli olacağım. O zaman düzenli bir ilişkimiz olabilir, anladın mı?"

"Ve bunu ona söyleyeceksin, öyle mi?"

"Evet... Yani, evet... Madem durum bu..."

"Eee?"

"Bir ev tutarız. Düzenli bir yerimiz olur, yani. Orayı düzenleriz. Orada ilgilenebilirim seninle."

"Ciddi olmana inanamıyorum."

"Ciddiyim. Bu şekilde kendimi güvende hissedebilirim; o, hayatımda olduğu için, anlıyor musun? Ve sana güvenebilirim bu şekilde. Her gün belirli zamanlarda yanında olur, sana gayet iyi bakarım. Senin de tek istediğin bu zaten; dağınıklık istemiyorsun, yemek istemiyorsun, çocuğu da istemiyorsun, geceyi birlikte geçirmek istemiyorsun. Her şey mükemmelmış gibi. Tümüyle mükemmel olmaz belki ama her şeyi olabildiğince mükemmel kı-

lip gerisini görmezden geliriz. Diğer insanlar gibi sıradan bir ya-
şantımız olur. Hatta karına da dönebilirsin, eğer bu duruma an-
layış gösterirse. Belki hoşuna bile gider karının. Aslında her evde
işler böyle yürür, öyle değil mi? Neredeyse tanıdığım herkes...”

“Evangeley!” sesi geldi aşağıdan.

Tırabzanlardan eğilip, “Tamam, baba,” dedim, “hemen geli-
yoruz.”

“Genç bayana kahvaltıda ne istediğini sordun mu?” dedi,
“Onu el üstünde tutmalıyız.”

“Hayır, baba, daha sormadım.”

“Evangeley,” dedi içerlemiş sesiyle, “anan burada değil, değil
mi?”

“Sanmam, baba.”

“İş sana kaldı o zaman. Ona güzel birkaç pankek hazırla.”

Gwen’e dönüp, “Birkaç güzel pankek ister misin?” diye sor-
dum.

“Hayır,” dedi. Sonra da, “dediklerimi iyi düşün. Çok sevecek-
sin.”

“Evangeley! Ne dedi?”

“Pankek istemiyormuş, baba.”

“İyi o zaman; güzelce bir iki yumurta kır. Dediğimi dinle sen!
Ben işi bilirim. Aşağıya gelin, ikiniz de. Acele etmemiz lazım.
Kasaya gidiyoruz bugün...”

“Nereye?”

“Bankaya. New York’a.”

“Nereye dedin?”

“Dün gece söyledim, ya. Hafızana ne oldu senin, evlat?”

“Bugün bankaya gideceğimizden bahsettiğini hatırlıyor mu-
sun?” diye sordum Gwen’e.

“Öyle diyorsa, öyledir,” dedi ve devam etti; “yüzleşelim bu-
nunla; biz anormal iki insanız, belki de kaçığız. Kendi yöntemi-

mizi bulmak zorundayız, başka iki insanın yaptığı gibi değil. Ne olursa olsun güvenilebileceğim birine ihtiyacım var. Senin gibi gelgitleri olan, her an çekip gidebilecek, her an değişebilen bir adama güvenemem!”

“Evangeley!” diye kükredi ihtiyar, “hemen aşağı gelin.”

“İyi düşün, Eddie,” dedi merdivenlerden inerken, “işe yarayabilir.”

Duş aldım.

Gwen’le babamın iyi anlaştığı belliydi. Aşağı indiğimde sevgili gibiydiler. Babam yeni bir dinleyici bulmuş olmanın tadını çıkarıyor, ona hayatını anlatıyor, National City’den bahsediyor, yine zavallı ihtiyar Mitchell’a sövüyor, adamın krizden sonraki yaşantısının ayrıntılarını veriyor, 1929’da herkesi nasıl mahvettiğini ama kendisinin 1935’e kadar nasıl yükünü tuttuğunu anlatıyordu. Mahkemede nasıl yargılandığından bahsediyor, “Fakat ensesi kalınlara bir şey olmaz,” diyordu. Çok parası olan birinin hapse tıklandığı görülmüş şey değildi. Onu bir kez Waldorf Astoria Peacock Alley’in lobisinde gördüğünü anlatıyor, nasıl da iyi, nasıl da yakışıklı, her zamankinden daha sağlam göründüğünü söylüyor, “Hâlbuki adaletin yerini bulması için kendini vurması gereken bir adamdı,” diyordu.

Babam konuşurken Gwen onun ağzına kaşıkla yumurta veriyordu. Cümlesini bitirmesini bekliyor, sonra babam ağzını açıp bekleyince tekrar dolduruyordu. Tıpkı bir çocuğa yemek yedirir gibi bir yandan da bezle çenesinin altını temizliyordu. Üstelik bu iş Gwen’in hoşuna gidiyor gibiydi. İhtiyarı sevdiği belliydi. Bu, elleri güneş lekeli İtalyan moruğu getirdi aklıma.

Babam beni görünce aniden yeni bir konuya atladı.

“İyi kadındı,” dedi.

“Kim, Bay Arness?” diye sordu yumurtayı yedirirken.

“Anası. Buraya gözü gibi bakardı. Sonra ben parasız kaldım

ve..." Aynı konuyu açtığını anlayınca mutfağa sıvışmak istedim.

"Evangeley!" diye bağırdı birden. "Nereye gidiyorsun?"

"Kahve almaya."

"Lafımı bitirmemi bekleyemedin mi?" dedi. "Görüyorsun ya, hanım kızım, paran olmazsa sözünü bitirmeni bile beklemezler; öz oğlun bile."

"Dinliyorum, baba."

"Bir fincan kahve babanın söyleyeceklerinden daha mı önemli?"

"Hayır, baba."

"Otur o zaman, ben konuşuyorum."

Oturdum.

Sonra ne diyeceğini unuttu. Donup kaldı. Üçümüz de orada öylece oturduk. Sonunda Gwen imdada yetişti. "Evangeley'e bir taksi çağırmasını söylemişsiniz," dedi.

"Hah, evet, Evangeley, hemen bir taksi çağır. New York'a gidiyoruz."

"Nereye?"

"Daha şimdi dedim ya, Evangeley. Sen nasıl böyle büyük adam oldun, yahu; gel de bir gün anlat bana." Gwen'e döndü ve "Benim hafızamı o kaybetmiş!" deyip şaşkın şaşkın başını sallayarak bir kahkaha patlattı. "Cornuh Exchange Bankası'ndaki kiralık kasalara gidiyoruz. Orada kasa bölümünden Bay Meyer'le birkaç işim var. Yahudi bir herif ama çok iyi adamdır; tanıştıırırım sizi," dedi Gwen'e.

"Teşekkür ederim."

"Karım burada değil, kusura bakma. Ama belki," diyerek anlamlı anlamlı göz kırptı, "böylesi daha iyidir, bu konularda pek açık fikirli değildir." Sonra gülümsedi. "Şahsen benim bir itirazım yok; ama..." Orada dikilmiş, kendisine bakmakta olduğumu fark etti. "Taksi çağırdın mı Evangeley?"

"Hayır, baba."

"Ne bekliyorsun?"

"Şimdi çağırıyorum."

"Görüyor musun?" dedi Gwen'e, "Ona her şeyi hatırlatmak zorunda kalıyorum. Benim işlerimle zerre kadar ilgilenmiyor artık." Sonra çocuksu bir mutlulukla ona bakıp, "Daha var mı?" diye sordu yumurtaları kastederek.

"Evet, Bay Arness," dedi Gwen, "hemen getiriyorum."

Mutfağa gitmek üzere yanımdan geçerken, "Ne yapayım?" diye sordum.

"Taksi çağır," dedi.

Üçümüz taksiye atlayıp alt katında babamın kasasının bulunduğu Empire State Binası'na gittik. Herhalde, hayatının en mutlu günlerinden biriydi babamın. Gwen'e âşık olmuştu. Gwen de en nazik tavrıyla babamın her sözünü dikkatle dinliyor, en mahrem anılarını, savaşlarını, galibiyetlerini, trajedilerini, anlaşmalarını, yediği kazıkları, eski, çok eski fıkraları anlatıp durması için cesaretlendiriyordu onu. Yolculuk sırasında Gwen'e bütün hayat hikâyesini, ağabeyinin kendisini bu ülkeye nasıl getirdiğini, New York'ta geçirdiği o ilk zor günleri, tartışmalarını, kendi işini yapmaya karar verdiği günü ve bu işi nasıl tutturduğunu anlattı. Krizden önce Mitchell'ı Belmont Hipodromunda, yanında kocaman şapkalı, yüzü tülle kapalı bir kadınla görmüştü ve Mitchell'ın bu kadını kimseciklerle tanıştırmadığını fark etmişti. O gün, içinden, parasını National City'den çekmek gelmiş ama çekmemişti. Mitchell'ın yanındaki kadın bacak bacak üstüne atınca bileklerini gördüğünü hatırlıyordu. Güzel bacakları sevdiğini söyledi ve Gwen'in dizlerine vurup bana göz kırptı ve kadınlarda bacaklara olan düşkünlüğümün kendisinden geldiğini söyledi. Sonra eski kız arkadaşlarımın bacaklarından oluşan bir listenin üstünden geçmeye başladı: kimi çok ince, kimi ise baldırda ve ba-

sende fazla kalındı. Nihayet sıra Florence’a gelmişti. Florence’la evlenmiş olmamın benim için müthiş bir şey olduğunu söyledi çünkü o, üst sınıftan, saygın biriydi ve rektör kızıydı. Bana para biriktirmeyi öğretmişti. Onunla evlenmekle büyük akıllılık ettiğimi söylüyordu. Fakat babam arada sırada küçük kaçamaklar yapmak konusunda rahattı (tekrar Gwen’in dizine vurdu); kız, temiz bir kız olduğu sürece. Gülümsedi. Sonrasında daha babacan bir tavır takınarak Gwen’e sürdüğü hayattan vazgeçip evlenmesini tavsiye etti. O ara kafasındaki şeyi anladım; Gwen’i hayat kadını sanmıştı.

Empire State Binası’na vardığımızda taksiye beklemesini söyledi. Paranın nereden geldiğini sanıyordu, bilmiyorum. Benim paralar suyunu çekmeye başlamıştı. O ise, Gwen’in kendisini görmesini istediği şekilde takılıyordu. Büyük adam! Bize bir sırrını açarak kasasını Colonial Trust’a taşımayı düşündüğünü söyledi. Bay Manning vardı orada. İrlandalı ama çok iyi bir adamdı. Hangisinin daha güvenli olduğuna karar verememişti.

Alt katta, dediği gibi, Bay Meyer vardı. Yumuşak, güneş görmemiş yüzüyle oturaklı, yaşlı bir adamdı. Babamın kapıdan girdiğini görür görmez antreye çıkıp onu canıgönülden selamladı ve koluna girdi. Babam 1932’den beri, şube açıldıktan bu yana buraya geliyordu. Tüm bu zaman boyunca Bay Meyer de şu ya da bu görevlerle buradaydı. Başarı basamaklarını adım adım tırmanmış, nihayetinde bu yeraltı dünyasının kayıkçı Charon’u olmuştu. Babamı mermer döşeli salondan geçirip Gwen’le benim giremeyeceğimiz bir kapıdan içeri alıyordu; bizim kasamız yoktu, zira. Babam, kendisine gösterilen hürmetten etkilenip etkilenmediğimizi görmek için arkasını dönüp Gwen’le bana baktı.

Saygı göstergesi olarak uzaklaştık. İş gereği yaşlıları idare etmek konusunda ustalaşmış olan Bay Meyer, babamı yavaş yavaş özel odaya aldı. Babam hâlâ çok halsizdi ama bulunduğu

durum ve kendisine gösterilen hürmet canlandırmıştı onu. Bay Meyer'in oturmakta olduğu küçük oda buranın en büyük ve en güzel odasıydı ve geçici bir süre de olsa içeri girenlere bir güven veriyordu. Babamın buraya gelmeyi neden bu kadar kafaya taktığını anlamıştım şimdi. Ufak çaplı bir tören gerçekleşmekteydi. Benim ihtiyar, hastanede yatağın altında sakladığı siyah cüzdanını çıkardı. Bay Meyer'e verdiği anahtar vardı içinde. Bay Meyer babamı başıyla selamlayıp kendisine duyulan güvene teşekkürle karşılık verdi. Sonra aynı ağır adımlarla yürüyerek odadan çıktı ve kiralık kasaların sıralı olduğu bir koridordan geçerek dev bir kasa kapısı görünümü verilmiş kapıya yöneldi. Bay Meyer gözden kaybolunca babam ayağa kalktı ve Bay Meyer'in kasayı açıp içindeki kutuyu çıkarışını izlemek için özel odasının kapısının önünde durdu.

Asayişin berkemal olduğunu görünce sandalyesine geri döndü. Bay Meyer elinde düz, metal bir kutuyla geri döndüğünde babam sandalyesinde oturmuş karşıya bakıyordu, sırtı dimdikti.

Bay Meyer metal kutuyu babamın önüne, masanın üstüne koydu. Sonra ona bir bloknot, ince bir zincirle masaya tutturulmuş bir kalem, bir kutu ataş ve küçük bir makas verdi. Masa lambasını babama biraz daha yanaştırıp istediği başka bir şey olup olmadığını, kendisini rahat hissedip hissetmediğini sordu. İhtiyar delikanlı kutuya doğru en ufak bir hamle yapmadan başıyla onayladı ve sırtı dimdik oturmaya devam etti. Daha sonra Bay Meyer çekildi ve kapıyı arkasından kapattı. Babamı göremiyorduk artık.

Bay Meyer masasına dönerken o yumuşak, güneş yüzü görmemiş tebessümüyle gülümsedi. "Otuz iki yıldır buraya gelir," dedi.

"Ne var orada?" diye sordum.

"Bunu bilemeyiz," diye karşılık verdi Bay Meyer.

Gwen'le yalnız kaldık.

"Gerçeklerle yüzleşemeyeceksin, değil mi?" dedi Gwen.

Cevap vermedim.

"Birlikte olmamızın tek yolu bu."

Cevap vermedim.

"İnsanın," dedi Gwen, "tüm ihtiyaçlarını tek bir kişiden karşılaması imkânsızdır. Yüzleşilemeyen gerçek de budur işte."

"Ben öyle düşünmüyorum," dedim.

Omuz silkti.

"Ve buna da izin vermeyeceğim," diye ekledim.

"Ona bir kez tamam dediğimde nasıl engel olabilirsin ki buna?"

Buna verecek cevabım yoktu.

Hücrenin kapısı açıldı. Babam bizi gördü ve başını salladı.

İki ay sonra, babamın varlıklarının vasisi olarak, aynı kutuyu Birleşik Devletler Milli Gelir Dairesi'nden bir temsilcinin önünde açmam gerekecekti. Kutuda, hepsi zaman aşımına uğramış bir sürü sigorta poliçesi ve üstünde babamın küçük, okunaksız yazısıyla yazılmış uzun listeler halindeki sayıların yer aldığı yirmi küsur kâğıt vardı. Bu sayılar yer yer sayfaya sığmamış, sayfanın altında toplanmıştı. Bu sayıların ne anlama geldiğini ne Michael ne de Bay Meyer biliyordu. Babamın, National City'nin on hissesine sahip olduğunu gösteren bir de kâğıt vardı. Ya bu şirkette olan güvenini hiçbir zaman tam anlamıyla yitirmemiş, ya da bana daha muhtemel geliyordu ki, kâğıtlar yeniden değer kazanırsa enayi gibi görünmek istememişti. Ayrıca birkaç parça şark mücevheri çıkacaktı kutudan. Çoğu, değersiz incik boncuklardı; bir tanesi dışında. Zincirli bir madalyondu bu. Zincir de madalyon da has altındı. Babamın anneannesine aitti ve babaannem 1905'te karşı kıtadan buraya geçtiğinde bunu yanında getirmişti. Sarrafların dediğine göre epey değerli bir parçaydı.

Bay Meyer bir çalışanı üst kata gönderip Walgreen's'ten süslü püslü bir Empire State Binası maketi aldırttı; yaklaşık on santim boyunda, turistlerin evlerine götürmek isteyeceği türden. Oradan ayrılırken bu maketi babama takdim etti. Babam da "Çok güzelmiş, çok güzel," diyerek hediyeyi kabul etti. Sonra da büyük bir ciddiyetle, "başka bir bankaya taşımamaya karar verdim," dedi.

"Teşekkürler, Bay Arness, çok teşekkürler," dedi Bay Meyer. El sıkıştılar. Bu, Bay Meyer'in babamı son görüşü oldu. Babamdan kısa bir süre sonra da kendisi öldü.

Dönüşte babam, başı Gwen'in omzunda, elinde küçük Empire State maketiyle, yol boyu uyudu.

Gwen'le birbirimize baktık. Büyüleyici bir gülümsemesi vardı. Yoğun trafiği atlatıp Pelham Parkway'e döndüğümüz sırada, "Zamanında seninle nereye istesen kaçırdım," dedi, "tek yapman gereken 'hadi' demekti." Hafızasında feci şekilde acıyan bir yere dokunmuştu belli ki. "Seni, bulduğum yerde -o kuytu köşede uyur şekilde- bırakmalıydım"

"Neresiymiş orası?"

"İtibar denen o kuytu köşede."

"Şimdi sen ahkâm kesiyorsun."

"Senden üstünüm de ondan," dedi, "senden daha dürüstüm. Ne olduğun ve ne hissettiğin gibi gerçeklerle yüzleşemezsin sen. Wilshire Bulvarındaki o ikinci sınıf otelin koridorlarında hayalet gibi yürüyen, tek söz söylemeden giysilerini çıkaran ve gün ışığında yakından bile görmediğin o kız olduğum sürece senin için iyiydim ama ben de gerçek bir kişi olmaya başladığımda kaldıramazdın sen bunu. Şimdiyse çok geç!"

Eve gelmiştik. Taksinin parasını ödedim.

"Üzgünsün," dedi.

"Doğru okuyamıyorsun beni," dedim. Fakat okuyordu.

"Sana inanmadım diye suçlayamazsın beni. Sen yalnızca or-

tadan kaybolmak konusunda usta bir herifsin, öyle değil mi, yavrum?”

“Öyleydim,” dedim, “öyleydim.”

Uzanıp öptü beni. “Özür dilerim,” dedi. “Charles’a bu gece gelmemesini söyleyeceğim. Yarın söylerim söyleyeceklerimi. Ve dediğim şey olacak! Tamam mı?”

“Tamam,” dedim.

İhtiyarı yatağına yatırdık.

Daha sonra bir arabanın yanaştığını duyduk. Charles’tı. Gwen onunla konuşmaya aşağı indi. On dakika sonra kucağında Andy’yle geldi. “Charles’ın sabah işi varmış,” dedi, “bu gece bakamayacakmış.”

“Öğleden sonra işten çıkınca beni almaya geleceğini ve hazır olmamı söyledi.”

“Sen ne dedin?”

“Söz, dedim.”

Arabanın uzaklaştığını duyduk.

Birlikte son gece olacak bir gece, dakika dakika yaşanır. İkimiz de öylece sırtüstü yattık, yan yana, birbirimize dokunmadan, bedenlerimiz serin, herhangi bir şekil almadan. Konuştuğumuzda geçmiş zamanda cümleler kuruyorduk.

“Seninle hep yapmak istediğim bir şey vardı, Eddie; seni bir arabaya atıp götürmek, geldiğim yerleri göstermek isterdim.”

“Ben de isterdim bunu yapmayı.”

“Sen elit tabakaydın, Eddie; sen çocukken burası bir konaktı herhalde.”

“Bazıları da öyle derdi zaten. Belki de öyleydi.”

Sonra, gülümsediğini fark ettim ve neye güldüğünü sordum.

“Bir zamanlar çıktığım Yahudi bir çocuk vardı. Bana dediği bir şeyi hatırladım da...”

“Ne demişti?”

“Niye ölü somon gibi yatıyorsun?”

“Evet, niye ölü somon gibi yatıyorsun?”

“O zamanlar somonun ne olduğunu bilmiyordum. Bizim ora-

larda yoktur; ama dediği doğrudu. Öyleydim o zamanlar.”

Bir süre konuşmadık. Daha önce hiç böyle olmamıştık; konuşmak, dinlemek, susmak hoşumuza gidiyordu şimdi. Son gecede hoşuna gidecek şeyleri keşfediyor insan.

“Biliyor musun, Eddie, benimle gurur duyman gerekirdi -bir de nereden geldiğimi görebilseydin belki-”

“Seninle gurur duyuyordum ben.”

“Ya, tabii. Dün baban beni ne sandı fark ettin mi?”

“Evet, komikti.”

“Öyle miydi?”

“Ah, hadi ama!”

“Ama benimle, nerelerden nerelere geldiğimle neden gurur duymadığını hiç anlayamayacağım. Çocukken birazcık kaçıp sıvışman gerekmiş ama aslında çok şanslıymışsın.”

“Ne demezsin...”

“Ciddiyim. Babanı sevdim, hatta. Nesi var adamcağızın yahu? Kötü bir ihtiyar değil ki. Sürekli kendine acıyor, babandan dert yanıp duruyordun. Benimkini bir görseydin...”

“Onun nesi kötüymüş o kadar?”

“Dışarıdan bakınca hiçbir şeyi. Kasabanın bakkalıdır yalnızca; ama şu dünyadaki tek görevinin kasabamızın beyazların kasabası olarak kalmasını sağlamak olduğunu düşünür. Ve de öyle davranır. Haftalarca o uzun beyaz önlüğüyle sakın sakın işine gider gelir. Hiçbir şeyden şüphelenmezsin. Sonra bir bakmışsın ipini koparmış. Babanı asabi mi sanıyorsun? Benimkinin o beyaz, katır öfkesi bir tutunca kasabadaki hiçbir siyahi başını camdan çıkaramaz. Ufak tefek bir adamdır ama-benim gözüm dönünce neler yaptığımı gördün; oradan pay biç. Hiçbir yasal mevki falan da yoktur, söyleyeyim ama bir tür beyazlar birliğinin başı sayılır. Hatta, kardeşini de şerif seçtirmiştir; kendisi yalnızca bir bakkalıdır halbuki.

“Benim senin gibi, bana yardımcı olabilecek bir annem yoktu. Pörsümüş elleriyle, yıllarca suda kalmış bir kalıp sabun gibiydi benimkisi. Hayatı boyunca soba yakmayı öğrenmediğini söyleyerek böbürlenirdi. Hayatı boyunca yanında işlerini yapacak siyahı biri vardı, çünkü. Bir yandan da ölümüne korkardı. Yani, hava karardıktan sonra evden çıkmazdı ve doğrusu da buydu çünkü babamın beş, altı siyahı öldürmüşlüğü vardı ve herkes onun da er geç bir kurşun ya da bıçak yiyeceğini bekliyordu.”

“Şimdiye kadar yemiştir belki.”

“Dağlık bir yerden bahsediyorum, Eddie, Alabama-Georgia sınırından. Hayır, pantolonunun paçaları çizmelerinin içinde geziliyor oralarda. On dört yaşına kadar annemle aynı yatakta uyudum ve babamın tek bir gece bile anneme yanaştığını hatırlamıyorum. İhtiyacını beyaz kevaşelerle ya da siyahilerle gideriyordu. Ne zaman gözüne birini kestirse kardeşine söyleyip türlü bahanelerle onu kodese tiktirirdi. İkisinin, hapishanenin arka tarafında, yani binicilik eğitim alanlarında, çökmüş bir deri koltukları vardı.

“Babam, annemin yatağına hiç girmemiş olsa da amcam girmişti. Fakat yataktaki annem değildi; bendim. Annem, teyzemi görmeye Rosedale, Mississippi’ye gitmişti. Babamsa pirinç tarlalarına uğrayacak ördekleri karşılamak üzere Stuttgart’taydı. Beş hafta sonra geyik sezonu açıldığında amcam, babamlarla dağdaki kulübeye gitmemeyi tercih etti. Annemi evden kovup tekrar yanıma geldi. Annem öylesine korkmuştu ki fare kadar bile ses edemedi. Sonrasında da hiçbir şey olmamış gibi davrandı.

“On dört yaşındaydım. Kendim için bir şey yapmam gerektiğinin farkındaydım, kimseden hayır yoktu bana çünkü. O zaman evden kaçtım. Kasabaya gezgin bir satış ekibi gelmişti. Satıcı adam konuşmasını yaparken pembe giysili kızlar bir elleriyle memelerini bir elleriyle sattıkları ürünü tutuyorlardı; Gül Yaprığı Yağı. Beni de yanlarına aldılar ve bu şekilde Nashville’e gittim.

“Orada, konuşmacı adam gül yaprağından sıkılmış olacak ki geceleri benim yanıma gelmeye başladı. Otel görevlisinden odamın anahtarını almıştı. Neyse, daha sonra ben de kendime, yaşıma ve okul hayatımla ilgili yalan söyleyerek, milyoncunun birinde bir iş buldum. Hiçbir şeyin değiştiği yoktu, be! Orada bir süre çalıştım ama bu iş de bir yere varmayacaktı.

“Daha sonra, adamın biri beni kuzeye, Washington’a götürmeyi teklif etti. Adam bana karşı dürüst davrandı; yani açık oldu. İşlerin nasıl yürüdüğünü anlamıştım artık. Ne anlamı var ki ulan bunun diye düşündüm; öylece yatarım; evet, ölü somon gibi, ay-nen.

“Ben de bir anlaşma yaptım. Bunun iğrenç bir şey olduğunu düşünüyorsun, biliyorum; bunun nasıl olabildiğini anlayamıyor musun? Ha? Neyse, hatırlamaktan hoşlandığım bir şey değil. Birinin benden isteyebileceği başka neyim vardı ki? İnsanların, yükünü boşalttıktan sonra senin adını bile hatırlamadıkları bir dünya burası.

“Her neyse... Böyle böyle epey düzüldüğümü ama bu işten hiçbir şey anlamadığımı fark ettim; kesinlikle en ufak bir zevk almıyordum. O sıra, milletvekili asistanı şu adamla tanıştım -bahsettiğim, şu Yahudi olan- ve onunla düşüp kalkmaya başladım. Sonrasında patronuyla, milletvekiliyle, tanıştım; genç bir adamdı, öyle milletvekili deyince akla gelecek bir tip değildi. Nedendir bilmem ama benden hoşlanmıştı. Tek bildiğim, o sıralar harbiden güzelleşmeye başlamıştım. Bana bir oda tuttu, kiramı ödedi ve yiyecek, içecek, çorap, vesaire giderlerim için düzenli para verdi. Yalnızca onun olmam için ısrar ediyordu. Bunun beni nasıl rahatlattığından haberi yoktu; yalnızca onun olmamın.

“Bu benim için bir fırsattı. Gözümü açacak zaman bulabilmiş-tim. Odamı bir güzel döşedim. Liseye kaydoldum. Kimse benim ne ayak olduğuma akıl sır erdiremiyordu. Hepsinden dört, beş

yaş büyüktüm ve sıkı çalışıyordum. Kimseyle çıkmadım. Nerede yaşadığımı kimse bilmiyordu. Kızların davetlerine katılmıyordum çünkü karşılığında benim onları davet edebilmemin imkânı yoktu. Uzun uzun yaptığım tek iş okumaktı; günde bir kitap; bir de benim milletvekiliyle konuşmak. Bana saygı duyan ilk kişiydi. İnsanları anlamayı ve kendime yetmeyi o öğretti bana. Bazen yalnızca raporları üzerinde çalışmak ya da yazılarını incelemek için odama gelirdi. Ona yiyecek içecek bir şeyler hazırlardım. Konuşmayı ondan öğrendim.

“Fakat bir süre sonra gittikçe daha az yatar olduk. Dediğim gibi, yanlış bir başlangıç yapmıştım ve seksi sevmiyordum, gerçekten sevmiyordum. Bunun neresi dedikleri kadar muhteşemdi, bir türlü anlayamıyordum; hiç orgazm olmamıştım ki, buna şaşmamalı. Neyse, bir gün, kendisini fiziksel olarak beğenmediğimi ve beğenen bir kız bulduğunu söyledi. İşin tuhaf yanı, bu diğer kızı tanıyordum. O iş, bu kız için de hiçbir şey ifade etmiyordu aslında. Kızların çoğu numara çeker, bilirsin. Adam da ‘geliyor musun?’ der, çünkü kitaplarda böyle okumuştur ve kız tatmin olmadan kendisinin de olmaması gerektiğini düşünür. Kız da o hareketleri yaparak sesler çıkarır, işte; buna da aşk derler.

“Çoğu erkek için gitmişsen bitmişsindir fakat benim vekil bana son bir iyilik yapıp bana bir iş ayarlamıştı; bir araştırma ekibinde röportaj işi. Hatta bana nasıl yapılacağını da anlattı. Bu işin bir inceliği var, bilirsin. Bu konuda doğuştan yetenekli olduğumu fark ettim. İnsanların çoğu güzel bir kızla konuşmak için can atar. Sonrasında bir şey daha fark ettim; elimden gelen bir iş vardı. Bunu anladığımda artık erkeklere ihtiyacım kalmamıştı. Ben de o işi hep-ten bıraktım; ister inan ister inanma ama neredeyse iki yıl boyunca hiç yapmadım. Öte yandan güzel görünmeyi bırakmadım, tabii. Kız dediğin seksi giyinir, profesyonellik bunu gerektirir. İşin aslı o işi kafamdan çıkarmış olmaktan çok mutluydum; tümüyle!

“Röportajcılıktan araştırmacılığa yükseldim. Bu işte de iyiydim. Rapor yazabildiğimi gördüm. Zevkli bir yanı yok bu işin ama telgraf yazar gibi gerçekleri yazıyorsun. Bay Finnegan, kendisiyle çalışmaya başladığımda, birçok insanın görmek istediği şeyi gördüğünü, benimse olanı gördüğümü söylemişti. İşe de bu yüzden aldı. Aklında bir şey daha vardı. Pisliğin tekiydi herif; ‘Rolls’u seni almaya gönderiyorum, tatlım’ falan.

“Seninle olana kadar o diğer işten hiç zevk almadım. Neden sen, bilmiyorum; daha iyi ya da farklı değildin. Belki yalnızca hazırdım, belki de seninle tanıştığımda çok açtın. Seni o, yılbaşı partisinde gördüğümde gözlerinde öyle muhtaç bir ifade vardı ki, belki sonunda olacaktır diye düşündüm.

“Beni çok tecrübeli falan sanmıştın, öyle değil mi? Ama görüyorsun işte, aslında daha önce hiç gerçekten olmamıştım. Sonrasında senin saçmalıklarına bu kadar katlanmış olmam bu yüzdendi. Bu yüzden her seferinde dönüp dolaşıp yine sana geldim. Bak şimdi itiraf ediyorum; bunca zamandır sana söylediğim onca şeye rağmen sende saygı duyduğum bir yan var. Boka batmış durumdasın ve bunu kabul ediyorsun; buna saygı duyuyorum sanırım. Bu açıdan dürüstsün. Ve bir şey daha söyleyeyim sana; ne kadar yukarı çıktıysam, ki en tepeye de çıktım, her şeyin bir o kadar aynı olduğunu gördüm. Dibe vurmuş bir kız, *Life Dergisi* fotoğraflarında göremeyeceği şeyler görür bu hayatta.”

Doğrudu. Örtü, üstünden kayıp düşmüştü. Yeni yetme bir çocuk gibi görünüyordu. “Beni de sıradan anneleri, babaları ve aileleri olan kızlar gibi yargılayabileceğini mi sanıyorsun? Hadi, söylesene. Yoo, boş versene! Günah çıkarıyor gibi görünmek istemiyorum. Ama bir gün ne demek istediğimi anlayacaksın. Şu yaptıkların yerine gurur duyman gerekirdi benimle. Ben kendimden bir şey yarattım.”

Öylece yattık, dakikalar geçti.

“Senin için çok şey yapabilirdim,” dedi. Biraz daha bekledikten sonra, “eski beni sevmeni beklemiyorum senden; ama yargılanmak da istemiyorum; ne sen ne de başka herhangi biri tarafından. Küçümsenmek de istemiyorum. İşte bu yüzden unutam gitsin diyorum ya... Charles var benim için.”

Bebek mızırdanmaya başladı. Gwen kalkıp onu yatağa getirdi ve aramıza yatırdı. Bebeğin yatakta onunla olmaktan duyduğu mutluluk çok komikti. Çocuğu bir anda etkisi altına alıp uyutan doğal ve hayvani bir yanı vardı. Gwen’in elini tuttum -bir hayranlık göstergesi olarak, sanırım- ve sevişmek istedim. Fakat çocuk oradayken, yapmadım. Bir süre sonra hafif uykuya geçtik, üçümüz de. Bana karşı içinden geçenleri kendine yontup evirip çevirmeden, olduğu gibi söyleyebilmek cesaret ister, diye düşünüyordum. Ben olsam bazı şeyleri atlardım.

Sonra gözlerini açıp bana baktı. Yüzünde mutlak bir tazelik vardı, hafif ayrılmış dudakları, kısık, gri yeşil gözleri, kirpikleri, yüzündeki o ince solgunluk... Yüzünde renk vardı ama öyle belli belirsiz ve narindi ki...

Kendimi yavaşça bebeğin üstünden aşırıp, Gwen’in üstüne yatmaktan başka yapacak şeyim kalmamıştı. Yalnız, hiçbir yerine dokunmadım. Bekledim; kıpırdamadan, hiçbir şeye girişmeden. Bana doğru ağır ağır hareketlenmeye ve kendini damla damla bana vermeye başladı. Sevişmenin büyüğü bir yoluydu bu, çünkü yaklaşmakta olan şey, olacak olan şey bilinmesine rağmen bir direnç vardı arzuya karşı.

Aşağıdan bir ses geldi. Babamdı. “İhtiyarın keyfi yerinde bu sabah,” diye fısıldadım.

İşine bak, der gibi öptü beni.

Ellerimi içeri sokup onu kendime çektim. Artık her hareketimde bir ses kopuyordu ondan. İnce, beyaz parmakları vücudu-

ma geçmişti. Soluğu gittikçe şiddetleniyordu. Örtüleri teperek bacaklarını daha da kaldırdı ve belime doladı.

Sonra ansızın durdu. Omzumun üstünden karşıya bakıyordu. Arkama döndüm. Florence oradaydı.

Arkasında, az önce açıp girdikleri kapının eşiğinde de Gloria duruyordu. Sonradan öğrendim ki Michael hakikaten Florida'ya gitmiş. Bir gece araştırma yapıp otelleri falan soruşturduktan sonra Tarpon Springs'te babamla benim kasabaya geldiğimizle ilgili kimsenin bir şey bilmediğini öğrenmiş. O zaman, benden zaten şüphelenmekte olan Gloria'nın içine doğmuş ve çıkıp Boğaz'daki eve gelmişler.

Florence yatağa bakıyordu. Sanki yorgan diktirmek için ölçü almaya çalışıyormuş gibi gözlerini kısmış öylece dikiliyordu.

Gloria bize bakmıyordu. Bakmalara doymuştu herhalde.

Lüks restoranların girişinde sergilenen tabaklar gibi, ya da bir zamanlar hayatta olan, bir tür peltenin yoğun kıvamı içinde aynı pozisyonda kalmış bir balık ya da kuş gibi donakalmıştı her şey bir an için.

Düşünüyorum da eğer medeni bir insansanız böyle bir durumda gerçekten ne söyleyecek bir sözünüz ne de yapacak bir şeyiniz vardır. Medeni olmayan bir kadın ne yapardı, onu bilmiyorum.

Zavallı Florence.

Florence, neyse o olduğu için, arkasını dönüp çıktı. Gloria da kapıyı kapatıp peşinden gitti.

Ne denli büyük bir rahatlama, hatta coşku hissettiğimi fark ettim. Her şeyin olup bitmiş olması büyük bir mutluluktı. Bütün oyun boyunca sahne alan herkesin birbirinin arkasından türlü iş çevirdiği, perdenin kapanışına beş dakika kala bütün oyuncuların sahneye çıktığı ve sizin sonunda oyunun bittiğini, herhangi

bir entrika ihtimali kalmadığını anladığınız o polisiye oyunlarına benziyordu. Nihayetinde perde kapanıp da ışıklar yanınca oyunun sonundaki noktaya ulaşmanın nasıl bu kadar uzun sürdüğüne şaşarsınız.

Yükten kurtulmuş hissettim kendimi. Tam anlamıyla hafiflemiştim.

Bebek güldü. İlk kez sesli gülmüyordu belki ama ben yeni duymuştum. Bu, Gwen'e de ilginç gelmiş olacak ki o da gülmeye başladı.

"Florence'ın yanındaki kimdi?" diye sordu.

"Kime benzettin?"

"Güçük bir polis memuruna," dedi, "ya da ne bileyim, Playboy muhabirine..."

"Kardeşimin karısı," dedim.

Ortada komik bir şey yoktu ama ikimiz de dağıldık. Katıla katıla gülmeye başladık!

Daha sonrasında duyduğuma göre Gloria mahkemeye verdiği yazılı ifadede odadan çıkarken "müstehcen kahkaha sesleri" ve bir bebek ağlaması duyduğunu belirtmiş. Bebeğin ağladığı yoktu ve müstehcen bir şekilde güldüğümüzün farkında değildik. Yataktan çıkmış ama giyinmemiştik. Saklayacak bir şey kalmamıştı artık. Çektiğimiz perdeler esintide uçuşuyordu.

Gloria'nın arabası uzaklaşıyordu.

Buraya geldiğimizden beri, tüm bu zaman boyunca fısıltıyla konuştuğumuzu fark ettik; perdeler kapalı, olabildiğince az ışık ve fısıltı. Şimdiyse her şey çok uzun zamandır unuttuğumuz bir hal alıyordu: Olağan.

Farkında varmadan bunca zamandır dilediğim bir şeyi gerçekleştirmiştim. Köprüleri atmıştım.

Zavallı Florence.

Ama, amma da rahatlamıştım!

Bakkalı aradım ve canım ne istiyorsa sipariş ettim; ufak Jones Boys sosisleri, kalın dilimli domuz pastırması, yumurta, gece için hindi, Pepperidge Farm hindi harcı, biraz adaçayı ve kestane ile biraz çeşnilendirmek için sherry şarabı, her şeye biraz serpmek için kekik, içmek için Maiwein, ondan önce içmek için Daiquiri kokteyli ve kahverengi rom ile biraz tütsülenmiş istiridye. Annemle babamın orada veresiye hesabı olduğu ve bakkal verdiği sürece istediğimi alabileceğim geldi aklıma.

Kopan curcunadan ve gülüşmelerden kafası karışmıştı herhalde, bizim ihtiyarın. Aşağıdan, "Neler oluyor yukarıda?" diye bağırdı.

Aşağı indik. O sabah ne kadar delirirse delirsin aldırış etmeyecektik. O ise yalnızca akli başında ve normal değil, aynı zamanda heyecanlı da görünüyordu.

Rüya görmüştü anlaşılan.

"Evangeley," dedi, "buraya gel."

"Sana kahvaltı hazırlayacağım baba," dedim.

"Bırak da o işi kadınlar yapsın!" dedi. Eski günlerdeki o adam-sevmediğim o adam- gibi emrediciydi.

"Burada yalnızca bir kadın var, o da neyin nerede olduğunu bilmiyor," dedim.

"Arar bulur. Sen buraya gel."

"Ben hazırlarım," dedi Gwen, "ne istersiniz Bay Arness?"

"Birkaç zeytin, bir parça peynir," dedi.

"Hangi cehennemden bulacağım birkaç zeytinle bir parça peyniri, yahu?" diye fısıldadı Gwen.

"Sen ona bakma," dedim. Sonra babama seslenip, "Sahanda yumurtaya ne dersin, baba?" diye sordum.

"Çok zahmetli," dedi, "zahmet vermek istemem."

"Yumurta istiyormuş," dedim Gwen'e.

İhtiyarın yanına oturdum. Birkaç saattir uyanıktı belli ki; göz-

leri enerjiyle parlıyordu. Tekrar kendisi gibi görünmüştü; kesin, talepkâr, rekabetçi ve biraz da art niyetli. Neydi bu enerjinin kaynağı, bilmiyorum.

“İyi uyudun mu?” diye sordum.

“Bütün gece uyumadım,” dedi, “bir rüya gördüm; çok önemli.”

Benim ailemde rüyalar en az uyanıkken yaşanan olaylar kadar gerçek ve onlardan çok daha önemliydi.

“İki kadın vardı,” dedi. “Bir tanesi karına benziyordu; Frances’e, biliyor musun...?”

“Rüya değildi o baba. Buradaydı.”

“Peki ya babam,” dedi, “babam da burada mıydı?”

“Baba, senin baban 1913’te Türkiye’den Amerika Birleşik Devletleri’ne gelirken yolda, Kaiser Wilhelm gemisinde öldü.”

“Dün gece buradaydı.”

Pes ettim. “Ne dedi?” diye sordum.

“Bana, ‘Serafim, sen daha ölmedin!’ dedi. Sonra bir Yunan Ortodoks papazı tonuyla, ‘Serafim, sen daha ölmedin. Baştan başla, Serafim’ dedi.”

Gwen mutfaktan çıkıp gelmiş, dinliyordu.

“Nasıl giyinmişti?” diye sordum.

“Her zaman nasıl giyiniyorduydu, öyle. Bir tane takımı vardır zaten. Diğerini Stavros’a, amcan Joe’ya vermişti Amerika’ya ilk gelişinde. Bir de, ne diyeceğim, bak! Beyaz bir atın üstünde geldi. Elinde de buzuki vardı.”

“Beyaz atı nereden bulmuş?”

“Ne bileyim?”

“Elinde de bir... ne vardı?”

Öyle bir hareket yaptı ki ata binmiş yaşlı adamın elinde bir şark çalgısı tuttuğunu anlayıverdim.

“Ha, buzuki,” dedim.

“Ben de öyle demedim mi?”

"Evet."

"Ee? Neyin var senin, yahu?"

"Dedemin buzuki çaldığını bilmiyordum."

"Çalmazdı ki."

"O zaman, tuhaf."

"Öğrenmiş olmalı," dedi babam.

Gwen'e baktım. Güldü ve mutfağa döndü. Kahve pişmek üzereydi. Konuşmaya devam etmekten başka çarem yoktu.

"Nasıldı?"

"Kızgındı," dedi babam, "asabi adamdır, deden. Öfkeden gözü dönmüş oturuyordu orada. 'Serafim, ne yapıyorsun sen?' diye sordu. Cevap veremedim. Sonra da 'Serafim, işin bitmedi daha' dedi."

"Ne demek istedi acaba?"

"Daha işimin bitmediğini demek istedi; bu kadar basit. Senin aklın nerede bugün?"

"Özür dilerim," dedim, "ama ne demek bu?"

"Tekrar ticarete başlamam gerektiğini kastediyordu."

"Ha!"

Birden, fena halde endişeye kapıldım. Bu manyak kafaya koyarsa... diye düşündüm...

"'Piyasayı biliyorsun, Serafim,' dedi, 'Şu Ermenilerden ve Suriyelilerden daha iyi biliyorsun. Onlar anca ucuz, yerli malları bilirler. Sen iyi maldan anlarsın. Bir bakışta halının ne kadar kaliteli olduğunu anlamayı ben öğrettim sana. Dokumayı biliyorsun, boyayı biliyorsun, piyasayı biliyorsun.'"

"Doğru, baba, bilirdin." Kurnazlık yapayım demiştim ama yemedi.

"Ne demek bilirdim? Bilirim. Şimdi bir halının arkasına bak-sam nereden alındığını, ne kadar ettiğini söylerim. Piyasayı ben-den iyi kim bilir?"

"Tanımıyorum öyle birini," dedim.

"Ne tartışıyorsun o zaman benimle?" dedi. Gözlerinden ateş fışkırıyordu. Kaldırdığı kaşı kemik gibi kaskatı kesilmiş, sol gözüne kan oturmuştu.

"Hiç kimse," dedi, "ne Ermeniler, ne Suriyeliler, ne Yahudiler, ya da ne bileyim, Mısırlılar, şimdi piyasa bu işi yapan hırsızların hiçbiri..."

Ayağa kalktı. Bir tür başkaldırı ve iyimserlik dalgası içindeydi. Muhteşem bir şeydi bunu görmek. Kollarını sallayıp bağırdı, "Piyasayı bilmezler, maldan anlamazlar."

"Haklısın, baba," dedim.

"Haklı olduğumu söylemene ihtiyacım yok."

"Özür dilerim, baba, öyle demek istemed..."

"Bir şeyim yok benim."

"Güzel."

"Herkes bir şeyim varmış gibi davranıyor!"

"Ama baba sen birazcık..."

"Beni gömmeye çalışıyor herkes."

"Ama baba..."

"Sen de tuhaf tuhaf bakıyorsun bazen bana."

"Şey, baba, biraz hastalanmıştın da."

"Beni hastanede görmek hasta olduğum anlamına gelmez. Yürüyemezmişim gibi davranıyorlar orada. Yürürüm. Sadece yürümemi istedikleri yere yürümüyorum, o kadar. Ambulansa yürü, diyorlar bana. Niye yürüyecekmişim ambulansa, yahu? Ben çağırmiyorum ki; Gloria'yla Michael çağırıyor. Anan çağırıyor; adını bile anmak istemiyorum onun. Yatağa yürü, diyorlar. Ben yatağa gitmek istemiyorum ki. Ölmedim daha!"

Nasıl durdurabilirim bu adamı diye düşündüm. "Bu sabah çok daha iyi görünüyorsun baba."

"Gömemezsiniz beni daha!"

"Niye seni gömmek isteyeyim, baba?"

"Anlınız yakında, niye." Gözlerini öfkeyle üstüme dikmişti. Öfkesi ölümeydi kanımca ama karşısında ben vardım. Hiddetten tir tir titriyordu.

"Eskiden yaptığım ne varsa hâlâ yapabilirim!" Gönlünü yapıp yatıştırmaktan başka çarem yoktu.

"Biliyorum, baba."

"Hem, piyasada hâlâ tanınıyorum. Herkes 'Sam nerelerde?' diye soruyor. 'Sam Arness nerelerde?' Tek yapmam gereken ke-pengi açmak."

"Biliyorum, baba."

"İyiyim... bak... bak..." Anlamsız birtakım jimnastik hareket-leri yapıyordu.

"Buna sevindim, baba."

"Umarım içten söylüyorsunuzdur bunu."

"Öyle söylüyorum."

"Yakında anlınız," dedi.

"Neyi?"

"Ne kadar sevindiğini falan!"

"Neden benden şüpheyile bahsedip duruyorsun, baba?"

"Bana biraz para vermeni istiyorum da ondan."

"Ha," dedim.

"Tekrar ticarete başlamak istiyorum."

"Ha..."

Bana hâlâ dik dik bakıyor, sadakatimde en ufak bir çatlak arı-yordu.

"Şey..." dedim zaman kazanmaya çalışarak, "şey..."

"Bu sabah, eski büyük günlerimde yaptığım gibi kıyıya yü-rüdüm."

"Güzel." Başka ne diyebilirdim ki Tanrı aşkına?

"Oradaki ağaçlar, biliyor musun, oradaki ağaçlar Küçük

Asya'daki evimizin arkasındaki ağaçlardan; benim, Stavros'un, amcan Joe'nun, doğduğu evin. Sen hiç görmedin onları."

"O ağaçlardan bahsettiğini hatırlıyorum."

"Anadolu'ya gidip baharda görmeliydin onları. Salaksın sen, oğlum."

"Biliyorum."

"Burada, suyun kenarında da var o ağaçlardan. Gidip baktın mı?"

"Daha vaktim olmadı."

"O kadar önemli ne işin vardı da vaktin olmadı? Dolap çevirmek, değil mi?"

"Giderim bir ara."

Ayağa kalkmak için davrandı. "Şimdi götüreyim seni. Gel."

"Kahvaltını getirecek baba."

"İyi o zaman, kahvaltıdan sonra..."

"İyi."

"İyi." Kafaya mı alıyordu beni acaba?

"Sana neden bu ağaçlardan bahsediyorum?"

"Güzel oldukları için, herhalde."

"O kadar da güzel değiller, hıyar herif seni."

"Yani, ben hep şey sanmıştım..."

"Şimdi, baharda çiçek açarlar, anlıyor musun? Her yanı mis gibi bir koku alır. Alıyor musun kokuyu?"

"Yoo."

"Öyleyse, bir daha kokla."

Aman Tanrım, haklıydı. Uydurmuyordu, Kokularını alıyor-dum.

"Ah, evet, evet," dedim.

"Türkiye'de, Kayseri'de de böyle kokarlar işte."

"Çok güzel bir koku, gardenya gibi."

"Hayır, gardenya gibi değil, neyse onun gibi kokuyor; akasya.

Sana bunu neden anlattığımı düşünüyorsun?"

"Ne bileyim, benim de ne güzel koktuklarını..."

"Evangeley, zeki bir çocuk için, belki de bir dahi için fazla sersemsin."

"Şey, o zaman..."

"O kadar parayı nasıl kazandın sen; açıklasana bana!"

"Peki, madem sen söyle; neden?"

"Bazen tam bir salak oluyorsun."

"İyi de baba az önce dedin ki..."

"Kıyıya yürüyüp ağaçları gördüğümü söyledim."

"Evet, biliyorum."

"Hiçbir şey bildiğin yok."

Küçükken de bana böyle zulmederdi. Şimdi de gücenmeye başlamıştım ve bir yandan da tıpkı çocukken olduğu gibi korkuyordum ondan.

"Ama, baba..."

"Ama, baba, ama, baba! Etrafta hiç hemşire görüyor musun?"

Ne diyeceğimi bilemedim.

"Etrafta hiç hemşire görüyor musun; evet ya da hayır?"

"Hayır."

"Hayret, doğru."

Gwen'in tepside yumurtalar ve kahveyle kapıdan girdiğini görünce rahatladım.

"Hastanede hemşire olacak o amcığın bana yürüyemezsiniz Bay Arness dediğini duydun değil mi?"

"Kadın var, baba."

"Bu kelimeyi daha önce duyduğuna eminim, öyle değil mi, bayan?" Hâlâ Gwen'in fahişe olduğunu sanıyordu.

"Duydum," dedi Gwen.

"Birileri sizi öldürmeye çalışırken her zaman kibar kalamıyorsunuz; haksız mıyım, genç bayan?"

Gwen bana döndü ve "Ben de öyle düşünüyorum, sen ne diyorsun?" diye sordu.

"Şey... şey..." diye mırıldandım.

"Şeyyşeyyşeyy?!" diye alay etti babam.

Gerçekten sinirden köpürmeye başlamıştım. Bununla beraber babamın yeniden kendisi olduğunu kabul etmem gerekiyordu.

"Şimdi ne düşünüyorsun?" dedi.

"Hiç, neden?"

"Yalanlar, yalanlar... Az konuşursan çok düşünürsün! Ne düşünüyorsun, Evangeley, söyle bakalım?"

"Tekrar kendin olduğunu."

"İtin teki yani, ha?"

"Doğru," dedim, "ama..."

"Ama burada hiç hemşire görmüyorsun ve de şu ağaçlar, neredeler?"

"Aşağıda, kıyıda."

"Aynen öyle!" diye bağırdı. "Uzakta! Öyleyse çalıştır bakalım saksıyı!"

Gwen'in önüne koyduğu tepsiye çevirmişti gözlerini. "Bu yumurtaları istemiyorum," dedi, "yumurta mı istedim ben?"

"Onunla bu şekilde konuşma, baba."

"Şimdi de nasıl konuşacağımı mı öğreteceksin bana?"

Gwen araya girdi. "Ne istersiniz, Bay Arness?"

"Ne olursa... Zahmet vermek istemem."

Sonra Gwen'e bakıp tatlı tatlı gülümsedi ve uzanıp elini tuttu.

"Sen çok güzel bir kızsın. Keşke genç olsaydım... Seni oğlumdan çalardım. Ben gençken bütün gece sevişebilirdim, biliyor musun? Yalnız onun annesiyle oldum, tabii ama ondan bıkip usandığım zamanlarda bile bütün gece yapabilirdim. Bir huzur vermiyordum zavallı kadına. Bana bakıp 'Serafim! Bir daha mı?' derdi." Bir kahkaha atıp Gwen'in elini sıktı. Sonra da şarkıyla mı-

rıldanmaya başladı; "Bütün gün, bütün gece! Serafim. Zavallı kadın!"

Babam ne zaman annemle seks hayatından bahsetse çok fena rahatsız olurdum. O da bunu bilirdi.

"Bu, küçük bir çocukken anasının orasını burasını mıncırmamdan hiç hoşlanmazdı. Elimi iterdi. Hatırlıyor musun?" dedi bana dönerek, "Hatırlıyor musun? Buradaki şeye," elini Gwen'in göğsüne koydu, "buradaki şeye mama derdi ve elimi ne zaman oraya atsam çekiştirirdi. Baksana yine aynısını yapmak istiyor..." Kükreyerek güldü. "Bütün gün, bütün gece, Serafim," diye mırıldanmaya başladı tekrar.

Gwen sevmiştir onu.

"Bahse girerim hâlâ yapabilirsiniz, Bay Arness."

"Alay etme benimle, genç bayan. Gönül işi benden geçti, kırk beşimde bitti o iş; bitti."

"Hiç belli olmaz," dedi Gwen.

"Ben neyin ne olduğunu bilirim," dedi babam. "O iş kapandı; ama kilim işi değil. Bugün kıyıya yürüdüm. Tek başıma. Hemşire olmadan, yardım eden olmadan. Ne diyorsun buna?"

"Bu harika bir şey, Bay Arness," dedi Gwen.

"Evet, harika! Anlattı mı sana babamın rüyamda beni görmeye geldiğini?" Bana sinsî bir bakış attı ve, "Şu, benim salak oğlum, gerçekte rüya arasındaki farkı bilmediğimi sanıyor. Fakat rüyalar size her şeyi anlatır, sen buna inanır mısın genç bayan?" dedi.

"Evet," diye karşılık verdi Gwen.

Şimdi de her dediğine 'he' demeye başlamıştı, anasını sata-yım.

"Güzel," dedi babam, "rüyadan sonra, belki de etrafımda gebermemi istemeyen birilerini görürüm diye umdum."

"Baba," dedim sitemle, "ölmeni istediğim falan yok."

"Göreceğiz," dedi bet suratıyla, "göreceğiz." Gözlerini üstüme dikmişti. "Kaç paran var?" diye sordu.

Hakikaten kıt beyinliydim ben; neyin peşinde olduğunu ancak anlamıştım.

"Bilmem," diye geçiştirdim.

Bir saniye durdu ve Gwen'e dönüp, "Yetişkin bir adamın ne kadar parası olduğunu bilmemesi görülmuş şey mi, kızım?" diye sordu.

"Hayır," dedi Gwen olacak şıllık.

"Peh, peh, peh!" Bu "peh, peh, peh" çocukluğumdan aşına olduğum bir ünlemdi. Babamın en küçümseyici ve otuz küsur yıl sonra bile beni çileden çıkaracak etkiye sahip tepkisiydi. "Peh, peh, peh!"

"Ne kadar paranız var?" dedi, "Florence'la senin?" Gwen'e döndü. "Florence, yani Bayan Arness, birinci sınıf bir kadındır. Babası büyük adam; onun da parası var."

"Gerçekten bilmiyorum, baba."

Dönüp bana bakmadan Gwen'le konuşmaya devam etti. "Paradan konuştun mu muhabbetin değiştiğini gördüm hayatım boyunca. Sen de bunu fark ettin mi? Sabah olup da paranı isteyince hikâye değişiyor, değil mi? Önce, canım, sevgilim, bir tanem, şekerim vesaire; sonra, 'ne kadar param olduğunu bilmiyorum!' Yalana bak!"

Kendimi tutmalıyım.

"Önce tüm o öpücükler, 'seni seviyorum'lar falan, orasını burasını mıncırmalar, bilirsin işte, biliyorsun... Ha?"

"Çok iyi bilirim," dedi Gwen rolünü oynayarak, "ama hayat böyle."

"Konu oğlun olunca belki farklı olur diye düşünüyorsun."

"Oğlunuz iyi bir adam Bay Arness," dedi Gwen.

"Göreceğiz!" diye karşılık verdi babam. Sonra bana döndü.

“İyilik istemiyorum,” dedi, “iş konuşuyorum, beraber iş yapalım diyorum.”

Birden, gözünü indirip yumurtalara baktı, “Soğumuş!” dedi.

“Şey...” dedi Gwen. Dönüp bana baktı. Ne diyeceğimizi bilemiyorduk ki babamın kendisi imdada yetişti.

“Sorun değil,” dedi. “Zıyanı yok. Zahmet vermek istemem. Canım kızım elini versene bana, ellerin sıcak, yumurtalar soğuk. Azıcık sıkayım elini, ben de ısınayım.” Başladığı sözü hepten unutmuştu. Yumurtaları yemeye koyuldu. “Çok güzel,” dedi, “sahanda yumurta,” sanki orada olduğunu yeni fark etmiş gibi, “çok güzel.”

O sıra beni gördü.

“Hayatımda hiç iyiliğe muhtaç olmadım. Tamamen iş!” Yumurtaları yutuyordu, “Çok güzel!” dedi.

“Titreye titreye duruyordum. Bu ihtiyar puştun hâlâ üstümde güce sahip olması utandırıyor beni. Gwen’e bakamadım. Kanımca utancımı fark etmiş olmalıydı ki yanıma gelip kolunu koluma doladı. Babamın kahveyi tadışını izledik.

“Kreması yok,” dedi, “biraz sıcak süt istiyorum.”

“Kremayı sevmez,” dedim Gwen’e, “biraz süt...”

“Sütümüz yok,” dedi.

“Bu ne öyleyse?” diye sordu ihtiyar. Ufak sütlüğü kaldırıp eleştirel gözlerle baktı. Sonra burnuna götürdü ve içindekini kokladı. “Ne bu?”

“Konsantre süt,” dedi Gwen.

“Kaldır şunu,” diye buyurdu küçük sütlüğü Gwen’e uzatarak, “paketli şey girmez buraya!”

Ters ters baktı, sonra yumuşadı ve, “Sade içerim, sorun değil, zahmet vermek istemem,” dedi.

Sonrasında gülümseyerek “Evangeley,” dedi, “gel buraya Evangeley.” Çekinerek yaklaştım.

“Görüyor musun,” dedi Gwen’e, “ne diyeceğimi biliyor ve korkuyor benden; öz oğlum. Para kelimesini ağzına aldın mı öz oğlun bile...”

Beni kendine çekip yanağımdan öptü. “Merak etme,” dedi, “para her şey demek değildir.” Bunun üstüne rahatsız edici, pis bir kahkaha patlattı, “para her şey demek değildir!”

Ben de zoraki güldüm ama ona bir tane patlatmam işten değildi.

“Peh, peh, peh,” dedi moruk aynı aşağılayıcı tavırla. “Büyük oğlumdan para istemiyor olmam iyi bir şey; öyle değil mi genç bayan; ha?”

Her an kendimi kaybedebilirmişim gibi hissediyordum. Yine de kendimi dizginliyor, geçmesini bekleyerek sabrediyordum. Daha fazla süremezdi ya.

“Bak,” dedi Gwen’e, “ne kadar korktuğuna baksana şunun. İşim bitik sanıyordu, artık kendisine yük olmayacağımı düşünüyordu, ha? Cık cık cık cık!”

“Baba,” dedim, “sahiden, ama sahiden, mutluyum daha iyi olduğun için.”

“Ama diğer mevzu? Bahsetmeyelim ondan, değil mi?”

Karşılık vermedim.

“Tamam, senden borç falan istediğim yok, unut gitsin. Senin paranı istemiyorum!”

“Hiç param yok, baba, yalnızca biraz mülküm var.”

“He, tabii tabii biraz var; birazdan biraz çoktur o. Paran da vardır.”

“Hayır, yok, gerçekten yok.”

“Daha önce böyle şey gördün mü, küçük hanım, babaya yalan söylendiğini?”

“Tam olarak ne kadar olduğunu bilmediğini kastediyor sanırım,” dedi Gwen.

"O benim oğlum ve ne kadar parası olduğunu tam olarak bilir. Ödö bokuna karıştı, o kadar."

Artık dayanamaz olmuşum. "Neden korkuyormuşum baba?" diye sordum.

"Paranı almamdan korkuyorsun."

"Niye korkacakmışım ki bundan? Alamazsın, çünkü tek kuruşum yok. Ama olsaydı da vermezdim."

"Var; ve ben de alabilirim."

"Hayır, alamazsın. Türkiye'de değiliz, baba."

"Alabilirim ama niyetim yok-"

"Gayet de niyetin var, baba, para istiyorsun benden."

"Hayır. İş temelinde istiyorum," dedi, "yüzde altı; ama sen de herkes gibi işimin bitik olduğunu sanıyorsun. Gülüyorsun bana," dedi kollarını sallayarak, "ha öz oğlum, ha o kancık hemşire; aynı şey; gebereyim istiyor."

"Gebermeni istemiyorum, baba."

"Kafam gidik sanıyor, öyle değil mi? Sen de beynimin çalışmadığını düşünüyorsun, ha?"

"Öyle bir şey düşünmüyorum, baba!"

"O zaman neden para vermiyorsun bana? Babacığın istemiş. Neden bu genç hanım gibi bir yabancının önünde yalvartıyorsun beni? Evangeley, bu benim tek şansım. Herkes bana gülüyor, bitmiş olduğumu söylüyor. Beyni yok diyorlar. Böyle mi öleyim istiyorsun, hiçbir şeyim olmadan?"

"Epey beynin var, baba."

"Paran yoksa beynin de yoktur. İnsanlar bu yüzden gülüyorlar bana. İşte bu yüzden oğlumdan bana bir şans vermesini istiyorum. Piyasayı biliyorum, malları biliyorum..."

"Konu bu değil, baba."

"Biliyorum ben konuyu. Para senin için kendi kanından daha önemli."

"Bu açıdan, tıpkı babama çekmişim," dedim. Bir anda çıkıvermişti ağzımdan. Gwen çok sert bir bakış attı. Fakat ihtiyar adam bu husumetin hep farkındaymış da benden farklı ya da daha iyi bir tepki beklemiyormuş gibi devam etti.

"Duyuyor musun, duyuyor musun?" dedi Gwen'e, "büyük oğlumun dediklerini duyuyor musun? Sopayla dövmek lazım bunu, babasına ettiği laflara bak."

"Özür dilerim, baba, seni seviyorum."

"O zaman neden para vermiyorsun bana yeniden iş kurmam için?"

"Baba, hiç param yok; yalnızca Florence'la birlikte aldığımız birkaç mülk. İkincisi, günümüzde iş kurmak büyük iş."

"Ben de büyük başlamam. Persia'dan yirmi otuz bin dolarlık mal alırım; ne diyorlar oraya şimdi?"

"İran."

"Hah, İran, evet! İstanbul pazarından da bir yirmi binlik, belki burada New York pazarında bulunan mallardan da alırım senetle, küçük bir de dükkân tutarım, bitti gitti!"

Öylece durdum.

"Evangeley," heyecandan sesi titriyordu. Hiç yapmak istemediği bir şeyi yapıyor, en sonunda oğluna yalvarıyordu, "bu benim son şansım, Evangeley. Hayır dersin biterim. O zaman haklı olarak gülerler bana, beyinsiz diye! Dalga konusu olurum. Paran var, Evangeley..."

Onu, param olmadığına ikna etmenin yolu yoktu. Beni de kendisi gibi sanıyordu çünkü.

"Konuşmuyor, ha; Bay Suskun. Büyük oğluma bak hele, televizyona çıksa ya... Yeni program; Bay Suskun, Hiçbir Şey Söylemeyen Adam."

"Baba, dinle bak..."

"Dinlemek istemiyorum. Gayet iyi anlıyorum. Senin için yap-

tığım onca şeyden sonra her şeyi unutmuşsun sen.”

Gerçekleri söylemenin hiçbir faydası olmayacaktı. Ben de vazgeçmiştim.

“Dilsiz!” dedi Gwen’e dönerek, “Şimdi babasının arkasında olduğunu gösterecek bir şeyler söyleme vakti geldi, kelimelerle değil; öyle, seni seviyorum falan gibi değil, gerçek bir şeyler söyleme vakti geldi ama bizim Bay Moto,¹² Bay Dut Yemiş Bülbül ağzını açmıyor!” Sonra bana döndü. “Yaptığım onca şeyden sonra! O, koduğumun Ermeniler’i ya da Yahudiler’i çocuklarını üniversiteye gönderirler mi sanıyorsun, ha; ne sanıyorsun?”

“Üniversiteye kendim gittim ben, baba.”

“Peki, gitmeni kim söyledi?”

“Annem söyledi.”

“O kadının adını anma burada!” diye kükredi.

“Sen de bana engel olmak için elinden geleni yaptın.” Gwen kolumu çekiştiriyordu.

Babam, Gwen’e döndü. “Ben müsaade ettim o kadına! Gitmek istiyorsa bırak gitsin dedim. Ben hayır desem gönderebilir miydi sanıyorsun, ha? Yalnızca tek bir şey istedim, oğlana işe yarar kurslara gitmesini söyle dedim, Amerikalı zibidiler gibi zamanını boşa harcamasın, o Shakespeare gibi saçmalıklarla falan; verdiğin aşk kitapları gibi ıvır zıvırlarla!

“Annemin bununla bir ilgisi...”

“Sen hep onun tarafını tut zaten.”

“Tabii onun tarafını tutacağım.

“Defol!” diye kükredi. “Defol git bu evden!”

Gwen, “Şşşş,” dedi.

“Şşşş yapmaz mısın genç bayan; burası benim evim...”

12. Mr. Moto, Amerikalı yazar John P. Marquand’ın 1935 – 1957 yılları arasında yarattığı bir Japon gizli ajan karakteridir. İlk romanlarda karakter İngilizce’yi bozuk ve komik bir aksanla konuşmakta, bu da aslında çok zeki olan kendisinin hedefleri tarafından hafife alınmasına sebep olmaktadır.

"Üniversiteye giderken giyeyim diye bana bir takım elbise bile almadın," dedim.

"Kim aldı takımını?"

"Kim olacak, annem aldı."

"Parayı nereden bulmuş peki; işi mi varmış, parası mı varmış? Ha? Cebimden para aşırır, bakkal parasından tırtıklar, benim de bir şey bilmediğimi zanneder. Ben hayatımın işini kaybederken o gider bakkal harçlığından tırtıkladığı parayı Shakespeare gibi saçmalıklar uğruna, yardım eli uzanmazsa ölecek olan babasının dükkânına uğramayan, bir boka yaramaz oğluna gönderir. Hatırlasana; Müdür Mitchell babanı National City Bank'ta gırtlaklarken bir gün sana, 'Ünivesiteyi bırak da başı dertte olan babana bir yardıma gel,' demiştim. Sen ne dedin, ha? Hatırlıyor musun?"

"Hatırlıyorum. Hayır, dedim."

"Doğru hatırladın. Hayır! Ama benim izimden gittin, onunkinden değil, akıllı çocuk seni. Mallarını iyi paralara sattın, baban gibi ve babanın dediği gibi akıllı bir kızla evlendin. Tüccar kanı var sende, bu akılları hep benden aldın!"

Öfkeden dili dolanıyordu. Suratı mosmor kesilmiş, sol gözü kan çanağına dönmüştü. Fakat bunları daha sonrasında anımsayacaktım; kendimi kaybetmişim o an.

"Senin gibi değilim ben," diyordum, "senin gibi olmadım. Sana 'rağmen' biri oldum ben, sana rağmen..."

Gwen kolumu sarsıyor, beni uzaklaştırmaya çalışıyordu.

"Ve bir daha sakın Shakespeare diyeyim deme, sakın; kokuşmuş, bencil moruk seni! Ben senin gibi değilim kokuşmuş, pislik, iğrenç..."

Gwen beni odadan dışarı sürüklüyordu.

Kıyıya indik.

Long Island Boğazı sudan bir ceset gibidir. Su, sahibinin ayak-kabıllarını yalayan bir köpek gibi kıyıdaki çakılları yalıyordu.

Titriyordum.

"Of, Tanrım! Ne yaptım ben?" dedim. "Üzgünüm, çok üzgünüm."

"Gel kürek çekelim," diye önerdi Gwen.

Sahile çekilmiş kayığa bindik. Epeydir suya girmemişti ve gövdesi kuruduğundan su almaya başladı. İskeleye eski bir Chock Full O' Nuts kahve kutusu vardı. Ben kürek çekerken Gwen suyu boşaltıyordu.

Açıldık ve çocukken yaptığım gibi kayalıklara kadar gidip arkalarına dolandık. Durdum. Ev gözden kaybolmuştu. Suyu boşaltmasına yardım etmek için kutuyu Gwen'in elinden almaya eğildim. O an, ömrüm boyunca bir kadından aldığım en sıcak öpücükle öptü beni, öylesine yumuşak ve gönülden. Büyük bir acıyla kıvrandığımı hissetmişti sanırım, öyleydin de. Lanet, aptalca bir şey yapmıştım; anlaşılamaz, yalnızca bağışlanabilir bir şey.

"Ne girdi benim içime böyle?" dedim. "Bunları atlattım sanıyordum. Ah, Tanrım, ne yaptım ben? Neler dedim ona?"

"Kokuşmuş, bencil falan gibi bir şeyler. Unut gitsin," dedi.

"Aman Tanrım, unutmuşum tüm bu hislerimi."

"Biraz daha hızlı boşaltsan iyi edersin," dedi, "yoksa yüzmek zorunda kalacağız."

"Geri dönelim," dedim.

"Ben olsam bu kadar endişelenmezdim," dedi.

"Geri dönüp özür dileyeceğim."

Kutuyu Gwen'e geri verip tekrar küreklere asıldım. "Ah," dedim, "yine umudunu kırdım it herifin."

"Ah, hadi ama, başka ne yapabilirdin ki? Çok kaşındı," dedi Gwen.

Küreklere asıldım.

"Küçük bir çocuğun baş edemeyeceği kadar itin tekiymiş herif, herhalde," dedi.

"Ama öyle yetişmişler," dedim, "başka türlüşünü bilmiyor."

"Bu kadar da 'İsa' olma," dedi Gwen.

"Yetiştii gelenek böyle. Oğlunun kendisini takip etmesinden başka ne bekleyebilirdi ki? Başı dertteyken yardımına gelmesinden başka ne bekleyebilirdi?" Daha sıkı asıldım küreklere.

Burnu döndüğümüzde, uzaktaki manzarayı gördük. Sessiz filmlerden bir sahne gibiydi.

Gloria'nın arabası evin önündeydi. Arabanın yanında beyaz ceketli ve beyaz pantolonlu bir görevli vardı. Gloria ile Florence babamı verandadan arabaya doğru götürüyorlardı.

İhtiyar adam itiraz ediyor, karşı gelip direniyordu.

O esnada olanlar oldu.

Kolunu Florence'dan kurtaran babam iki eliyle ve tüm gücüyle Gloria'yı itti. Onu iteklerken kendisi de geriye doğru sendeledi ve o mesafeden görebildiğim kadarıyla -dört yüz metre kadar uzaktaydık- tek ayağının üstünde dönüp böğrünün üstüne setçe yere düştü.

O zamana kadar sessizce geride duran görevli koşup ihtiyarı yerden kaldırdı ve onu beklemekte olan arabaya bindirdi.

Babam görevliye direnmiyor, ona tutunmaya çalışıyordu.

İhtiyarın düştüğünde kalçasını kıldığını anlayamayacak kadar uzaktaydık. Yine de görevli onu arabaya bindirmeye çalışırken "Evangeley! Evangeley!" diye bağırıldığını işitmiştik. Bağırışı o mesafeden silik bir ses olarak duyulmuştu ama duyduğumuzda anlaşılmayacak bir şey yoktu.

Arabaya bindiler. Görevli arka koltuğa, ihtiyarın yanına, Gloria'yla Florence da öne oturdular ve uzaklaştılar.

Tekrar kürek çekmeye başladım.

Artık iş işten geçmişti, acele etmedim.

"Bak," dedi Gwen, "Charles orada."

Gloria'nın arabası uzaklaşırken Charles'inki geldi.

Gwen o gün beni bırakmayı hiç istememişti, tahminimce.

Bebeğin bezini değiştirdi ve küçücük naylon donunu giydirirken bana bakmadan, "Chet, Andy'nin senden olduğunu sanıyor ama kendisinden. Asla söylemeyeceğim bunu ona. Sana söylersem her şeyin böyle olması gerektiğini anlarsın diye düşündüm."

Charles'ın yanına kadar eşlik etmedim ona. Ayrılırken başımı salladım, hepsi bu.

Ön verandada oturdum. Ortalık sessizdi. Akasya ağaçlarının kokusunu alabiliyordum.

Öğleden sonra bakkal çırağı siparişlerimi getirdi.

Geceyi eski evde yalnız geçirdim.

Etrafta duyulan tek ses boğaz melteminde sallanan dalların sesi idi. Evin duvarlarına ve verandanın çatısına sürtüyorlardı. Yok, başka sesler de vardı; çakılları yalayan sular, meltemle savrulan ölü yapraklar, komşunun havlayan köpeği, uzaktaki bir deniz motoru.

Çocukluğumdan beri yapmamıştım bunu. "Kalkmalıyım, kalkıp gitmeliyim" mecburiyetini hissetmeden öylece yatmamıştım.

Meltem, serin bir dalga gibiydi, ıslıkla çalınan bir şarkı kadar yumuşaktı. Örtüleri atıp öylece çırlıçıplak uzandım ve meltemin bedenimle oynaşmasını dinledim.

Telefon çaldı. Cevap vermedim. Telefona bakış açım değişmişti. Kimin benimle konuşmak istediğini değil, benim kiminle konuşmak istediğimi düşünür olmuştum. Tekrar çaldı. Açmadım.

O zamandan sonra her on beş dakikada bir çalıp durdu.

Bay Finnegan'ın, Rolls'a biner binmez ceketimin üst cebine sokuşturduğu Havana purosunu buldum -ne zamandı? Dün müydü? - yaktım. Sonra da kalkıp çişimi yaptım.

Büyük, demode evin banyosundaki duvarda süslü bir ayna asılıydı. Doğru hatırlıyorsam, amcam Joe'nun St. Moritz'deki evinde duran aynaydı bu. Kendisi parlak zamanlarını yaşadığı sırada, Ritz Tower'a taşındığında yeni dekora uymamıştı bu ayna. Babam da onu Pierce-Arrow'una attığı gibi eve getirmişti. Babamın bu barok aynayla arka koltukta, annemin de arabanın şoför koltuğunda oturduğunu anımsıyorum. Çerçevesi, bir pasta şefi kremayla şekillendirmiş gibiydi. Çıplak bir Folies kızını çevrelediğinde muhteşem görünmüş olmalıydı.

Ne var ki ben öyle yakışmamıştım ona.

Çıplak bedenime bakarak durdum.

Etek kıllarımı fark ettiğim ilk günden bu yana bedenimin bu denli bilincinde olduğumu hatırlamıyorum.

Göbeğim vardı. Büyükçe... Küçük değil, büyükçe! Kafam omuzlarımın arasından pörtlemişti. Kafamın yaptığı bu açının, doğanın amaçladığı aç olduğundan pek emin değildim. Gizli bir iş çevirecekmişim gibi tekinsiz bir tipim vardı.

Giysilerin benim için mühim olduğu ortadaydı. Onlarsız hiç güzel görünmüyordum.

Kıçım sarkmıştı. Bu butlarla Cranach'ın çizdiği bir figüre benziyordum. Sıkmadığım zamanlarda pazılarım, Weegee'nin Coney Adası kıyısında fotoğrafladığı türden, yaşlı bir kadının-kilere benziyordu. Memelerim fena sayılmazdı, eğilmediğim zamanlar. Onların da sarkmaya başladığını eğilince fark etmiştim.

Bir sandalye kapıp aynanın karşısına çektim ve oturdum. Göbeğim, oturunca daha da büyümüştü. Çüküm bacaklarımın arasında kaybolmuştu. En etkileyici yanımlı ağızımdaki puroydu.

O an, yıllardır aynalara bakmaktan kaçındığımı fark ettim. Hayatımı kolaylaştırmıştı bu.

Bedenimle tam karşıdan yüzleşmek için sandalyeyi çevirdim. Tüm o sıkıntılar, intiharın eşliğindeki tüm o isteri nöbetleri, gece

yarısı ağlamaları, krizler ve ihanet suçlamaları, tüm o tutku ifadeleri, tüm o gümbürtü ve yıldırımlar bunun için mi?! Aynada gördüğüm bu şey için mi?!

Sandalyenin ucuna oturdum ve taşaklarımı sandalyenin kenarından aşağı sarkıttım. Yumurtalardan biri gizemli bir hareket yaptı, yükseldi ve indi. Ama benim küçük oğlan istirahatteydi. Onu, tamamı birbirine bağlı kan damarlarıyla beslenen bir parça kıkırdak, kas ve bezden ibaret olarak düşün, dedim kendi kendime. Sonra da bu ufaklığın etrafında dönen tüm o duyguları düşün. Orantısız, dedim, çok orantısız.

Giysilerin neden gerekli olduğunu anlayabiliyordum. Vücudu, hava şartlarından değil, diğer insanların eleştirel bakışlarından korumak için gerekliydi. Giyinikken çok daha güçlü ve inandırıcı bir izlenim bırakıyordum. Bir zamanlar, panik halindeki bir oda dolusu müşteriyi yalnızca kapıdan girişimle sakinleştirdiğimi hatırladım. Bir oda dolusu endişeli insanı çırlıçıplak yürüyerek sakinleştiremezdim elbet; ağzımda Bay Finnegan'ın purosuna olsa bile.

Bir kere, üstümde metelik olmadığını ilk bakışta fark ederlerdi. Pantolonumu bulup ne kadar param kalmış diye ceplerini yoklamak için kalkacak oldum. Sonra, yatak odasına gidip pantolonu bulmak ve ceplerini kurcalamak zor geldi. Hem, karşılaşacağım şey pek de iç açıcı olmayacaktı. Bakmasam daha iyiydi. Gerçekler çok geçmeden beni bulacaktı nasılsa. Ayrıca hiç kıpırdayasım da yoktu. Kendimi, kendime kaptırmıştım.

Giyinme vakti gelince, nasıl giyinmeliyim acaba, diye düşündüm.

Bütün giysiler, içindekilerin bir reklamı olduğuna göre ben insanlara ne olduğumu ilan etmeliydim? Ben kimdim ki artık?

Güvenilir? Değildim. Entelektüel? Değildim. Âşık? Hayatım boyunca birini gerçekten sevip sevmediğimden emin değildim. Sözünün eri? Kimsenin, kendi istediğim şeyler dışında yapacağım

şeylere güveneceğini sanmıyordum. Bir insansever? Neredeyse herkese karşı bir düşmanlık besliyordum, doğrusu. Vazgeçilmez Eddie? Güldürmeyin beni. Dürüst Eddie? Bir bakıma. Başkasına muhtaç? İlgisiz ve bencildim. "Gelin, yanımda olun, desteğe ihtiyacım var" diyen giysiler mi giymeliydim? Hayır, tam tersi! Yalnız olmayı yeğliyordum. Bunu göstermek için nasıl giyinilirdi ki?

İşin aslı, hiçbir şey giymek istemiyordum. Kimseyi etkilemek, kimseyle olmak istemiyordum. Başlangıç çizgisine geri dönmüştüm; çıplak ve yalnız, dünyaya geldiğimde olduğum gibi. Ayrık ve sorumsuzdum. Oesnada günlerden ne olduğu ya da saatin kaç olduğuyla ilgili en ufak fikrim yoktu; kimin nerede olduğuyla da.

Birisi bir yerlerde olmalıydı; telefon düzenli aralıklarla çalmaya devam ediyordu çünkü.

Eski yaşamımın binasını yerle bir etmiştim. Şimdiki sorun ise yerine ne koyacağımdı. Artık yapmak istemediğim şeyi yapmıyordum. Peki, ne yapmak istiyordum?

Sonra, düşündüm de bir şey yapmak zorunda değildim. Yalnızca ve sadece yaşayabilirdim; gittiği yere kadar.

Nereye kadar gidebilirdi?

Az bir miktar param ve başımı sokmak için babamın çatısı vardı, belki bir de Los Angeles'ta bir ev daha. Banka hesaplarım boştu ama sigorta primleri vardı, her ne kadar Ellen'in adına olsalar da. Bugün ya da yarın açıkta kalmayacaktım.

Arkadaşlarımdan birisi, dokunaklı orta sınıf sorunlarıyla alay ederdi. Gidip iş bulabilecek birinin sorunlarıyla ilgilenecek, onlara acıyacak hali olmadığını söylerdi. Asıl ilgi ve merhamete ihtiyacı olanlar batık ve fakir topraklarda -mesela Hindistan'da- sokaklarda, karınlarını doyuramadan yaşayanlardı.

Ne var ki bana, aklıktan ölmenin başka şekilleri de varmış gibi geliyordu. Binlerce insan bunu anlamaya başlamıştı ve binlercesi de anlayacaktı. Fiziksel olarak yetersiz beslenmenin yol açtıkları

dışında başka hastalıklar da vardı. Kentlerimizdeki sokaklarda yürüyüp insanların gözünün içine baka baka bu insanların bir sorunu olmadığını söyleyemezsiniz.

Bu sorunlar gizli tutulmuş, içe atılmıştı. İnsanlar bu sorunları kabul etmekten utanıyorlardı; ama oradalardı işte.

Yine de bir bakıma doğruydular arkadaşımın dediği. Bu soruna sahip olacak "durumum" vardı. Ne denli hassas olursa olsun bu bir varsıllık sorunuydu. Nihayetinde, param yoksa da başımı sokacak bir dam, bir miktar kredim, bir miktar sigorta primim ve...

Hâlâ biraz kredim varken buzluğu doldursam iyi olacaktı. Burada yaşayıp giderdim, işte. Bakkal çırağının getirdiklerini alır sonra kendimi içeri kilitlerdim.

Giyim meselesine gelince, bu sorunu erteleyebilirdim. Bakkalı aramak için giysilere ihtiyacım yoktu. Telefon çalmaya devam ediyordu. Susmasını bekledim. Susunca da kaldırıp bakkalı aradım.

Bu bakkal, Bristols', annemle babamın otuz yıldır alışveriş yaptıkları yerdı. Adamın gerçek adı Embrostelis'ti. Midillili bir Yunan'dı. Birkaç yıl önce adaya geri dönmüştü ve şimdilerdeyse sosyal sigortadan aldığı parayla ve dükkânını işleten oğlunun düzenli olarak yolladığı parayla orada yaşıyordu.

Babamla Bay Embrostelis sıkı dostlardı.

Genç Tom Embrostelis ise (Tom mu? Thodoros!) ciğersizin tekiydi. Enerjik ve başarılı bir ikinci jenerasyon Amerikalı'nın şakacı tavrıyla; az önce kendisine hesabı kapatmasının ve bundan sonra benim faturalarımdan ailemin sorumlu olmadığını bildirdiğini söyledi.

Bir tür şaka falan sanmıştı bunu.

"Kim yedi bu haltı, Tom?"

"Karı," dedi. "Annenin adına aradığını söyledi."

"Annem çıktı mı telefona?"

"Hayır. Onun adına karın konuşuyordu."

"Tom, ne bok yemeye..."

"Söyleyeyim ne bok yemeye. Daha önce dikkat etmemiştim ama borcuna bir baktım da yüz doları geçmiş. Normalde bunu dert etmezdim ama, biliyorsun, biz de iş yapıyoruz burada... ve... neyse yahu, boş ver, Eddie, söyle ne istediğini de göndereyim. Yalnız, şu borcun da icabına bakarsın, bir ara, umarım."

"Bak, Tom biz her zaman... lanet olsun, Tom!"

"Ne istediğini söyle," dedi.

Ben de siparişi verdim ama gelenler planladığımdan çok daha azdı. Buzluğu ve rafları dolduramamıştım. Taş çatlasın üç gün yeterdi bunlar. Tom'un hesabı kapatma yöntemi de buydu işte.

Telefonu kapatıp evde yürüyüşe çıktım.

Burası babamın yaşam müzesiydi. Bir kapsüle konabilse, gelecek nesillere babam gibi insanların yaşantısını göstermek için mükemmel bir örnek olurdu.

Oturma odası bunun için biçilmiş kaftandı. Buradaki tek hayat belirtisi birkaç aile fotoğrafıydı. Bunlardan en ilginç 1927'de, babamın en varlıklı döneminde çekilmiş olardı. Hiçbir şeyin sorgulanamadığı o dönemin tüm özelliklerini sergiliyordu. Bu karede, babam oturmuş, annem ayaktaydı. Ben de ayakta, babamın diğer yanında durmuş, elimi omzuna koymuştum. Duruşum, "Endişelenme, baba, yaşlandığında sana bakacağımdan emin olabilirsin. Bu arada, benim için yaptığın onca şeyden ötürü çok teşekkürler, seni seven oğlun, Evangeley," diyordu. Michael ikinci çocuk olduğundan arkadaydı. Arka fonda bir park resmi vardı. Hafif pembemsi basılmıştı.

Fotoğraf, devasa bir kuyruklu piyanonun üstünde dururdu. Ne babam ne de annem tek bir nota çalabilirdi. Piyanonun yıldı bir kereden fazla açılmışlığı yoktur; yalnız amcam Joe'nun

senelik ziyaretlerinde. Amcamın metresi, "On the Banks of the Wabash" çalabiliyordu. Tuhaftır ki amcamın favori şarkısıydı bu.

Piyanoyla oynamanın keyfine evden ayrıldıktan sonra vardım. Üniversitenin ortak alanında bir tane vardı ve öğleden sonraları, herkes bir yerlerde spordayken ben oturup Yakın Doğu müziklerinden hüznü bir parçayı doğaçlama çıkarmaya çalışır, dönüp durup aynı melodiyi çalar, tuşların üzerinde gezinir, en sonunda üst kattaki yatakhane kalan, herhangi bir kulübe alınmamış boş beleş çocuklardan şikâyet gelene kadar her dönüşte biraz daha yüksek sesle çalardım.

Mezun olduğum yaz, halkla ilişkiler görevlisi olarak çalıştığım yaz kampının etkinlik salonunda da bir tane vardı. Geceleri, kamptakiler düzüşürken, ya da yorucu akşam yemeğinden baygın düştüklerinde tuşların başına oturup doğaçlama yapardım. O zamanlar iki parça çalabiliyor, saatlerce bu iki parçayla uğraşıyordum.

Piyano dersleri almış ancak entelektüel sohbetlerde söz etmek dışında müzikten hiç hoşlanmayan Florence, Kaliforniya'daki evimize de kuyruklu bir tane koydurtmuştu. Onda da çalışırdım. Florence benim müziğimden nefret ederdi. Buram buram pişmanlık ve hasret koktuğunu söylerdi. Birkaç yeteneğim olduğunu ama müziğin bunlardan biri olmadığını söylerdi. Ben de o yokken çalmaya çalışırdım. Kendimi kaptırıp hipnoz olduğum müzikal narsizminin (onun deyimiyse) agresif mutsuzluğundan (onun deyimiyse) kaçmak için birkaç kez kendini bahçeye ya da Continental'ine attığını hatırlıyorum. İtiraf etmeliyim ki diğer zamanlar, ona kızdığım da, sırf onun Tanrı cezası itidalini kırmak için çalardım.

Kuyruklunun kapağını kaldırdım. Akordu feci bozuktuktu. Fakat ben de öyleydim. Oturup o iki dandik melodiyi çaldım; tekrar ve tekrar, daha yüksek, daha yüksek ve daha yüksek sesle. Telefon çaldı.

Kiminle konuşmak istiyorum, diye sordum kendime. Böylece meselenin icabına bakmış oldum.

Babamla görüşüp aramızda geçenleri yumuşatmak istiyordum. Bir parça da onun için çaldım. Ağzımda puroyla cırılçıplak oturmuş bu çılgın ezgileri çaldığımı görse tozuttuğumu düşünürdü. Fakat Yakın Doğu müziği repertuarından anlardı, o.

Annem için çaldım; eskiden olduğu gibi yapayalnız, şimdi birisiyle kavga etmenin sağlayacağı rahatlıktan da yoksun annem için.

Ellen için çaldım ve onu bekleyen keşiflere, bu keşiflerin nasıl ıstıraplı olacağına çaldım.

Florence için çaldım, kendi '-meli, -malı'larının cenderesinde sıkışmış, her şeyi mümkün olan tek şekilde gören Florence için.

Hâlâ Tarpon Springs'te, çaldıklarımı anlayacak insanların arasında Pompano yemekle meşgul olduğunu umduğum Michael için çaldım.

"Sende müzik kulağı yok, Ev, canım, kabul et bunu." Florence böyle söylerdi. Haklıydı. Daha sert vurdum tuşlara.

Diğer ton, yavrum, diğer ton. Louis Armstrong ve Velma. Ah, Louie, Louie.

Ton değiştirdim.

Williams and MacElroy'un, hâlâ telefon ahizeleri başındaki o lanet olasınca çalışanları için çaldım.

Gwen için çaldım; evliydi artık. Yok, daha değil, üç gün sürerdi herhalde. Her neyse, Gwen için...

Şu Yakın Doğu ezgileri sinizm ve acı doluydu.

Küçük Andy için çaldım; ama babası için değil.

Charles için çaldım.

İyiden iyiye gürültülü çalışıyordum şimdi.

Birisi kapıyı yumrukluyordu.

Muhtemelen şikâyet gelen bir komşuydu.

Bir tabancam olsaydı keşke.

Bırak yumruklasın!

İşim bitince evi ateşe verecektim, işte o zaman gerçekten şikâyet edecekleri bir malzeme verecektim insanlara. Vay be, harbinden iyi fikirdi! Bunu yapmaya götüm yemezdi ama gerçekten de yapmam gereken bu, diye düşündüm. Anmaya değecek bir yanı yoktu bu kalıntının. Alevler içinde bir müze, unutulmuş bir devir.

WASP diyarında kurulmuş bu Yakın Doğu müzesini yerle bir eden bu Yakın Doğu yangını için çaldım. Aslında bu yer tam bir ateş çemberi gibiydi. Ortalıkta gazeteler, oyuncaklar, hasır sepetler, KDKA'dan alınmış setin de dâhil olduğu eski radyolar ve babamın tüm hesap defterleri ve ajandaları, hepsi buradaydı. Bitişikteki kayıkthane de yüzemeyecek ama yanmaya müsait teknelerle doluydu. Onlar için çaldım, bir zamanların denizci nesline hizmet ederken, şimdilerde yorgun, yaşlı, kimyasal yüklü, atıklarla kirletilmiş Long Island Boğazı'nın sularına bile dayanamayacak tekneler için. Onları yeniden ne yüzdürebilirdi? Ona çaldım.

Derin bir nefes aldım, ölçülemez gerginliğimi atmak için kafamı arkaya verdim ve tekrar o akordu bozuk piyanoya vurdum. Tüm gücümle hayatımı döküyordum piyanonun tuşlarına.

O an, pencereden birinin baktığını fark ettim.

Şikâyet gelmiş bir komşu mu? Canı cehenneme!

Sonra, birden onun bir komşu olmadığını fark ettim. Arthur Houghton'dı. Hayvanat bahçesine yeni kapatılmış vahşi bir hayvanmışım gibi bakıyordu bana.

"Sen ne halt ediyorsun, Edward?" dedi pencereden.

Ses tonunda her zamanki hoşgörölü alaycılık vardı. Ahkâm kesmekte ustaydı.

Aile avukatımız, Arthur Houghton, bana daima Edward diye hitap ederdi. Doğrusu, bana Edward diye hitap eden tek kişiydi.

Kendisi, aynı zamanda, beni birisiyle tanıştırtırken, konuşmanın başında ya da sonunda aynı üniversiteye gittiğimiz notunu da düşen tek kişiydi. Bu, bana bir gönül alma hamlesi gibi gelirdi hep. Arthur Houghton gedikliken ben çömezdim. Her şeye üyeydi, her taşın altından çıkardı. Öğrenciler onu "Başarı Vadeden" seçmekte haklılardı. Bu bir tahmin de sayılmazdı üstelik. Herkes onun üniversiteden sonra doğruca Florence'ın amcasının, rektörün kardeşinin, hukuk firmasında işe başlayacağını biliyordu. Başarı, daha en başından yapışmıştı Arthur'un üstüne. Yazık, it herifin başka şansı olmamıştı.

Karmaşık birçok sebepten ötürü dosttuk. Benim açımdan, esas neden, herkesten çok Arthur'un bana "onlardan" yani WASP'lılardan olduğum duygusunu vermesiydi. Bu yüzden kıymet verirdim ona ve o gün için birini görmek istiyor olsaydım o kişi Arthur olurdu muhtemelen.

Ama gerçekten de kimseyi göresim yoktu. Bugün verdiğim kararın ve yarın yapacaklarımın kaderimi çizeceğinin farkındaydım. Aklımda umutsuz birtakım düşünceler geziniyordu. Ağzım değmişti bir kere ve daha fazlasını istiyordum artık. Bu nedenle yalnız başıma, tamamen bir başıma geçireceğim bir günün özlemini çekip durmuştum ve bunu kaybetmeye hiç niyetim yoktu.

Arthur hâlâ pencereden bana bakıyordu.

"Kendi orijinal bestenden bir parça mı?" diye sordu.

"Bir Anadolu savaş türküsü yalnızca," dedim, "mevcut duruma uysun diye."

Tanrım, rahatsız edilmek istemiyordum!

Sonra da, niye rahatsız olayım ki; onu buraya ben çağırmadım, diye düşündüm.

Sinekliğe yürüdüm ve sürgüsünü çektim.

O an, keşke yapmasaydım dedim kendi kendime. Böylesine bariz düşmanca bir davranışa gerek kalmadan Arthur'u başım-

dan savabilmeyi isterdim. Fakat bunu nasıl yapacağımı bilmiyordum ve böylesi, hiçbir şey yapmamaktan daha iyiydi.

Arthur, verandadan geçip sinekliğe geldi ve bana baktı.

"Edward," dedi, "dükkânın açık kalmış."

"Ne istiyorsun?" dedim.

"Beni içeri almayacak mısın?"

"Sanmıyorum."

"Birkaç dakikalığına uğramak istemiştin."

"Randevu alman gerekecek."

"Ah, hadi ama, Edward, kes şunu."

"Arthur, sizin şu Yankee âdetlerinizin en sevdiğim yanı, habersiz ziyaretlerin hoş karşılanmamasıdır."

"Sekreterim konuşmadı mı seninle?"

"Hayır, sekreterin konuşmadı."

"Sana ulaşana kadar on beş dakikada bir aramasını söylemiştim."

"Telefonlara çıkmıyordum."

Arthur'un, beni de kendisi gibi konuşturma gücü vardı.

"Hadi, Edward, üstüne bir şeyler giy de dışarı gel. Çok güzel bir gün."

"Ne istiyorsun?"

"Hey tanrım... Yahu, seninle konuşmak istiyorum, Edward."

"Bak Arthur, bugün kendime biraz zaman ayırmam gerek."

"Tamam artık Edward, bırak bu ayakları. Bu mesele çok ciddi yerlere gidiyor. Ben sadece dostun değilim, ne de olsa; aynı zamanda senin avukatınım. Ve de avukatın olarak, destek alman gerektiğini şiddetle belirtmek zorundayım."

Karşılık vermedim.

"Ben dostunum, Edward; yardım etmek için buradayım."

"Dostum olduğuna inanıyorum, Arthur. Öyleyse cömert, anlayışlı ve dostça bir şey yap."

"Nedir, oğlum?"

"Beni yalnız bırak. Birkaç güne seninle görüşmek için hazır olurum.

"Öyle bir şey olmayacak."

"Olmalı."

"Birkaç gün, çok geç. Meseleler çığırından çıktı. Şimdi, lütfen, medeni bir adam gibi davran ve aç şu kapıyı."

Cevap vermedim.

"Sana bir örnek vereyim mi?" dedi.

"Ver," dedim.

"O zaman içeri al beni. Ve de üstüne bir şeyler giy. Sen böyle dal taşak dururken ciddi olamam ki."

"Lütfen, müsaade eder misin?" dedim ve kapıyı kapatmaya kalktım.

"Hayır, etmem," dedi. Belki sürgüyü çekmemişimdir diye sinekliği açmaya çalıştı. "Edward, buraya seni görmeye gelebilmek için yoğun takvimimi iptal ettim. Yirmi küsur yıllık dostluğumuzun hatırına söylesene, kaygılarıma nasıl böyle kaba karşılık verebiliyorsun?"

"Özür dilerim, Arthur," dedim, "havamda değilim."

"Of, saçmalık! Tam saçmalık! İyi, o zaman buradan konuşuruz."

Gidip eski beyaz bir sandalyeyi sinekliğin önüne çekti. Ben kıpırdamadım.

"Son hareketinin sebep olduğu sonuçların, çok ciddi sonuçların farkında mısın?" dedi.

"Mesela?"

"Mesela, en basitinden başlayayım; bugün bir çek bozdurmayı denedin mi? Bir denesene."

"Ne demek bu?"

"Şu demek: Florence ortak hesabınıza işlem başlattı. Kendini beş parasız bulacaksın."

"O zaman, avukatım olarak," dedim, "ona engel ol ya da bir an önce yasal başka yollara başvurarak böyle bir şey yapmasının önüne geç."

"Artık..." dedi Arthur, "Artık girebilir miyim?"

"Rica ederim git ve sana dediğimi yap."

"Edward, beş saniye içinde şu sinekliği tekmeleyip içeri dala-
cağım ve seni bir güzel pataklayacağım."

"Öyle bir şey denemesen iyi edersin."

"Şaka yapıyordum, Edward," dedi. "Tanrı aşkına, neyin var
senin? Kendinde değilsin. Ha..." diyerek sözünü yarıda kesti.

"Ha... Anladım!"

"Neyi anladın?"

"Misafirin var. İçerde mi?"

"Seni ilgilendirmez."

"Kızın yanında konuşmanın benim için sakıncası yok."

"Hatta bunu tercih edersin gibi geliyor bana. Ama, Arthur, be-
nim bir özel hayatım var ve bu, benim özel hayatım; sen ise be-
nim avukatımsın, benim çalışanımsın."

"Çocuk da burada mı?"

"Ne çocuğu?" Ne kadarını bildiğini öğrenmek istiyordum.

"Senin çocuğun. Kızla senin çocuğunuz."

Kim anlatmıştı ulan bunu?

"Şaşırdın, değil mi, Edward?" dedi.

Cevap vermedim.

"Şimdi girebilir miyim?"

"Hayır," dedim.

"Bilgin olsun, ilişkiniz hakkında epey bir şeyler daha biliyo-
rum."

"Nereden biliyorsun?"

"Günümüzde insan bir şeyi nasıl öğrenir, Edward? Florence,
genç bayarı araştırması için peşine birine taktı."

"Bir casus?"

"Bir dedektif."

"Ama bu, bu bir... bir..."

"Tam anlamıyla gurur kırıcı bir şey," diye tamamladı, "aynı zamanda da Florence'ın kesinlikle hakkı olan bir şey."

"Bunu sen mi tavsiye ettin ona?"

"Benim fikrim değildi," dedi, "ama birkaç hafta önce bu konudaki düşüncemi sorduğunda, itiraf edeyim, karşı gelmedim."

"Sen benim avukatım mısın, onun avukatı mısın, Arthur?"

"Ailenizin avukatıyım."

"Bu, benim özel hayatıma burnunu sokma hakkı veriyor mu sana?"

"Hayatımda en ayıla bayıla üstlendiğim görev değildi bu ama kesinlikle gerekli gördüğüm bir şeydi. Söylesene, Florence'ın, hayatını tehdit eden bir ilişkiyle ilgili her şeyi öğrenmeye hakkı olduğuna katılmıyor musun?"

Cevap vermedim.

"Bu soru karşısındaki sessizliğini kabul olarak algılıyorum. Buna, kesinlikle, hakkı var."

"O da gidip bir casus tuttu."

"Bir dedektif. Şimdi de elinde kalın bir dosya var; sen ve Bayan Hunt hakkında, derinlemesine inceleme fırsatı bulduğum bir dosya."

"Ha."

"Bu işte şaşırtıcı olan şey, dedektiflerin etkisi -şunu belirtmeliyim ki teoride bu tür bir uygulamayı kesinlikle doğru bulmuyorum-, dedektiflere verilen destek. İnsanlar bildiklerini anlatmaya can atıyor gibiler. Dedektifimiz, bildikleri her şeyi anlatmak isteyen kişiler bulmakta hiç zorluk çekmemiş." Hafiften kıkırdadı. "Herifle tanıştım ben. Pek de öyle etkileyici bir tip değil. Yine de görüştüğü insanlar arasında tam anlamıyla şey olmayan tek bir

kişi yok... Neydi o kelime? Komünistler ve eski komünistler için kullanılan aşağılayıcı bir söz vardı ya?"

"İşbirlikçi."

"Hah, işbirlikçi."

"Yine de," dedim, "şaşırdım; Florence'la..."

"Evet," dedi, "ben de şaşırdım. Ama dünya hızla, medeni barbarlık diye tarif ettiğim noktaya geldi. Ben geride kaldım ama..."

"Ama bu gözetlemeyi, bu casusluğu onayladın?"

"Kesinlikle tiksiniyorum bundan ama bu istisnai olayda Florence'ı düşününce--"

"Arthur," dedim sertçe, "benimle açık konuş."

"Pekâlâ," dedi, "pekâlâ, delikanlı. Açık konuşalım. Örneğin, Bayan Hunt'ın, geçen hafta İçişleri Bakanlığı'mızca ülkeyi terk etmesi istenmiş yaşlı, İtalyan bir komünistin sabit dostu -ücret karşılığı, tahminimce- olduğunu biliyor muydun? Ayrıca bu aynı Bayan Hunt'ın, ondan önce, bu konudaki defteri bayağı bir kabarık olan Bay Collier diye birinin metresi olduğunu? Üstelik şu İtalyan ve diğer adamlarla olan ilişkilerinin daha önce bulunduğu cinsel münasebetlerin yanında sıradan kaldığını? Washington'da, mesela, sayısız erkeğin elinin altında hazır bulunuyormuş. Edward, cevap ver bana; böyle bir kadın için mi güzelim yuvanı bozuyorsun?"

"Arthur," öfkeden kuduruyordum, "mahkeme salonu değil burası."

"Yine de cevabını duymam lazım. Söyler misin; yuvandan vazgeçmeye hazır mısın; ki yuvan demek Florence demektir? Hiçbir yerde rastlayamayacağın kadar iyi, düzgün, temiz bir kadın, kusursuz bir insandır, o. Elden ele dolaşmış, kevgire dönmüş, aklına gelecek her pozisyonda düzülmüş, alınıp satılmış bir kadın için, Edward, Tanrı aşkına; hazır mısın yuvanı yıkmaya?"

Kendini tutamayıp sinekliğe tüm gücüyle yüklendi ve içeri

daldı. Nefes bile almadan sözlerine devam etti, "İki zencinin aynı anda üstünden geçtiği ve arkasından 'Zavallı Beyaz Amcık' diye bahsettikleri bir ortalık malından bahsediyorum."

Suratının orta yerine tüm gücümle bir yumruk attım.

Sırtüstü yere düştü. İri yarı bir adamdı ama tam oturtmuş-tum. Ağzından kan sızıyordu.

Ağır ağır doğruldu.

"Biliyorsun," dedi, "formum yerinde; senden çok daha iyi durumdayım ve seni yamultabilirim."

"Deneyeyim deme," dedim.

"Yine de, hoşuna gitse de gitmese de devam edeceğim."

"Sen kimin lanet avukatısın, ulan?" diye bağırdım. "Benim mi, onun mu?"

"Beni seçim yapmak zorunda bırakma, çünkü şu an seçim yapmam gerekirse seni seçmeyeceğim kesin."

"İyi, o zaman, onun avukatıysan defol git buradan."

"Onun avukatı değilim dedim. Hem senin, hem onun avukatıyım."

"Sana para ödüyorum, ulan, ben, orospu çocuğu. Kıcıma casus tak diye para vermiyorum sana."

"Orospu çocuğu demen yersiz oldu, Edward." Ağzından kan sızdığını fark etti, "Mendil verir misin?"

"Üstümde yok," dedim.

Güldü. "O zaman, bir kâğıt havlu falan?" Kan, ağzına doluyordu. Dişlerini yokladı.

"Yerindeler mi?" diye sordum.

"Yerindeler, herhalde."

"Sana bir havlu getireyim."

"Görev başındaki avukatın başına gelecek şeyler," dedi.

Hızla mutfağa gittim ve bir havlunun ucunu ıslattım. Arthur'a karşı bir saygı hissetmiştim. Benimle böyle konuşmak cesaret ve

ilgi gerektirirdi. Durumumuzla gerçekten ilgiliydi. Elimde havluyla dönerken, "hadi ama," dedim kendi kendime, "kibar ol da bir dinle bakalım adamı."

Oturdu ve mutfak havlusuyla ağzındaki ve çenesindeki kanı sildi. Ona bakarken, her kriz anında ona karşı hissettiğim şeyi hissettim yine. Onu tamamıyla sevmeyebilirdim ama gerçekten klas adamdı. Bu kadar başarılı olmasına şaşmamalı, dedim kendi kendime. Boğazını temizledi ve dikkatimi ona verene kadar bana baktı.

"Edward," dedi söylemek üzere olduğu şeylere uygun ortamı hazırlamaya çalışarak, "öyle zamanlar vardır ki bir avukatın müvekkiline sağlayacağı en büyük hizmet, onu kendisinden korumaktır."

"Arthur," diye karşılık verdim, "çok özür dilerim senden, umarım beni affedebilirsin, pek kendimde değilim..."

"Kesinlikle kendinde değilsin, Edward." Bir zamanlar babamın oturduğu koltuğa iyice kuruldu. Orada, hakkımda hüküm verecek bir mahkemenin başkanıymış, burası da mahkeme salonuymuş gibi rahatça oturuyordu.

"Bu mevzuyla alakalı daha fazla şey konuşmana gerek yok," dedi çenesini göstererek, "affedildi."

"Söylemek istediğim şuydu; bu genç bayanı tanımıyorsun ve sanırım ona... şey...ona... hakaret edecek konumda değilsin..."

"Ben yalnızca, şu anda Florence'ın çekmecesinde duran raporda neler yazdığını söylüyordum. Genç bayanın cinsel hayatı ve kişisel etiği beni zerre kadar ilgilendirmiyor. Ben Florence için -ve şu anda her şeyden çok- senin için endişe duyuyorum. Üstelik," dedi, şakayla karışık, "sizden almam gereken ödeme konusuna hiç girmiyorum bile. İşin aslı, geçirdiğin kazadan beri sizden kuruş almadım. Bir an için kabalaşacak olursam, şirketimizin sizi idare ettiğini söylemem gerekir."

"Üzgünüm," dedim. Her özür dileyişimde kızgınlığım daha da artıyordu.

"Uzun yıllardır köklü bir ilişkimiz olduğu için, bir de firmamızın Florence'ın babasıyla yakın ilişkisi olmasından ötürü ama hepsinin ötesinde bir gün yeniden eski benliğine kavuşacağına duyduğum inançtan, ücretsiz çalıştım."

"Şey," dedim, "keşke bir fatura gönderseydin de..."

"Sen toparlandığında göndereceğim."

Ona bir tane daha geçirmek üzereydim.

"Şimdi, söyleyeceklerime devam etmeden evvel bir bardak soğuk su alabilir miyim?"

"Kahveye ne dersin?"

"Harika olur," dedi.

Kendimi toparlamak için bir fırsat yakalamış olmaktan memnun olarak mutfağa koştum. Kahveyi ocağa koydum ve bir bardak su doldurdum.

Geri döndüğümde bir kütüphane kartının üstüne birtakım notlar çiziktiriyordu.

Suyu içti, gülümseyip teşekkür etti ve boğazını temizledi. Emir almış gibi oturdum.

"Edward," dedi, "bu evlilik kurtarılabilir. Aile avukatınız olarak bunu bir görev biliyorum." Duraksadı. Artık sözünü kesmeyeceğime şüphesi yoktu.

"Asıl derdim sen değilsin. Florence'ın yarasını nasıl saracağımızı düşünmemiz gerek."

"Florence'ı incitmek istemiyorum," dedim hıyar gibi.

"Tabii ki istemiyorsun," diye onayladı, "fakat dün gece korkunç bir şey olduğunu söylemem lazım."

"Florence'a mı?"

"Evet. Dedektifin ortaya çıkardığı şeyler arasında, Ellen'in Florence'ın sandığı gibi Radcliffe'e dönmediği, köhne bir otelde kal-

dığı da vardı. Yanında da kendisi gibi okul çağında genç bir adam, bir zenci varmış. Çocuğun zenci olduğunu biliyor muydun?"

"Zencilere garezin mi var?"

"Edward, hatırlatayım, ben Amerikan Sivil Özgürlükler Birliği yönetimindeyim!"

"Yani, ikidir, bu ikinci oluyor, renkten söz ederken, beyaz bir kızın zenci biriyle kişisel bir münasebeti olmasından daha kötü bir şey olamazmış gibi açık bir imada bulunuyorsun da..."

"Şimdi dürüstçe cevap ver bakalım, sen de beyaz bir çocuk olmasını yeğlemez miydin?"

Cevabım yoktu, "Evet, yeğlerdim."

"E, o zaman? Ellen bir çocuk, Edward. Florence ile sen, onun vaftiz babası olmamı istediğinizde ve kendimi epey bir sorgulayıp bunu kabul ettiğimde bazı sorumluluklarım olacağını biliyordum. Ona göz kulak olacağıma yemin ettim ben. Florence durumu öğrenip bana telefon ettikten sonra Ellen'le bu gencin kaldıkları odayı bulup Florence'a gösterme fırsatı bulabildim. Odanın banyosunda kadınların kullandığı bir gebelik önleyici buldu Florence. Sonrasında, onu gözünde canlandırsana bir, zavallı kadın orada odada tek başına oturup bütün gece gelmelerini beklemiş; sabah dörde kadar. Gerçekten de sabaha karşı gelmiş Ellen, yanında o çocukla. Florence, kızıyla konuşmak için gençten izin istemiş ama genç adam bu isteği geri çevirmek hatasına düşmüş. Ellen ona gitmesini söylemek zorunda kalmış. Florence, kızını sorguya çekince her şeyi öğrenmiş; Ellen'e izin verip bu on dokuz yaşındaki kıza bir gebelik önleyici alması için yardımcı olanın sen olduğun gerçeği de dâhil. Yani, Florence'ı kendinden tamamen ve sonsuza kadar soğutacak daha iyi bir şey bulamazdın."

O an tekrar kontrolümü kaybetmek üzere olduğumu fark ettim.

"Arthur," derken buldum kendimi, "sana karşı soğukkanlılığı-

mı tekrar kaybetmek istemiyorum. Bana yargıç gibi değil avukatım gibi davran. Sana hiçbir açıklama yapmak zorunda değilim.”

“Bu konuşan suçluluk duygun, oğlum!”

“Şu sesinin tonuna...”

“Sesimin tonu, sesimin tonudur, aslanım. Bunu değiştirmeye de şimdiye kadar kimsenin gücü yetmedi. Ayrıca, ben şahsen gayet memnunum.”

“Bana avukatım gibi davranman konusunda ısrar ediyorum, öyleysen, tabii. Değilsen söyle de başkasını bulayım. Sen kanun değilsin, farkındasın değil mi?”

“Öyle olduğumu kim söyledi?”

“Şu oturuşuna bak...”

“Oturuşuma!”

“Evet,” neredeyse bağırıyordum, “sen kanun değilsin, yalnızca bana kanunlar hakkında tavsiyelerde bulunmak için para alan birisin.”

“Edward, yine şu para konusuna hiç girmesen diyorum. Bu konuya girersek işin içinden çıkabileceğini sanmıyorum. Şimdi medeni bir insan gibi davran da otur şuraya, olur mu?”

Oturdum.

“Florence bunca zaman sana karşı bir sabır abidesi olmadı mı sence? Akla sığmaz aşağılamalara, bitmek bilmez provokasyonlara ve ben söylemeden de hatırlayacağın bir mahrumiyete göğüs gerdi.”

“Yok, yok, sen hatırlatsana.” Herifin ağzını burnunu kırmak için yanıp tutuşuyordum.

“Bana her şeyi anlattı, Edward.”

“Aman, ne iyi.”

“Şakayı keselim. Aile avukatınız olduğum için ve bu durumla ilgili kilit gerçekleri bilmem çok önemli olduğundan, münasip gördüğü her şeyi bana anlatmaya hakkı var.”

"Peki, neymiş bu kilit gerçekler?"

"Bana öyle geliyor ki bunlardan biri, senin on üç yıldır kocalık yapmamış olman. Dahası, sayısız ilişki yaşarken Florence'a iktidarsız olduğunu söyledin."

"Florence'ın iktidarsız olmamı yeğleyeceğine eminim."

"Her ayrıntısını bildiğimiz sayısız ilişki.. Dedektifimiz sağ olsun. Birlikte olduğun kadınlardan kaç dayanabilirdi buna?"

"Belki Florence da dayanmamalıydı."

"Benim gibi, bu evliliğin kurtarılabileceğini düşündüğü için dayandı."

Kahve tam zamanında kaynamıştı. Odadan hemen fırladım ve tepsiyi hazırlarken elimden geldiği kadar oyalandım. Titizlikle hazırlıyordum tepsiyi. Geri dönüp servisi yaptığımda hafifçe tebessüm etti.

"Teşekkür ederim, Edward," dedi, "medeniyet dediğimiz budur işte. Az önce bana çok sağlam oturtun yine de şimdi hayvani duygularımızı dizginleyip bulunduğumuz durumla ilgili ne yapabiliriz diye düşünebiliyoruz."

Büyük koltuğa iyice bir yerleşip kahvesini özenle kavradı.

"Şimdi," dedi, "müsaaden olursa söylemem gerekenleri söyleyeceğim. Her şeyden önce, ben senin dostun değilim, Florence'ın da değilim. Ben evliliğinizin dostuyum. Daha düne kadar bizim medeni çevremizde sizin evliliğinizden mükemmel evlilik diye söz edildiğini hatırlıyorum; altın çifttiniz. Bu yakıştırma banka hesaplarınızı kastetmiyordu; her ne kadar onlar da çok parlak olsa da."

Bir puro çıkardı, bir Dunhill 23 Numara, uzun, ince, enfes, yumuşak, etrafında kâğıt bir şerit bile olmayan, oldukça pahalı ve Arthur'un Noel'lerde en seçkin müşterilerine rahatlıkla armağan edebileceği kadar özel bir puro.

"Alır mısın?" diye sordu. Ben tereddüt edince, "Al," diye ekledi, "karşılık beklemiyorum," güldü. Aldım puroyu.

“Şimdi giyinik sayılırsın, işte,” dedi. Puroları özenle yaktı. Rahatça arkasına yaslandı ve “Edward,” dedi, “uygar bir toplumda yaşıyoruz. Bu toplumun kurallarını çiğnemek için elinden gelen her şeyi yaptın. İyi madem; bunu canlılığının bir göstergesi sayalım. Bazı hislerini biliyorum hatta. İnan ki anlıyorum halinden. Tüm bunları hayatının çok geç bir döneminde yapıyorsun gibi geliyor bana, ama yine de anlıyorum seni.”

Şefkatle gülümsedi. “Şimdi karşı karşıya olduğun sorun şu, Edward,” diye devam etti, “tuttuğun bu yeni yol için ne kadarından vazgeçmeye hazırsın? Arzu ettiğin sorumsuzluğa ulaşmak, ödeyebileceğinden daha fazlasına mal olabilir senin için. Toplumun da, Edward, hakları vardır ve sana savaş açacaktır. İnsanlar inciniyor ve karşılık vereceklerdir. Davranışların, daha şimdiden, hiç hoşuna gitmeyecek şeylere yol açtı bile. Örnek vereyim mi?”

“Ver.”

“Dün babanın düşüp kalçasını kırıldığını biliyor muydun, mesela?”

Sessizlik.

“Tam burada, bahçede.”

“Onu yaka paça arabaya sürüklerlerken mi?” dedim.

“Tam öyle değil. Onu sürüklemediklerine eminim.”

“Kalçası mı kırılmış?”

“Leğen kemiği parçalanmış.”

“Allah belalarını versin!”

“Niye onların?”

“İhtiyar gitmek istemiyordu, çünkü.”

“Emin misin?”

“Bana seslenip durdu. Zorla götürdüler.”

“Edward, insan, onun yaşında ve onun durumunda birini evde yalnız bırakmaz; hele ki böyle bir evde.”

"Nerede şimdi?"

"Hastanede."

"Gitmem lazım oraya."

"Onu göremezsın."

"Niyeymiş o?"

"Çünkü," dedi saatine bakarak, "yarım saat sonra ameliyata girmiş olacak."

"Ameliyat mı?"

"Kalçasına bir vida takıp parçaları telle birbirine tutturalarlar, karşılaşacakları duruma göre. Röntgenleri iyi değil."

"Orada olmak istiyorum."

"Edward, bunu söylediğim için üzgünüm ama hastane seni Bay Arness'le görüştürmeme talimatı aldı."

"Ulan, o Florence'ın babası değil ki," dedim, "benim babam!"

"Bu şartlar altında aşırı duygusallığın bir faydası olacağını sanmıyorum. Kesinlikle o yaptığını yapmamalıydın. Artık hiçbir şeyden haberi olmayan bir adamı hastaneden kaçırdın ve kendin Boğaz sularında metresinle tekne sefası yaparken, onu duygusal olarak çökmüş halde evde yalnız bıraktın. Onu almaya geldiklerinde adam nerede olduğunu bile bilmiyormuş. Sana seslenmesi ise senin sandığın gibi bir yardım çılgılığı değil, tuttuğunuz bir tartışmanın devamıymış. Tartışmadınız mı?"

"Babama olanların suçlusu ben değilim."

"Suçlusun ve bunu biliyorsun. Kendini bal gibi suçlu buluyorsun. Şimdi diğer sonuçlardan bahsedelim. Bay Finnegan'ın seni tekrar işe alacağını mı sanıyorsun? Herhangi bir şirketin seni işe alacağını mı sanıyorsun? Adını değiştir, Edward; Türkiye'ye geri dön."

Elinde olmadan güldü. Daha sonra sözlerine devam etti. "Florence'ın, banka hesaplarını sana kapattırmak için yasal adımlar atmasını ben tavsiye ettim, kabul edeyim. Eminim ki eğer ken-

dinde olsaydın, avukatından parayı korumasını isterdin ve de eşinin parasını.”

“Ah, senin fikrindi demek?”

“Evet. Florence’a karşı sorumsuzluğuna ve acımasızlığına göz yumamazdım daha fazla.”

“Boşanma davasına hazırlanıyorsun gibi geliyor bana.”

“Tavsiyelerimize kulak verersen buna gerek kalmayacak.”

“Neymiş onlar?”

“Florence, senin profesyonel destek alacağın, sevgiyle ilgi göreceğin ve uzunca bir süre kafa dinleyeceğin bir yere gitmeni istiyor.”

“Hiçbir yere gitmek istemiyorum. Dinlenmeye de ihtiyacım yok.”

“İlk dediğin senin bileceğin iş. İkincisine gelince, uzun, uzun bir istirahate ihtiyacın olduğu besbelli.”

“Başka bir deyişle, bir yere kıınıldamayayım diye bağladınız beni.”

“Aynen öyle. Çünkü bu sen değilsin, Eddie, sen değilsin.”

“Sen önyak oldun tüm bu yasaklara, baskılara ve...”

“Evet, ben oldum.”

“Kimin tarafında olduğunu sormuyorum artık.”

“Kimin tarafında olduğumu söylüyorum; evliliğinizden tarafım. Bu evliliği kurtaracağım.”

“Karıma âşık mısın?”

“Edward-”

“Yattın mı onunla?”

“Edward, iğrenç bir şey bu dediğin... Beni ne sanıyorsun?”

“Bilmiyorum. Yaptıklarını böyle bir duygu açıklayabilir gibi geldi. Ee, ne düşünüyorsun? Konuşamıyor musun? Dene bakalım! Dene! Bu basit soruya cevap vermeyi bir dene. Florence’a âşık mısın?”

"Edward, bu bir oyunsa eğer, çok çirkin..."

"Oyun falan değil. Ciddiyim. Âşık mısın?"

Beni şöyle bir tartıp elinden geldiğince karşılık vermeye çalıştı.

"Bence Florence, azgın bir egonun sunağında katledilmekte olan özel bir kadın. Zavallı kızcağızı, egonmanyaklarla uğraştığım otuz beş yılda karşılaşmadığım bir bençillikle, kasten hırpaladığına şahit oldum."

"Şimdi bir şeyler konuşuyoruz, işte," dedim.

"Yalnızca sadık, kendini canıgönülden adanmış bir kadın dayanabilirdi buna. Şimdi ona bakıyorum da..."

"Şu duruşma salonu zırvalarını bir yana bırak da söyle bakalım, bir şeyler yakaladım, değil mi?"

"Tabii ki hayır. Şu an yapmakta olduğum şeyi, şu durumunla, ancak böyle açıklayabiliyorsun. Şehvetten başka bir sebeple böyle bir şey yapabileceğimi aklın almıyor."

"Bu yüzden de beni tımarhaneye kapatmak istiyorsun öyle mi?"

Kafasını toparlamaya başlamıştı.

"Hayır, sevgili Edward, hiç de değil. Bu, senin iyiliğin için. Sana olan tavsiyelerimin özü bu. Senin için bir yer ayırtma cüretinde bulundum; bunun senin için doğru şey olduğuna eminim çünkü."

"Ya tavsiyelerine uymazsam?"

"Sonuçlarına katlanman gerekecek."

"Nereden ayırttın?"

"Şimdi mantıklı düşünmeye başladın işte! Hukuk danışmanlığını yaptığımız, Massachusetts, Lenox'ta Armstrong-Roberts Sanatoryumu diye bir yer. Birkaç ay kalacaksın orada."

"Eee...?"

"Her gün bir psikiyatrla görüşeceksin."

"Eee...?"

"Kişisel danışmanın dışında farklı tedaviler de göreceksin; ergoterapi, çeşitli havuzlar, grup terapileri..."

"Eee...?"

"Çok güzel bir yer; muhteşem bir manzarası var."

"Kilit altında mı tutulacağım orada?"

"Kilit altında mı? Ne anlamda?"

"Genel anlamda. İstediğim zaman çıkabilecek miyim? New York'a gelebilecek miyim, mesela?"

"Şey, hayır. Bu dediğini yapabiliyor olsan, orası olması gereken yer olmazdı. İşin özünde kesintisiz tedavi var; gerginlikten uzak ve..."

"Bir de sana para ödüyorum, orospu çocuğu!"

"Bu kadar hakaretini sineye çekmemin sebebi de bu işte. Bana para ödediğin için, it herif.. Tüm bunları bu yüzden yapıyorum. Senin paran için!"

"Yoo, benim dediğim sebepten yapıyorsun."

"Bir noktada doğru. Onu daha fazla incitmene izin vermeyeceğim. Daha sonra, ona geri döndüğünde bana dua edeceksin. Florence benim tanıdığım en sabırlı ve en cesur insan. Senin mihrabın o. Onsuz hiçbir yere varamazsın ve şunu da söyleyeyim, varamayacaksın da."

Yüzü delice bir hararetle parladı.

"HİÇBİR YERE! O, yanında olmadığı sürece."

"Bir de sana para ödüyorum, orospu çocuğu."

"Keser misin şunu deyip durmayı. Ödemiyorsun, ödemedin. Bir an önce kendine gelip sözümü dinlemezsen yemek yiyecek paran da olmayacak yakında."

Durdu. Kendisi gibi davranmadığını fark etmiş olmalıydı. Tekrar ılımlı bir havaya büründü ve dengeli bir ses tonuyla konuşmaya başladı.

"Bu kadar kaba davrandığım için gerçekten üzgünüm. Bu be-

nim için çok acı. Fakat bir gün Arthur Houghton'a şükredeceksin. Evliliğinizi kurtaracağım; evliliğinizin fiziksel unsurlarını da. Ancak bunu yapabilmek için sert davranmam gerekiyor şimdilik. Paralarını kesmem de bu yüzden. Bu yüzden Bay Finnegan'ın ödemeyi kesmesini sağladım."

"Sen Finnegan'la konuşup bana..."

"Yapmak zorundaydım. Tekrar kendin olduğundan emin olduğum an, yarım aylıklarının tekrar ödenmesini sağlayacağım."

"Peki, bu sırada?"

"Bu sırada, Florence koruma altında."

"Pardon, Florence'ı kastetmemiştim; yine kendimi düşünüyordum. Williams and MacElroy'la sözleşmem var."

"O sözleşmede, hatırlarsan eğer, bir adabımuâşeret maddesi var. Bay Finnegan'a senin davranışlarındaki bazı gözle görünür... -tuhaflikların diyelim- sebebiyle sana olan ödemelerini durdurmaya hakkı olduğunu söyledim."

"Buraya gelmeden önce mi yaptın bunu?"

"Aynen öyle! Aynı zamanda kendisinden bir söz aldım; sen tekrar kendine geldiğinde..."

"Benim için aracılık yapacaksın?"

"İğnelemeni duymazlıktan geliyorum. Evet, öyle. Krizdeyiz; ya şimdi ya hiç. Sınıra dayandın!"

"Sen mi çiziyorsun sınırı?"

"Sen çizmediğin için, öyle yapmak zorundayım. Florence sana karşı sert olamayacak kadar yufka yürekli. Birinin çizmesi lazım."

Tam o sırada bahçeye bir araba yanaştı.

Arthur Houghton şaşılacak bir çabuklukla pencereye koşup dışarı baktı. Bu telaşında endişeli ve kendinden beklenmeyecek, tuhaf bir şey vardı.

"Ellen," dedi, "buraya gelmemesini söylemiştim."

"Gelmemesini söylemiştin?"

"Evet," dedi, "Florence adına."

Vücudunu tamamen bana çevirdi ve gün boyu içinde tuttuğu en dolaysız ciddiyetle konuştu.

"Şimdi, müvekkilim adına senden kesinlikle..."

"Hadi oradan!"

"Ellen'le görüşmemeni istiyorum. Florence her şeyi bağışlayabilir ama Ellen'i daha fazla etkilemeni hayatta affetmez."

"Arthur, oradan hemen kalk ve defol git bu evden!"

"Ellen'le görüşmeyeceksin," dedi, "Florence'dan izin çıkana kadar. Kızcağızın ahlak yapısını fazlasıyla bozdun."

Dönüp merdivenlerden yukarı koştum. Üstüme çarçabuk bir pantolonla gömlek geçirdim. Pantolonumun fermuarını kapatırken pencereye yöneldim ve oradan, Houghton'ın çimlere basa basa, Ellen'in erkek arkadaşı zenci çocuğun arabayı stop ettiği yere doğru koştuğunu gördüm. Houghton arabanın camından içeri eğildi. Arthur'un çok uzun, arabanın da ufak camlı eski bir Chevrolet olmasından ötürü bu epey zor oldu. Ellen'le konuşuyordu.

Pencereyi sertçe açtım; sundurmanın eğimli, tahta kiremitli çatısına açılıyordu. Çatıya çıktım ve "Ellen! Ellen!" diye bağırdım.

Ellen beni gördü. Arabanın kapısıyla birlikte Arthur'u da iterek dışarı çıktı ve "Baba," diye el sallayarak bana doğru koşmaya başladı.

Sesi hem korkulu hem de coşkulu geliyordu.

Houghton ona ters bir laf etti. Bunun üzerine Ellen öyle sert bir el hareketi yaptı ki cevabı ağızıyla vermiş kadar oldu.

Arthur öylece kalakaldı. Sonra başını yukarı çevirip bana baktı, üzüntüyle gülümsedi ve bir tür pişmanlıkla "eyvallah" der gibi el etti. Florence'a burada karşılaştığından daha iyisi için söz verdiğine eminim. Ben de ona el salladım. Arabasına binip gitti.

Ellen'i karşılamak için aşağı indim.

Basmakalıp inanışlar değişir. Ellen'in erkek arkadaşı hakkında sahip olduğum fikir, onun kindar ve saldırgan olacağı yönündeydi. O ise özenle çizilmiş yüz hatları ve pırıl pırıl parlayan gözleriyle tatlı bir çocuk çıktı. Başımın dertte olduğunu sezince beni rahatlatıp mutlu etmek için istemsiz bir çabaya girişti.

Ralph Scott'ın Chevrolet'i ona yetmiş beş dolara patlamıştı. Birkaç yeriyle ufak tefek oynamalar yapmış olsa da Riverhead, Long Island'da evlerinin oradaki hurdalıktan aldığı bir arabaydı en nihayetinde. Neden şehir trafiğinde bu arabayı kullanma zahmetine katlandığını sordum. Beyaz bir taksici bir kez daha onu almadan geçecek olursa patlamak istemediğini -ki patlardı da- söyledi.

Düşmanın onun tipindeki ve onun duruşundaki birinden bekleyeceği en son şey zarafetmiş gibi, gözdağı verircesine bir zarafeti vardı; ya da nezaketi, diyelim. Bir beyazın ondan bekleyeceği son şey nezaket olurdu.

Giysileri içinde aristokrat görünüyordu. Yumuşak geyik de-

risinden bir pantolon ve çöl ayakkabısı denen tarzda, bilek üstü, yumuşak doğal deriden ayakkabılar giymişti. Pamuklu kadi-feden, açık kahverengi bir gömleği vardı. Karşısındakini teskin eden ve güven veren bir etki bırakıyordu. Bu genç adam bir za-man, bir yerlerde büyük bir zafer kazanmış olmalıydı. Nefreti içinden söküp atma yönünde aldığı kararın bir etkisiydi bu belki de. Yirmi yaşında zenci bir çocuğun nasıl böyle olabildiğini me-rak edip durdum.

Ellen'i seviyordu. Fakat ona karşı tutumunda da derin bir öz-saygının izleri vardı. Almaktan ziyade veriyordu. Onda bir öfke görmediğiniz gibi aksini de görmüyordunuz; delicesine bir sevil-me açlığı, yani. Benden hoşlanmış gibiydi ama modern insanın yeni tanıştığı birinden hoşlansın, hoşlanmasın göstermek zorun-da olduğu türden değil.

Ellen hayrandı ona.

Bende benimle birlikte olmaktan hoşlandığı, beni hastaneye götürmekten rahatsızlık duymayacağı ve oraya vardığımızda beni orada bekleyeceği yönünde bir izlenim yaratmıştı; ama daha fazlası değil, o kadar.

Uzun zamandır hissetmediğim kadar iyi hissederek araba-nın, Ellen'in ve Ralph'in yanından ayrılıp yürüdüm. Hastanenin bodrumundan geçip asansöre bindim. Altıncı kata çıktım. Koridordan geçip babamın odasına girdim. Oda boştu ve pence-reler açıktı. Babamın bana, gece ölenlerin sabaha kalmadan or-tadan kaldırıldığını söylediğini anımsadım. Ceset çıkarıldıktan sonra odanın havalandırıldığını da özellikle belirtmişti.

Kat hemşiresine Bay Arness'in nerede olduğunu sordum. Ameliyathanede olduğunu söyledi. Kim olduğumu sordu. Cevabı duyunca tavrı değişti. Ameliyathanenin nerede olduğunu sor-dum. Karşılığı, oraya çıkamayacağımı söylemek oldu. Asansöre bindim. Asansör görevlisi ameliyathanenin nerede olduğunu

söylemekle kalmayıp bana oraya kadar eşlik etti.

Dokuzuncu kata çıktığımda yetkili doktor, babamın ameliyatının bütün gece sürebileceğini belirtti. Sonra da, oradan gitmemi ve geri gelmememi söyledi.

"Aldığımız talimat bu yönde," dedi.

"Kimden?"

"Ailesinden."

"İyi de, ailesi benim!"

"Emir böyle," dedi doktor, "lütfen zorluk çıkarmayın."

"Ben size zorluk çıkarmıyorum," dedim, "siz bana zorluk çıkarıyorsunuz. Babamı görmek istiyorum. Sağlığını merak ediyorum."

"Sağlık durumu iyi," dedi doktor, "kalça kemiğiyle uyluk kemiğinin üstünü vidayla tutturduk. Şimdi müşahede odasında, dış dünyayla bağlantısı kesik ve bir iki gün süreyle sedasyon altında olacak. Ne zaman durumunu öğrenmek isterseniz hastaneyi arayabilirsiniz, size söylerler. Bu arada, aldığımız emirler..."

"Ne emir aldığınız umurumda değil."

"Bernie," diye seslendi doktor.

Hademenin biri beni ite kaka asansöre götürdü.

"Çek ellerini üstümden!" diye uyardım.

"Buyurun, bayım," dedi Bernie.

Sol kolumu çekip kurtardım ve sağımla bir yumruk patlattım. Bernie yere serilirken Ellen'in erkek arkadaşı Ralph Scott geldi aklıma. Hayatı boyunca bundan çok daha fazla provokasyona maruz kalmış ancak yumruğa başvurmamıştır, diye düşündüm.

Başka bir görevli gelip Bernie'ye ayağa kalkması için yardım etti.

Ralph Scott gibi olmaya karar vermiştim.

Önlerinde eğildim ve gönüllerini alacak, nazik olduğunu düşündüğüm birtakım sözler mırıldandım. (Daha sonra duyduğu-

ma göre tüm bunlar mahkemedeki ifadeye geçecekti. Kanıt: Bir görevliyi yere sermiş, sonra da gülümseyip eğilmiştim.)

Beyaz ceketli iki herif beni yakalayıp asansöre tıktı. Gülüşüm onları yatıştırmış görünmüyordu ve önlerinde eğilmiş olmama rağmen beni binadan atıp, kapıdaki güvenliğe beni bir daha içeri sokmamasını söylediler.

Ralph Scott gibi olmak, düşmanlarımdan nefret etmemek yönündeki ani kararımdan dolayı tüm bu olanlar bana komik gelmişti. Ne var ki ancak onunlayken Ralph Scott gibi olabiliyordum.

“O adamlar size ne yapıyorlardı?” diye sordu Ralph.

“Onlara kalırsa, görevlerini,” dedim, “dokuzuncu katta biraz hadise çıkardım da.”

“Dedem nasıl?” diye sordu Ellen.

“Müşahede odasında,” dedim, “kalçasına vida takmışlar. Ellen, oraya alınmamam talimatını kim verdi?”

“Annemle Gloria.”

“İhtiyara ne yaptığımı sanıyorlarmış?”

“Of, baba,” dedi Ellen onu mahcup ediyormuşum gibi, “ne yaptığınızı biliyorsun.”

Ellen’in de tuhaf davrandığım kanısında olduğunu fark ettim.

“Sence tuhaf mı davranıyorum, Ellen?”

“Şey, baba,” diye mırıldandı, “Ralph’in önünde mi konuşuyum?”

“Size kahve getireyim mi?” dedi Ralph.

“Çok makbule geçer,” dedim.

“Nasıl istersiniz?”

“Koyu, ve biraz da...”

“Kremayla şekeri yanında getireyim.”

“Sana gerçekten hayran olduğumu söylemeliyim delikanlı,” dedim.

Serinkanlı bir şekilde, belki hafiften minnettar fakat çok da

etkilenmemiş olarak, "Teşekkür ederim," dedi. Kibar ve hoşgörölü bir gülümsemesi vardı. Zamanla ben de onun gibi olabilirim belki, diye düşündüm.

"Baba," dedi Ellen, Ralph uzaklaşırken, "şana söylemem lazım... Annem senin..." Gözlerine yaşlar doldu.

"Üzgünüm," dedi, "annem," diye tekrar başladı söze, "senin artık yaptıklarından sorumlu tutulamayacağını düşünüyor ve -annemi bilirsin- bu konuda bir şey yapması gerektiği kanısında."

"Ne yapacakmış?"

"Şey düşünüyor..."

Kızcağızı sıkıntıdan kurtarayım dedim.

"Arthur benim bir yere kapatılıp uzunca süre dinlendirilmem gerektiğini düşünüyor. Belki de haklıdır."

"Ah, keşke yapsan, baba," dedi.

Buna karşı çıkmasını beklemiştim. Arthur'la aynı fikirde olduğunu görmek beni şok etti. O kadar mı kötüydüm?

"O kadar mı kötüyüm?" diye sordum.

"Babacığım, canım benim, son zamanlarda acayip şeyler yaptın; dinlenmek iyi gelir belki. Öte yandan, Arthur'dan hiç hoşlanmıyorum; bu bir içgüdü. Ralph, içgüdülerin genellikle önyargılar olduğunu söylüyor ama umurumda değil. Ne zaman annemin odasına girsem fısır fısır bir şeyler konuştuklarını görüyorum. Annem, onun yalnızca senin iyiliğini istediğini söylüyor ama..."

"Ama, ne?"

"Gerçekten bilmiyorum." Korkmuş görünüyordu.

"Gidip anneni bir görsem iyi olacak," dedim.

"Keşke gitsen, baba. Oraya gitsen de Odysseus gibi okun ve yayınla hepsini gebertsen, o süzme orospu çocuğunu tam kalbinden vursan. Sabah şu psikanalist olacak herif de geldi eve. O da annemden hoşlanıyor, bence. Ortalıkta dolanan bir herif daha var. Ah, baba, keşke oraya gitsen de..."

“Tamam, hayatım, yapacağım, tam kalbinden...”

Florence’ın kaldığı Gotham Otel’in lobisinde yürürken, vay anasını, buranın geceliği en az elli dolardır, diye geçirdim içimden. Bir zamanlar ben de bu seviyede yaşıyordum!

Ellen, Florence’ın oda numarasını biliyordu. Habersizce kapıyı tıklattık.

İçerden fısıldaşmalar geliyordu, kapı vurulunca kesildi. Arthur Houghton kapıyı temkinli bir şekilde açtı.

“Vay, Edward,” dedi yüksek sesle; beni selamlamak için değil de daha çok, odadakilere geldiğimi haber verip çenelerini kapamalarını bildirmek için.

“Gir, Edward, seni gördüğüme sevindim, içeri gel!”

O, beni gördüğüne sevinmiş olabilirdi, ki bundan da şüpheliydim, ama Florence ile diğerlerinin sevinmediği belliydi.

Gözlerim Florence’ın üstündeydi yalnız. Beni yatakta Gwen’le gördüğünden beri ilk kez karşılaşıyorduk. Kısa zaman önce kocasını başka bir kadınla düzüşürken görmüş olan bir kadın nasıl davranmalıydı acaba? Uzun süre öylece dikilip bu toplumsal sorunu düşündüm. Daha sonra duyduğuma göre, Arthur ifadesinde odaya girdiğimde taş kesildiğimi ve öylece durup gözlerimi boşluğa diktiğimi söyleyecekti, kesinlikle kendimde değilmişim.

“Ne düşünüyorsun?” dedi Arthur.

“Artık kendimde olmadığımı düşünüyorum,” dedim.

“Farkına varmış olmana sevindim,” dedi Arthur hararetle, “ahaliyi tanıyorsun,” dedi teklifsiz bir tavırla.

Suratımda onlarca flaş patlamış, sersemlemiş gibi, dosdoğru karşıya bakarak, öylece kalakaldım. Belki, onlardan dalga dalga yayılan kavurucu güvensizlik dalgası yüzündendi. Bir zamanlar Florence’ın olduğumu söylediği şey gibiydim sanki; zincirlerini koparıp aralarına dalmış vahşi bir hayvan, onlar da nasıl tekrar yakalanıp kafese tıklacağımı düşünen insanlar. Gülümsemeye

kararlıydım ve öyle yaptım. Ralph Scott'un benim yerimde olsa yapacağını düşündüğüm gibi gülümseyip eğildim.

O sıra, Charles sessizliği bozdu.

"Gitmek zorundayım," dedi.

Charles'ın da odada olduğunu o zaman fark ettim. Ne halt ediyordu burada? Ah evet, hatırladım, Arthur, Florence'la Charles'ın güç birliği yaptığını söylemişti. Ne kadar yerinde bir davranış, diye düşündüm, ortak bir amaca sahip iki insan. Amaç; bir daha Gwen'le görüşmemem. Ralph'ın yapacağını düşündüğüm gibi Charles'ın da önünde eğildim. Şu çocuktan biraz örnek al, dedim kendi kendime -bu sırada hâlâ konuşmuyordum, onların gördüğü üzere taş kesilmiştim- şu tatlı çocuğu biraz örnek al. Soğukkanlı ama dost canlısı takıl. Düşmanlarına, hak ettiklerinden daha fazla nezaket göster. Onlardan daha ince, daha kibar ve daha 'medenî' davranarak karşılıklarını ver. Hoşgörüsüzlüğü hoşgörülle, küçümsenmeyi övünçle, kini yumuşak başlılıkla karşıla.

"Charles," dedim yüksek sesle, "seni gördüğüme sevindim."

Aman, neyse, numara yapmanın bir faydası yok, dedim kendi kendime, gerçeği söyle.

"Yok, neyse" dedim, "pek de sevinmedim; ne halt ediyorsun burada?"

Bunun üzerine, birbirlerine ve en çok da Dr. Leibman'a bakarak güldüler. Ön dişlerinin ayrıklığını hatırlıyordum ama adını çıkaramamıştım. Dolayısıyla yine öylece kıpırtısız, normalden daha uzun bir süre ona bakarak durdum. Gözlerinde sönük bir şeyin olduğunu fark ettim. Sonra gülümsedi. Bu, onu daha bir çirkinleştirdi. "Ben, Dr. Leibman," dedi.

"Ha," dedim, "haa!"

"Seni gördüğüme sevindim," dedi Doktor, "sen de beni gördüğüne sevindin mi?"

"Bilmem."

"Peki, şaşırdın mı?"

"Evet, şaşırdım."

"Neden bu kadar şaşırdın?"

"Ne bileyim... Ne halt ediyorsun burada?"

"Bunu konuşacak vaktimiz olacak," dedi.

Florence, "Dr. Liebman'dan buraya gelip birkaç saatini bana ayırmasını rica ettim," diye açıkladı.

"Ta Kaliforniya'dan mı?"

"Gitmek zorundayım," dedi Charles ortaya.

"Git," dedim.

Florence, "Evet," dedi, "ta Kaliforniya'dan. Çok nazik bir davranış değil mi?"

Burada herkes beni içeri tıkmak istiyor, diye düşündüm; Ralph Scott hariç. Şöyle ya da böyle olmasına aldırmaz etmezdi o. Gözlerimi ayırmadan odadakilere bakmayı sürdürdüm. Keçileri kaçırdığımı düşündüklerine şüphe yoktu.

"Otursana," dedi Arthur.

"Nereye?" dedim.

Haklıydım. Oturacak yer yoktu.

Charles ayağa kalktı. "Gitmem lazım ama," dedi, "öncesinde seninle konuşmak istiyorum biraz."

Muhabbetin bir iki cümle gerisinden geliyordum sanırım.

"Tahminimce," dedim Florence'a, Dr. Leibman'ı kastederek, "parasını veriyoruzdur."

Kimse neden bahsettiğimi anlamamıştı.

"Ona," dedim bu kez doktoru işaret ederek. "Kibarlığından gelmedi herhalde buraya kadar, öyle değil mi?"

Mahcup bir sessizlik kapladı odayı. Ne zaman bir psikanaliste para ödeme konusu açılrsa insanlar mahcup olur, diye düşündüm.

"Ne zaman psikanalistlere para ödeme konusu açılrsa," dedim, "insanlar bir mahcup olur."

"Dr. Leibman çok yoğun bir takvimi bozmak zorunda kaldı," dedi Florence.

"Ah, üzüldüm," dedim.

Ellen bir kahkaha patlattı.

"Ellen," dedi Florence kusursuz bir kontrolle, "genç adamlar biraz çıkıp dolaşmaz mısınız; alışverişe çıksanız?"

"Hayır," dedi Ellen, "duymak istiyorum."

"Tabii, çıkalım," dedi Ralph Scott. "ne zaman dönelim?"

Ralph'in benimle konuştuğunu anlamam yaklaşık yirmi saniyemi aldı. Reflekslerim tutuklaşmıştı. Sürekli, tüm bu insanların beni içeri tıkmaya çalıştıklarını düşünüp duruyordum. Sonra, Florence böyle bir şey yapmaz; diğerleri, evet, ama Florence yapmaz, o yapmaz, diye düşündüm.

"Bay Arness!" diye seslendi Ralph.

"Sana söylüyor, Edward," dedi Arthur. Hemen peşinden de Dr. Liebman, "kiminle konuştuğunu sandın?" diye sordu bana.

"Ha," dedim, "bilmem. Sen ne sandın?"

"Şimdilik söylemesem daha iyi," diye karşılık verdi Doktor.

"Yani, bu konuyu sonra konuşuruz belki," dedim ve yüzüme bir Ralph Scott tebessümü kondurdum. Onlarla başa çıkacak bir yol bulmuştum. Kendimi epey iyi hissetmeye başlamıştım. Huzursuz olanın ben değil, onlar olduğunu fark ettim.

"Bay Arness," dedi Ralph, "bir saat sonra döneriz, erken gelmiş olursak çıkıp bir yemek daha yeriz."

"Neden eğlenceye katılmıyorsunuz?" dedim.

"Tam kalbinden!" dedi Ellen, çıkmak üzere kapıya doğru ilerlerken.

Ralph, Ellen'in koluna girip gözden kaybolurken, "Bol şans," dedi.

Onların çıktığını gördüğüm yerde kafamı çevirince tam karşımda Charles'ı buldum.

"Sana birkaç şey söylemek istiyorum," dedi.

"Söyle," dedim Ralph Scott gülümsememle.

"Belki, birlikte koridora çıkalım istersin?" dedi kapıyı göstererek.

Sesinde bir uğursuzluk vardı.

"Sesinde bir uğursuzluk var," dedim, "ama, neyse, çıkalım; memnun olurum." Ne olursa olsun içimden geçeni söylediğimi fark ettim ve bu iyi hissettiriyordu.

"İçimden geçeni söylüyorum," dedim odadakilere, "yeni yaşam tarzım bu. Bana daha iyi hissettiriyor gibi."

"Aklından geçen her şeyi söylediğini sanmıyorum," dedi Dr. Leibman, "örneğin, Charles'dan neden bu kadar çekindiğini de söylesen keşke?"

"Herkesin içinde söylemeyeceğim," dedim, "ama senin kulağına söylerim."

Bunu duyunca hepsi uğursuz uğursuz birbirine baktı.

"Neden böyle uğursuz uğursuz bakıyorsunuz?"

"Sana yüzümüzdeki ifadelerin uğursuz olduğunu düşündüren şey nedir?" diye sordu Dr. Leibman.

Eeeh, diye düşündüm, sonsuza kadar böyle sürüp gider bu muhabbet.

"Eeeh," dedim, "sonsuza kadar böyle sürüp gider, bu muhabbet. Hah, yeri gelmişken; babamı görmeme müsaade edilmemesi emrini kim verdi?"

Hepsine teker teker, nezaketle baktım. Daha da bir mahcup görünüyordu hepsi.

"Epey mahcup görünüyorsunuz," dedim, "yine de soruma bir cevap bekliyorum, lütfen. Hanginiz, babamı görmeye hastaneye gittiğim takdirde zor kullanarak beni dışarı atmaları için hastane polisine talimat verme cüretini gösterdi?"

Arthur'un üstüne yürüdüm.

"Sen mi, Arthur?"

"Hayır," diye yalan söyledi.

"Yalan söylüyorsun," dedim. "sen verdin."

"Ben verdim," dedi Florence.

"Sen olduğuna inanmıyorum, Florence; bence Arthur verdi ve şimdi bu davranışının sonuçlarıyla yüzleşmesi gerekiyor. Her davranışın sonuçları vardır, değil mi Arthur?"

"Gitmek zorundayım," dedi Charles.

"Tamam," dedim. Sonra dönüp hepsinin yüzüne tek tek baktım. Fena halde huzursuz görünüyorlardı. "Konuşacaklarınız vardır," dedim, "yarım kalan işleriniz. İyi madem, bitirin. Ben birazdan dönerim. Charles'ın söyleyecek çok şeyi yoktur tahminimce, öyle değil mi, Charles?"

"Tek bir şey isteyeceğim," dedi.

Florence'a doğru yürüdüm. "Diğerleri, evet," dedim, "ama sen olamazsın." Sonra odadakileri eğilerek selamladım ve odadan çıktım. Charles da arkamdan geldi.

Koridorda, 54. ve 55. sokaklara bakan bir pencereye doğru yürüdüm.

"Burası iyi mi?" diye sordum.

"Neresi olursa," diye karşılık verdi.

"Vur bakalım," dedim.

"Gwen'le bir daha görüşmeyeceğine şeref sözü vermeni istiyorum."

Eh, gayet makul bir istek, diye düşündüm.

"Eh, gayet makul bir istek," dedim. "Evleniyor musunuz?"

"Evet."

"Ne zaman?"

"Yarından sonraki gün."

"Nerede?"

"Seni ilgilendirmez."

"Gayet makul; söyleyişin değil ama söylediğin şey; gayet makul."

"Öyleyse söz vermeni istiyorum. Çok da bir şey ifade etmiyor gerçi ama..."

"Verdiğim sözün çok da bir şey ifade etmeyeceği fikrine nereden kapıldın?"

"Çünkü tam anlamıyla tekinsiz hareketlerin var."

"Kim demiş?"

"Herkes diyor."

"Neredeki herkes?"

"Odadaki herkes. Ben de öyle diyorum. Bence sen kafayı yemişsin. Acilen bir yere tıklılman lazım!"

"Bir yere tıklılmak?"

"Aynen! İyi insanlar için bir tehditsin sen."

"İçerde planladıkları şey bu mu?"

"Ne planladıklarını kendileri söylerler. Ben senin söz vermeni istiyorum. Ne diyorsun?"

"Olmaz."

"Ne?"

"Böyle istediğin sürece söz falan vermem ben."

"İyi."

"İyi."

Arkamı dönüp yürüdüm.

"Bay Arness!"

Geri döndüm.

Yanıma geldi. "Bir kez daha Gwen'i rahatsız edecek olursan, ona yaklaşacak ya da..." Başladığı sözü nasıl bitireceğini bilmeden zar zor nefes alıyordu.

"Acele etme," dedim.

"Ona yaklaşacak olursan, ne kadar ciddi olduğumu biliyorsun, seni öldürmek zorunda kalırım. Dayanacağım kadar dayandım."

Tehdit ve şiddet bu adamın hamurunda yoktu. Kardeşi Chet'in onu dolduruşa getirmiş olduğundan şüphelendim. Ona baktım ve içimde dostane duygular kabardı. Ne var ki Charles yine yumuşayıp bana hoşgörü göstereceğinden korkmuş olmalıydı ki arkasını dönüp gitti.

Ben de kapıyı çalmadan Florence'ın odasına döndüm. Üstüne üşüşükleri bir kâğıdın üstünden başlarını kaldırıp baktılar. Arthur, Amerikan kolonyal tarzı masanın üstünde duran sayfalardan birini ters çevirdi, diğerini ise cebine koydu.

"Biraz daha dışarıda bekleyeyim mi?" diye sordum.

"Hayır," dedi Arthur, "içeri gel."

"O kâğıt ne? Bir de o cebine koyduğun?"

"Ah," dedi Arthur, "şu an için seni ilgilendiren bir şey değil."

"Bundan kuşkuluyum," dedim. Bu insanların Ralph Scott muamelesinden anlayacağı yok, diye düşündüm; bunlar için fazla iyi. Başka bir şey deneyecektim.

"Para kokusu geliyor burnuma," dedim.

"Ne demek bu?" diye sordu Leibman.

Doğruca ona bakıyordum.

"Ne zaman bir psikanalist görsem burnuma para kokusu gelir," dedim havayı koklayarak, "ama bu sefer dört yanımdan geliyor."

Dr. Leibman ayağa kalktı. Onu yakalamıştım anlaşılan. "Bu sözünle ne kastettiğini sorabilir miyim?" dedi.

"Dr. Leibman, lütfen," diye araya girdi Arthur, "bir randevum var -saatine baktı- beş dakika öncesi için."

"Benim de öğlen uçağına yetişmem lazım," dedi Dr. Leibman.

"Benim de aşağıdaki manikürcü kızla randevum var," dedim. Hepsinin canı cehenneme, diye düşündüm, iyi davranılmayı hak etmiyorlar. Ralph Scott gibi davranma planımı erteledim.

"Neyin var, neyin var?" dedi Dr. Leibman.

"Öğle yemeği arasında yapacağız o işi," dedim. Dr. Leibman'ı hoplatmayı beceriyordum her seferinde.

"Hangi işi?" dedi.

"Malum işi," dedim, "kuaförün deposunda, kirli havluların üstünde yapacağız."

Arthur duruma el koydu. "Hepimiz oturalım, hadi," dedi.

Leibman'ın yanına oturdum. "Sen benim en sevdiğim oyuncagımsın," dedim, "bütün bir haftamı seninle oynayarak geçirmek istiyorum." Gözlerini sivri burnunun ucuna indirip öylece donakaldı. "Elimi tutar mısınız?" dedim, "Çok korkuyorum."

"İzin verir misin?" dedi Arthur çok sert bir tavırla.

"Tabii ki vermem," dedim. "buraya, bana kırgın olan karım Florence'ı görmeye geldim. Sizin gibi soytarılarla laflayıp Charles'dan tehditler işitmeye gelmedim, kendime bir silah alsam fena olmaz, değil mi?"

Cevap veren olmadı. "Dr. Leibman?" dedim, "sana söylüyorum." Leibman, Rushmore Dağı gibi oturuyordu.

"Sululuğu keser misin?" dedi Arthur.

"Ama içimden sululuk yapmak geliyor," dedim. Sonra Dr. Leibman'ın kulağına eğilip, "manikürcüyü sana da ayarlayabilirim! Azıcık dombili bir şey ama olsun, burası sana yabancı bir şehir, hem çok sürmez, şipşak. Kızın öğle arasının ilk on dakikasını sana verebilirim. Ne diyorsun? Silah taşımam mıyım sence?"

Leibman kalkıp Florence'ın diğer yanına geçti ve gözlerini karşıya dikip öylece oturdu. Florence bir sigara yakıp gözlerini tavana çevirdi. Arthur ise saatine bakıyordu.

"Eee," dedim, "benim zamanımın bir kıymeti yok. Umarım sizin gibi aylıkların saatine para ödemiyordumdur. Florence, bahse varım, hepinizden fazla bekleyebilirim!"

Florence karşılık vermedi.

"Arthur," diye seslendi.

"Benimle hiç işi olmaz onun," diye araya girdim, "avukatın tekiyle ciddi muhabbetler yapacak havada değilim bugün hiç; kendi avukatım olsa bile. Hâlâ avukatımsın Arthur, değil mi?"

"Ne yapmamızı öneriyorsun, Arthur?" diye sordu Florence.

"Benim bir önerim var," dedim, "şurada oturan Rushmore Dağı aşağı inip manikürcü kıza yanlasın, Arthur da 7. Cadde 54. Sokağa gidip oradaki mezeciden bana sıcak bir pastırmalı sandviçle az bir şey sarımsak turşusu kapsın! Ne diyorsunuz önerime?"

"Arthur!" dedi Florence.

"Ne yapacağımı bilmiyorum," dedi Arthur.

"O zaman niye benim önerimi kabul etmiyorsunuz?" dedim.

Florence çığlık attı. Feci bir çığlıktı!

Dr. Leibman yerinden fırlayıp onu sarmaladı. O da başını Leibman'ın karnına gömdü.

"Şu yaptığına bak," dedi Arthur.

"Yalnız bırak," dedim Dr. Leibman'a, "bırak ağlasın. Tek yolu bu. Yılların tecrübesi..."

"Dr. Leibman," dedi Arthur, "sizinle şurada biraz konuşabilir miyim?" Pencereye doğru yürüdü. Dr. Leibman ise ne yapacağını bilememişti. Fakat Florence'ın yaptığı el hareketini görünce Arthur'un yanına geçti.

Florence hafifçe gözlerini kurulamaya çalıştı, sonra da, tahminimce mendil almak için, yatak odasına gitti.

"Gideyim bari," dedim. Kalkıp hızla yatak odasına gittim, kapıyı açıp içeri girdim. Arthur da kışımında dolanıyordu.

Florence beni görünce sıçradı ve "Arthur," diye seslendi.

"Tamam, canım, geldim," diye karşılık verdi Arthur.

"Canım mı?" dedim. "Canım, ha!"

Dr. Leibman, bir Dr. Leibman heykeli gibi kapının eşiğinde dikiliyordu.

"Artık gitmem lazım," dedim, "ve bu toplantıyı bir sonuca

bağlamak istiyorum. Şimdi eşimle konuşacağım ama bunu bir avukatın karşısında yapacak değilim; benim avukatım bile olsa. Dr. Leibman ise beni uyuz ediyor. Eşimle son olması muhtemel bu görüşmede rahat olmak istiyorum. Ona zarar vermeyeceğim.”

“Harika,” dedi Arthur.

“Harika olan nedir?” diye sordum.

“Aklı başında, medeni bir insan gibi konuştun. Yine de çok uzaklaşmaktan yana değilim, ya siz Dr. Leibman? Dr. Leibman’la şurada, bir kenarda oturalım biz.”

“Mümkün değil,” dedim.

“Ne istiyorsun?”

“Buradan defolup gitmenizi istiyorum.”

“Onunla yalnız kalmam,” dedi Florence.

“Pekâlâ, o zaman,” dedim, “son bir önerim var; siz diğer oda-ya geçip Florence’la beni burada yalnız bırakırsınız. Kulağınızı da kapıya dayarsınız ki delice bir şey yapacak olursam içeri koşup bana ikiye bir dalabilesiniz. Bu nasıl, Florence?”

“Öyle olur bence,” dedi Arthur, sesi çok güven vermese de. En etkili sözlerinden birini edip karşısındakilerin anlayıp anlamadığından emin olamayan Dick Nixon gibi gözlerini gezdirdi.

“Sana da uyar mı, Dr. Liebman?” diye sordum.

Cevap vermedi.

“Doktor benimle konuşmuyor galiba,” dedim.

Dr. Liebman, Florence’a doğru eğilip duyamadığım bir şeyler söyledi.

“Şimdi, durumumu göz önünde bulundurduğunuzda bunun zor bir karar olduğunun farkındayım,” dedim, “bu nedenle, yan odaya geçip bu konuyu tartışmanıza izin vereceğim.”

Yan odaya geçtim.

Arthur peşimden geldi. “Burada hepimizin tek bir amacı var,” dedi, “sen tekrar kendine gelene kadar Florence’ı korumak.”

"Çok iyi," dedim.

"İçten içe senin de Florence için endişelendiğini biliyorum," dedi.

"Öyle olmalı," dedim.

Dr. Liebman kapıyı açtı.

"Arthur," dedi. Sırıtiyordu yine. Arthur diğer odaya geçip kapıyı kapattı.

Burnuma hâlâ para kokusu geliyordu. Arthur'un masanın üstünde ters çevirdiği kâğıdın, tüm odanın buram buram para kokmasını açıklayıp açıklamayacağını merak ettim.

Gidip okudum.

Benim imzalayacağım, Arthur'la Dr. Liebman'ın da şahitlik edeceği bir beyannameydi. Modern hızlı okuma tekniğiyle göz gezdirdiğim bu beyanname, ortak mallarımızı Florence'a devrettiğimi söylüyordu. Arsa, evler ve hesaplar Florence'ın deyimiyle ben tekrar kendime gelip sorumluluk alana kadar onun olacaktı.

Başımı kaldırdım. Arthur'la Dr. Liebman beni izliyordu. Acele etmeden okumayı bitirdim. Ardından, kendimi bile şaşkına çeviren bir şey söyledim.

"İmzalamaya itirazım yok."

Şok olmuşlardı!

"Bence hiçbir sakıncası yok."

Arthur gelip elimi sıktı, "Böyle diyeceğini biliyordum," diye salladı.

"Her şey bunun için mi?" diye sordum.

"Evet," dedi Arthur bir içtenlik patlamasıyla. Fakat işin aslı, yine numara yapıyordu. Çok geçmeden anladım.

"Kalemini kullanabilir miyim?" diye sordum.

Arthur bir an bile duraksamadı.

Ben de öyle. Kalemi aldım ve onun isminin altına havalı bir imza attım. Tahmin ettiğim gibi, kâğıdı imzalamama öyle sevindi

ki imzaya bakmadı bile. Hızlıca katlayıp iç cebine koydu.

"Artık kafayı yediğime emin olmuştundur," dedim.

Güldü. Birden bire tekrar dost canlısı kesilmişti.

"Arthur," dedi Dr. Liebman, "burada daha fazla kalmama gerek kalmadı, sen burada kalıp görüşmelerini bitirmelerini bekleyeceksen?"

"Çok önemli bir toplantıya on dakika geciktim," dedi Arthur.

"Ee, çocuklar," dedim, "neden ikiniz de gitmiyorsunuz? Kâğıtlarınızı imzaladım."

Tekrar yatak odasına döndüler. Konuştuklarını duyabiliyordum. Arthur çıktı.

"Dr. Liebman'ın saat iki uçağına yetişmesi lazım," dedi, "benim de gitmem lazım." Elini uzattı.

"Arthur," dedim, "bana bir elli dolar borç verir misin? Hiç param yok; ama ne zaman ödeyebilirim bilmiyorum."

"Elbette," dedi, "tabii!" Destesini çıkardı. "Kırk işini görür mü?" diye sordu. "Bende de elli küsur kalmış. Bütün gün taksi kullanacağım da."

"Peki, kalan onluğu sonradan yollarsın belki," dedim mız-mızlanarak.

"Tabii!" dedi, "tebrik ederim seni. Her şey yoluna girecek."

"Girecek elbet," dedim.

"Vicdanının orada durduğunu söyledim hep."

"Şimdi de emin oldun, ha?" dedim.

"Zaman her şeyin ilacı," dedi.

"Baksana, Arthur; başka kahpece bir plan hazırlamıyorsunuz bana karşı, değil mi?"

"Ne diyorsun sen, Edward?" dedi, "en nihayetinde avukatı-nım ben senin."

"Beni korkutan da bu ya."

Hiç hoşuma gitmeyen, gergin bir kahkaha attı. Fötr şapkasını alıp el salladı ve çıktı.

Tam o sırada Dr. Liebman da Florence'ın odasından çıktı. Ben orada değilmişim gibi boş boş baktı.

Bir süre izledim onu. Tuhaf, küçük bir yaratıktı. Birden, arkadaşsız ve neşesiz göründü bana.

"Bir şey mi var?" diye sordum.

"Başım ağrıyor," dedi.

"Neden biraz yatıp gözlerini dinlendirmiyorsun? Sinirlerin gerildi."

"İyi olur," dedi, "sağ ol." Kanepeye uzanıp gözlerini kapattı.

Yatak odasına girdim.

Florence sigara yakıyordu.

"Florence," dedim, "sana söyleyeceğim önemli bir şey var."

"Nedir?" dedi kaygıyla.

"Şu: Ben deli değilim." Bu, onu daha da endişelendirmişti.

"Hatta," dedim, "yıllardır olmadığım kadar iyi hissediyorum kendimi. O kâğıdı imzaladım, çünkü bunun seni daha güvende hissettireceğini düşündüm."

Cevap vermedi.

"Umarım işe yaramıştır," diye ekledim.

Cevap vermedi.

"Ama görüyorum ki yaramamış."

"Para," dedi boğazını temizlerken, "benim için bir şey ifade etmiyor."

"Ne ediyor?"

"Her şey eskisi gibi olsun istiyorum."

"Ne, eskisi gibi olsun?"

"Sen, eskisi gibi ol istiyorum."

"Ama Florence, hayatım, yıllardır, uzun yıllardır gerçekten seninle değildim ki ben; öyle değil mi?"

"Mükemmel olmasını beklemiyorum," dedi, "ama bir şans... Hayat kurmak için, güzel bir hayat kurmak için bir şans istiyorum."

"Artık bir şansın var, benim de bir şansım var," dedim.

"Sabah gördüklerimi bile unutabilirim," dedi. "Charles-iyi bir adam- o kızla evleneceğini söyledi. Neden bir fahişeyle evlenmek istediği onun bileceği iş ama o kızın evleneceği kişinin Charles olmasına, yani, sen olmamana çok sevindim ve... Ev... ah, Ev..."

Hafiften ağlamaya başladı.

"Ağlamama aldırma," dedi.

"Aldırmıyorum," dedim.

"Seni orospu çocuğu... Seni şerefsiz, it oğlu it..." diye mırıldandı. "Yine de üstesinden gelebilirim, gerçekten gelebilirim; yalnızca biraz zaman versen. Sabahleyin gördüğüm şeyi söylebilirim. Ne de olsa medeni bir insanım, sen de medeni bir insansın."

O sıra, Florence'ın beni geri istediğini anladım.

"Beni geri mi istiyorsun?" diye sordum. Çok şaşırılmış gibi söylemiş olmalıyım.

"Tabii ki," dedi, "tek isteğim bu. Yalnızca gördüğüm o korkunç sahneyi unutmam için bana biraz zaman tanı. Fakat bitti, değil mi?" dedi. "Kıcına tekme vurdun?"

"Hayır, o beni terk etti," dedim.

"Hiç sanmam."

"Niye ki?"

"Hiçbir kadının seni terk edebileceğini sanmıyorum."

Kahkahayla güldüm.

"Seni it herif!" dedi beni dikkatle süzerek. "Çok iyi görünüyorsun, biliyor musun; çok iyi. İyi görünmeye çalışmakla hiç işin yok ama gerçekten iyisin."

Onu kollarıma almam için bir imaydı bu; ama yapmadım.

O korkunç hatırayı zihninden silmek için çok da uzun bir za-

mana ihtiyacı olmadığı belliydi; beni bakışlarıyla yiyordu çünkü.

"O kadar hızlı gidemem," dedim.

"Elbette, ben de öyle. Zamana ihtiyacımız var," Yaklaşıp yanına oturdu. İmzaladığım o kâğıt gerçekten de bir mucize yarattı, diye düşündüm. Bu düşüncemi dile getirmemeye karar verdim.

"Bir daha çalışmayabilirim," dedim.

"Ne yapacaksın, peki?"

"Hiçbir şey yapmayabilirim."

"Hiçbir şey?"

"Gözle görülecek, hiçbir şey. Sadece yürüyüp düşüneceğim. Sadece kalkıp bir yerlere yürüyeceğim ve oturup düşüneceğim."

"Tolstoy gibi mi?"

"O, öyle mi yapıyormuş?"

"Evet. Bir gün kalkmış, kendine bir baston yontmuş ve yürüyüp gitmiş."

"Yok, öyle değil, kendim gibi."

"Ama Tolstoy," dedi, "zengin bir adammış."

"Bizim de satıp paraya çevirebileceğimiz mülkümüz var biraz."

"Orasını bilmem."

"Neyi bilmezsin?" Artık patronumla konuşuyordum.

"Kendimizi gerçekten güvende tutmaya yetecek kadar var mı, bilmem. Yani, son faturaları bir görseydin..."

"İyi o zaman; hepsini ödersin, evi satarız, Indio'daki yeri satarız, arabaları satarız, plakları, tabloları, kitapları, her şeyi, neyimiz var neyimiz yok satarız ve..."

"Evans, mantıklı ol; nereye gideceğiz?"

"İki oda yeter bize. Burada, New York'ta pahalı olmayan küçük bir daire alırız."

"O kadar rahatsız bir hayat sürdüremeyecek kadar olgun ve hassas bir kadını ben Evans."

"Yaşamanın daha iyi bir yolu var," diye söze başladım.

"Bu yol bana pis ve rahatsız geliyor. Öyle yaşayamayacak kadar yaşıyım, gerçekten öyleyim."

"İyi de burada da gerçek anlamda rahat değildik ki, en azından ben değildim, berbat durumdaydım, kendimi öldürmeyi bile düşündüm, hatta denedim de, hatırlıyor musun? İki kez!"

Kontrolden çıkmak üzereydim. Durup, biraz uzaklaştım. Bunun bir şimdi ya da asla meselesi olduğunu biliyordum. Tekrar yanına yanaşıp ellerini tuttum ve sıkı sıkıya kavrayıp hafiften sarstım.

"Florence, Florence," dedim, "sana ve çevremdeki insanlara kötü şeyler yaptığının farkındayım; ama kendime yaptıklarımın yanında bunlar, hiçbir şey. Benim günahım kendime. Ben, kendimi aldattım. Hayatta olmamaya karar verdiğim ne varsa hepsi oldum. Olduğum benden tiksindim, Florence."

"Ben seni o halinle seviyordum."

"Artık o adam değilim."

"Kusursuzdun demiyorum ama biraz olsun sağduyuluydun. İnsanları düşünürdün. Ah, Ev, sevgilim, düzgün bir adam ol, tekrar kendin ol! Kendinden başkalarını da düşün!"

"Onca zaman tek yaptığım, kendimden başkalarını düşünmekti. Yanlış olan da buydu işte. Kendimi kaybettim. Florence, lanet olsun, nefret ettiğim her şey oldum ben. Artık öyle biri olmayacağım!"

"Neyse, yaptığın tek iyi şey varsa o da ondan kurtulmuş olman."

"Konunun onunla hiçbir alakası yok, seninle de yok. Mesele kendimim. Kendimi yitirdim ben ve artık o adam değilim, ben o değilim."

"Ev, sakın ol. Bana kim olduğunu söyle, öyleyse."

"Henüz bilmiyorum. Fakat bu beni deli yapmaz. Belki de ben değil, dünya delirmiştir."

“Ev-”

“Dur, izin ver bitireyim! Tüm bunlar böyle olmak zorunda değil, hiçbir! Bu dünyada güzel bir yaşam var olabilir ama bu yaşam şu an yaşanmakta olan değil; bu tam anlamıyla delilik. Deli olan ben değilim, bu!” Sesimin gitgide yükseldiğini ve dengeleştiğini duyabiliyordum. “Bir daha öyle olmaya, ya da ona benzer bir şey olmaya hiç niyetim yok. Asla! Asla!”

“Ne yapacaksın, peki?”

“Dakikalar! Benim dakikalarım! Kimseye harcatmayacağım artık.”

“Sakin ol, Evans.”

“Kendimi sakın hissetmiyorum ki; neden sakınleşeyim? Sakin değilim!”

“Ne yapacaksın? Ah, elimi acıtıyorsun!”

Kahrolasınca ellerini bıraktım. Sonra tekrar tuttum.

“Şu an, hiçbir şey yapmak istemiyorum.”

“Buna bayıldım diyemem.”

“Tiksindiğim işlerde çalışmak istemiyorum. Yeniden insanlara yalan söyleyip onları kazıklamak, onlarla yarışmak, ya da...” Biraz soluklandım. Florence’ın benzi korkudan kireç gibi olmuştu, “ölmeden önce küçücük olsun iyi bir şey yapmak istiyorum; yaptığım için kendimle övünç duyacağım, bana ait olan bir şey... Anlayabiliyor musun bunu?”

“Elbette, Ev-”

“İstediğim şey, bu.”

“Elbette.”

“Yaşadığımız hayattan nefret ediyorum, Florence. Üzgünüm ama senden ve benden, bizden nefret ediyorum. Saygı duyduğum bir yaşam şekli bulacağım.”

“O orospuyla düzüşmek gibi!”

“Ona orospu deme,” dedim sessizce.

"Neden, neyse o olduğunu söylemeyecekmişim?"

"O da senin gibi bir insan ve birçok dostumuzdan daha orospu değil. Ayrıca..."

"O, pis bir orospu!"

"Nereden biliyorsun?"

"Çünkü içgüdülerim var! Bir orospu gördüğümde şıp diye anlarım. Bu yüzden sen o büyük, yeni özgürlük adımlarından bahsettiğinde bunun ne anlama geldiğini gayet iyi anlayabiliyorum!"

"Ne biliyorsun onun hakkında?"

"Her şeyi!"

"Bir bok bildiğin yok."

"Onu araştırttım. Kiminle kaç defa birlikte olduğunu öğrendim... ve de kaç para aldığını. Duydun mu; para aldığını diyorum! Para!"

"Ne olmuş?"

"Para karşılığı!"

"Onu senden çok seviyorum."

"Evans."

"Senden daha insan ve senden daha güvenilir! O, kocasının arkasından taahhüt dilekçeleri hazırlatmazdı."

"Onu ben yapmadım."

"O, kocasını akıl hastanesine yatırmak için arkasından iş çevirmezdi."

"O işe ben olur demedim."

"Neler döndüğünün farkında değil miyim sanıyorsun? Şu an avukatının iç cebinde beni akıl hastanesine yatıracak bir kâğıt var. Altında da-"

"Ben imzalamadım onu."

"Altında da o sahtekâr (tüm daireye duyuracak kadar yükseltmişim sesimi) Dr Liebman'ın imzası var! Ve sen de tam şu anda

kâğıdı imzalasa mıydım, diye düşünüyorsun.”

Bunun üzerine Florence bir çığlık kopardı ve “Dr. Liebman!” diye bağırdı. “Dr. Liebman!” Onu şiddetle sarsıyordum.

Dr. Liebman, yattığı yerden iki metre sıçramış olmalı; zira içeri dalması bir saniye bile sürmedi.

Benim dışarı çıkmam da öyle... Nereye gittiğimi bilmiyordum ama gidiyordum işte.

Asansörün kapısı açıldı ve içeriden, öfkesinden beni bile görmeyen Arthur Houghton fırladı. Florence’ın odasına gidiyor, burundan soluyordu.

Aşağıda, süper-erkekle karşılaştım. Bay Finnegan öğle yemeklerini Gotham'da yedi genellikle. Daha sonradan öğrendiğime göre Florence için burada, bizzat kendisi yer ayırtmıştı ve parasını da kendisi ödüyordu.

Rolls'unu beklerken yanında durdum. Trafik yoğundu, araba gecikecekti ve o da bunun farkındaydı ama bu durum sabırsızlığını gidermiyordu. Otelin girişindeki herkes ondaki memnuniyetsizliğin farkındaydı.

Cam kapıdaki yansımamı fark ettim. İlginçtir ki Finnegan'ı hayranlıkla izliyor gibiydim. Hislerim o yönde değildi hâlbuki. Camda gülümseyen yansımama bakarak, bu ben miyim, diye düşündüm.

O sıra, son birkaç gündür hissettiğim her şey bir açıklık kazandı. Basbayağı, iki kişiydim ben. Biri Eddie'ydi; şu an tüm dik-katiyle Finnegan'ı süzmekte olan, az önce Florence'ın geri istediğini söylediği herif; öngörülebilir davranışlarda bulunan, kinini

bir gülümsemenin ardına gizlemiş, dargınlıklarını alev almadan söndürmüş Eddie.

Bir de diğer adam vardı. Henüz bir adı ya da yüzü yoktu onun. Fakat Eddie'nin ölmekte olduğu ne kadar kesinse onun doğmakta olduğu da o kadar kesindi. Bu ikisi ölümcül bir mücadeleye tutuşmuştu ve biri diğerini ağır ağır alt etmekteydi. Zamanı geldiğinde Eddie ölecek, onun yerine kim geçerse o, ben olacaktım.

Ölüm gerçekleşir gerçekleşmez bedenimin ruhsatı, bu yeni yükümlüye geçecekti. Bir insanın da, en az bir şirket kadar, iflasını ilan edip, bir miktar borç, belki biraz faiz ödedikten sonra baştan başlamaya hakkı vardır. Yeni doğan, ömrü boyunca Eddie'nin yaptığı yanlışların ve attığı yanlış adımların yükünü sırtında taşımak zorunda bırakılmamalıdır.

Eddie'yi, başka biriymiş gibi izlemeye başladım.

Finnegan bana birkaç nasihatle bulunmaya karar vermişti, "Ee, Eddie, durumu toparladın mı?"

"Hangi durumu toparladım mı?" dedi Eddie.

"Florence'la diyorum sersem herif. Beni dinliyor musun?"

"Evet," dedi Eddie gülümseyerek.

"Yani, bilmem, dinliyor musun?" Finnegan ciddi bir bakış attı Eddie'ye.

"Sen harbiden keçileri kaçırmışsın; neyin var, ulan?" Soruya cevap beklemedi, kapıdaki görevlinin yanına gidip ona bir dolar verdi.

"Bana bir taksi çağır," deyip tekrar bana döndü. "Şaka yapmıyorum, evlat, daha ne kadar sürdürmeyi düşünüyorsun bunu? Yani, büyük lüks bu."

"Lüks mü?" dedi Eddie gülümseyerek.

"Evet. Gerçekten bunun altından kalkabileceğini mi sanıyorsun?"

Yine cevabı beklemedi. Arkasını dönüp sokağın başına baktı. Beşinci cadde, elli beşinci sokak tıkalıydı.

“Belediye başkanı olacak şerefsizin Sea Island’da keyfi gıcır-dır umarım!” diye söylendi etraftaki herkesin duyabileceği kadar yüksek sesle, “Ne zaman işler sarpa sarıp içinden çıkılmaz bir hal alsın ve kendisinin bir şeyler yapması gerekse, trafik müdürünü işten atıp yeni birini getirtiyor. Şerefsiz herif de bir bok becerdim diye düşünüp bir ay tatile çıkıyor.”

Birkaç kişi güldü.

Eddie de öyle...

“Siz olsanız ne yapardınız?” diye sordu Eddie, çok da siki-ndeymiş gibi.

“Terk ederdim,” dedi Finnegan, “Frank Lloyd Wright doğru söylemiş. Burayı bombalayıp, yerle bir edip en baştan başlamak lazım.”

Eddie güldü. “Cidden,” diye ısrar etti, umurundaymış gibi, “trafik konusunda, yani?”

“Trafik müdürünü kovup yeni birini alırdım ve bir ay tatile çıkardım.”

Eddie güldü.

“Hadi gel,” dedi Finnegan.

Birlikte, elli beşinci sokaktan aşağı yayan gitmeye koyuldular.

“Nereye?” diye seslendi Finnegan, omzunun üstünden.

“Sizinle geliyorum, ya!” dedi Eddie.

“Ondan sonra, diyorum?”

“Hiçbir fikrim yok.”

“Ben de bunu kastediyorum işte,” dedi Finnegan ve hızlandı, “senin ne bir amacın ne bir yolun yönün kalmış,” diye bağırdı omzunun üstünden, “bir de nasıl nefes nefese kaldın baksana; iyiden iyiye formdan düşmüşsün evlat.”

Finnegan, sokağın yarısında boş bir taksi gördü. "Hadi!" dedi ve atıldı.

Taksiye binince Finnegan öne doğru eğilip şoföre bir dolar verdi. "Beni beş dakika içinde Astor'a yetiştirirsen bir tane daha veririm," dedi. Ehliyetinden okuduğum üzere şoför Silverman, doları aldı ve omuz silkti. "Ne bu omuz silkme?" diye sordu Finnegan. "Benim ülserim yok, ne zaman varırsak, o zaman," dedi Silverman. Bir Eddie değildi, o.

"İşin tuhafı, acayip iyi görünüyorsun," dedi Finnegan, "insanların öldükten hemen sonra böyle göründüklerini biliyorum. Muhteşem görünürler, birdenbire dünyanın tüm yükü ağrıyan omuzlarından kalkmış gibi. Öyle oluyordur, değil mi?"

Eddie başıyla onayladı, tebessüm etti, hatta güldü.

Finnegan hâlâ tartmaya çalışıyordu Eddie'yi. "Delirmedin, değil mi?" diye sordu.

"Umarım, deliyimdir. (Eddie'nin dili sürçmüştü) Yani, umarım, değilimdir."

"Bunlara harcanacak zaman yok; toparla kendini evlat. Bak, şimdi! Sana ne yapacağını söyleyeyim. Duymak istiyor musun?"

"Kesinlikle."

"Beni Astor'a bıraktıktan sonra Gotham'a dön. Florence'ın yanında birileri varsa hepsini sepetle, sonra da onu yatağa at. Deli olduğunu değil, azmış olduğunu düşünecektir."

O sıra, Silverman yan şeride geçmeye çalışıyordu. Arabanın sürttüğünü duyduk. Silverman el frenini çekip Finnegan'a ters ters baktıktan sonra ağır ağır kapıyı açtı ve sallana sallana diğer arabayla temasın yaşandığı noktaya doğru yürüdü. Kart alma, numara verme merasimi başlayacaktı şimdi.

"Hadi," dedi süper-erkek, kapıdan dışarı adımını atarken. Eddie elinden geldiğince son sürat peşinden gitmeye çalıştı.

"Oda servisine bir içkiyle ögle yemeği söyle," dedi Finnegan başka bir boş taksiye doğru koştururken. Taksi, altıncı caddedeydi ve kuzeye doğru gidiyordu. Eddie arabaya binerken Finnegan hâlâ konuşuyordu, "Çok lezzetli pavuryaları var; daha yeni yedim. Sonra, becerebilirsen bir posta daha yaparsın. Sonra bir bakacaksın birlikte çıkacağınız tatilden başka konuşacak bir şey yok. Benim Bahamalar'da, Eleuthera Adası'ndaki dayalı döşeli, hizmetçili evi ayarlarım." Eddie minnettar görünmüş olmalıydı ki, "Lütfen, rica ederim," dedi Finnegan, "buradan doğruca gidip bir hafta takılabilirsiniz."

Taksi elli altıncı sokağı geçmişti bile ve şoför hâlâ nereye gideceğinin söylenmesini bekliyordu.

"Ah, evet, Astor Otel," dedi Finnegan. "Florence'ı endişelendiren şey," diye devam etti, "senin akıl sağlığın falan değil, ona olan ilgisizliğin. Bu nedenle, iki kadeh Gibson kap, ışıkları söndür ve üzerine düşeni yap. Yoksa, dostum," (Eddie gülümsüyordu) "başın gerçek anlamda derde girer. Bunu söylerken tek gerçek dertten, para derdinden bahsediyorum. Ha, Eleuthera'da geçireceğiniz bir haftanın ardından Los Angeles'a dönüp yine istediğinle istediğini yapabilirsin." (Eddie, kadirşinas bir tebessüm etti)

Finnegan birden, taksinin Doğu'ya yöneldiğini fark etti.

"Hangi cehenneme gidiyorsun?" diye bağırdı şoföre.

"Elli yedinci sokakta sola dönüş yok," dedi şoför. "Elli sekizinciye doğru güneye gidip oradan sokağın arkasından girmem lazım."

Arabanın tavanını yumruklayarak "Hay kahretsin!" diye haykırdı süper-erkek, "başladığım yerden daha uzağa geldim." Şoföre bir dolar bahşiş verip indi ve, "bu adamı Gotham Otel'e götür," dedi. Sonra, başını camdan uzatıp gülümsedi, "O zaman! Her şey yolunda! Tamam mı?"

"Tamam!" dedi Eddie gülümseyerek, "Teşekkürler."

"Senin hatan, kabul etmek oldu. Asla kabul etme! İnkâr, inkâr, inkâr! Hayatım boyunca kadınlara karşı ilkem bu oldu. Benim Astor'a yürümem lazım şimdi. Onunla bir iki posta yap; sonra da beni ara. Ben de tam maaşını ödemeye devam edeyim! Bu nasıl?"

"Süper!" dedi, Eddie.

"Ama ne kadar ekmek, o kadar köfte; kapış?" güldü ve uzaklaştı.

Gotham'ın önünde oraya pek yakışmayan bir araba vardı; sürücü koltuğunda da Ralph Scott. Ellen arka koltuğa uzanmıştı; başı ağrıyordu. Boğaz'a kadar yol boyunca Ralph tek kelime konuşmadı. Eski evin önüne geldiğimizde arabadan indim, Ellen'e bir hoşça kal öpücüğü verdim ve Ralph'in elini sıktım; o kadar. Hayatım boyunca hiç kimseye, o günkü sessizliğinden ötürü Ralph'e duyduğum kadar minnet duymamışımdır.

Onlar gidince canım sadece ön verandada oturmak istedi. Hayvanların çoğu zaman yalnızca oturmakla nasıl yetinebildiklerini anlamıştım. Sessizlik müthiş bir rahatlama veriyordu. Yanaklarımı okşayan meltemi hissediyordum. Babamın akasyalarını kokladım. Boğazdaki tekneleri seyrettim; bağrıışmalar, konuşmalar, gülüşmeler oluyordu oralarda da mutlaka ama ben duymadığıma memnundum. Her şey, benimle alakası olmayan, başka yerlerdeki başka insanlara oluyor gibiydi.

Uzaklardan bir yerlerden muazzam sarsıntılar duyuluyordu. Düzenli aralıklarla bomba sesleri -yok, sestten ziyade havayı sarsan titreşimler- geliyordu. Savaş mı çıkmıştı acaba? Umurumda değildi.

Sınıra dayanmıştım artık. O öğlen, geri dönülemez bir şeyin olacağını biliyordum; ya da en geç o gece.

Boom. Boom. Boom.

Yağmurun eli kulağında görünse de gökgürültüsü değildi bu. Long Island Boğazı'nın yüzeyi kurşun gibi ağırdı. Suyun üstün-

den kuş sürüleri geçiyormuş gibi ani rüzgârlar esiyordu. Sonra, yine aynı sarsıntı ya da uzaklardaki gök gürültüsü... Daha çok sarsıntı gibi; gök gürültüsü olamayacak kadar tekdüze idi.

Korkunç bir şey olacaktı o gün. Son bir şey. Kalkıp, ağır adımlarla eski tenis kortuna yürüdüm.

Felç geçirecekmişim gibi korkunç bir basınç vardı kafamın içinde. Sarsıntılar yüzünden miydi acaba?

Tenis kortu uzun zamandır bakımsız kalmıştı. Etrafı, paslanmış demir çitlerle çevrili, yaban otları ve sarmaşıkların bürüdüğü bir alanda iki paslı direk vardı. Bir nesil kadar önce, bu kortun nasıl olduğunu hatırladım. Hafta sonları, Cleveland çarşısından önemli bir müşteri gelirdi buraya. Babam onun tenis oynamayı sevdiğini işitmişti. Babam oynamazdı, pek tabii. Biz çocuklar için kortla ilgilenecek hali de yoktu. Fakat bu özel müşteri için korta uzmanlar çağırıldı. Müşteri o pazar sabahı uyandığında kort hazırlanmış, onu bekliyordu. Gelgelelim bir gece öncesinde poker oynamış, adam akşamdan kalmaydı. Kortu görmeye bile gitmedi. Verandada oturup boğazı izledi. Buranın kendisine Erie Gölü'nü hatırlattığını söyledi ve erken ayrılması gerektiğini belirtti.

O yaz, Michael'la ben korttan faydalandık fakat ertesi bahar kortun zemini yer yer çökmüş, don yüzünden, yerde şaşılacak büyüklükte kaya parçaları oluşmuştu (nereden çıktılarsa?).

Şimdi, koca bir nesil sonra, kort orada, otlarla kaplı bir dik-dörtgen şekil olarak, piyano ya da deniz motoru gibi, babamın alıp da kıymetini bilmediği-alıp tadını çıkarmadığı-bir başka şey olarak duruyordu. Sahip olup değerini bilmediği şeylere annemi de ekleyebilirim.

Sarsıntı, kararan kıtanın üstünde gittikçe şiddetleniyordu. Devasa bir davulun içinde gibiydim. Vuruşlar kulağıma ses olarak değil basınç dalgası olarak geliyor gibiydi.

Sessiz sessiz iri yağmur damlaları düşmeye başladı. Hersey'in

Hiroşima kitabında tarif ettiği yağmur geldi aklıma.

Tenis kortunun ortasında durdum ve düşündüm; ihmal edilmiş bunca şey arasında babamın değer verip ilgilendiği ne vardı? Neredeydi bunlar? Tüm o gayretten ve tutkuğan, yaşamının o saf enerjisinden geriye ne kalmıştı?

Kortu iri yağmur damlalarından koruyacak bir şey yoktu. Yağmur, sık otların arasında sessizce kaybolup gidiyordu. Zaman gibi; iz bırakmadan.

Geçmişim, diye düşünüyordum, geçmişim de hiç iz bırakmadan kaybolup gider miydi?

Ağır ağır eve yürüdüm. Verandada oturdum ve yağmurun, geçmişe silgi çeken zamanın bir elçisi gibi her şeyin üstüne aynı eşitlikle yağışını seyrettim. Yangın ve sel demişti o eski kitap; saf arınma demişti bir başkası da. Keats. Genç ölmüştü. Çok vaktim yok, diye düşündüm. Geç kaldım, diye düşündüm. Fakat en azından başlamıştım. Herkesi uçurumdan atmıştım. Eddie'yi de atmak üzereydim ve çok geçmeden yapacaktım da. O zaman kendi dünyamın tek sakini ben olacağım.

Oturup birkaç eski şarkı söyledim; en sevdiklerimi: *Me and My Shadow; It's All Right with Me; Bye, Bye, Blackbird*. Sonra da seçme şarkılarımın bir numarasını: (Herkes Eddie'yi merak ediyor ama) "Eddie Artık Burada Yaşamıyor."

Bu iğrenç bir şey, diye düşündüm; yağmurun altında oturup kendime acımak. Öyleyse ne olmuş, diye düşündüm sonra.

Eddie'den arta kalan tek şey bu ev gibi geldi bana. Geri kalan her şeyi halletmiştim ama bu evin icabına bakmam gerekiyordu hâlâ. Verandanın duvarına bir yumruk attım. Boyaları pul pul döküldü. Ondan geriye kalan tek şey bu, dedim, son iz.

Ölümü ve yeniden doğuşu kutlamak, eskiyi sulara katmak ya da yakmak, yeni geleni karşılamak için şiddetli bir şeyler yapmam gerektiği hissine kapılmıştım. Bütün değişimler, ilk değişim

olan doğum bile bir tür kan akıtmayla gerçekleşir. Zaman zaman kan ve ateş gerekir. Yehova zalim değildi; kaos gerekliydi.

İnsan ırkı, gelişim efsanesi boyunca belli aralıklarla o gün hissettiklerimi hissetmiştir gibi geliyordu bana: Yolunda gitmeyen şeyleri dile getirmeye, onu ortadan kaldırıp yeni yeşerecek olana yer açmaya karşı dizginlenemez bir istek.

Yeni şeylerin nasıl büyük bir hızla serpildiği beni hep şaşırtmıştır. Batı kıyısında, hayatı biraz daha çekilir kılmak adına Ojai'de aldığım çiftliği anımsadım. Çalılık, dikenlik, yabani otlar ve çingiraklıyılanlarla dolu beş yüz dönümlük bir yerdi. Bir arpa boyu yol alamadan bir iki yılını o araziye temizlemeye çalışmakla geçirmiştım ve bu uğraş esnasında epey bir ot yakmıştım. Çalı yığınlarının altına birkaç eski araba lastiği koyuyor, lastikleri yağlayıp kibriti çakıyordum. Lastiklere nasıl kimyasallar koyduklarını bilmem ama bayağı etkiliydiler. Alevler, ne kadar yaş ya da yeşil olurlarsa olsun, her şeyi yutuyordu. Ertesi gün, lastiğin ortasına geçirilmiş çember şeklindeki halkalar dışında o koca çalı yığınlarından eser kalmıyordu. Bir de metrelerce yükseklikte bir kül yığını... Küllerin soğumasıyla küçük yeşil sürgünlerin baş vermesi bir oluyordu. Kökler toprağın altında canlı kalmış olurdu.

Kalkıp verandanın duvarına bir yumruk daha attım. Kavlayıp dökülen boyanın altından tahtalar göründü. İyi yanar, diye düşündüm.

İçeri girdiğimde durup etrafı dinledim. Yukarıdan, yağmurun gürültüsünü bastıran sesler geliyordu. Yağmur damlaları metal kaplara çarpıyordu. İlk kez, yukarı çıkıp annemin radyatörlerini kapattığı, suyu kesip kilitlediği bölüme gittim. Üst katın merdivenleri yalnız günışığıyla aydınlanan küçük, kare biçiminde bir hole çıkıyordu. Üçü hizmetçilerin odalarına, biri de o anda girmekte olduğum devasa genişlikteki tavan arasına açılan dört

kapı vardı orada. Kapıyı açınca, çatıdaki koca deliklerin altına yerleştirilmiş kap kacakları gördüm. Gwen'le yemek hazırlarken mutfakta çok az tabak çanak olduğunu fark etmiştik. Hepsi buradaydı; masaların üstünde, sandalyelerin üstünde, yerde, hızla su dolmaktaydılar. Çatıdaki delikler yer yer o kadar kötü durumdaydı ki gökyüzünü görebiliyordunuz.

Orada babamın bavullarını da gördüm; kırk dokuz okyanus yolcuğunun emektarlarını. Yumuşak kahverengi derileri, ölü deri gibi ufalanmış, tokaları ve kayışları kopmuştu. Fakat bavullara bakınca babamın o güzel günlerini nerelerde geçirdiğini görebilirdiniz. O dönemin en büyük otellerinin çıkartmaları vardı üstünde; Londra'da Claridge's, Paris'te the Ritz, Venedik'te The Grand, Atina'da The Grande Bretagne, Kahire'de Shephard's, ve İstanbul'da Tokatlılar.

Annemin bavulu da oradaydı. Üstündeki yarısı dolmuş tavayı kaldırıp kuru bir yere çektim ve açtım. Annem, babamın seyahatlerine çok nadiren eşlik ederdi ama yine de almıştı bu bavulu. Sert kanvas kaplı, oyma ahşap çerçeveli bir Londra işiydi. İçinde, gün olur giyilir diye kaldırdığı, canlı renklerle bezenmiş giysileri vardı; flört giysileri, tatil giysileri, mutluluk giysileri. Tek bir tanesini bile giydiğini görmemiştim. Göreneklerinin getirdiği kasvetli örtülerle dolaşırdı hep. Başka bir şey giydiğini hayal dahi edemezdim.

Fakat giydiği olmuştı, işte. Çünkü bavulun içinde, ben küçük bir çocukken babamla çektiardıkları fotoğrafları da vardı. Unutulmak üzere konmuşlardı buraya, kanımca; zira o günleri anımsamak çok acıtırdı. Fakat şimdi göstermişlerdi kendilerini bana. Annem, 1920'lerin neşeli giysileri içindeydi; kabarık saçlarının üstüne geçirdiği geniş kenarlı bir şapka... Şapkanın altından yüzü görünüyordu; aynı yüz ama saflık ve umut dolu. Güzel kızmış. İkisinin yüzünde de sevişen bir çiftin sahip olduğu o sır-

daşlık ifadesinin bulunduğu bir fotoğrafları vardı. Nereye gitmişti o ifade? Silinmesi ne kadar sürmüştü?

Babamla benim akasya ağaçlarının altında, babamın işlerinin tavan yaptığı yaz çekilmiş bir fotoğrafımız vardı. O oturmuştu, ben yanında duruyordum. Elimi dizine koymuş, yüzümü bir tapınma ifadesiyle ona çevirmiştim. Nereye gitmişti o hayranlık ifadesi? Onu öldüren ne olmuştu?

Hayatlarımızın en tatlı, en insani dönemlerine, eksik bölümlerine şahitlik eden eşyalar vardı bavulda. Annemin kitapları vardı; ona ait birkaç ders kitabı ve Yunanca şiir kitapları. Onlar da hayatın kendileri için daha yaşanabilir olacağı, bir anlam bulacakları günü mü bekliyorlardı? Yoksa annem onları, bir zamanlar sahip olduğu şeyleri kendisine hatırlatmasınlar diye mi kilitleyip kaldırmıştı?

Savaştan döndüğümde anneme getirdiğim hediye de bavuldaydı; Yeni Delhi'den aldığım hakiki sarı, bir parça kumaş. Sırmaları hâlâ parlaktı. Çapraz şeritlerinin deniz yeşili rengini hatırladım. Kumaşı ona, ondan güzel bir gece elbisesi yapmasını söyleyerek vermiştim; "Parti elbisesi yap," dediğimi hatırlıyorum. Beni öpmüş ve gülümsemişti. Yüzünde açıkça, "ne partisi?" diye soran bir ifade vardı ama sözleri, "Evet, çok güzel; bir terzi ve bir örnek bulayım da bundan bir elbise diktireyim, çok güzel olur," olmuştu. Ve kaldırıp bavuluna koymuştu.

Annem bu kumaşı ve tüm o güzelim eşyaları, sanki hayatı bir kara lekeymiş, karşılığında yıllarını böyle geçirmeye mahkûm edilmiş ama olur ya, bir gün, çilesini doldurursa, güzel giysiler giyebileceği, şiir okuyacağı ve fotoğraf çektireceği günler geri gelir diye saklamıştı. Hatırladığım kadarıyla annem resminin çekilmesine müsaade etmezdi. Ne var ki şimdi bavuldaki fotoğraf destesine bakınca, bundan hoşlandığı günler de olmuştu.

Sarı kumaşı koluma attım ve oyma ahşap bavulu kapattım.

Unutulsun içinde ne varsa, utançla kilitlenip kapatılsın, kullanılsın, tenis kortu gibi, bir zamanlar annemin içindeki neşe gibi; görmezden gelinsin, cinselliği gibi el değmesin; insanlığı gibi unutulsun.

Tüm bunlar ne adına kaldırılmıştı bir kenara? Yaşanmış hayatın izleri neredeydi? Neredeydi galibin ayak izleri?

Alt kata indim. Orada dört yatak odası vardı. Babamın odasında (kendimi bildiğim ilk zamanlardan beri annemle ayrı uyurlardı), üstünde ilaçlardan başka bir şey bulunmayan küçük bir tepsi vardı. Tertipli bir odaydı; insan eli değmemiş kadar. Hayatını nerede geçirmişti babam? Değer verdiği şeylerin izleri neredeydi?

O sırada fotoğrafı gördüm.

Fotoğraf sanatının kötü bir örneği idi; rengi boz, hatları silik. Ne var ki duvarında asılı tek fotoğraftı bu; ne çocukları ne de karısı. Dükkânının, mallarının, National City Bankası'nın ya da Şark Halı Kilim koleksiyonun fotoğrafı yoktu; ya da iskambil arkadaşlarının. Tek birinin bile fotoğrafı yoktu. Hiçbirimiz onun için çok büyük bir anlam ifade etmiyorduk; ama bu fotoğraf ediyordu.

Erciyes Dağı... Anadolu'da babamın doğduğu kasabanın yanı başında dimdik duran, dorukları karlı, ulu, simetrik dağ... Erciyes, o yalçın, pürüzsüz, muhteşem dağ... Babaannem, sağken, durmadan orayı anlatırdı bana; yaz boyunca suların dağın tepesinden nasıl aktığını, meyvelikleri, piknik yerlerini, yamaçlarındaki yazlık villaları. Şimdi buradaydı, işte. Babamın içinde yara, ne kadar özlem varsa hepsinin kaynağı, ihtiyarın duvarındaki tek sevgi imgesiydi.

Fotoğraftaki dağ benden bir karar vermemi bekliyordu sanki, bir hüküm. "Ne düşünüyorsun?" der gibiydi. "Gerçekten ne düşünüyorsun?" Ve eğer o an bir cevap vermek zorunda olsaydım, ailemin tümüyle bu ülkeye gelişinin bir hata olduğunu söylerdim. Bu ülkenin suçu değildi bu belki ama zamanın ve o dönemki at-

mosferin kaçınılmaz sonucuydu. Elde edilen refahın simgeleri piyasa standartlarına göre bile anlamsız kalmıştı. Kazanılan paranın çok bir değeri yoktu; bunu 1929'da öğrendiler. Edindikleri diğer şeylere gelince -evler, mobilyalar, arabalar, piyanolar, giysiler, süsler, topraklar-, hiçbir anlamı olmamıştı bunların. Asrın sonlarında, özgürlük ve diğer insani değerlerin hayaliyle "Amerika! Amerika!" diye bağırarak bu topraklara gelenlerin bulduğu tek şey mümkün olduğunca çok para kazanma özgürlüğü olmuştu.

Erciyes'e baktım tekrar. Babaannem, Nuh'un Gemisi'nin Ararat'a değil Erciyes'e indiğini ileri sürerdi hep. Nuh, halkı ve hayvanları bu yamaçlardan yürüyüp inmişlerdi. Çok güzel oluşu efsaneye uyuyordu.

Ailem bu kadar güzel bir yeri neden terk etmişti ki? Sebepleri vardı, doğrudur; ama şu soru babamın içini kemirip durmuştur muhakkak: Burada, buraya gelmelerine degecek ne kazanmıştı? Merak etmiş olmalı. Öyle olmasa duvarındaki tek fotoğraf bu olmazdı, zira. Bu resmin ona hissettirdikleri silinmemiş, ölmemişti. Gürül gürül akan suların, meyveliklerin ve babaannemin durmadan anlattığı tüm o güzelliklerin ülkesini terk etmişlerdi; yaşanacak daha güzel bir yer bulmak umuduyla. Buldukları tek şey ise para kazanacak daha güzel bir yer olmuştu.

Ateş ve sel! Babam, kendisini tekrar oraya götürecek dağ sularını, onu Nuh gibi Erciyes'in eteklerindeki bir meyvelige sürükleyecek bir başka sel beklemiş miydi acaba?

Babamın odasından çıkarken çerçevesi fotoğrafı da yanıma aldım. Bu evden istediğim tek şeydi o.

Merdivenlerden oturma odasına inerken yerdeki halıları fark ettim. Bunların, babamın satılır umuduyla uzun yıllar dükkânda beklettiği, en sonunda umudunu yitirdiğinde getirip kendi evine serdiği halılar olduğunu çok net hatırlıyordum. Mobilyaları da hatırlıyordum; çoğunu, Toledo'dan, babama yüklü miktarda bor-

cu olan bir adamın kapanmakta olan bir dükkânından almıştık. Borç karşılığı bu ucubeler alınmıştı.

Piyanoyu da böyle almıştık. Süslü, rokoko tarzı ahşap çerçevesi ve köşelikli, bacak ve ayaklarında kraliyet armalarındaki hayvan figürleri bulunan bir kuyrukluuydu. Milyoner işi bir şey gibi görünse de eski bir dosttu kendisi.

Çalarken, Yeni Delhi’de, yapacak hiçbir işimin olmadığı, barakamdan çıkıp kentin eski yerleşimlerine, kırlara doğru yürüdüğüm sıcak bir pazar öğle sonrasını anımsadım. Alçak bir bayırın yamacında toplanmış büyük bir kalabalık görmüştüm. Neşeyle uğraştıkları bir şeyler varmış gibi göründüklerinden o tarafa doğru yürüdüm. Yaklaşınca, bir cenazenin etrafına çalı çırpı, dallar ve kütükler yığıldıklarını gördüm. Cenaze, bir iskemleye oturtulmuş, başı hafifçe öne eğilmişti. Bir kadındı. En sevdiği iskemlesine oturtulmuştu, herhalde. Kim olduğunu sordum. Hiç duraksamadan, onun mübarek biri olduğunu söylediler -yalnızca iyi biri olduğunu söylemek istemişlerdi-. Oradakilerin birçoğuna iyiliği dokunmuş biri olduğunu, dostları olduğunu söylediler. Öleli daha iki saat olmuştu; dediklerine göre “yiyici” hastalıktan, kanserden. Tüm bunları, en ufak bir acı, keder ya da hatta üzüntü belirtisi göstermeden söylemişlerdi. Yaşamın sona ermesini doğal karşılıyorlardı. İçlerinden biri, dostları neden mutlu olmasın, dedi; yaşlı kadın iyi bir yaşam sürmüştü ve şimdi bunu kutlama zamanı gelmişti. Bununla birlikte, kendileri için de hâlâ hayatta oldukları ve yaşanacak güzel yılları olduğu gerçeğini kutlamanın zamanı olduğunu söyledi adam. Ona göre, her ne kadar bu yaşlı, iyi kadın artık aralarında olmayacağından hayatları farklılaşacak, eskisi kadar güzel olmayacaksa da rahmetli onlardan bir parti (bu benim sözümdü; pek partiye benzemiyordu) vererek kendilerinin hâlâ sağ oldukları gerçeğini kutlamalarını isterdi. Elindeki odunlardan birkaçını bana verdi yığının üstüne koyma-

mı istedi. "İşte kabulleniş, işte kutlama; kabulleniş ile kutlama, ikisi bir; kabulleniş, geçmiş geçmiştir, pişmanlık yersizdir demektir; kutlama ise hayattayız," diye düşünerek dediğini yaptım.

O ara, yirmi yıldır, hatta daha uzun süredir, savaşa gitmek için evden ayrıldığımdan beri, girmedığım bir başka yer geldi aklıma; kiler!

Kendi kendime sorup durduğum sorunun cevabını buldum orada: Babamın yaşadığı hayatın izlerinin nerede olduğu.

Geniş zeminin üstü farklı boyutlarda sandıklarla doluydu; bir zamanlar içlerinde İran'dan ve Türkiye'den gelen halı ve kilimlerin, şimdiyse babamın işiyle ilgili belgelerin bulunduğu sandıklar. Bazılarının ağzı açıktı ve gazeteyle örtülmüştü; bazıları tah-talarla gelişigüzel kapatılmıştı; en eskileri, o bolluk günlerinden kalanlar ise sağlamca çivilenmişti. Sandıkların birinin üstündeki gazeteyi kaldırdım. Hesap defterleri, günlük olay kayıtları, not defterleri, veresiye defterleri ve mal defterleri vardı içinde. Tüm hesap cüzdanları ve ödenmiş çekleri oradaydı; dosya dosya iş yazışmaları, siparişler, faturalar, hesaplar, ödeme beklendiğini belirten mektuplar, paranın yolda olduğunu bildiren uydurma lafların olduğu mektuplar. Babamın hayatının gerçekleri burada kayıtlıydı işte: ne ödemiş, ne kadar borcu kalmış, ne kadar alacağı kalmış, ne almış, ne satmış, ödenen maaşlar, ikramiyeler, alınan faizler. Her şey para hareketleri ile ilgiliydi; para hakkında tartışmalar, para hakkında görüşmeler, para ihtiyacı; yalnızca bu, hepsi buydu.

Birkaç hayvan deliği de vardı kilerde; fareler örtünmek için iş yazışmalarını kullanmıştı.

Oturup yazışmaların bazılarını okudum. Öyle hararetliydiler ki! İş yazışmalarının soğuk ve resmi olduğunu sanırdım hep. Bunların da kendi içlerinde bir resmiyeti vardı elbet; ama çoğu şiddetliydi; sitem, yalvarış, tehdit, kötüleme, hayal kırıklığı, tik-

sinti ve isterik öfke nöbetleriyle doluydu. Sevinçli olanları da vardı; kârları bildiren, büyük satışları bekleyen. Bu, gerçekten hayattı! Babamın, amcamın ve saygıdeğer Nasib'in, Boyacıyan'ın, Tokatlıyan'ın, Huri'nin, şehir dışındaki tüm müşterilerin birbirlerine öfkeyle, neşeyle, serzenişle, yalakalıkla, tehditle, türlü duygularla bağırarak duymak için bu yazışmalara kulak kabartmam yeterliydi.

Babamın yaşamının yaşandığı yer burasıydı işte. Şimdi süzülüp kurumuş olan tutkusu, kanı, canı buradaydı. İçinde büyüdüğüm şey buradaydı.

Olduğumdan başkası olabilir miydim?

Saçma, diye düşündüm, ne olmayı seçtiysem o olmuştum.

Zamanın keskin çizgilerle saatlere ayrıldığı dünya çok uzaklardaydı. Orada, kilerde oturdum ve yüzlerce mektup okudum.

Sonra, şu işe bakın, iş yazışmalarının arasına gömülmüş iki mektup buldum; üniversitenin ikinci yılının kışında babama yazdığım iki mektubumu.

Sevgili baba, (diye başlıyordu ilki)

Gönderdiğin hediye için teşekkür ederim. Şaşırdığımı söylemeliyim. Fakat senden bunu almak beni son derece mutlu etti. Yarışlarda şanslı bir gün geçirmiş olmana çok sevindim. Bu beş dolar çok işimi görecek. Ve bununla, dediğin üzere, faydalı bir şeyler alacağıma söz veriyorum.

Lütfen apandistim için üzülme artık. Birincisi, artık yok; çıkardıklarını gösterdiler. İkincisi, günümüzde bu ameliyat bir şey değil. Hem, hemşireler de bana gayet iyi davrandılar. Azıcık daha güzel olsalardı iyiydi, tabii, ha-ha.

Buraya gelememeni anlıyorum. Önce iş, öyle değil mi? Zaten burada olsaydın da yapacağın bir şey yoktu.

Sana hep söylemek istediğim bir şey vardı; bu iyi bir fırsat-

tır, belki. Benimle ilgili hayal kırıklığına uğradığını biliyorum. Uğramadım deme, çünkü öyle olduğunun farkındayım. Buna al-dırış etmememin sebebi, bir gün benimle gurur duyacağını bili-yor olmam. Büyük oğlundan onun için yaptığın onca şeyin karşı-lığını vermesini istemek ve yaşlılığında yanında olmasını bekle-mek hakkın. Sadece, bu halı işine hiç akıl erdiremedim. Denedim ama hesap kitap işini aklım almıyor. İşin komik yanı, burada "A" aldığım tek ders de matematik. Ama tüccar kafalı biri değilim, sanırım. Aklımın erdiği tek şey insanların neden bir şeyler satın almaması gerektiği. Ha-ha!

Ama merak etme, öğretmen falan olacağım yok! Yalnız, ken-di yolumu çizmem lazım. Bana zaman ver, çizeyim. Para konu-sunda çok sabırlı oldun. Şimdi Zete yurdunda bir garsonluk işi ayarladım, bodrum katta da bir oda, bu yüzden artık halletmem gereken tek şey harç parası. Ne olmak istediğini, ne için ders ça-lıştığını, ne çalıştığını bile bilmeyen bir evlat için çalışıp didin-menin senin için ne kadar zor olduğunu biliyorum ama bu yaz bir işte çalışacağım ve belki harç parasının da büyük kısmını kendim karşılayabilirim. Şunun şurasında iki yıl daha kaldı. Bir gün tüm bunları telafi edeceğim, göreceksin. Bir gün benimle gurur duya-caksın. Yapmak istediğim bir iş bulacağım ve köşeyi döneceğim. Hayatın sırrı burada, bence; hayatını yapmak istediğin işi yapa-rak kazanmakta. Dediğin gibi, erkek adam bir işe yaramalı, bili-yorum ve birinin bir an önce faturaları ödemesi lazım; bu kişinin ben olmadığının da farkındayım ama olacağım. İnan bana! Her şey için özür dilerim.

Seni seven oğlun,
Shakespeare, haha.

Bitirdiğimde yüzüm eskiden olduğu gibi alev alev yanıyordu ama diğerini de okudum.

Sevgili baba,

Mektubunu aldıktan sonra dediğini yaptım. Gidip aynaya baktım. Ve manzaranın korkunç olduğunu söylemeliyim. Sivilcelerim, mesela, keşke yok olup gitseler. Arkadaşın Mr. Klipstein'ın dediği gibi, vakti geldi de geçiyor bile! Bana gönderdiğin ilacı denedim. Kadınların yaptığı gibi üç gece üst üste yüzüme sürüp yattım ama sivilceler çıkmaya devam ediyor. Ayrıca, saçım da dökülüyor, şüphe kalmadı artık. Her şeyi denedim ama tarağı ne zaman kafama sürsem saçımın yarısı tarakta kalıyor.

Bir şeyi tamamen yanlış değerlendirmişsin. Aktör falan olmaya niyetim yok. Tanrı aşkına! O kadar da salak değilim. Bu yüzden kendimi bu sevdadan vazgeçirmek için gidip aynaya bakmama gerek yok. O oyuna kandırılarak girdim gibi bir şey. Aslında sana anlatmayacaktım bile ama neyse. Bir kız var, anlar-sın ya, oyunda oynuyor ve ondan hoşlanıyorum. Aynı zamanda kendisi en yakın arkadaşımın, Archie'nin -tanışmıştın- sevgilisi olur. Bu durum, işi daha da zorlaştırıyor. Kıza bir şey diyecek değilim, hele ki bu şartlarda, yani Archie varken ama onu aklımdan çıkaramıyorum. Tam çağımdayım, herhalde. Sivilcelerle beraber gidiyor bu işler, ha? Ha-ha! Her neyse, neden oynamıyorsun, dedi; hem küçük bir rol zaten, sahneye her çıktığımda seyirciler gülüyor; eğlenceli iş yani. Neyse; merak etme. Bu oyunculuk işini ciddiye almıyorum. Ben neyim sanıyorsun, Shakespeare mi? Ha-ha!!

Şaka bir yana, şimdiye kadar seni hayal kırıklığına uğrattığımı biliyorum ama dediğim gibi, görüldüğüm kadar salak değilim ve bir gün benimle gurur duyacaksın, söz veriyorum.

Seni seven oğlun, Evangelos
eski-Shakespeare, ha-ha!

Mektubun altında babamın çaprazlamasına yazdığı iki kelime vardı: UMUTSUZ VAKA!

Bu iki mektupla ilgili neden böyle delicesine duygulara kapıldığımı bilmiyorum ya da o iş kayıtlarıyla ilgili. Yaptığım şeyi neden yaptığımı açıklayamıyorum; hesap defterlerini neden fırlatıp attığımı, dosyaları buruşturup mektupları etrafa saçtığımı. Gerçekten de bir an için tozutmuştum, orası kesin. Hatta mektupları okumayı bitirdiğimde hıçkırı hıçkırı ağlıyordum, çocuk gibi, ya da birisi ölmüş gibi.

Kilerin bir köşesinde bir şey daha buldum, çocukken babamın bana aldığı oyuncak bir kasa. Bir yazarkasaydı, oyuncak; uygun hazneye bir onluk, beşlik ya da bir çeyreklik koyup bir kolu çekiyordunuz; size toplamı gösteriyordu. Beni haykıra haykıra ağlatan da bu olmuştu, sanırım. Unutmuştum o lanet kasayı.

İşte o zaman, eski bir balta kapıp yakıt deposunun yağ hortumunu parçaladım. Kilerin zemini çok geçmeden yağla kaplandı.

Kendini imha etmeye hazırlanan dünyanın gümbürtülerine karşı kendi gösterimi hazırlamıştım. Bana bir yangın lazımdı. Aslında, içten içe bütün gün bunu planlamıştım.

Tenis kortunun uzun çimleri arasında uzanıp, etraftaki insanların dört elle, sonsuza kadar terk ettiğim yaşantımın son şahidinin alevlerini nafile bir çabayla söndürmeye çalışmalarını seyrettim. Şimdi sapasağlam ve elimden geldiğince büyük bir şevkle yeni bir hayata başlarken kendimi son derece hafiflemiş ve son derece mutlu hissediyordum. Alevler içimde bir şeyleri doyuruyordu. Birisinin, aklımı kurcalayıp duran, ömrüm boyunca beni endişelendiren ve artık var olmayan birinin ölümünü kutluyordum. Eddie, o görkemli alevlerin içinde yükseliyor, kıvılcımların üstünde alacakaranlığı yarıyor ve gece göğüne karışıyordu.

Daha fazla saklanmadan, kalktım ve yangını izleyen kalaba-

lığa karıştım. O köhne, hilkat garibesi evi yutmakta olan şeyi izlerken nasıl da coştuklarını gördüm. Midelerine oturmuş o kendinden nefret etme duygusunu içlerinden söküp atacak büyük ve yıkıcı bir olaya benim kadar ihtiyaç duyuyor gibiydiler. İfadeleri ciddi fakat minnettar, dikkatli ve hoşnuttu. Hiçbiri beni fark etmedi.

Elimde Erciyes Dağı resmiyle uzaklaştım. Onu babama vermek istiyordum. Belki bu resim rahatlatırdı onu.

Birileri yangını öylesine merak etmişti ki taksiye atlayıp izlemeye gelmişlerdi. Taksiciye beni Stamford General Hastanesi'ne götürmesini söyledim. Giderken, "İnsanın göz zevkini bozan bu köhne ucubenin yerle bir olma vakti gelmişti," dedi.

Kendimi çocuk gibi hafif hissediyordum. Üniversite yıllarımda hissettiğim gibiydim. O zamanlar nasıl rahat koşardım. Bahar vakti, derelerin buzları çözülürken ben o kayadan bu kayaya atlar, mevsimin bir parçası olurdum. Çiftliklerin çoban köpekleriyle arkadaş olur, onlarla birlikte tarlalarda koşardım. Şimdi yine aynı coşkuyu hissediyordum. Şoför arkasını dönüp şaşkınlıkla bana bakana kadar kendimi bırakıp tekerlek izlerinin ve kışın açtığı çukurların üstünden geçen taksinin arka koltuğunda top gibi oradan oraya savrulurdum. Sonra gülümsedi taksici; anladığımı hissettim. Ah, bahar New England kırlarını doyururken bir başına sarhoş oluşlarım, diye düşündüm. Yağmurda koştuğum zamanları hatırladım; mehtaplı gecelerde ormanda yalnız dolaştığım zamanları.

Yalın bir yaşam hissine yeniden âşık olmuşum. Kendimi yeniden yetmiş kilo hissetmek ve taksinin içinde kurumuş bir meşe odunu gibi oradan oraya yuvarlanmak muhteşem bir şeydi.

“Kimseye garezim yok!” dedim dışımdan.

Taksici duymadı.

Herhangi birinin bana garezi olabileceğini de hiç sanmıyordum.

Charles bile! Chet bile! Onlara verdiğim acı için üzgün olduğumu bir söyleyebilsem inanırlar gibime geliyordu. Bana kızıp benden nefret etmeyi sürdüremezlerdi sanki.

Herkese karşı sıcak duygular içindeydim. Şimdi Charles'la dost olmak, mesela, ne kadar kolay olurdu. Artık Gwen'i istemiyordum. Öyle bir arzum yoktu artık; öyle bir yüküm de.

İncittiğim herkese sarılıp onlardan af dilemeyi istiyordum. İnsanların sözlerime değil de -sözleri anlayamazlardı- olduğum bana bakarak Eddie'nin öldüğünü ve bu sebeple artık onlara bir zararımın dokunmayacağını anlamalarını istiyordum.

Eddie'nin borçlarını da ödeyecektim.

Kendi küçük arkadaş çevremdeki herkesle, spor arkadaşlarımla, oda arkadaşlarımla, geçmişteki kurbanlarımla, rakiplerimle, sevgililerimle, müşterilerimle, kim varsa, görüşmeye ve benden istedikleri, elimde olan ne varsa, onları mutlu edecek her şeyi onlara vermeye karar verdim. Hepsinin ötesinde, onları artık kendilerinden istediğim hiçbir şey kalmadığına ikna edecek, böylece hem onları hem de kendimi yükten kurtaracaktım. Hepsiyle hesaplaşmak ve geride dostluk ve kardeşlikten başka bir şey bırakmamak istiyordum.

Charles'ın artık beni bir tehdit olarak görmeyip rahatlamasını istiyordum.

Chet'in, ona verdiğim zarardan ötürü üzgün olduğumu ve bana bir yol gösterirse bunu telafi edeceğimi bilmesini istiyordum.

Hepsinden fazla da Florence'ın artık evlendiği adam olmadığını, Eddie'nin kendisine çektirdiği acıları telafi etmek için elimden gelen her şeyi yapacağımı ama artık Eddie diye birinin olmadığını bilmesini istiyordum.

Bundan sonraki bir hafta on günlük zamanımı dolaşıp, hiç uőenmeden, hiçbir borcu atlamadan, bütün borçlarımı ödemek için elimden geleni yaparak geçirmeye ant içtim.

İşte o zaman, fiziksel olarak, tümüyle ortadan kaybolabilirdim.

Ama önce hesapları kapatacaktım. Arkamda kin bırakmak istemiyordum.

Bunu yapabileceğimi biliyordum, çünkü benim içimde hiç kin yoktu. Kimsenin isteyeceği bir şey yoktu bende. Kimseyle yarışmıyordum. Kimseyi alt etmek istemiyordum. Saklayacak hiçbir şeyim yoktu.

Oyun oynayan bir ocuk gibi, büyük, dostane tavırlarda usta, abartılı oyunlar oynamak için sabırsızlanan bir ocuk gibi hissediyordum kendimi.

O zaman, hepiniz hoőőa kalın! Hoőőa kalın, ebediyen hoőőa kalın. Mutluluklar dilerim sizlere. Sizi incittiğim için özür dileirim. Hepsi geçti artık!

"Oh! Tanrım," dedim dışımdan, "harika hissediyorum."

"Ne dediniz?" dedi taksici.

"Harika hissediyorum dedim."

"Yangını ben de severim," dedi.

Taksimetreinin  dolar yirmi sent yazdığını fark ettim. Parama dikkat etmem gerekiyordu. Ama o da basitti. Gerçekten neye ihtiyacım vardı ki? Aklıma tek bir şey bile gelmiyordu. Sevdieğim bir çift ayakkabım vardı, o kadarı yeterdi.

Bu gece nerede uyuyacaktım?

Ne fark ederdi? Olmak zorunda olduğum bir yer yoktu. İstedieğim yere gidebilirdim.

Eski günlerdeki isyankr havamı düşününce birden, aslında fiziksel sınırlarımdan nasıl da dar bir çerçeveye sınırlandırılmış olduğunu fark ettim. Büyük bir binada gece nöbeti tutan bir bekçi

gibi her gün her saat belli bir dizi noktadan geçmek, her bir noktada görev kimliğimi okutmak, görevimi yapmak, imza atmak, yazımı yazmak, konuşmamı yapmak, birilerini yatıştırmak, birilerini satmak, birilerini almak, birilerini düzeltmek, birilerini kovmak, birilerini yola getirmek, birilerini tehdit etmek, birilerini öldürmek, ayar vermek, tavlamak, değiştirmek zorunda kalmıştım. Belirli bir zamanda belirli bir yerde olmak, oraya izimi bırakıp bir sonraki kontrol noktasına geçmek zorundaydım. Paranın değerinin, insana sağladığı özgürlükte olduğunu söyleyip dururdum. Fakat para beni yalnızca belirli bir zamanda belirli bir yerde, belirli insanlarla, çoğunlukla da birlikte olmak istemediğim insanlarla ve bulunmaktan nefret ettiğim yerlerde bulunmaya itmişti. Herhangi bir insanın New York City’de ya da Los Angeles’da yaşaması için mantıklı bir mazeret bulunabilir miydi?

İnsan yaşamı için uygun değildi buralar.

Dünya’yı tekrar bir araya getirmiştım ben. Artık dünyanın en güzel, en doğal, en insani yeri neresiyse orada yaşayabilirdim.

Wolfgang Gölü’nü, Serengeti’yi, Costa Brava’yı ve Virgin Gorda’yı, Barselona’yı ve Salzburg’u, Kiklad Adaları’nı düşünmeye başladım. Seçenek olarak değil, şurası ya da burası diye değil! Tek bir yerde kalmam için bir neden yoktu. Artık hepsinde birden yaşayabilirdim.

Hastaneye varmıştık.

Elimde koca Erciyes Dağı fotoğrafıyla koridorlarda volta attım. İçeri girmeye hazır değildim daha. Birkaç dakikaya daha ihtiyacım vardı. Bazı planlar yapmak zorundaydım! Benim hissettiğim coşkuyu dünyanın geri kalanı sapkınca, hatta tehlikeli olarak değerlendirebilirdi.

Yetkililer peşime düşecekti.

Fakat ben buna hazırdım. Açıklayacaktım, sabırlı olacaktım. Kötülüğe iyilikle, öfkeye nezaketle karşılık verecektim. Dünyaya

dost olabilirdim. Bütün savaşları kaybedebilirdim; tek isteyeceğim, yalnızca benim olacaktı.

İlk hamlemi yapabilmek için birinden birkaç yüz dolar isteyecektim. Bulamazsam, bir süreliğine telgraf dağıtmak eğlenceli olurdu. Zamanla, bulunduğum yerden seyahat dergilerine yazılar yazabilirdim.

Uygulamada, gitmeden önce yapmam gereken şey babamın emirlerinde olduğunu görmektir.

Acil servisin girişindeki güvenliğe yaklaştım. Beni bekliyor olmalıydı ki doğruca telefona yöneldi. Başımın belada olduğu yönünde çok güçlü bir hisse kapıldım ama kaçmamaya kararlıydım. Eddie'nin borçlarını ödeyecektim. Seçtiğim bu yeni yolun bir ederi varsa, kendisini şimdi pratikte kanıtlamalıydı. Polisin gelmesine hazırdım.

Gelen Dr. Levine oldu. Beni dışarı, otoparka çekti.

"Ne kadar paranız var?" diye sordu.

"Çok az," dedim, "size ne kadar lazım?"

"Bir süreliğine başka bir şehre gidip kalacak kadar var mı?" Pörtlek gözleriyle yanımda duran ambulansı işaret etmişti. Diğer yanımda duran polis arabasının kırmızı ışıkları ambulansa vuruyordu. "Günün büyük ödülü sizsiniz. Herkes sizi avlamanın peşinde."

Ambulansın yanındaki 'Greenmeadow' yazısını gördüm.

"Bu ne?" diye sordum Dr. Levine'e.

"Yerel akıl hastanemiz," dedi. "Ambulansın arkasında da yerel polisimiz var."

"Buraya geleceğimi nereden bilmişler?"

"Sonraki adımınızın babanızı görmek olacağını düşünmüşler. Babanızın kalçasına bir vida takıldı ve iki saatlik bir operasyonda kan kaybetmiş yaşlı bir adam ne kadar iyi olabilirse o kadar iyi.

Şimdi tam sırası, onlar gelmeden gidin."

"Gitmek istemiyorum," dedim, "açıklama yapmak--"

"Açıklama yapmanıza müsaade etmezler; sizi şu ambulansla biraz gezdirip bir yere kilitleyecekler! Gidin şimdi! Çabuk!"

Öyle yaptım.

Trene binmeden önce Gwen'i aradım ve ona haberlerim olduğunu, niyetimin onu rahatsız etmek olmadığını, yalnızca kendisini son bir kez görmek istediğimi söyledim. Gel, dedi. Yalnız olup olmadığını sordum. Yalnız olduğunu söyledi. Ben de oraya gidip önce onunla ödeşmeye karar verdim.

Düşünüyorum da o günkü hislerimle, bana Chet'le Charles'ın da orada olduğunu söyleseydi, yine de oraya giderdim. Onlarla da konuşmak istiyordum, çünkü.

Dileğim gerçek oldu.

Oraya vardığımda hararetli bir aile toplantısı yapılıyor gibiydi. Benim girmemle önemli bir konu yarıda kalmıştı ve kimse söze nereden devam edeceğini bilemedi.

Erciyes Dağı'nı sandalyemin arkasına koyup oturdum. Kimsenin ağzını bıçak açmıyordu.

Chet'le Charles'ın beni beklemedikleri yüzlerinden okunuyordu. Chet, kendince bazı sebeplerden ötürü, gelişimden memnun görünse de Charles, arkasını dön ve git, der gibiydi.

"Charles," dedim, "artık benden korkacak bir şeyin kalmadı. Uzunca bir süre uzaklarda olacağım. Buraya veda etmeye ve Gwen'le sana mutluluklar dilemeye geldim."

Durdum. Ondan küçük bir sevinç gösterisi ya da en azından söylediklerimden memnun olduğunu gösteren bir ifade bekliyordum ama o söylediklerime inanmamış gibiydi.

Bazı insanların canları sıkkın olduğunda düşünme süreçleri yavaşlar. Herkes, Charles'ın söylediklerime bir karşılık vermesini

bekliyordu. O ise oturmuş dosdoğru karşıya bakıyordu. Bir süre sonra Gwen'e dönüp, "Onu bekliyor muydun?" diye sordu.

"Hayır," diye yalan söyledi Gwen.

Charles bir süre daha öylece oturup karşıya bakmayı sürdürdü. Konsantrasyonu öyle derindi ki ondan başkası da konuşmaya yanaşmadı. En sonunda, "Keşke sana inanabilseydim," dedi.

Bunun üzerine Chet bir kahkaha patlattı.

"Ama inanmıyorum," dedi Charles, kardeşine dönerek.

"Ben de," dedi Chet.

"O zaman neye gülüyorsun?" diye çıkıştı Charles.

"Kadınların kurnazlığına ve erkeklerin saflığına."

Charles bir süre jetonun düşmesini bekledi. Bu biraz zaman almıştı. Sersemlemiş görünüyordu. Onun bu haline üzıldüm; koca adamın, içinde bulunduğu durumla baş edecek donanımı ve deneyimi yoktu.

"Charles," dedim, "lütfen, Charles, inan bana. Artık Gwen'den istediğim bir şey yok. Sana acı verdiğim için üzgünüm," ona yalvarıyor ve bunun farkında olmasını umuyordum, "gerçekten çok üzgünüm ve sana karşı en ufak bir kin beslemiyorum."

"Desene," dedi Chet, "senin de ona karşı en ufak bir kin beslemediğini söylesene, Charles."

"Neden öyle bir şey diyeyim ki?"

"Çünkü bu düpedüz bir yalan ve insanlar böyle böyle anlaşırlar."

"Chet," dedim ona dönerek, "bana karşı hissettiklerini biliyorum. Bana kin gütmen için sebeplerin olduğunu da biliyorum."

"Ben bu kine aşığım," dedi, "sen nereden kaptın bu kini?"

"Sen bunu nasıl nitelersen nitele, ben, eğer yaptıklarımı telafi edebileceğin bir yol gösterirsen..."

"Telafi etmek mi istiyorsun?"

"Evet. Söyle hadi; işleri yoluna koymak için ne yapabilirim?"

"Ne kadar vaktin var?" diye sordu Chet.

"Şey, önümüzdeki bir iki hafta içinde bu şehri ve bu kıtayı terk etmeyi düşünüyorum."

"Çok da vaktimiz kalmamış o zaman, değil mi?"

"Ama herhangi bir yere biletim yok."

"İyi, bunu duyduğuma sevindim."

Benimle alay ettiğini biliyordum ama bir süre böyle bir cezaya katlanırsam sonunda, canıgönülünden telafi isteğine inanacağı zamanın geleceğine inanıyordum.

"Peki," dedi Chet, "yapacağın ilk işi söyleyeyim..." Charles tuhaf tuhaf bana bakıyordu.

"Ne oldu, Charles?" dedim.

"Boş ver onu," dedi Chet, "önce benim işi hallet. Söylediğin bu değil miydi?"

"Elimden geleni yapmak istiyorum."

"O zaman, başlayalım. Doğruca o dergiyi basanlara gidip sana aynı işi, yani, köşeyi vermelerini istiyorsun! Sonra, bir itiraf yazısı yazıp tüm okurlarına o yazıyı daha beni görmeden tasarlayıp yazdığını, sevgilini elinden aldığım ya da almak üzere olduğum için kızgınlıkla yazdığını, sözlerinin baştan sona yalan olduğunu ve beni tamamıyla yanlış tanıttığını söylüyorsun! Kısacası; namussuz, önyargılı ve kiralık bir yazar olduğunu söylüyorsun."

Gwen, "Kes şunu Chet," dedi.

"Ne yapabileceğini kendisi sordu."

Sonra bana döndü ve koltuğundan kalkıp başıma dikildi. "Buraya Gwen'le ne yapmaya geldinse onu bir kenara bırakıp dergiye gidiyor, benim için yazdığın yazıda verdikleri aynı yeri vermelerinin bir ölüm kalım meselesi olduğunu söylüyorsun. O işi ben hallederim. Sonra yanıma geliyorsun ve yazıyı beraber yazıyoruz ve tüm dünyaya ya da en azından o paçavrayı okuyanlara- ha? Ne? Buna ne dersin?" Tepemde dikiliyordu.

"Şey," dedim, "yani..."

"Benimle konuşurken ayağa kalk."

"Chet kes şunu," dedi Gwen.

"Sorun değil," dedim Gwen'e, "kalkarım. Beni cezalandırması için gerekliyse, dert değil. Bu kadarını kaldırabilirim."

"Ne kadarını kaldırabilirsin?" dedi Chet.

"Sen benden nefret ederken gitmek istemiyorum buradan."

"Derginin sana bir santimlik yer vermeyeceğini biliyorsun."

"Gitsen iyi olur, Eddie," dedi Gwen.

"Gitmek istemiyorum," dedim.

"Niye yalanlar üfürüp duruyorsun bana?" diye sordu Chet.

"Yalan söylemiyorum."

"O zaman niye dergiye gidecekmiş gibi rol kestin?"

"Öyle bir rol kesmedim."

"Buraya neden geldin? Tek bu soruya dürüstçe cevap verebilir misin?"

"Dediğim şey için."

Chet arkasını dönüp koridora, oradan da banyoya yürüdü.

Gwen'e döndüm. "Onu ciddiye alma," dedi, "canını acıtmak istiyor yalnızca."

"Onun değil," dedi Chet banyodan, "senin."

"Ne oldu?" diye sordum. "Bir şey mi oldu?" Charles hiçbir şey demedi. Bana bakıp durmaya devam ediyordu.

"Neden bana öyle bakıyorsun, Charles? Sana bir şey yapacağım yok. Kimseden hiçbir şey istemiyorum."

"Ne diye geldin buraya, öyleyse?" diye seslendi Chet banyodan. Ecza dolabının kapağını çarparak kapattığı duyuldu.

"Charles," dedim, "niçin bana bakıyorsun?"

"Sana söylemiştim," dedi Charles dini bir farzdan bahseder gibi ağır ağır ve ciddiyetle, "Gwen'le bir daha görüşürsen seni öldürürüm, diye."

"Bunun sadece bir şaka olduğunu biliyor," dedi Chet.

"Hatırlıyorum, Charles," dedim, "buraya da bu yüzden geldim; Gwen'e onu bir daha görmeyeceğimi söylemek için. Beni tehdit ettiğin için değil, Charles, ama..."

"Bana inanmadın mı?" diye sordu Charles.

"Kesinlikle öyle hissettiğine eminim."

"Ama yine de geldin. İnanmadın mı söylediklerime?"

"Tam olarak," dedi Chet odaya dönerken, "seni öldüreceğini kastetmişti; öyle, siz entellerin öldürmek dediği gibi uydurma yazılar yazarak değil, fiziksel olarak; o ödle kalbine ya da kuş beynine kurşundan yapılmış bir mermi ateşleyerek. Senin buna inanıp inanmadığını soruyor."

"Buna gerçekten inanıp inanmadığımı mı soruyorsun?" dedim.

"Dediğim bu değil miydi, acaba, Gwen?" dedi Chet.

Sonra, tam Gwen'in dikkatini kendi üstüne çekmişken, kızın önündeki sehpanın üstüne, banyoya almaya gittiği şeyi koydu; yaklaşık on santim genişliğinde, iki santim derinliğinde plastik bir kap. "Açmadım," dedi. "Hepinizin önünde açmak istedim."

"Hemen çık git buradan, Chet," dedi Gwen. "Defol git!"

"Eğer gerçeği söylüyor ve onu misafir etmeye -doğru sözcük buydu değil mi- hazırlanmıyordusayn, korkacak ne var?"

Gwen yürekli kızdır. Yerinden fırladığı gibi Chet'in suratına bütün gücüyle bir tokat patlattı. Gücü de epey yerindeydi hani. Daha önce onu hiç görmediğim kadar öfkeliydi.

"Sen mi açmak istersin, ben mi açayım?" dedi Chet.

"Chet, ne yapıyorsun?" dedi Charles.

"Bence onu bekliyordu ve yalan söylüyor. Eddie'nin yalan söylediğinden de eminim, başka şey bilmez o."

Plastik kabı bana verdi. "Bence sen açmalısın," dedi. "Hadi bakalım! Göreyim seni. Açsana."

“Charles,” dedi Gwen, “eğer hemen şimdi kardeşini alıp götürmezsen seninle bir daha ömür boyu konuşmam. Yaparım, biliyorsun.”

“İçine hiç göz atmadım,” diye devam etti Chet, “ama senin cebindekilere benim cebimdekiler, Eddie, bahse varım içi boştur. Ve eğer içi boşsa içinde olması gereken şey başka bir yerde demektir; bu da onun seni beklediği anlamına gelir yani, sadece senin değil -bu senin doğanda var zaten- onun da yalancı olduğunu gösterir bu. Charles için hazırlanmıyordu, orası kesin!”

Birden, plastik kutuyu elimden kaptığı gibi -onu ne bok yemeye öyle elimde tutmuş duruyordum bilmiyorum- masanın üstüne fırlattı. Kutu, çarpmanın etkisiyle açıldı ve Chet’in dediği gibi, içi boştu.

Sonra Chet, Charles’a dönerek, “Benim için de hazırlanmadığı kesin,” dedi.

İşte o an Gwen çileden çıktı.

Şömine maşasını kaptığı gibi Chet’in üstüne atılıp suratına vurmaya başladı. Chet bir koltuğun arkasına sığındı, bunun üzerine Gwen, Charles’ın peşine düştü. Charles kollarını yüzüne kalkan yapmış “Gwen, yapma! Gwen!” deyip duruyordu ama Gwen hiçbir şey duyacak durumda değildi. “Piçler! İkiniz de hemen defolup gidin buradan, hemen, defolun,” diyor, başka şey demiyordu.

Sonra, hepten kendini kaybetmiş olacak ki maşayı Chet’e fırlatıp koltuğun üstünden zıplayarak ya da tırmanarak (her şey o kadar hızlı cereyan ediyordu ki zıpladı mı tırmandı mı bilmiyorum) boynuna saldırdı, suratını dişleyip gözlerini tırnakladı, öyle ki Chet’in bir gözü kanamaya başlamıştı. Dişleriyle kulak memesini parçaladı ve sanırım bir parçasını da kopardı çünkü Chet’in kulağı da kanamaya başlamıştı. Bir yandan da diziyle kasıklarına vuruyordu. Onu ortadan kaldırmaya niyetliydi, kesinlikle. Chet’in aynı şekilde, aynı silahlarla karşılık vermekten çekinmesi gibi bir

durum yoktu ortada. Gwen, dengi değildi; onunla baş edemiyordu resmen. Sokak kavgacıları gibi hayranlık uyandıracak derecede, tamamen gözü dönmüştü Gwen'in. Başınız belaya girdiğinde yanınızda böyle bir kadın olsun isterdiniz. Hep soğukkanlı dövüştüğüne şahit olmuştum onun ama bu seferki düpedüz kanlı, enfes bir cinayetti!

Sonra, akıl almaz bir hızla mutfağa koşup elinde koca bir et bıçağıyla döndü ve Chet'in hayati organlarına doğru savurmaya başladı. Ne var ki Chet o sırada toparlanıp yemek masasının etrafındaki sandalyelerden birini kapacak vakit bulmuştu. O da sokak kavgalarındaki tecrübesini sergiler biçimde sandalyeyi Gwen'e doğru savurup bir yandan da Charles'a, "Dışarı çık!" diye bağıırıyordu. Charles'ın da büyük bir memnuniyetle denileni yapmaktan başka seçeneği yoktu. Gwen'in gösterdiği gaddarlık ve vahşet inanılmazdı. Tek düşüncesi öldürmekti. Zavallı Charles, "Gwen, yapma böyle, kendine gel, Gwen," gibi boş sözler sarf edip duruyordu.

Hayranlıkla donup kalmışım.

Charles kapıdan çıkmış, Chet de onu takip etmekteydi. İkisi de çıkar çıkmaz Gwen kapıyı kilitledi.

Çocuğun ağladığını duyabiliyorduk şimdi.

Diğer odaya geçip çocuğu susturdu. Bir iki dakikalığına etraf derin bir sessizliğe büründü.

Sonrasında Chet'in sokaktan, "Eddie!.. Eddie!" diye bağırdığını duydum.

Pencereyi açıp sokağa hızlı bir bakış attım ve hemen geri çekildim.

İki kardeşin sokağın ortasında iki yaratık gibi dikildikleri çarpmıştı gözüme. Etraflarında da ufaktan bir kalabalık oluşmuştu. Chet'in üstü başı kan içindeydi.

"Eddie..." diye haykırdı.

Bu sefer beni görebilsin diye pencereden sarktım.

Gözlerini Chet'in üstüne dikmiş küçük bir kalabalık sarmıştı etraflarını. Doğru görmüştüm; gömleği ve ceketini kan içindeydi ve yaraları hâlâ kanıyordu ama o bunu fark etmeyecek ya da umursamayacak ölçüde adrenalin doluydu. "Eddie!" diye bağırdı tekrar, "seni bekliyoruz. Aşağı gel."

Gwen odaya döndü. "Seni öldürmek istiyorlar," dedi.

"Hadi, Eddie," diye seslendi Chet, "bekletme bizi!"

Ne hadise var, diye bakmak için polisin biri kalabalığa doğru yürüyordu.

"Eddie," diye bağırdı Chet tekrar, "seni Clancy'de bekliyoruz." Sokağın karşısındaki barı gösterdi; birkaç gece önce Charles'la oturup uzun uzun konuştuğumuz yeri.

Polis yaklaşınca kardeşler dönüp sokağın karşısına geçtiler.

Kalabalığın, polisin sorularına verecek cevabı yoktu.

Pencereyi kapattım.

"Charles'ın silahı var," dedi Gwen. "Dün gece ona fikrimi değiştirdiğimi söyledim; onlar da doğal olarak, seninle olacağımı sanmışlar. Bu heriflerin kafası böyle çalışıyor işte; 'ya benimledir ya da başkasıyla' diyorlar. Beni ne sanıyor bunlar?"

Cevap vermedim.

"Polis çağıracağım," dedi Gwen.

Telefona yöneldi.

"Yapma," dedim.

"Seni vurmayı kafaya koymuş bunlar. Chet değil, çok sinsidir o. Başka bir zaman yumruklarıyla ve sopalarla yapmak ister yapacağını; ama Charles saftır. O, kafayı günahla bozmuş kilise korusu çocuğu, vurur seni. Chet onun aklına benim bir şeytan, seninse benden beter olduğunu, seni ortadan kaldırırsa Meryem Ana'dan bir armağanın, İsa'nın hemen yanında bir yerin kendisini beklediği fikrini sokmuş."

“İnip konuşacağım onlarla.”

Ciddi olduğumu anladı, “Gelirken çocuk için biraz süt getir; ya da iyisi mi Clancy’ye girmeden markete bir uğrayıp bana iki litre sütle bir kutu mama yollamalarını söyle.Sonra uğrayamayabilirsin belki.”

Yanıma geldi.

“Biraz önce ne dediğimi duydun mu?” diye sordu.

“Sanırım. Neydi?” duymadığımı anlaşıldı.

“Charles’a fikrimi değiştirdiğimi söyledim. Eğitim konusu falan kafamı kurcalamaya başlamıştı. Onunla evleneceğime söz vermiştim ama sonradan, o rahibelerin Andy’nin zihnini hura-felerle doldurmasına tahammül edemeyeceğimi fark ettim. Bu da başka birçok şeyi düşünmeme yol açtı. Ona, gel arkadaş olalım, dedim, istersen gelip yanımda yaşayabilirsin ama Andy’nin eğitimi ya da buna benzer konulara karışmayacaksın dedim. Charles yanaşmadı. Ya hep, ya hiç diyordu. O zaman ben de, canı cehen-neme, dedim ve bitirdim. Bu herifler düz kafalılar ve okları da bir kötü adam arıyor; o da sensin. İkisi de senin burada olacağını düşünerek habersizce damladılar. Geldiklerinde burada değildin ama çok da bekletmedin onları.”

“Yani...”

“Yani, şimdi seni istiyorlar; anladın?”

“Ben de onları görmek istiyorum,” dedim ve çıktım.

“Bu bamyı çüklü, lapacı, yalaka kanişe unut onu diyorum,” diyordu Chet. “O, sana gelmez; sen kütüphaneleri dolaşıp kendine öğretmen tipli birini bul, dedim ona; haksız mıyım, Eddie; söylesene?”

Charles’ı aramıza alacak şekilde oturmuştum. İkisinin de dertli olduğu belliydi ama içki Charles’ın öfkesini ateşleyeceğine -nasıl desem- yere çakılıp patlamamış bir bomba gibiydi ve bana düşen fünüyeyi sökmekti, sanki. Dikkatli çalışmalıydım.

Chet devam ediyordu, "Ona; sevgili, tavşan yürekli Charles, onun gözlerindeki içten bakışa aldaniyorsun, dedim. Bu onun yaradılıştan takındığı bir rol; hepsi bu, dedim. Öyle değil mi, Eddie? Hafiften şaşı ama senin çükünde zerre, gözü yok, o Eddie'ninkini istiyor, bunu kabul etmek zorundayız, Charles, oğlum."

"Charles," dedim, "beni dinlemeni istiyorum, lütfen, bana bir şans verir misin?"

"Yani, onun senden daha sert birine ihtiyacı var, oğlum," di-yordu Chet. "Sen onun için fazla iyisin, Charles, fazla yumuşak. Sen ona nezaket gösterirsin, o bunu zayıflık olarak görür. Gardını bir düşürürsün, kedi gibi üstüne atılır; bana yaptığı gibi elinde bı-çakla senden fileto yapmaya kalkar. Diyeceğim, onunla baş etmek için Eddie gibi biri olmak lazım; bu gerçeikle yaşamayı öğrenme-lisin, Charles."

Charles dönüp bakışlarını bana dikti. Kafesinin önünde dur-duğunuz bir aslan gibi gözlerini kırpmadan bana bakıyordu.

"Charles, lütfen, Gwen'le aranda geçenlerle en ufak ilgim ol-madığını bilmeni isterim."

"Artık yalan söylemek zorunda değilsin, Eddie," dedi Chet. "Bizim oğlana senden -özellikle de bu şartlar altında- gerçeği söy-lemenin beklenemeyeceğini söyledim ben."

"Charles, o günden beri onunla konuşmadım bile; inanmalı-sın bana."

"Ve de bağışlamalısın, Charles; en nihayetinde kendisi için doğal olan şeyi yapıyordu yalnızca; ve de kız için. Hadi Charles, adam senden af diliyor. Ver istediğini gitsin!"

Charles tek kelime etmedi. Bir karar vermeye çalışıyor gibiydi.

Chet sağ kolunu kaldırdı, göstere göstere ve yavaşça arkaya doğru gerip Charles'ın suratına bir tokat attı. Charles kılmıdamadı.

"Görüyorsunuz," dedi Chet, "din eğitiminin zaferi. Rahibeler ona sabırlı olmayı öğrettiler. Kızının diğer yanağını çevir, Charles;

çevir de arkadaşımız seni bir daha becersin!" Bana döndü. "Bu arada, Eddie, biz çıktıktan sonra çaktın mı kıza? Çok atiktir, tecrübelerimden biliyorum; bir aşağı bir yukarı, içeri, dışarı. Cevap yok? İyi, çakmadıysan, Charles eminim şimdi seninle gelir, yerleştirmene yardım eder. Kızın o güzelim suyu boşa giderse yazık olur. Ne dersin Charles; acının hakiki bir güzelliği var değil mi? Benim gibi bir münafık bile bilir bunu. Hadi bakalım gerçek mümin; İsa senin için acı çekti, puşt; kanını senin için akıttı, sana çok iş kalmasın diye. Hadi, git de yerleştir!"

"Bilmeni isterim ki," dedim, hâlâ ne yapacağı hiç belli olmayan Charles'a, "bir iki hafta içinde gidiyorum. Uzun süre buralarda olmayacağım ve Gwen'i bir daha-"

"Bunu içtenlikle mi söylüyorsun?" dedi Charles, aniden.

"Evet, Charles, evet."

"Sana nasıl inanayım?"

"İnanacaksın," dedim, "göreceksin."

"Ama söyle bana, neden böyle bir şey yaptı?"

"Ben söyleyeyim," dedi Chet. "Çünkü hiçbir kadın görmediği malı almak istemez. Kız senin harekete geçmeni bekleyip durdu, sen geçmedin; bu arada da yanımızdaki bu güzel dostumuz ve Tanrı bilir hangi götü boklu zenciler, Broadway kuşağından hangi sünnetli Yahudi köpekleri, dünyanın bilmem neresinden hangi denizciler kızın-!"

"Charles," dedim, "şu köşedeki masaya geçelim mi? Seninle konuşmak istiyorum ama burada olmuyor."

"Ah, olur, olur; konuşursun," dedi Chet, "Kapattım çenemi. Tamam, bak, sustum. Konuş. Onu nasıl yatıştırdığını görelim."

"Charles," dedim yalvarır bir ses tonuyla.

Charles ayağa kalktı. "Sen bara geç," dedi kardeşine, "onunla yalnız konuşmak istiyorum."

"Rahatlat onu, Eddie, hadi, ne desen inanır." Sonrasında Chet

hızlıca bara geçip tek başına oyalanmaya başladı. Fakat bir yandan her hareketimizi izliyordu.

Charles yerine oturdu.

"Charles," dedim sessizce, "senin iyi bir adam olduğuna inandım her zaman. Hep iyiliğini gördüm. Charles, dinliyor musun?"

"Kafam biraz iyi; ama dinlemeye çalışıyorum."

"Dediklerimi duydun mu?"

"Bir daha söylesene."

"Senin her zaman iyi bir adam olduğuna inandım, dedim. Seni ilk gördüğümde anlamıştım bunu."

"Palavra atma bana," dedi, "gerçeği söyle şimdi."

"Aynen dediğim gibi, senin iyi biri olduğunu düşündüğüm bir gerçek."

"Pekâlâ. Şimdi ben sana bir şey söylemek istiyorum."

"Söyle."

"Seni ilk gördüğümde, alışık olduğum ya da kolayca anlayabileceğim bir tip değil; ama yine de efendi olmaya çalışan bir adam, diye düşündüm; öylesin, değil mi? Diğer ukalalar ve zengin züppeler gibi boktan bir herif değilsin sen, değil mi?"

"Hayır," dedim, "değilim; hele ki artık hiç değilim."

"O zaman niye Gwen'e kötüledin beni?"

"Öyle bir şey yapmadım," dedim, "yemin ederim -neyin üstüne yemin edebilirim...?"

"Annenin ölüsü üstüne!"

"Efendim?"

"Annenin ölüsü üstüne yemin et!"

"Ama daha ölmedi ki."

"Tamam. Ama Chet'in dediği gibi yalan söylemiyorsun bana, değil mi? Keşke dindar olsaydın. Dinsizler hiçbir şeye inanmaz, bu yüzden üstüne yemin edecekleri bir şey de olmaz!"

"Senin için tek kötü söz etmedim."

"Sana inanmak istiyorum."

"İnanabilirsin."

"Bu konuda yalan söylediğini anlarsam seni gebertirim; yaparım biliyorsun? Ben senin bildiğin o uçkur düşkünü, nerede olsa yaparım tipi heriflerden değilim. Benim niyetim ciddiydi, biliyorsun. Chet senin için--"

"Onunla ilgili, ağızma gidebilecek bir şey söyleyeceğim sana."

"Dürüst olmaya çalışıyoruz, öyle değil mi?"

Aklı o konuda kalmıştı. Üsteledim.

"Şimdi, kardeşinden..."

"Ondan hoşlanmıyorsun."

"Bunu söylediğim için üzgünüm ama hoşlanmıyorum."

"Ben de hoşlanmıyorum."

"Bunu söylediğim için üzgünüm çünkü artık herkesi sevmek istiyorum. Ne var ki kardeşinden hoşlandığımı söylemek gelmiyor içimden. Hiç değilse anlamaya çalışsam da..."

"Ben de hoşlanmıyorum ondan. Hiçbir zaman da hoşlanmadım. Yine de bu, söylediklerinin doğru olmadığı anlamına gelmez, değil mi?"

"Evet, gelir. Doğruyu söylüyor olsa bile niyeti kötü ve kin dolu, bu nedenle vardığı sonuçlar..."

"Doğru! Doğru! Ama şimdi asıl meseleye dönelim." Tekrar kolumu kavradı (Chet her hareketimizi gözlüyordu bardan). "Bana doğruyu söyle!" Diğer elini de omzuma atmış beni sarsıyordu. Kardeşinden çok daha güçlü olduğu kesindi. Yine de kolumu tutuşu, biraz canımı acıtsa da beni korkutmuyordu çünkü dostça yaklaşmaya çalıştığını görüyordum.

"Bana tek bir şey söyle, olur mu, Gwen'e beni kötülerdin mi?" Ummadığı anda başına gelen bu şeyi anlamak için sarf ettiği ağır ve saf çaba bir yandan ürkütücü, diğer yandan dokunaklıydı. "Şimdi, iyi düşün; Gwen'e bir şey dedin mi?"

"Yemin ederim, tek bir kelime söylemedim."

"O zaman ne diye aradı beni dün gece? Onun için her şeyi yaptım, her şeyi; tam da istediği gibi."

"Çocuğun eğitimi ile ilgili bir anlaşmazlık olduğunu söyledi."

"İyi de ben doğru olanı yapıyordum yalnızca! Çocuğun iyiliği için. Senin bile anlamış olman lazım bunu!"

Omzumu daha bir sıktı. "Gwen, dün gece beni aradığında onunla mıydın?"

"Hayır," dedim inanması için yalvararak, "değildim."

"Chet'in bana deyip durduğu şey bu. Onu arayıp ayrılacağını söylediği sırada Gwen başkasıyla yataktaymış. O kız öyle biri, diyor Chet. Umarım yalan söylemiyorsundur."

"Gerçekten, söylemiyorum."

"Biliyor musun, kafamda o görüntüyü canlandırıp duruyorum, sen ve o. Bu sahneyi aklımdan çıkaramıyorum. Çok konuşmamam da bu yüzden, işte; durmadan bunu düşünüyorum."

"Fakat bunun gerçekle ilgisi yok, Charles."

"Neredeydin dün gece?"

"Hatırlamıyorum," dedim ve aynı anda, bunun ona kaçamak bir cevap olarak geleceği dank etti.

"Yalan söylüyorsun," dedi derin bir hüznle, "bana yalan söylüyorsun, bak; gördün mü?"

"Hayır. Gerçekten, unuttum."

"Bir insan bir gece önce nerede olduğunu nasıl unuttur? Bir gece önce! Görüyor musun?"

Gözleri dolmuştu. "Ah, Tanrım, yardım et bana," diye mırıldandı.

"Bana inanmalısın," diye yalvardım, "ben böyleyim, işte. Sıkıntım var. Son zamanlarda bir saat sonra beni neyin beklediğini bilemediğim çok oldu; ya da az önce ne yaptığımı. Ha, dur şimdi hatırladım. Bir evi ateşe veriyordum."

"Aman Tanrım," dedi biraz güldü. "Daha iyi bir şey uydurmadın mı?"

"Doğru söylüyorum, annemin ölüsü üstüne!"

"Tamam, tamam. İnanması güç ama inanacağım." Sonra bana tuhaf tuhaf baktı ve, "Senin birkaç tahtan eksik mi acaba; söyler misin lütfen?"

"Olabilir, evet."

"Yazık."

"Bir zamanlar deli olduğum kesin. Deliydim."

"Zavallı!" diye mırıldandı.

"Ama artık deli olduğumu sanmıyorum. Belki, birazcık. Dün gece hakikaten nerede olduğumu unuttuğuma emin olabilirsin, mesela. Unutuyorum işte; kafam pek yerinde değil."

"Görüyorum."

"Ama onunla değildim."

"O zaman kimi bekliyordu?"

"Bunu ben de merak ediyorum."

"Korkunç bir soru bu. Kimi bekliyordu? Gerçeği söyler misin?"

"Bilsem tabii ki söylerim."

"Yani, demek istediğim; sen olsaydın şimdiki bana söyler miydin bunu?"

"Evet; söyledim sanırım. Bir noktaya geldim ben, Charles; dışarıdan belli olmasa da içimde bunu hissediyorum. Beni anlıyorsun, görüyorum. Artık kaybedecek hiçbir şeyim, sakınacağım hiçbir şeyim yok. Tüm malımı mülkümü, tüm paramı vereceğim, örneğin."

"Öyle mi?"

"Evet. Hiçbir şey istemiyorum. Hiç kimseyi istemiyorum. Artık Gwen'i istemiyorum. Bir zamanlar istiyordum. Birkaç gün önce New York'a geldiğimde onunla olmamın tüm sorunlarımı

özeceğini düşünüyordum. Şimdiyse hiç kimsenin sorunlarını özemeyeceğinin farkındayım. Bu benimle, benim aramda. Bu nedenle, o senin olabilir; ben ortadan kaybolacağım.”

“Nereye gidiyorsun?” diye sordu.

“İçime. Herkese elveda.”

“Bir doktora falan görünsen iyi olmaz mı?”

“Yok, denedim!”

“Bir papaz? Bir papaza görün!”

“Tek ihtiyacım yalnız kalmak. O senin; ben buralarda bile olmayacağım. Dün gece onunla konuşmadım ve beni beklemiyordu; inanıyorsun bana, değil mi?”

“İnanıyorum,” dedi “artık gerçekten inanıyorum.”

“Tamam. Tek isteğim bu,” dedim, “mutluluklar dilerim. Seni bir dostum olarak görüyorum.”

“Görebilirsin,” dedi.

“Sağ ol,” dedim.

Ceketinin önünü açtı. Tabancasını gördüm. “Bana telefonda ayrıldığını söylediğinden beri yanımda taşıyorum. Seni öldürecektim. Şimdi kendi söylediklerime inanamıyorum. Daha birkaç dakika önce, tam burada, kendi kendime eğer şimdi de bana yalan söylüyorsa, diye düşünüyordum ama sen benden daha dertli çıktın. İyi şanslar sana. Hoşça kal. Bunun için de özür dilerim.” Tabancayı kastediyordu.

“Dost olduğumuz sürece, sorun değil,” dedim.

Ayağa kalktı. Ben de kalktım. Resmi bir vedalaşmaydı. Sarıldı. “Sana son bir soru sormak istiyorum,” diye fısıldadı kulağıma, “Tanrı aşkına doğruyu söyle bana! Sence ben kadınlar için cinsel anlamda itici miyim?”

“Bunun için hiçbir sebep göremiyorum,” dedim.

“Sağ ol,” dedi, “teşekkürler.”

Gitmek üzere arkamı döndüm. Chet bizi izliyordu.

"Onu kafana takma. Seni kapıya kadar geçireyim," dedi Charles.

Ben çıkarken Chet yerinden kımıldamadı.

Yeni yöntemimin işe yaradığını Gwen'e söylemek için sabırsızlanıyordum. Niyetim Erciyes fotoğrafını alıp gitmekti.

Kapıyı açmasını beklerken, burnuma banyo tuzlarının kokusu geldi.

Daha sonra bana, ben gittikten sonra çığına döndüğünü, pencereden bara bakıp durduğunu söyledi. Bir süre sonra, ne olacaksa olacak demiş, sıcak suyu iyice açmış, küveti tuzla doldurmuş, yarım kadeh burbon yuvarlamış ve suya girmiş.

Kavga, kaynar su, alkol ve kapıyı çalanın kim olduğunu bilmemek, elini ayağına dolaştırmıştı. Kapıyı zar zor açtı. Kapının mandalının üstünden görünen yüzü, bu korkusuz kızın ne kadar korkmuş olduğunu ilk bakışta anlatmaya yetiyordu.

Kapıyı ardına kadar açınca beni içeri çekti ve ölüp de dirilmişim gibi sımsıkı sarıldı. Bana böylesi duygular beslediğini, ya da besleyebileceğini bilmiyordum.

Kolumu bırakmıyordu. Beni kanepeye çekti ve elimi ellerinin arasına alarak uzandı. Yüzünü yastığa gömmüştü; yalnızca bana bakan gözleri görünüyordu. Her zamankinden daha parlaktılar.

Barda olanları anlatmaya çalıştım ama artık güvende olduğumdan, pek umurunda değil gibiydi. Söylediğim hiçbir şeyi dinlemiyordu.

"Bir şey mi aldın, sen?" diye sordum, en sonunda.

"Ne mi aldım?"

"Haplanmış gibisin."

"Uyuşturucu mu kullanıyorum sanıyorsun?"

"Yani, üç dört Miltown atmış gibisin."

"Viskiden. Çok korktum, Eddie. Sinirlerim bozuldu."

"Şimdi iyi misin?"

“Biraz uykulu gibiyim. Kımıldamak istemiyorum. Her şey ayağıma gelsin istiyorum. Ve ilgi görmek istiyorum, anlıyor musun?”

“Charles birazdan arar.”

“Charles’ı görmek istemiyorum.”

“Chet’in üstüne atılışın müthişti.”

“Aslında, haklılardı; bunu biliyorsun, değil mi?”

“Hangi konuda?”

“Seni bekliyordum.”

Bu benim de aklıma gelmişti hani.

Eh, sonra... yani... onca zaman birbirimiz için ne demek olduğumuzu düşününce; onca zaman sonra ona başka türlü nasıl elveda diyebilirdim ki? Ne yapacaktım? Elini mi sıkacaktım? Hem Chet’in üstüne atılışına öyle hayran kalmış, benim için bu kadar korkmuş olmasından dolayı onu öylesine sevmiştim ki...

Yani, yeryüzündeki en doğal şeydi bu!

Her neyse, Charles kendi anahtarıyla içeri girdiğinde yataktaydık.

Tam zamanında dönmüştüm ki beni kalçamın kenarından vurdu. Orayı nişan almamıştı, tabii.

Sonra, bir el daha ateş etti, bu kez öldürmeye çalışarak. Neyse ki yataktan düşüyordum da kafamı ıskalamıştı. Hatırladığım son şey bu oldu.

Kendime geldiğimde hastane gibi bir yerdeydim; ama nerede olduğumu düşünemeyecek kadar halsizdim. Düşünmek istedim. Fakat tek yapabildiğim tekrar uykuya dalmak oldu. Bir anda... Ve hepsi buydu.

Ne acayip hastane, diye düşündüm, pencerelerde parmaklık var.

Odada birinin daha olduğunun bilincindeydim; altmışların-da bir adam. Buruşuk, ince bacakları yatağının kenarından aşağı sarkıyordu. Sırıttıyor muydu bana?

“Neredeyim ben?” diye sordum.

“Greenmeadow Akıl Hastanesi’nin bir binasındasınız.”

“Nasıl geldim buraya?”

“Bir yakınınız buraya kapatılmanız için bir dilekçe imzaladı.

Evli misiniz?”

“Evet. Neye gülüyorsunuz?”

“Uzun süredir kendinize gelmenizi bekliyordum da.”

“Neden?”

“Nerede olduğunuzu anladığınızda yüzünüzün alacağı ifadeyi görmek istedim.”

Zekâyla parıldayan neşeli bir suratı vardı. Kafasındaki düşüncelerin oradan oraya uçtuğunu, yerinde duramadığını görebilirdiniz.

"Adım, Teitelbaum," dedi, "Arnold Teitelbaum. Umarım yüz yaşına kadar yaşarsınız."

Güldüm. Gülünce göğsüm acıdı. Charles'ın ateşlediği ikinci mermi kafamı ıskalayıp sol omzumdaki kası delmişti. Beni öldürmeyi kıl payı başaramamıştı. Sonra ilk ateş ettiği yeri hatırladım ve hızla elimi uzatıp sağlam mıyım, diye yokladım.

Derin bir oh çektim.

"Burası neresi demiştiniz?" diye sordum.

"Greenmeadow Akıl Hastanesi."

Demek Florence kâğıdı imzalamıştı sonunda.

"Neden buradayım?"

"Bu herkes için bir sırdır. Ayrıca da kendi sorunuz."

"Neymiş benim sorum?"

"Buradan nasıl çıkılacağı."

"Çıkmak istediğimden pek emin değilim."

"Birkaç gün sonra bunu çok isteyebilirsiniz. O gün geldiğinde benim bir avukat olduğumu hatırlayın. Size onların söylemeyeceği bir şey söyleyeyim."

"Nedir?"

"Şimdiden, bazı temel haklarınızdan mahrumsunuz."

"Öyle mi?"

"Bir telefon etmeyi denesenize."

Konuşmadım. Adam yoruyordu beni. O anda hiç tahammül edemeyeceğim bir sohbet etme eğilimi vardı ve gözü hep üstümdeydi.

"Ne yapmayı düşünüyorsunuz?"

"Ne zaman?"

"Şimdi."

"Sessizliğin tadını çıkarmak."

"Size yardımcı olabilirim."

"Bay Teitelbaum," dedim, "kendi dertlerim var benim."

"Haliyle," dedi, "öyle olmasa burada olmazdınız."

"Durumumu değerlendirmem gerekiyor."

"Devam edin, doğru yoldasınız."

"Ve bunu yapabilmek için sessizliğe ihtiyacım var."

"Konsantrasyonun önemini benden iyi bilen yoktur."

"Yani, acaba artık biraz..."

"Şey," dedi, "şu an için sessiz kalmak benim için zor; çünkü yeni tanıştık ve anlaşıldığı üzere meraklı biriyimdir."

Yüzüstü dönmeye çalıştım.

"Dönemezsin, dostum. Ayrıca buna gerek de kalmayacak. Merak etme. Bir sustum mu tam susarım ben. Hatta, öyle zamanlar gelecek ki keşke bir şeyler söylese diyeceksin."

"Bundan pek emin değilim."

"Görürsün. Şimdi neden gözlerini yumup biraz dinlenmiyorsun? Yakında gücünün her damlasına ihtiyacın olacak."

Homurdandım.

"Ve ben sana yardımcı olacağım. Bir sürü, bir sürü işin icabına bakacağım ve..."

"Lütfen, rica ediyorum; şimdi, şu sessizlik işinin icabına bakar mısın!"

"Bana aptalmışım ya da deliymişim gibi davranma!" dedi Arnold Teitelbaum, kendisinden beklemediğim bir sertlik ve ciddiyet göstererek. "Ne aptalım ne de deli. Bir zamanlar Connecticut'ın en başarılı market zincirini işletiyordum. Adını söylemeyeceğim ama kesin duymuşsundur. Emekli olmak hatasına düştüm. Çalışmazsam ömrümün geri kalanını daha iyi geçiririm diye düşünmüştüm. Aptalca bir hata yaptım. Fakat bu, benimle dalga geçme hakkı vermez sana. Ayrıca, iki eyalette itibarlı bir baro üyesi olduğumu da söyleyeyim. Hukuk alanında hiç de fena sayılmam. Bana yanlış yapanların yaptıklarını unuttukları bu yanlışları düzeltereğim. Düşmanları burnunu

sürttüreceğim. Ben hiçbir şeyi unutmadım! Bridgeport sokaklarından kan akacak; adaletin kılıcı beklenmedik bir anda yerini bulacak, kıyım topyekûn olacak." Sesi iyiden iyiye yükselmmişti. "Düşmanlarımla karşılaşmalarım dört bir yandan duyulacak!"

Beyaz ceketli bir adam odaya daldı. Arnold Teitelbaum yatağının üstünde minyatür bir Kral Lear gibi nefes nefese oturuyordu. İçeri giren adama kralvari bir küçümsemeyle bakıyordu. Sonra birden sırtüstü yatağına devrildi ve koluyla gözlerini kapattı.

Görevli onu mahsus görmezden geldi ve bana dönüp, "Nasılsınız?" diye sordu.

"Bilmem," dedim, "doktor ne zaman gelip durumumu söyler acaba?"

"Çok sürmez." Sonra, Teitelbaum'un yatağına yürüdü. "Bay Teitelbaum," dedi, "beyefendiyi rahat bırakmalısınız. Dinlenmesi lazım."

Kollarını yüzünden çekip, "O başlattı," dedi ve hemen geri örttü.

"Öyleyse size bir şey demeye hakkım yok," dedi görevli ve odadan ayrıldı.

"Dr. Lloyd'du, bu," dedi Teitelbaum, "benden duyacağın son söz de bu. Bu kadın psikiyatristi. Şimdi, sessizlik içinde kıvrın bakalım."

Uyuyakalmışım. Bir stajyerin sargılarımdaki bantları sökmesine uyandım. Gördükleri hoşuna gitmemiş olacaktı ki o git-ti, yerine sargılarımı yenilemeye başka bir hemşire geldi. Bütün gün bir uyudum, bir uyandım. Teitelbaum dışarı çıkmıştı, ortalık sessizdi. Geri döndüğünde akşam yemeği vakti gelmişti ve onu görmek beni sevindirdi. Ona sürekli uyuyakaldığımı söyledim. Başka ne beklediğimi sordu; gırtlığıma kadar yatıştırıcı doluy-dum.

Ertesi gün kendimi çok daha iyi hissettim. Genç bir hemşi-

re beni bir tekerlekli sandalyeye oturtup güneşe çıkardı. Sonraki birkaç gün boyunca ben koca tuğla binalardan birinin yanında otururken hastalar, ne ayak olduğumu anlamak için, birer köpek gibi koklayarak peşpeşe ziyaretime geldiler. Dost canlısıydılar ve hepsinin ortak bir özelliği vardı. Hepsi de asla söyleyemeyecekleri sırlarla dolu gibiydiler. Fakat ne zaman hemşireler bir an için yanlarından ayrılacak olsa işkence, ihanet ya da düpedüz alçaklık öyküleri çalınıyordu kulağıma. İşin ilginç, söylediklerine inanıyordum; öyle ikna edici konuşuyorlardı ki. Bu insanların genellikle toplumla ya da çevrelerindekiyle haklı anlaşmazlıkları varmış gibi geliyordu bana.

Herkesin buradan nasıl çıkılacağını kafaya takmış olmasını beklerdim. Ne var ki çoğu, burada nasıl daha uzun süre kalabileceğini düşünüyordu. Bazıları ömrü hayatlarında böyle rahat etmemişti.

Mesela, genç bir kadın vardı, belki yirmi altısında ve o yaşta beş çocuklu. Kocas, doğum kontrolüne karşıydı, dolayısıyla kadının öngörüsü tek bir kelimeyle özetlenebilirdi; daha fazla çocuk! Ne diye geri dönecekti ki? Karanlık odalar, bir yatakta üçer üçer yatan çocuklar, ödenmemiş bir tomar fatura, bir köşeye atılmış yığınla kirli çamaşır, her daim bulaşıkla dolu bir lavabo, ne kadar uğraşsan temizlenmeyecek bir ev, durmaksızın ve doymaksızın tüm zamanını ve ilgisini emen bir sürü iş, daha bu yaşında sarkmış zavallı memeleri ve müzmin bir yorgunluk, umarsız bir mutsuzluk. Greenmeadow, onun Riviera'sıydı. Kendisi gibi diğer genç kadınlarla özgürce konuşarak, onlarla giysilerini değiş tokuş ederek, çimenlerin üstünde gülerek, kafeteryada takılarak, kendisine başka bir yığın sorumluluk yükleme tehdidini hissetmeksizin flört ederek, ömründe ilk kez tattığı genç kadınlığının tadını çıkarıyordu. Niçin geri dönmekte acele etsindi ki?

Çok geçmeden, ben de aynı şekilde hissetmeye başladım. Bir

telefon etmek bile istemiyordum. Nasıl olduğunu öğrenmek için Gwen'le konuşmayı düşündüm ama yalnızca ve yalnızca üstümde hissettiğim müthiş atalet sebebiyle aramadım.

Nihayet, kardeşimle konuşmak için izin aldım. Hemşire benim için numarayı çevirdi, ben de Michael'a babamın nasıl olduğunu sordum.

"İyiye gidiyor," dedi Michael temkinli bir şekilde. Gloria'nın, Michael'ın ensesinde nefes alıp verdiğini duyabiliyordum. Michael benim nasıl olduğumu sormadı. Ben, ona iş bırakmadan bir şeye ihtiyacım olmadığını söyledim.

Sonunda, Dr. Lloyd'la görüşme zamanım geldi. Kilise çocuğu gibi taranmış saçları ve efendi tavırlarıyla genç bir adamdı. Nasıl hissettiğimi sordu. İyi, dedim. Bir şeye ihtiyacım olup olmadığını sordu. Yok, dedim. Mutlu muydum? Kesinlikle! Gülümsedi ve gitti. Sonra, arkasını dönüp bana baktı. Verdiğim cevaplardaki bir şey onu rahatsız etmiş olacak ki geri döndü.

"Beni salmayacaksınız, değil mi?" diye sordum.

"Buradaki insanları olabildiğince çabuk çıkartmak isteriz."

Birden, adama yanlış cevaplar verdiğimi, kendimi buradan çıkartılma tehlikesine soktuğumu hissettim.

"Onları neden kendilerini buraya düşüren durumun içine geri gönderesiniz ki?" dedim. Beni dikkatle süzdü. "Burayı sevecek kadar deliyim," dedim, "aslında burası, insanın düşünebilecek zaman bulabileceği tek yer. Budizmdeki inzivanın bizdeki karşılığı, burası; sizce de öyle değil mi?"

"Hayır, ben öyle demezdim." Güldü ve yanımdan ayrıldı.

O gider gitmez hastaların bazıları yanıma gelip doktorun dediğini sordu. "Burada kalmama müsaade etmeyecek," dedim yüzümü düşürerek. Kahkahalarla güldüler ve bu saygısız tepki, biraz ötede durmuş, konuşmalarımızla ilgili notlar alan Dr. Lloyd'un kulağına gitti.

Daha sonra hepsi etrafıma oturup sorular sormaya ve tavsiyeler vermeye başladılar.

Genel ilgi, duruşmama yönelikti. Yasaya göre resmi bir karar olmaksızın burada on günden uzun süre tutulamazdım. Sonrasında, duruşmaların hemen burada, hastanede görüldüğünü öğrendim. İki tarafı da dinleyen bir verâset hâkimi, kişinin resmen burada tutulup tutulamayacağına ve ne kadar süreyle tutulacağına karar veriyordu.

Benim duruşmam, küçük, çakma bir mahkeme salonu gibi bir yerde görüldü. Odanın bir ucunda yargıç kürsüsü için yükseltilmiş bir bölüm vardı. Bir yanında Amerikan bayrağı, diğer yanında Connecticut Eyalet bayrağı yer alıyordu. Yargıç kürsüsünün karşısında, beş altı kişinin oturabileceği uzun bir masa vardı. Bir hasta bakıcı tarafından içeri alındım. Yanımda, sorulara karşılık verecek olan Dr. Lloyd duruyordu.

Uzun masanın arkasında Florence, Arthur Houghton ve Dr. Ochs oturmuş, bizi bekliyorlardı. Dr. Ochs'un, Florence'ın yeni psikanalisti olduğu anlaşıldı.

Florence bana nazikçe gülümsedi. Üçü de bana karşı bir acıma havası içindeydi.

Yargıç, orta yaşın üzerinde, tıknaz bir adamdı. Efendi bir çiftçiye benziyordu. Onunla ilgili ilk izlenimim acelesi olduğu yönündeydi. Hızlı hızlı dilekçeyi ve doktor raporunu okudu.

"Görüyorum ki," dedi, "dilekçe, davalının eşi ve hastayı ayrıntılı olarak muayene etmiş iki doktor tarafından usulünce imzalanmış. Doğru mudur?" Başını kaldırıp baktı. Kimse karşılık vermedi.

"Evet?" dedi yargıç.

"Evet, efendim," dedi Arthur Houghton.

"Evet, efendim, ne?" dedi yargıç.

"Ayrıntılı muayeneler yapıldı, sayın yargıç."

"Siz hangi doktorsunuz? Siz... söyleyin, söyleyin, siz doktor...?"

"Ben doktor değilim. Ben, Arthur Houghton."

"Kim, yani?" dedi, yavaştan hoşlanmaya başladığım yargıç.

"Ben, aile avukatıyım."

"Müvekkiliniz..."

"Ben aileyi temsil ediyorum."

"İkisini birden temsil edemezsiniz; hangisini temsil ediyorsunuz?"

"Şey, sayın yargıç, bu, özel bir durum."

Yargıç bana döndü. "Sizi mi temsil ediyor?"

"Hayır," dedim.

"Öyleyse onu temsil ediyor," dedi ve Florence dönüp, "öyle mi?" diye sordu. Florence da "Evet," diye fısıldadı. Çok üzgün görünüyordu.

"Ben biraz sağırımdır. Yüksek sesle konuşmanız gerekecek," dedi yargıç, ortaya. Sonra, tekrar masasındaki kâğıtları okumaya başladı. Arthur Houghton'a göz kırptım.

"Merak ediyorum da," diye homurdandı yargıç, ağzında bir şeyler geveler gibi, "hastayı muayene eden doktorlardan biri olmadığınıza göre tüm muayenelerin ayrıntılı olarak yapıldığını nereden biliyorsunuz?"

Arthur bu taşra yargıcının boş laflarına daha fazla dayanamayacaktı. "Çünkü muayeneyi yapan iki doktoru da tanırım. Onları çok iyi tanırım!" dedi biraz kaba bir ses tonuyla.

Yargıç ona bakıp gülümsedi.

Sonra da Dr. Ochs'a döndü. "Siz Dr. Taylor'sınız?" dedi.

"Hayır, efendim."

"Öyleyse, Dr. Leibman olmalısınız?"

"Hayır, sayın yargıç," dedi Dr. Ochs.

"Siz kimsiniz, o zaman, yahu? İmza sahibi iki doktor nerede?"

Her şey çorba olmuş, memur; duruşmayı bir ay sonraya ertelemem gerekecek. Bu şekilde devam edemem."

Kâğıtları masasına fırlatıp evde okuması gereken daha bir sürü kâğıt varmış gibilerinden bir şeyler geveledi. Salon memuru ise onu yatıştırmaya çalışıyordu.

Arthur söze girdi, "Yoldalar, sayın yargıç."

"Kim yolda?"

"Dr. Leibman ile Dr. Taylor. New York'tan geliyorlar."

"Neden burada değiller? Ben buradayım."

"Salona girmeden az önce konuştuk. Yoldalar; on kilometre yolları kalmış."

Yargıç bana döndü. "Duruşmanın ertelenmesini istiyor musunuz?"

Ben cevap vermeye fırsat bulamadan Arthur atıldı, "Hayır, efendim, lütfen, müvekkilim yarın Kaliforniya'da olmak zorunda."

"Doktorlar burada olmalıydılar. Burası New York City olmayabilir ama bizim burada da bir yargı prosedürü vardır. Ben burada, hastayı mahkûm etmek için değil, onu korumak için oturuyorum. Onun haklarını gözetmek için buradayım."

"Ve de toplumun, sayın yargıç."

Yargıç gülümsedi. "Avukat olduğunuz belli, pekâlâ." Tekrar saatine baktı. "Eee," dedi, "ne yapmak istiyorsunuz?"

"Yalnızca birkaç dakika sürer," dedi Arthur. "Belki bu sırada gayri resmi bir sohbet edebiliriz."

"Öyle olsun, bakalım," dedi yargıç, "konuşun!" En azından Houghton'dan biraz uzaklaşabilmek, aynı zamanda da dinleyebilmek için sandalyesini hafif yan çevirdi.

Arthur konuşmaya dünden hazırды. Arkasına yaslanıp piposunu yaktı ve söze başladı. "Öncelikle bilmenizi isterim ki, sayın yargıç -ki söyleyeceklerimi, arz ettiğim durumu göz önünde

bulundurarak dinleyeceğinizi biliyorum- ben bu adamın avukatıyım. Bu, tartışma konusu değil. Firmamın Beverly Hills'teki merkezinde, arşivlerden birinin yarısı, kendisinin şahsi dosyalarına, iş dosyalarına ve sözleşmelerine ayrılmıştır. Kendisine sunduğum hizmetleri doğrulayacak ilk kişi kendisidir, sanırım." Bu sözlerinden sonra Arthur doğrulup ayağa kalktı ve artık gayri resmi bir sohbet odasında değil, bir mahkeme salonundaydık. "Dolayısıyla, burada bulunmak benim için çok acı. Ve ben bunu, sizi temin ederim, yalnızca eşinin kendisinden daha fazla rahatlamaya ve anlayışa ihtiyaç duyduğunu düşündüğüm için yapıyorum." Florence ağlıyordu. "İşin aslı, sayın yargıç, buraya gelmeyi, benim de onunla gelmem şartıyla kabul etti."

Arthur, kanımca, herkes Florence'ın kısık hıçkırıklarını duysun diye durakladı.

Sonra devam etti. "En acısı, Sayın Yargıç, buraya gelmeden önce tam anlamıyla kabullenmek zorunda kaldığım şey, karşınızdaki ayrıntılarıyla anlatacaklarımın bu adamın dostluğunu sonsuza kadar kaybetmeme sebep olacağı oldu; yine de anlatmak zorundayım."

Bunun üzerine işlediğim kabahatlerin bir listesini çıkarmaya koyuldu; Zephyr afişi rezaleti ve Los Angeles'taki gökdelenin etrafında uçuşum; ki bunun binlerce kişinin hayatını tehlikeye soktuğunu, bunun üzerine Sivil Havacılık'ın lisansına daimi olarak el koyduğunu söylüyordu.

"Ama," diyerek araya girdi yargıç, "bu tür bir davranışı tasvip ettiğimi söylemiyorum ancak birçoğumuz bir iki kadeh içince yapmıştır böyle şeyler, yani, bunlar yaramazlık olarak adlandıramaz mı? Mahkemenin bu şahsı bir akıl hastanesine kapatmasını istediğinizi hatırlatmak isterim ve bu çok ciddi bir talep."

"Farkındayım, Sayın Yargıç," diye devam etti Arthur. "Size

sunmak istediğim şeyler, ciddiyeti ne olursa olsun, birer yaramazlıktan ibaret olsaydı ofisimden çıkıp beş bin kilometre yol gelmezdim.”

Daha sonra, başka dengesiz davranışlarımı sıralamaya devam etti. Dinlemeyi bırakmıştım. Hepsi doğrudu. Yanımda gezdirdiğim çöp torbasıyla ilgili bir polis raporu bile vardı elinde. Bu listeyi kim hazırlamıştı bilmiyorum ama her kim hazırladıysa ustaca bir çalışmaydı. Arthur bunları çok da süslemeden, hatta daha ziyade, genel acıma havasına uyduracak şekilde basitleştirerek sunuyordu.

Yine de yargıcın jestlerine bakılırsa, şimdiye dek anlatılanları beni tımarhaneye kapatmak için yeterli birer neden olarak görmediği belliydi.

Fakat Arthur yetenekli bir adamdı ve cephanesini nasıl kullanacağını iyi bilirdi. Sesi daha da sadeleşti; ki bu en başarılı oyuncuların yöntemidir. Ellen’i, onun doğum kontrolü hikâyesini, Florence’ın o aleti nasıl bulduğunu, kadıncağızın otel odasında nasıl oturup sabaha kadar beklediğini ve Ellen’in zenci bir çocukla çıkageldiğini anlattı. Akıl sır ermez şekilde tüm bu sahneyi kurgulayıp hayata geçiren, babasıydı.

Arthur, tüm bunları daha kötü bir şeyin takip ettiğini söylüyordu. “Bir insanın, başka bir insanda açabileceği en derin yara, o insanın yüreğinde ve ruhunda açacağı yaradır.” Bu girizgâhın ardından Florence’la Gloria’nın habersizce Boğaz Yolu No:31’e gelişlerini ve Gwen ile beni nasıl “cürmümeşhut” yakaladıklarını (belli zamanlarda Arthur bana Senatör Everett Dirksen¹³ anımsatıyordu) betimledi. “Ve orada, zina yapmakta olan çiftin yanında kimden olduğu bilinmeyen bir de çocuk vardı. Bu manzara, Sayın

13. Everett McKinley Dirksen (4 Ocak, 1896 – 7 Eylül, 1969); Cumhuriyetçi Parti’den bir Amerikalı siyasetçi. Tumturaklı tarzı ve gür bariton sesiyle yetenekli bir konuşmacı olan Dirksen, karşıtları tarafından, yaptığı gösterişli konuşmalara istinaden, “Oz Büyücüsü” olarak adlandırılmıştır.

Yargıç, gördüğünüz üzere müvekkilimin hâlâ üstünden atamadığı bir şok yarattı. Onun içini yiyip kemiren bu görüntü bir an olsun gözünün önünden gitmiyor.”

“Bu adamın, eşine yaptıklarından ötürü derin bir pişmanlık duyduğundan eminim. Yine de ister pişman olsun, ister olmasın, en nihayetinde eşi, size anlattığım tüm bu yaşananlara göğüs germiştir. Müvekkilimi en çok endişelendiren ve bana siz sayın yargıçın bu adamın mümkün olan en iyi psikopatalojik tedaviden faydalanması yönünde kanaat getireceğinizi düşündürten şey onun başkalarına değil, kendisine vereceği zarardır. Yangından haberiniz vardır sanırım, sayın yargıç.”

Çıkardığım yangını tarif etmeye başladı; ancak olayı, kendimi de eve kilitleyip yangını muazzam bir ölü yakma törenine çevirmek istediğim şekilde aksettirdi. Aslında, öyleydi de, Arthur bunu bilmiyordu. Yine de resmi çok güzel çizmiş, benim de dikkatimi cezpt etmişti.

“Bu yangın, söz konusu üzücü hikâyenin belki de en can alıcı bölümünün bir varyasyonuydu. Bay Anderson, daha öncesinde, otobanlarımızın birinde gerçekleşen bir kazadan kıl payı, gerçek anlamda kıl payı, kurtulmuştur. Bu kaza, kullandığı Triumph yarış arabasıyla -hızlı ithal arabalara karşı her daim bir tutkusu olmuştur, Sayın Yargıç- bir tırın neredeyse kafa kafaya çarpışması şeklinde gerçekleşmiştir. Hayatta kalmış olması tam anlamıyla bir mucizedir. Bay Anderson’a kazanın nasıl meydana geldiği sorulduğunda cevabı, dışarıdan uzanan bir elin -lütfen dikkat buyurunuz Sayın Yargıç, sizi temin ederim, kendi elinin değil- arabasının direksiyonuna uzanıp onu söz konusu tıra sürüklediği yönünde olmuştur.”

Arthur tekrar duraksadı.

Yargıç ilk kez dönüp bana dikkatle baktı. Gülümsedim. Bu,

onun üzerinde tekinsiz bir izlenim bırakmış olmalıydı.

"Bunun, geçici bir buhran olduğunu düşündük, Sayın Yargıç. Fakat şimdi, yedi ay sonra, anne babasının evinde, içinde büyüdüğü, sayısız ailevi eşya ve paha biçilemez hatıralarla dolu evde kendini diri diri yakmak istiyor. Ayrıca, Sayın Yargıç, o evde babasının ticari kayıtları ve dosyaları da bulunmaktaydı. Yaşlı adam, olayı duyduğunda yıkıldı ve ağladı."

O esnada Dr. Lebibman ve Dr. Taylor özürlerini sunarak içeri girdiler. Yargıç, onların gelişini pek umursamadı.

"Tamam..." dedi yargıç, iç çekti ve "düşünelim," dedi, "düşünelim."

Önce bana, ardından Florence'a baktı.

"Bayan Anderson, söylemek istediğiniz bir şey var mı?"

Florence konuşamıyordu.

"Öncesinde bir sigara ister misiniz?"

Florence, evet manasında kafasını salladı.

"Memur," diye seslendi yargıç, "duruşmaya beş dakika ara veriyoruz."

Florence bana döndü. "Benimle gelir misin? Bir sigara içelim istiyorum yalnızca."

Dışarıda, güneş çok parlaktı. Florence, ona baktığını hissedince güneşe sırtını döndü. "Gece pek iyi uyuyamadım," dedi, "bu korkunç şehirde uyumakta zorlanıyorum."

"Ne yapmaya niyetlisin?"

"Ah, bu, şeye bağlı..." durdu, "sana bağlı, diyecektim. On bir uçağıyla dönüyorum."

"Ellen?"

"O da benimle geliyor."

"Öyle mi?"

"Evet. Ralph'in dünyadaki en akli başında çocuk olmadığı anlaşıldı. Zaten ondan böyle bir şey nasıl beklenir ki? Bir gece

durduk yere, ortada hiçbir mantıklı sebep yokken, Ellen'e tavır almış ve ona, şımarık burjuva orospusu, demiş. Ben Ellen'in yalancısıyım. Ellen'e, kimsenin kendisine böyle kaba davranmasına müsaade etmemesini söyledim. Ve biliyor musun; artık, ilk kez, gerçekten arkadaş sayılırız, Ellen ve ben. Üstelik hamile de değilmiş. Bunun için sana minnettarım."

"Ralph'i sevmiştim."

"Ben de öyle. Ama Ellen'in hamile olmadığına sevinmedin mi?"

"Sevindim."

"Şunu söylemek istiyorum ki... Ah, burada bunu söylemek çok zor, tüm bu olanlar, her şey... Yani, demek istediğim, kâğıdı imzaladım, farkındasın değil mi?"

"Evet. Elinden başka şey geleceğini de sanmıyorum; gidişatımı düşününce."

"Ah, teşekkür ederim, çok utanıyordum. Çünkü sana dava açmışım gibi görünüyor. Sen böyle hissetmiyorsun, değil mi?"

"Hayır, öyle hissetmiyorum."

"Dr. Ochs'u da çağırttım. Tüm bunların çok masraflı olduğunun farkındayım ama insan ömrü boyunca böyle bir krizle kaç defa karşılaşır ki?" Zoraki güldü.

"Her neyse, onu da getirttim. Geçen hafta bana çok yardımcı oldu. Ne yaptığını biliyorsun değil mi?"

"Hayır, tam olarak bilmiyorum."

"Hipnoz yapıyor. Daha önce kimse beni hipnotize etmeyi başaramamıştı ama o yaptı, defalarca. Dün gece yaptı, mesela. Onun kontrolü altındayken bana defalarca kez; 'Onunla olsam iyi olurdu, ama ona ihtiyacım yok. Birlikte olsak iyi olurdu, ama onsuz da yapabilirim. İstiyor muyum? Evet; ihtiyacım var mı? Hayır. İstiyorum, ihtiyaç duymuyorum; istiyorum, ihtiyaç duymuyorum...' diye tekrarlattı."

"İşe yaradı mı?"

"Bilmem. Bu bir süreç. Bu gece de yapacak; ben uçağa binmeden hemen önce. Kendimi hazırlamam gerektiğini anlıyorsundur ama senin için nerede olduğumu ve senin ne hissettiğini bilmiyorum. Ne hissediyorsun?"

"Yalnızca yapman gerekeni yaptığını."

"Peki ya sen? Sen yapman gerekeni yapıyor musun?"

"Evet..."

"Pek de uzun bir cevap olmadı, ha?"

"Başka ne söyleyeyim ki?"

"Şey; ben yine de deneyeceğim. Bunu, basitleşmeden nasıl söylerim bilemiyorum; demek istediğim... Ah, Ev, neden yaşanan tüm bu lanet şeyleri unutup eve dönmüyoruz; yeni bir başlangıç yapmıyoruz?"

"Artık çok geç, öyle değil mi?"

"Sana tek bir net soru sorabilir miyim? Tüm bunlar, bütün bunlar başka bir kadın için mi? Onun için mi?"

"Hayır, hiç değil; onunla ilgili değil."

"Ne için öyleyse?"

"Kaybettiğim özsaygım için."

"Hepsi bu mu?"

"Hepsi derken?"

"Ben bu yaşadığını daha şey bir şey sanmıştım... yani... şey..."

"Önemli?"

"Hayır. Öyle bir şey demek istemedim. Haksızlık ediyorsun!"

Kıpkırmızı kesilmişti. Dudakları titriyor, zor nefes alıyordu. "Şu dediğin için suratına bir tokat patlatsam yeridir. Bu ne cüret?" Gözleri yine yaşlarla dolmuştu.

"Özür dilerim," dedim, "kızmakta haklısın."

"Sana yardımcı olamayacağım bir konu diyecektim, sadece."

Kısa boylu salon memuru dışarı çıkıp, "Yargıç hazır," dedi. Florence alalecele kolumu kavradı.

Ona o kadar üzüldüm ki... Söylemek isteyip de bir türlü beceremediği şeyin ne olduğunu biliyordum. Onun sözleri ise şunlardı; "Hayır, lütfen gitme, ne olur! Biraz daha kal. Bak, bu bir saniyede bitebilir. Tek yapmam gereken gidip Arthur'a bir iki söz söylemek. Öyle rahatladım ki... Tüm bunların o iğrenç küçük fahişe için olduğunu düşünmüştüm ama değilmiş; öyle dedin. Bu gerçekten kendinle ilgiliyse, yani hepsi buysa -bunu hafife almak için söylemiyorum- sana yardım edebilirim, çünkü senin gerçekten bir şeyin olmadığını biliyorum. Tam bir şerefsiz gibi davrandın ama tüm bunları içinden söküp attığında yeniden kendin olacağını biliyorum. O günü beklerim. Sana yardım edebilirim, anlıyor musun? Arkanda olurum... Tek yapacağım Arthur'a bir iki şey söylemek; o da gider yargıçla konuşur. Olur mu? Evans? Ha? Olur mu?"

Arthur Houghton kapıdaydı. "Florence," dedi, "yargıç bekliyor."

Florence yüreğinden kopan çok sert bir el hareketi yaptı Arthur'a. Sesini kesmesini istemişti. Sonra bana döndü. Karşı konulamaz görünüyordu. Arzu, bu denli derin olduğunda karşı konulamazdır.

"Olur mu?" dedi, "bana bir şans daha verecek misin?"

"Bilmiyorum," dedim ama biliyordum; vermeyecektim. Çünkü onun olduğu kadar benim hayatım da söz konusuydu. Yalnızca Florence'dan değil, her şeyden, onun hayatı boyunca olmaktan kaçamadığı fakat benim kaçabileceğim her şeyden kaçıyordum. Bana böyle bakarken nasıl söyleyebilirdim ki bunu ona?

"Bir düşüneyim..." dedim.

"Bırak, da bu berbat oyunu bitireyim. Hiçbir şeyinin olmadığını ikimiz de biliyoruz. Bırak, durdurayım bu rezilliği."

"Hayır," dedim, "hoşuma gidiyor."

"Eşşoğlueşek!" dedi. Bana bir tür hayranlıkla gülümsediğine yemin edebilirim.

Arthur bu kez terslenemeyeceğini gösteren kararlı bir tavırla bize doğru geliyordu.

"Ama bir düşüneceksin?" dedi Florence.

Cevap vermekten yırtmıştım. Arthur, Florence'ın koluna girmiş, onu duruşma salonuna götürüyor, ben de peşlerinden gidiyordum.

İçeri girip yerlerimize oturduğumuzda yargıç, "Çözdünüz mü?" diye sordu.

"Efendim, sayın yargıç?" dedi Arthur.

"Tecrübelerime dayanarak söylüyorum; davaların çoğu, verilen aralarda dostça çözümlenir ve bu bir dava değil, öyle değil mi, Bay Houghton?"

"Doğrudur, efendim."

"Yine de... Çözümüne kavuşan bir şey var mı?"

"Yok, efendim," dedi Arthur.

"Bayan Anderson umutlu görünüyor," dedi yargıç isabetli bir gözlemde bulunarak.

Kimse karşılık vermedi.

"Öyleyse, devam edelim," dedi yargıç.

"Kesinlikle bir çözüme ulaşılmadı, sayın yargıç," dedi Arthur durduk yere.

Arthur'a baktım, yargıca baktım ve ben Florence'ı sigarasını içsin diye dışarı çıkarırken Arthur'un, yanında üç doktorla birlikte yargıcın yanına gittiklerini hatırladım -verilen ara, planlıydı. Ah, kes şunu, diye düşündüm, harbiden paranoyaklaşıyorsun.

Sıra, Dr. Taylor'a geldi. Hastanedeki davranışlarımı anlattı; aşırı gergin ve paranoid olarak nitelendirdi. Haklıydı. Ardından, Dr. Leibman söz aldı. Onun anlatımı daha detaylı ve psikanalitik-

ti. Beverly Hills'teki üç seansımızdan ve Gotham'daki görüşmemizden bahsetti. Bu karşılaşmalarımızdan bu kadar sonuç çıkar-mış olması beni şaşırttı. Özetle; "Mesleki kanaatime göre, kendisi, söylemekten üzüntü duyuyorum ancak, tehlikeli bir şahıstır," dedi.

Yargıç bana bakıyordu. Ne söyleyebilirdim ki? Kalbimin hızla çarptığını hissettim.

"Bay Anderson, söylemek istediğiniz bir şey var mı?"

Ağzımdan çıkan söz şaşırttı beni; "Var sanırım," dedim.

"Dilerseniz oturduğunuz yerden konuşabilirsiniz."

"Diğerleri gibi ayağa kalkacağım." Ayağa kalkıp yüzümü yargıca döndüm.

"Suçluyum!" dedim. "Hiçbirini inkâr etmiyorum."

"Seni yargılamıyoruz," dedi Arthur.

"Beni buradan çıkarmayın. Eğer bunu yapacak olursanız öyle yıkıcı şeyler yapacağım ki şimdiye kadar gördükleriniz ve yapabileceklerim hakkındaki fikirleriniz, yanında hiç kalır."

Florence'ın bir şeyler söylediğini duydum ama ne dediğini anlamadım.

"Size en kötüsünü söyleyeyim; yaptığım her şeyin bir nedeni vardı. Bay Houghton'un listesinde yer alan her davranışım bana mantıklı görünüyordu. Bundan utanç duymuyorum. Pişman değilim. Gelecekte ne yapacağımı da garanti edemem. Dünyaya yeni bir gözle bakıyorum. Siz benden kurtulacaksınız, ben de sizden kurtulacağım. Florence, üzgünüm. Eğer bu seni biraz olsun rahatlatacaksa, ki bence rahatlatacaktır, sahip olduğumuz her şeyi alabilirsin; evleri, Picasso ve Gwathmey dâhil bütün tabloları, arabaları, hisse senetlerini, bonoları, poliçeleri, Williams and MacElroy'daki tahvilleri, hepsini. Başka ne var, hatırlamıyorum ama ne var ne yoksa hepsi senin olsun."

O sırada, yargıç araya girdi ve beni susturdu. Benimle yalnız

konusmak istediğini söyledi. Hepsi de salondan çıkmaktan memnuniyet duymuş olmalıydılar. Tam çıkarken Florence tatlı bir şey yaptı; yanımdan geçerken durdu ve alnıma bir öpücük kondurdu.

Yargıcın, salon memuruna ve kâtibe dışarı çıkmalarını söylediğini duydum. Sonra, kafamı kaldırıp baktım; yaşlı adam yanıma geliyordu. Garip, ufak bir suratı vardı ve cübbesini çıkarıyordu. Cübbenin altından, pek de temiz sayılmayan küçük, komik bir spor ceket çıktı. Nasırlı ve okkalı elleri vardı. Dinlensinler diye masanın üstüne koydu ellerini. Ardından, pipo yakmaya karar verdi. Piposunu ağır ağır doldurdu ve yaktı. Sinirlerimin bozulduğunu ve biraz sakinleşmenin bana iyi geleceğini sezmişti. Bir görevli kapıyı aralayıp kafasını uzattı ve Arthur Houghton'un, yargıç için bir mahsuru yoksa, New York'a doğru yola çıkmak istediğini bildirdi. Yargıç, gitmelerini ancak akşamleyin kendisini, kâğıda yazıp uzattığı telefondan aramalarını söyledi. Sonra, ortalığı derin bir sessizlik kapladı.

"Bakın, Bay Anderson," dedi, "bir sorunumuz var; o da sizinle ne halt edeceğimi bilemiyor olmam. Bana kalırsa toplum için ve çevrenizdekiler için bir tehdiisiniz. Belki kendiniz için de; ama ben her zaman bir insanın, hayatı dayanılmaz ve hatta tatsız bulunduğu zaman her şeye bir son verme hakkı olduğuna inanmışımdır; her şeye. Yine de -şey, yani- ne yapmamı istersiniz?"

"Bunun umurumda olmadığına da inanır mısınız?"

"İnanırım ama bunun bir faydası yok. Vatandaşın vergilerini boşa harcayamam."

"Bir öneride bulunabilir miyim?"

"Buyurun."

"Neden beni birkaç hafta burada tutmuyorsunuz?"

"Bunun ne işe yarayacağını pek kestiremiyorum."

"Benimle alakası yok; diğerleri için. Adaletin yerini bulduğu-

nu düşünsünler ve vicdanları rahatlasın. Bunun onlar için iyi olacağına eminim.”

“Peki, birkaç hafta deneyelim ama sonrasında ilgilenmem gereken daha ciddi ve daha pratik bir sorun var. Görüşme arasında eşinizin adamlarının yanına gelip benimle görüştüklerini fark etmişsinizdir? Yani, aslında haklısınız! Onları dinledim ve bunu düşüneceğimi söyledim. Fakat şimdi bunu size söyleyip seçimi size bırakmayı tercih ediyorum. Zira her şey basit bir seçime gelip dayanıyor. Belki de fazla basite indirgiyorum ama gördüğüm kadarıyla önünüzde iki seçenek var. Birincisi; sizi eşinizin nezaretine iade etmem ve sizin dönüp eskisi gibi onunla birlikte yaşamanız. Eşinizin sizi çok istediğini görüyorum. Bu arada, kendisi pek pes edecek bir kadın gibi gelmedi bana, öyle değil mi? Öte yandan onun için şunu da söylemek isterim ki uzun yıllar boyu birlikte yaşadığınız insanın değiştiğini kabul etmek zordur, hele ki bu değişim güvenliğini -eşinizin güvenliğini- tehlikeye atıyorsa. Her neyse, sizi onun sorumluluğuna bırakabilirim; belli bir süre yasal olarak onun gözetiminde kalırsınız; on sekiz ay diyelim, mesela.

“Bir seçenek daha var: Bu durumda sizin... şey... ııı... zapt edilemez -uygun bir deyim sanırım- olduğunuzu ve evliliğinize kazandırılmayacağınızı bildirmem gerekir. Bu durumda eşiniz sizi boşar. Bunu Kaliforniya Eyaleti’nde gerçekleştirir. Üstelik elinde, bugünkü duruşmanın tutanakları dâhil birçok kanıt var. Yanında çalışanların gücünü de sayarsak, nihayetinde elinizde kala kala bir avuç şey kalır.”

“Bir şey söyleyeyim mi Sayın Yargıç; endişelerinizi gidermek ve size zaman kazandırmak adına? İlginize minnettarım. Onun vesayetine girmeyi -ya da adı her neyse- kesinlikle istemiyorum. Söylediklerimde ciddiydim. Malımın mülkümün hiçbirini istemiyorum.”

“Ciddi olduğunuzu biliyorum ama bol sıfırlı bir meblağ söz

konusu; yüz bin dolardan fazla eder, tüm bu gayrimenkuller ve-saire."

"Yaklaşık iki yüz bin dolar, sanırım; büyük çoğunluğu taşınmaz."

"Yani, bu kadar kazanmak için bunca yıldır çok çalışmış olmanız lazım."

"Çok çalıştım. Kahrolasica ömrümü gün gün sattım; tüm yıllarımı. Yanıyorum buna ve de utaniyorum. Florence'a ve çevremdekilere yaptıklarım için de üzgünüm ama artık ikinci bir hayata başlıyorum ve bana bu denli pahalıya mal olan bu malların zeresini istemiyorum. Bu, henüz benim için her şeyin bitmediğini, beni yiyip bitiren şeyler dışında vazgeçtiğim hiçbir şey olmadığını kendime hatırlatma yolum."

"Şimdi... artık..." diyecek oldu yargıç.

"Bunu anlamak zor, farkındayım."

"Yalnızca kararlı olduğunuzdan emin olmak istiyorum. Bir kez daha, en basit şekliyle hatırlatayım; hiç kimse tamamen istediği hayatı yaşayamaz bu dünyada. Kiralarımız ve market ihtiyaçlarımız karşılığında hepimiz zamanımızı verir, öğrendiğimiz işler yaparız. Bu, toplumla vardığımız bir uzlaşıdır ki toplumun kendisi de bir uzlaşıdan ibarettir, anlıyor musunuz? Biraz eski kafalı olarak açıklayacak olursam; ben ruhumdan bir parça vereyim sen de bana ekmeğimi ver. Hepimiz, şu ya da bu ölçüde tiksindiğimiz şeyleri severmiş gibi yaparız. Ve çoğu zaman bunu öyle uzun süre yapmış oluruz ki tiksindiğimiz şeyin ne olduğunu unuturuz. Fakat buna rağmen, bu bir tür uygarlık, öyle değil mi? Ha? Söylesenize?"

"Siz söyleyin."

"Ben, öyle, derim. Elimizdeki en iyisi bu. Bu nedenle, lanet olsun, bana bir şey söyleseniz de kapansa şu iş? Bu uzlaşmayı sürdürmek elinizden gelmez mi artık?"

"Gelmez."

"Bunu, bir iki hafta sonra elinizde bir kahve parası kalmayacağına iyice idrak etmiş olarak söylüyorsunuz, ha?"

"Ah, hadi ama, bulurum bir iş. Nerede ne iş yaptığının hiçbir önemi yok artık benim için."

"Ey Tanrım... Sizi şuna ya da buna ikna etmeye çalışmıyorum. Artık cevabınızı verin de bitsin şu iş. Bir ay ya da bir yıl sonra verdiğiniz karardan yine memnuniyet duyuyor olacak mısınız? Bağlayıcı bir belge imzalayacağınızın farkındasınız."

"Getirin!"

Bir süre düşünerek oturdu. Sonra... "Delirdiğinize kesinlikle ikna oldum," dedi.

"Yanılıyorsunuz. Sonuçların neler olacağını biliyorum ve bana deli demeye hakkınız yok; hem, sıçayım böyle işe, yanıldığınızı da biliyorsunuz!"

"Lütfen saygılı olup ağzınızı toplayın."

"Cübbenizi giyin, toplayayım."

"Gerçekten delisiniz siz! Ben burada sizi cezalandırmak için değil, hakkınızı savunmak için bulunuyorum ve şu an için akıl sağlığınızın kendi geleceğiniz hakkında bir karara varmaya elverişli olmadığı düşüncesindeyim. Bence zamanla düşünceniz tamamen değişebilir. Size bu zamanı tanıyacağım."

"Kararınız bu mu?"

"Aceleniz nedir? Kararımı verdiğimde açıklayacağım! Sizin gibi bir sürü kaçık gördüm ben. Bu kadar aceleci olmanızın sebebi kararlarınızdan içten içe emin olamamanız. Ha? Cevap vermediğinizi görüyorum."

"Ne söyleyeyim ki?"

"Çok büyük bir paradan, güvenlikten ve saygınlıktan vazgeçiyorsunuz; kendi geçmişinizden ve alın terinizden. Belki de nihayetinde istediğinizin bu olduğuna karar vereceksiniz ama

duruşma şimdilik ertelenmiştir; ya da dondurulmuştur, diyelim. Duruşma ertelenmiştir.”

“Peki.”

“Bakıyorum, rahatladınız biraz.”

İşin aslı, gerçekten de rahatlamıştım biraz ve bu beni utandırmıştı.

Yargıç ayağa kalktı. “Kanunen ve resmen bu akıl hastanesine yatırılmanıza karar veriyorum. Burada bulunduğunuz süre içinde varacağınız hiçbir anlaşma yasal kabul edilmeyeceğinden bağlayıcı olmayacak. Eşinize, kendisinin sorumluluğu altına girmeyi kabul etmediğinizi bildireceğim. Şu durumda bir karara varmak için uygun durumda olmadığınızı söyleyeceğim. Kararım budur. Hoşça kalın.”

Hızla elimi sıktı ve çıktı.

Dışarıda diğer hastalar dikiliyor, yaklaşmakta olan fırtınayı bekliyorlardı. Çoğu, ağaç altlarına kümelenmişti. Ben de artık onlardan biri olarak aralarına katıldım ve göğü seyretmeye başladım. Sonunda, şiddetli gök gürültülerinin ardından fırtına koptu ve hepimizi içeri süpürdü.

İçerisi güvenli ve sessiz gibiydi; ışıkları söndüğünde bile. Santralde -Greenmeadow’un kendi elektrik santrali vardı- bir arıza meydana gelmişti. Fakat değişen hiçbir şey olmadı. New York’tayken, büyük iş merkezlerine enerji sağlayan 59. Santralin arızalandığını ve metropolün kalbinin nasıl felç olduğunu anımsadım. Derinden ancak yoğun bir panik havası esmişti. Burada ise öyle bir şey söz konusu değildi. Teitelbaum ile ben, şartların doğurduğu rahatsızlıkla birbirimize daha bir yakınlaşmış olarak yataklarımıza uzandık. Karanlık odada ona neler olduğunu ve ne yaptığımı anlattım.

“Sen harbiden hastasın,” dedi. “Benden ders al. Ancak her şeyden vazgeçince bir bakkal olduğum bilincine varabildim. Öyle

büyük ölçekli bir şey olmasam da hâlâ, Bakkal Arnold'dum ben. İyi olduğum ve yapmaktan mutluluk duyduğum iş oydu. Hiç uğruna emekli oldum. Ne kadar çok kişinin tatildeyken ya da emekliye ayrılınca ölüp gittiğine dikkat etsene bir. Milyonlarcası! Sana söyleyeyim, bir iki ay içinde kim olduğunu unutacaksın."

"Zaten unutmuş durumdayım," dedim.

"İnsan, ne iş yapıyorsa, hangi işte iyiye, odur. Hayat bana bunu öğretti."

"Neden bir iş yapmak zorunda olayım ki?"

"Çünkü, bir işin yoksa hiçsindir."

"Hayır. Hiçbir şey yapmayan bir adam olacağım ben."

"Ben hepsini denedim; golf, gemi yolculukları, akşamüstü briç partileri ve tırlattım. Yani... Yaşayıp görmen lazım, herhalde. Sana üzülüyorum; ama seni sevdim de. Bak, ne yapacağım biliyor musun?" Büyük bir lütufta bulunup önemli bir şey açıklayacakmış gibi bir havayla söylemişti bunu. "Dosyamı okumana müsaade edeceğim."

"Teşekkür ederim," dedim, "bu, benim için bir onur."

Tam o sırada elektrik geldi.

"Şimdi başlamak ister misin?"

"Neden olmasın? Bir işim yok."

Masaya gidip üç karton dosya çıkardı. Bana uzattı ve, "Televizyonda dedikleri gibi, işte benim hayatım;" dedi, "dene-yimlerim. Umarım okuyup bir şeyler öğrenir ve aynı divaneliği¹⁴ bir daha yapmazsın."

14. Meshugeneh ya da mashugana (meşuga); Yidiş dilinde; delilik.

Arnold Teitelbaum dosyası müthiş bir belgeydi. Dili bakımından değil -dili bir hukuki terim kalabalığından ibaretti- içinden taşan insani ıstırabın yoğunluğu ve her bir sayfasına sinmiş o berbat “artık çok geç” duygusundan ötürü. Bütün gece uyumayıp dosyayı okudum.

Dosya, Bakkal Arnold’un ana dükkânı nasıl açtığını ve işini tek bir küçük dükkândan bir market zincirine değin nasıl büyüttüğünü anlatıyordu. Dükkânlarıyla nasıl iftihar ettiğini, kendi becerileriyle, kurnazlıklarıyla, cesaretiyle ve özellikle de müşteri ayartma yeteneğiyle nasıl gururlandığını anlatıyordu.

Market zinciri işi, kendisine göre, büyük ölçüde kadınların ayartılması işiydi. Müşteriler, Tuttle Market’e gelip yalnızca listelerinde yazanları almış olsa şimdiye kadar çoktan batmış olacağını söylüyordu. Onun işi, kadınları, almayı düşünmedikleri hatta almak istemedikleri şeyleri, yani daha çok kâr getirecek olan lüks ürünleri almaları yönünde ayartmaktı. Teitelbaum bu işte iyiy-

di çünkü kadınların dilinden anlıyordu; anlıyordu çünkü işe tek bir dükkânla başlayıp dükkânı bizzat işletmiş, müşterilerle yüz-yüze iletişim kurmuştu. Neyin nereye konacağını, nasıl sergile-neceğini, neyin gizlenip neyin ön plana çıkarılacağını biliyordu. Kadınların ihtiyaçlarını, kocalarıyla nasıl sorunlar yaşadıklarını biliyordu. O, onlardan biriydi; hem erkeklerden, hem de kadınlardan.

Böylece Tuttle Marketler hızla tomurcuklanmış ve nihayetinde öylesine çoğalıp öylesine iş yapmıştı ki Arnold Teitelbaum zirveyi görmüştü. Bizim çevrede, bizim zamanımızda, bunun adı, sermaye kazancı satışıdır. Dükkânları için kendisine müthiş yüklü bir teklif gelmişti. Teklifi sunanlar eşinin yeğenleri Stuart ve Irwin Goldman'dı. Görüşmeler aile arasında ancak kesin bir yasal zeminde yapılmıştı. Anlaşma, bir zafer havasında, Bridgeport gazetesine bildirilmişti ve Teitelbaum birkaç günlüğüne zirvedeki yalnızlığı tatmıştı.

Birdenbire çok zengin ve yapacak hiçbir işi kalmamış bir adam oluvermişti. Ve bu durumu -hiçbir şey yapmayışı- raporunda derinlemesine anlatıyordu. Golfa sardırıldığından bahsediyordu; özel giysiler, Arnold Palmer golf sopaları, kendini beğenmiş golf takımı taşıyıcıları. Evine yüzme havuzu yaptırtışından ve devridaim sistemiyle ilgili sorunlarından bahsediyordu. Çiçek bahçesiyle ve gül hastalıklarıyla ilgili deneyimlerini anlatıyordu. Nerede olursa olsun tüm maçları izleyebilmek için evin her odasına televizyon koydurduğundan bahsediyordu.

Denize karşı her daim şairane duygular beslemişti. Önce, eşiyle birlikte, Florida, Key'de, herkesin günde beş öğün yemek yediği ve güneşten derilerinin su topladığı bir resortta kışı getirmişti. Sonrasında, Kaliforniya'yı, Nassau'yu, Acapulco'yu denemişlerdi. Orada balık tutma işini deneyimlemek umuduyla bir tekne tutmuş fakat sonunda kendisini mürettebattaki gençler

balık tutarken kamarasında eşiyle remi oynar bulmuştu. Tekne, küçük bir tekneydi. Teitelbaum'u deniz tutmuş, küçük teknelere tövbe etmişti. O zaman, gemi yolculuklarına geçmişti; Kuzey Afrika, Yunan Adaları, Güney Amerika. Bu kez gemiler büyüktü ama yine deniz tutmuştu. Sonunda durumu kabul etmek zorunda kalmış, denizden nefret etmişti. Rio'da kendisi gibi emekliye ayrılmış bir market sahibiyle tanışmış, bütün bir haftayı market işiyle ilgili konuşarak geçirmişti. Nasıl büyük bir hataya düştüğünü de o zaman anlamıştı.

Kendi kendine konuşmaya başlamıştı. "Ömrümün geri kalanında ne halt edeceğimi sandım ki sanki? İnsanların havuzumda nasıl yüzdüğünü mü izleyecektim? Golf takımlarımı taşıyan sıçırtmaların vuruşlarımla alay edip arkamdan gülmelerini mi çekecektim? Yoksa pis bir Akdeniz gemisinin tırabzanlarından denize kusmak için mi bıraktım işi; et yemeklerine bile zeytin yağı koyuyor şu Yunanlar! Hem, tüm mürettebat bana bir bahşiş makinesiymişim gibi bakıyordu. Balığa gitmeyi sevmiyorum. Tekneleri, gemileri sevmiyorum. Bahçe işini sevmiyorum! Gülleri sevmiyorum, benim için açmıyorlar ya! Öğlenin ortasında kâğıt oynamayı sevmiyorum. Hele golfu hiç sevmiyorum. Spor giysilerini sevmiyorum. Ben, iş giysilerini seviyorum, market işini seviyorum. Hoşuma giden şey bu; yeni bir ürün bulmak, onu nasıl pazarlayacağımı düşünmek, kızların o ürünü bol bol almalarını sağlamak. Hatta insanlara gelince bile, market işiyle uğraşan insanları seviyorum, diğer bakkalları seviyorum. Benim kalemim olanlar onlar."

Böylece Bridgeport'taki evine dönmüş ve o yaz için havuzu hazırlatmamıştı. Sermaye satışı anlaşmasında, yeğenlerinin on yıl süreyle kendisine maaş ödeyeceği maddesi vardı. Aslında bunun vergi kaçırmaktan, parayı dağıtmaktan başka bir amacı yoktu. Buna yasal gerekçe olarak da, Teitelbaum'un, bu süre zarfın-

da, firmanın yeni sahiplerine, "engin deneyimlerini ve perakende marketçilik alanındaki bilgisini" sunacağı gösterilmişti.

Teitelbaum bu maddeyi ciddiye almaya başlamıştı. Bir zamanlar işlettiği mağazalarda dolanıyordu; bu kez "her işe maydanoz olan adam" sıfatıyla. Hiçbir şey onun istediği gibi gitmiyordu. Mallar düzgünce temizlenmiyor, raflanmıyor, yenilenmiyordu. Çok geçmeden, yeğenlerinin, kaliteden kıсарak köşeyi döndüklerini fark etmişti. Hırsızlık yapan çalışanları yakalayıp onları yeğenlerinin önüne attı. Fakat, bu işte dile getirilmeyen gerçek, yeğenlerinin, kendi adamlarının yaptığı ufak tefek hırsızlıklara göz yumuyor olmalarıydı. Bu onlar için, toplu isyan ihtimaline karşı bir koz oluyordu. Teitelbaum "indirim kuponu" işinden nefret ederdi. Kendi zamanında yapmayı reddettiği bir işti. Ne var ki büyük bir şirket yeğenlere, yüklü bir miktar karşılığında, Tuttle Market'te satılan ürünlerin yanında kendi "indirim kuponlarının" verilmesini teklif etmişti. Yeğenler de sonu beş sıfırlı bir teklifi geri çevirecek değildi. Teitelbaum, derhal, indirim çekinden gelen kazancın, fiyat kırarak müşteriye aktarılması yönünde bası yaptı. Fakat önerisi kale dahi alınmadı. Bir zamanlar en iyiyi temsil eden Tuttle Market ismi, kurucusunun yüzünü kızartan bir şeyin temsilcisi olmuştu; üçkâğıtçılığın.

Bekleneceği üzere yeğenler, Stuart ve Irwin, onun dükkânlarındaki varlığından rahatsız olmaya başlamışlardı. Her gün, olmadık zamanda, olmadık bir markette bitiveriyor, sorumluya fırça çekip adamı çileden çıkartıyordu. Sonra, marketten çıkıp doğrudan merkez ofise, yeğenlerini görmeye gidiyordu. Sekreterden aldığı cevap, en azından kendisine karşı, dışarıda oldukları yönünde oluyordu. Sonunda, Stuart'ı golf sahasına, Irwin'i de marinaya kadar takip etmiş, onları köşeye sıkıştırıp saatlerce paylamıştı.

Bir gün, olay çıkardığı bir markette kendisine marketi terk etmesi söylendiğinde iş çıkırından çıkmıştı. Gitmeyi de sus-

mayı da reddedince, sonunda polis çağırılmış ve zorla dışarı atılmıştı. Şehirde bu haberi duymayan kalmamıştı. Bu durum Teitelbaum'un öyle ağırlığına gitmişti ki bir daha asla marketlere adımını atmamıştı. Kendi inine çekilmiş, dışarı adımını atmıyor, yemeden içmeden kesilmiş, konuşmadan deri koltuğunda oturuyor, dişi bağırsağını kesiyordu.

Daha sonra bir gün, eski avukatını görmeye gitmiş, ondan anlaşmada bir açık bulmasını istemişti. Gelgelelim anlaşma metnini hazırlayan avukatın kendisiydi ve açık olmadığını söylemişti. Ayrıca, işin aslı, yeğenler avukattan öyle etkilenmişlerdi ki kendisi artık onların avukatlığını yapmaya başlamıştı. Teitelbaum'la işi bitmiş olsa da onlarla olan alışverişi hareketliydi. Bunun üzerine Arnold kendisine genç, meslekte yeni bir avukat bulmak, ona yüklü bir vekâlet ücreti verip sıfırdan başlamak zorunda kalmıştı.

Ama nihayet yaşamak için bir nedeni vardı artık. Dur durak bilmeden çalışıyor, kayıtları ve hesapları gözden geçiriyor, avukatıyla görüşüyor, geceleri bir diktafona, gündüzleri de yeni işe aldığı sekretere dikte ediyordu. Anlaşmayı bozmak istiyordu.

Kendisi dâhil herkesin onda hafiften kafayı bozma belirtileri görmeye başladığı sıralar, o sıralardı. Gaipten sesler duymaya, kâbuslar görmeye başlamıştı. Karısının, kendisinin arkasından yeğenleriyle konuştuğundan ve onların tarafına geçtiğinden şüpheleniyordu. Karısı evden çıktığında, onu eski bir bezik arkadaşına takip ettiriyordu. Kadın telefonda konuşurken, yanlışlıkla olmuş gibi paralel telefonu kaldırıyor, kiminle konuştuğunu ve ne dediğini öğrenmeye çalışıyordu. Karısı, zaman zaman Stuart ve Irwin'le konuşuyor olsa da ve yeğenleri, kendisi hakkında pek de duymak istemeyeceği şeyler söylüyor olsalar da Teitelbaum'un şüpheleri yersiz çıkmıştı.

Zamanla paranoyası daha da genele yayılmıştı. Herkesten kuşkulanıyordu. Takip edildiğini düşünüyordu. "Birilerinin"

kendisine "bir şeyler" yapmaya çalıştığından emindi. Odasına yeni bir kilit taktırmıştı. Kayıt dışı bir telefon almış, dinleniyor mu diye kontrol ettirmişti.

Kuruntularının en kötüsü, beş yaşındaki küçük torunu Mendel (okulda Michael) Teitelbaum ile ilgiliydi. Gecenin bir vakti uyanıyor, yataktan fırlayıp çıkıyor, torunu havuza mı düş-tü diye bakmak için bahçeye koşuyordu. Sonunda havuz bitkisel toprakla doldurulup üstüne çiçek ekildi. İsimsiz birtakım düş-manlarının kendisinden intikam almak için çocuğu öldürmeye çalıştıklarından şüphelenmeye başlamıştı.

Gece vakti, bir bahaneyle sık sık doktor olan oğluna telefon ediyor, aslında çocuğun sağ salim yatağında uyuduğundan emin olmak istiyordu. Gizlice torununu takip edip oyun parkına gidi-yor, uzakta durup çocuğun bakıcısını gözetliyor, ondan da şüphe ediyordu. Bakıcıyla konuşmaya gelenlerin bir listesini tutuyordu. Bu listeleri doktor oğluna veriyor, onu kovması için baskı yapı-yordu. Oğlu bunu yapmayı reddedince, torununu sürekli gözet-leyecek bir dedektif tutması için ona yalvarmıştı; parasını ödeye-cekti. Doktorun böyle bir şey yapacağı yoktu, tabii.

Sonra korkunç bir şey oldu. Küçük çocuk, babaannesi Bayan Teitelbaum'la birlikte yürüyüşe çıkmıştı. Mendel, bir an için, ba-baannesinin elinden kurtulup yola fırlamış, bir kamyonun altın-da kalmıştı. Teitelbaum, ıstırabının öfkesiyle, derinlemesine bir araştırma yapılması konusunda ısrarcı olmuş, fakat araştırma, yaşlı kadının bir an için dikkatsiz, küçük çocuğun ise fevri dav-ranmış olması dışında bir şey ortaya koymamıştı. Çocuk ölmüş-tü. Bayan Teitelbaum'un üstüne gidilmemişti. Arnold Teitelbaum ise tırlatmıştı.

Öfke nöbetleri dışında bir daha karısıyla konuşmamıştı.

Evden ayrılmış, bir süre Stratford Otel'de kalmıştı fakat bir za-man sonra otelden ayrılması istenmişti; zira otel çalışanlarının

hepsiyle kapışmıştı. Artık, o motelden bu motele dolaşıp duruyordu. Kimse nerede yaşadığını bilmiyordu. Fakat o, beklenmedik anlarda ortaya çıkmaktan da geri durmamıştı. Bazı gece yarıları, öfkesini kusmak için karısının yatak odasını basıyordu. En sonunda kadın evin, Arnold'un kendi evinin, bütün kilitlerini değiştirmek zorunda kalmıştı.

Akıllardan çıkmayacak bir gün, oğlunun karısını bir köşede sıkıştırıp, ondan torununun gerçekte nerede gömülü olduğunu söylemesini istemişti; çünkü çocuğun cenazesini güvende olacağı başka bir şehre taşımak istiyordu. Bunun üzerine kadıncağız sinir krizi geçirmişti.

Kendince, kuşkularını haklı gören Teitelbaum genç avukatla birlikte hazırladığı davaya baş koymuştu artık. Tek istediği ismini, Tuttle'ı, geri almaktı. Tuttle Marketler Zinciri işine baştan başlamak istiyordu; önce tek bir dükkân, sonrasında yeniden bir zincir kuracak ve bu kez satmayacaktı. Bankacılarla görüşmeler yapmış ve Tuttle ismini geri alabilirse işe yeniden başlayabilmesi için gerekli krediyi verecekleri izlenimini edinmişti. Diğer yanda bankacılar, kendisinin akli dengesini ciddi anlamda yitirdiği izlenimini edinmişlerdi.

Bu mesele etrafta konuşulmaya başlamıştı. İlgilendiği davanın alay konusu olmaya başladığını fark eden genç avukat hiç vakit kaybetmeden dosyayı bırakmıştı. Arnold Teitelbaum'a, deli avukatı olarak anılmak istemediğini söylemişti. Kariyerini düşünmesi gerekiyordu. Teitelbaum'a da davadan vazgeçmesini tavsiye etmişti. Bu sırada genç avukat, bir yandan da etrafa Teitelbaum'un kendisini öldürmeye çalıştığı hikâyesini yaymıştı. Avukatın tek bir çılgılığı, daha önceden çağırıp antrede hazır beklemelerini söylediği polislerin içeri dalmasına yetmişti. Arnold Teitelbaum'un üstünden bir tabanca çıkmıştı. Bir şeyler döndüğünü sezen bir gazeteci tutuklama sırasında oradaydı ve Teitelbaum'un, genç

avukatı davadan çekilmesi karşılığında yeğenlerden rüşvet almış olmakla suçladığını duymuştu. Bu doğrudu da. Haber gazetele-
re düşünce aile büyük bir utançla ve mali sıkıntılarla sarsılmıştı.
Böylece karar verilmişti; artık Arnold Teitelbaum'un akıl hastane-
sine yatırılmasının bir sakıncası yoktu.

Tüm bu okuduklarım, kimi zaman iç acıtan ayrıntılarla, kimi
zaman satır aralarındaki örtülü ifadelerle, hepsi de adamın ka-
nıyla kâğıda dökülmüş, utanç duyulmaksızın ortaya konmuş-
tu. Dilbilgisi kurallarının büyük ölçüde göz ardı edildiği bu
ARNOLD TEITELBAUM DOSYASI'nda, ömrüm boyunca yazdık-
larımın tümünden daha fazla acı vardı.

Ben ise bu adama büyüklük taslamıştım!

Ertesi sabah, utancımın onunla konuşamadım. Tek yapabil-
diğim, yazıyı beğendiğimi söylemek oldu. Söylediklerimle ilgi-
lenmedi. Okumam için dosyayı bana verdiğine pişman olmuştu.
Orada yazanları kimseye anlatmamam için bana defalarca kez
yemin ettirdi. Ben de defalarca kez yemin ettim.

Bu olay beni derinden etkilemişti. Uzun saatlerimi kampüs-
teki diğer insanlarla konuşarak geçirmeye başladım. Hayatımda
ilk kez, tarzım olmayan insanlarla gerçek ilişkiler kurabildiğimi
gördüm. Hiçbirinden daha üstün olduğumu düşünmüyordum.
En gülünç olanları dâhil, hepsiyle doğrudan ve gönülden konu-
şabiliyor, onları yalın bir şekilde önyargısızca dinleyebiliyordum.

Örneğin, her pazar, seksen küsur yaşında ama hâlâ dinç ve
sağlıklı bir kadın, oğlunu, altmışlarının başındaki 'yavrusunu'
görmeye gelir, yanında da evde hazırladığı pratik yemeklerden
getirirdi. Hava iyiye yavrusunu çimenliğe çıkarıp, bir ağacın
gölgesine oturtur, boynuna bir mendil dolayıp kaşıkla beslerdi.
Yanlarından insanlar gelir geçer, kadın ise onlara gülümserdi.
Dönerken, yetkililerin karşısında süklüm püklüm olup sırttır, on-
lardan yavrucuğuna iyi bakmalarını rica ederdi. Bir Freud, bir de

ben çok iyi tanıyorduk kadını; oğlunu kısırlaştırmış, onu aciz bırakmıştı. Ne var ki bir pazar günü kadınla konuştuğumda bana, "Ben onun hep böyle kalacağını anladığımda neredeyse dokuz yaşındaydı," demişti. O günden sonra, bu duruma kadının gözüyle bakmaya başladım.

Hayatımda ilk kez kendimi insanlara yakın hissedebiliyordum, zira hayatımda ilk defa insanları gerçekten tanımama engel olmuş o peşin hükümlerde bulunmuyor, onları sınıflara ayırmıyordum. Sohbetlerimiz gerçek, karşılıklı sohbetlerdi; Ed Murrow'un o eski programında olduğu gibi, insanların sizde görmek istedikleri maskeyi takmanız gibi değil.

Suç işlemiş delillerle de tanıştım. Onların teneffüs alanları sınırlıydı. Yine de parmaklıkların yanında oturur, oradan konuşurdum onlarla. Burada bulunmamın Tanrı'nın bir lütfu olduğunu o zaman düşünmeye başladım. Bu insanların hapsedilmelerine neden olan davranışlar, hemen her gün benim de yapmanın kıyısına geldiğim ya da yapıp bedel ödemediğim ya da yapma hayali kurduğum ve hâlâ da yapabileceğim davranışlardı.

Başka bir hastaya tecavüz ettiği için bu parmaklıkların arkasına tıkılmış aşırı-gerçekçi zenci çocuğu duygulanarak anımsıyorum. Yaptıklarını, "Hatuna iyilik ettiğimi düşünmüştüm, adamım! Onu gördün mü?" diyerek açıklamış ve bu bana çok mantıklı gelmişti.

Dışarıdan hiç mektup almadım; yalnız Gwen'den yakında beni görmeye geleceğini ve her şeyin yolunda olduğunu bildiren bir not gelmişti, o kadar. Beni umursayan var mıydı? Neden umursasınlardı? Ben umursuyor muydum? Tuhaf şekilde, çok az! Hiç arkadaşım olmadığını, geçmişte de hiçbir zaman olmadığını fark ettim. İlişkilerim -bulunduğum birkaç ilişki- ya profesyonel ya da pratik ilişkilerdi. Bir patronum, bir iki ya da üç editörüm, birkaç hizmetçim, bir eşim, şimdi başka adamlarla başka yerlerde

olan çokça metresim, bir yayın temsilcim, eski ve yeni birkaç sekreterim, birkaç çalışma arkadaşım ve her Noel'de kart yolladığım üç yüz kişi vardı. Ofisimde benden çekinen ya da yalakalık eden ama pratik ilişkiler dışında dışarıda görüşmediğim birkaç eleman vardı. Sponsorlarım, müşterilerim, halkla ilişkiler uzmanım, hesap yöneticilerim ve bölge müdürlerim vardı.

Bundan çok daha fazla sayıda ise tamirci tanıyordum; müzik sistemini, televizyonu, derin dondurucuyu, öğütücüyü, elektrikli ocağı, klimayı, havuz devridaim motorunu ve arabaları tamir eden adamlar. Kitap ve plaklarımı aldığım satıcılar vardı, takımlarımı diken bir terzi ve gömleklerimi yapıp Fransız manşetlerine adımın baş harfini işleyen bir başka terzi vardı.

Fakat bunlara arkadaşlık denmezdi. Bu adamlarla iş dışında hiç konuşmamıştım; onlardan yararlandığım zamanlar hariç hiçbirisiyle ilişkim olmamıştı. Onları insan gözüyle görmemiştim. Onlar benim için birer nesneydi.

İlişkilerimin eskiye dayandığı annem, babam ve Michael gibilerine gelince, onlar da Gwen'i tutmaya çalıştığım gibi elimin altında tuttuğum kişisel birer sembol, hayali birer nesneydiler.

Bu keşifler beni rahatsız etmiş, tadımı kaçırmıştı. İçine düştüğüm melankoli de fark edilir olmuştu. Bir sabah, bana şok tedavisi uygulayacaklarını, bu tedavinin bana çok yararı dokunacağını, hatta bu tedavinin "involüsyonal melankoliye spesifik" olduğunu söylediler. Bu uygulamaya karşı gelmedim; doğrusu, beyin hücrelerimin elektrikle titreşmesinin ortaya ne çıkaracağını da merak ediyordum.

Tahmin ettiğimden daha basitti. Kafatasıma birkaç kablo bağlandı ve içinden akım geçirildi. Sonrasında uyumuşum. Uyandığımda, aynı sesler dört yandaydı ama onları daha az duyar olmuştum. Bütün gün bana bir pazar sabahı gibi gelmişti.

İşte, o zamanlarda bir an, hayatımda ilk kez, kendime karşı bir

yakınlık duymaya başladım. Yeni bir deneyimdi bu. Önce, çabaladığım ne varsa onu başarmak istediğimi fark ettim. Artık, geçmiş yaşantıma tepeden bakıyordum; sanki sık bir ormanda yürüyüş yaparken kaybolduğunuz, sonunda yüksekte bir düzlüğe vardığınızda oradan geriye bakıp ne kadar yol almış olduğunuzu ve bir daha oraya geri dönemeyeceğinizi anladığınız zamanki gibi. Yolunuzu hâlâ bilmiyor olsanız da artık aynı yerde değilsinizdir ya hani...

Kendimle dost olmuştum artık. Gerçek bir bunalımın içinde, daha doğrusu, bir dönüm noktasında olduğumu bilsem de, o zamana kadar aldığım yola bakınca kendimi tebrik ediyordum. Yeniden o ormana dönmeden önce her şeyi iyice ölçüp biçmek için hayatımdaki bu duraksamadan ve vardığım tepeden faydalanmaya karar vermiştim. Arnold Teitebaum'a hayrandım. Cehennemden geçmiş, kim olduğunu öğrenerek dönmüştü. Ben de çok şey atlatmıştım ama bu kadar zamandır öğrendiğim tek şey kim olmadığım olmuştu. "Eddie" ölmüştü fakat o diğer isimsiz hâlâ hâkimiyeti eline almamıştı. Ne istemediğimi biliyordum. Peki ya ne istiyordum? Neden nefret ettiğimi biliyordum. Peki ya neyi seviyordum?

Sorunların biri, hayatımda ilk kez, bir şey yapmıyor oluşumdu. Hayatım boyunca, değerimi başkalarına ve de kendime kanıtlayabilmek adına her gün yeni bir şeyler başarma çabasına yansınmıştım. Devam etmemi sağlayan bu olmuştu. Çalışmak ilacım olmuştu ve şimdi bu alışkanlığın yokluğunda, doğal olarak, yoksunluk sancıları çekiyordum.

Reklamcılık, iletişim ve sahne sanatları alanlarındaki profesyonellerin enerjilerinin büyük bölümünü neden yeni sözleşmeler yapmakla harcadıklarını anlıyordum artık. Mesele, maddi getiri-deki artış değildi. Bu, kişinin değerini gösteren simgesel bir kanıt sunan yeni bir anlaşmaydı. Her bir sözleşme, yukarıdaki birilerinin seni eskisinden daha çok tuttuğu anlamına geliyordu. Sonuç;

özsaygın artıyor, kendine dair şüphelerin yatışıyordu.

Size acil ihtiyacı olan birisi de bu doyumunu sağlayabilirdi; aldığınız ümitsiz, korku dolu bir telefon çağrısı, yalvaran bir not, çaresizce tıkanmış bir konferansta bulunup oturmanız için bir davet, siparişini iptal etmek üzere olan bir müşteriyi yatıştırmamız için aldığınız telaşlı bir çağrı. Yine de, son tahlilde, yeni bir sözleşmenin şiirselliği ile yasal değeriniz tekrar teyit edilmeliydi.

Bir zamanlar bana güç veren bu teyitler yoktu artık. Onların yerini ne alacaktı?

“İnsan ruhunun, bu evrensel kaosta hayatta kalmasını sağlayan şey neydi? Bir şey, yalnız, tek bir şey; Tanrı korkusu!” Yerleşkedeki tiplerden Peder Burns, müritlerine söylüyordu bunu. “İnsan,” diyordu meslekten ihraç edilmiş zenci vaiz, “kendisine inanabilmek için inanacak bir şeye ihtiyaç duyar. Kendisinden daha yüce bir şeye ihtiyaç duyar. Kutup yıldızımız olmazsa hepimiz boşlukta sürükleniriz. Bize neyin doğru, neyin yanlış olduğunun söylenmesine ihtiyacımız var. Korkmaya ihtiyacımız var!”

Kendi kendime konuşup yürürken, Peder Burns’le müritlerinin başlıca toplanma yeri olan, yerleşkenin ucundaki büyük karaağaçların altına kadar gelmiştim.

“Tanrı, kâinatın merkezindeki tahtındanelçektirilmiştir. Artık, üstünde diğer insanların otoritesinden başka bir otorite olmayan insanoğlu, kendisi gibi davranmaktadır. Küstahlaşmaktadır, aşâğılık yaratık! Artık onu, evrenin merkezinde yörüngede tutacak kutsal bir doğru-yanlış mıknatısı yoktur. Ve insan, korkusunu yitirdiğinde, dostlarım, bir canavara dönüşür. Şahsi tecrübelerimi buna kanıt gösterebilirim.”

Sonra, Peder Burns çevresindeki grubu, benim beşinci kez duyduğum öyküsüyle, yörüngeden nasıl çıktığını, Tanrı korkusunu nasıl yitirdiğini ve kendisini birdenbire yönsüz bulduğunu

anlatarak coşturmaya başladı. Bu korkusuzluk halindeyken gerçek bir hayvana dönüşüp, kendi cemaatinden on iki yaşında bir kıza tecavüz etmişti. Sahneyi, en korkunç ayrıntılarıyla betimliyordu. Ben oradan uzaklaşırken gruptaki kadınların gözleri yuvalarından fırlamıştı.

Dr. Lloyd beni arıyordu. Önemli bir telefonum olduğunu söyledi ve beni alelacele idari binaya götürdü. Onun da peşime takıldığını fark edip şaşırdım.

Arayan Michael'dı. Babam zatürre olmuştu. Gelsen iyi olur, dedi. İhtiyar beni istiyordu. Dr. Lloyd, izin belgemi hızla düzenledi.

Michael'a çok öfkeliydim. Ondan aldığım son haber, babamın "olabileceği kadar iyi" olduğuydu.

Hastanede ilk karşılaştığım Gloria oldu. Hastanenin ana girişinin köşesinde gazeteliğin başında beleş bulduğu güncel haftalık dergileri okumakla meşguldü. Sigara tütüyordu. Yeşil, kemik çerçeveli pixie gözlükleri, iyi iş gören koca burnunun kemerine uyumsuz şekilde oturmuştu. Döner kapıdan girdiğim gibi beni gördü ve elindeki dergiyi balta gibi sallayarak Carrie Nation¹⁵ misali üstüme yürüdü.

Ense tüylerim diken diken oldu. Gloria'ya da onun gözüyle bakmam, ona da en azından o sübyancı tecavüzcüye gösterdiğim anlayışı göstermem gerektiğini kendime hatırlatmak zorunda kaldım. Sinirli sinirli, "Yanında kimse yok mu?" (bir görevli, demek istiyordu) diye sorunca kendimi zor tuttum. Bu yeni dönemimi, "Herkes Karşı Hristiyan Anlayışı"nı, kirletmek istemiyordum. Bu nedenle kendimi asansöre atıp ona cevap vermekten yırttım.

Michael öyle suçlu, öyle mahzun görünüyordu ki kızamadım ona. Sarılıp öptüm.

15. Carrie Amelia Nation (1846 – 1911); A.B.D'de alkol yasağı döneminden (1920-1933) önce, elinde bir balta ile alkol satışı yapan işletmelere saldıran radikal, alkol karşıtı hareket üyesi kadın.

O sıra, yanında babamın kalçasına vida takan ve beni hastaneden attıran Dr. Beattie'nin olduğunu fark ettim. Dr. Beattie beni görünce, yanından ayrılmaya niyetlenmiş olan hademeyi eliyle tutup durdurdu.

Doktoru şaşırttım. Elimi uzattım ve el sıkıştık. Onu saygıyla selamladım. "Babanızın durumu, olabileceği ölçüde iyi," dediğinde sanki gerçekten bir şey demiş gibi başımı salladım. Ardından, kısık sesle, "Teşekkür ederim, doktor ama mevcut şartları göz önüne alarak bana biraz daha bilgi verebilir misiniz acaba?" diye sorduğumda hademeye başıyla bir işaret yapıp gitmesini söyledi. Mesleki kibri tazelenmiş olarak bana döndü. "Zatürresi var. Onun yaşında bir hasta yatalak olduğunda, yatağında doğrulamayıp yürüyemez olduğunda zatürre tehdidi her daim bulunur ve bu, sık karşılaşılan bir durumdur. Babanıza çok miktarda antibiyotik veriliyor ve-"

"Dr. Beattie elinden geleni yapıyor," dedi Gloria. Altıncı kata nasıl bu kadar çabuk çıkabildi ki, diye düşündüm. Kendimce, yakkışksız bir cevap bulmuştum. Havalandırma kanalından tırmandı, herhalde, dedim ama bu düşüncemi dile getirmedi.

Gloria doktora bakıyordu ve yanlış anlamadıysam, bakışlarıyla ona, gidip başka işlerinizle ilgilenseniz iyi edersiniz, diyordu.

"Bir dakika, Dr. Beattie," dedim, "söylers misiniz?"

Gloria araya girdi. "Şu durumdayken, yaşlı adamın ziyaretçi alması doğru olmaz diye düşünüyorum; öyle değil mi, doktor?"

İşte o zaman, yapacağımı yaptım. Ne yaptığımı düşünmeden yapıverdim. Yunanların yaptığını görmüştüm; İtalyanların da. Türklerin, Sırpların, Arapların, kaba saba zencilerin, Filipinli komünistlerin yaptığını görmüştüm. Fakat en nihayetinde onlar bir parça yabancı sayılırlar. Japonların da yaptığını görmüştüm. Alt sınıf Hintlerin ve Hong Kong İngiliz Kraliyet Kolonisi'nin karşısındaki ana karada yaşayan fakir Çinlilerin yaptığını da görmüştüm. Fakat onların da farklı bir dini ve kültürel altyapıları vardır.

Zil zurna sarhoş bir Kübalının yaptığını görmüştüm ama edep-
li bir Amerikalının insan içinde böyle bir şey yaptığını görme-
miştim; fakat yaptım işte. Elimin tersiyle Gloria'ya sert bir tokat
patlattım. Bu, onun sesini kesmişti. Sükûnet sağlanmıştı. Michael
müdahale etmedi. Belki de içten içe beni takdir etmişti.

Aslanım, senin şu Hıristiyan dönemin biraz ertelenecek, de-
dim kendi kendime. Dr. Beattie'nin kolunu sertçe tutup "Şimdi,
Dr. Beattie, şu 'durumu olabildiği ölçüde iyi' zırvasını duymak
istemiyorum artık," dedim ve onu babamın odasına doğru sü-
rükledim.

Kapıyı açtığımda nefes sesleri geliyordu. Zatürrenin nefes
darlığı dönemi başlamıştı.

Dr. Beattie'den bir rapor bekleyecek değildim. Rapor, başka bir
kaynaktan gelmişti bile. Odaya girdiğimde ilk gördüğüm, pence-
renin önünde bir karaltı gibi oturan amcam Joe oldu. O da beni
gördü ve babamın bakmadığından emin olmak için ona hızlı bir
bakış attıktan sonra ellerini bileklerinden gevşetip vurgulu bi-
çimde birkaç kez aşağı yukarı salladı. Bu, onun tıbbi raporuydu.

Babamın gözleri tavana dikiliydi. Fakat bu gözler, hapisten
kaçmayı tasarlayan ve kaybedecek zamanı olmadığını bilen bir
adamın canlı gözleriydi.

Annem, tam başucunda, ömrü boyunca babamın amaçları
için ne kadar önemsiz olmuşsa, yine öyle önemsiz şekilde otu-
ruyordu. Dr. Beattie, kontrol listesinin üstünden geçme ritüelini
gerçekleştirirken -nabız, nefes, tansiyon- annemi, başının tepe-
sinden öptüm. Başını kaldırdı ve bitkin, gülümsedi.

Odadaki ölüm havasına rağmen babam beklediğimden daha
iyi görünüyordu. Dr. Beattie, ondan ümidi kesmişse de o, kendin-
den ümidi kesmemişti, bir kere. Babam beni görünce, sanki çok
gecikmiş, ama sonunda elinde hapisten kaçmak için gerekli alet-
lerle çıkagelmiş bir suç ortağımıymışım gibi göz kırptı.

İhtiyarda hâlâ haylazlık vardı. "Doktor," dedi, "beyaz üzümlerim nerede?"

"Öğle yemeği için ayarlayabilir miyiz, bir bakayım," dedi Dr. Beattie.

Babam damardan besleniyordu.

Dr. Beattie, "Biraz daha iyi görünüyor," dedi.

Onu kapıya kadar geçirdim. "Ama bunun bir anlamı yok, değil mi?" dedim.

"Kalbi hâlâ güçlü. O kas yumağının gösterdiği azim inanılmaz!"

"Yine de umudunuz yok, değil mi?"

Ondan duyduğum en bilimsel açıklamayı yaparak, "Bir mucize bekliyoruz," dedi.

"Peki ya beyaz üzümleri?" diye sordum.

"Dün de şeftali istemişti," dedi Michael, "adamın akli meyvede kalmış. Dediği hiçbir şeyin anlamı yok."

"Ona meyve vermemiz söz konusu olamaz," dedi Dr. Beattie, "akşamüstü tekrar geleceğim. O zamana kadar burası, olabildiğince sessiz olmalı. Bence gitseniz iyi olur. Uyuyabildiği kadar uyumalı."

"Uyuyup uyumaması bir şeyi değiştirir mi?" diye sordum. "Yani, ben onun durumunda olsam uyanık kalmak için, sızmak için elimden geleni yapardım. 'Bu yaşama arzusu ve onun doğurduğu enerji, uykudan çok daha değerli değil mi?' derim."

"Size, Bay Arness," diye karşılık verdi Dr. Beattie, "başka bir doktor bulmanızı öneririm. Bana güvenmiyor gibisiniz."

"Güvenmiyorum," dedim.

"Of, Eddie," diye tepki verdi Michael ve dönüp, Dr. Beattie'yle beraber çıktı. Çıkarken bir yandan da bana söylenyordu.

Joe'nun yanına gittim. Cebimde kalan son otuz küsur dolarımdan bir beşlik çıkarıp ona verdim ve "Git, biraz beyaz üzüm

al, gel. New York'a kadar gitmen gerekse bile almadan gelme," dedim.

"New York'a gitmem gerekirse, bundan birkaç tane daha gerekebilir," dedi Joe elindeki beşliği sallayarak, "üzümlerin gecikmeli gelmesini istemiyorsan."

İki kâğıt daha ateşledim. Şapkasını alıp gitti.

Babamın yanına yanaştım. Her şeyi duymuş gibi başını sallıyordu ve duyduğu her şey dünya ile insanlar hakkındaki bulanık fikirlerini doğrulamıştı, yalnızca. "Thomna!" diye seslendi anneye, "Çık! İçeri kimseyi alma!"

Annem karşılık vermeden çıktı. Çok bitkindi. Kapının çarpı olarak kapandığını duyduk.

"Evangeley," dedi ihtiyar, şaşırtıcı bir enerjile, "kapıyı kilitle!"

"Anahtar yok, baba."

"Daha önce yaptığın gibi arkasına bir sandalye koy o zaman. Hâlâ, ahmağın tekisin, Evangeley!"

Sandalyeyi kapı kolunun altına çektim. Fırça yiyeceğimi biliyordum.

"Babanı unuttun, Evangeley, ha?"

"Seni görmeye gelmiştim, baba, ama içeri almadılar," it herif, hâlâ özür diletliyordu bana, "sonra, telefon da ettim, iyi olduğunu söylediler."

"Ya, ya... Cenazeme gelince bütün dostlarımı görürsün orada. Joe nerede?"

"Sana üzüm getirmeye gitti."

"Ne üzümü?"

"Üzüm istemiştin."

"Beyaz üzüm isterim ben, çekirdeksiz. Gel buraya, büyük adam. Demek babanı unuttun, ha?"

"Başım biraz dertteydi. Bak..." dedim omzumdaki sargıyı göstererek, "beni hastaneye yatırdılar."

"Nasıl bir dertmiş bu?"

"Kız meselesi. Vuruldu, bak. Gördün mü?"

"Babanın burada bir derdi varken sen karıyla kızla uğraşıyorsun, ha; doğru mu bu yaptığın? Tanrı aşkına! Gel buraya. Fısıldayınca yoruluyorum; gel, yaklaş; vurmayacağım." Bir an için gücü tükenmiş, güç toplamayı bekliyormuş gibi yatıp kaldı.

Elimi başına koydum. Ateşi vardı ama beklediğim kadar yükseğe değildi.

"Ateşim yok," dedi. Gözlerini endişeyle odada gezdiriyordu.

"Kimse yok, baba."

"Emin misin?"

"Eminim!"

Ağırlaşmış göğsünü kaldırıp tek dirseğinin üstüne yüklendi. Yatağın altına eğilip bir süre arandı ve içinde banka kasasının anahtarı bulunan küçük siyah cüzdanı bulup çıkardı. Sarf ettiği efordan bitap üşmüş şekilde elinde cüzdanla yatağa yığıldı. Fakat bir yandan da bana göz kırpmıştı. Hırıldayan ciğerlerinin sesini duyabiliyordum.

Tekrar gücünü toplayana kadar sessizce bekledim. Sonra, yanına yaklaşmamı işaret etti.

Yaklaştım. Kötü kokuyordu.

"Evangeley," dedi, "sana bir şey diyeceğim ama bana olmaz deme."

"Demem, baba."

"Göreceğiz. Senden bir şey yapmanı istiyorum."

"Ne istersen yaparım, baba."

"Bunu da göreceğiz."

"Dinliyorum baba. Arkana yaslan."

"Bırak şimdi yaslanmayı. Şimdi sana söyleyeceğimi yapmanı istiyorum. Tek bir şey isteyeceğim o kadar! Kimseye söyleme; ne

Michael'a ne de başkasına. Burada bir sürü düşmanım var, anlıyor musun?"

"Anlıyorum."

"Umarım... Şimdi bana, yapacağını söyle."

"Neyi yapacağımı?"

"Sana diyeceğimi."

"Yapacağım, baba."

"Yemin et!"

"Yemin ederim!"

"Bu lanet olasıca hastanede ölüp gitmek istemiyorum. Onların elinde ölmek istemiyorum; beni gömmelerini falan. Umudum sende, Evangeley."

"Tamam, baba, tamam."

"Ben-beş dakika için olsun...!"

"Ne istiyorsun baba? Beş dakika için olsun, ne?"

"Hâlâ gücüm var. Diğerlerine belli etmiyorum. Sana göstereyim! Elimi alıp öyle bir sıktı ki tüm bedeni titredi. Yüzü gerildi ve kanla doldu. Sonra gerisin geri, başı yastığında, gözleri tavanda, ağzı açık, yatağına düştü. "Gördün mü?" diye fısıldadı. "Gördün mü?"

"Evet, baba, gördüm."

"Beş dakikalığına da olsa istiyorum."

"Ne, baba, ne istiyorsun, söylesene?"

"Burası hapisane değil ki. Ben istemesem beni burada tutamazlar, değil mi?"

"Evet, baba. Burası hapisane değil."

"O zaman ne diye Suriyeli bir pezevenk gibi kapıyı kilitleyip fısıldayarak konuşmak zorunda kalıyorum ki? Fısıldamak gücümü tüketiyor. Yaklaş, yaklaş, büyük adam, Shakespeare, yaklaş da fısıldamak zorunda kalmayayım. Sen iyi bir çocuksun; söylediklerimi kafana takma."

İyice yaklaştım.

"Anadolu'yu tekrar görmek istiyorum," diye fısıldadı.

Karşılık vermedim.

"Duyuyor musun beni, Evangeley? Beş dakika olsun."

"Duyuyorum, baba."

"Her şeyi ayarladım. Anlıyor musun?"

"Evet, baba."

"Bilet hazır. Dün gece uçak bileti için yazıhaneye gittim kendim. Her şeyi ayarladım, eksiksiz bir rezervasyon! Senin yazıhaneye gidip biletin parasını ödemen gerekiyor. Bileti ceketinin cebine koy ve hemen bana getir; iç cebine koy. Dinliyor musun?"

"Evet, baba."

"Yarın gece gideriz. Geçen seferki gibi; yürüyüp çıkarız, dışarıda bir taksi bizi bekler..."

"Ama baba..."

"Ama'sı falan yok. Beni bekliyorlar."

"Kim?"

"Anadolu'daki dostlarım. Eski evimin oradaki tepede, bahçe de bekliyor adam beni..."

"Kim?"

"Kimse kim. Nesin sen, FBI mı?"

"Seni beklediklerini nereden biliyorsun demek istedim, baba?"

"Konuştum onlarla."

"Nasıl?"

"Ne fark eder? Ne bileyim, nasıl, işte! FBI! Yoruldum artık. Al şunu," diyerek küçük siyah cüzdanı uzattı, "al," dedi.

Aldım.

"Al bunu, Evangeley."

"Aldım, baba."

"Aferin, evlat. Orada poliçelerim var. Git, bozdur, parasını al. Sonra yazıhaneye gidip bileti al."

"Hangi şirket, baba?"

"Ne?"

"Hangi havayolu?"

"Dün gece gittim ve her şeyi eksiksiz ayarladım. Dur! Hatırlayacağım şimdi! Hatırlayacağım, merak etme!"

Havayolu şirketinin adını hatırlayamazsa diye müthiş paniğe kapılmıştı.

"Evangeley," dedi, gözlerini patlatarak, "yazmıştım. Pantolonumun cebine bak, bir kâğıt parçası olacak, Evangeley!"

"TWA mıydı, baba?"

"Evet," dedi, "TWA, yarın gece. Yazıhanelerine git, bileti hazırladılar."

Sonra, tekrar sırt üstü uzanıp birkaç damla enerji depolamayı bekledi. Yanakları kıpkırmızı kesilmiş, gözleri parlıyordu.

"Burada kimseden, OLMAZ sözünü duymak istemiyorum, Evangeley! Kimsenin bana küstahlık etmesini istemiyorum artık, anlıyor musun? Beni bu gece uçağa bindirmeni istiyorum senden. Sonra, tamam!"

Bir savaş verdiği bu dakikalar onu coşturmuş gibiydi. Yanakları yanıyordu. Tanrım, diye düşündüm, Tanrım; atlatsın bunu, gelsin bunun üstesinden. Her hâlükârda, çok vakti kalmamıştır, belki dediği gibi sadece beş dakikası, belki bir gün, ya da bir hafta; ama ya, sadece beş dakikası kalmışsa!

"Evangeley, hazırdayız, değil mi? Aylardan Haziran?"

"Evet, baba, yeni girdik."

"Cennet! Şimdi, dağların tepesindeki o temiz karlar erir, sular buluşup dağın yamacından dökülür. Geceleri, suyun gürüldeyişini duyarsın; dağ suyu; onun ne olduğunu bilmezsin sen!

Bu şehirde suyumuz var mı dersin? Burada kana kana bir bardak soğuk su içemezsin, ilaç kokusundan.”

Tükürür gibi birtakım sesler çıkardı. Bu onu yormuştu yine. Güç toplamak için geri yattı.

“Adamın bir bahçesi var,” diye devam etti, “Türk ama iyi adamdır. Eski dostum. Orada her tür meyve ağacı var. Kışın tepenin yamacındaki taş evde oturur, ağaçlara bakıp onlarla güzelce ilgilenebilmek için. Yazın bu ağaçlar meyve verir, her biri ayrı zamanlarda. Yaz boyu, her hafta bir meyve olgunlaşmış olur. Şimdi, Haziran; kayısıları vardır. Orada bir ağacın altında oturup dallarından birini ağır ağır çekmek istiyorum ve -Tak! O yumuşacık, ufak meyveyi kopartıvereyim. Öyle kolay kopar ki; olgunlaşmıştır çünkü. Buradaki gibi, olgun görünen tatsız tuzsuz meyveler gibi değil! O Türkle, ihtiyar adamla oturalım; ben de ihtiyarım ve beraber meyvemizi yiyip huzur içinde yaşayalım. Son isteğim bu.”

Uzandı. Kurduğu hayallerle yüzüne renk gelmişti. Hasta değil, yalnızca yorgun ve dingin görünüyordu. Bana yumuşak bir tebessüm etti.

O hisse o zaman kapıldım, işte. Ömrümde ilk kez ona, baş edilecek bir sorun olarak değil, kaçılacak ve idare edilecek bir otorite olarak değil, belki biraz oynatmış, benliğinin kapıları açılmış ve sonucunda dertlerinin benim dertlerime benzediğini gördüğüm bir insan olarak baktım. Bir insandı o, ben de bir başka insan. Kardeşlik biz.

“Meşgul bir adam olduğunu biliyorum, Evangeley; sen büyük adamsın, Tanrı’ya şükür ve benimle gelecek vaktin yoktur. Öyle bir şey istemiyorum. Beni uçağa bindir, yeter. Gerisini dert etme. İnsanlar bana bakarlar. Hayatım boyunca kolay arkadaş edindim ben. Hem Türkler de iyi insanlardır, komşu gibilerdir, başkalarının dediklerine kulak asma sen. Onlar beni o adamın bahçesine götürürler. Şu dünyadan tek isteğim bu. Beş dakikacık!”

Gözlerini kapattı. Benim konuşmamı bekliyordu.

Savaşta, yaralıların çok uzak yerlere taşındığını duymuştum. Oksijen çadırı kullanılıyordu kimi zaman. Evet, oksijen çadırı, dedim, kendi kendime, olsa iyi olurdu. Nefes alması yeniden zorlaşmış gibiydi. Zatürresi olan adam boğulur; ciğerleri kendi bedeninin sıvılarıyla dolar ve boğulur.

Uyuyakalmış da yeni uyanmış gibi birden yatağında döndü.

"Evangeley," dedi, "söyle. Korkma babandan. Şu dünyada kimseden, kendi evlatlarımdan bile bir iyilik beklemeyecek şekilde yetiştim ben, Evangeley!"

Adamı yatıştırmaya çalışacak zaman değildi artık. Ya, evet, diyecektim, yaparım anlamında; ya da hayır diyecek ve böylece onu burada ölüme terk edecektim.

"Evangeley!" diye gürüldedi.

"Evet, baba; tamam, yapacağım!"

"Sen iyi bir evlatsın."

Elimi öptü. Beraber geçirdiğimiz hayat boyunca hiç yapmamıştı böyle bir şey. Hemen ardından uykuya daldı.

Ve öylece yatıyordu işte.

Bir haziran günü, beş dakika! Tek bir lokmacık meyve.

Acele etmeliydim. Eğer gerçekten bunu yapacaksam... eğer... gerçekten yapacak mıydım? Yapacağım, dedim kendi kendime. Evet. İmkânsız değildi, yapılabilirdi.

Poliçesini bozdurursam, gerçekten öyle bir poliçe varsa, annem beş parasız kalacaktı. Bu yüzden ona dokunmamam lazımdı.

Bu arada, kendi param ise, hâlâ benim paramsa, tabii, kullanılamaz durumdaydı.

Bir yerlerden bir uçak bileti bulup buluşturacaktım; bulmak zordundaydım. Peki ya, oksijen çadırı ve diğer şeyler nasıl olacaktı?

Mümkün müydü?

Paran varsa her şey mümkündü.

İsteğini yerine getireceğim inancıyla uyuyordu şimdi.

Bana güveniyordu.

Hatta, ömrüm boyunca korktuğum, öfkelendiğim ve başkaldırdığım bu adam benim insafıma kalmıştı şimdi.

Şu son demlerinde hayatına anlam kazandıracak tek bir şey yapmamı istemişti benden ve bu son zamanlarında yüzünü bana dönmüş olmasından, isteğine tamam, demiş olmaktan mutluydum.

Uykuya dalmasını sağlayacak kadar gönülden inanmıştı sözüme.

Onu yine, babam olarak değil, efsanevi bir figür olarak değil, en az Greenmeadow'dakiler kadar, en çok benim kadar zorda kalmış sıradan bir insan olarak görüyordum.

"Uğraşacağım, baba," dedim.

Duydu mu bilmiyorum.

Acele etmem lazım, diye düşündüm. O yaşta zatürre çok hızlı ilerler.

Odanın kapısı ağır ağır açıldı. Eşikte biri beş, diğeri üç yaşında iki çocuk duruyordu; Michael'ın çocukları. Arkalarında da Michael ile Gloria vardı.

Gloria ve Michael oğullarıyla gurur duyarlardı. Daha doğrusu, Gloria gurur duyarken Michael bir nebze şaşkındı. Hiç ummadığı bir şey olmaktaydı, çünkü; gitgide Yunan çocuklara benzemeye başlamışlardı. Ve bu durum onu görünüşte gururlandırırken içten içe de rahatsız ediyordu.

O sırada olduğu gibi, örneğin, Gloria çocukları büyükbabalarını görmeye getirmişti; belli ki bunun son görüşmeleri olduğunu düşünüyordu. Onlara, uzun bir aranın ardından görüştüklerinde büyükbabalarının elini öpmeleri gerektiğini öğretmişti. Yunan bir aile büyüğüne gösterilecek nezaket bunu gerektirirdi. Ne var ki çocukların yetiştiği çevre böyle bir göreneği pekiştirmede için Aleko ile Teddy bunu her seferinde unutuyorlardı. Bu sebeple, duyduğum ilk şey, Gloria'nın hummalı olarak nitelendirilebilecek bir ısrarla, "Hadi, git de dedenin elini öp, Aleko!" diyen sesi oldu. "Koş, Teddy, neyin var senin? Gidip dedenin elini öpsene."

Kafalarına silah dayanmış olmasa, bu iki çocuk dedelerini sevebilirlerdi bile, diye düşündüm. Fakat hiç fırsatları olmamıştı ki.

Şimdiyse, ikisi de aynı lacivert takımlar içinde korkuyla uçuşan iki böcek gibi ihtiyarın elini öpmeye koşuyorlardı işte.

İşin aslı, bu babamın da hoşuna gitmişti hani. Kocaman gülümsedi. Gloria ile Michael'ın da yüzleri çocukların gösterdiği Yunan terbiyesinden hoşnut, parıldadı. Hatta bu selamlama o kadar başarılı olmuştu ki bir kez daha tekrarlandı. "Seni seviyoruz, dede, desenize," dedi Gloria. Çocuklar da görevi yerine getirdiler; "Seni seviyorum, dede," dedi Aleko. "Seni seviyorum, dede," dedi küçük Teddy. İhtiyar adam kendini tutamayıp ağladı; o kadar mutlu olmuştu ki! Çocuklar o anı hiç unutmayacaklar, ihtiyar da daha mutlu ölecekti. Daha fazla dayanamadım.

Gloria ile hiç göz göze gelmemiştik. Asansöre yürürken, Gloria'nın ailece yediğimiz yemeğin ardından babamın ölmesini dilediğini kabul ettiği geldi aklıma.

Yine de Gloria'nın, çocuklarının göstermesini istediği gibi farklı sevgi formlarını sürdürmekten ne çıkardı ki? Bu formlar olmasa geriye ne kalırdı? Bu büyük, tatlı sözcüğün en sıradan, gündelik bağlamlarda ve bu denli sık kullanılması bu yüzdendi işte. Çünkü insanlar bu sözcüğü bu kadar sık kullanmasalar, içlerinde buna uygun bir duygu bulunmadığı gerçeğiyle yüzleşmek zorunda kalırlardı.

Sokağın karşısındaki bara girdim.

O aralar en sevdiğim adam Bay Arnold Teitelbaum'du. Gwen'in dediği gibi sevgi bir tarafa, o adama bir yakınlık duyuyordum; saf bir yakınlık.

Greenmeadow'daki yetkililerin orada kalmama daha ne kadar müsaade edeceklerini merak ediyordum. Geri dönmek için sabırsızlanıyordum.

Duble Dewars'ımı fondipledim, parasını verdim ve bir tane daha istedim. Arthur'un ateşlediği kırk kâğıt suyunu çekiyordu. Aman, Greenmeadow'da paraya ihtiyacım yoktu nasılsa.

Barmen içkiyi getirmeye gittiğinde bir telefon kulübesine gidip TWA'nın numarasına baktım. İstanbul'a seferleri vardı, reklamlarda görmüştüm. Numarayı buldum ve not etmek üzere kalemimi çıkardım. Sonra, kalemimi cebime geri koyup telefon rehberini kapattım ve aldığım rafa bıraktım.

Hadi oradan, ulan; kafayı mı yedin? Hâvaalanına giderken daha takside ölürdü. Neden o hasta ihtiyara hemen, "Seni Küçük Asya'nın orta yerine canlı şekilde götürebilmemin imkânı yok; bu yüzden, sen burada dur, yanında Aleko ve Teddy ile huzur içinde öl; onların o tiz sesleriyle güzelce prova ettikleri 'Dede, dede,' mırıltılarıyla öl!" dememiştin ki?

Kayısı ağaçları ve dağ sularıyla ilgili tüm o zırvalar! "Sen de hepimiz gibi klorlu suyu iç gitsin," deseydim keşke, "umarım üzümle beğenirsin ama üstünde kayısı olan bir ağaç ya da Erciyes'in karlı doruklarını bir daha göreceğin yok."

Ne diye kandırmıştım ki onu?

Bir sevgi seli içerisinde deyivermiştim işte ama durumu onun için kolaylaştırmamış, kendim için ise daha da zorlaştırmıştım.

Şimdi oraya geri dönüp ona gerçeği, kendisine verdiğim sözü yerine getirmemin imkânsız olduğunu söylemem lazımdı.

Belki de uçağa bir oksijen çadırı koymanın imkânsız olduğunu söylesem yeterdi. Yok, bu da yalan olurdu; bal gibi de mümkündü. Mesela Kennedy, çocuklarından böyle bir şey istemiş olsa çocuklar yaparlardı. Onların her tür imkânı vardır elbet, fakat bunun yanı sıra babalarını da çok seviyorlardır onlar; fotoğraflarından belliydi.

Benim ise o kadar da umurumda değildi.

Ne diyecektim şimdi ona?

Bir Dewars daha söyledim.

O ara, barın öteki ucunda Joe amcamı gördüm. Ben onu fark etmeden çok önce görmüştü beni ve kendisini fark etmememi

ummuştı, belli ki. Göz göze gelince bana el salladı, içkisini alıp yanıma geldi ve benimkinin yanına koydu.

“Tek bir kadeh,” dedi, “o kadar. Sonra gireceğim içeri. Bak, üzümleri aldım!” Elindeki küçük kahverengi torbayı açtı ve içindekileri göreyim diye kaldırdı.

Gerçekten de babamın sevdiği küçük, beyaz, çekirdeksiz üzümler vardı içinde.

“Tek bir kadeh,” diye tekrarladı. Gözleri yaşlı bir köpeğinkiler gibi çapaklıydı.

“Ben de içiyorum,” dedim.

Joe pek iyi görünmüyordu.

“Seni gördüğüme sevindim, Joe,” dedim ve birden içimde ona karşı yoğun bir dostluk, sevgi ya da ona benzer bir duygu hissettim. Ona sarılıp hafifçe sıktım.

“Ah,” dedi ve güldü.

Hiç hoşlanmazdım bu heriften ama şimdi... Tüm bunların sebebi Teitelbaum'du sanırım. Teitelbaum'u tanıdıktan sonra bazı insanları başka bir gözle görmeye başlamıştım. Yaşam için harcadıkları çaba açısından bakmaya başlamıştım onlara; ya da kendi gözleriyle bakmaya; öyleydi herhalde.

İşte, diye düşündüm; her şeyin başlangıcı olan adam, ailemizi buraya getiren adam. O olmasaydı korku içindeki Yunan azınlığın bir üyesi olarak Türkiye'de yaşıyor olurdum. İşte burada, dedim; yolun sonuna gelmiş, kendi son demlerini yaşayan adam. Kardeşinin gidiyor oluşu onu panikletmiş olmalıydı. Bu bir işaretti. Kendisi bunun farkındaydı, ben de farkındaydım.

Ona daha önce hiç bakmadığım gibi baktım. Hayatın aşındırdığı yüzü keçi peynirine dönmüş, ağarmış ve kokuşmuştu; karanlık barda beyaz bir kurtçuk gibi parlıyordu. Yalnızca gözleri, son kalan olmanın verdiği cesaretle, başka bir seçeneği olmamasının verdiği cesaretle kopkoyu iki nokta olarak duruyordu.

Omzuna doladığım kollarımı indirmeden barda dikiliyordum. O ilkti, diye düşündüm. Öz yuvasını, şimdi babamın dönmeye can attığı yeri terk etmişti. Gerisi, aile masalıydı; babasının, onu bir eşeğin sırtında nasıl gurbete saldığı; Amerika'ya varana kadar iki, bazen üç işte birden nasıl gece gündüz çalıştığı, oraya varınca beş erkek kardeşini, iki kız kardeşini, annesini ve babasını yanına aldirmaya yetecek parayı denkleştirene kadar nasıl didinip para biriktirdiğı; gemiye onları karşılamaya gittiğinde babasının yolda ölüp denize bırakıldığını nasıl öğrendiğı; ve nihayetinde burada ustalıkla ve dört elle çalışıp aile işini nasıl kurduğı. İşleri öyle iyi gitmişti ki zamanla müthiş zengin olmuş, milyonun milyon olduğu zamanlarda milyonlar kazanmıştı. Parayla birlikte gerçek bir mülk zengini olmuş, büyük bir dükkân ve biri New York'ta diğeri Paris'te olmak üzere iki Rolls-Royce almış, şoförleri ve cariyeleri olmuş, 1926'da bina yeni dikildiğinde Ritz'de, içinde ufak kişisel bir spor salonu ve yatak odasında borsa takip fişleri bulunan -ki bunu hâlâ şaşkınlıkla hatırlarım- bir daire almıştı.

Biyografisinin geri kalanı ise yüzünde yazılıydı. Borsanın çöküşünün ardından işinin batması kafasına yumruk gibi inmiş, belini bükmüş, onu her Allah'ın kulundan medet uman, ahmak, itilip kakılan, basiretsiz, çoğu zaman bir lokma yemek için para bulamayan, kendisini batıran fırtınadan sağ çıkmış birkaç eski dostundan sızdırabildiğı üç beş kuruşla geçinen zavallı, aciz Züğürt Joe haline getirmişti. Kasım 1918'de ateşkes askerlerin zafer takının altından geçmesiyle kutlandığı sırada deposundaki en pahalı ipek Keşan'ı hâkiler içindeki oğlanların postalları altında paralansın diye geçecekleri takın altına sermiş olan bu adam, artık akıl sır erdiremediğı bir sosyal düzenin safrası haline gelmişti.

İkimize de birer içki daha söyledim ve ona "Joe Amca, sana

bir soru sormak istiyorum; ben, hayatımın içine mi sıçtım, sence?"

"Umarım öyledir," dedi utangaç ve suçlu gülüşüyle, "umarım." Omuzlarını hoplata hoplata kıkırdadı.

"Hayır, cidden," dedim, "benim hakkımda ne düşünüyorsun?"

"Sen büyük bir adamsın," dedi gözleri riyakârlıkla parlarken.

"Ama son zamanlarda," dedim, "son zamanlarda bana öyle geliyor ki..."

"Çok daha fazla para kazanabilirdin gibi geliyor. Doğru; katılıyorum. Hiçbir zaman yetmez. Su akarken testini doldur ve parana sahip çık, evlat!"

"Ben, elden çıkarmayı düşünüyorum, Joe Amca."

Barmen içkileri önümüze koydu. Joe, vermek zorunda hissettiği karşılık için kendisine can versin diye içkisini kafaya dikti.

"O zaman salağın tekisin," dedi. "Aslında bir dâhisin ama hayat felsefen yanlış. Sonun benim gibi olur; herkes suratına güler, sağdan soldan iki dolar dilenirsin, size iki iyi at söyleyeyim, siz de bana bir yemek ısmarlayın, size yeni, komik bir numara göstereyim, siz de bana bir içki ısmarlayın, dersin! Allah'ın salağı dahi seni; amcana bir bak! Çok geç olmadan bak da ders çıkar. Para her şeydir."

"Aslında, Joe Amca," dedim, "az önce sana doğruyu söylemedim. İşin gerçeği bütün paramı verdim bile; karıma verdim, çünkü ondan boşanmak üzereyim ve..."

"Aman Tanrım," dedi. "Gerçekten mi?"

"Evet," dedim.

Derby şapkasını çıkarıp önümde alayla eğildi ve, "Sizi tanıyor muyum?" dedi.

"Sağ ol, be," dedim.

"Paranı verdin?"

"Evet."

"Bir kadına?"

"Karım bir kadın, evet."

"Bunu duyduğuma üzıldüm. Emin misin?"

"Evet."

"Aman Tanrım!"

"Şimdi toplamda," elimi cebime attım, "yirmi üç dolarım var."

Elini omzuma atıp sarılma sırası Joe Amca'daydı şimdi.

"Tanışıyor muyuz?" dedi ve pis bir kakhaha patlattı.

Bir süre güldükten sonra, "Niye yaptın böyle bir şeyi, salak herif?" dedi.

"Mutlu değildim çünkü."

"Şimdi mutlu mu olacaksın? Tımarhaneye tıkmalı seni."

"Bence de," dedim.

"Tımarhaneye girecek olursan Züğürt Joe'yu da yanında götür," deyip güldü. "Tanışıyor muyuz?" diyerek gürledi, homurdandı, ardından öksürdü ve tükürdü.

"Seni götürmem," dedim, "senin aklın başında, bence."

"Meteliksiz kalmış bir adam akli başında değildir."

"Senin felsefen bu dünyaya çok uygun. Sana şunu sormak istiyorum Joe Amca, Anadolu'dan kalkıp buralara kadar geldin, tüm aileni yanına aldirttin, ömür boyu harıl harıl çalıştın ve--"

"Ve bak!"

"Ve şimdi batıksın. Elinden milyonlar geçti, şimdiyse züğürt-sün."

"Tam bir felaket! Titanic!"

"Belki de tüm bunlar bir hataydı, ha? Şurada yatan adamın, kardeşinin, tek bir dileği var; Anadolu'ya dönüp orada ölmek. Hatayı en başta yaptığını, herkesi buraya getirmemen gerektiğini düşündün mü hiç? Ne dersin?"

Ne diyeceğini bilemedi.

Diyebildiği tek şey, "Aptal herif!" oldu, "Aptal herif!"

"Aptal herifin teki olduğumu biliyorum; yine de soruma cevap vermeni istiyorum."

"Cevap vereyim,"

"Evet, lütfen. Bir düşün."

"Büyük bir hata yaptım. Evet."

"Neydi bu hata, Joe Amca?"

"Büyük, çok büyük bir hata."

"Neydi, söylesene."

"Yanlış atlara oynadım."

Sarı dişlerini göstere göstere güldü. Sonra birden ciddileşti.

"Ama şimdi," dedi, "şimdi sağlam bir sistemim var."

Elini cebine atıp bir otelin lobisindeki yazı sehпасından aşırıldığı küçük, ikiye katlanmış kâğıtları çıkardı. Üstlerinde ufacık ufacık yazılmış rakamlar vardı. Bulduğu yeni sistemin nasıl işlediğini anlatmaya koyuldu; anaparasını riske etmeden oynuyordu (anaparasını!) ve bu büyük bir servet kazandırmasa da düzgün, düzenli bir hayat sürdürmeye yeterdi; favorilere, mesela bire üç, bire dört verenlere, oynandığı için güvenilir bir sistemdi.

Birer içki daha söyledim ve Joe'yu dinledim.

Oradan ayrıldığımızda Joe amcayla sıkı dost olmuştuk. İçtiğimiz içkilerle ve birbirimizle içimiz ısınmış olarak hastaneye girdik. Onu Arnold Teitelbaum'dan bile çok seviyordum.

Parmak uçlarımızda yürüyerek babamın odasına girdik. Uyuyordu. Nefes alıp verışı korkunç bir hal almıştı artık; bir su tankına hava pompalıyor gibiydi. Şu Anadolu seyahati meselesinden yırtacağım herhalde, diye düşündüm!

Annem yine babamın başucundaydı. Joe, pencereye yürüyüp yanıp sönen S.P. yazısını izlemeye koyuldu. İhtiyarın ölmesini bekliyorduk artık.

Dr. Lloyd'u aramam gerektiğini hatırladım. Sesimi duyduğuna çok sevindi. Ben de onun sesini duyduğuma sevinmiştim. Evi arar gibi, dedim kendi kendime.

"Nasıl gidiyor?" diye sordu.

"Geri dönmek için sabırsızlanıyorum," dedim.

İkimiz de güldük. Babamı sordu. Nefes alıp verişinden bahsettim.

"Oturabiliyor mu?"

"Bilmem."

"Oturduğuna şahit oldunuz mu?"

"Hayır."

"İzninizi uzatsam iyi olacak," dedi.

Telefon kulübesinden babamın odasına geçerken Peder Draddy'ye rastladım. Beni yalandan avutmaya çalışmadı.

"Bir saat kadar önce babanızla beraberdim," dedi, "kötüleşiyor. Üzgünüm ama yaklaşımakta olanı karşılamaya artık hazır, sanırım."

"Hiç olmadığı kadar," dedim.

Bir süre, koridorun başında hemşirelerin yanında oturdum, onlar için sıradan bir gündü.

Sonra babamın uyandığı ve lazımlık gerektiği haberini aldılar. Biri içeri girdi, ben de biraz bekleyip peşinden gittim. Ben odaya girerken o çıkıyordu. Elinde lazımlık, lazımlığın üstünde de bir havlu vardı.

"Durumu nasıl?" diye sordum.

"Aynı," dedi.

Bana hiç de aynı gibi gelmiyordu. Nefesi iyiden iyiye ağırlaşmıştı. Annem bana bitap şekilde tebessüm etti. Babamın nefesindeki kötüleşmenin farkındaydı, o da. Artık, ses tüm odada yankılanıyordu.

Konuşmadık. Söyleyecek bir şey yoktu.

O akşam saat yediye doğru babam uyandı ve etrafına bakındı. Beni arıyordu. Feci şekilde korktum.

"Evangeley?" dedi boğuk bir sesle. "Evangeley?"

Yatağına gidip elini tuttum. Buz gibiydi ama alnı yanıyordu. Gözlerini bana dikmişti.

"Joe üzümleri aldı, baba." Joe'ya bir işaret çıkıp torbayı getirmesini istedim.

İhtiyar, üzümleri görünce gülümsedi. Joe, salkımı uzattı. İhtiyar üzümlere uzandı. Ben, bir tane koparıp ağzına koydum. Takma dişleri yatağın yanında, bardaktaydı. Üzümlü, damakla-
rıyla elinden geldiğince ezmeye çalıştı. Sonra başını sallayıp bir tane daha istedi; sonra da bir üçüncüsünü. Üzümlerin tadına dalıp gitmiş gibiydi.

Ardından, anneme bir işaret yaptı. Ona sert bir bakış attı ve gözlerini devirdi. Annem de odadan çıktı. Joe da tekrar pencereye yürüdü. Babamın görüşünden çıkmıştı.

"Evangeley," dedi.

"Evet, baba." İşte başlıyoruz, diye düşündüm.

"Ne oldu?"

"Olmaz, baba," dedim.

"Ne oldu?"

"Hiçbir şey."

"Bankaya gittin mi?"

"Hayır, baba."

"Hiçbir şey, ha... hiçbir şey...?"

"Biraz güç toplayana kadar beklesen daha iyi olur."

"Güç toplayacağım yok, Evangeley."

"Sadece birazcık... Şu an doğru zaman değil."

"Benim işim bitik, Evangeley."

"Hayır, değil, baba."

"Bir şey bekleme artık, Evangeley."

“Sadece biraz ateşin var ve...”

“Umurumda değil. Sana dediğimi yapmanı istiyorum. Git, Evangeley, hemen bankaya git ve...”

Gücü tükenmişti. Kendini yatağa bıraktı. Aldığı hava, solunum yolu boyunca gurulduyordu.

“Biraz beklesek iyi olur, baba.”

Sert bir bakışla gözlerini bana dikti.

“Yalancısın sen, Evangeley,” dedi ve gözlerini kapadı. Beni görmemek için öteki yanına dönmeye çalıştı ama gücü yetmedi. Açık ağzından nefes almaya çalışıyordu. Gözleri açık, tavana dikilmişti. Onun için hiç bir şey yapmayacağım fikrinin aklına yerleştiğini görebiliyordum. Sonra, tekrar gözlerini çevirip bana baktı. Artık, hayal kırıklığı ve nefret doluydu gözleri. “Yalancı,” dedi ve gözlerini üstümden ayırmadı. Bir süre sonra kendinden geçti. Buna sevinmiştim.

Gece yarısı, bir miktar ishal oldu. O sıra annem Michael’ın evine gitmiş, Joe ise terasta, hasır bir koltuğun üstünde uyuyordu. Kokuyu duyduğum sırada odanın bir köşesinde oturmuş, uyumak üzereydim. Yanlış anlaşılacak bir şey yoktu, ne olduğu belliydi. Nöbetçi hemşireyi çağırdım. Pis işi gördü. Adamın yaşlı bedenini önce bir yana, sonra diğer yana yatırdı ve yatağı yeniden yaptı. İhtiyarın bilinci yarı kapalıydı.

Üzüm yüzünden, dedim ama pişman değildim. Ona bakmak için yanına yanaştım ama komadaydı; gördüklerini anlamlandıramıyordu. Beni tanımıyor, yalnız boş boş suratıma bakıyordu.

İki gün bir gece boyunca ciğerlerini dolduran sıvının arasından nefes almaya çalıştı. Dr. Beattie’nin, kalp kasiyla ilgili sözlerine hak veriyordum. Ciğerlerindeki o kadar sıvının arasında hâlâ atmayı başarabiliyordu!

Komanın ikinci günü, akşamüstü Peder Draddy geldi. Durumu anlamıştı.

"Eh," dedi, "artık yapılacak bir şey yok."

"Peder," dedim, "bu noktada, her şeyi nasıl değerlendirdiğinizi merak ediyorum?"

"Değerlendirmem gerekmiyor; sizin de öyle," dedi, "o sonraki iş; öteki tarafta."

"Peder," dedim, "benim için yalnızca şuna dürüstçe cevap verin; buna gerçekten inanıyor musunuz?"

"Buna inanmasam, neye inanacağımı bilemezdim. Her şey açıklamasız, nedensiz, anlamsız kalırdı. Ben de kaybolurdum."

"Ben tam da öyleyim, işte."

"Ama, hâlâ vaktiniz var. Hiçbir şey için geç değil."

"Yalanı sevmem," dedim, "her ne kadar kendi payımı doldurmuş olsam da."

"Hepimiz günahkârız," dedi, "fakat sürekli kendimizi suçlayarak, kendimizi aşağılayarak yaşayamayız. O kendini hor görme duygusunun yükünü hayat boyu taşıyamayız. İşte bu yüzden İsa ve Kilise günahların affından bahseder."

"Af mı?"

"Evet. Bu yüzden ona Mesih deniyor. Hepimizin en çok ihtiyaç duyduğu şeyi, lütfuyla, O verir bize."

"Nedir o?"

"İkinci bir şans."

Tısladım.

"Küçümseyici olmak kolaydır," dedi Peder Draddy.

"Ondan değil, gerçekten ondan değil."

"Elbette küçümseyiciydiniz. Fakat kutsal deyişler varlıklarını sadece O söylemiş olduğu için asırlar boyu sürdürmediler. Asırlar boyu söylenegeldiler, çünkü insanoğlu onlara her daim ihtiyaç duydu. Onlar, bu dünyada yaşamı mümkün kılar şeylerdir."

"Benim için değil," dedim.

"Bu adam, babanız, inanan biri olsaydı şimdi çok daha mutlu

olurdu. O ise başka şeye inanç duydu; yani, biliyorsunuz, ne demek istediğimi."

"Söylesenize, neye?"

"Kendisine."

"Paraya, diyeceksiniz sandım."

"Hayır. Kendisine. Ve bu da yeterli değildir. Hiçbir insan kendi içinde yaşama bir anlam kazandıracak kadar büyük değildir. İnsanın Tanrı'ya ihtiyacı vardır!"

"Ben buna inanmıyorum."

"Size bir soru sorabilir miyim?" dedi. "Bana karşı, açıkça, küçümseyici bir tavrınız var..."

"Öyle mi?"

"Öyle; her karşılaşmamızda. Ben buna alışkınım; biz, hepimiz alışkınız ve bunu dert etmeyiz -ah, belki biraz ama- bununla yaşamak ve işimizi yapmak zorunda olduğumuzu biliriz; çünkü İsa da bu şekilde yaşadı ve çalıştı. Fakat şimdi, size bir soru sorabilir miyim?"

"Nedir?"

"Kendiniz, kendinize yetiyor musunuz? Yaşamak için kendiniz yeterli bir neden misiniz? Siz ve düşünceleriniz bu korkunç mücadeleye katlanmaya değer misiniz? Hırslarınız, tutkularınız, zevkleriniz -tüm bunlar- yaşamın acılarını, bunun doğurduğu bedeli ve dertleri anlamlandırmaya yeter mi?"

"Benimle nasıl böyle konuşabiliyorsunuz?"

"Çünkü sizi tanıyorum," dedi Peder Draddy.

"Hayır, tanımıyorsunuz."

"Yüzünüzü görüyorum, dostum; çok yüzler görüyorum ve bu yüzlerin çoğu sizinkine benziyor."

"Ne görüyorsunuz yüzümde?"

"Söylememi istiyor musunuz?"

"Evet."

"Kendinden şüphe ve... Gerçekten duymak istediğinize emin misiniz?"

"Evet."

"Tamam öyleyse; üzgünüm ama..."

"Söyleyin."

"Kendinden iğrenme duygusu."

"Evet."

"Hiçbir şeyden, hiçbir değerden emin değilsiniz."

"Doğru."

"Bir bakıma, sizin gibi insanların cesaretine hayranım; gerçekten öyle."

"Nedir o? Sizin gibi adamlar derken...?"

"Yalnız insani değerlerle yaşayan insanlar diyorum. Söylesenize, size nefes alma gücünü veren şey nedir?"

"Doğruyu söyleyeyim; bilmiyorum."

"Ve bu belirsizlikle yaşayabiliyorsunuz; öyle mi?"

"Beni asıl yaşatan şeydir bu belirsizlik."

"Öyleyse, kendinize saygı duymayıpınız şaşılacak şey mi; söylesenize?"

"Ama ben duyuyorum," dedim. Bunu demiş olmama kendim de şaşırmıştım. Böyle hissettiğimin farkında değildim! "Ben kendime saygı duyuyorum," dedim.

"Peki, insanın kendisine saygı duymasının şöyle ya da böyle bir nedeni olması gerektiğini düşünürsek, sizinki nedir? Kendinize saygı duymanızı sağlayacak şey nedir?"

"Anlatması güç..."

"Görüyorsunuz ya, beni hor görmek kolay; bana tepeden bakmak kolay ama size sorduğum soruya karşılık vermeye gelince, dostum, var mı bir cevabınız?"

"Evet, var." Ağzımdan çıkanlara inanamıyordum.

"Nedir cevabınız, duymak isterim."

“Söyleyeyim. Kendime saygı duyuyorum, çünkü şüphe duyuyorum. Çünkü başkalarının cevaplarını kabul etmemek yürek ister. Kendi içine eğilip küçümsemeyle bakmak, kendine HAYIR demek yürek ister. Sonra şu dünyaya bakıp tüm dünyaya HAYIR demek yürek ister.”

İlk kez kendime bir bağlılık duyuyordum. Vay anasını, diye düşündüm; kendimi savunuyordum, bakın şu iş!

“Ve,” diye devam ettim, “bir kez HAYIR dedikten sonra her şeyi değiştirmek, ya da bunu denemek, her şeye baştan başlamak; ULU bir varlığın bana ikinci bir şans vermesi sayesinde değil, kendim o şansı kendime verdiğim için mümkün oluyor.”

Peder Draddy karşılık vermedi.

“Yüzümde gördüğünüz o duyguya -kendinden iğrenme demiştiniz- gelince; o... bana kalırsa o, insanoğlunun umudu, hay-siyetidir.”

Yatakta kıpırtılar oldu.

İkimiz de gidip babama baktık.

Rüya görüyordu. Dudakları hareket ediyor, bir şeyler söylemeye çalışıyordu. Ne demeye çalıştığını anlayamadım ama rüyasında görüp hatırladığı şeyle yüzünde mutlu bir ifade belirmişti.

“Rüya görüyor gibi,” dedim Peder Draddy’ye.

“Sona gelindiğinde genellikle böyle olur. Anılarını tekrar yaşar, hayaller görürler ve...”

Babam gözlerini açtı.

Hararetle parıldadılar, bir kez daha. İçinde yanan bir şeyler vardı. Yüzünde daha önce hiç görmediğim bir sevgi ifadesiyle gülümsedi.

Peder Draddy eğildi ve kulaklarını babamın kıpırdayan dudaklarına değdirecek kadar yaklaştırdı. Suskundum. İkimiz de dinliyorduk. Babamın dudakları bir kez daha kıpırdayınca Peder Draddy son sözleri işitebilmişti.

"Ne dedi?" diye sordum.

"Pappu"¹⁶ ne demek?" dedi.

Cevap vermedim. Nasıl açıklayabilirdim ki?

"İki kez söyledi," dedi Peder Draddy. "Yunan papazlarına Pappu mu deniyor acaba?"

"Evet. Ama onu kastettiğini sanmıyorum."

"Kendi mezhebinden bir papaz istiyor," dedi Peder Draddy. Çok heyecanlanmış görünüyordu.

"Hiç sanmıyorum."

"Ama ya öyleyse?"

"Sanmam, o dede--"

"Ama ya öyleyse, ya istiyorsa?" Peder Draddy büyük bir coşkuya kapılmıştı.

"Gidip Norwalk'ta Peder Anastasis'i bulayım," dedi, "izninizle."

Ve fırlayıp çıktı.

Babama gösterdiği bu ilgi beni şaşırtmıştı. Çok etkilenmiştim. Babam o sabah saat altı gibi öldü.

Ona son kez baktığımda yüzündeki tüm kaygı ve gerilim izleri silinmişti. Aslında nasıl biri olabileceği görülüyordu şimdi.

16. Pappu, Papu, Papou, Pappous, Pappoo, Pappouli; Yunanca'da aile arasında 'dede' için kullanılan samimi bir ifade.

Doktorlar babamın yüzüne çarşafı çektikten sonra bir taksiye atlayıp Michael'ın evine gittim.

Dünyanın üstünden bir yük kalkmıştı. Her şey çok daha yalın görünüyordu.

Annem bir genç kız gibi uyuyordu. Çözülmüş saçları yastığa yayılmıştı. Yüzü masum ve dingindi. Sanki haberi duymuş da kendisi için de dünyadan büyük bir yük kalkıvermiş gibiydi.

Uyandırmak için omzunu sarsmam gerekti.

Ne olduğunu hemen anladı ve doğrulup oturdu.

"Ah, Serafim, Serafim!" dedi.

Giyinmesini beklemek için oturma odasına geçtim. Yanıma geldiğinde ağlamamış olduğunu fark ettim. Onu öptüm ve hastaneye gitmek için bineceğimiz arabaya gidene kadar elini tuttum.

Doğruca babamın bulunduğu odaya yürüdü.

Yatağının etrafındaki perde kapatılmıştı.

Odada bir yatak daha, içinde de bir adam vardı.

Babamın yaşlarında, aksi, huysuz bir adamdı. Odada kendisiyle birlikte ölü biri olduğunu biliyor, bu fikir onu huzursuz ediyordu.

Annem, kırk yedi yıl evli kaldığı adamın naaşına yanaştı ve alnından öptü; sonra bir kez daha. Babam sağken de yaptığı gibi birkaç dakika öylece oturdu. Edecek duası yoktu.

Bir süre sonra cenazeyi almaya geldiler ve götürdüler. Nereye götürdüklerini ve ne yapacaklarını soran olmadı.

Cenaze işlemlerini halledip bir mezar bulma zamanı gelmişti.

Biz hastaneden ayrılırken 'oğlanlar' geldi. Babamı canlı görmek için geç, cenaze merasimi için erken gelmişlerdi. Hepsi de aynı ölçüde keyifle kendi aralarında maymunlar gibi oynayıyorlardı. Michael onlara haberi verdi. İstavroz çıkardılar. Biz çıkarırken onlar da orada durmuş ne yapacaklarını düşünüyorlardı.

Sonradan duyduğuma göre Peder Draddy nihayet Peder Anastasis'i, Yunan Ortodoks Kilisesi'ndeki haftalık tombala oyununu gecesinin sabahında derin uykusunda bulmuş fakat Peder Anastasis tereddüt etmeden yatağından çıkıp üstünü giyindiği gibi Peder Draddy'nin arabasına atlayıp ölüyü kutsamaya gelmişti.

Michael'in evine döndük. Acıkmuş olduğumuzu fark etmek bizi şaşırtmıştı. Gloria kahve yapmaya, annem ise pastırmalı yumurta hazırlamaya gitti. Michael'la ben yalnız kalmıştık.

"Artık kendine bakmaya başlasan iyi olur," dedi.

"Benim için endişeleniyor musun, Michael?"

"Tabii ki çatlak herif, ne sanıyorsun? Kardeşim ben."

"Benim için endişeleniyorsun, Michael, öyle mi?"

"Elbette endişeleniyorum, yüzüne o ifadenin tekrar yerleştiğini gördüğüm için."

"Hangi ifadenin?"

"Savaştan döndüğündeki ifade. Onu tanıyorum. Bir de konuşmayı bıraktın."

"Kimseye söyleyecek bir şeyim yok, Michael."

"Ama gerçekten bir şey söylemen gereken biri var. Benim hatırım için yap, olmaz mı? Sen bilmiyorsun ama annem ne zaman dara düşse ne sen ne de ben vardık yanında. Onunla kalıp ona yardım eden Gloria'ydı."

"Gloria'ya yaptığım şey için üzgünüm."

"O bunu nereden bilsin? Git de ona iki söz söyle."

"Tamam." Michael'i yanağından öptüm.

Daha sonra Gloria'yı mutfakta yalnız yakaladım ve özür diledim. Yalnızca, tamam anlamında kafa sallamakla yetindi. Bunu yapmak için geç kalmıştım, herhalde.

Kahvaltının ardından bir aile toplantısı yaptık. Gloria, şiddetle, Taunton Cenaze Evi'ni tercih etmemiz gerektiğini düşünüyordu. Bayan Taunton'u kulüpten tanıyordu. Bu konuda daha iyi bir fikri, hatta başka bir önerisi olan yoktu.

Cenaze evine girdikten sonra bir tabut seçtik. Bizimle bizzat Bay Taunton ilgilendi. Tabutu içine koymak üzere beton bir tonoz tercih etmemizi tavsiye etti. Su geçirmezlik garantisi vardı; en ufak bir sızıntı olmayacağını söyledi. Tereddüt ettiğimizi görünce, beton tonoz yaptırmazsak yağmur ve donla geçen birkaç mevsimin ardından toprağın çökmesi riskine kendimizi hazırlamamız gerektiğini söyledi.

Tüm bu işlemler müthiş pahalıydı. Payıma düşen parayı nereden bulacağımı bilmiyordum.

Tonoz yaptırmamaya karar verdik.

Gloria ile Michael işlemlerin ayrıntılarıyla ilgilenirken annemle ben mezar yeri bakmaya çıktık.

Çok geçmeden annemin, bir yandan da kendisi için ebedi istirahatgâh aramakta olduğunu anladım.

Katolik mezarlığı doluydu. Yine de bir yer açabileceklerini söylediler.

Prag'taki Yahudi mezarlığında altı yedi ölünün birbiri üstüne gömüldüğünü duymuştum. Getto hayatı orada da peşlerini bırakmıyordu.

New York, Rye yakınlarındaki Katolik mezarlığı banliyödedir. Oradaki ölüler dip dibe yatarlar.

Oradan çıkıp başka bir yere gittik. Uzun bir gündü.

Nihayet, herhangi bir mezhebe bağlı olmayan bir mezarlığın kuytu bir köşesinde bir yer bulduk. Bu köşenin çok tercih edilmeyen bir bölge olduğunu, çünkü yeni yapılan otobanın, mezarlığın o tarafından geçtiğini söylediler. Yine de görmek istedik.

Hâlihazırda trafiğe açılmış üç şeridiyle toplam altı şerit yol, babamın yattığı yerden on metre bile ötede değildi. Devasa tekerli devasa iş makinaları çalışıyordu.

Ama yol bittiğinde o köşenin sakinleşeceğini tahmin edebiliyorduk; vızır vızır araba seslerini saymazsak, tabii. Bu işte de bir uyum vardı. Babam, hayatının otuz küsur yılını New York'la evi arasında mekik dokuyarak geçirmişti. Sabahları binlerce araç şehre gelecekti, onun da her sabah yaptığı gibi; akşamları binlerce araç eve dönecekti, anılarımda babamı canlandırdığım gibi. Annem de vakti gelince buraya yatacak, ömrü boyunca çektiği gibi bu trafiği çekmeye devam edecekti.

Annem mezar yerine bir süre baktı. Hayal ettiği, umduğu şey bu değildi belli ki ama omuz silkti, olur dedi; gittik. Yazıhaneden Michael'ı aradım ve gelip yeri görmesini söyledim.

"Acele etse iyi olur," dedi yetkili, "ilgilenen başkaları da var."

Michael hemen geleceğini, cenazenin salona getirildiğini söyledi.

Oraya vardığımızda oğlanlar salonda telefon direklerindeki kuşlar gibi sıralanmışlardı. Binanın bir yerlerinde cesedi hazırlıyorlardı hâlâ. Bay Taunton bana, yalnız konuşmamızın mümkün

olup olmadığını sordu. Hassas bir soru geleceğini düşünerek kendimi hazırladım.

“Babanızın ayakkabıları,” diye fısıldadı, “pek iyi durumda değil; hatta, bir tekinin altı delinmiş yani, epey eşkiler. Bizce sakıncası yok, elbet; zira yalnızca belden yukarısı görünecek... Sizin ne kadar önemseyenize bağlı. Ben söyleyeyim dedim.”

“Nereye yürüyecekmiş?” dedi annem, ben durumu anlatınca. Babamın başka bir çift ayakkabısı -davet ayakkabıları- olduğunu ama onların da yangında yandığını söyledi. Yangından ilk kez bahsetmişti.

Nedendir bilmem, ayakkabıları düzgün olsun istedim. Bir ayakkabıcı bulmak için annemle ağır ağır yürüyerek ana caddeye indik.

Birkaç saattir annemin bana bir şey söylemek istediği izlenimine kapılmıştım. Onu bir restorana götürdüm. “Bir şeyler yemen lazım,” dedim.

Yedi. Hatta bayağı da iyi yedi.

İkinci bir fincan çay daha istedi.

İnsanların farkında olmadan gönderdikleri birtakım sinyaller vardır. Annemin ikinci fincanı sipariş etmesi, bana söyleyecek bir şeyi olduğu ve bunu söylemek için zaman kazanmaya çalıştığı anlamına geliyordu.

Sonunda söyledi. “Evy,” dedi, “ben senin deli olduğunu düşünmüyorum.”

Gülmemi tutamadım. “Ben de tam deli olduğum kararına varmıştım,” dedim.

“Neden öyle düşünüyorsun, Evy?” diye sordu ve elimi tuttu.

“Yani, diğer insanlar gibi düşünmüyorum.”

“Bunun kötü bir şey olduğuna emin misin?”

“Artık kimseyi sevmiyorum; bir seni, başka kimseyi.”

"Florence'a ne oldu?"

"Ona telefon etmeye çalıştım ama hizmetçi, seyahate çıktığını, tatile gittiğini söyledi... Ha, benimle ilgili olarak soruyorsun?"

"Florence iyi bir kadın."

"Onunla geçirdiğim hayatı sevmiyordum."

"O, iyi bir kadın ve sana da yardım etti."

"O, iyi bir kadın; ve beni öldüren bir kadın. Ben de onu öldürüyordum."

"Tabii, bu sizin ilişkiniz, en iyisini siz bilirsiniz ama bu seni deli yapmaz."

"Doğru ifade, 'deli' değil, aslında. Fakat ben başkalarına ve başkalarının yaşam şekline karşı bir tehlike arz ediyorum."

"Mesela?"

"Şey... Yani, yangın... mesela."

Annem önce bu sözü sindirmeye çalıştı, ardından, "Yıllar boyu defalarca kez, defalarca, defalarca kez, senin yaptığını yapmaya cesaretim olsun istedim. Bunu senin yaptığını duyunca da, teşekkür ederim, dedim."

"Buna sevindim."

"O evin çok fazla odası vardı!"

"Öyle."

Öne eğilip öptü beni. "Sigorta falan umurumda değil. O evden nefret ediyordum. Otuz yıl orada yaşadım ve otuz yıl nefret ettim."

"Geçti, anneciğim," dedim, "geçti, canım benim."

Ama annemin duracağı yoktu.

"O ev ömrümü yedi bitirdi," dedi.

Ömrünü yiyip bitirenin ne olduğunu biliyordum ama annem, onun adını saygıyla anmak dışında ağzına almayacak kadar iyi yetişmiş bir kadındı.

Daha sonra kullandı o ismi.

"Baban," dedi, "yaşlılık günlerinin tadını çıkarmayı bilemedi. Orada oturup durur, yaptığı hataları, yaptığı tüm yanlış anlaşmaları, aradan geçen kırk yılın ardından kimlerin hâlâ kendisine borçlu olduğunu, ölüp gideli yıllar olmuş adamları tekrar tekrar düşünürdü. Serafim, unut gitsin artık, bir gazete oku, bir dergi oku, derdim. O da en sonunda 'oyun kâğıtlarını getir,' derdi. 'Şuna bak, ömrümün son zamanlarında Tanrı bana kiminle yaşamayı layık gördü; bir salakla!' derdi. Ama onu remide yenerdim, bezikte yenerdim, briçte yenerdim. Hile yaptığımı sanırdı. Bana vurur, 'Bir daha hile yapayım deme!' diye bağıırırdı. Ev sallanırdı. Ama ben umursamazdım."

"Şimdi ne yapacaksın, anne?"

"Zavallı Serafim," dedi, "zavallı Serafim!"

"Artık, Michael'ın evinde mi yaşayacaksın?"

"Kimsenin olmadığı bomboş bir oda tutacağım. Her gün kendime yetecek kadar yemek yapacağım. Çok sessiz olacak ve bir daha kâğıt yüzü görmeyeceğim. Her gün halk kütüphanesine yürüyüp bir kitap alacağım, onu bitirir bitirmez de bir yenisini. Televizyonda haberleri izleyeceğim; Chet Hentley'i; çok iyi adamdır. Onun dediklerini gazetede yazarlarla karşılaştıracacağım. Yaşayacağım işte; o kadar."

Göğsü hızla inip kalkıyor, güçlükle nefes alıyordu. "Tanrı beni bağışlasın, yaşayacağım," dedi.

Yetmiş iki yaşındaydı. Bundan kaçışı yoktu. Kocasının ölümüne sevinmişti. Onun göçüp gitmesi anneme hayat vermişti.

İkinci fincanını da içip bir ekler yedi.

Zevkle yiyişini seyrettim.

Eklerini bitirdi, dudaklarını sildi ve gülümsedi.

İhtiyara harika bir çift ayakkabı aldık; böylece, artık kendisini sevebileceğimizi, onun bir suçu olmadığını, öyle yettiğini ve en iyi bildiğini yaptığını söyleyerek anmış oluyorduk onu.

Defnedildiği gün hava çok sıcak ve bunaltıcıydı. Mezarlığın üstünü yoğun bir nem tabakası kaplamıştı; insanın gözü yanıyordu.

Yıllar boyu görüşmediği insanlar cenazesine gelmiş gözyaşı döküyordu.

Annem ağlamadı.

Yaslıların taziyelerini ağırbaşlılıkla, tek kelime etmeden başını eğerek kabul etti.

Eğer doğru kişi doğru kâğıdı imzalarsa Greenmeadow'a girmek kolaydır; fakat doğru kişi başka bir kâğıdı imzalarsa çıkmak pek kolay değildir.

Bir gün Dr. Lloyd'un iki bina arasında koşturup durduğunu gördüm ve onu yakaladım. Kolundan tuttum, zira kendisi sıvısmaya meyilli bir dinleyiciydi. Söyleyeceğimi söyledim.

"Dr. Lloyd, buradan çıkmaya hazırım artık."

"Sorun değil, Eddie. Yargıç Morris önümüzdeki duruşmaya geldiğinde ikimiz kalkar, durumu anlatırız, o çıkış belgeni imzaladığında da serbest kalırsın. Şimdi, söylesene, başını sokacak bir yerin ve çalışacak bir işin var mı?"

"İhtiyacım olan şey bir ev ve bir iş değil, Dr. Lloyd."

"Ama yargıç sana ne yiyip ne içeceğini, kiranı nasıl ödeyeceğini soracak."

"Paran yoksa bunlar dert değildir, Dr. Lloyd; çok kazanınca işler karmaşıklaşır."

"Çok matraksın, Eddie," dedi ve güldü. Etrafına bakındı, "ama

yönetmelikleri Yargıç Morris yazmaz, o sadece uygular.”

“Bu yüzden, sizden onu ikna etmenizi istiyorum. Çalışmayı düşünmediğimi söyleyin.”

“Ne zamana kadar?”

“Sonsuza kadar. Emekliye ayrıldım.”

Güldü ve omzunun üstünden arkasına baktı. “Bak, Eddie, biraz mantıklı ol. Biliyorum; çok güzel bir evin ve...”

“Çok iyi bir eşim var; ona aynı şeyleri çektirmemem gerekecek kadar iyi bir eşim. Dr. Lloyd, artık tek ihtiyacım sessizlik ve yalnızlık; etrafımda bir yığın insan değil.”

“Gel gör ki Eddie, şu koca dünyada bir yığın insan var ve...”

“Onları rahatsız etmem. Onlar kendi yollarına ben de kendi... Sorun nedir?”

“Ne oldu ki?”

“Etrafınıza bakıp duruyorsunuz.”

“Seni bir süreliğine yanına alabilecek biri yok mu diye düşünüyordum da...”

“Bir kız arkadaşım vardı ama ona, kendisine ihtiyacı olan birini bulma fırsatı sunmam gerekiyor, diye düşünüyorum.”

“Senin ihtiyacın yok mu?”

“Kimseye ihtiyacım yok benim. Yüzümü bencilliğe dönüştürüm.”

“Eddie,” diye güldü, “senin sorunun bencil olamamak değildi ki hiçbir zaman.”

“Kesinlikle öyleydi. İşte bu yüzden etrafıma bir duvar örüyorum. Bu medeniyetin bir parçası olmak istemiyorum.”

“Ama parçasısın. Hem ne var ki bunda?”

“O konuya hiç girmeyelim, çünkü girersek beni buradan hayatta çıkarmazsınız.”

“Of, Eddie, meseleden böyle sıvışmak, suçu hep başkalarına atmak çok acizce bir davranış. Her şey senin elinde olsaydı ve sen...”

"Her şeyi yakıp kül ederdim."

"Yakar mıydın?"

"Her şeyi."

"Bu ülkeyi sevmiyorsun yani, bu mudur?"

"Güzel bir ülke burası."

"Yine de yakıp kül ederdim diyorsun, her şeyi?"

"Hayır, sadece şehirleri."

"Gettoları diyorsun yani, Harlem'i ve.."

"Hayır, sadece gettoları değil. Harlem'i, evet; oraya yapacak bir şey yok, Tokyo gibi dümdüz edip baştan kurmalı. Ama New York'un geri kalanını da aynı şekilde. Şehirlerin bir hayrı yok. Her şeyi dümdüz edip baştan başlamalı. Buna gücümüz var--"

"Ah, koluma dikkat et, oğlum, tenisçi dirseği var bende." Etrafına bakındı. "Eddie, bu şekilde konuşmaya devam edersen insanlar senin bir canavar olduğunu düşünecek."

"İnsanlar beni sevdiklerini söylediklerinde ben kendimi öldürüyordum."

"Ciddiyim, Eddie, bıraktığın izlenimin farkında değilsin. Şimdiden bir sürü laf çalındı kulağıma. İnsanlar seninle konuştuklarında cevap vermediğini söylüyorlar."

"Ah, evet. İnsanlarla konuşmayı bıraktım ve bu harika hissettiriyor bana. Her daim bir ilişki içinde olmaya gerek yok. Bağlantıyı kes! Kendinle bağ kur."

"Eddie, sana katılmıyorum. İnsanlar arasında daha fazla diyaloga ihtiyacımız var; uluslararası alanda da aynı şekilde."

"Ah, bu, çok bile; her taraftan fışkıran şu dostluk zırvası. Öyleymiş gibi rol kesmek berbat bir şey. Siz bunu anlayamazsınız, çünkü herkese karşı dostça davranmak zorundasınız. Belki de artık, gerçekte kime karşı dostça duydular beslediğinizi unutmuşsunuzdur bile."

"Bu doğru değil, Eddie."

"Kendinizi pek tanıımıyorsunuz, Dr. Lloyd. İnsanları sevmiyor olmak kötü bir şey değil. Onlardan nefret edin demiyorum. Yalnızca o eski, Yankee soğukluğu diyorum! Bizim bu Hıristiyan medeniyetimizle ilgili tüm o boş sözler... İş ilişkisi üzerine kurulu bir medeniyet bizimkisi. Ana fikri kardeşini sevmeye değil, onun canına okumaya, bunu da ellerini ulu orta temizlemeni gerektirecek bir kan izi bırakmadan halletmeye dayalı. Bunun böyle olduğunu herkes de biliyor ama hepimiz rol kesiyoruz. Bu rol, gerçeklerin önüne geçiyor ve aradaki uçurum günden güne büyüyor. Yani, ben rol yapmayı bıraktım ve bunun, insanın gün içinde yaptığı şeylerin ne kadarını anlamsız kıldığını görseniz aklınız şaşar."

Birden kendimi öyle hayat dolu hissettim ki bir nara attım.

"Ne oluyor?" diye sordu Dr. Lloyd.

"Kendimi harika hissediyorum," dedim, "gel hadi, yürüyelim. İşe gitme bu sabah."

"Ah, kolum, oğlum, kolum," dedi. Kolunu bıraktım. "Eddie, yargıç kendi iyiliğin için bizimle bir süre daha kalmanın yerinde olacağını düşünebilir."

"Hayır, söylediklerimden ötürü öyle düşünen sensin. Ama benim için endişelenme. Ben, kimsesiz bir deliyim yalnızca; zararsız olanlardan. Burada kalmamın kimseye bir faydası olmayacağı açık. Burada, pek de öyle yararınızın dokunduğu biri olduğunu da sanmıyorum zaten, ne dersin? İstemiyorsan cevap verme; ama burada gelişme kaydeden biriyle karşılaşmadım hiç. Bu sözlerime gücenmiyoursundur umarım."

"Hayır, neye inanıyorsan onu söylemeni istiyorum."

"Aslında istemiyorsun, değil mi? Gerginlik yaratan şey işte bu, istemediğin halde istiyorum demen. Ayrıca, sorumu da geçiştirmeye çalışıyorsun. Ben de sana bir kez daha sormak zorundayım, öyleyse. Yargıç Morris'e gidip, dağ bayır gezmeme müsaade etmesi yönünde görüş bildirecek misin?"

"Eddie, er ya da geç, insanlarla geçinmenin bir yolunu bulmak sorunda kalacaksın."

"Buldum bile. Onlarla konuşmuyorum."

"Bak, Eddie, şu an sinirlerinin bozuk olduğunun farkındayım ve..."

"Neyse, boş ver."

"Eddie, Yargıca gidip böyle bir şey diyebileceğimi hiç..."

"Tamam, dert etme."

"Bence, bir süre daha, senin davranışlarının sorumluluğunu üstlenecek biriyle birlikte olmaya ihtiyaın var. Bu sabah dosyanı baştan sona okudum..."

Yürüyüp uzaklaştım. "Biraz daha konuşalım," diye seslendi arkamdan.

Ergoterapi binasının gölgelik yanına doğru yürüdüm. Kampüsün en sessiz grubunun bölgesi ydi burası. Hepsi, o yitik ruhlar, orada oturmuş ya da yere uzanmış duruyorlardı. Onları görmeye gelen olmazdı, kimsenin geleceği de yoktu. Bu kibar, ayrıık insanların arasında oturmayı severdim; onların da benim istediğimden başka bir şey istemiyor olmalarından tryd bu; zaman akıp giderken öylece oturmayı. Resmi bir kitapçıkta hastanenin bu bölümünün "insan plğ" olarak adlandırıldığını görmüştüm.

Bir gün Gwen ıkageldi. Tuhaf bir karşılaşmaydı. Gaziler derneğinin iki üyesinin, bir zamanların koca taburundan hayatta kalmış son iki kişinin buluşması gibi, konuşulacak bir gündemin olmadığı bir karşılaşma gibiydi. Neden geldiğini merak ettim ve söylesin diye bekledim. Beni dikkatle inceliyor gibiydi ama aklından geçen bir şey olduysa da söylemedi.

Saçlarını kısacık kestirmiş olduğunu fark ettim. Bu, yüzünü ortaya çıkarmış, gözlerini, ağzını, burnunu daha bir iri göstermişti. Eskisi kadar güzel değildi ama Yunanların deyimiyle daha

bir *anthropos*'tu; yani daha bir insan. Kızların çoğu, yarı saydam bir kâğıda sarılı şeker gibidirler ve bir erkeğin gelip kendilerini o kâğıttan çıkaracağı umuduyla yaşarlar. Gwen'in ise hiç öyle bir hali yoktu artık.

Onu kampüsün ucuna götürdüm. Orada, yüzümüz güneşe dönük, çimlerde uzandık. New York'tan ayrılıp batı Connecticut'ta küçük bir mahalleye taşındığını, dayısının orada, çarşıda bir içki dükkânı olduğunu söyledi. O bölgeyi kabaca hatırlıyordum. Çarşı, mahallenin açıklık bir alanında ama tepelerin ardına gizlenmiş, patika boyunda, otobanın yakınındaki ağaçlık bölgenin az ötesindeydi. Dükkâna para getirecek kadar insan yaşıyordu orada, demek ki. Yaşlı adamın sağlam müdavimleri de vardı. Mahalleye kattığı kaba espri anlayışını ve hikâyelerini seviyorlardı. Ne var ki bir iş adamı olarak fazla kalenderdi. Aslında ödemediği bir yığın borç vardı ve yeni mal getirtmek için faturaları ödeyemiyordu. Aynı zamanda alacaklarını tahsil etmeyi de pek önemsemiyordu. Asıl önemseddiği şey tavşanlardı. Çarşının arkasındaki ağaçlıklı tepenin yamacına yaptığı kulübelerle küçük bir yerleşim yeri kurmuştu ve vaktinin çoğunu orada geçiriyordu. Bu yaşlı herif ne yapmayı sevdiğini keşfetmiş biriydi.

Henüz tek başına tavşanların getirisine bel bağlayamayacağından, dükkânı da işletmeye devam etmek zorundaydı. Şans eseri Gwen'in taşındığını duymuş, ona, oğlunu da alıp yazı geçirmek üzere yanına gelmelerini teklif etmişti. Evinin üst katı boştu. Yanına geldiğinde Gwen'i yeni baştan tanımış, ondan hoşlanmıştı. Oğlanı da delicesine seviyordu. Andy de tavşanları sevmişti tabii. Beraber geçirdikleri bir haftanın ardından onları ayırmak imkânsızlaşmıştı. Dayı bu sorunu, Gwen'e evin üst katını karşılıksız olarak vermeyi ve dükkânı işletirse gelirinin üçte birini alabileceğini teklif ederek çözmüştü. Gwen'in bu teklifi kabul etmesi onu çok şaşırtmıştı.

"Sen de gelmek istersen...?" dedi, Gwen.

"Hayır, sağ ol," dedim.

"Peki. Bilmek istediğim tek şey buydu."

"Kimseyle bir ilişki yaşamak istemiyorum, artık."

"Evlenelim mi dedik? Sana gidebileceğin bir yer önermek istedim yalnızca. Hayatının geri kalanını burada geçirmeyeceksin herhalde, değil mi?"

"Birkaç bin dolar toparlar toparlamaz seyahate çıkacağım."

"Nereye?"

"Her yere."

"Peki, o zamana kadar? Bak, gelmek istersen, tamam; gelmek istemezsen, o da tamam. Aslında güzel yerdir. Dışarıdan bakınca pek bir özelliği yok gibi ama geceleri çarşı kapandığında etrafta çıt çıkmıyor. İş görür, hani."

"Bundan senin kazancın ne olacak?"

"Orası benim sorunum."

"Kimseye verecek bir şeyim yok."

"Hiçbir şey istemiyorum."

"Emin misin?"

Çimlere uzandı. "Sana yardım etmeye çalışıyordum, sadece," dedi.

Reddedilmeyi göze almanın bu kız için nasıl büyük bir iş olduğunu biliyordum. Tanıdığım bu kadar insan arasında bana yardım elini uzatan bir o, diye düşündüm. Bu tufandan kaçıp gel, diyordu, dinene kadar kal, istediğin zaman da git.

"Hiçbir şey beklemiyorum, Eddie," dedi tekrar.

"Charles ne oldu?"

"İyi bir fikir değildi. Başka bir fikrim de yok; hiçbir fikrim yok. İstiyor musun, istemiyor musun?"

Gwen'in teklifini tıpkı söylediği gibi geçici bir sığınak olarak kabul ettim. Muhasebe ve satış konusunda kendisine yardımcı

olabileceğimi söyledi. Yiyecek yemeğim, yatacak yerim olacaktı. Dahasını istemediğimi söyledim.

“Güzel,” dedi, “benim de verecek başka şeyim yok.” İma yoktu, belirsiz ifadeler yoktu. O telkinde bulunmadı; ben de tahminde bulunmadım. Hiçbir şey taahhüt etmedik, hiçbir garanti vermedik.

Vesayet mahkemesinin kararını içim rahat bekleyebilirdim artık; gidecek bir yerim vardı.

Birkaç gün sonra ziyaretçilerim olduğunu ve idare binasına gitmemi söylediler. Orada beni Arthur ve Florence bekliyordu.

Çok sıcak bir gündü. Ağustos sıcağı çimleri mühürlemiş, otlar ufalanan topraktan kopmuştu ve toprak bir daha yeşermeyecek gibi görünüyor, rengi siyaha çalıyordu. Hastalar, kavurucu güneşten kamaşmış bir gözün güçlkle seçebileceği o yersiz yurtsuz insanlar, ağaç altlarına ve binaların köşelerine toplanmışlardı.

Arthur fena halde terliyordu; sıcaktan olduğu kadar, çok geçmeden anlayacağım üzere streten de. Sohbetimiz için onlara sunabileceğim tek yer bir ağacın altındaki gölgelik bir noktaydı. Arthur, İtalyan ipeği ceketini, oturması için Florence’ın altına serdi. Mevzuyu çakmıştım.

Florence hikâyelerini, pek yakın olmadığı ve komik bulduğu bir arkadaşıyla ilgili komik bir anekdotmuş gibi anlattı.

“Sanırım, en çok ihtiyacım olan şey, ilgiydi,” dedi. “Bir düzine ilaç yuttum, öyle değil mi canım?” Arthur’a döndü.

“İlgi çekmek isteyen ama ölmek istemeyen birinin alacağı sayıda...” dedi Arthur. Birlikte güldüler.

“Cenaze işlerimle ve Ellen’in geleceği ile ilgili planları yapması için hemen Arthur’u aradım. O da tabii bir ambulansla ve ikinci el bir mide yıkama pompasıyla geliverdi. Birkaç saat sonra rahat bir uykuya dalmışım. Ertesi gün Arthur durumumu görmeye geldiğinde hâlâ uyuyordum. Geceleyin uyandım ve gayet

iyi görünüyordum. İki yıl önceki Noel'de aldığın sabahlık vardı üstümde; hatırladın mı Ev; dantel manşetli olan?"

Aslında hatırlamamıştım ama başımı salladım.

"Neyse, biliyor musun, canım ('canım' bu sefer benim içindi) daha o hapları yuttuğum anda, seni değil de Arthur'u aramış olmamın bir anlamı olduğunu fark ettim. Arthur'un şehrimde oluşu bile bana anlamlı geliyordu. Sen, sana ihtiyaç duyduğum yerde değildin.

"İlaçlar etkisini gösterirken ve ben bunun ne kadar korkakça bir şey olduğunu düşünürken bunun aynı zamanda Arthur'la flört etmemin tek yolu olduğunu fark ettim. Şu yaşımda ve ruh halimde ve bu kültürde cinsel bir girişimde bulunabilmemin tek yolu buydu belki de. Öyle değil mi, canım (Arthur'a)?"

"Yok canım!" dedi Arthur bana zayıf bir gülücük atmaya çalışarak.

"Neyse, Arthur çıkıp geldi. Ertesi gün güzel bir sohbet ettik -şu yaşımızda yani!- ve her şey birbirini takip etti. Bir baktık İngiliz Kolombiyası'na giden bir trenin yataklı kompartımanındayız. Bir düşünsene! İkimizin de şöyle iyi bir tatile çok ihtiyacı vardı, tabii! Birbirimize alışmaya falan nasıl da hiç ihtiyaç duymadığımızı görsen şaşardın canım (bana diyordu). Öyle değil mi, canım (Arthur'a)?"

"Ah, Florence," diye tepki verdi Arthur.

"Ve ikimizin de aklından geçen ilk şey sen oldun. Senin sorunlarını daha da zorlaştıracak bir şey yapmama kararı aldık, o an. Arthur benden bile daha hassastı bu konuda! Doğu'ya giden ilk uçağa atlayıp buraya gelmemiz konusunda o directti. Yanımda doğru dürüst giysi falan yoktu; yalnızca ufak, basit bir çanta; ama buradayız işte."

İkisine de gülümsedim ama Florence'ın benden beklediği şeyi

söylemedim; o da her zaman yaptığı gibi konuşma aralarındaki boşluğu doldurmaya devam etti.

"Arthur'un bana -umarım bu sözlerimden mahcup olmazsın, canım (Arthur'a)- çok iyi baktığını söylemem lazım. Her sabah kahvaltıya geldiğinde senin bana verdiğin o pembe not defterine not edilmiş bir liste getiriyor; o not defterini hatırlıyorsun, değil mi canım (bana)? O gün için yapmam gerekenler yazılı oluyor; unutmamam gereken işler, akşam yemeğe nereye gideceğimiz, ne giyeceğimiz ya da yemeğe kimlerin geleceği ve ne hazırlamam gerektiği. Arthur, kendi aşçısını getirtti ve kız tam bir efsane! Sonra, öncelik sırasıyla, yapmam gereken basit işler, öğle yemeği için nerede buluşacağımız; öğle yemeğimizi hemen her gün birlikte yiyoruz. Ne büyük bir değişim benim için; günümün yarısını tek başına dolduruyor. Üstelik benim fikrim de değildi bu, öyle değil mi, Arthur?"

"Aslında senindi," dedi Arthur. Fena halde huzursuz görünüyordu. Florence ona, isterse müsaade isteyebileceğini söyledi.

Gidişini seyrettik. Ergoterapi binasının gölgesine toplanmış yitik ruhları merakla izliyordu. İleri derece miyoptu ve bu nedenle baktığı şeye doğru dikkatle başını uzatması gerekiyordu.

"Gerçekten çok iyi biri," dedi Florence, "Ellen'e karşı da çok iyi. Biliyor musun, Ellen'i Dr. Leibman'a gönderiyorum ve şimdi çok daha iyi. Çok ciddi bazı sorunları vardı seninle ilgili, ister inan, ister inanma. Neyse ki şimdi kontrol altında. Onu merak etme; daha iyi olacak."

Ah, Ellen! diye geçirdim aklımdan ama bir şey demedim.

Florence bana doğru eğildi ve hafifçe elime dokundu. Bir şeyler söylememi bekliyordu. Benden ayrılmak için izin mi bekliyordu benden?

"Tabii, seninle olduğumuz günlerdeki gibi değil," dedi. "Bizim yaşadıklarımız gibi şeyler beklemiyorum hayattan."

Nazik, zarif elini çekti. "Ama onun ne kadar iyi biri olduğunu görüyorsun, değil mi? Yani, bana ilgi gördüğümü hissettiriyor, anlıyor musun, Ev? Seninleyken her şeyin geçici olduğu hissine kapılırdım; her an beni terk edebilirmişsin gibi gelirdi. Arthur ise benimle ve yalnız benimle. Sence ben bunu hak etmedim mi, Ev, canım, söylesene? Hak ettim. Gerçekten hak ettim. Anlıyorsun; artık tek istediğim şey, düzen. Yani, sen harika bir adamsın ama fena halde nevrotiksin. Görüştüğüm her psikolog öyle söyledi. Dr. Weisbart yeni; ve tek kelimeyle mükemmel. Ona, Arthur'la ve seninle ilgili her şeyi anlattım. Bana, yapabileceğim tek şeyi yaptığımı, senin duygusal olarak çökmüş olduğunu ve derinlemesine bir terapiye ihtiyacın olduğunu söyledi. Ona, senin bunu kabul etmeyeceğini söyledim, belki şimdi kabul eder, dedi. Neyse, artık beni ilgilendirmiyor -yani, aslında düşünüyorum, her zaman da düşün...- öyle incinmiş gibi bakma, canım, artık beni gerçekten istemiyorsun; uzun süredir de istemiyordun, bunu biliyorsun. Sana yardım edebileceğimi sanmıştım; yardım edemezsem iyi bir insan, başarılı bir insan sayılmam, diye düşünüyordum ama bir zaman gelir, gerçeklerle yüzleşmek zorunda kalırsın ve başarısız olduysan bunu kabullenmen gerekir. Ben sende başarısız oldum, canım; başaramadım, Ev, üzgünüm, çok üzgünüm..."

Uzanıp öptüm onu. "Mutluluklar," dedim, "ikinize de mutluluklar dilerim."

"Ah, sağ ol, canım," dedi, "gerçekten, çok ince bir davranış," Sonra hafiften güldü ve "en başından kendime eş olarak bir avukat seçmeliydim, herhalde," dedi. "Arthur!" diye seslendi.

Arthur çok uzakta sayılmazdı.

"Arthur!" Onun geldiğinden emin olunca bana döndü. "İkimiz için de hakkaniyetli bir uzlaşmaya varabiliriz; biliyorum. Ben sana ömrümün en güzel yıllarını verdim; sen ise hâlâ taşı sıkı sıkıya suyunu çıkaracak, alımlı, enerjik bir adamsın."

Arthur yanımıza geldi. "Dilersen, müvekkilim olarak kalabilirsin," teklifinde bulundu, "paran cebinde kalır."

Önce, "Başka bir avukat bulurum," deyiverdim. Neden sonra, ne olacak sanki, bırak da sevin, diye düşündüm kendi kendime.

"Düşündüm de, Arthur," dedim, "senin için hâlâ uygunsa avukatım olarak kalmanı isterim. Tek bir ricam var."

"Nedir?" dedi Arthur dikkatle kaşlarını çatarak.

"Her konuda önceliği Florence'a vermeni istiyorum. Onun ihtiyaçları önce gelir."

Florence bana sarıldı. Arthur da neredeyse sarılacaktı.

"Bir anlaşma taslağı hazırlarım," dedi Arthur, "ikiniz için de -bana göre- adil olacak bir anlaşma. Birkaç güne gelirim tekrar."

"Yarın," dedi Florence, aceleyle.

"Şey, bazı randevuların icabına bakabilirsem, olabilir. Muhtemelen gelirim." (Geldi. Gelecekte hiçbir sorumluluğum olmaması karşılığında varımı yoğunluğumu Florence'a verdim.)

Arthur ayağa kalktı; Florence da peşinden. Arthur ceketini çırparken Florence koluma girdi ve arabalarına doğru yürüdük.

"Arthur'la Meksiko'ya gidelim dedik -şimdi tam mevsimi- hem iş hem boşanma, onunla karışık bir balayı gibi. Arthur'un çiftlik sahibi müşterileri var orada." Güldü ve sevgi dolu gözlerle Arthur'a baktı.

"Burada daha ne kadar kalacaksın, Edward?" diye sordu Arthur.

"Ah, evet," dedi Florence, "ne kadar kalacaksın ve sana nasıl yardımcı olabiliriz? Of, ne saçma şey bu Arthur, bir düşünsene; adamın biri kendini öldürmeye kalkıyor, tutup onu buraya kapatıyorlar; bir düşün!"

Hepimiz güldük. Gülme esnasındaki boşluk, yanımdan ayrılmaları için iyi bir fırsattı.

"Şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?" diye sordu Florence,

Hertz'den kiralanmış arabada emniyet kemerini bağlarlarken.

"İçki işine girmeyi düşünüyorum," dedim.

"Vay, çok ilginçmiş!" dedi. "Hoşça kal."

Gittiler.

Veraset duruşmasında Yargıç Morris'e tavşan yetiştirip satan bir adamın yanında çalışacağımı söyledim. "Kentisi de burada," dedim Gwen'i ve bana tanıklık etmeye gelmiş dayısını işaret ederek.

"Ah, çok ilginç," dedi yargıç ve beni derhal serbest bıraktı. Dr. Lloyd konuşmadı. Yargıç kararı imzaladı; o kadar.

Daha sonra, "Bana düzenli aralıklarla bilgi vermenizi istiyorum," dedi Dr. Lloyd, birlikte arabasına doğru yürürken.

"Ne aralıkla, mesela?"

"Yılda bir, diyelim. Bu arada aklımdayken sorayım, gerçekten, tam olarak ne geçti başınızdan?"

"Dirilişin nasıl bir şey olduğunu merak ettim," dedim, "bu nedenle, kendimi öldürmek zorundaydım."

"Bu sözlerle her ne kastediyorsanız, bir daha yapmayın. Olumsuz psikiyatrik kanılara rağmen serbest bırakıyorum sizi. Yüzümü kara çıkarmayın."

İhtiyar adamın evinin üst katında Gwen, Andy ve ben birlikte yaşıyorduk. Kendi odam vardı ama zaman zaman Gwen'in yatağını gıcırdatıyorduk. Kimi zaman ise canımız istemiyor, yapmıyorduk. Hassas bir ateşkes vardı aramızda. Her sabah kalktığımızda, anlaşmamız hâlâ geçerli mi anlamak için birbirimizin yüzüne bakardık, ilk iş. O ilk aylarda iki vahşi kedi, ormanda yolları kesişmiş ve birlikte yaşamak zorunda kalmış, beraber avlanan, beraber beslenen, aynı ağaçlıkta uyuyan iki kaplan gibiydik. Fakat içten içe bir güvensizlik de vardı, bir yandan; birbirimize karşı değil, içimizdeki vahşiliğe karşı.

İçki dükkânının tezgâhı başında bütün ihtiyar tayfayı tanıma fırsatım oldu. Çok az konuşuyor olmama rağmen insanlar bende

samimi bir yan görmüşlerdi. Birçoğunun benden başka konuşacak kimsesi yoktu belli ki; zira konuşur konuşmaz bu adaletsiz, acımasız rekabette onların yanında yer almamı, onlara kefil olmamı ister gibi en mahrem açıklamalarda bulunuyorlardı.

Çok geçmeden çarşının serbest ruhsal danışmanı olup çıktım. Küçük çapta bir şöretim vardı. Müşteriler, bahçelerinde ki, kümeslerdeki üretim fazlasını bana hediye ediyorlardı. Ahududuyu sevdiğim söylentisi yayılmıştı. Aslında o kadar da düşkün değildim ama öyle olsaydım bile ahududuya doyururlardı beni. Kavanoz kavanoz ev yapımı reçel ve çili sos, türlü kış elması ve Seckel armudu getiriyorlardı. Görseniz zavallı bir alkolik diyeceğiniz yaşlı bir kadın bana çok güzel bir Galway kazağı örmüştü. Okumayı sevenler bitirdikleri kitapları ve dergileri getiriyorlardı. Ne olduğunu anlamadan halk yardımlarının başlıca hak sahibi oluvermiştim.

Asıl, sabahlar için yaşıyordum. Gwen dükkânı açıyordu. Öğlen yoğunluğu ile ihtiyar ilgileniyor, ben de saat ikiden evvel işbaşı yapmıyordum. Bu da bana uzunca bir boş vakit bırakıyordu. Günün ilk ışıklarıyla daktilomun başına geçerek bu vakti daha da uzatıyordum.

Belli bir yerden başlamamıştım; önce babama bir mektup yazdım. Bir kitabın ya da öykünün girişi olarak düşünmemiştim bunu; kendim için yazıyordum. (Önce babamla hesaplaşmalıydım.) Gerisi, çorap söküğü gibi geldi. Anı mı? İtiraf mı? Kendimle yaptığım bir deneydi bu; aynı anda farklı zaman dilimlerinde yaşamının bir yoluydu.

Birkaç hafta sonra babam ve kendimle ilgili bir hikâye, (masamın yanındaki duvarda Erciyes Dağı asılıydı) hatta tam da onu babam olarak değil de bir kardeş olarak gördüğüm, yetiştigi koşullar düşünülünce başka biri olamayacağını anladığım o dakikaları kaleme alıyordum.

Daha sonra, birileri okusun diye yazmadığım için başarısızlık hissetmeden yazdıklarımı bir kenara bıraktım. Sonrasında, birisine kin besleyen, duyduğu hıncı tanıdığı herkese yansıtan, bu sebeple herkesten intikam almaya çalışan ve birini sevmenin hazzını tadamamış bir üniversite öğrencisini anlatan bir hikâye üzerinde çalışmaya başladım. Zaman geçtikçe anlatıya bir de genç kız dâhil oldu. Anlayışlı, sabırlı ve sevgi dolu bir kızdı ve delikanlının, kendisine böyle yaklaşmasına izin verdiği ilk kişiydi.

Tüm bunlar kaç ayımı aldı bilmiyorum. Umurumda değildi. Acelem yoktu. Hayatımda ilk kez bir şeyin daha fazlasını istemiyordum. Seyahat planlarımı bile unutmuştum. Her gün (Gwen'in, bir arkadaşına söylediği gibi haftanın yedi günü) aynı şeyi yapıyordum. Dükkânın kapalı olduğu pazar günleri ise en iyisiydi; çünkü tamamen bana aitti.

Bazı sabahlar, daha önce hiç hissetmediğim, boğulmaktan son anda kurtulmuşum ve ilk kez özgürce nefes alabiliyordum gibi bir his duyuyordum.

Başımdan ne kadar çok şey geçmiş olduğunu ve bunların ne kadar büyük bir kısmını hatırlayabildiğimi düşününce şaşırıyordum. Bir zamanlar akşam ne yediğini bile hatırlayamayan bir adamken şimdi otuz beş yıl önce konuşulmuş şeyleri kelimesi kelimesine hatırlayabiliyor, sesleri duyabiliyordum.

Ama beni en çok şaşırtan herkese, özellikle de Florence'a duyduğum yakınlıktı. Genç kızın iyiliğini ve bu geçimsiz oğlana karşı gösterdiği sabrı gecikmiş bir takdirle ödemeye çalıştığım bir teşekkür mektubu yazdım. O zamanlar Florence'ı nasıl sevdiğimi anımsadım ve o hissin kendisi tekrar belirdi içimde.

Gece yarısı trenden inmesi gereken ve kendini tamamen uykuya bırakmayı göze alamayan biri gibi uyuyordum. Her gün aynı sabırsızlıkla bekliyordum.

Bir yıl, artı bir yılın da büyük kısmı böyle geçti. Hayatım bo-

yunca kendimi tümüyle mutlu hissettiğim ilk dönemdi bu.

Gwen'in ihmal edildiğini düşündüğünü fark etmem bu yüzden o kadar uzun sürdü.

Bana neler olduğunu çitlatması gereken belirtiler olmuştu aslında. Örneğin her gün işten çıktığımda yerine getirmem gereken bir rahatlama seansım vardı. Benden bize doğru uzanan ve mesafesi gittikçe artan o yolu kat etmem zaman alıyordu. Gwen beni böyle mutlu mesut çalışıyor görmeye eyvallah diyordu ama kahretsin, işten çıkınca gerçekten işten çıkamaz mıydım? Zira işten sonra da saatlerce kafamın arkasında bir şeyler dönüp durduğunu söylüyordu. Küçük kâğıt parçalarına bitmek bilmez bir şeyler çiziktirip durduğumu fark etmişti. Bunda bir sorun yoktu ama o konuşurken ben onun söyledikleriyle belli ki hiçbir alakası olmayan bir şeyler çiziktirmeye başlıyordum. Başka ne düşünecekti ki?

Geceleri bile durmadığımı söylüyordu. Başka insanlarla başka zamanlarda geçen gerçekçi rüyalar görüyor, o esnada da sayıklıyor ve terliyordum. O değilse, gecenin ortasında uyanıp başucumdaki lambayı yakıyor ve o batasıca notlarımdan birini alıyordum. Bir yarım saat sonra, başucumdaki ışık tekrar yanıyordu ve Gwen uyanıp döndüğünde beni yine yatağın kenarına oturmuş bir şeyler karalarken buluyordu. Bu hareketimi, yazmazsam unutturum, şimdiden önemli bazı kısımlarını unuttum bile, diyerek açıklıyordum.

Onu cinsel bakımdan bir nefeste yiyip yuttuğum geceler oluyordu fakat o, çok geçmeden, bu patlamaların, genellikle, geçirdiğim kötü bir günün ardından olduğunu ve yaptığım şeyin aslında başka bir yerden (mesela, Underwood Güzeli'nden, diyordu Gwen) alabilmeyi dilediğim doyumunu kendisinden kopartmaya çalışmak olduğunu düşünmeye başlamıştı. Yerine getirmekten hoşlanacağı bir işlev değildi bu, elbet. Benim bu vahşi ve beklen-

medik arzu patlamalarım ve bu arzuların aynı hızla sönüşü onu eşige kadar getirip tatminsiz bırakıyordu.

Odasına uğramadığım gecelerin sayısı artmıştı. Günün ilk ışıklarıyla ayağa fırladığım için geceleyin genellikle yorgun düşüyordum. Hatta yatağa uzanır uzanmaz uykuya dalmayı alışkanlık edinmiştim; bu da genellikle Gwen, Andy'ye banyo yaptırdığı zamana denk geliyordu. Çocuğu yatağa yatırıp yanıma geldiğinde ben horluyor oluyordum. (Beni tanıdığından beri ilk kez horlar olmuştum; bunu özellikle belirtmişti.)

Bunun daha ne kadar süreceğini merak ediyordu. Bana, yazdığım her neydiyse onu bitirdiğimde her şeyin rayına oturup oturmayacağını (daha çok bir öneri gibi) sordu. Sanmam, dedim. Hatta ona söylemediğim şey, bunun hiçbir zaman olmasını istemediğimdi.

Onun canını sıkan başka bir şey de ne yaptığımdan kendisine bahsetmiyor olmamdı. Onun girmesine izin vermediğim bir dünyada yaşıyordum. Belli ki bu benim için her şeyden, onun da kabul etmek zorunda kaldığı gibi, kendisinden dahi daha önemliydi.

Gwen bu soruna çok kafa yordu. Dayısı dükkâna geçince Andy'yi ona bırakıp elinde öğle yemeğiyle beni görmeye gelmeye başlamıştı. O sıralar, genellikle, ilk patlamamı atlatmış oluyor, bir bira ile bir sandviçe -ve de öteki işe- zaman ayırabiliyordum. Eski mavi kanepeye uzanıp ben yemeğimi yerken beni izliyor, bekliyordu. Yeme içme işim bitince masadan kalkıp yanına, beni beklediği yere gidiyordum.

Odadaki en parlak ışık masamdaki ışık olsun diye odamın perdelerini her daim kapalı tutuyordum. O ışık kapalıyken oda, tıpkı eski günlerde bulduğumuz motel odaları gibi esrarlı, ürkütücü bir alacakaranlığa bürünüyordu. Gwen o günlerin ateşini tekrar yakmaya çalışıyordu.

Bunun da işe yaramayacağı belliydi. Günün birinde çok ileri gitti. Gözlerimdeki kararlılıkta bir tereddüt sezmiş olacak ki masa lambamın bağlı olduğu uzatma kablosunun düğmesini ayağıyla kapattı. Öncelikle, Yunan cinsel geleneğinin hiçbir öğretisinde kadının atılgan davranması gibi bir şey söz konusu olamaz. İkincisi ve daha kötüsü, yaptığı bu hareket, onun ziyaretlerinden hoşlanmadığımı fark etmeme neden oldu. Canı ne zaman isterse gelip işimi yarıda kesebileceğini düşünüyor olmasına gıcık olmuştum.

Işığı yakmasını söyledim ve çalışmaya devam ettim. Ama dikkatim bir kez dağılınca aynı iştahla işe koyulamamıştım; tıpkı seviştikten sonra aynı verimli şekilde işe dönemediğim gibi. Erkeğin enerjisinin de bir sınırı vardır.

Birkaç gün sonra yine öyle coşkulu bir sabah geçirirken aşağıdan geldiğini duydum. Kahretsin, dedim; hiç kafamı dağıtasım yoktu ama bana işi bıraktırıp istediğini alana kadar yılıştı. İşime çabuk dönmek istediğimden olsa gerek onu yatağa götürmek yerine hemen oraya, çalışma masamın üstüne yatırdım. Beni odaya götürmeye çalıştı ama gidecek durumda değildim. Benim elemamın tekrar doğrulup işe koyulması için epey bir süre sabırla bekledikten sonra aşağı indim ve o odadan bu odaya girip çıkıp dolaarak Gwen gelmeden önceki havama girmeye çalıştım.

Aşağı inmek üzere hazırlanmakta olduğunu işittim. Yanıma geldiğinde, artık öğle yemeklerini atlayıp çalışmaya devam edeceğimi, istediğim zaman dükkânda tezgâhın başında bir şeyler atıştırabileceğimi söyledim.

Başını salladı, bir şey demeden çıktı. Ne var yani, diye düşündüm kapı çarpılıp kapandığı sırada, Greenmeadow'da çimlere uzanmış birbirimize sözler verirken, ona kendisine verecek bir şeyim olmadığını söylemişim, o da kabul, demişti. Şimdi eğer ihmal edildiğini düşünüyorsa; ne yapalım, kendi başının çaresine bakmalıydı.

"Pek de iyi bir herif değilsin, ha," diye düşündüm kendi kendime. "Ee, ne olmuş yani?" diye düşündüm ardından.

Bağımsızlık bildirgemini daha açık bir ifadesi olarak o gün dükkâna gitmedim. Gwen eve geldiğinde hâlâ daktilomun başındaydım. Ona, bir ilham yakaladığımı ve bunu kaçırmak istemediğimi söyledim. Omuz silkti.

Artık Gwen'le sevişmeyi hepten bıraktığımı ikimizin de fark edeceği gün gelecekti elbet. Hiç sevişmediğimiz anlamına gelmesin; ama ne zaman bir şey yapacak olsak işi Gwen'in başlatması ve zihnimi başka şeylerle meşgul olmasına rağmen bedenim karşılık verene kadar, "o, alacağını alana kadar," usanmadan diretmesi gerekiyordu. Çoğu kez çıt çıkarmadan, bir uyurgezer gibi ya da otomatik bir makine gibi yapıyordum yapacağımı.

Bazı zamanlarda ise ne yapsa kâr etmiyordu.

"İçimden gelmiyor, herhalde," dedim gerçekten de içimden gelmediği bir gün. Konuyu tartışma meselesi haline getirmedim.

"Eşiği geçtim artık, sanırım," dedim bir başka gece yarısı. Cevap vermedi. "Kırk beş yaş sınırını aştım artık," dedim.

Başını salladı ve konuşmadı. Daha sonra, "Geçicidir," dedi.

Yine de o eski günleri, onunla bir saat olsun yatağa girebilmek için, hangi yöneticilerle hangi mühim konularda olursa olsun, toplantılardan bir mazeret uydurup sıvıştığım zamanları anımsıyor olmalıydı.

Çoğu kadın tüm bu konuları kabullenmenin bir yolunu bulur; er ya da geç bulmak zorunda kalır. Fakat Gwen, duygularını o kadar uzun süre saklayabilecek bir kız değildi.

Bir gece, dükkânı kapatıp eve döndüğümde ortalıkta yoktu. Acıkmıştım. Seslendim. Cevap yoktu. Sonra mutfığa gittim, ocakta yemek yoktu. Dolapta bir şey var mı diye döndüğüm sırada onu gördüm; orada, köşede oturmuş ağlıyordu. Nedendir bilmem, ağlaması kızdırmıştı beni; verdiği sözü bozduğunu dü-

şünmüştüm. Ne olduğunu sorduğumda yalnızca başını kaldırıp uzun uzun yüzüme baktı; konuşmadı.

Haftalar sonra, o akşamüstü doktora gittiğini ve şüphelerinin doğru çıktığını söyleyecekti; hamileydi. Delice seviştiğimiz tüm o günlerde değil de böyle bir zamanda hamile kalmış olması çok ironikti. Önlem almayı bırakmıştı.

Neden daha önce söylemediğini sormadım. O zamanki koşulları göz önünde bulundurunca söylememeyi tercih etmiş olması doğaldı.

Buzdolabını eşeledim. Konuşmak istediği zaman konuşur, diye düşündüm.

Bir süre sonra, "Eddie, bana neden ihtiyacın var ki senin?" diye sordu.

Ağzımdan, "Ara sıra arkadaşlık etmek için," diye bir cevap çıktı. Öyle esmişti ve deyiverdim. Tepki vermedi ama canının yandığını biliyordum. Dr. Lloyd'un, insanların benim bir canavar olduğumu düşüneceklerini söylediği geldi aklıma.

Konuşmaya devam etmesi biraz zaman aldı.

"Eddie," dedi, "bana, karına davrandığın gibi davranıyorsun."

Kızlarla düşüp kalktığımı kastediyorsa, öyle bir şey yapmadığımı söyledim. "Hatta," diye ekledim (bu cevabın, konuyu kökten kapatacağını düşünmüştüm herhalde), "sekse ilgi duymuyorum artık."

Şey, yani aslında amacım bir krizin önüne geçmekse yolu bu değildi. Sonradan fark ettim bunu ve bir nebze yumuşatmaya çalıştım. Yaşantımızdan son derece memnun olduğumu söyledim.

"Ben değilim," diyerek cevabı oturttu.

Kendime bir parça peynir kesip ekmeğin arasına koydum ve diğer odaya geçtim. Bir sinema dergisi çıkarıp, kendiminkiyle karşılaştırmak için, ünlülerin seks hayatlarını okumaya baş-

ladım. Belki de o işin zerresine ihtiyacım yoktu. Hayvanlar, iri, vahşi, gerçek canavarlar çiftleşmeyi akıllarının ucuna getirmeksizin aylarca, hatta yıllarca yaşayabiliyordu. Bu iş, insanoğlu için nasıl böyle bir takıntı haline gelmişti? Bu kadar sıkıntıya değer miydi?

Daha sonra, bunun son olduğunu hatırlayacağım o girişimde bulunduğunda aklımda hâlâ bu düşünce vardı. Çabaları sonuçsuz kalmıştı.

“Neden yüzüstü yatıyorsun?” diye sormuştu.

Ben de “canım istemiyor,” demiştim.

O gece, şafak vakti, bir şey uyandırdı beni. Ne bir ses ne de bir hareket vardı. Ama gözlerimi açtığımda o, dirseklerinin üstüne yaslanmış bana bakıyordu. Kriz anlarında yüzüne kan dolar, gözleri yuvalarına gömülür Gwen’in. Berbat görünüyordu.

“Gwen, ne oldu?” dedim.

“Pes ediyorum, Eddie.”

Bunu bir tür acımayla, hatta kibarca, bunca zamanını boşa harcamış gibi bir ifadeyle söylemişti. Sonra yataktan kalktı, giyindi, Andy’yi giydirdi ve gündüz vardiyası için dükkâna gitti.

Sonraki birkaç gün şaşırtıcı bir sakinlikle geçti. Fakat Keith Robinson’ı fark edişim de o günlerde oldu.

Gwen, dükkânda, televizyon sektöründe çalışan bir herifle konuşarak oyalanmaya başlamıştı. Adamla ilgili dikkatimi çeken ilk şey, çok fazla votka alışması olmuştu. Dedikodulardan öğrendiğime göre içkilerin çoğunu ayyaş olduğu söylenen karısına alıyordu.

Keith’in gerçekten bir etmen olarak varlığını ilk kez, Andy’ye hediyeler almaya başladığında fark ettim. Bu, her zaman önemli bir işarettir.

Sonra bir gün üst katımızda, aslında Gwen’in yatak odasında, bir TV alıcısı boy gösterdi. Kocaman bir setti; renkli falan. O herifin hediyesiydi. Keith’in, taşrada televizyon için programlar

yazan ve programı yayına sokmak için birkaç gün içinde New York'a geçecek tanınmış biri, "önde gelen bir program yazarı" olduğu anlaşıldı.

Onun hakkında bir şeyler soracak olursam Gwen'in bu kıskan-dırma oyununun -durum gerçekten buysa- amacına ulaşacağını bi-liyordum. Böyle oyunları kaldıracak mide kalmamıştı artık bende.

Ama, yine de herifi şöyle bir alıcı gözle süzdüm. Benim boy-larımda, benden belki on yaş kadar gençti. Puslu gözleri ve yete-nekli birçok insandaki gibi dalgın bir ifadesi vardı. Normal şart-lar altında olsak sevebileceğim bir tipti. Gösteriş düşkününü ya da hırslı, saldırgan bir havası yoktu; hatta, karşısındakini her daim memnun edecek ölçüde ezik takılıyordu. Öte yandan, televizyon sektörünün en kıymetli dakikalarında, 'Prime Time'ın sonundaki elli iki dakikalık yapımda adı yazılıyordu. Kendini geri planda tu-tuyordu elbet ama taşaklı herifti!

Bir başka güzel yanı da at yarışı oynuyor ve mevzuyu da iyi biliyor oluşuydu. Bana da bir iki tüyo ateşlemişti; özellikle, bire on beş veren iki tüyosu, bir de günlük çifte bahsi bana iyi para getirmişti; Parayı zulaya attım. Para konusunda suyuma gitmek için son derece dikkatliydi.

"Bu herifi neden sevdiğini anlayabiliyorum," dedim Gwen'e; Keith'in beni at yarışına yöneltmesiyle ilgili espri yapmaya çalışarak.

O ise, konuyu ciddiye aldı ve aralarında bir şey olmadığını söyleyip bir de tipi olmadığını ekledi. Öyle ki, eğer bu konulara biraz hâkimseniz bunu ısrarla söylemelerinin de önemli bir işaret olduğunu bilirsiniz. Onun tipi olup olmadığını sormamıştım ki.

Asıl belirti ondan sonra gösterdi kendini. Gwen bana Keith'in aslında yapmakta olduğu işe nazaran çok daha iyi biri olduğunu söyledi. "O da kendi programlarını aşağılıyor," dedi, "bizim gibi!"

“Onunla düzüşüyor musun?” diye sordum.

“Ne diyorsun sen, be?” dedi; zevkten dört köşe olduğu belliydi. Bende ki ışığı görünce, başladı onun hakkında konuşup durmaya. Tam bir ayyaş olmasının yanı sıra intihara da meyilli olan karısından bahsetti. En önemlisi, Keith’in kendi sevdiği işi yapsa ne kadar başarılı olabileceğini karısının tahmin bile edemeyeceğini söylüyordu. Yetenekleri, aptal kutusuna yazmak zorunda olduğu zırvalar için fazlaydı.

Bu adama -ve de kendisine- beni yakaladığı tuzağı kurmakta olduğunu fark ettim.

Bazı akşamları Gwen’le birlikte adamın programını seyrederek geçiriyorduk. Program bitip de jenerik akmaya başlar başlamaz Keith’in New York’tan, Gwen’in programla ilgili fikrini sorduğu telefon geliyordu.

“Neden benim fikrimi hiç sormuyor?”

“Senin, kendinden başka bir şeyi umursamadığını biliyor da ondan.”

Bir süre sonra telefon konuşmalarını alt katta yapmaya başladı. Dediğine göre, yaptıkları geyik muhabbeti, geceleri yatağında yoğunlaştığım ‘derin’ düşünceleri dağıtmasın istemiyordu.

Bu telefon görüşmelerinin bir saati bulduğu oluyordu zaman zaman. Fakat ne zaman yanlışlıkla paralel hattı kaldırırsam casting’den, yönetmenlikten, zamanlamadan ve buna benzer mesleki konulardan konuştuklarını duyuyordum. Dandik bir televizyon programıyla ilgili konuşacak bu kadar şey bulabilmeleri şaşılacak şeydi. Gwen de harbiden mantıklı konuşuyordu hani. Adam da onun düşüncelerini gerçekten dikkatle dinliyordu.

Gel zaman git zaman, adam Gwen’le bu küçük telefon görüşmesini yapmadan uyuyamaz oldu. Ben de çok geçmeden Gwen’in telefon görüşmesini bitirmesini beklemekten vazgeçtim. Vurup kafayı yatıyordum.

Tüm bu olanlar, geçmişteki belli olayların farklı oyuncularla oynandığı tuhaf bir tekrar gösterim gibiydi.

Karısı ne düşünüyordur acaba, diye merak ediyordum. "Cuma akşamı yemeğe geliyorlar," dedi Gwen bir gün. Bu merakımı pek yakında giderecektim demek ki. Yine pek yakında, bu konuda bir şey yapıp yapmamam gerektiğini de öğrenmiş olacaktım. Tüm bunlar gerçekte ne kadar umurumdaydı?

Greenmeadow'un arka bahçesinde hiçbir sorumluluk altına girmeme sözü verdiğimiz o öğle sonrasını düşündüm.

O gece dükkân, dokuza kadar açık kaldı. Eve geldiğimde evi banyo tuzu kokusu sarmıştı ve Gwen küvetteydi.

Memelerine baktım. Andy'den bu yana biraz küçülmüşlerdi. Birden, içimi ona karşı derin bir sevgi kapladı.

Nereye baktığımı fark etmişti. "Artık sevmiyorsun bunları, değil mi?" dedi.

"Neden öyle düşündün?"

"Artık hiç okşamıyorsun. Eskiden yaptığın gibi, araba sürerken bluzumun düğmelerini çözüp elini içeri..."

"Ama çocukça şeyler bunlar. Tanrı aşkına, biz birlikte yaşıyoruz."

"Yaşadığının bile farkında değilsin. Bu mu çocukluk?" Banyodan çıktığında ağlıyordu.

"Ne oldu şimdi?" dedim.

"Bırak şu boş lafları! Ben senin lanet olasıca karın değilim; tamam mı! Ne oldu şimdi, ha? Duymak istiyorsan, söyleyeyim; sen oldun!" Bunları haykırarak söylemişti. "Sen delisin, biliyor musun; insanlar haklı; sen gerçekten delisin."

Duşumu alıp geldiğimde onu çok daha sakın buldum. Andy'nin yatağa girişini izliyordu -Andy epey büyümüş, çocuk olmuştu- ben, kapının eşiğinde dikiliyordum. Bu çocuk da başka bir âlem, diye düşündüm; bir öyle bir böyle, bazen tam bir kudu-

ruk, bazen de şimdi olduğu gibi sakın ve olağanüstü ölçüde hisli.

"Ne oldu anneciğim?" dedi.

"Hasret doluyum," dedi Gwen, "uzun yıllar önce tanıdığım bir çocuğu özlüyorum." Bana bakmadı.

Andy'yi yatağına yatırdıktan sonra ona uzun yıllar önce tanıdığı o çocuğun artık yaşamadığını anlatmaya çalıştım. "Ben başka biriyim artık ve haklısın, çok daha bencil..."

Telefon çaldı.

"Şu herifi kıskanmaya başlıyorum," dedim.

"Kıskandığın falan yok, it oğlu it. Kıskanmalısın; ama kıskanmıyorsun. Sen tam bir piç kurususun."

Telefon tekrar çaldı.

"Erkek arkadaşınla konuşmadan önce sana söylemek istediğim ve yapacağın her işte aklında tutman gereken bir şey var," dedim. "O aciz, sefil, müdür yardımcısı kılıklı Eddy denen herifin dönmesini bekleme, geleceği yok çünkü. Bak, burada yeni modeli çıktı ve ben bunu harbiden çok daha fazla tuttum."

"Ama ben tutmadım," dedi giyinirken, "o diğer adamın ilgileri vardı. Senin ise tek yaptığın, kabuğunun içine çekilip her şey senin kilometrelerce uzağında oluyormuş da sen seslerini uzaktan duyuyormuşsun gibi olan biteni izlemek."

Telefon hâlâ çalışıyordu.

"Tamam; istediğini alacaksın," diye devam etti, "yarışı sen kazandın, tüm rakiplerinin ağzının payını verdin, şampiyonsun sen, dünyanın en bencil insanısın. Tek başınasın!"

Gülümsedim.

"Bir de şu gülümsemen! Şu naif gülümsemenden öyle sıkıldım ki... Kimsin ulan sen; İsa mısın? Buddha mısın, kimsin? Bir zamanlar bir şeylerin tarafında ya da karşısında olurdun. Şimdi bu boktan gülümsemenle herkesi olduğu gibi kabul ediyor, anlıyorsun; ha?"

Telefonu kaldırdı. "Keith, biraz bekler misin?" Sonra bana döndü; "Ben aşağıdan açınca sen kapat olur mu?" Orada dikilmiş bana bakıyordu. Bir şey bekliyor gibiydi.

"Ne yapmamı istiyorsun? Bu herifle aranda olanlar umurum-daymış gibi mi davranayım?"

"Hayır," dedi, "insan gibi davran, yeter."

"İyi, kıskanıyorum."

Alaycı bir ses çıkardı.

"Ne yapayım; gidip onu döveyim mi?"

"En azından bir şey yapmış olurdun."

"İyi de sen başlattın her şeyi; onu niye döveyim ki?"

"Beni döv o zaman."

"Hoşuna giderdi, değil mi?"

"İnsan olduğunu gösterecek herhangi bir şey hoşuma giderdi, evet," dedi.

"İhtiyaç duyduğun o şeyi ben vermezsem gidip başkasından alacağını söylüyorsun, bu mudur?"

"Ben herkesin yaptığını yapıyorum, yalnızca; bütün o saygın kadınların. Karın ne kadar bekledi, söylesene."

Ve odadan çıktı.

Bir deneyeyim, dedim. Telefonu kaldırdım ve "Keith?" dedim.

"Ah, merhaba; evet?"

"Artık Gwen'i aramanı istemiyorum."

Şaşkınlıkla birkaç saniye duraksadıktan sonra, "Bana bunu kendisi söylese iyi olur, haksız mıyım?"

Gwen telefonu aldı ve "Kapat, Eddie; kapatır mısın?" dedi.

Kapatтым. "Kalbinden geçen bu değildi, aslanım," dedim kendi kendime.

İşin tuhaf yanı, Gwen'e kızgın değildim. Yapmak zorunda olduğu şeyi yapıyordu. Ne kadarına dayanabileceğimi görmek istiyordu. Kendince, benim ona olan duygularımı ölçme yöntemi

bu. Eğer zerre kadar iplemediğim anlaşılırsa neden başka birine gitmeyecekti ki?

Ne var ki o yapması gerekeni yapıyorduyrsa ben de yapmam gerekeni yapıyordum. O da her şeyi bırakmak, boş vermeyi sanırım; onu, tüm dünyayı, en küçük zerresine kadar her şeyi.

Yine de tüm bu olanlara bir dur diyeceksım eğer, vakit bu vakitti.

İnsan ne istediğini yaptıklarıyla öğrenir. Bana da ne istediğimi öğreten şey Keith'e değil, ufaklığa, Andy'ye yaptığım şeydi.

Utanç verici bir hadise bu. Yaptığımda övünülecek hiçbir şey yok.

Andy, birden, garip bir döneme girmişti. Hiçbir şey onu memnun etmiyor, hiçbir şey istediği gibi olmuyordu. Gwen'in dayısını kölesi yapmıştı; öyle ki ihtiyar, o ne istese vermek durumunda kalıyordu. Gwen, onun istediği bir şeyi reddedince şiddetiyle insanı dehşete düşüren öfke nöbetlerine kapılıyordu. İnsanoğlunun içindeki o hayvansı azgınlık bu oğlanda iplerinden boşanmıştı.

Bu konuda kitaplar okumuş olan Gwen, Dr. Spock'un Andy'nin bu davranışlarını harfiyen tarif ettiğini, dolayısıyla bunun son derece normal olduğunu belirttiğini söyledi.

Fakat bana kalırsa, Gwen çocuğa öyle düşküncü ki onu disipline etmesi çok zordu. Onun bu duygularından yararlanan çocuk da ne kadar ileri gidebileceğini test etmekteydi sürekli. Gwen'e çocuğun "gel beni bir güzel payla, kıcıma iki tokat yapıştır" diye yalvardığını söyledim. Gwen'in cevabı, benim de babam gibi eski kafalı olduğum ve bu işe karışmamam yönünde oldu. Öte yan-

dan öylece durup çocuğun bu davranışlarına göz yummak gittikçe zorlaşıyordu benim için.

Robinson'ların yemeğe gelecekleri günün sabahında, kahvaltıda oldu olanlar. Andy, Gwen'in yesin diye önüne koyduğu yemekleri beğenmemiş, vurup yere atmıştı. Annesinin fırçası da bir öfke kasırgasını tetikledi. O an, Gwen'in çaresiz kaldığını gördüm. Onu alt etmeye çalışmış koca koca adamlar bile başaramamışlardı bunu ama o sabah bu el kadar çocuk Gwen'i sindirmişti. Gwen elinde olmadan -isteyerek değildi, zira iki gündür konuşmuyorduk- yardım isteyen gözlerle baktı bana. Çocuk avazı çıktığı kadar bağırıyor, annesini yumrukluyordu. Gwen bir an bana baktı ve eliyle yüzünü kapatarak karşılık vermeden çocuğun yumruklarını sineye çekmeye karar verdi.

İşe müdahalem, beni de şaşırtan bir biçimde oldu. Öfkeden kudurmuş olan ufaklığın giysisini, bir kedi yavrusunu gevşek derisinden tutar gibi avuçladım ve sürükleyip odama götürdüm. Kapıyı kapattım. Bu sefer bana döndü ve "Git! Seni sevmiyorum! Git!" diye bağırdı. Bu kadar küçük bir yaratıkta böylesi büyük bir hiddet görmemiştim. "İstemiyorum seni," diye bağıırıyordu, "seni istemiyorum!"

İlk tokadım onu susturmayınca bir tokat daha patlattım; sonra daha sert bir tane daha.

O zaman kesti sesini; yalnız hafif hafif inliyordu. Elim, yüzünde bir çeşit deri hastalığına benzer kıpkırmızı bir iz bırakmıştı.

Çocuğu öldürmek istemiştım. Ben; ona en ufak ilgi göstermemiş, kendisiyle nadiren, onun hakkında ise hiç konuşmamış olan ben, öldürmek istemiştım çocuğu. Ona ters ters bakmak ve Gwen'e ona daha sert davranması gerektiğini söylemek dışında onun varlığını kabul etmek istememiş olan ben, sonunda çocuğa bir el uzatmıştım ve bu el, öldürmeye niyetli bir el olmuştu.

Böyle mi hissediyordum ona karşı, gerçekten?

Cevabı ortadaydı işte; sessiz sessiz hıçkıran, yüzünde elimini taşıyan, hırpalanmış, titreyen ufacık bir yaratık.

Ne yapacağımı bilmiyordum.

Onunla konuşmak istedim. Annesinin ondan ne beklediğini, davranışlarını nereye kadar sineye çekeceğini, ne zaman çizmeyi aştığını, annesinin onu hangi durumda ve neden cezalandırdığını, kuralları anlatmaya çalıştım. Ama ona bakıp da yüzünde elimini izini görünce tüm bu sözler bana öyle kibirli geldi ki.

Artık ondan beklediğim şey boyun eğdiğine ya da itaat ettiğine dair bir ifade değil, yalnızca beni affettiğini gösterecek bir hareketti.

Bir kez daha, annesinin onu ne kadar sevdiğini (benden daha çok, demiştim), onun için neler yaptığını anlatmayı denedim. Gwen adına konuşuyordum; ama biz yetişkinlerin bu çocuğu içine düşürdüğümüz durumu düşününce bu ahkâm kesen tavrımdan bir kez daha utanç duydum.

Sustum.

Orada öylece durmuş bana bakıyor ve bekliyordu. Bu benim kuruntum, biliyorum ama kendisiyle ve benimle ilgili bir şeyler söylememi beklediğini düşündüm. Ne diyebilirdim ki? Chet'in çocuğu olduğu için kendisinden nefret ettiğimi mi?

"Sen benim babam mısın?" dedi.

"Değilim," dedim.

"Neden değilsin?"

Böyle bir şey sorduğunda ne cevap vereceğimi daha önce hiç düşünmemiştim. Gwen çocuğa hiçbir şey anlatmamıştı.

Çocuk, çok zor bir durumla karşı karşıyaydı.

Elimden geleni yaptım. "Üzülme," dedim, "ben her zaman bakacağım sana."

Bana baktı ve o an, bu meseleyi bir süreliğine rafa kaldırdı.

Sonunda ona gerçek duygularımı anlattım; ona böyle vurduğum için üzgün olduğumu, bir daha asla öyle bir şey yapmayacağımı söyledim. Avucumu yüzündeki kızarıklığa koydum ve beni bağışlamasını istedim. Ona bu zamana kadarki yaklaşımım için, hepimizin ona yaptıkları için, her şey için af diliyordum ondan.

Bir süre ağzını açmadı. Sonra, ansızın sarılıp öptü beni. Bunu, yalnızca yaşadığı korkudan sonra rahatlamış olmasından ötürü mü; yoksa, tahminimce, ona vurmuş olmamın kendisinden uzak durmamdan daha içten bir davranış olduğunu içgüdüsel olarak hissetmiş olmasından ötürü mü yaptı, bilmiyordum. Bunu düşünmüyordum da. Kollarını boynuma dolamıştı.

Uzunca bir süre odada durup konuştuk. Çıktığımızda, o benimdi artık.

Çocuğun yüzünü gördüğünde Gwen'in deliye döneceğini sanmıştım. Tek söylediği, "Bu yaptığından ötürü tutuklanabilirsin," oldu. Beni afallatan bir alaycılıkla söylemişti bunu. Sonra Andy'yi tekrar yemeğin başına oturttu ve çocuk yemeğini bitirdi. Birkaç dakika sonra da kalkıp dükkâna gittiler.

O akşamüstü tatil yapacaktım. Bir gece öncesinde geç saatlere kadar yatmamış, tamamladığım ilk öykümü gözden geçirmiştim. Planım, sabah, salim kafayla öyküyü bir daha okuyup ufak tefek bir iki düzeltme yapmak ve postalamak, sonra da bunu ıslatmaktı. Gelgelelim masamda otururken düşünebildiğim tek şey Andy ile aramızda yaşananlardı. Elimin izi hâlâ duruyor mu görmem lazımdı. Geçmeye başlamıştır, diye düşündüm; öyle olmak zorunda.

Öyküyü gözüm görmüyordu; okuyamamıştım bile. Ben de postaneye gidip olduğu haliyle gönderdim. Ardından, dükkâna koştum.

Tam oraya vardığım sırada Gwen'in dayısı külüstür pikabıyla geçti; Andy de yanında oturuyordu. Yüzünü tam görememiştim.

Dükkânın önünde, kasabanın ayyaşı Howie duruyordu. Her zaman olduğu gibi gözünü dosdoğru karşıya, dünyaya ve dünyada yaşayanlara dikmiş öylece dikiliyordu. Dükkâna girip Gwen'le karşılaşmak istememiştim. Dükkânın önünde, Howie'nin yanına geçip durdum. Howie'nin, orada olduğumdan haberi var mıydı, bilmiyorum. Çocuğun dönmesini bekledim.

Haysiyetli adamdı Howie. Ömrü boyunca her gün bir ellilik devirmişti; hem de öyle misket şarabı ya da altmış küsur sentlik böğürtlenli brendi falan değil, şöyle güzel harman viskilerden. II. Dünya Savaşı gazilerindendi ve Birleşik Devletler hükümeti içkisine yetecek bir para bağlamıştı ona. Başka şeye de ihtiyacı yoktu, görünüşe bakılırsa.

İçtiği viski, Howie'nin davranışlarında bir değişiklik yaratmazdı. Tam olarak ayık olduğunu söyleyemezsiniz ama ne kadar içmiş olursa olsun hareketlerinden sarhoş olduğunu anlayamazdınız. Yalnızca öylece dikilip gözlerini boşluğa dikerdi. Sabahın köründe çarşıya damlardı (kimse nereden geldiğini bilmezdi). Pozisyonunu alır, konuşmadan, selamları almadan, herkesin fark edebileceği üzere çevresinde yaşananları fark etmeden öylece dikilirdi. Bir tek, Gwen'in dayısının gelişini fark ederdi çünkü var-diya değişiminden birkaç dakika sonra dükkâna girip elliliğini alırdı. Gwen'den ya da benden yapmazdı alışverişini.

Ona baktım ve o an birdenbire, bu adamın Dr. Lloyd'a "tamamen ayrık" olarak tarif ettiğim adam olduğu geldi aklıma. Bir gün mutlaka öğrenmeliyim onun sırrını, diye geçirdim içimden.

Andy döndüğünde bana samimi davrandı ama iz hâlâ duruyordu. İhtiyarın aklından neler geçti, bilmiyorum; yüzüne bakmadım. Sonrasında Andy, Gwen'le gitti ve giderken bana gülümsedi. Nasıl bu kadar yüce gönüllü olabiliyor, dedim kendi kendime.

Olaylara onun gözünden bakmaya başlamıştım şimdi. Onu düşünmeden edemiyordum. İnsanoğlunun en temel sorunuyla kar-

şı karşılaydı; buna anlayışla yaklaşmam gerekirdi. Nihayetinde ben yetişkinlik denen atın tepesinden inip onunla iki insan gibi karşılıklı konuştuğumda o, bu ortak zeminde kollarını açıp karışlamıştı beni.

Babam bana bir iki güzel söz söylesin diye bekleyerek geçirdiğim yıllarım geldi aklıma. Söylese nasıl da atılacaktım kollarına. Ona sarılmak için duyduğum dürtü içimde, canlıydı hâlâ; hissedebiliyordum bunu. Ne var ki benim sıram geldiğinde yaptığım şey Andy'nin yanağında kırmızı bir iz bırakmak olmuştu.

O gün dükkâna akın akın müşteri geldi. Müdavimlerim gelip gittiler. Artık onları da acayip ya da farklı kişiler olarak değil, soydaşlarım olarak görüyordum. Her ne kadar geri dönemeyecek kadar uzaklaşmış, Howie gibi erişilmez ölçüde batmış, dibe vurmuş, kendi deriden bidonları içinde yıllanıp ekşimiş olsalar da o derinin altında tıpkı benimkine benzer insani bir sorunun sirenleri çalıyordu. Öyle olmalıydı; nihayetinde, ben de o yolun yolcusuydum.

Yere in, Evangeley!

Williams and MacElroy'dan ayrılarak çıktığım bu uzun yolculuğumdan bir şeyler öğrendiysem ancak kendimle ilgili gerçekleri kâğıda dökemiyorsam, bir nebze de olsa başkaları adına konuşabilirdim belki de. Belki bir gün Howie adına bile konuşabilirdim; zamanında Howie de olmuşum, zira.

Uzun zaman önce Gwen, o sıcak Ağustos günü Greenmeadow'un çimleri üstünde beni görmeye geldiğinde ona, Howie'nin bu sabah bana görüldüğü gibi, içine kapanmış, kapılarını mühürlemiş, hiçbir şeye karşılık vermeyen, teklif edilen her şeye karşı tetikte biri gibi görünmüş olmalıyım diye düşündüm. O gün bana barınacak bir yer teklif etmesi, hatta bir nebze anlayış göstermesi ve benim olanca kabalığıma, tüm şüphecilliğime rağmen bu insanca armağanları sunmakta diretmesi, dayısıyla be-

raber duruşmama gelip Dr. Lloyd'un söz verip, yapmadığını yaparak bana arka çıkması cesaret isterdi. Sonra da beni, Howie'yi, evine alıp bir yer, bir iş, bir yaşam vermişti. Ben ise onun gösterdiği sıcaklığa kibirle, sabrına kayıtsızlıkla, sunduğu yemeğe, içkiye, çatıya, araya çektiğim aşılmaz setlerle ve en ağırı da cinsel coşkusuna soğuklukla karşılık vermiştim. Harbiden yürekli kızdı Gwen.

O gün akşamüstüne doğru, kendimle ilgili ne düşünmüş olursam olayım güzel bir şeyin de olduğunu düşündüm: Bir öyküyü yazıp bitirmiş ve postalamıştım. Bir kişiye övgü niteliğindeydi öyküm; Florence'a. Öfke ve intikam arzusu yüklü değildi. Benzer birçoklarını kaleme almayı arzuladığım öykülerin ilkiydi. Madem geçerli bir sebep buldum, kutlayayım bari bunu, dedim. Howie'nin sevdiği ellilik viskiden alıp açtım ve sevdiğim müşterilerden birkaçı gelince onları arka odaya götürüp bir şeyi kutladığımı ve benimle bir iki kadeh atarlarsa memnun olacağımı söyledim.

İş böyle olunca -bir sürü arkadaşım vardı- dükkânı kapatmaya yakın epey kafayı bulmuştum. Gwen'in Robinson'lar için verdiği yemeğe vardığımda hepten leylaydım. Onlar da içiyorlardı.

Aslında ortam da bayağı iyiydi. Keith, benim yokluğumda, evin erkeği rolüne soyunmuş içkileri tazeliyor, iki kadının arasında zevkten dört köşe takılıyordu.

Adamın karısının umutsuz bir alkolik olduğu belliydi. Çok iri göğüsleri ve çok içen birçok kadın gibi incecik bacakları vardı. Anlaşılan, eve adım attıklarından beri durmaksızın içmekteydi. Kocasını da ona eşlik ediyordu ama çok daha küçük miktarlarda. Ben kendi hızımı koruyordum. Gwen ise içmedi, yani başta içmedi.

Keith'in, karısına karşı olağandışı bir kibarlıkla yaklaşması dışında yemekle ilgili hiçbir şey hatırlayamıyorum; son derece yumuşak ve düşünceli yaklaşıyordu kadına. Bir ara, güya çaktırı-

madan karısının bardağını saklamaya kalktı; ama bunu öyle beceriksizce yapmıştı ki kadın onu anında yakaladı. Ben de tüm bu ilgi gösterisi altında karısını inceden inceye -eve götürölmek zorunda kalmayacak kadar hafif, Gwen'le arasında olacakları fark etmeyecek kadar sağlam- sarhoş etmeye çalıştığından şüphelenmeye başladım. Eğer düşüncesi buyduysa çok'başarılı oldu; zira son kirli tabak lavaboya konduktan bir saat sonra Bayan Robinson bizim kanepede sızdı ve rahat, derin bir uykuya daldı.

Geceleri Gwen'le yaptığı telefon görüşmelerini kesmesi yönünde giriştiğim etkisiz çaba, Keith'i benim bir sorun olmadığıma inandırmıştı anlaşılan. İctikçe benim varlığımı daha da bir unuttu. Çok geçmeden Gwen'le ikisi baş başa çene çalmaya başladılar. Ben de bir katılımcı olarak değil, bir dinleyici olarak bir köşede oturuyordum.

Başta, Keith'in sanat hayatı konuşuldu. Gwen, adamın mesleğini yerin dibine sokuyordu. Bunu da tartışma götürmez bir doğrulukla yaptığını söyleyeyim. Adamın bunları kaldırabilmesi için mazoşist bir psikopat olması lazım. Adam Gwen'in hem kendisini hem de gösterilerini boka batırmasına doyamıyor olsa gerekti ki onun her sözüne doğrulayıcı bir örnek sunuyordu. Ben ise onda kendimi, üç yıl önceki beni ve Gwen'i görüyordum sürekli. Bir zamanlar bana dediğı gibi ona da, televizyon sektöründe çalışamayacak kadar duyarlı ve dürüst biri olduğunu, yaptığı iş için fazla yetenekli olduğunu söylüyordu. Keith'in yüzü, inanmak için çocuksu bir susamışlıkla aydınlanıvermişti. Yakışıklı bir tip olduğunu kabul etmek zorundayım. Gwen, Keith'in asıl yeteneğinin, televizyon sektöründeki kodamanları değil de kendisini tatmin edecek işler yapmaya başladığında ortaya çıkacağını söylüyordu. Tüm olanlar bir yayın tekrarıydı sanki; satır satır söyleyebilirdim Gwen'in söyleyeceklerini! Keith'e, kendisini nasıl da sattığını açıklarken (bir zamanlar bana da açıkladığı gibi) ne

kadar da büyüleyiciydi (o zamanlar olduğu gibi şimdi de).

Benim için neler yaptığını mı hatırlatmak istiyordu bana?

"Bilmiyorum da," dedim kenardan söze dalarak, "bence Keith olduğu yerde, TV'de kalsa daha iyi."

Bunu düşmanca bir ifade olarak algıladılar.

"Neye sürüklendiğini bilmiyorsun, Keith," dedim derin bir duygudaşlıkla.

Keith beni duymazdan geldi. Gwen ise gözlerini bana dikmişti. İyi içmiştim.

"Belki de Keith'in kendi adına yazacağı bir şey yoktur," dedim. "Karşındakini pohpohlarken dikkatli olmalısın, Gwen, biliyorsun."

Keith ilk kez başını çevirip baktı bana.

Tahminimce, Gwen, amacımın ne olduğunu anlamaya çalışıyordu. Yapmak istediği şey karşısındaki muhtemel tutumumu tam olarak kestiremiyordu.

"Keith hakkında ne biliyorsun ki sen, Eddie?" dedi ve şişeye baktı. Nadiren içer Gwen. Bardağını doldurdum.

"Çok da uzak bir tahmin değil, öyle değil mi, Keith?"

"Keser misin sesini, Eddie?" dedi Gwen.

Kendime bir içki daha koydum. Kutlayacak bir şeyim var, diye düşündüm. Kendimi getirdiğim halimden gurur duyuyordum. Eski günleri anımsayıp kat ettiğim yolu görünce iyi hissediyordum kendimi.

Kendi kendimi övmeye devam ettiğim bir esnada (ki bu yeni bir ruh haliydi benim için) Gwen'in, "Bakma sen o serseriye, kafası iyi," dediğini duydum.

"Doğru," dedim, "bakma sen bu serseriye; hem, kafam da iyi. Neyse, ortamınızı bozmayayım ben. Çıkıp biraz yürüsem hiç fena olmaz, ne dersiniz?"

"Durma," dedi Gwen, "çok güzel bir gece."

Ona şefkatle gülümsedim.

"Biliyorsun ya," dedim, "Keith'e bir iki nasihatte bulunmak istemiştım yalnızca."

"Tabii, tabii, eminim. Dediğin gibi çık hadi."

Çoğu kimse, bak şu orospuya, düzenli ilişkisi sayılan adamın gözünün içine baka baka başka bir herifle kırıstırıyor, diye düşünürdü herhalde. Ama ben hayranlık duyuyordum ona. Çaresizliğini bu yaptığından daha açık gösterecek başka ne olabildi ki?

Artık yan yana oturuyorlardı; iyiden iyiye yakınlaşmışlardı ve benim işitemeyeceğim şekilde bir şeyler fısıldaşıyorlardı. Ama ben Gwen'in yıkım kabiliyetini görebiliyordum. Bu sözcük, yıkım, ne güzel bir sözcük diye düşündüm; bazı zamanlar için çok elzem. Ne de olsa, Dr. Lloyd'a her şeyi, yalnızca Harlem'i değil, tepeden tırnağa her şeyi toptan yakıp yıkmak, yerle bir etmek, Tokyo gibi dümdüz etmek, istediğimi söyleyen bendim.

"Yakıp yık, Gwen, bebeğim, hadi, her şeyi yerle bir et, yavrum."

"Yürüyüşe çıkıyorsun sanıyordum."

"Çıkacağım," kalktım ve içkilerin yanına yürüdüm, "ama önce bir tek daha atacağım. Kutlama yapıyorum bu gece."

"Ne haltı kutluyormuşsun?"

"Eh, bir sürü değişik şeyi; aynı şeyi."

"Sen sarhoşsun, Eddie."

"Sarhoşum," dedim, "ve çok mutluyum."

"Aman, nedeni sende kalsın."

Keith'e dönüp en nazik ses tonumla, "Bana kızgın, Keith," dedim, "çünkü onunla sevişmeyi bıraktım."

"Kapa çeneni, Eddie."

"Seninkini de doldurayım mı, Keith?"

"Yok, böyle iyi, arkadaşım."

"Savaştan sonra Tokyo'da bulundun mu hiç, Keith?"

"Hayır."

"Eddie!" dedi Gwen.

"Evet, Gwen, işte böyle yavrum, parçala hadi."

"Sarhoşsun."

"Öyleyim. İşte böyle, Keith, onun da zamanı gelir, topyekûn yıkımın. Ama o zaman her şeye sıfırdan başlamak gerekir; Tokyo gibi. Gördüm orayı, biliyor musun; sıfırdan kurdular. Peki, sen yapabilir misin bunu? Yani, diyorum ki..."

Bir an durup düşündüm. Kafam çok iyiydi ama bu daha bir şey değildi. "Cevap vermedin arkadaşım?" dedim, "Savaştan sonra Tokyo'da bulundun mu? Ben bulundum. Hiroşima'yı gördüm. Orada yaptığımız şey tam anlamıyla dâhiceydi. Fakat asıl sınavımız yerine ne koyacağımız, kardeşim. Aynı şeyi mi? İşin özü, yerine daha iyi bir şey koyabilmekte. Ne dediğimi anlıyor musun?"

"Evet," diye salladı, Keith.

"Ne diyorum? Söyle bakalım."

Epey bir sessizlik oldu. O ara, karşımızda yatan Bayan Robinson'ın horladığını fark ettik.

Gwen gidip üstüne hafif bir battaniye örttü. Sonra da kadının gözüne vuran ışığı kapattı. Artık, yalnızca holde yanan ışıkla oturyorduk odada.

"Oh," dedim, "romantik oldu."

Gwen, koltuğa, Keith'in yanına geçti. İyice kuruldu ve bana baktı. Ben de ona baktım. Ona acıyarak gülümsemiş olmalıyım, Keith'in kendisine göre olmadığını seziyordu, zira. Çok çaresiz olmalı, diye düşündüm; ona dokunmak isteyecek kadar. Yine de dokunuyordu, işte. Elini Keith'in bacağına koydu.

"Şimdi ne yapacaksın, Keith?" dedim.

Adam bana baktı. "Tanrım, bu içki satıcısı kızı hemen şurada,

koltuğun üstünde düzsem," çizgisini aşmış, çok daha tehlikeli olan "Tanrım, bu kız olmadan yaşayamam, benim için yaratılmış," kafasına girmişti.

"Bence, Bayan Robinson'ı eve götürsen iyi edersin, Keith," dedim. Götü yiyorsa duruma el koyması için fırsat vermiştim ona, böylece.

İkisi de önce bana sonra birbirlerine baktılar.

"Düşünüyorum da," dedi Keith sonunda, "onu sen götürür müsün, dostum? Gwen'le konuşacağımız çok şey var ve daha yeni başladık."

"Düşünme, dostum," dedim, "götürmem." Onu takdir etmeden edemedim; düşündüğümünden daha cesur çıkmıştı. "Hadi bakalım, Keith; götür karını da yatağına yatır."

Ne yapacaklarını düşünerek bir süre kalakaldılar.

Bir içki daha aldım.

"Hadi götürelim onu, Keith," dedi Gwen. Kalktı ve kadınla ilgilenmeye başladı. Körkütük sarhoş bir adamın soğuk ve delici bakışlarıyla izledim onu. Her şeyi, her açıdan görüyordum. Gwen'in yeni bir sorunu olduğunu görüyordum, mesela. Beklemediği ve çok tatsız bir şeyle karşı karşıyaydı; Bayan Keith Robinson'ın yükü ve bakımıyla. Keith, karısı ölsün istiyordu; yüzünden açıkça okuyabiliyordum bunu.

"Çok içirdin ona, Keith," dedim. "Ölsün istiyorsun bence; öyle değil mi?"

Kendime bir içki daha doldurdum ve bu seferki fena çarptı. Gecenin geri kalanında her şey bulanıktı.

Buz almak için mutfaka gittiğimi hatırlıyorum. Mutfaktan çıktığımda odada değildim; bahçede bir yerlerdeydim. Sarhoş kadını Keith'in arabasına tıkmaya çalışıyorlardı. Onları, Gwen'in amcasının pikabıyla Keith'in evine kadar takip etmiş olmalıyım. O kadar yolu arabayla gitmişimdir, muhakkak. Bunu na-

sıl becerdim bilmiyorum; gerçek manada önümü bile göremiyordum, çünkü. Sonra, bir baktım, yatak odalarındayım; Bayan Robinson'ın giysilerini çıkarıyorlar. Kadının derisinin suyu çekilmiş olduğunu fark ettim ve Gwen'in, o pörsümüş vücudu bir gecelikle kapatması iyi oldu diye düşündüm. Sanırım, o ara, Gwen'in kolunu tutup eve dönmemiz yönünde sert birkaç söz söyledim. "Üç hafta önce vazgeçtim senden, Eddie," dediğini hatırlıyorum, Gwen'in. "Üç hafta, ha? Ne olmuş ulan üç haftaya? Üç hafta ne?" deyip duruyordum. Sonrasında, Gwen'i yarı taşıyarak, yarı ite kaka merdivenlerden indirdiğimi, bir yandan da "Seviyorum seni, yavrum, seviyorum; benimle eve geliyorsun," dediğimi hatırlıyorum. Fakat bu sözler onun hiç hoşuna gitmemiştir. O da çok içmişti herhalde; alakasız bir sürü şey söyledi. Fakat şu sözünü hatırlıyorum:

"Beni öldürmeye çalışıyorsun, Eddie; beni öldürmene izin vermeyeceğim."

Kavga nasıl başladı hatırlamıyorum. Keith'le benim aramda değildi -aslında, hiçbir zaman Keith'le benim aramda olmamıştı- Gwen'le benim aramdaydı. Üstüme atılmıştı kız. Fakat benim sebebim sağlandı ve güçlüydüm. Duvarlara çarpa çarpa, Amerikan el sanatlarıyla süslü rafları devire devire alt kata indirdim onu. Evden çıkarmaya kararlıydım ki elimden kurtuldu ve "O hataya tekrar düşmem; düşmem!" diye bağırarak mutfığa koştu, elinde bıçakla geri döndü. O kadar sarhoştum ki bıçak olduğundan çok daha büyük görünmüştü gözüme; bıçak değil de tırpandı sanki.

Keith, Gwen'in elinde şakası olmayacak o bıçağı, gözlerinde de hiç şakası olmayan o ifadeyi görünce ve kanıma susamış çığlığını duyunca üstüne düşeni yapmaya karar vermişti. Herifte sağlam göt vardı, doğrusu; hakkını vermeliyim. Gwen'i sıkıca tuttu. Gözü dönmüş olan Gwen doğruyu yanlış, dostu düşman ayıracak durumda değildi. Bu sefer Keith'i kestirmişti gözüne.

Adam kendini bir köşeye zor attı fakat kaçarken elinin tersi fena halde kesilmişti. Gwen ise hâlâ peşindeydi adamın; kan istiyordu; onun, benim; kimin olursa.

“Ne oldu ulan bu karıya?” diye korkuyla haykırdı Keith. Üstü başı kan içinde kalmıştı. Daha önce bu Gwen’i hiç görmemişti.

“O bir canavar,” dedim.

“Çıkar onu buradan,” diye bağıırıyordu Keith; “götür şu karıyı, ne cehenneme olursa!”

Dediğini yaptım.

Birkaç ay sonra Keith’le sıkı dost olacaktık; pazar sabahları tenis bile oynadık.

O gece, televizyon estetiğinin tartışıldığı uzun telefon konuşmaları olmadı.

Her neyse, telefonun ahizesini kaldıracak halde de değildik zaten, o derece bitiktik. Tek yaptığımız yatağa girip birbirimize sarılarak yatmak oldu; öylece sızdık.

Gwen, gecenin ortasında uyanmış bana bakıyordu.

“Daha önce bunu hiç söylememiştin,” dedi.

“Neyi söylememiştim?”

“Beni sevdiğini söyledin; daha önce hiç söylememiştin bunu.”

“Tabii ki söyledim.”

“Ne zaman?”

“Çok zaman. Dün ne zaman söyledim?”

“Ben zavallı Keith’in elini kesmeden hemen önce.”

Olanları hatırlayınca ikimiz de gülmeye başladık. Birbirimize duyduğumuz sevgiyle öylece yatıyorduk. Bir süre sonra birlikte olduk. Boğaz’daki evde geçirdiğimiz o son geceden, Florence’la Gloria’ya basıldığımız sabahın gecesinden bu yana hiç bu kadar iyi olmamıştı.

Sonra sessizce yattık. İkimiz de kurdu olmuştuk bu işin ve yaşananların aslında hiçbir şeyi değiştirmediğini biliyorduk; yal-

nızca o duygunun hâlâ oralarda bir yerlerde olduğunu ve onu tekrar yakaladığımızda yine eskisi kadar güzel olabileceğini göstermişti bize.

İşin sıcağıyla söylediklerimiz hiçbir şeyi değiştirmezdi; biliyorduk.

“Ondan neden hoşlandığını anlayabiliyorum,” dedim. “Seni anlamlı hissettiriyor. Kendini onun için gerekli görüyorsun.”

“Ah, Eddie korkup kaçtı adam; ödü patladı.”

“Ee, senin bu yanını hiç görmemişti; alışmak zaman istiyor.”

“Aman Tanrım, şimdi düşündüm de belki de tencere yuvarlandı kapağını buldu; belki şu dünyada bana senden başka, sana da benden başka katlanabilecek insan yoktur. Of, Tanrım! Tanrım!”

Sonra uykuya daldı; eskiden olduğu gibi başı omzumda. Bedeninin, uyku nefesiyle dolup boşalmasını seyrederken, bu kız harbiden tam benim kalemim, diye geçirdim içimden.

Benim için yaptığı her şeyden ötürü gönülden şükran duydum ona. Şimdi eğer onu gerçekten istiyorsam bir şeyler yapmam gerekiyor, dedim. Direnmek zorunda kalabilirim, çabalamak zorunda kalabilirim; çünkü yarın, yarın değilse ertesi sabah ya da bir sabah uyanıp bakacak ve bizi ezip geçmek üzere olan o şeyin hâlâ içimde bir yerlerde olduğunu görecekti.

Ve bir zamanlar dediğim gibi, ben nasıl başkalarına bir yere kadar ayak uydurabiliyorsam onun da bana ancak bir yere kadar uyabileceğini biliyordum. Belki de sonunda mutluluğu Keith’de ya da onun gibi birinde, kendisini taşıyan yapmacıklık ve saygınlık balonlarını bir bir patlasa bile kendisine umutsuzca ihtiyacı olan birinde, bulacaktı. Gwen’in bir erkek için yapabileceği tek şey buydu belki de; benim için yaptığı bu olmuştu.

Kendi geçmişime bakınca, beni hayatta tutacak tek şeyin, her şeyin dizginlerini bırakmak ve bekleyip ne olacağını görmek ol-

duğunu anlamıştım. Derinin, alttan gelen farklı ve muhtemelen daha sağlam olana yol vermek için soyulması gibi, insanlar arasındaki bağlar da arada bir değişmeliydi belki de. Bir ilişkiyi diri tutmak için onu zaman zaman kaldırıp atmak ve kendiliğinden geri gelip gelmeyeceğini görmek gerekiyordu; çünkü gelmiyorsa gelmemesi gerekiyordu belki de.

Andy'ye bakmaya gittim. Elimin izi hâlâ yanağındaydı. Oturup uyuyuşunu seyrettim. Ondan ayrılmak istemiyordum artık.

"Bir süre uzaklaşacağım," dedim Gwen'e kahvaltısının ardından.

"Buna mecbur değilsin."

"Kaldığım yeri haber ederim sana. Sonrasında bir süre haber almayacaksın benden. O zaman iş sana kalıyor. Benim nasıl biri olduğumu biliyorsun. Seni seviyorum; ama bahsetmiştik bu sözden, her şey demek değil bu, öyle değil mi? Şöyle ya da böyle, kendim için en iyi olanı bulacağım sonunda; sen de bulacaksın. Ancak bu şekilde bir ihtimalimiz var; her neyse, her kiminleyse."

Dükkâna inmem gerekti; biriktirdiğim para orada, kasanın arkasında bir zarftaydı çünkü. Üçümüz birlikte çıktık.

Dükkânın önünde ufak bir kalabalık toplanmıştı.

Kalabalığın ortasında, yerde Howie sırtüstü yatıyordu; ölmüştü. Fakat gözleri hâlâ açık, dosdoğru karşıya bakıyordu.

Ambulans gelip onu götürene kadar başında bekledik. Sırları da onunla beraber gitti.

Durağa yürüdük. "Başka birini arayacak gücüm yok artık," diyordu Gwen, "tüm bunları sil baştan yaşayamam. Lafı eğip bükmeyeyim, başkasını istediğim de yok zaten. Aklımdaki seni istiyorum, yalnızca."

"Öyle miyim, peki?"

"Hayır."

"Yani?"

"Yani, şansımı denemek zorundayım. Seni bir düzene sokarım, belki."

"Ben de şansımı denemek zorundayım. Beni bir düzene sokarsan ölebilirim."

Otobüs geldi. Andy'ye hoşça kal demek için dizlerimin üstüne çöktüm.

"Yarın dön," diye emretti.

"Olmaz," dedim, "bir süre gelmeyeceğim ama tekrar görüşeceğiz." Yanağını okşadım.

"Yaramazlık yaparsam öp beni, bir daha yapmam," dedi.

Gwen beni otobüse kadar geçirdi.

"Yanağındaki iz," dedim, "korkutuyor; hâlâ geçmedi."

"Geçiyor," dedi, "sen fark etmiyorsun, hepsi bu."

"Sen ne biçim annesin, be? Yanağını görünce beni gebertirsin sanmıştım."

"Çocuğa ilk kez ilgi gösterişinin işareti o; niye kızayım?"

Söyleyecek başka bir şeyi daha olduğunu görüyordum.

"Eddie, biliyor musun; okudum. Ortada bırakmışsın. Ben de dün..."

"Nasıl buldun?"

"Hiç beğenmedim. Hikâye nasıl anlatılır biliyorsun, elbet..."

"Ama?"

"Bir gün Eddie, bir gün şansını dene ve birini sev."

Ömrümde ilk kez sevdiğimi düşünüyordum.

Andy, kalkmak üzere olan otobüsü gösteriyordu. Gwen'le öpüştük. Anlam yüklü bir öpüştü bu fakat elveda anlamına mı geliyordu yoksa yakında görüşürüz anlamına mı; ikimiz de bilmiyorduk.

"Nerede olduğumu haber veririm," dedim otobüsün pence-resinden.

Annemi ziyaret ettim. Bana Yunan yemekleri pişirdi. Beraber Huntley-Brinkley'i izledik. Ona Florence'la boşandığımızı söyledim. Bunu duyduğuna üzüldü; Florence'ı her zaman sevmişti. Tek söylediği, "Eh, ne yapalım..." oldu. Sonra da, "Üzülme Evy, toparlarsın," deyip yanağımı okşadı.

"Tabii, tabii," dedim. Bir süre, yağın yağmurun sesinden başka ses çıkmadı. Başarısız olduğumu düşündüğünü fark ettim. Yaşlı kadıncağızın içini rahatlatacak bir iki söz etmek istedim ama aklıma hiçbir halt gelmiyordu.

"Fena yağmur var; bu gece burada kalsan iyi olur," dedi. Kanepenin üstüne benim için bir yatak serdi, kendisi de gidip yattı. Ben ise uzanıp yağmuru dinledim. Gwen'i düşündüm. Gwen'i ve benim için yaptıklarını düşündüm. O bir canavardı, ben de bir canavardım; fakat başka kim yine de öyle beklerdi ki beni; Tanrının cezası bir ahmaktan başka kim?

Ertesi sabah gözlerimi açtığımda annem pencerenin önünde oturmuş ceketimin gevşemiş bir düğmesini dikiyordu. İşini hallettikten sonra ceketini çırpışında onu biraz yıpranmış bulduğunu ve büyük oğlunun üstünde görmeye alışık olmadığını gösteren bir hava vardı.

Yanağıma bir hoşça kal öpücüğü kondurdu. Sonra taranmamış, dağınık saçlarına baktı ve "Baban yaşasaydı ne derdi biliyorsun; 'Evangeley, al şu doları da git saçını kestir.'" Sonra bir daha öpüp, "Hâlâ yakışıklı bir adamsın; koyuverme kendini," dedi.

Bridgeport'tan vapura binip Sound'u geçerek Port Jefferson'a geldim. Kasabanın içinden geçip güneye, denize doğru yürümeye koyuldum.

Gece boyu bardaktan boşanırcasına yağmur yağmıştı. Daha ben işaret çakmadan patates taşıyan bir kamyon şoförü beni kamyonuna aldı. Adanın öteki ucuna gidiyordu. Montauk kasabasının

da okyanus kıyısında bir oda buldum. Sezon kapanalı çok olmuştu ve oda epey hesaplıydı.

Yemekten sonra Gwen'e bir mektup yazıp yerimi bildirdim.

O gece boyunca da yağmur yağdı. Suların sesini duyabiliyordum; uzun yıllar önce amcamın ve babamın aşip geldikleri o okyanusun sesini. Şimdi, her şeye baştan başlayacağım o anda, dönüp dolaşıp onların başladıkları yere gelmiştim. Boş bir mükâfatın peşinden koşmuşlardı. Ben ise onların borcunu ödemiş -bu, yıllarıma mal olmuştu- şimdi, kendi yolumdan gitmeye hazırdım.

Sabah yağmur dindi. Kahvaltının ardından sahilde yürüyüşe çıktım. Rüzgâr doğudan esiyor, suları öyle kabartıyordu ki havayı nemiyle ve soğuğuyla dolduruyordu.

Görünürde ne bir kimse ne de tek bir ayak izi vardı. Kumulların ve köpüklü dalgaların arasında yürürken daha önce hiç hissetmediğim bir duyguya kapıldım. Daha önce hiç tatmadığım için tanımlamam zor oldu sanırım. Başta, yalnızca kurtulmuş olmamdan ötürü olduğunu sandım. Fakat bundan daha fazlasıydı. Kendimde yeni bir gücün, daha önce sahip olmadığım yeni bir yetinin varlığını hissettim. Evet, yağmurun yıkadığı kumlarda yürürken, nemli soğuk hava burun deliklerimi yakarken onu tanıdım; umudu. Bu yeni bir coşkuydu benim için. Başlangıçta benim için mümkün olan ne varsa hepsinin şimdi de mümkün olduğunu düşündüm.

Ayrıca şunu da biliyordum ki başıma her ne gelecek ya da gelmeyecekse yalnızca kendimden ötürü gelecek ya da gelmeyecekti. Nerede ya da kiminle olduğum fark etmiyordu bir bakıma. Kendime bir değer arz etmem başkalarına bağlı değildi, iç huzurumu bulmak için onlara muhtaç değildim. Nihayet kendimleydim artık.

Birkaç gün sonra sahilde otururken geldiklerini gördüm. Gwen olağan bir tavırla ve hiçbir açıklama yapmadan yanıma oturdu. Açıklayacak ne vardı ki?

Canavarların nikâhı, benimle aynı pansiyonda kalan Patchogue Belediye Başkanı tarafından kıyıldı. Adam, adanın bu tarafına levrek tutmaya gelmişti ve şansı öyle yaver gitmişti ki seremoniyi büyük bir hevesle gerçekleştirdi. Pansiyon sahibesi, ailemi görünce bizi aynı fiyattan daha iyi bir odaya yerleştirdi. Sezon kapanalı çok olmuştu.

Gwen, hamile olduğunu o gece söyledi. Onu öptüm ve teşekkür ettim. İlk çocuğum doğacaktı.

İçki dükkânının sahibiyiz şimdi. Cessna'yı, yani bana ait yüzde otuz küsurluk hissesini sattım en sonunda. Oradan gelen para Gwen'in dayısına ilk ödemeyi yapmaya yetti. Küçük bir de evimiz var. Neredeyse bedavaya aldık sayılır. Bankada birkaç kâğıt imzaladım, o kadar. Bankadaki kredimin fazlasıyla sağlam oluşu beni epey şaşırttı. Aslında, farkında olmadan, iyi bir vatandaş olmuştum. Beni ihtiyar heyetine sokma girişimleri bile oldu hatta. Yan çizdim.

Genel olarak, maceralı bir hayatım yok ve bu beni bir nebze düşündürmüyor değil. İnsanlar benim çok güvenilir olduğumu düşünüyor, örneğin. Bunun iyi bir şey olduğundan pek emin değilim. Kendi gözümde hâlâ bir asiyim ben. Fakat Gwen bile benim -nasıl desem- olgunlaştığımı söylüyor. Arada kapışıyoruz elbet ama eskiden olduğu gibi değil. Artık, kökten birtakım değişimler beklemek için biraz geç gibi.

Hevesimi aldım mı? Neydi ki hevesim? Hatırlamakta zorlanıyorum. Doyurduğum için zorlanıyorumdur, umarım. Her sabah yazıyorum. Fakat bir yandan da düşünüyorum; ülkeyi terk etme kararına ne oldu, mesela? Bir zamanlar öyle arzuluyordum ki bunu... İyi de ne diye terk edeyim ki? Arada bir seyahate çıkıyoruz, evet. Yazdıklarımın üç beş kuruş gelince kenara atıyoruz. Artık kendimi yabancı hissetmiyorum burada. Burası benim yurdum ve üçüncü jenerasyon da yolda.

Yine de düşünüyorum bazen. Tüm bu drama, bu muazzam

Çöküş bunun için miydi? Bu yalın yaşam ve işleyiş, bu günlük akış için miydi?

ROMAN

ELIA

KAZAN

UZLAŞMA

Artık bir şey yapmam için bir neden olmadığına göre, bir şey yapmamam için de bir neden yoktu. Değer yargılarını ve sonuçları düşünemeyecek kadar zom ve mutluydum. Sadece ve sadece dürtülerimle ve arzularımın alakadar olmak istiyordum...

Elia Kazan'ın bu unutulmaz romanı konforlu hayatların iç dünyasına, zenginliğin ve kurumsallığın saçmalığına ve çağdaş iş yaşamının nasıl bir hapisane olduğuna yöneltilmiş bir hançer adeta. Romanın kahramanı Eddie, Türkiye'den Amerika'ya göç etmiş Yunan kökenli bir ailenin oğludur. Amerika'da yeni isimler almak, yeni hayatlar kurmak aileyi yalnızca bir yere kadar mutlu etmiştir... Eddie, yıkıcı aşkı tanıdığı zaman, aile, para, ün, kariyer, bir anda değersizleşir... Elinizden bırakamayacağınız, güçlü, sarsıcı bir roman...

60 TL KDV'den Muaf

ISBN 978-605-7746-06-1

alakarga.com.tr

alakargayayinevi

alakargakitap

alakarga_yayinlari